

Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία **2017-2027**

**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
2017 - 2027**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017

Υπεύθυνοι Λειτουργοί

Στέλιος Μυτίδης, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού 1ης Τάξης*

Κωνσταντίνος Παναγιώτου, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Εποπτεία

Γιάννης Μουρουζίδης, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Γενική Ευθύνη

Γιώργος Παναγίδης, *Γενικός Διευθυντής*

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας παρουσιάζουν σημαντικές αλλαγές ως απόρροια των διεθνών οικονομικών εξελίξεων αλλά και της πρόσφατης οικονομικής κρίσης που έπληξε την Κύπρο. Βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης αποτελεί η επαναφορά της εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικονομία, μέσω της σταθεροποίησης και επαναδραστηριοποίησης της, καθώς και η διατήρηση και ενίσχυση της δυναμικής η οποία έχει αναπτυχθεί με την επιστροφή της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2015.

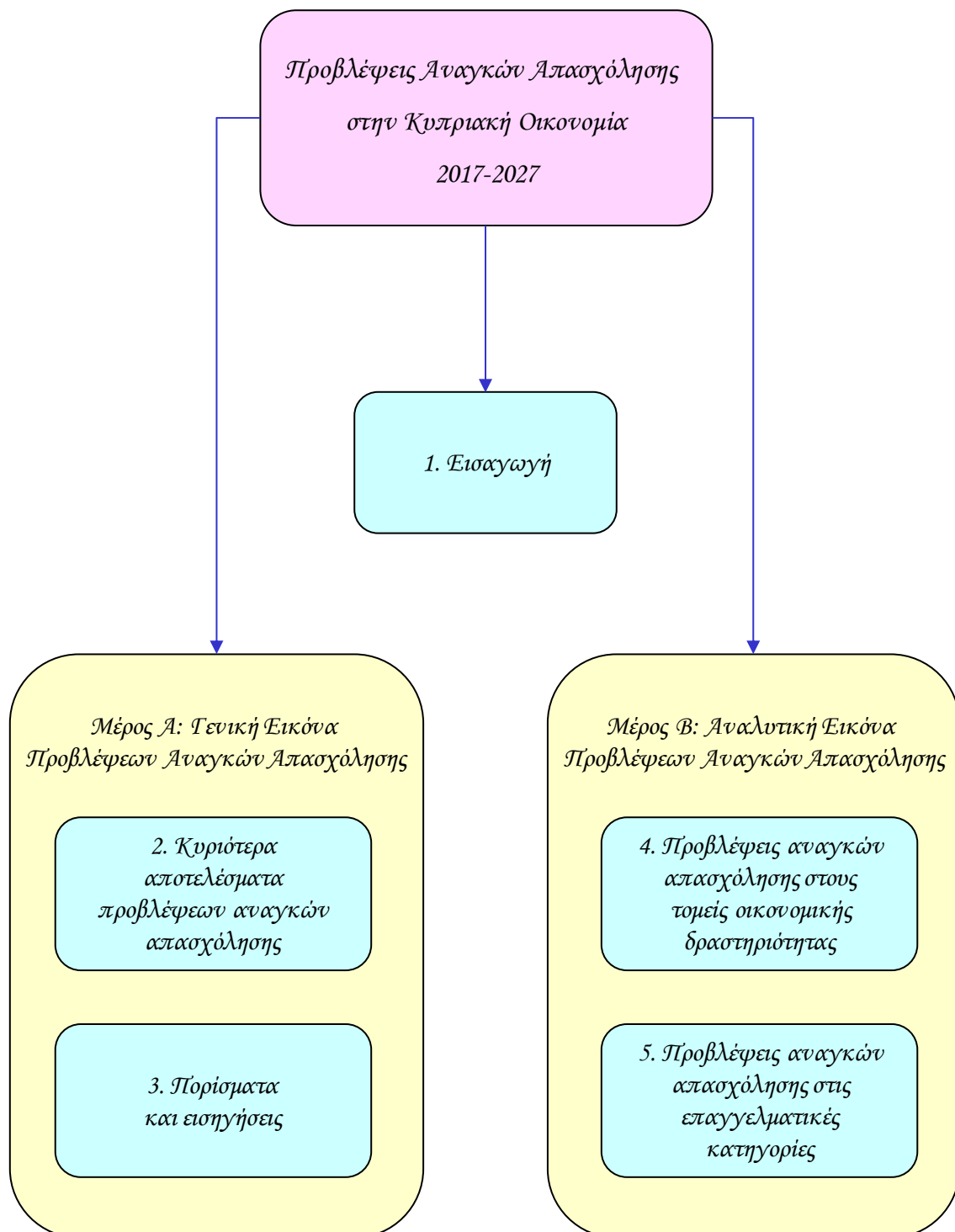
Σημαντική συμβολή στην προσπάθεια προσαρμογής στα νέα δεδομένα, έχει η παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης στην κυπριακή οικονομία. Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), στο πλαίσιο της αποστολής της για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου και αξιοποιώντας την πολύχρονη εμπειρία και ειδικευση της σε θέματα της αγοράς εργασίας, συστηματικά παρακολουθεί τις διαχρονικές τάσεις απασχόλησης, διενεργεί προβλέψεις για τη μελλοντική κατάσταση και προβαίνει στη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων, που εμπίπτουν στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της.

Η μελέτη αυτή εντάσσεται στο πολυσύνθετο έργο της διενέργειας προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας. Συγκεκριμένα, στη μελέτη παρέχονται προβλέψεις τόσο για την απασχόληση και τις αναπτυξιακές ανάγκες όσο και για τις μόνιμες αποχωρήσεις, καταλήγοντας έτσι στις συνολικές ανάγκες απασχόλησης που θα παρουσιαστούν σε 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε 40 επαγγελματικές ομάδες και 309 επαγγέλματα κατά την περίοδο 2017-2027.

Οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα της μελέτης αναμένεται να αξιοποιηθούν στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων πολιτικής. Πρόσθετα, η μελέτη θα τύχει αξιοποίησης από πολλές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες και φορείς, από τα άτομα που ασχολούνται με το ευρύ θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και την επαγγελματική καθοδήγηση των νέων, καθώς και από το κοινό γενικότερα.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση της μελέτης, καθοριστικής σημασίας ήταν η εξασφάλιση αναγκαίων στοιχείων και πληροφοριών από το Υπουργείο Οικονομικών και τη Στατιστική Υπηρεσία προς τους οποίους η ΑνΑΔ εκφράζει και δημόσια τις ευχαριστίες της.

Γιώργος Παναγίδης
Γενικός Διευθυντής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	iii
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1. Σκοπός της μελέτης	2
1.2. Έκταση της μελέτης	2
1.3. Μεθοδολογία	4
1.4. Ορισμοί	5
1.5. Περίγραμμα της μελέτης	7
ΜΕΡΟΣ Α ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	9
2. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	11
2.1. Σύνολο οικονομίας	11
2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	14
2.3. Επαγγελματικές κατηγορίες	25
3. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	36
3.1. Πορίσματα	36
3.2. Εισηγήσεις	40
ΜΕΡΟΣ Β ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	49
4. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	51
4.1. Πρωτογενής τομέας	52
4.1.1. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	54
4.1.2. Ορυχεία και λατομεία	55

4.2.	Δευτερογενής τομέας	56
4.2.1.	Μεταποίηση	58
4.2.2.	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	69
4.2.3.	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων	70
4.2.4.	Κατασκευές	73
4.3.	Τριτογενής τομέας	74
4.3.1.	Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων	76
4.3.2.	Μεταφορά και αποθήκευση	80
4.3.3.	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	86
4.3.4.	Ενημέρωση και επικοινωνία	89
4.3.5.	Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	93
4.3.6.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	97
4.3.7.	Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	98
4.3.8.	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	105
4.3.9.	Δημόσια διοίκηση και άμυνα	112
4.3.10.	Εκπαίδευση	113
4.3.11.	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	114
4.3.12.	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	115
4.3.13.	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	116
4.3.14.	Ιδιωτικά νοικοκυριά	117
4.3.15.	Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς	118
5.	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	119
5.1.	Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου	120
5.1.1.	Διευθυντές	122
5.1.2.	Πτυχιούχοι	127
5.1.3.	Τεχνικοί βοηθοί	134
5.1.4.	Στρατιωτικοί	140
5.2.	Επαγγέλματα μέσου επιπέδου	141
5.2.1.	Γραφείς	143
5.2.2.	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	148
5.2.3.	Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	153
5.2.4.	Τεχνίτες	156
5.2.5.	Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	162
5.3.	Επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου	166
5.3.1.	Ανειδίκευτοι εργάτες	167

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	175
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 2017-2027	177
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	197
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	221
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	229

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συνεχής και συστηματική παρακολούθηση των διαχρονικών τάσεων στην αγορά εργασίας καθώς και η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και τη δημιουργία αποτελεσματικής και ευέλικτης αγοράς εργασίας. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, η ΑνΑΔ ανέλαβε το έργο της διενέργειας μακροχρόνιων και βραχυχρόνιων προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης στην Κύπρο.

Ιδιαίτερη σημασία σε σχέση με την παροχή πληροφοριών για τις νέες γνώσεις και δεξιότητες που χρειάζονται σε ένα διαρκώς πιο ανταγωνιστικό, πολύπλοκο και πολυπολιτισμικό κόσμο αποδίδει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι νέοι τρόποι εργασίας, η αυτοματοποίηση και η αυξανόμενη χρήση τεχνολογίας επιδρούν σημαντικά στις γνώσεις και δεξιότητες των επαγγελματιών με αποτέλεσμα να μεταβάλλονται συνεχώς οι ανάγκες της αγοράς εργασίας και να προκύπτει αναντιστοιχία δεξιοτήτων. Στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Νέο Θεματολόγιο Δεξιοτήτων για την Ευρώπη” επισημαίνεται η σημασία της πρόβλεψης των μελλοντικών αναγκών της αγοράς εργασίας σε νέες γνώσεις και δεξιότητες και η συμβολή της στην προσπάθεια να ξεπεραστούν οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων.

Η περιοδική παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα για δεκαετή περίοδο αποτελεί καθιερωμένη δραστηριότητα της ΑνΑΔ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΑνΑΔ προχώρησε στη διενέργεια προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης σε 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και 309 επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας οι οποίες καλύπτουν τη δεκαετία 2017-2027.

Η μελέτη παρουσιάζει τις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης σε 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε 40 επαγγελματικές ομάδες¹. Η μελέτη αναμένεται ότι θα προσθέσει σημαντικά νέα στοιχεία και πληροφορίες για τη μελλοντική κατάσταση στην αγορά εργασίας που είναι απαραίτητα, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο, που η χώρα μας άρχισε να ξεπερνά τις δραστικές επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στη μελέτη θα αποτελέσουν χρήσιμη τροφοδότηση για τον ορθό και έγκαιρο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ. Ιδιαίτερα θα συμβάλουν στον προγραμματισμό και υλοποίηση κατάλληλων δραστηριοτήτων αρχικής κατάρτισης, στον καθορισμό των θεματολογίων για τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης, στην ενημέρωση των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων (επιχειρήσεις, σύμβουλοι, εκπαιδευτές, απασχολούμενοι, άνεργοι, αδρανείς, νέοι και ευρύ κοινό), στη βελτίωση της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού μέσα στις επιχειρήσεις καθώς και στην περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών με υπηρεσίες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά.

Η μελέτη αναμένεται να αξιοποιηθεί από πολλούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με το ευρύ θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού. Πρόσθετα, θα βοηθήσει τους οργανισμούς και τα άτομα που είναι επιφορτισμένα με το έργο της επαγγελματικής καθοδήγησης των νέων της Κύπρου.

---

¹ Οι αναλυτικές προβλέψεις των αναγκών απασχόλησης στα 309 επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας βρίσκονται στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ (www.anad.org.cy).

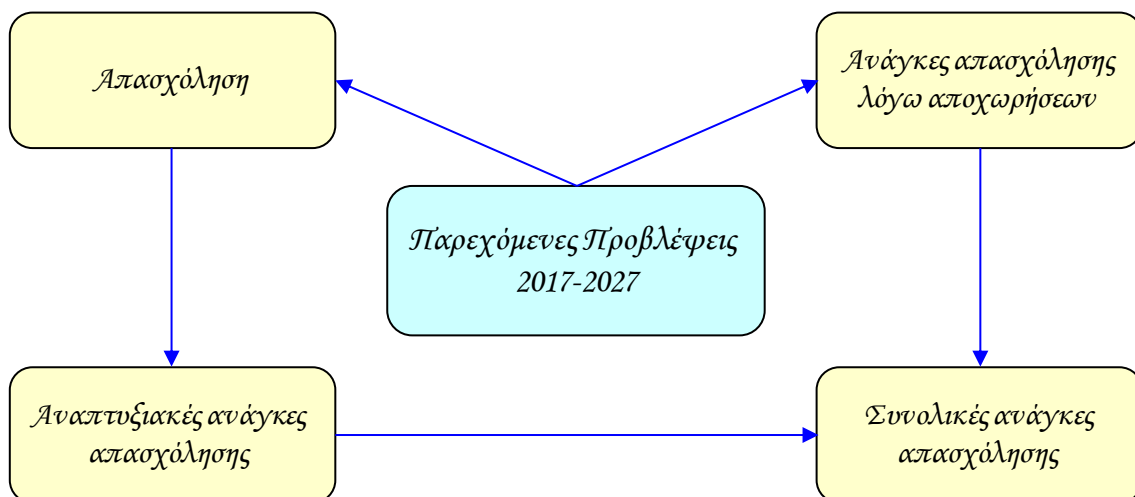
1.1. Σκοπός της μελέτης

Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η **παροχή προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης**, σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε όλα τα επαγγέλματα, της κυπριακής οικονομίας την περίοδο 2017-2027. Αυτό έχει ουσιαστική συμβολή στον προγραμματισμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

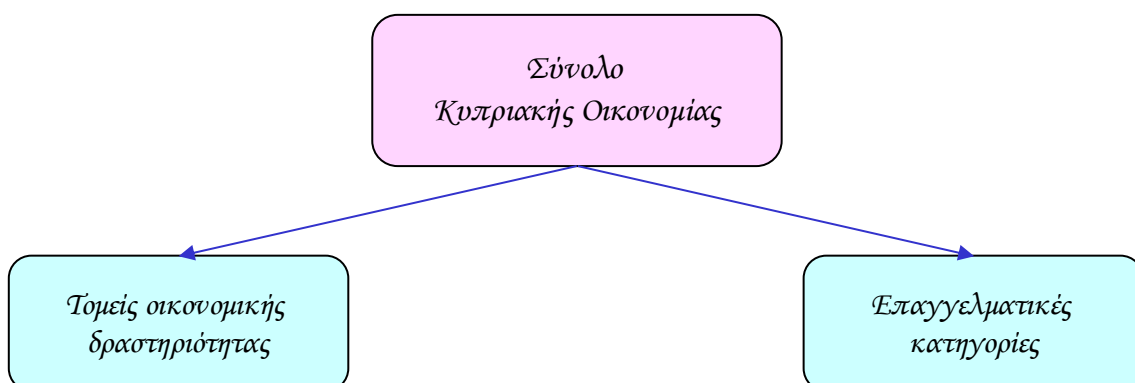
Η πρόβλεψη επιτυγχάνεται μέσα από την **εκτίμηση της συνολικής απασχόλησης** και την **πρόβλεψη της κατανομής** των απασχολουμένων σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα. Ακολούθως, υπολογίζονται οι **αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης**, δηλαδή οι νέες θέσεις εργασίας, γίνεται πρόβλεψη των αναγκών απασχόλησης λόγω **μόνιμων αποχωρήσεων** από την αγορά εργασίας και ως απόρροια εκτιμώνται οι **συνολικές ανάγκες απασχόλησης** στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα.

1.2. Έκταση της μελέτης

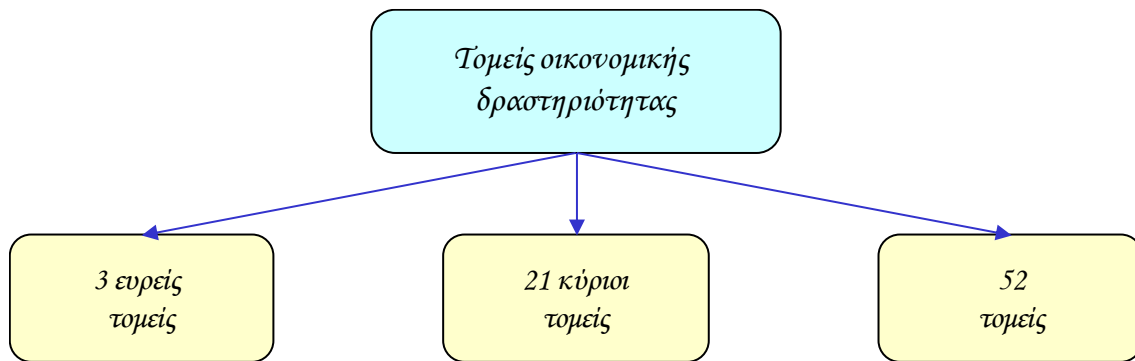
Στη μελέτη παρέχονται **προβλέψεις για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης** (αναπτυξιακές ανάγκες, ανάγκες λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και συνολικές ανάγκες) για τη δεκαετή περίοδο **2017-2027**.

Οι προβλέψεις για το **σύνολο της κυπριακής οικονομίας** κατανέμονται τόσο στους **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** όσο και στις **επαγγελματικές κατηγορίες**.

Οι προβλέψεις στους **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** αναλύονται και παρουσιάζονται στους 3 ευρείς τομείς, στους 21 κύριους τομείς και σε 52 τομείς.

Οι προβλέψεις στις **επαγγελματικές κατηγορίες** αναλύονται και παρουσιάζονται στις 3 ευρείες κατηγορίες, στις 10 κύριες κατηγορίες και σε 40 επαγγελματικές ομάδες.

Επισημαίνεται ότι η **παρούσα μελέτη περιλαμβάνει μόνο τις προβλέψεις για τη συνολική ζήτηση** που θα υπάρξει σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα και **δεν καλύπτει με οποιοδήποτε τρόπο την αντίστοιχη προσφορά**, η οποία διαμορφώνεται με βάση τα στοιχεία της ανεργίας, τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας από τις εκροές του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την καθαρή μετανάστευση.

Σημειώνεται επίσης ότι οι **αναλυτικές προβλέψεις που αφορούν τις ανάγκες απασχόλησης για τα 309 επαγγέλματα** της κυπριακής οικονομίας παρουσιάζονται στην **ιστοσελίδα της ΑνΑΔ**. Στην ιστοσελίδα αυτή υπάρχουν **δύο ευρετήρια για τα επαγγέλματα** με σκοπό τον **εύκολο και γρήγορο εντοπισμό των επαγγελματών**. Το πρώτο ευρετήριο περιλαμβάνει τα επαγγέλματα **κατά επαγγελματική κατηγορία** σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση **ISCO-08** ενώ το δεύτερο περιλαμβάνει τα επαγγέλματα **κατά αλφαβητική σειρά**.

Οι **βασικές πηγές των στοιχείων** που αξιοποιήθηκαν για τη διενέργεια των προβλέψεων προέρχονται από το **Υπουργείο Οικονομικών** και τη **Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου**. Συγκεκριμένα, από το Υπουργείο Οικονομικών αξιοποιήθηκαν οι προβλέψεις σε σχέση με την απασχόληση ενώ από τη Στατιστική Υπηρεσία χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Έρευνες Εργατικού Δυναμικού για τα έτη 2000 μέχρι 2016
- Εθνικοί Λογαριασμοί που παρέχουν την απασχόληση για τα έτη 2000 μέχρι 2015
- Απογραφή Πληθυσμού 2011

Η ημερομηνία κατά την οποία οριστικοποιήθηκαν οι προβλέψεις αναγκών απασχόλησης για την κυπριακή οικονομία είναι η 10^η Αυγούστου 2017. Οποιοσδήποτε διαφοροποιήσεις στα στοιχεία των προηγούμενων χρόνων ή/και στις ανάγκες για την κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας που έχουν επισυμβεί μετά την ημερομηνία αυτή δεν λήφθηκαν υπόψη.

1.3. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης έχει αναπτυχθεί από τη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ και στηρίχτηκε στη **μακρόχρονη εμπειρία της στην παροχή προβλέψεων στην Κύπρο** καθώς και σε ανάλογες μεθοδολογίες οι οποίες έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Μέσα από τη μεθοδολογία αυτή παρέχονται **προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις μόνιμες αποχωρήσεις και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα** που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας.

Κατά τη διαδικασία διενέργειας των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης λήφθηκαν υπόψη **οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου**, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα διάφορα προγραμματικά έγγραφα, και κατ' επέκταση **υιοθετήθηκαν συγκεκριμένες παραδοχές και σενάρια εργασίας**.

- Διαφοροποίηση, αναβάθμιση και περαιτέρω προώθηση του **τουριστικού προϊόντος**, εμπλουτισμός του με εναλλακτικές μορφές τουρισμού και απόσυμψη του προβλήματος της εποχικότητας.
- Κατασκευή **θέρετρου καζίνο** το οποίο μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνει την ανέγερση πολυθεματικού καζίνο, πολυτελούς ξενοδοχείου και μονάδων εστίασης, καθώς και λειτουργία **τεσσάρων καζίνο δορυφόρων**.
- Ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων ως απόρροια της επιδίωξης για αξιοποίηση των **ενεργειακών αποθεμάτων σε υδρογονάνθρακες** στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Περαιτέρω προώθηση της **πράσινης οικονομίας**, με έμφαση στην αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην ορθολογιστική χρήση των φυσικών πόρων, στην καλύτερη διαχείριση των αποβλήτων, στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην αξιοποίηση του ανακυκλωμένου νερού.
- Περαιτέρω ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός του **τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών (νομικές, χρηματοοικονομικές και λογιστικές)** και προώθηση της Κύπρου ως διεθνές επιχειρηματικό κέντρο.
- Αύξηση των επενδύσεων και εκσυγχρονισμός του **τομέα της Εκπαίδευσης**, με ιδιαίτερη έμφαση στον κλάδο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Περαιτέρω ανάπτυξη των **υπηρεσιών Υγείας και κοινωνικής μέριμνας**, απόρροια της εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Υγείας, της συνεχιζόμενης γήρανσης του πληθυσμού αλλά και της προσπάθειας για προσέλκυση ασθενών από το εξωτερικό αξιοποιώντας τις κλιματολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες της Κύπρου.

- Προώθηση του **τομέα της εμπορικής ναυτιλίας**, με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση του συμπλέγματος των υπηρεσιών που έχουν δημιουργηθεί και της υφιστάμενης υποδομής, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών λιμανιών και στην ενίσχυση της διεθνούς φήμης της κυπριακής σημαίας.
- Προώθηση της **έρευνας και τεχνολογίας και της καινοτομίας** μέσω της ενδυνάμωσης των υποδομών, της αύξησης του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού και της ενίσχυσης της δυνατότητας των επιχειρήσεων για ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων.
- Παροχή υποστήριξης στον **τομέα των Κατασκευών**, με ιδιαίτερη έμφαση στον σύγχρονο σχεδιασμό κτηρίων με υψηλή ενεργειακή απόδοση.
- Στήριξη του πρωτογενούς τομέα, ανάπτυξη της **αγροτικής οικονομίας** και των προϊόντων γεωργικής προέλευσης, καθώς και στήριξη της **αλιείας** και της **υδατοκαλλιέργειας**.
- Περαιτέρω προώθηση και αξιοποίηση των **τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας** σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε όλο το φάσμα των λειτουργιών των επιχειρήσεων.

Η αναλυτική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να ολοκληρωθούν οι προβλέψεις αναγκών απασχόλησης περιγράφεται στο Παράρτημα 1. Πρόσθετα, στους πίνακες 2.1 και 2.2 στο Παράρτημα 2 περιέχεται αναλυτική περιγραφή των 52 τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των 40 επαγγελματικών ομάδων που εξετάζονται στη μελέτη.

1.4. Ορισμοί

Σε αυτό το υποκεφάλαιο περιέχονται οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στη μελέτη σε σχέση με τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τις επαγγελματικές κατηγορίες και τις ανάγκες απασχόλησης με **σκοπό την ευκολότερη κατανόηση και ορθότερη ερμηνεία των αποτελεσμάτων**.

1.4.1. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Οι **3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας** είναι ο **πρωτογενής τομέας**, ο **δευτερογενής τομέας** και ο **τριογενής τομέας**. Στη συνέχεια φαίνεται η κατανομή των 21 κύριων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στους 3 ευρείς τομείς.

Ο **πρωτογενής τομέας** περιλαμβάνει τους ακόλουθους 2 κύριους τομείς:

- Γεωργία, δασοκομία και αλιεία
- Ορυχεία και λατομεία

Ο **δευτερογενής τομέας** περιλαμβάνει τους ακόλουθους 4 κύριους τομείς:

- Μεταποίηση
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου

- Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων
- Κατασκευές

Ο **τρίτογενής τομέας** περιλαμβάνει τους ακόλουθους 15 κύριους τομείς:

- Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων
- Μεταφορά και αποθήκευση
- Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- Ενημέρωση και επικοινωνία
- Χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς
- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
- Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- Εκπαίδευση
- Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία
- Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών
- Ιδιωτικά νοικοκυριά
- Ετερόδικους οργανισμούς και φορείς

1.4.2. Επαγγελματικές κατηγορίες

Οι **3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες** είναι τα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** (επαγγέλματα που απαιτούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), τα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** (επαγγέλματα που χρειάζονται απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και τα **επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου** (επαγγέλματα που δεν απαιτούν οποιαδήποτε εξειδίκευση). Στη συνέχεια φαίνεται η κατανομή των 10 κύριων επαγγελματικών κατηγοριών στις 3 ευρείες κατηγορίες.

Τα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** περιλαμβάνουν τις ακόλουθες 4 κύριες κατηγορίες:

- Διευθυντές
- Πτυχιούχοι
- Τεχνικοί βοηθοί
- Στρατιωτικοί

Τα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** περιλαμβάνουν τις ακόλουθες 5 κύριες κατηγορίες:

- Γραφείς
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς
- Τεχνίτες
- Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

Τα **επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου** περιλαμβάνουν την κύρια κατηγορία:

- Ανειδίκευτοι εργάτες

1.4.3. Ανάγκες απασχόλησης

Οι **αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης** είναι οι νέες θέσεις εργασίας που προβλέπεται να δημιουργηθούν λόγω ανάπτυξης της οικονομίας και υπολογίζονται **αφαιρώντας από τους απασχολούμενους της μιας χρονιάς τους απασχολούμενους της προηγούμενης χρονιάς**.

Οι **αποχωρήσεις** είναι οι ανάγκες απασχόλησης που προβλέπεται να προκύψουν από τους **απασχολούμενους** οι οποίοι θα **αποχωρήσουν μόνιμα από την αγορά εργασίας** λόγω συνταξιοδότησης, οικογενειακών/προσωπικών λόγων και ασθένειας/ανικανότητας για εργασία.

Οι **συνολικές ανάγκες απασχόλησης ή συνολική ζήτηση** είναι το **άθροισμα των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αποχωρήσεων**.

Ο **μέσος ετήσιος αριθμός ή ρυθμός των αναγκών απασχόλησης** είναι ο μέσος όρος του αριθμού ή του ρυθμού που σημειώνεται κάθε χρόνο μέσα σε συγκεκριμένη περίοδο.

1.5. Περίγραμμα της μελέτης

Στο **πρώτο κεφάλαιο** περιέχεται ο σκοπός και η έκταση της μελέτης, η μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε για τη διενέργεια των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2017-2027 καθώς και οι επεξηγήσεις των ορισμών που χρησιμοποιούνται στη μελέτη.

Το **Μέρος Α** περιλαμβάνει 2 κεφάλαια (κεφάλαια 2 και 3) στα οποία παρουσιάζεται η γενική εικόνα των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2017-2027 και περιέχονται οι εισηγήσεις της μελέτης.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** εξετάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης για το σύνολο της οικονομίας, τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** καταγράφονται οι βασικές διαπιστώσεις και τα πορίσματα της μελέτης. Επίσης, διατυπώνονται εισηγήσεις οι οποίες αναδύονται μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων των προβλέψεων και αποσκοπούν στην προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

Το **Μέρος Β** περιλαμβάνει και αυτό 2 κεφάλαια (κεφάλαια 4 και 5) στα οποία παρουσιάζεται η αναλυτική εικόνα των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2017-2027.

Στο **τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο** παρουσιάζονται οι προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στις επαγγελματικές κατηγορίες αντίστοιχα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία αναφορικά με τον αριθμό των απασχολουμένων καθώς και στοιχεία για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις αποχωρήσεις και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης.

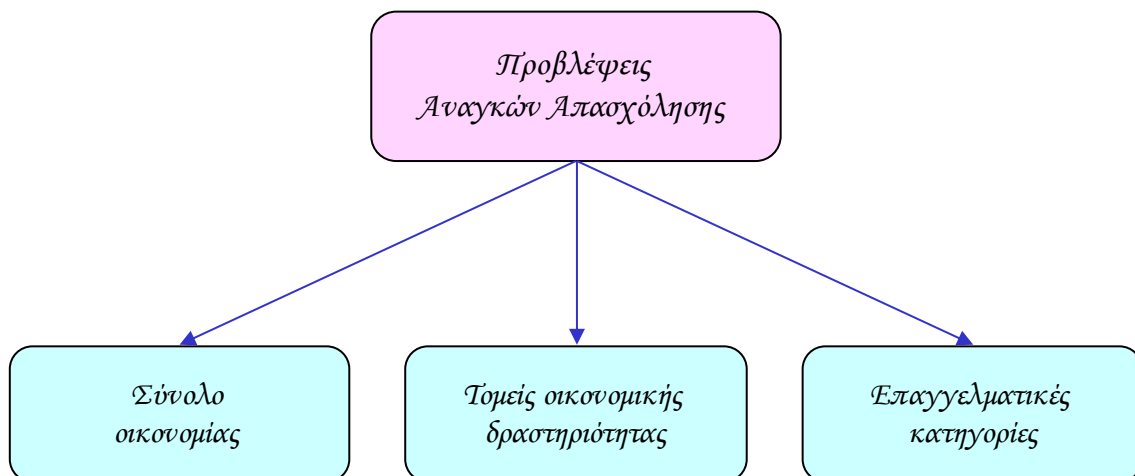
ΜΕΡΟΣ Α

**ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ
ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

2. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι προβλέψεις τόσο για το σύνολο της οικονομίας όσο και στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στις επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2027. Η ανάλυση των στοιχείων επικεντρώνεται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ η σύγκριση γίνεται ανάμεσα στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

Οι προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στις επαγγελματικές κατηγορίες εξετάζονται σε σχέση με τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Τον αριθμό των απασχολουμένων.
- Την ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων.
- Τον μέσο ετήσιο αριθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης ο οποίος διαχωρίζεται σε αναπτυξιακές ανάγκες και σε αποχωρήσεις.
- Τον μέσο ετήσιο ρυθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης ο οποίος διαχωρίζεται σε ρυθμό αναπτυξιακών αναγκών και σε ρυθμό αποχωρήσεων.

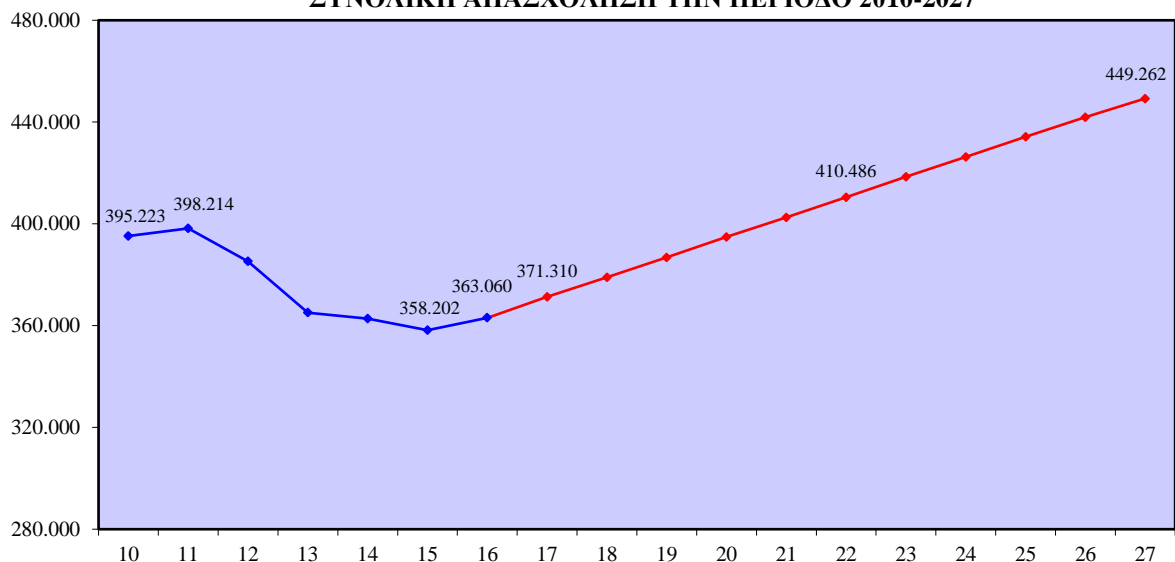
2.1. Σύνολο οικονομίας

Στο Σχεδιάγραμμα 1 φαίνεται η συνολική απασχόληση την περίοδο 2010-2027. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της περιόδου 2010-2016 είναι πραγματικά ενώ τα στοιχεία της περιόδου 2017-2027 προβλεπόμενα.

Η **συνολική απασχόληση** μέσα στην περίοδο **2017-2027** εκτιμάται ότι θα εμφανίσει **ανοδική τάση** ανακάμπτοντας από τις επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης. Συγκεκριμένα, το **2017** η απασχόληση θα βρίσκεται στις **371.310 άτομα**, το **2022** θα ανέλθει στις **410.486 άτομα** ενώ το **2027** προβλέπεται να φτάσει στις **449.262 άτομα** σημειώνοντας **αριθμητική αύξηση 77.952 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 21,0%** μέσα στη δεκαετία αυτή.

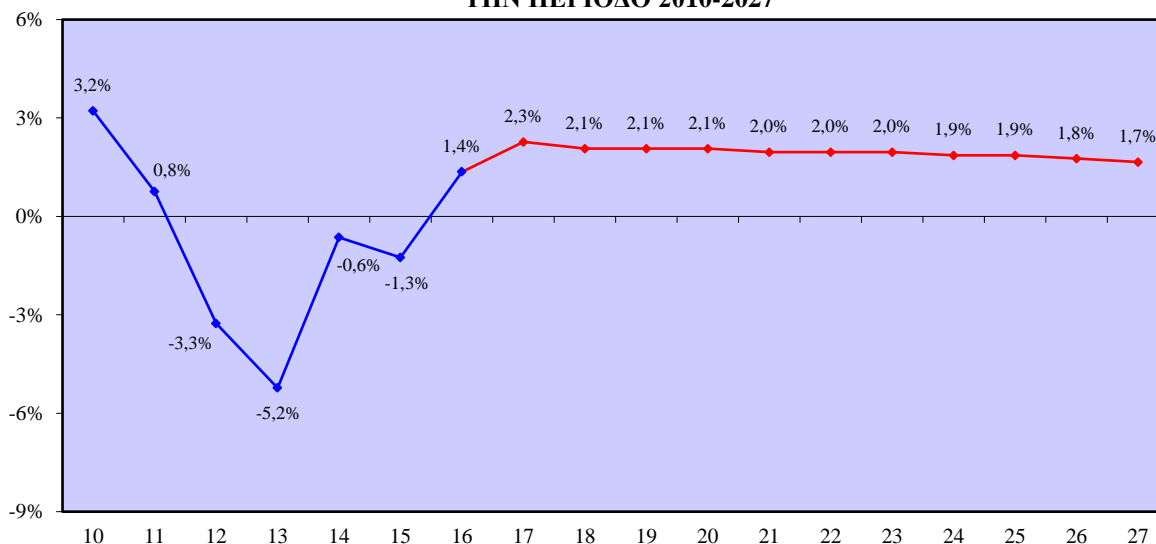
Επισημαίνεται ότι η **συνολική απασχόληση από το 2011 (398.214 άτομα) μέχρι το 2015 (358.202 άτομα)** είχε **σημαντική πτώση εξαιτίας της οικονομικής κρίσης** (αριθμητική μείωση -40.012 άτομα και ποσοστιαία μείωση -10,0%) ενώ το **2016**, για πρώτη φορά μετά την οικονομική κρίση, παρουσίασε **ανάκαμψη** φτάνοντας στις **363.060 άτομα** (αριθμητική αύξηση 4.858 άτομα και ποσοστιαία αύξηση 1,4% σε σχέση με το 2015).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2010-2027

Η εικόνα της ετήσιας ποσοστιαίας μεταβολής της απασχόλησης την περίοδο 2010-2027 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 2.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΕΤΗΣΙΑ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2010-2027

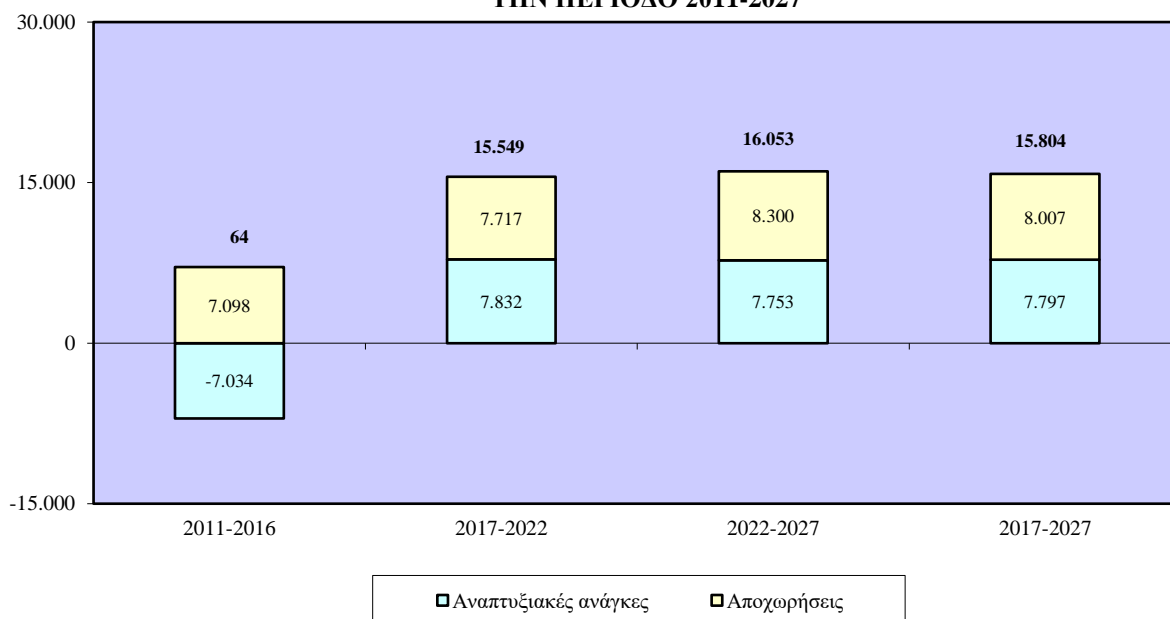

Την περίοδο **2017-2027** προβλέπεται ότι θα παρατηρηθούν **θετικοί ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης** οι οποίοι θα κυμαίνονται από το **2,3% μέχρι το 1,7%**. Συγκεκριμένα, το **2017** η απασχόληση υπολογίζεται ότι θα **αυξηθεί κατά 2,3%** (μεγαλύτερος ρυθμός αύξησης μέσα στην περίοδο) ενώ το **2027** ο ρυθμός αύξησης θα βρίσκεται στο **1,7%** σημειώνοντας μικρή καθοδική πορεία.

Επισημαίνονται οι αρνητικοί ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης την περίοδο 2012-2015 όπου αποτυπώνονται οι επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης. Ως συνέπεια, η απασχόληση το 2012, για πρώτη φορά στην Κύπρο μετά το 1974, μειώθηκε κατά -3,3%, το 2013 συρρικνώθηκε ακόμη περισσότερο με -5,2% ενώ μικρότεροι ήταν οι ρυθμοί μείωσης το 2014 (-0,6%) και το 2015 (-1,3%). Αντίθετα, το 2016 παρατηρήθηκε θετικός ρυθμός μεταβολής με την απασχόληση να αυξάνεται κατά 1,4%.

Στο Σχεδιάγραμμα 3 απεικονίζονται οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2011-2027, οι οποίες καθορίζονται από τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης και τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2027

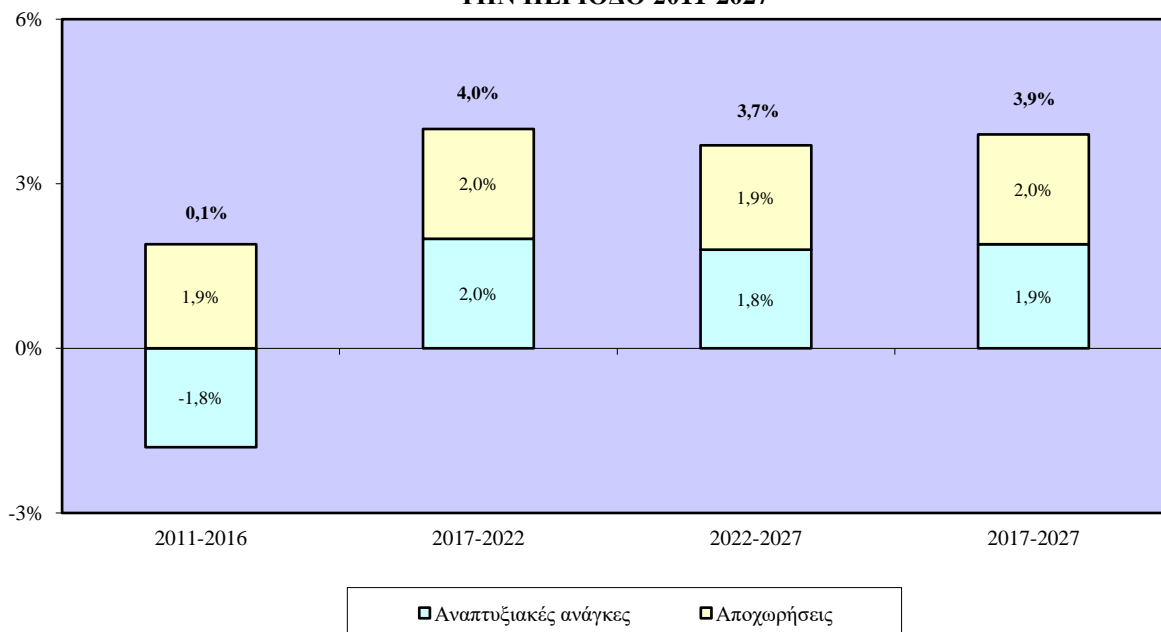

Οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή η ετήσια συνολική ζήτηση της κυπριακής οικονομίας σε απασχολούμενους κατά την περίοδο 2017-2027 εκτιμάται στις 15.804 άτομα. Σημειώνεται ότι οι ανάγκες απασχόλησης οι οποίες θα προκύψουν λόγω των αποχωρήσεων (8.007 άτομα τον χρόνο) θα κυμαίνονται σε ελαφρώς ψηλότερα επίπεδα από τις αναπτυξιακές ανάγκες, δηλαδή τις νέες θέσεις εργασίας (7.797 άτομα τον χρόνο). Επίσης, προκύπτει ότι οι προβλεπόμενες συνολικές ανάγκες της περιόδου 2017-2027 θα είναι πολύ μεγαλύτερες συγκριτικά με τις μηδαμινές ανάγκες που υπήρχαν την περίοδο 2011-2016 (64 άτομα τον χρόνο).

Το Σχεδιάγραμμα 4 δείχνει τον μέσο ετήσιο ρυθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2011-2027.

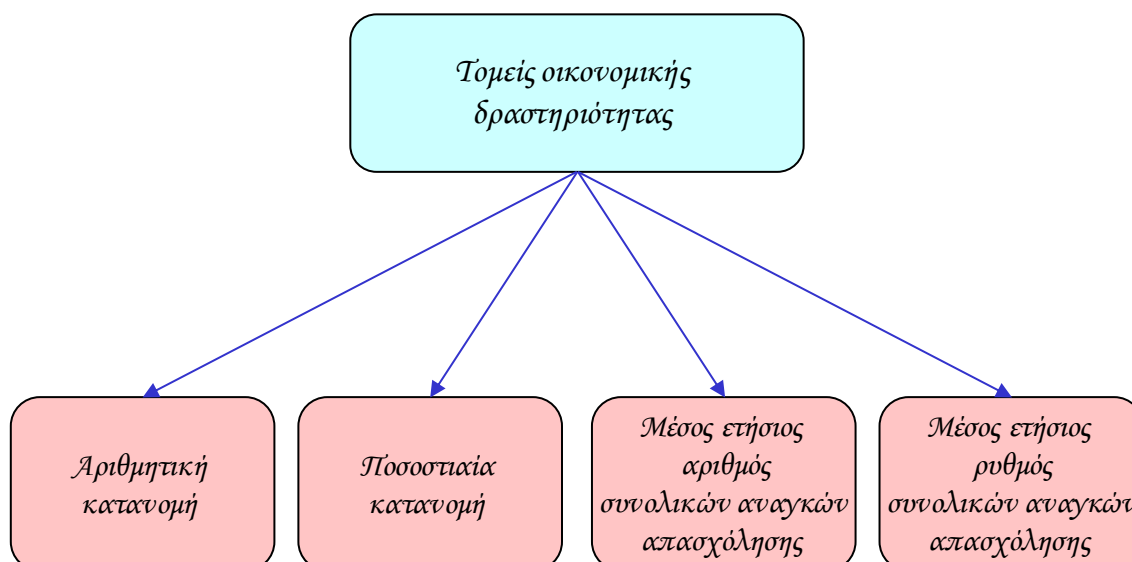
Ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2017-2027 προβλέπεται να φτάσει στο 3,9%. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2017-2022 ο μέσος ετήσιος ρυθμός της συνολικής ζήτησης σε απασχολούμενους θα ανέλθει στο 4,0% και την περίοδο 2022-2027 θα βρίσκεται στο 3,7%. Στα ίδια σχεδόν επίπεδα θα κυμαίνεται ο ετήσιος ρυθμός των αναπτυξιακών αναγκών και των αποχωρήσεων. Επισημαίνεται ότι την περίοδο 2011-2016 ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης ήταν σχεδόν μηδενικός αφού έφτανε στο 0,1%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2027

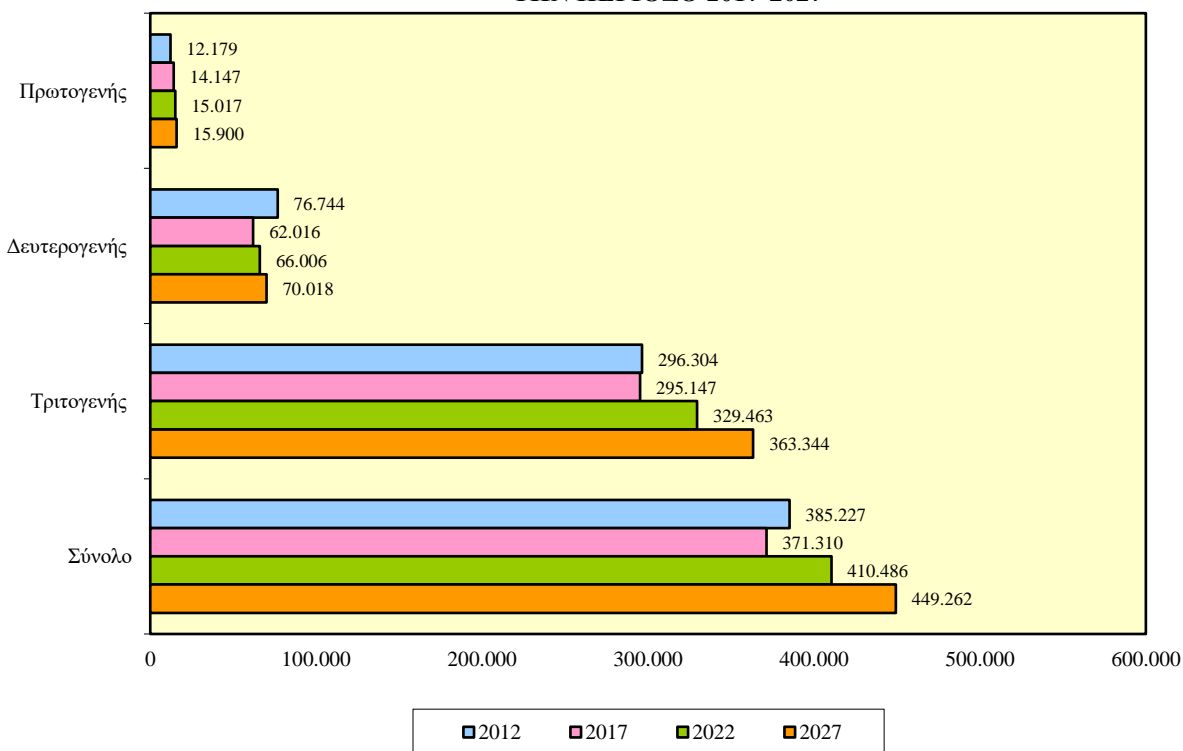
2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Σε αυτό το υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η προβλεπόμενη εικόνα για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας μέσα στην περίοδο 2017-2027.

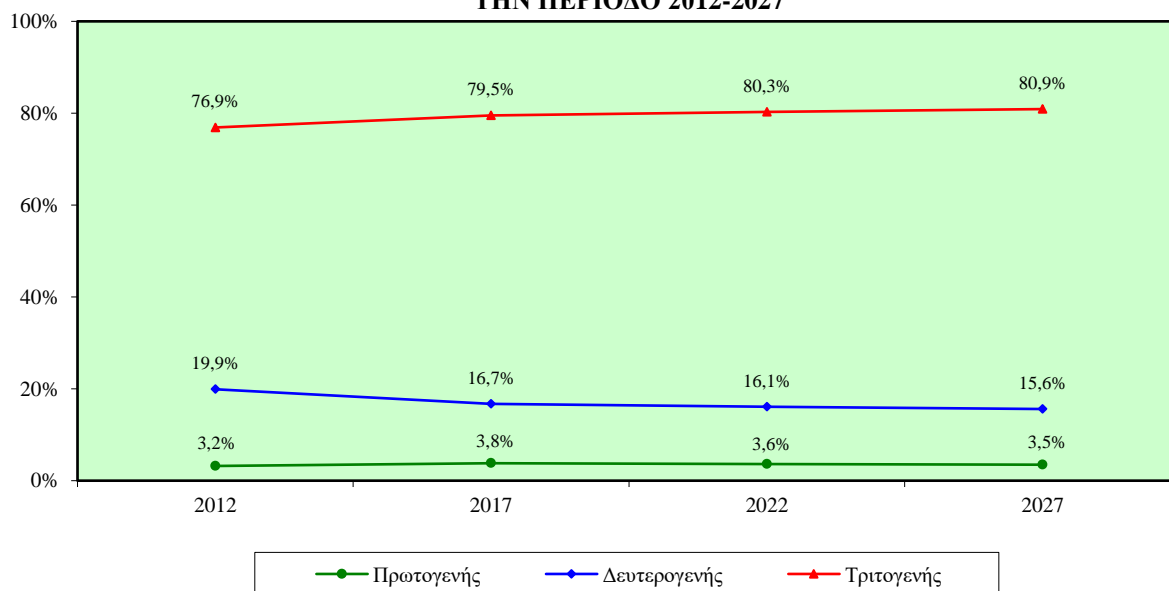

Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2012-2027 απεικονίζεται στα Σχεδιαγράμματα 5 και 6.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ
ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2012-2027

Στον **τριτογενή τομέα** προβλέπεται ότι θα απασχολείται η **συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων** με τον αριθμό τους να ανέρχεται από **295.147 άτομα** το **2017** (79,5% του συνόλου) στις **363.344 άτομα** το **2027** (80,9% του συνόλου) με **αύξηση 23,1%**. Σημαντική εκτιμάται ότι θα είναι η αύξηση που θα σημειωθεί τόσο στον αριθμό όσο και στο μερίδιο των απασχολούμενων σε σχέση με το 2012.

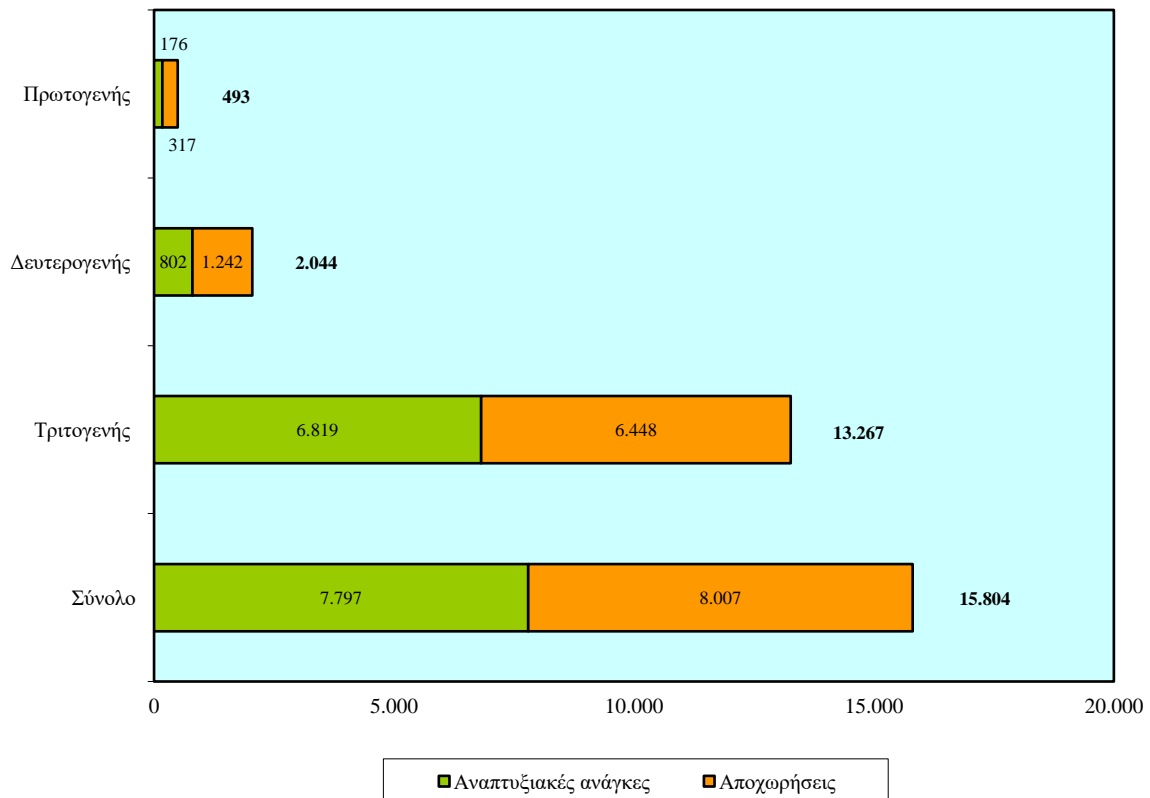

Στον δευτερογενή τομέα οι απασχολούμενοι από **62.016 άτομα** το **2017** (16,7% του συνόλου) υπολογίζεται ότι θα φτάσουν στις **70.018 άτομα** το **2027** (15,6% του συνόλου) με **αύξηση 12,9%**. Συγκριτικά με το 2012 αναμένεται να εμφανιστεί σημαντική μείωση τόσο στον αριθμό όσο και στο μερίδιο των απασχολουμένων.

Στον πρωτογενή τομέα ο αριθμός των απασχολουμένων εκτιμάται ότι θα σημειώσει **άνοδο** την περίοδο **2017-2027**. Η απασχόληση το **2017** υπολογίζεται ότι θα βρίσκεται στις **14.147 άτομα** (3,8% του συνόλου) και το **2027** θα ανέλθει στις **15.900 άτομα** (3,5% του συνόλου) ισοδυναμώντας με **αύξηση 12,4%**. Αξιόλογη αύξηση θα παρουσιάσουν οι απασχολούμενοι και μικρή άνοδο το μερίδιό τους σε σχέση με το 2012.

Τα Σχεδιαγράμματα 7 και 8 παρουσιάζουν τον αριθμό και τον ρυθμό των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2027.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

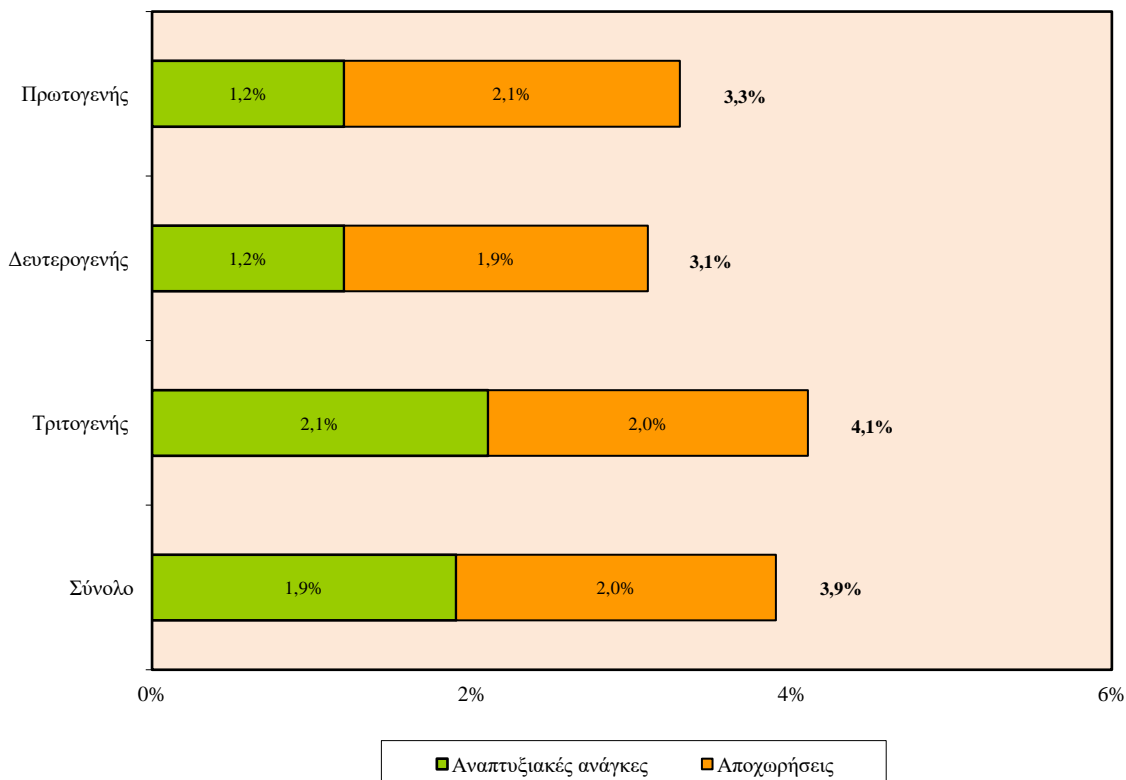
Ο **τριτογενής τομέας** προβλέπεται να παρουσιάσει τις **μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης** οι οποίες αποτελούν το **84%** των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας. Συγκεκριμένα, μέσα στην περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες θα φτάνουν στις **13.267 άτομα** ή **4,1% ετησίως**. Από αυτές τις ετήσιες ανάγκες οι **6.819 άτομα** ή **2,1%** προέρχονται από τις αναπτυξιακές ανάγκες και οι **6.448 άτομα** ή **2,0%** από τις αποχωρήσεις.

Αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης υπολογίζεται ότι θα εμφανιστούν επίσης στον **δευτερογενή τομέα**. Ειδικότερα, την περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις **2.044 άτομα** ή **3,1% ετησίως**. Οι αναπτυξιακές ανάγκες θα φτάνουν στα **802 άτομα** ή

1,2% τον χρόνο ενώ οι αποχωρήσεις θα βρίσκονται σε ψηλότερα επίπεδα με 1.242 άτομα ή 1,9% τον χρόνο.

Σε χαμηλά επίπεδα θα κυμανθούν οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Την περίοδο 2017-2027 οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα **493 άτομα ή 3,3% τον χρόνο** (176 άτομα ή 1,2% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 317 άτομα ή 2,1% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ ΕΥΡΕΙΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

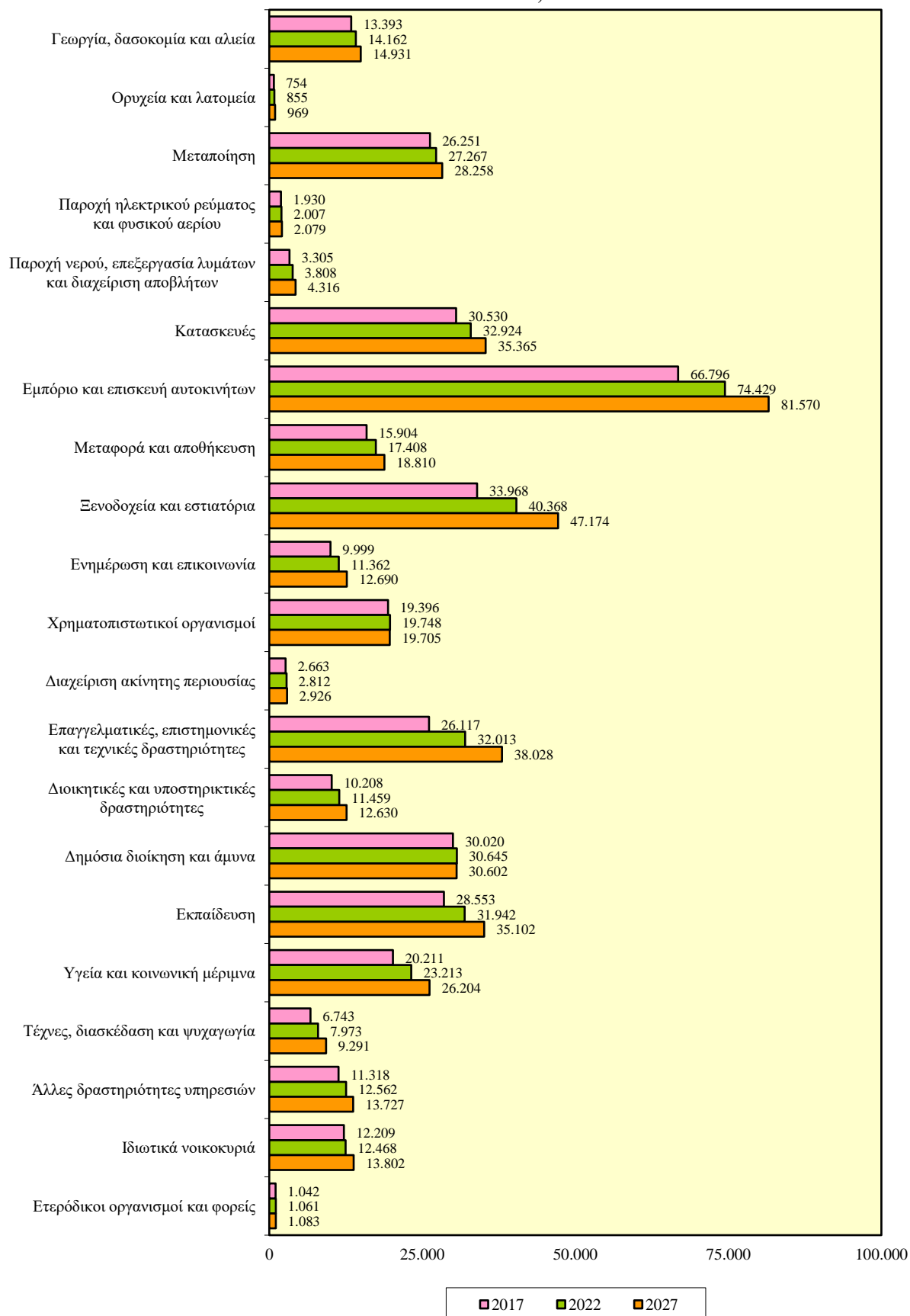
Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας το 2017, 2022 και 2027 απεικονίζεται στα Σχεδιαγράμματα 9 και 10.

Ο **μεγαλύτερος με διαφορά αριθμός των απασχολούμενων** θα συνεχίσει να εργάζεται στον τομέα του **Εμπορίου και επισκευής αυτοκινήτων**. Συγκεκριμένα, η απασχόληση από **66.796 άτομα** το 2017 (18,0% του συνόλου) θα ανέλθει στις **81.570 άτομα** το 2027 (18,2% του συνόλου) σημειώνοντας **αισθητή άνοδο με 22,1%**.

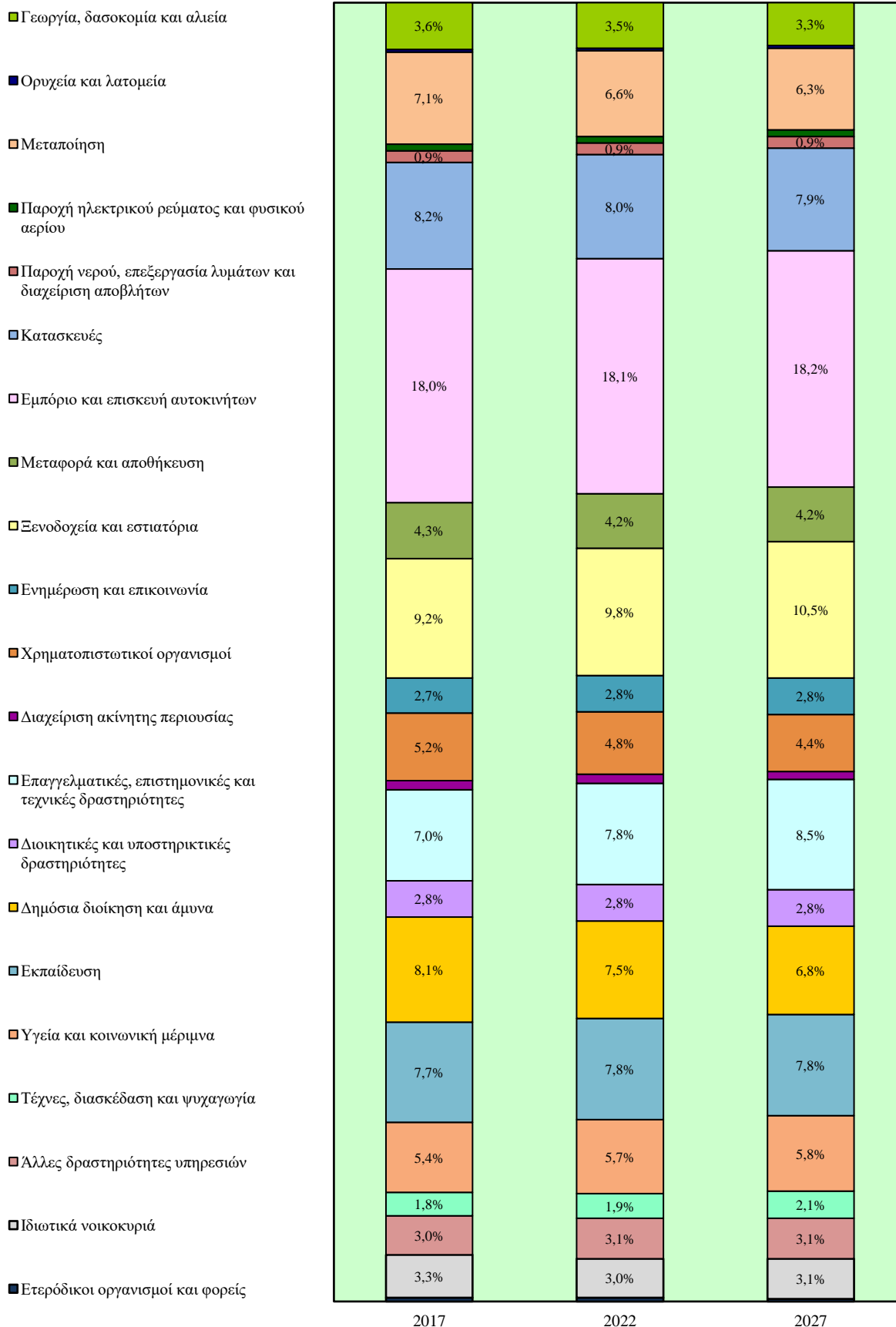
Δεύτερος σε μέγεθος τομέας εκτιμάται ότι θα είναι τα **Ξενοδοχεία και εστιατόρια**. Το 2017 οι απασχολούμενοι θα βρίσκονται στις **33.968 άτομα** (9,2% του συνόλου) ενώ το 2027 θα φτάσουν στις **47.174 άτομα** (10,5% του συνόλου) παρουσιάζοντας **μεγάλη αύξηση 38,9%**.

Τρίτος μεγαλύτερος τομέας προβλέπεται να είναι οι **Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες** όπου κατά το 2017 θα εργοδοτούνται **26.117 άτομα** (7,0% του συνόλου) ενώ το 2027 θα ανέλθουν στις **38.028 άτομα** (8,5% του συνόλου) εμφανίζοντας **τη μεγαλύτερη αύξηση** από τους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με **45,6%**.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ 21 ΚΥΡΙΟΥΣ
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟ 2017, 2022 ΚΑΙ 2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ
21 ΚΥΡΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟ 2017, 2022 ΚΑΙ 2027

Σημαντικός αριθμός θα απασχολείται επίσης στις **Κατασκευές** και στην **Εκπαίδευση**. Η απασχόληση στον τομέα των **Κατασκευών** το **2017** θα φτάσει στις **30.530 άτομα** (8,2% του συνόλου) και το **2027** στις **35.365 άτομα** (7,9% του συνόλου) με **αύξηση 15,8%** ενώ στον τομέα της **Εκπαίδευσης** το **2017** θα ανέλθει στις **28.553 άτομα** (7,7% του συνόλου) και το **2027** στις **35.102 άτομα** (7,8% του συνόλου) με **αξιόλογη αύξηση 22,9%**.

Ακολουθούν οι τομείς της **Δημόσιας διοίκησης και άμυνας** καθώς και της **Μεταποίησης**. Αναλυτικότερα, στη **Δημόσια διοίκηση και άμυνα** οι απασχολούμενοι προβλέπεται ότι **δεν θα έχουν οποιαδήποτε αξιόλογη μεταβολή** αφού ο αριθμός τους το **2017** θα βρίσκεται στις **30.020 άτομα** (8,1% του συνόλου) και το **2027** στις **30.602 άτομα** (6,8% του συνόλου) με **αύξηση μόνο 1,9%** ενώ στη **Μεταποίηση** οι απασχολούμενοι εκτιμώνται στις **26.251 άτομα** (7,1% του συνόλου) το **2017** και στις **28.258 άτομα** (6,3% του συνόλου) το **2027** με **αύξηση 7,6%**.

Σημειώνονται οι **σημαντικές ποσοστιαίες αυξήσεις των απασχολουμένων** που εκτιμάται ότι θα παρατηρηθούν κατά την περίοδο **2017-2027** στις **Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία** (37,8%), στην **Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων** (30,6%) και στην **Υγεία και κοινωνική μέριμνα** (29,7%).

Ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο 2017-2027 παρουσιάζεται στα Σχεδιαγράμματα 11 και 12.

Οι **μεγαλύτερες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** θα εμφανιστούν στο **Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων**. Ειδικότερα, την περίοδο **2017-2027** εκτιμάται ότι οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις **2.931 άτομα** ή **4,0% τον χρόνο** (1.477 άτομα ή 2,0% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 1.454 άτομα ή 2,0% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

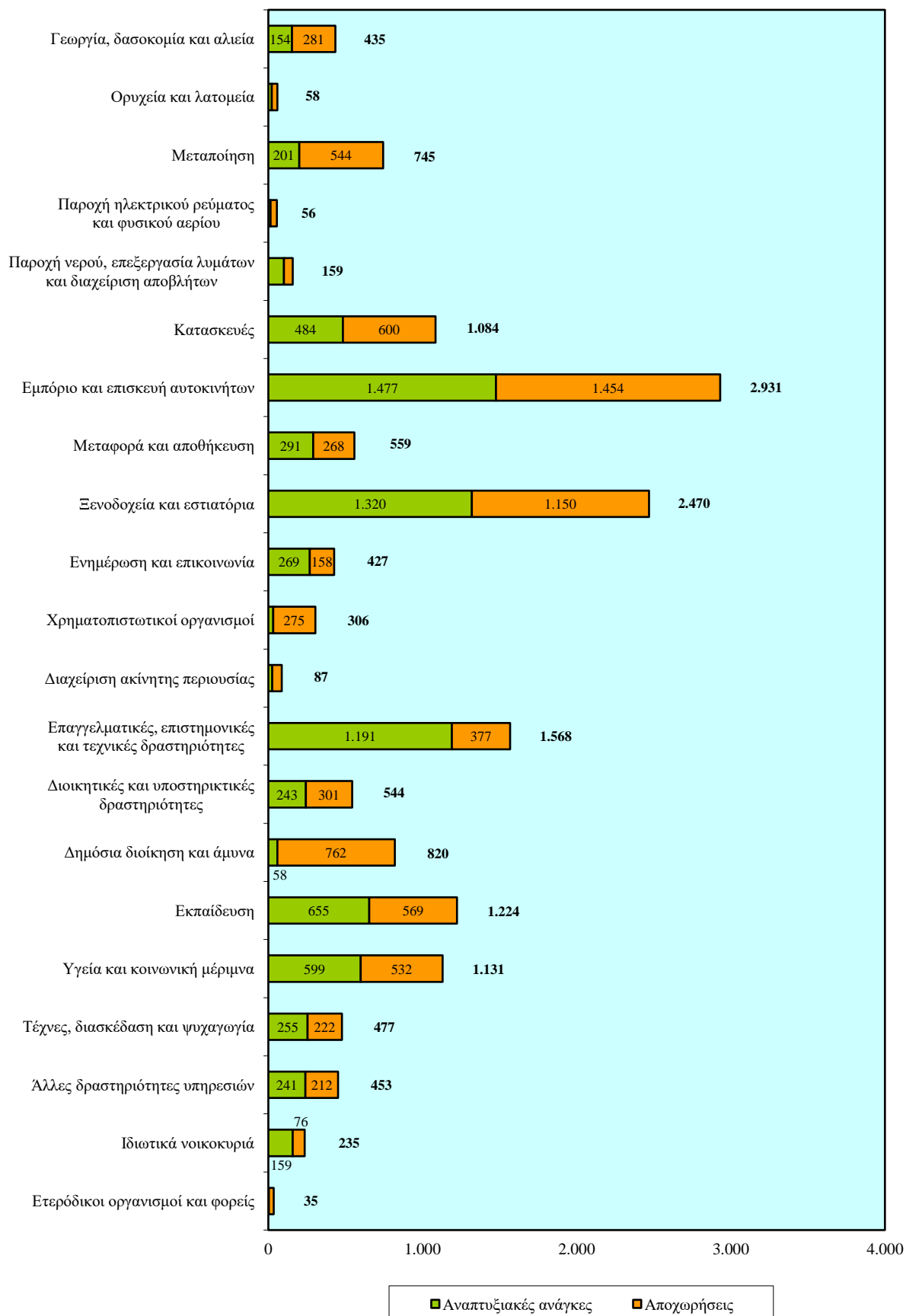
Οι **αμέσως μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** προβλέπεται ότι θα σημειωθούν στα **Ξενοδοχεία και εστιατόρια**. Την περίοδο **2017-2027** οι **ετήσιες συνολικές ανάγκες** θα φτάνουν στις **2.470 άτομα** ή **6,1%** (1.320 άτομα ή 3,3% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 1.150 άτομα ή 2,8% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα υπάρξουν επίσης στις **Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες**. Οι συνολικές ανάγκες κατά την περίοδο **2017-2027** θα ανέρχονται στα **1.568 άτομα** ή **5,0% ετησίως** (1.191 άτομα ή 3,8% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 377 άτομα ή 1,2% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

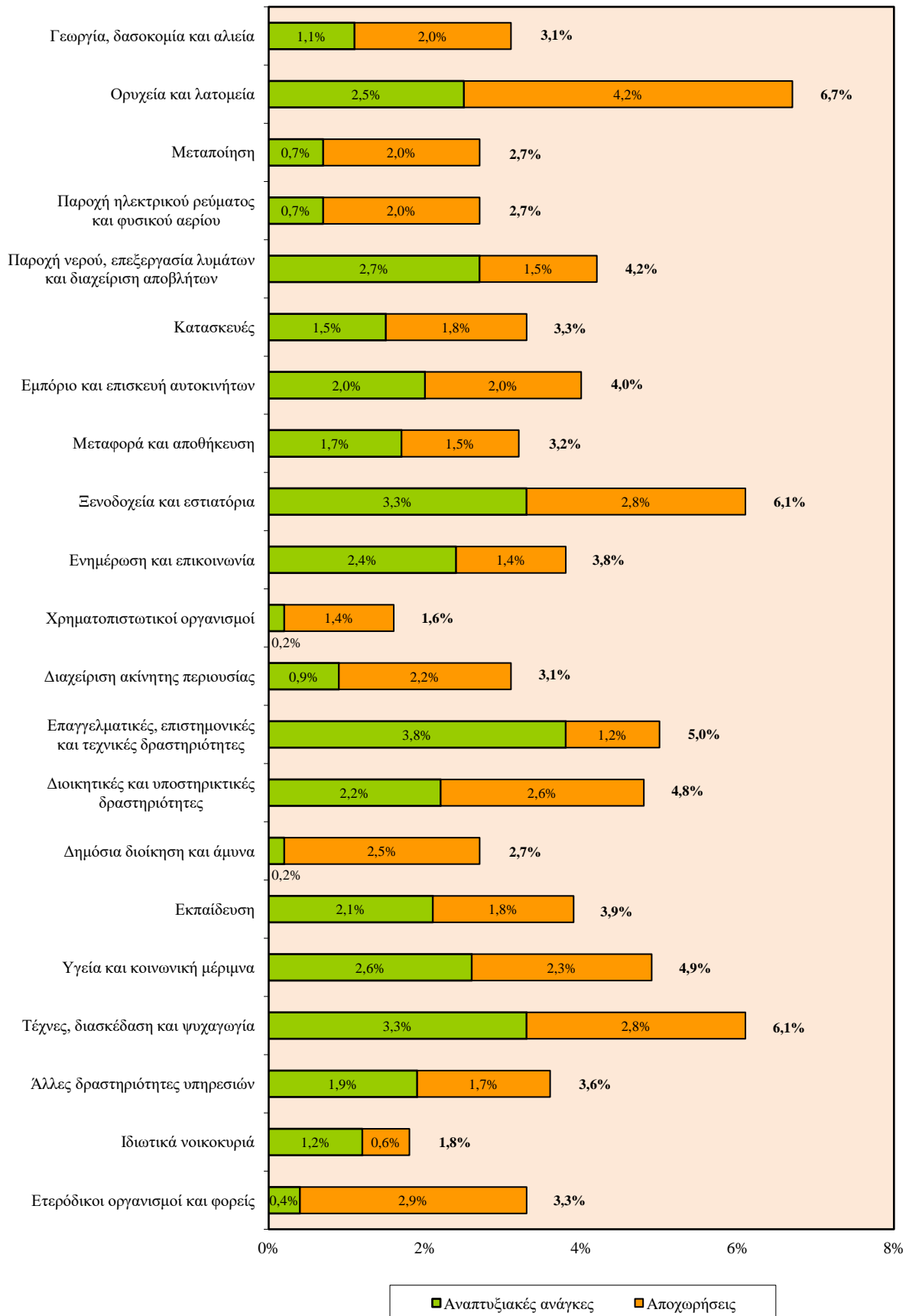
Έπονται με **αξιόλογες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** οι τομείς της **Εκπαίδευσης** με **1.224 άτομα** ή **3,9%** (655 άτομα ή 2,1% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 569 άτομα ή 1,8% οι αποχωρήσεις), η **Υγεία και κοινωνική μέριμνα** με **1.131 άτομα** ή **4,9%** (599 άτομα ή 2,6% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 532 άτομα ή 2,3% οι αποχωρήσεις) και οι **Κατασκευές** με **1.084 άτομα** ή **3,3%** (484 άτομα ή 1,5% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 600 άτομα ή 1,8% οι αποχωρήσεις).

Ο **ψηλότερος μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης** την περίοδο **2017-2027** προβλέπεται ότι θα εμφανιστεί στα **Ορυχεία και λατομεία** με **6,7%**. Ο ρυθμός αυτός οφείλεται στις **δραστηριότητες εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου** οι οποίες περιλαμβάνονται στον τομέα. Ακολουθούν με επίσης **ψηλούς ρυθμούς συνολικών αναγκών απασχόλησης** τα **Ξενοδοχεία και Εστιατόρια** καθώς και οι **Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία** με **6,1% τον χρόνο** αντίστοιχα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ 21 ΚΥΡΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ 21 ΚΥΡΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

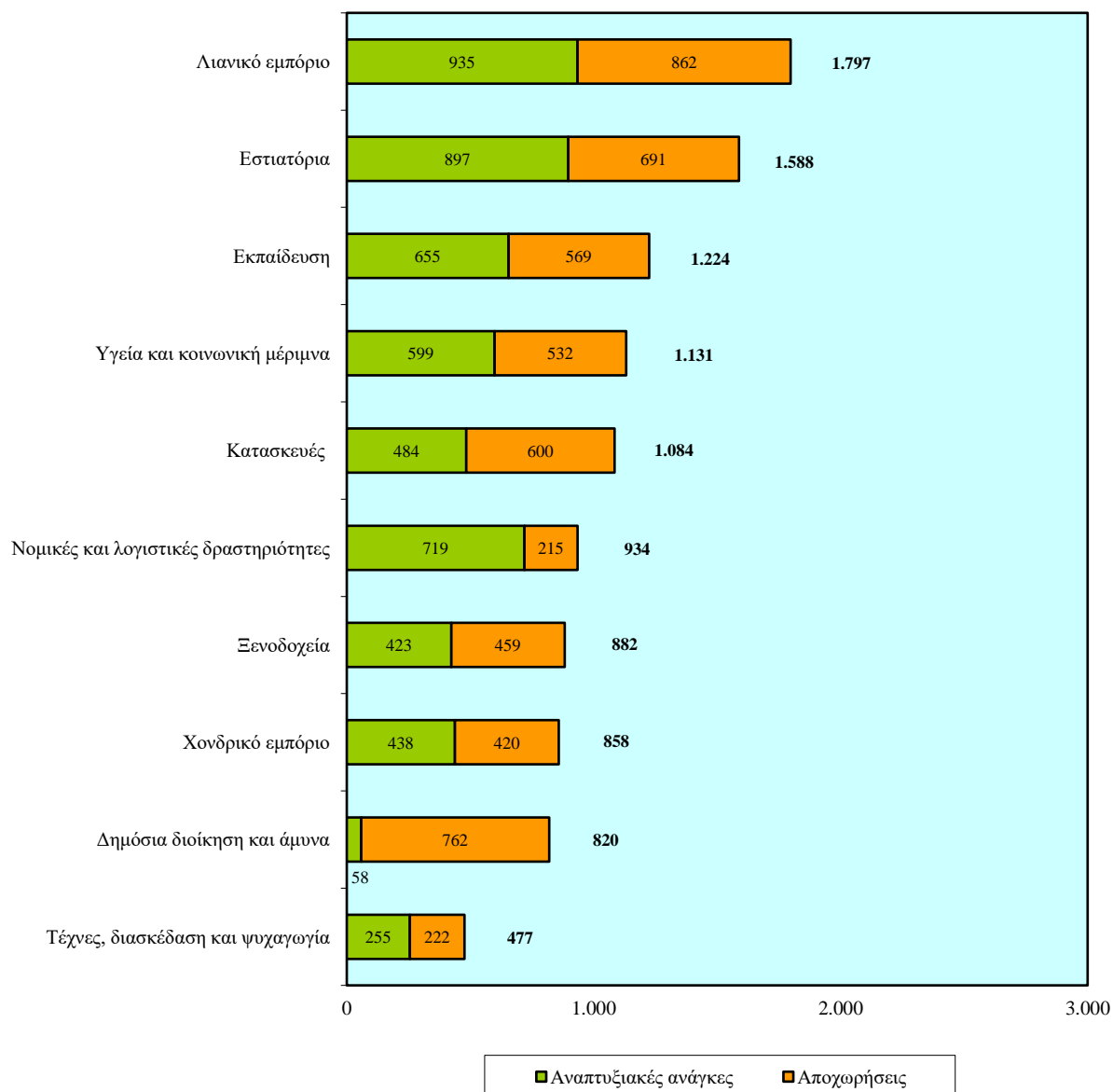
Στον Πίνακα 1 περιέχεται ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στους 52 αναλυτικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2027 οι οποίοι χρωματίζονται ανάλογα με τις προοπτικές ζήτησης ενώ στα Σχεδιαγράμματα 13 και 14 φαίνονται οι 10 τομείς με τον μεγαλύτερο αριθμό και ρυθμό συνολικών αναγκών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΟΥΣ 52 ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

NACE2	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Αριθμός	Ρυθμός
A	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	435	3,1%
B	Ορυχεία και λατομεία	58	6,7%
C10-12	Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	334	3,3%
C13-15	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος	-9	-1,3%
C16	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου	56	2,3%
C17-18	Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις	19	1,1%
C19-21	Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων	78	3,7%
C22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	16	2,0%
C23	Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	65	2,8%
C24-25	Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	139	3,4%
C26-30	Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων	22	2,3%
C31-33	Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες	25	1,3%
D	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	56	2,7%
E36-37	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων	19	2,2%
E38-39	Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων	140	4,8%
F	Κατασκευές	1.084	3,3%
G45	Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων	276	3,1%
G46	Χονδρικό εμπόριο	858	4,1%
G47	Λιανικό εμπόριο	1.797	4,1%
H49	Χερσαίες μεταφορές	126	2,5%
H50	Πλωτές μεταφορές	126	6,9%
H51	Αεροπορικές μεταφορές	16	4,0%
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	212	2,6%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	79	3,9%
I55	Ξενοδοχεία	882	5,6%
I56	Εστιατόρια	1.588	6,5%
J58-60	Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	73	2,5%
J61	Τηλεπικοινωνίες	178	3,7%
J62-63	Πληροφορική	176	5,1%
K64	Τράπεζες	165	1,5%
K65	Ασφάλειες	36	1,1%
K66	Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλείων	105	1,8%
L	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	87	3,1%
M69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	934	5,2%
M70	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών	214	4,9%
M71	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών	197	5,4%
M72	Έρευνα και ανάπτυξη	21	4,7%
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	50	2,3%
M74+75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	152	5,6%
N77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	53	3,5%
N78	Δραστηριότητες απασχόλησης	34	6,5%
N79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	60	3,0%
N80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	106	6,5%
N81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους	267	5,2%
N82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη	24	4,5%
O	Δημόσια διοίκηση και άμυνα	820	2,7%
P	Εκπαίδευση	1.224	3,9%
Q	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1.131	4,9%
R	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	477	6,1%
S	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	453	3,6%
T	Ιδιωτικά νοικοκυριά	235	1,8%
U	Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς	35	3,3%

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

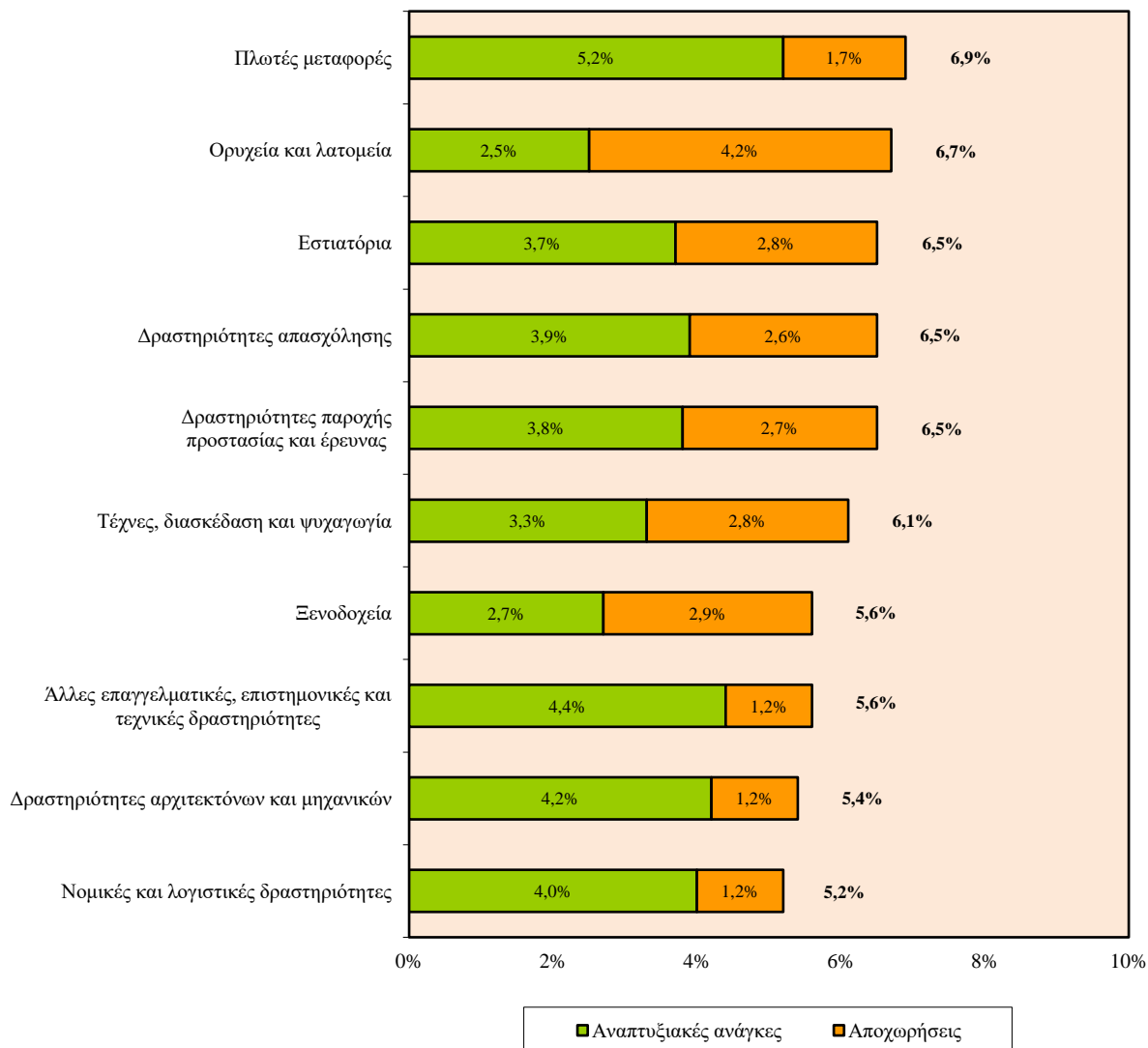

Στο **Λιανικό εμπόριο** προβλέπεται ότι θα σημειωθούν οι **μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης**. Ειδικότερα, την περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες υπολογίζονται στα **1.797 άτομα ετησίως** (935 άτομα οι αναπτυξιακές ανάγκες και 862 άτομα οι αποχωρήσεις).

Οι **αμέσως μεγαλύτερες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** θα παρουσιαστούν στα **Εστιατόρια**. Την περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα **1.588 άτομα** (897 άτομα οι αναπτυξιακές ανάγκες και 691 άτομα οι αποχωρήσεις).

Ακολουθούν με **σημαντικές ετήσιες συνολικές ανάγκες** οι τομείς της **Εκπαίδευσης** (1.224 άτομα που συνδέονται με τις εθνικές στρατηγικές επιδιώξεις για περαιτέρω προώθηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης), της **Υγείας και κοινωνικής μέριμνας** (1.131 άτομα που συνδέονται με την αναμενόμενη εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας και τη συνεχιζόμενη γήρανση του πληθυσμού), των **Κατασκευών** (1.084 άτομα) καθώς και των **Νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων** (934 άτομα).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΟΙ 10 ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ
ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΡΥΘΜΟ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

Οι ψηλότεροι ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο 2017-2027 προβλέπεται να εμφανιστούν στις Πλωτές μεταφορές με 6,9% τον χρόνο που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη της κυπριακής ναυτιλίας και στα Ορυχεία και λατομεία με 6,7% τον χρόνο που συνδέονται με τις δραστηριότητες εξόρυξης και μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Σημαντικοί μέσοι ετήσιοι ρυθμοί συνολικών αναγκών εκτιμώνται επίσης στους τομείς των Εστιατορίων (6,5%), των Δραστηριοτήτων απασχόλησης (6,5%), των Δραστηριοτήτων παροχής προστασίας και έρευνας (6,5%) και των Τεχνών, διασκέδασης και ψυχαγωγίας (6,1%) που συνδέεται με την ανέγερση και λειτουργία του πολυθεματικού καζίνο και των τεσσάρων καζίνο δορυφόρων.

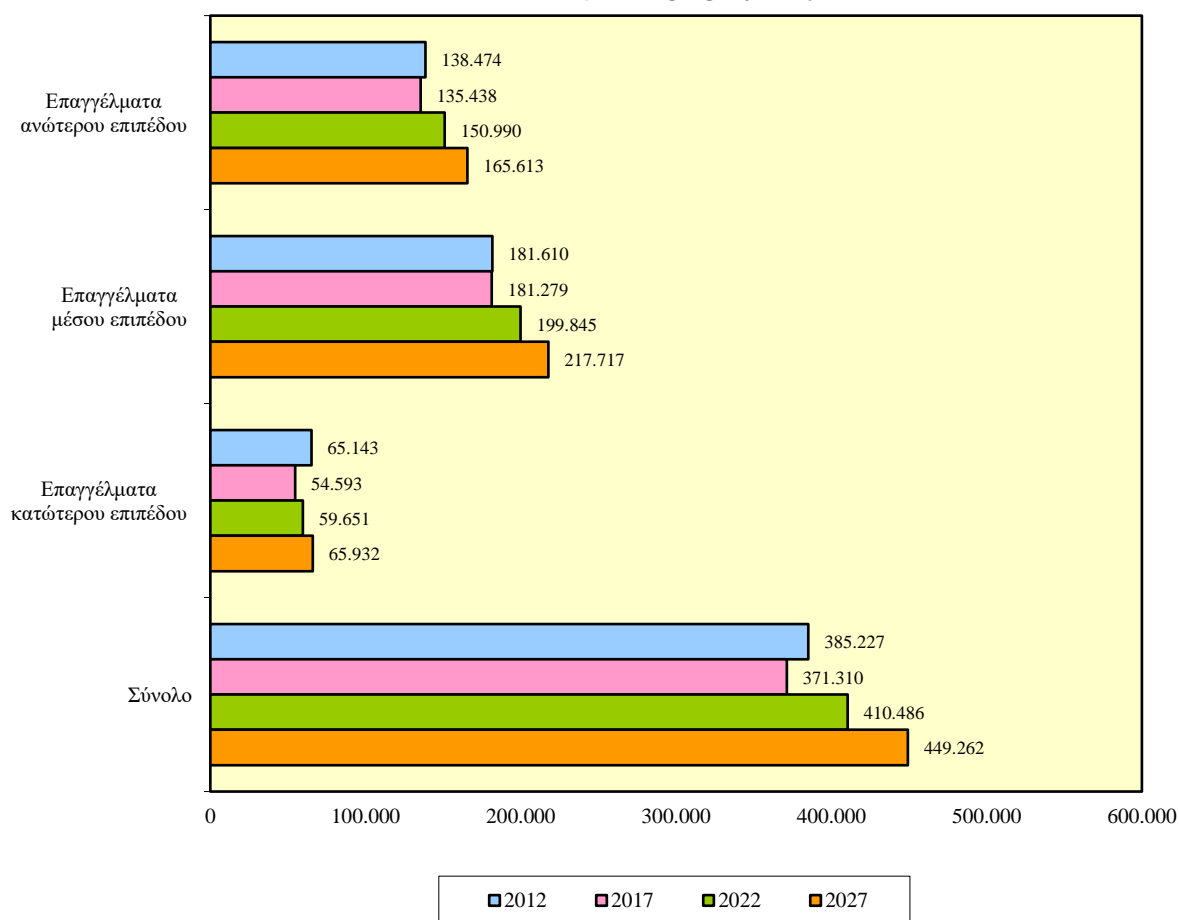
2.3. Επαγγελματικές κατηγορίες

Σε αυτό το υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η προβλεπόμενη εικόνα για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης στις επαγγελματικές κατηγορίες μέσα στην περίοδο 2017-2027.

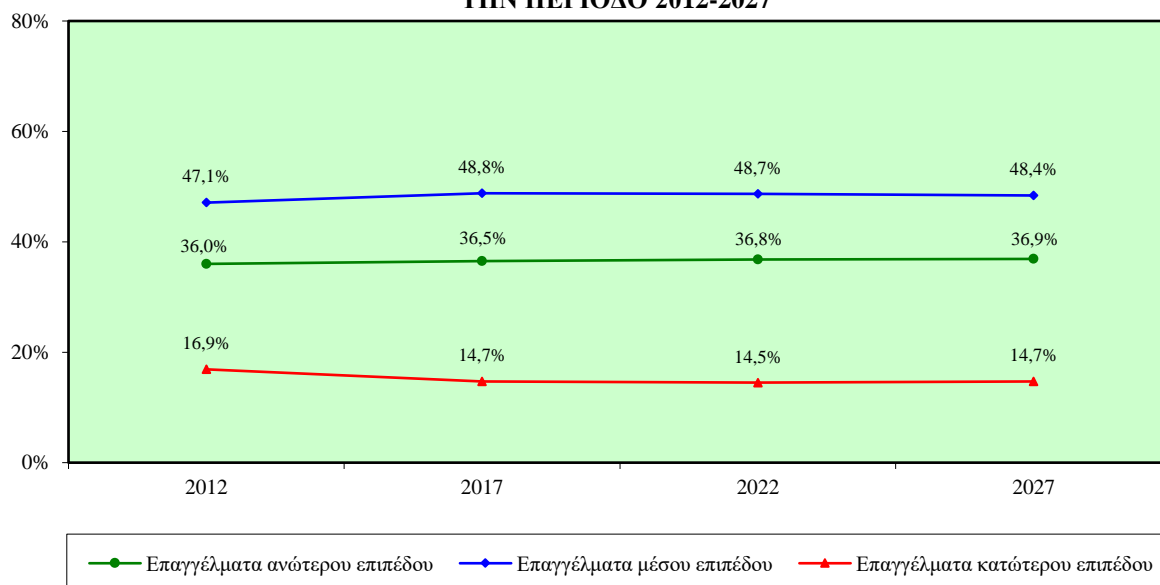

Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2012-2027 φαίνεται στα Σχεδιαγράμματα 15 και 16.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΣΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2012-2027

Στα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** προβλέπεται ότι θα εξακολουθήσουν να εργάζονται οι **περισσότεροι απασχολούμενοι** με τον αριθμό τους να σημειώνει άνοδο από **181.279 άτομα** το **2017** (48,8% του συνόλου) στις **217.717 άτομα** το **2027** (48,4% του συνόλου) με **αύξηση 20,1%**. Αξιόλογη εκτιμάται ότι θα είναι η αύξηση που θα σημειωθεί τόσο στον αριθμό όσο και στο μερίδιο των απασχολουμένων σε σχέση με το 2012.

Σχετικά με τα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** οι **απασχολούμενοι** από **135.438 άτομα** το **2017** (36,5% του συνόλου) υπολογίζεται ότι θα φτάσουν στις **165.613 άτομα** το **2027** (36,9% του συνόλου) παρουσιάζοντας **αύξηση 22,3%**. Σημειώνεται ότι ο αριθμός και το μερίδιο των απασχολουμένων θα εμφανίσει ανοδική τάση σε σχέση με το 2012.

Στα **επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου** εκτιμάται ότι ο **αριθμός των απασχολουμένων** θα εμφανίσει **αύξηση** την περίοδο **2017-2027**. Η απασχόληση το **2017** υπολογίζεται στις **54.593 άτομα** (14,7% του συνόλου) ενώ το **2027** θα φτάσει στις **65.932 άτομα** (14,7% του συνόλου) εμφανίζοντας **αύξηση 20,8%**.

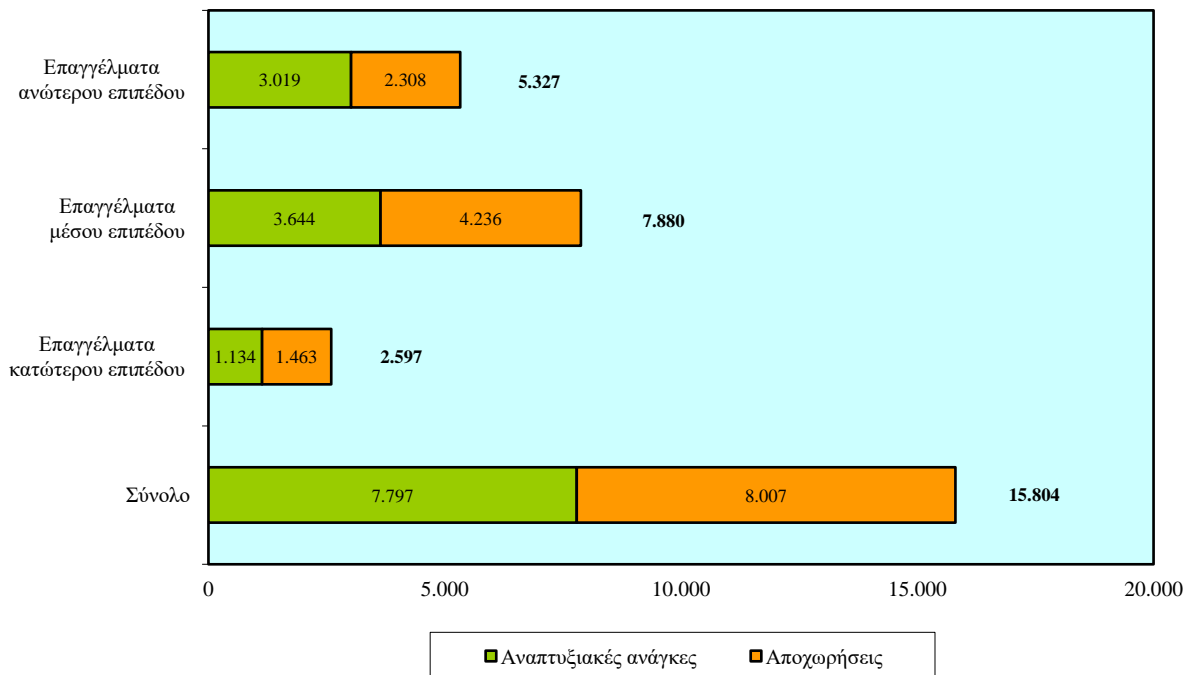
Τα Σχεδιαγράμματα 17 και 18 παρουσιάζουν τον αριθμό και τον ρυθμό των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες κατά την περίοδο 2017-2027.

Τα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** προβλέπεται να παρουσιάσουν τις **μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης**. Ειδικότερα, μέσα στην περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις **7.880 άτομα** ή **3,9% τον χρόνο**. Από αυτές τις ετήσιες ανάγκες οι 3.644 άτομα ή 1,8% προέρχονται από τις αναπτυξιακές ανάγκες και οι 4.236 άτομα ή 2,1% από τις αποχωρήσεις.

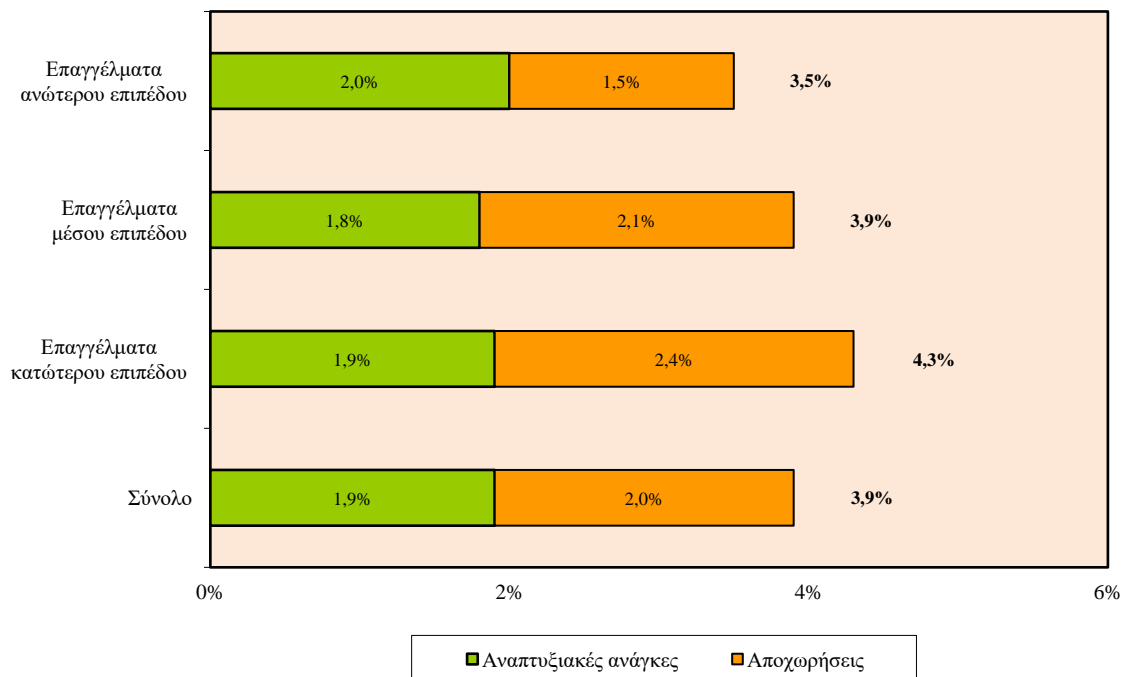
Σημαντικές ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης υπολογίζεται ότι θα υπάρξουν επίσης στα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου**. Συγκεκριμένα, την περίοδο **2017-2027** οι συνολικές ανάγκες θα είναι στις **5.327 άτομα** ή **3,5% ετησίως**. Οι αναπτυξιακές ανάγκες θα φτάνουν στις 3.019 άτομα ή 2,0% τον χρόνο και οι αποχωρήσεις στις 2.308 άτομα ή 1,5% τον χρόνο.

Σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα θα κυμαίνονται οι **συνολικές ανάγκες απασχόλησης** στα **επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου**. Την περίοδο **2017-2027** οι ετήσιες συνολικές ανάγκες προβλέπονται στις **2.597 άτομα ή 4,3%** (1.134 άτομα ή 1,9% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 1.463 άτομα ή 2,4% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

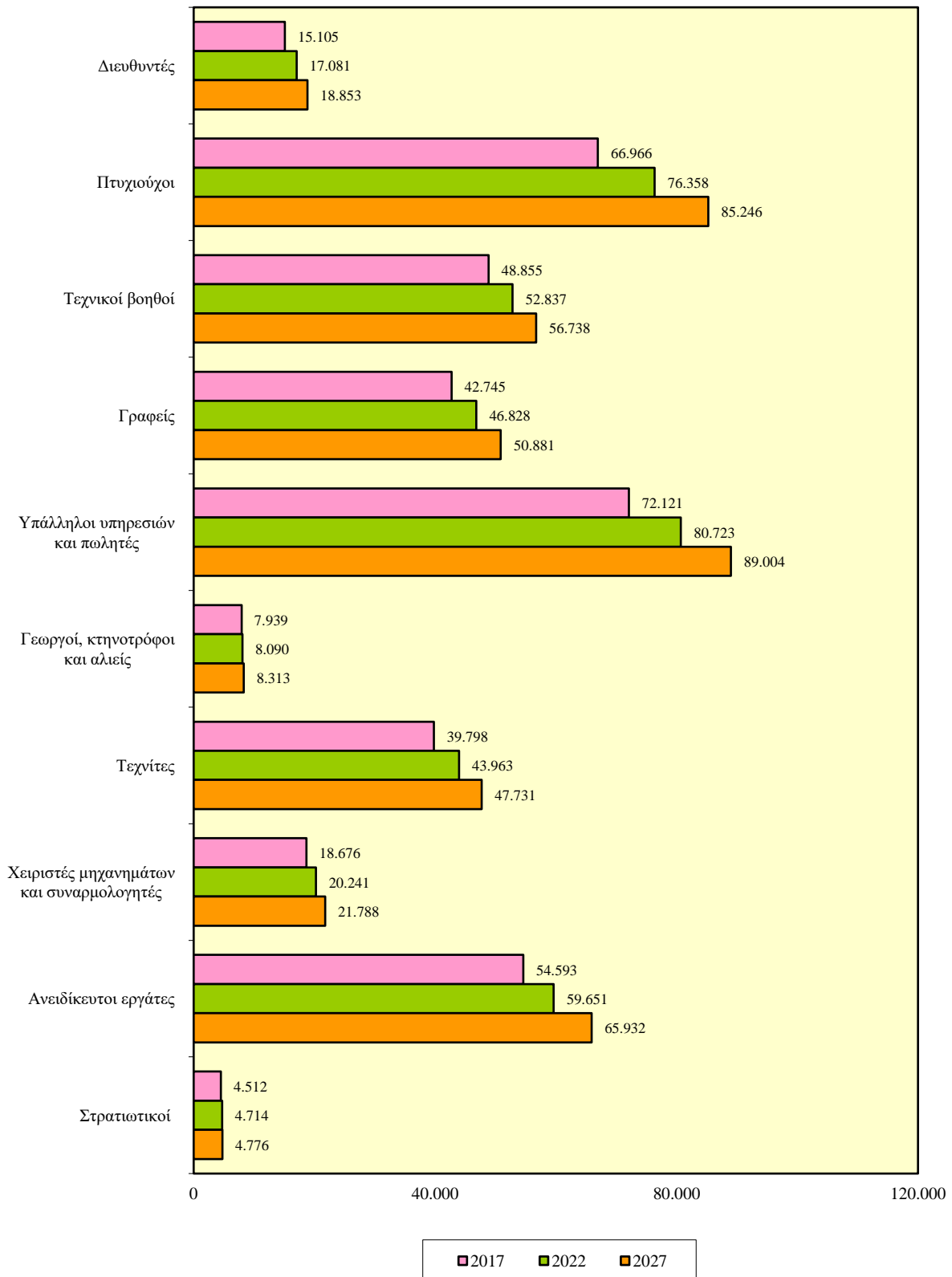

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

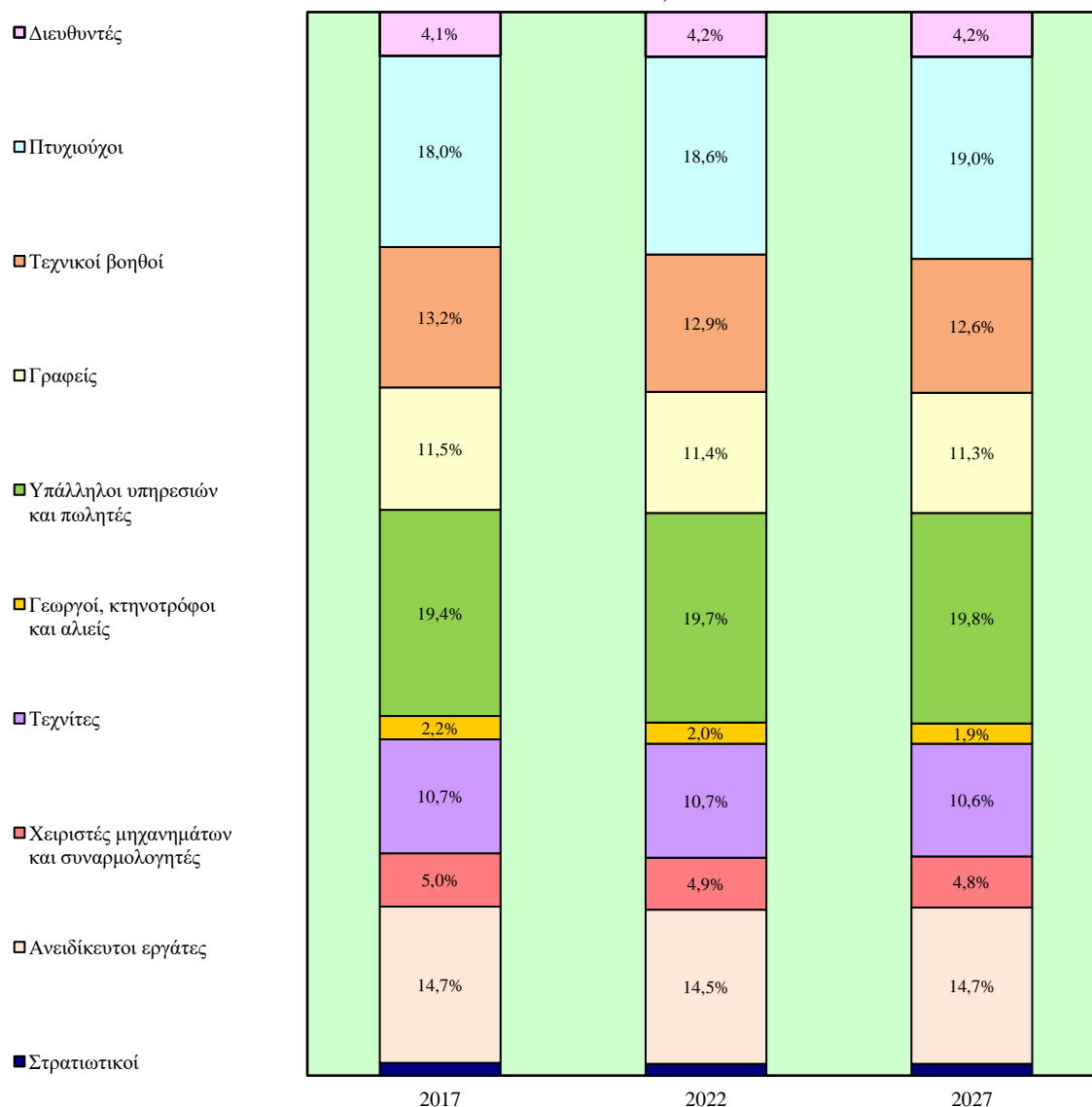

Στα Σχεδιαγράμματα 19 και 20 απεικονίζεται η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες το 2017, 2022 και 2027.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ 10
ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΟ 2017, 2022 ΚΑΙ 2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΣΤΙΣ 10 ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΟ 2017, 2022 ΚΑΙ 2027

Ο μεγαλύτερος όγκος των απασχολούμενων εντοπίζεται στην επαγγελματική κατηγορία των Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών. Ειδικότερα, ο αριθμός τους από **72.121 άτομα** το **2017** (19,4% του συνόλου) θα ανέλθει στις **89.004 άτομα** το **2027** (19,8% του συνόλου) παρουσιάζοντας **αύξηση 23,4%**.

Εξίσου σημαντική υπολογίζεται ότι θα είναι επίσης η απασχόληση στην επαγγελματική κατηγορία των Πτυχιούχων όπου το **2017** ο αριθμός των απασχολούμενων θα φτάσει στις **66.966 άτομα** (18,0% του συνόλου) και το **2027** στις **85.246 άτομα** (19,0% του συνόλου) με **άνοδο 27,3%**.

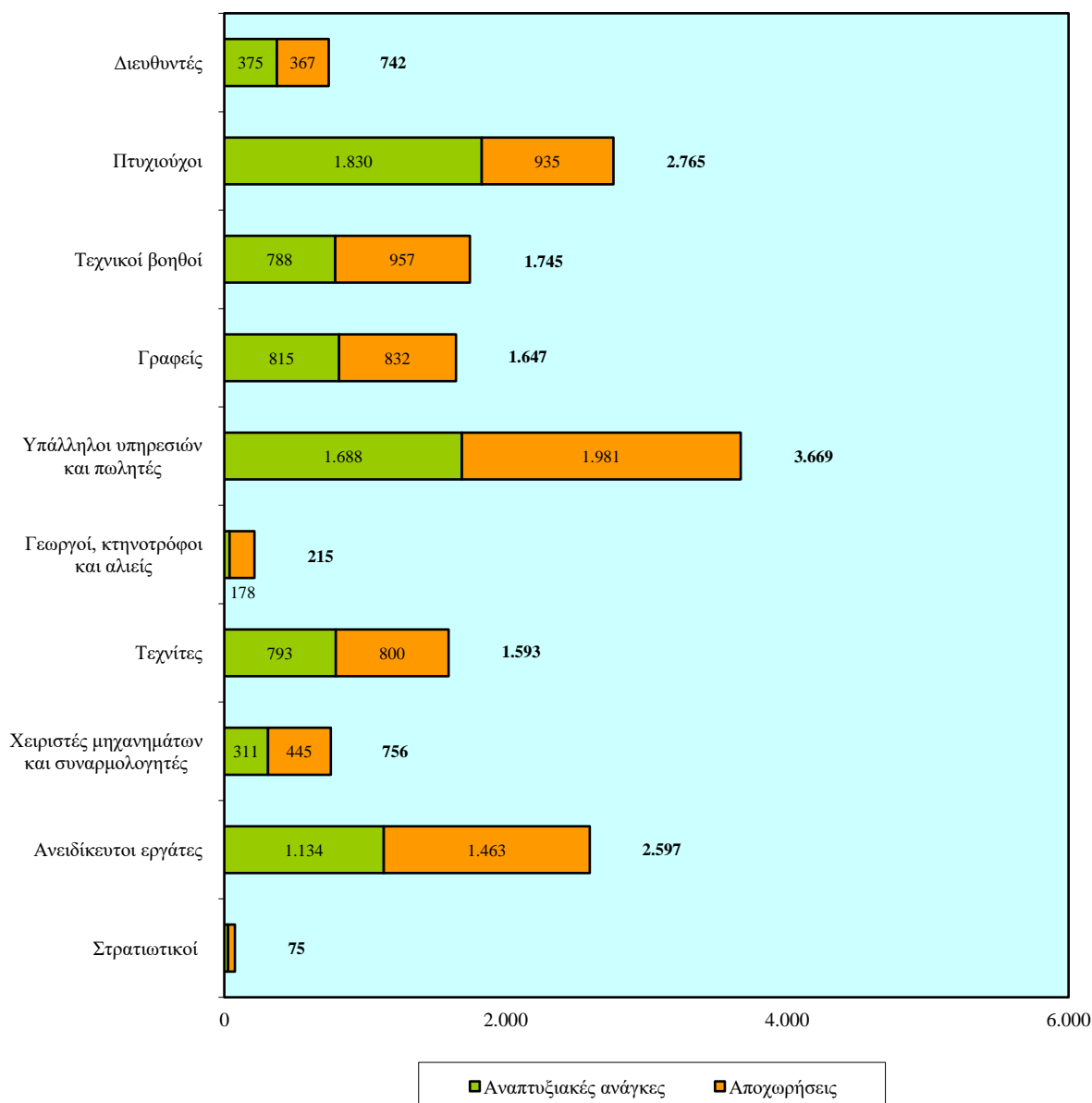
Ακολουθούν με αξιόλογο αριθμό απασχολούμενων οι Ανειδίκευτοι εργάτες. Το **2017** οι απασχολούμενοι θα βρίσκονται στις **54.593 άτομα** (14,7% του συνόλου) ενώ μέχρι το **2027** εκτιμάται ότι θα αυξηθούν στις **65.932 άτομα** (14,7% του συνόλου) σημειώνοντας **αύξηση 20,8%**.

Έπονται οι **Τεχνικοί βοηθοί** όπου το **2017** προβλέπεται ότι θα απασχολούνται **48.855 άτομα** (13,2% του συνόλου) ενώ το **2027** θα ανέλθουν στις **56.738 άτομα** (12,6% του συνόλου) με **αύξηση 16,1%**.

Σημαντικός αριθμός ατόμων εκτιμάται ότι θα εργάζονται στους **Γραφείς** όπου το **2017** η απασχόληση θα φθάσει στις **42.745 άτομα** (11,5% του συνόλου) και το **2027** στις **50.881 άτομα** (11,3% του συνόλου) εμφανίζοντας **αύξηση 19,0%** και στους **Τεχνίτες** όπου το **2017** προβλέπεται ότι θα απασχολούνται **39.798 άτομα** (10,7% του συνόλου) και το **2027** **47.731 άτομα** (10,6% του συνόλου) παρουσιάζοντας **αύξηση 19,9%**.

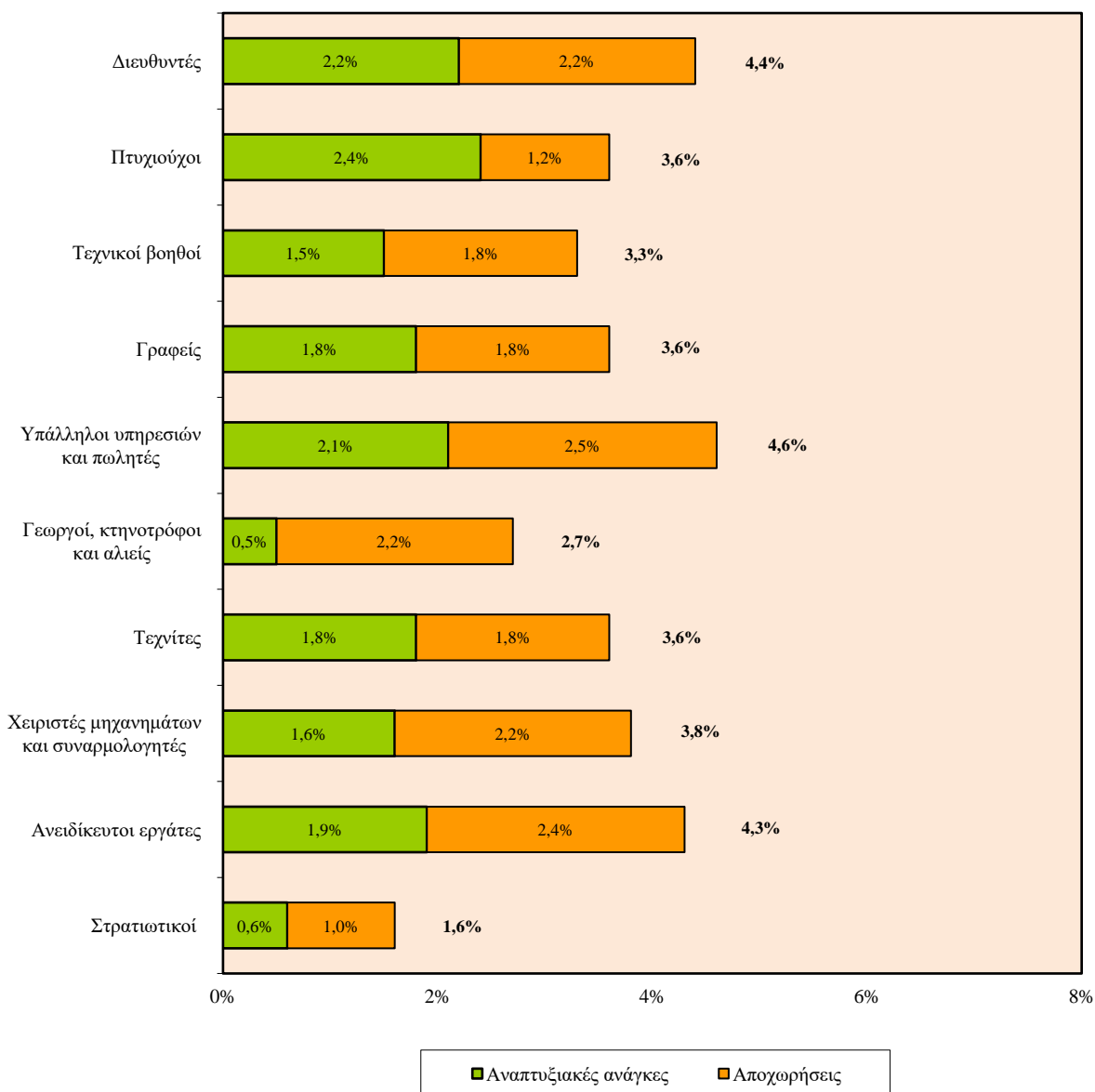
Ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2027 φαίνεται στα Σχεδιαγράμματα 21 και 22.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΙΣ 10 ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ 10 ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

Οι μεγαλύτερες με διαφορά ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα παρουσιαστούν στους **Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές**. Ειδικότερα, την περίοδο **2017-2027** εκτιμάται ότι οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις **3.669 άτομα** ή **4,6% ετησίως** (1.688 άτομα ή 2,1% ετησίως οι αναπτυξιακές ανάγκες και 1.981 άτομα ή 2,5% ετησίως οι αποχωρήσεις).

Οι **αμέσως μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** προβλέπεται ότι θα σημειωθούν στους **Πτυχιούχους**. Την περίοδο **2017-2027** οι **ετήσιες συνολικές ανάγκες** θα φτάνουν στις **2.765 άτομα** ή **3,6%** (1.830 άτομα ή 2,4% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 935 άτομα ή 1,2% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν επίσης στους **Ανειδίκευτους εργάτες**. Οι συνολικές ανάγκες κατά την περίοδο **2017-2027** θα ανέρχονται στις **2.597 άτομα** ή **4,3% ετησίως** (1.134 άτομα ή 1,9% τον χρόνο οι αναπτυξιακές ανάγκες και 1.463 άτομα ή 2,4% τον χρόνο οι αποχωρήσεις).

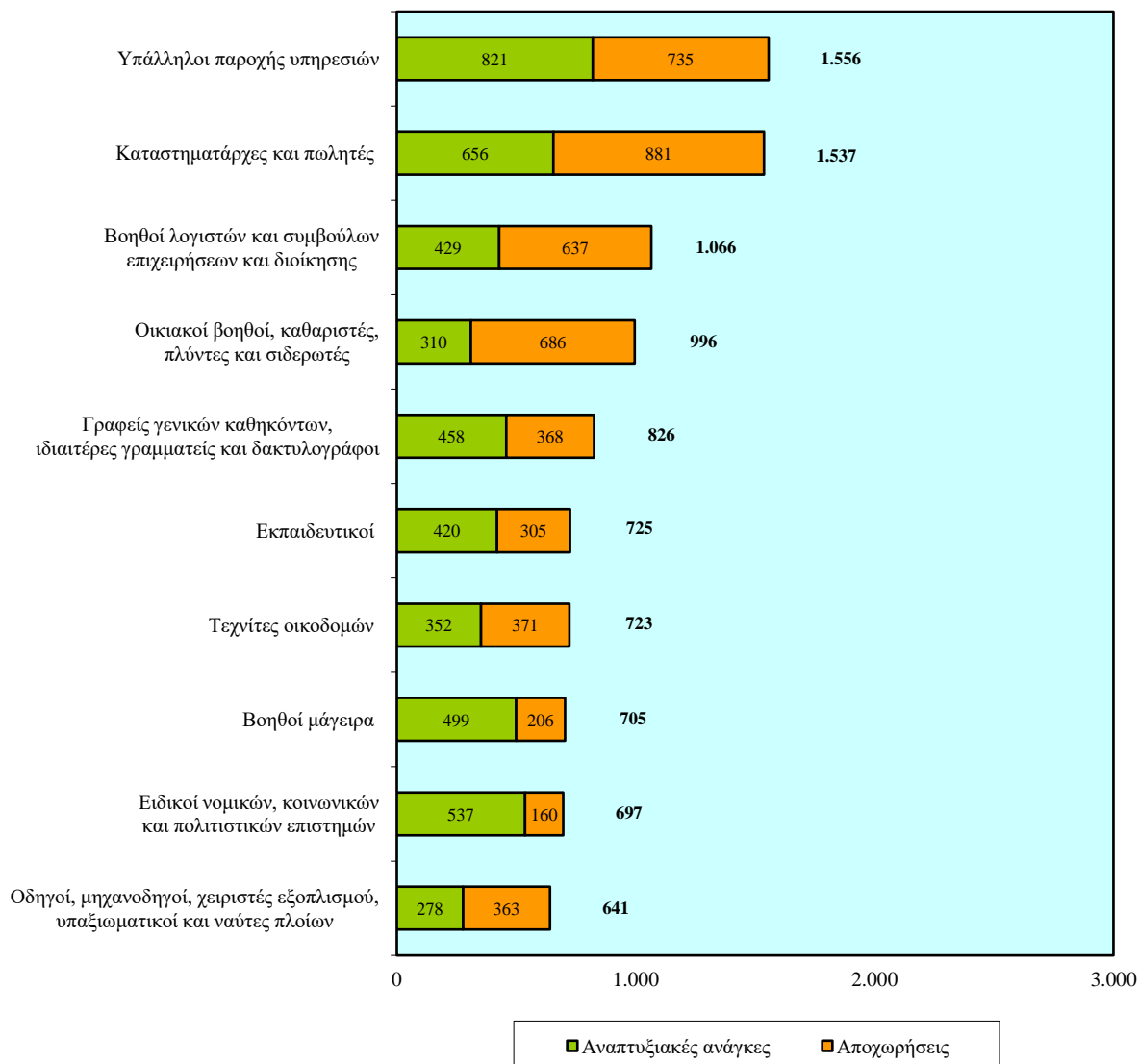
Ακολουθούν με αξιόλογες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης οι Τεχνικοί βοηθοί με **1.745 άτομα** ή **3,3%** (788 άτομα ή 1,5% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 957 άτομα ή 1,8% οι αποχωρήσεις), οι Γραφείς με **1.647 άτομα** ή **3,6%** (815 άτομα ή 1,8% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 832 άτομα ή 1,8% οι αποχωρήσεις) και οι Τεχνίτες με **1.593 άτομα** ή **3,6%** (793 άτομα ή 1,8% οι αναπτυξιακές ανάγκες και 800 άτομα ή 1,8% οι αποχωρήσεις).

Στον Πίνακα 2 περιέχεται ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις 40 επαγγελματικές ομάδες κατά την περίοδο 2017-2027 οι οποίες χρωματίζονται ανάλογα με τις προοπτικές ζήτησης ενώ στα Σχεδιαγράμματα 23 και 24 φαίνονται οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τον μεγαλύτερο αριθμό και ρυθμό συνολικών αναγκών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΙΣ 40 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

ISCO-08	Επαγγελματική ομάδα	Αριθμός	Ρυθμός
11	Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί	56	3,6%
12	Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές	170	3,9%
13	Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών	334	4,9%
14	Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών	182	4,3%
21	Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες	268	2,7%
22	Ιατροί, νοσηλεύτες και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας	552	4,0%
23	Εκπαιδευτικοί	725	3,1%
24	Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης	365	3,3%
25	Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	158	3,7%
26	Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	697	5,5%
31	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής	321	3,8%
32	Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας	91	3,6%
33	Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης	1.066	3,0%
34	Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	138	3,5%
35	Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	129	5,3%
41	Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείες και δακτυλογράφοι	826	4,0%
42	Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού	348	3,4%
43	Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι	414	3,0%
44	Γραφείς βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων	59	3,5%
51	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών	1.556	5,3%
52	Καταστηματάρχες και πωλητές	1.537	4,2%
53	Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας	280	4,8%
54	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας	296	3,3%
61	Γεωργοί και κτηνοτρόφοι	206	2,7%
62	Εργάτες δασών και αλιείς	9	3,2%
71	Τεχνίτες οικοδομών	723	3,6%
72	Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων	275	3,4%
73	Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι	43	2,6%
74	Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής	349	4,4%
75	Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων	203	3,5%
81	Χειριστές μηχανημάτων	113	3,2%
82	Συναρμολογητές	2	2,4%
83	Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων	641	3,9%
91	Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές	996	3,5%
92	Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας	295	4,6%
93	Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών	316	2,9%
94	Βοηθοί μάγιστρα	705	8,6%
95	Πλάνοδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών	7	5,2%
96	Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς	278	4,6%
0	Στρατιωτικοί	75	1,6%

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΟΙ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕ ΤΙΣ
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΣΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

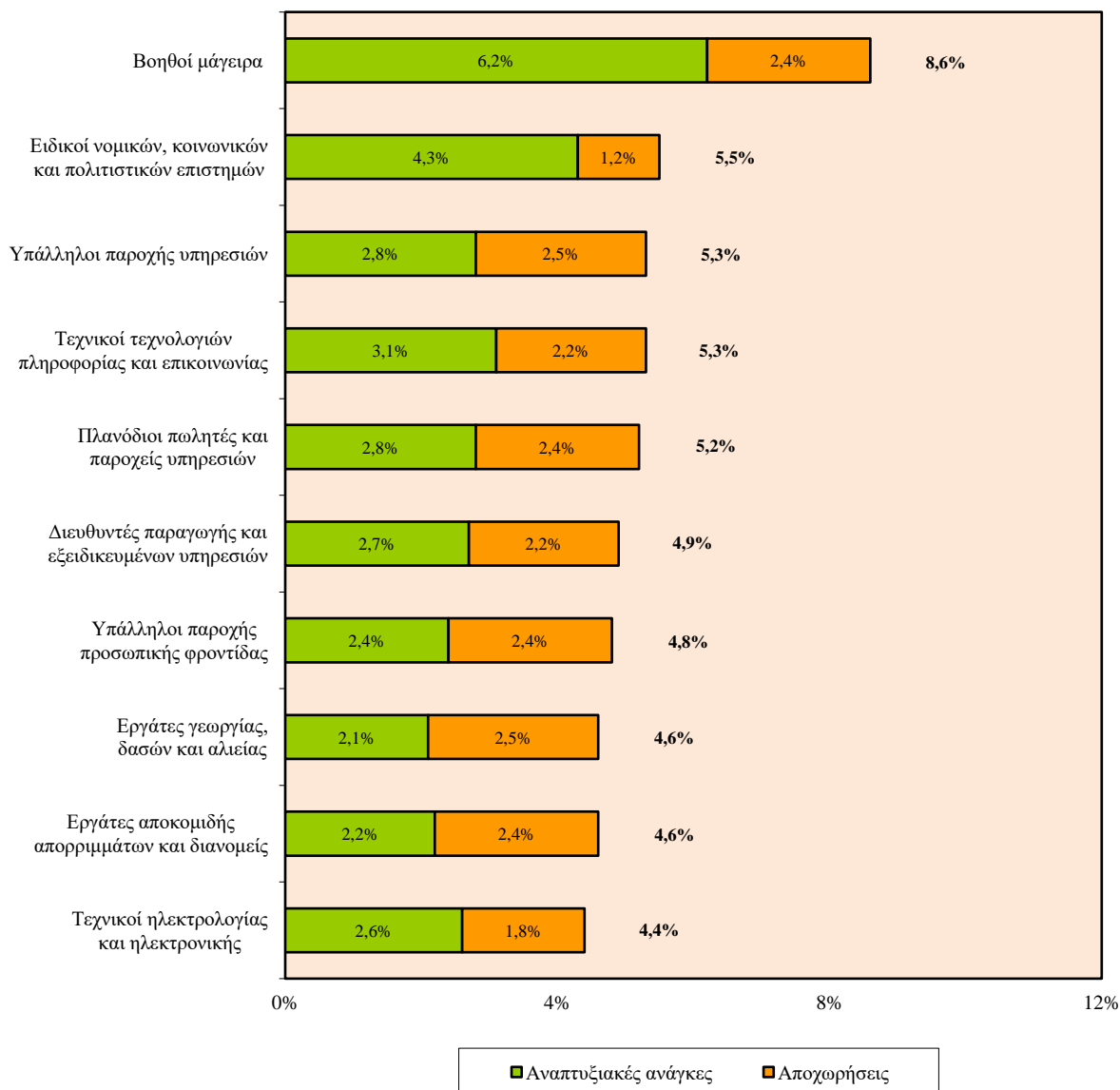

Στους **Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών** καθώς και στους **Καταστηματάρχες και πωλητές** προβλέπεται να σημειωθούν οι **μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης**. Ειδικότερα, μέσα στην περίοδο **2017-2027** οι ετήσιες συνολικές ανάγκες στους **Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών** υπολογίζονται στα **1.556 άτομα** (821 άτομα οι αναπτυξιακές ανάγκες και 735 άτομα οι αποχωρήσεις) ενώ στους **Καταστηματάρχες και πωλητές** εκτιμώνται στα **1.537 άτομα** (656 άτομα οι αναπτυξιακές ανάγκες και 881 άτομα οι αποχωρήσεις).

Οι **αμέσως μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** θα εμφανιστούν στους **Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης**. Την περίοδο **2017-2027** οι ετήσιες συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα **1.066 άτομα** (429 άτομα οι αναπτυξιακές ανάγκες και 637 άτομα οι αποχωρήσεις).

Σημαντικές μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης αναμένεται να παρατηρηθούν επίσης στους **Οικιακούς βοηθούς, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές** (996 άτομα), στους **Γραφεία γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείες και δακτυλογράφους** (826 άτομα), στους **Εκπαιδευτικούς** (725 άτομα) και στους **Τεχνίτες οικοδομών** (723 άτομα).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΟΙ 10 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕ ΤΟΝ
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΡΥΘΜΟ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

Ο ψηλότερος με μεγάλη διαφορά ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο 2017-2027 θα εμφανιστεί στους Βοηθούς μάγειρα με 8,6% τον χρόνο.

Σημαντικοί αναμένονται να είναι επίσης οι μέσοι ετήσιοι ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης στους Ειδικούς νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών (5,5%), στους Υπάλληλους παροχής υπηρεσιών (5,3%) καθώς και στους Τεχνικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (5,3%).

Τέλος, επισημαίνεται ότι σε ορισμένες επαγγελματικές ομάδες κατώτερου επιπέδου, ιδιαίτερα στους Οικιακούς βοηθούς, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές καθώς και στους Βοηθούς μάγειρα, οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπονται σημαντικές αφού τα επαγγέλματα αυτά δεν αναμένεται, στο παρόν στάδιο, να επηρεαστούν αισθητά από τη διεύθυνση των νέων τεχνολογιών στους χώρους εργασίας. Αυτό οφείλεται κυρίως στο είδος της εργασίας αυτών των επαγγελματιών αλλά και στο γεγονός ότι η οικονομία της Κύπρου βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην παροχή υπηρεσιών και δεν διαθέτει σημαντική βιομηχανική υποδομή.

3. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται οι κυριότερες διαπιστώσεις και τα πορίσματα της μελέτης που έχουν προκύψει από την ανάλυση και εξέταση των αποτελεσμάτων των προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης κατά την περίοδο 2017-2027. Πρόσθετα, διατυπώνονται εισηγήσεις οι οποίες αποσκοπούν στην έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

3.1. Πορίσματα

Σε αυτό το υποκεφάλαιο καταγράφονται τα πορίσματα που απορρέουν μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης για την περίοδο 2017-2027, τόσο για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας όσο και για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες. Σημειώνεται ότι **οι προβλέψεις αφορούν μόνο τη συνολική ζήτηση** σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα.

Η **συνολική απασχόληση** την περίοδο **2017-2027** προβλέπεται ότι θα εμφανίσει **αυξητική τάση** ανακάμπτοντας σταδιακά από τις δυσχερείς επιπτώσεις πρόσφατης της οικονομικής κρίσης. Η απασχόληση την περίοδο 2000-2008 αυξήθηκε κατά 3,4% τον χρόνο. Στη συνέχεια την περίοδο 2008-2011, ως συνέπεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η απασχόληση αυξήθηκε μόνο 1,3% τον χρόνο ενώ τα επόμενα τέσσερα χρόνια εμφάνισε μειώσεις οι οποίες σημειώθηκαν για πρώτη φορά στην Κύπρο μετά το 1974 με -3,3% το 2012, -5,2% το 2013, -0,6% το 2014 και -1,3% το 2015. Αντίθετα, το 2016, για πρώτη φορά μετά την οικονομική κρίση, υπήρξε ανάκαμψη της απασχόλησης με τον ρυθμό αύξησης να ανέρχεται στο 1,4%. Το **2017** ο αριθμός των απασχολούμενων προβλέπεται στις **371.310 άτομα** ενώ μέχρι το **2027** θα ανέλθει στις **449.262 άτομα**. Κατά συνέπεια, οι **απασχολούμενοι θα αυξάνονται κατά 7.797 άτομα ή 1,9% τον χρόνο**, δηλαδή ο ρυθμός αύξησης θα παραμείνει σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα της περιόδου 2000-2008.

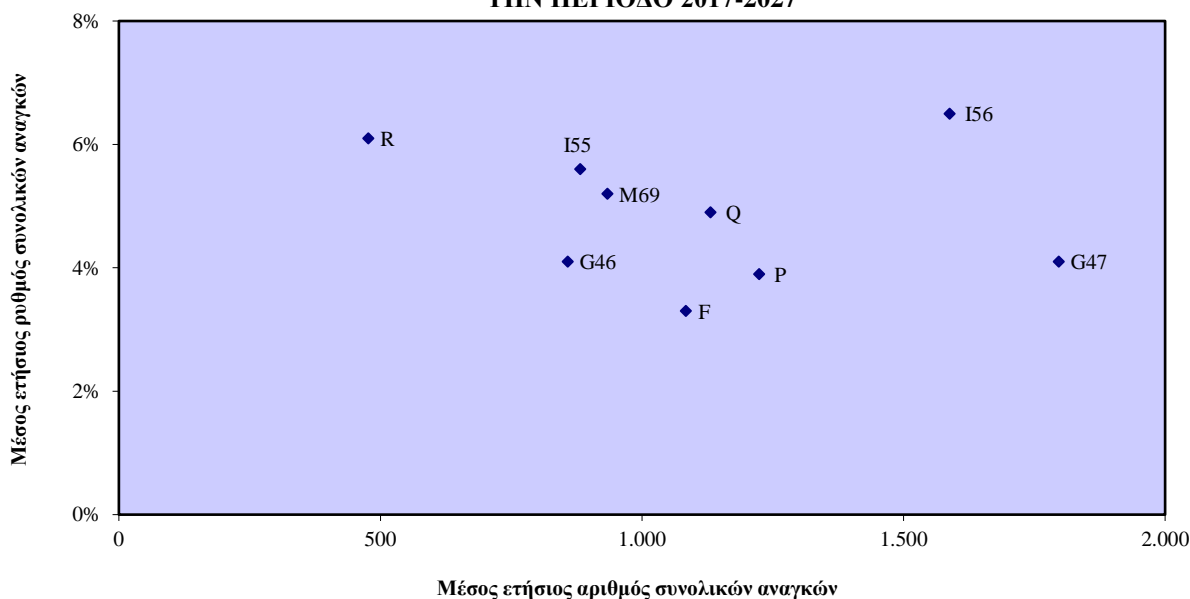
Η **ετήσια συνολική ζήτηση της κυπριακής οικονομίας** σε απασχολούμενους την περίοδο **2017-2027** εκτιμάται ότι θα ανέλθει στις **15.804 άτομα**. Επισημαίνεται ότι οι **προβλεπόμενες συνολικές ανάγκες** της περιόδου **2017-2027** αναμένονται **πολύ μεγαλύτερες** συγκριτικά με τις ανύπαρκτες ανάγκες που παρουσιάστηκαν μέσα στην περίοδο 2011-2016 (64 άτομα τον χρόνο) απόρροια της οικονομικής κρίσης και πτωτικής τάσης της απασχόλησης.

Η **συντριπτική πλειοψηφία των απασχολούμενων** θα συνεχίσει να συγκεντρώνεται στον **τριτογενή τομέα** παρουσιάζοντας **σημαντική αύξηση**. Η απασχόληση από **295.147 άτομα** το **2017** προβλέπεται να ανέλθει στις **363.344 άτομα** το **2027** με αποτέλεσμα **8 στους 10 απασχολούμενους να απασχολούνται στον τριτογενή τομέα** αυξάνοντας έτσι την εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τις Υπηρεσίες. **Πολύ μικρότερη** θα είναι η **απασχόληση** τόσο στον **δευτερογενή τομέα** (62.016 άτομα το 2017 και 70.018 άτομα το 2027) όσο και στον **πρωτογενή τομέα** (14.147 άτομα το 2017 και 15.900 άτομα το 2027). Σημειώνεται ότι την περίοδο **2017-2027**, στον **τριτογενή τομέα** θα δημιουργούνται **6.819 νέες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο** (2,1% τον χρόνο) σε σύγκριση με 802 νέες θέσεις εργασίας τον χρόνο (1,2% τον χρόνο) στον δευτερογενή τομέα και 176 νέες θέσεις εργασίας τον χρόνο (1,2% τον χρόνο) στον πρωτογενή τομέα. Δηλαδή, **σχεδόν οι 9 στις 10 νέες θέσεις εργασίας** θα προκύπτουν στον **τριτογενή τομέα**. Επίσης, στον **τριτογενή τομέα** θα παρουσιαστούν οι **μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης** (13.267 άτομα ή 4,1% ετησίως) που αποτελούν το **84% των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας**.

Η **μεγάλη πλειοψηφία των τομέων** στους οποίους προβλέπεται ότι θα παρατηρηθούν οι **μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης κατά την περίοδο 2017-2027 ανήκουν στον τριτογενή τομέα**. Πολύ μεγάλες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα παρουσιαστούν στους τομείς του **Λιανικού εμπορίου** και του **Χονδρικού εμπορίου** αφού προβλέπεται σταδιακή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας με θετικές επιπτώσεις στον τομέα του Εμπορίου. Τα **Εστιατόρια** καθώς και τα **Ξενοδοχεία** θα εμφανίσουν επίσης πολύ μεγάλη ζήτηση σε απασχολούμενους λόγω και της πολιτικής του κράτους για περαιτέρω προώθηση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος του τόπου. Πρόσθετα, μεγάλες συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπονται στην **Εκπαίδευση** αφού αναμένεται αύξηση των επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα και περαιτέρω προώθηση της δια βίου μάθησης καθώς και στην **Υγεία και κοινωνική μέριμνα** λόγω της συνεχιζόμενης γήρανσης του πληθυσμού η οποία δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για την ιατρική και κοινωνική φροντίδα των κατοίκων της Κύπρου αλλά και της εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Υγείας. Τέλος, σημαντική ζήτηση ατόμων θα εμφανιστεί στις **Κατασκευές** όπου αναμένεται η σταδιακή ανάκαμψη του τομέα, στις **Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες** καθώς και στις **Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία** που οφείλεται εν μέρει στη λειτουργία του πολυθεματικού καζίνο και των τεσσάρων καζίνο δορυφόρων.

Στον **τριτογενή τομέα** εντοπίζεται η **μεγάλη πλειοψηφία των τομέων** που θα σημειώσουν τους **μεγαλύτερους ρυθμούς των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2017-2027**. Οι ψηλότεροι ρυθμοί ζήτησης απασχολούμενων προβλέπεται ότι θα εμφανιστούν στις **Πλωτές μεταφορές** οι οποίες επηρεάζονται από τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη της κυπριακής ναυτιλίας και στα **Ορυχεία και λατομεία** λόγω των δραστηριοτήτων εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ψηλοί αναμένονται να είναι επίσης οι ρυθμοί των συνολικών αναγκών στα **Εστιατόρια** και στα **Ξενοδοχεία** τα οποία συνδέονται με τον τουριστικό τομέα, στις **Δραστηριότητες απασχόλησης**, στις **Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας** καθώς και στις **Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία**.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25
ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΖΗΤΗΣΗΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027

I56: Εστιατόρια **G47:** Λιανικό εμπόριο **Q:** Υγεία και κοινωνική μέριμνα **I55:** Ξενοδοχεία **M69:** Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες **P:** Εκπαίδευση **F:** Κατασκευές **G46:** Χονδρικό εμπόριο **R:** Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία

Από το Σχεδιάγραμμα 25 φαίνεται ότι **όλοι σχεδόν οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας** που προβλέπεται να παρουσιάσουν τις **καλύτερες προοπτικές ζήτησης απασχολούμενων ανήκουν στον τριτογενή τομέα**, με μοναδική εξαίρεση τον τομέα των Κατασκευών ο οποίος ανήκει στον δευτερογενή τομέα. Αυτό προκύπτει από τη συνεκτίμηση του μέσου ετήσιου αριθμού και ρυθμού των συνολικών αναγκών απασχόλησης του κάθε τομέα.

Αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων προβλέπεται ότι θα παρατηρηθεί και στις **τρεις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες**. Οι **μισοί περίπου απασχολούμενοι** (181.279 άτομα το 2017 και 217.717 άτομα το 2027) θα εξακολουθήσουν να εργοδοτούνται στα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου**, δηλαδή σε επαγγέλματα στα οποία απαιτείται απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ **περίπου 1 στους 3 απασχολούμενους** (135.438 άτομα το 2017 και 165.613 άτομα το 2027) θα εργάζεται σε **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου**, δηλαδή σε επαγγέλματα που απαιτούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται η **αύξηση** που θα παρατηρηθεί στο **μερίδιο των απασχολούμενων στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** εις βάρος του μεριδίου των απασχολούμενων **στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου**. Στα ίδια σχεδόν επίπεδα θα κυμαίνεται το μερίδιο στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου, δηλαδή επαγγέλματα που δεν απαιτούν οποιαδήποτε εξειδίκευση. Αυτό υποδηλώνει ότι ο **ετήσιος ρυθμός αύξησης** της απασχόλησης στα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** θα είναι **ψηλότερος** από τους ρυθμούς αύξησης στα επαγγέλματα μέσου και κατώτερου επιπέδου. Ειδικότερα, την περίοδο **2017-2027**, στα **επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** θα δημιουργούνται **3.019 νέες θέσεις εργασίας ετησίως** (2,0% ετησίως) και στα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** **3.644 νέες θέσεις εργασίας ετησίως** (1,8% ετησίως). Πολύ μικρότερη προβλέπεται ότι θα είναι η μέση ετήσια αύξηση στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου με 1.134 νέες θέσεις εργασίας (1,9%). Οι **μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης** αναμένονται στα **επαγγέλματα μέσου επιπέδου** (7.880 άτομα ή 3,9% τον χρόνο) ενώ **σημαντικές** παρουσιάζονται επίσης οι **συνολικές ανάγκες στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου** (5.327 άτομα ή 3,5% τον χρόνο).

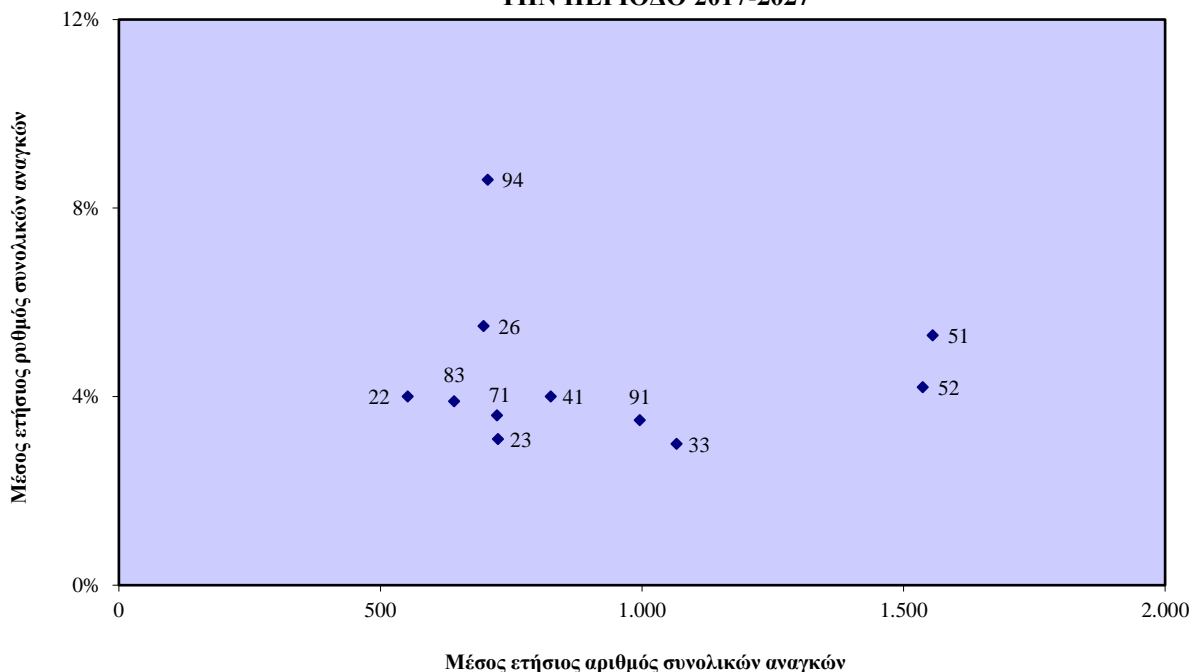
Οι μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης, μέσα στην περίοδο **2017-2027**, θα προκύψουν στους **Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών** και στους **Καταστηματάρχες και πωλητές**. Η ζήτηση σε απασχολούμενους στους **Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών** θα προέλθει κυρίως από τη **μεγάλη ανάπτυξη** που προβλέπεται **στον τομέα των Ξενοδοχείων και εστιατορίων**, αφού ένα μεγάλο μέρος αυτών των απασχολούμενων εργοδοτείται στον συγκεκριμένο τομέα. Επίσης, η ζήτηση στους **Καταστηματάρχες και πωλητές** οφείλεται στη συνέχιση της ανάκαμψης της κυπριακής οικονομίας η οποία θα έχει θετικές επιπτώσεις στους τομείς του Χονδρικού και Λιανικού εμπορίου. Μεγάλες συνολικές ανάγκες εκτιμάται ότι θα παρατηρηθούν επίσης στους **Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης** οι οποίες συνδέονται με τις καλές προοπτικές ζήτησης που θα έχει ο τομέας των Νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων αφού μεγάλο μερίδιο των απασχολούμενων σε αυτά τα επαγγέλματα συγκεντρώνεται στον συγκεκριμένο τομέα. Πρόσθετα, επισημαίνονται οι σημαντικές ανάγκες στους **Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείς και δακτυλογράφους**, στους **Εκπαιδευτικούς** λόγω των αυξημένων επενδύσεων στον τομέα της Εκπαίδευσης, στους **Τεχνίτες οικοδομών** λόγω της προώθησης διάφορων αναπτυξιακών έργων και στους **Βοηθούς μάγειρα** λόγω των πολύ καλών προοπτικών στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια.

Στους **Βοηθούς μάγειρα** θα παρουσιαστεί ο ψηλότερος με μεγάλη διαφορά ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο **2017-2027**. Ψηλοί θα είναι επίσης οι ρυθμοί των συνολικών αναγκών στους **Ειδικούς νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών** που οφείλονται στη σημαντική ανάπτυξη του τομέα των Νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων, στους **Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών** απόρροια της μεγάλης ανάπτυξης του τομέα των Ξενοδοχείων και εστιατορίων καθώς και στους **Τεχνικούς τεχνολογιών**

πληροφορίας και επικοινωνίας ο οποίος συνδέεται με την επιδιωκόμενη και προβλεπόμενη περαιτέρω αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 26, από τις επαγγελματικές ομάδες που θα παρουσιάσουν τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης απασχολούμενων 4 ανήκουν στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, 5 ανήκουν στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου και 2 ανήκουν στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου. Αυτό προκύπτει από τη συνεκτίμηση του μέσου ετήσιου αριθμού και ρυθμού των συνολικών αναγκών απασχόλησης της κάθε επαγγελματικής ομάδας.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26
ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΖΗΤΗΣΗΣ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2017-2027**

51: Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών **52:** Καταστηματαρχές και πωλητές **94:** Βοηθοί μάγειρα **26:** Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών **91:** Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές **41:** Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείς και δακτυλογράφοι **33:** Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης **71:** Τεχνίτες οικοδομών **83:** Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων **23:** Εκπαιδευτικοί **22:** Ιατροί, νοσηλεύτες και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας

Πρόσθετα από τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στα επίπεδα της απασχόλησης και την εκτιμώμενη ζήτηση η οποία θα παρατηρηθεί στα επαγγέλματα, αναμένονται σημαντικές και ραγδαίες αλλαγές στο περιεχόμενο των επαγγελμάτων καθώς και ποιοτική αναβάθμιση τους, ως απόρροια της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης. Η ταχύτητα και το εύρος διείσδυσης της σύγχρονης τεχνολογίας, της πληροφορικής, των επικοινωνιών και της ρομποτικής στην οικονομία θα αναδιαρθρώσει το είδος και τη σύνθεση των επαγγελμάτων καθώς και των απαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων. Το ανθρώπινο δυναμικό θα πρέπει να αποκτά τα απαραίτητα εφόδια από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να διαθέτει τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούν οι επιχειρήσεις για να μπορέσει να παραμείνει ανταγωνιστικό. Ανάμεσα στα βασικά χαρακτηριστικά του νέου περιεχομένου των επαγγελμάτων θα είναι η αυξημένη τεχνογνωσία στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, στους αυτοματισμούς και γενικότερα στην υψηλή τεχνολογία.

Σημειώνεται ωστόσο ότι οι αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες δεν αφορούν αποκλειστικά τις εξειδικευμένες γνώσεις που χρειάζονται σε κάθε επάγγελμα και τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Σε όλα τα επαγγέλματα εντοπίζονται επίσης σημαντικές και απαραίτητες οριζόντιες γνώσεις και δεξιότητες όπως είναι η επικοινωνία, η ικανότητα μάθησης, η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η ομαδικότητα, η δημιουργικότητα, η ευελιξία, η ανάληψη πρωτοβουλίας και η διαχείριση χρόνου.

3.2. Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις που διατυπώνονται αποσκοπούν στην έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Προς αυτή την κατεύθυνση, παρατίθενται εισηγήσεις σε σχέση με τις στρατηγικές της απασχόλησης, και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Οι προτάσεις για έγκαιρες και ταυτόχρονα αποτελεσματικές παρεμβάσεις στις πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να διέπονται από την αρχή της συμπληρωματικότητας. Για τον λόγο αυτό, είναι επιβεβλημένος ο συντονισμός ανάμεσα στους φορείς οι οποίοι έχουν την ευθύνη για τη διαμόρφωση και εφαρμογή των στρατηγικών αυτών. Ως βασικότεροι εμπλεκόμενοι φορείς εντοπίζονται οι ακόλουθοι:

- Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Υπουργείο Οικονομικών
- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Εργοδοτικές οργανώσεις και σύνδεσμοι
- Συνδικαλιστικές οργανώσεις

Πρόσθετα, η προώθηση διάφορων μέτρων και δράσεων, στο πλαίσιο των στρατηγικών για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, διαλαμβάνει την **εμπλοκή πολλών υπηρεσιών και φορέων** ανάλογα με το θέμα. Αυτό απαιτεί την **ανάπτυξη του καλύτερου δυνατού πλαισίου συνεργασίας** έτσι ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν τη **μέγιστη αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.**

3.2.1. Στρατηγική απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων

Η πρόσφατη οικονομική κρίση επέφερε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας της Κύπρου με **συρρίκνωση της απασχόλησης και δραματική αύξηση της ανεργίας**, πλήττοντας κυρίως ομάδες του πληθυσμού όπως τους νέους αλλά και τα άτομα **μεγαλύτερης ηλικίας**. Επίσης, παρατηρήθηκαν δραστικές διαφοροποιήσεις στη δομή της οικονομίας με σημαντική μείωση της απασχόλησης σε παραδοσιακά ισχυρούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας αλλά και την ανάδειξη της προοπτικής ανάπτυξης νέων ή/και υφιστάμενων τομέων.

Στη σταδιακή έξοδο από την οικονομική κρίση καθώς και στην προώθηση της ανάπτυξης της οικονομίας πάνω σε μια σταθερή και υγιή βάση, η **Κύπρος έχει θέσει ανάμεσα στους άξονες προτεραιότητας της, την αύξηση της απασχόλησης και την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.** Στο **Στρατηγικό Σχέδιο της περιόδου 2015-2017 του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων** και στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κύπρου «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020»** καταγράφονται διάφορα μέτρα που στοχεύουν στην προώθηση της απασχόλησης, στην καταπολέμηση της ανεργίας, στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού και στην ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας για όλους. Πρόσθετα, δίδεται έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όπου η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία (τουρισμός, ενέργεια, υγεία, παιδεία, τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, πράσινη και γαλάζια οικονομία).

Σε **πρώτο στάδιο**, οι **παρεμβάσεις για δημιουργία νέων ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας έχουν οριζόντιο χαρακτήρα**, με εξαίρεση τομείς ή ομάδες στόχου που πλήγηκαν εντονότερα από την πρόσφατη οικονομική κρίση, και περιλαμβάνουν Σχέδια επιδοτούμενης απασχόλησης. Σε **μεσοπρόθεσμο στάδιο**, προγραμματίζονται **στοχευμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο οικονομικών τομέων** και στοχευμένων ομάδων καθώς και **διασύνδεση των Σχεδίων με τομείς** οι οποίοι αναδεικνύονται μέσα από τη **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο.**

Οι προβλέψεις οι οποίες περιέχονται στη μελέτη προδιαγράφουν **τη μελλοντική κατάσταση στην αγορά εργασίας της Κύπρου κατά την περίοδο 2017-2027.** Η παροχή στοιχείων και πληροφοριών για μια δεκαετή περίοδο σε συνδυασμό με τη **Στρατηγική «Ευρώπη 2020»** και τις **εθνικές πολιτικές** αποτελούν χρήσιμο οδηγό για τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς στην Κύπρο αναφορικά με τη **λήψη αποφάσεων στα θέματα απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων του τόπου.**

Η **στρατηγική απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων** πρέπει να έχει ως βασικό χαρακτηριστικό **την απαραίτητη ευελιξία για άμεσες αναπροσαρμογές**, ώστε να ανταποκρίνεται έγκαιρα και αποτελεσματικά στις ανάγκες της αγοράς εργασίας της Κύπρου, και να **εστιάζεται στις ακόλουθες δράσεις:**

- **Εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση**, περιλαμβανομένων και μέτρων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και την ένταξη των ανέργων, ιδιαίτερα των νέων, των μακροχρόνια ανέργων, των γυναικών και των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας.
- **Συνέχιση των μέτρων για αντιμετώπιση των ανισοσκελειών μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης εργατικού δυναμικού**, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας ευέλικτης και εύρυθμης αγοράς εργασίας.
- **Συνέχιση των μέτρων**, μέσω συγχρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, τα οποία προσφέρουν **αυξημένες ευκαιρίες απασχόλησης προς όλες τις κατηγορίες των ανέργων.**
- **Υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση των Νέων** με σκοπό την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων.
- **Προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης**, κυρίως στην περίπτωση των γυναικών, που θα επιτρέπει τον συγκερασμό της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή.

- Παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης προσέγγισης σε ανέργους και εργοδότες.
- Διασφάλιση της ποιότητας της απασχόλησης και της εξάλειψης των διακρίσεων στην εργασία, περιλαμβανομένης της προστασίας ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.
- Συνεχής παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας και των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης και διενέργεια εξειδικευμένων ερευνών και μελετών.
- Διασφάλιση συνθηκών ορθολογικής αξιοποίησης/απασχόλησης ξένου εργατικού δυναμικού στη βάση των αναγκών της οικονομίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των πιο πάνω δράσεων, θα πρέπει να συνεκτιμηθούν τα **κυριότερα αποτελέσματα της μελέτης** τα οποία συνοψίζονται στα πιο κάτω:

- Συνέχιση της ανοδικής τάσης της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα με αποτέλεσμα να αυξάνεται η εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των Υπηρεσιών.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των συνολικών αναγκών απασχόλησης προβλέπεται ότι θα προκύψουν στον τριτογενή τομέα.
- Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν στο Λιανικό εμπόριο, στα Εστιατόρια, στην Εκπαίδευση, στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα καθώς και στις Κατασκευές.
- Οι τομείς με τους μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης αναμένονται να είναι οι Πλωτές μεταφορές, οι Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες², οι Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών καθώς και οι Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.
- Η πλειοψηφία των απασχολούμενων εκτιμάται ότι θα εξακολουθήσει να εργοδοτείται σε επαγγέλματα μέσου επιπέδου ενώ σημαντικό μέρος εργοδοτείται επίσης στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου έχοντας αξιόλογες αυξήσεις.
- Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπεται ότι θα εμφανιστούν τόσο στα επαγγέλματα ανώτερου όσο και στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου.
- Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα παρουσιαστούν στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών, στους Καταστηματάρχες και πωλητές καθώς και στους Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης.
- Οι ψηλότεροι ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης προβλέπονται στους Βοηθούς μάγειρα, στους Ειδικούς νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών, στους Τεχνικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, στους Ιατρούς, νοσηλευτές και άλλους ειδικούς σε θέματα υγείας και στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών.

Έχοντας υπόψη τις σημαντικές μεταβολές στην απασχόληση αλλά και την προβλεπόμενη συνολική ζήτηση, τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα, επιβεβαιώνεται η **μεγάλη σημασία που έχει η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων της στρατηγικής απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων στην Κύπρο.**

² Δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου, Φωτογραφικές δραστηριότητες, Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας, Κτηνιατρικές δραστηριότητες.

3.2.2. Στρατηγική εκπαίδευσης

Παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης στην κυπριακή οικονομία και τις προσπάθειες για διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, **το όραμα και οι στόχοι της στρατηγικής εκπαίδευσης και γενικότερα της δια βίου μάθησης δεν αναστάλθηκαν**. Η Κύπρος έχει θέσει ανάμεσα στις προτεραιότητες της τον **εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος** και την **αναβάθμιση του περιεχομένου της παρεχόμενης εκπαίδευσης**.

Ο τομέας της εκπαίδευσης επανακτά **βασικό ρόλο** στις στρατηγικές για την **καταπολέμηση των ανισοτήτων και τη διατήρηση της αειφόρου ανάπτυξης**. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη για **επένδυση σε γνώση, δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων**, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, κρίνεται **επιτακτική**. Συγκεκριμένα, η σχολική εκπαίδευση θέτει τις βάσεις, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση διαδραματίζει **καίριο ρόλο** στη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία ενώ η **τριτοβάθμια εκπαίδευση** εκπαιδεύει τους φοιτητές με σκοπό την προώθηση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας.

Βασικό γνώρισμα του εκπαιδευτικού συστήματος θα πρέπει να είναι ο εφοδιασμός των μαθητών και φοιτητών, αυτών δηλαδή που θα καταστούν μετέπειτα εργαζόμενοι, **με τις κατάλληλες ικανότητες για ταχεία προσαρμογή σε ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες**. Το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο συνδυάζει τόσο τη γενική όσο και την επαγγελματική εκπαίδευση, θα πρέπει να ανταποκρίνεται **έγκαιρα και αποτελεσματικά στις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις**, ιδιαίτερα αυτές που σχετίζονται με την **επικράτηση της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης**.

Οι ανάγκες αυτές προσδιορίζονται και μέσα από τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο 2017-2027. Οι **ραγδαίες διαφοροποιήσεις** οι οποίες προβλέπονται ότι θα παρουσιαστούν στην απασχόληση τόσο σε **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** όσο και σε **επαγγέλματα**, αλλά και στο **περιεχόμενο των ιδίων των επαγγελμάτων**, αναμένεται ότι θα έχουν **σημαντικές επιδράσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα**.

Προς αυτή την κατεύθυνση, **οι στρατηγικοί στόχοι του εκπαιδευτικού συστήματος**, οι οποίοι καταγράφονται και μέσα στο Στρατηγικό Πλαίσιο «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020», στην «Εθνική Στρατηγική Δια Βίου Μάθησης 2014-2020» αλλά και στο Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού 2015-2017, αφορούν τα ακόλουθα:

- **Υλοποίηση της δια βίου μάθησης και της κινητικότητας**, ώστε να υπάρξει πρόοδος στην εφαρμογή των στρατηγικών δια βίου μάθησης, την εκπόνηση εθνικών πλαισίων προσόντων και τη δημιουργία περισσότερο ευέλικτων διόδων μάθησης, ενώ θα πρέπει να επεκτείνεται η κινητικότητα με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα.
- **Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης**, ώστε όλοι οι πολίτες να μπορούν να αποκτήσουν βασικές ικανότητες καθώς και να ενισχυθεί η ελκυστικότητα και αποτελεσματικότητα όλων των επιπέδων εκπαίδευσης.
- **Προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργούς συμμετοχής στα κοινά**, ώστε η εκπαίδευση να δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες να αποκτούν και να αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που είναι αναγκαίες για την απασχολησιμότητα τους καθώς και να υποστηρίζει την περαιτέρω μάθηση, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και τον διαπολιτισμικό διάλογο.

- **Ενίσχυση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας καθώς και του επιχειρηματικού πνεύματος σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης**, ώστε να προάγεται η απόκτηση εγκάρσιων δεξιοτήτων (ικανότητες σκέψης, κριτικό πνεύμα, ανάληψη πρωτοβουλιών, ομαδική εργασία) από όλους τους πολίτες, να διασφαλίζεται η λειτουργία του τριγώνου γνώσης (εκπαίδευση - έρευνα - καινοτομία) και να προάγεται η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Ειδικότερα, οι αλλαγές οι οποίες θα επισυμβούν στα επίπεδα απασχόλησης αλλά και στη ζήτηση των διαφόρων επαγγελματιών όπου συνήθως εργοδοτούνται άτομα με **δευτεροβάθμια εκπαίδευση** πρέπει να εξεταστούν από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να γίνουν έγκαιρα οι ανάλογες αναγκαίες διαφοροποιήσεις. Οι **αλλαγές αυτές πρέπει να επικεντρώνονται** στα ακόλουθα:

- **Εισαγωγή νέων κλάδων σπουδών** σχετικών με επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται μέχρι τώρα στους κλάδους της εκπαίδευσης και τα οποία προβλέπεται να παρουσιάσουν σημαντικές ανάγκες απασχόλησης.
- **Μεταβολή στον αριθμό των μαθητών στους διάφορους κλάδους σπουδών** ώστε να συμβαδίζουν με τις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα τα οποία αντιστοιχούν στους κλάδους αυτούς.
- **Εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων σε όλες τις βαθμίδες** με έμφαση στην καινοτομία, τη δημιουργικότητα και την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος καθώς και προώθηση της απόκτησης εγκάρσιων δεξιοτήτων, ώστε να ανταποκρίνονται έγκαιρα και αποτελεσματικά στις ανάγκες των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελματιών της κυπριακής αγοράς εργασίας.
- **Αύξηση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στη μάθηση και τη διδασκαλία** με στόχο την προώθηση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού και της ψηφιακής εκπαίδευσης.
- **Εντατικοποίηση της εκμάθησης ξένων γλωσσών** με στόχο την αύξηση των επιπέδων απασχολησιμότητας και κινητικότητας των νέων.
- **Εκσυγχρονισμός του συστήματος αξιολόγησης των μαθητών** με σκοπό την κατάλληλη ανατροφοδότηση για βελτίωση και ενθάρρυνση της μάθησης, οδηγώντας στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Αναφορικά με την **τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση**, είναι απαραίτητη η ταχεία προώθηση μέτρων για περαιτέρω εκσυγχρονισμό και ενίσχυση της με βασικό σκοπό την αύξηση της ποιότητας των επαγγελματιών δεξιοτήτων. **Η επιδίωξη αυτή πρέπει να διαλαμβάνει τα πιο κάτω μέτρα:**

- **Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός προγραμμάτων σπουδών** επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που να είναι προσανατολισμένα στα μαθησιακά αποτελέσματα και έτοιμα να ανταποκριθούν στις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- **Παροχή προγραμμάτων γενικής μόρφωσης και τεχνολογικής εξειδίκευσης αλλά και εργαστηριακής εξάσκησης** με σκοπό την εργοδότηση των αποφοίτων στη βιομηχανία ή την εισδοχή τους σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- **Εναρμόνιση τόσο από πλευράς περιεχομένου των κλάδων σπουδών όσο και από πλευράς αξιολόγησης των μαθητών** ώστε να πιστοποιούνται ότι πληρούν τις απαιτήσεις των Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων που έχουν διαμορφωθεί.
- **Αναβάθμιση της ποιότητας και ελκυστικότητας της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης** μέσω της επέκτασης του θεσμού των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών καθώς

και της περαιτέρω ανάπτυξης των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (αύξηση των θέσεων για φοίτηση και εμπλουτισμός των κλάδων σπουδών).

- **Συνέχιση του θεσμού της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας** με επέκταση της σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας οι οποίοι εμφανίζουν προοπτικές ανάπτυξης καθώς και υιοθέτηση πιο αποτελεσματικών κινήτρων προς τους εργοδότες για αύξηση της προσφοράς και βελτίωση της ποιότητας των θέσεων μαθητείας.

Σχετικά με την **τριτοβάθμια εκπαίδευση**, οι ραγδαίες μεταβολές τα τελευταία χρόνια στις απαιτήσεις της οικονομίας και της αγοράς εργασίας δεν αφήνουν περιθώρια για εφησυχασμό καθώς και για σταδιακές και αργές αναπροσαρμογές. Κατά συνέπεια, **πρέπει να αναληφθούν δράσεις** στους ακόλουθους τομείς:

- **Αναβάθμιση των δημόσιων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στήριξη των ιδιωτικών πανεπιστημίων** με σκοπό να βελτιωθεί η τοπική πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση, να προσελκυσθούν περισσότεροι ξένοι φοιτητές και να καταστεί η Κύπρος περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης.
- **Εκσυγχρονισμός του νομικού πλαισίου σε σχέση με τη λειτουργία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** και συνέχιση των μέτρων που αποσκοπούν στη διασφάλιση και πιστοποίηση της ποιότητας της ανώτερης εκπαίδευσης.
- **Βελτίωση της ελκυστικότητας των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας** καθώς και των προγραμμάτων που αφορούν κυρίως την ανάπτυξη, την καινοτομία και δίνουν έμφαση στις επαγγελματικές σπουδές.
- **Εισαγωγή νέων κλάδων σπουδών** σχετικών με επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται μέχρι τώρα στους κλάδους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα οποία προβλέπεται να παρουσιάσουν σημαντικές ανάγκες απασχόλησης.
- **Διαφοροποίηση τόσο του αριθμού των φοιτητών στους διάφορους κλάδους σπουδών όσο και του περιεχομένου των προγραμμάτων** ώστε να συνάδουν με τις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα.
- **Βελτίωση της διαδικασίας αναγνώρισης και αυτονόμησης** των Ιδρυμάτων, Σχολών και Προγραμμάτων Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Ανάμεσα στις **επαγγελματικές ομάδες των Διευθυντών και των Πτυχιούχων** (απαιτούνται προσόντα συνήθως τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) οι οποίες εκτιμάται ότι θα σημειώσουν τους **μεγαλύτερους αριθμούς και ρυθμούς συνολικών αναγκών απασχόλησης** περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

- Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών
- Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας
- Εκπαιδευτικοί
- Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης
- Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών

Κατά συνέπεια, οι προκλήσεις που δημιουργούνται αφορούν στην **παροχή των ανάλογων θέσεων** στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου καθώς και στα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Σημαντικό ρόλο για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων αποφοίτων, από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά και για τη στελέχωση των επιχειρήσεων με ανθρώπινο δυναμικό καταρτισμένο με τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες μπορεί να διαδραματίσει η **ενίσχυση της σύνδεσης του εκπαιδευτικού συστήματος με τις επιχειρήσεις**. Η καλύτερη συνεργασία των επιχειρήσεων με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη με βασική επιδίωξη να ευθυγραμμιστούν οι δεξιότητες που αποκτούν οι νέοι απόφοιτοι με αυτές που χρειάζονται οι επιχειρήσεις, ενισχύοντας τις προοπτικές απασχόλησης.

Η επέλαση της ψηφιακής τεχνολογίας και οι ραγδαίες αλλαγές στις γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες πρέπει να διαθέτουν οι νέοι απόφοιτοι για τα επαγγέλματα του μέλλοντος πρέπει να αντιμετωπιστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά. Προς αυτή την κατεύθυνση, καταλυτικό ρόλο θα διαδραματίσει η **στενή διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας** μέσω της οποίας θα αναπτύσσονται οι κατάλληλες δεξιότητες που έχουν ανάγκη οι επιχειρήσεις και θα βελτιωθεί η απασχολησιμότητα των αποφοίτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Η επιλογή του κλάδου σπουδών είναι αποκλειστικό προνόμιο του κάθε μαθητή και φοιτητή. Για τον λόγο αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία η **συμβουλευτική και επαγγελματική αγωγή των νέων**. Οι υπηρεσίες της συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής πρέπει απαραίτητα να ενισχυθούν και να βελτιωθούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο, τεχνική και επαγγελματική, λύκειο, κολέγιο και πανεπιστήμιο). Για τον σκοπό αυτό, **πρέπει να προωθηθούν οι ακόλουθες δράσεις**:

- **Αναβάθμιση των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής** μέσω της εκπαίδευσης των Εκπαιδευτικών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής για την προώθηση Δεξιοτήτων Διαχείρισης Σταδιοδρομίας και της ενεργού συμμετοχής στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Πολιτική στη Δια Βίου Καθοδήγηση.
- **Λειτουργία των Υπηρεσιών Μετάβασης** με σκοπό την προσφορά εξατομικευμένων υπηρεσιών καθοδήγησης σε όλα τα επίπεδα μαθητών ώστε να έχουν τα απαραίτητα εφόδια για ένταξη στην αγορά εργασίας αλλά και ένταξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- **Συνέχιση και ενδυνάμωση της λειτουργίας του Εθνικού Φορέα Διά Βίου Καθοδήγησης** με σκοπό την εναρμόνιση και τον συντονισμό των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής που προσφέρονται από διάφορους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς.

3.2.3. Στρατηγική κατάρτισης

Η πρόοδος η οποία έχει επιτελεστεί τα τελευταία χρόνια στον τομέα της κατάρτισης στην Κύπρο είναι μεγάλη. Οι επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει σε σημαντικό βαθμό την αναγκαιότητα για κατάρτιση των εργοδοτούμενων τους καθώς και τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν μέσα από μια πολιτική επένδυσης στην κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους. Πρόσθετα, το **φάσμα των δραστηριοτήτων κατάρτισης** οι οποίες εφαρμόζονται στην Κύπρο κρίνεται **σε μεγάλο βαθμό ικανοποιητικό** λαμβάνοντας υπόψη τις δυσμενείς συνθήκες που δημιουργήθηκαν στην αγορά εργασίας ως συνέπεια της πρόσφατης οικονομικής κρίσης που έπληξε τον τόπο.

Η φθίνουσα πορεία που ακολούθησε η κυπριακή οικονομία τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, επέφερε **σοβαρές δυσχερείς επιπτώσεις**. Στο πλαίσιο αυτό, διαπιστώνονται **σημαντικές προκλήσεις** στον τομέα της κατάρτισης οι οποίες αφορούν

την αναβάθμιση όλων των ομάδων του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων, την εξεύρεση πρόσφορων τρόπων αποτελεσματικής αντιμετώπισης των ποσοτικών και ποιοτικών ανισοσκελειών μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας καθώς και την ανάπτυξη των συστημάτων και υποδομών κατάρτισης.

Η ΑνΑΔ αποτελεί τον κύριο πρωταγωνιστή στον τομέα της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο. Η λειτουργία του Οργανισμού είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και ευέλικτου συστήματος κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού. Εκτός από την ΑνΑΔ, βασικοί συντελεστές του συστήματος κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), οι Εκπαιδευτές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΕΚ) καθώς και οι Επιχειρήσεις/Οργανισμοί. Οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου σε συνδυασμό με τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης δημιουργούν σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ και των άλλων συντελεστών του συστήματος κατάρτισης.

Η ΑνΑΔ θα εξακολουθήσει να επιδεικνύει την απαραίτητη ευελιξία για αναπροσανατολισμό και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και στις δραστηριότητες της στη βάση των αλλαγών που συντελούνται στην κυπριακή αγορά εργασίας καθώς και της στήριξης της κυβερνητικής πολιτικής για περαιτέρω επιτάχυνση της πραγματικής οικονομίας με στόχο τη δημιουργία προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη. Λαμβάνοντας υπόψη το διαμορφούμενο περιβάλλον στην Κύπρο και τις προκλήσεις που αναδύονται, **η ΑνΑΔ θα προωθήσει δράσεις** οι οποίες αφορούν τα ακόλουθα:

- **Ραγδαία αναπτυσσόμενοι τομείς και επαγγέλματα καθώς και παραδοσιακοί τομείς και επαγγέλματα**
  - Επικεντρωμένη ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων που προβλέπεται ότι θα έχουν σημαντικές αριθμητικές και ποσοστιαίες αυξήσεις στην απασχόληση τους καθώς και αυτών με σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης.
  - Ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης στον αναδυόμενο τομέα της Ενέργειας με έμφαση στους υδρογονάνθρακες και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην Πράσινη οικονομία, στη Γαλάζια οικονομία, στις Επαγγελματικές υπηρεσίες καθώς και στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας.
  - Υποστήριξη του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα που δεν αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς με την παροχή κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης.
- **Συμβολή στην Ένταξη των Ανέργων και του Αδρανούς Δυναμικού στην Απασχόληση**
  - **Στελέχωση Επιχειρήσεων και Κατάρτιση μέσα στις Επιχειρήσεις** με στόχο την εργοδότηση ανέργων από επιχειρήσεις, την παροχή κατάρτισης και την απόκτηση εργασιακής πείρας.
  - **Τοποθέτηση σε Επιχειρήσεις/Οργανισμούς για Απόκτηση Εργασιακής Πείρας** με στόχο την παροχή ευκαιριών πρακτικής κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας σε άνεργους νέους, βελτιώνοντας έτσι την απασχολησιμότητα τους.
  - **Κατάρτιση για Βελτίωση της Απασχολησιμότητας** με στόχο την παροχή ευκαιριών κατάρτισης σε άνεργους για απόκτηση και αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους σε συγκεκριμένα θέματα.

- **Προώθηση της Δια Βίου Μάθησης των Απασχολουμένων**

- Εφαρμογή **Μονοεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Κατάρτισης** στην Κύπρο και το Εξωτερικό με στόχο την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης που αντιμετωπίζουν εργοδοτούμενοι συγκεκριμένης επιχείρησης καθώς και τη μεταφορά στην Κύπρο γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα που σχετίζονται με την εισαγωγή καινοτομιών, νέας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.
- Εφαρμογή **Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Κατάρτισης** με στόχο την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργοδοτουμένων επιχειρήσεων. Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και όλα τα επαγγέλματα καθώς και θέματα ή τομείς που αποτελούν προτεραιότητα για την οικονομία του τόπου. Πρόσθετα, στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών τους.
- Προώθηση **Εναλλακτικών Μορφών Μάθησης** με στόχο την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργοδοτουμένων μέσω της συμμετοχής τους σε προγράμματα εναλλακτικών μορφών μάθησης με την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, όπως η εξ αποστάσεως ηλεκτρονική μάθηση (eLearning).

- **Ενίσχυση των Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας**

- Επέκταση της λειτουργίας του **Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ)** το οποίο, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, αποτελεί ουσιαστικό πυλώνα στην προσπάθεια για συνεχή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, έχοντας θετικές επιπτώσεις στη δια βίου μάθηση και στην κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού.
- Δημιουργία μηχανισμών για **αναγνώριση προηγούμενης τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης** καθώς και για διασύνδεση με το ΣΕΠ ειδικοτήτων/κλάδων σπουδών της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας.
- Συνέχιση της λειτουργίας του **Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης των Συντελεστών Παροχής Κατάρτισης**, το οποίο περιλαμβάνει την αξιολόγηση και πιστοποίηση Κέντρων, Δομών και Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης, με έμφαση στη διασφάλιση τόσο της ποιότητας όσο και της λειτουργικότητας και αποδοτικότητας του συστήματος κατάρτισης.

- **Προώθηση της Έρευνας και Ανάπτυξης**

- Προώθηση **δράσεων έρευνας και ανάπτυξης** σε στρατηγικής σημασίας θέματα με στόχο τη διαμόρφωση της κατάλληλης στρατηγικής κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Θα υπάρξει επικέντρωση στις **προβλέψεις της απασχόλησης και της προσφοράς** ανθρώπινου δυναμικού, στις **εκτιμήσεις των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης**, στην **παρακολούθηση των τάσεων** στην αγορά εργασίας καθώς και στην **αξιολόγηση των επιδράσεων των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ** στην κυπριακή οικονομία.

Ο ορθός προγραμματισμός σε συνδυασμό με την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των πιο πάνω δράσεων από την ΑνΑΔ αναμένεται ότι θα συμβάλουν ουσιαστικά στην **αύξηση της απασχόλησης**, στη **μείωση της ανεργίας** καθώς επίσης και στην **ποιοτική αναβάθμιση και πληρέστερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού** της Κύπρου.

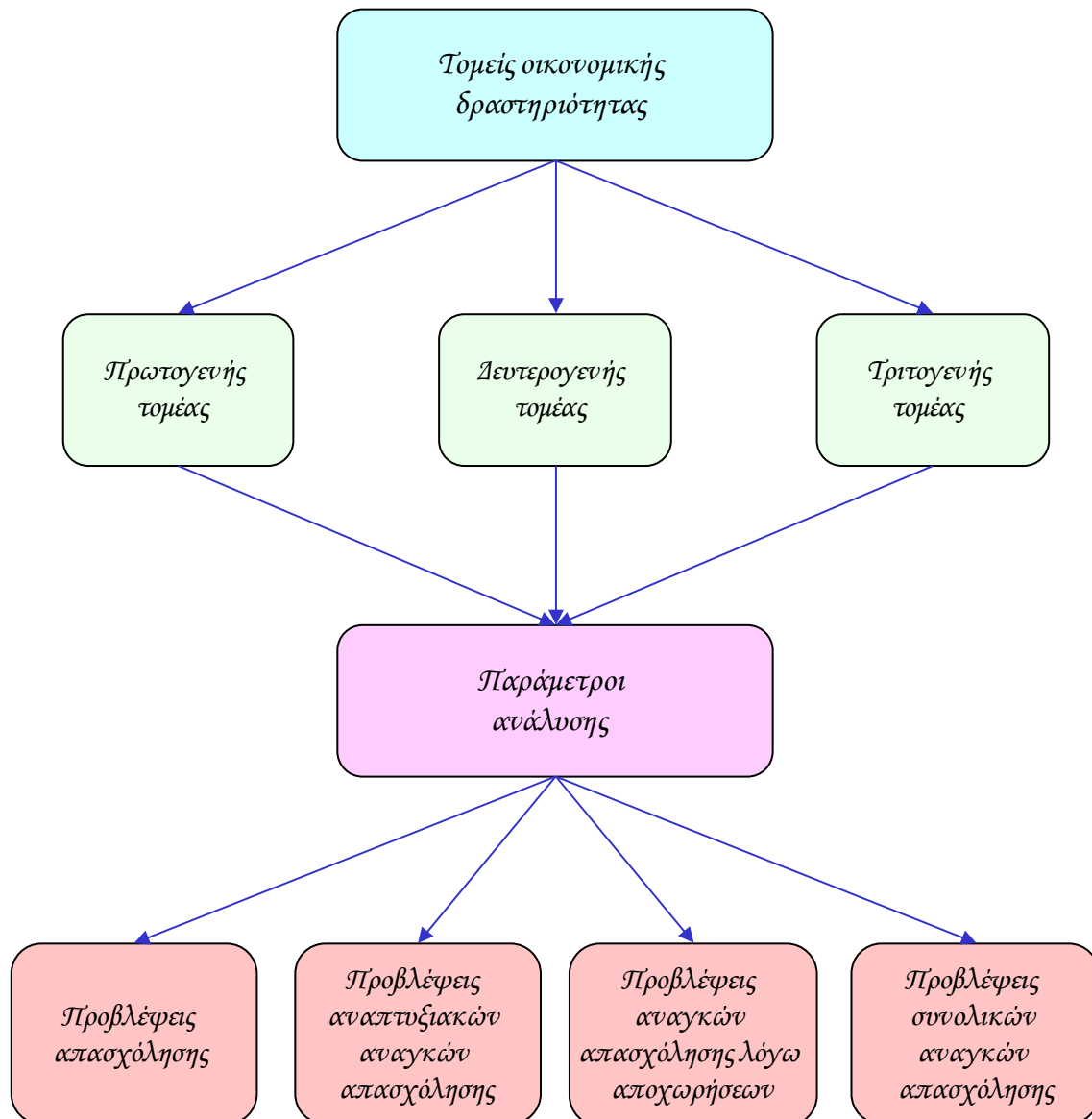
ΜΕΡΟΣ Β

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

4. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

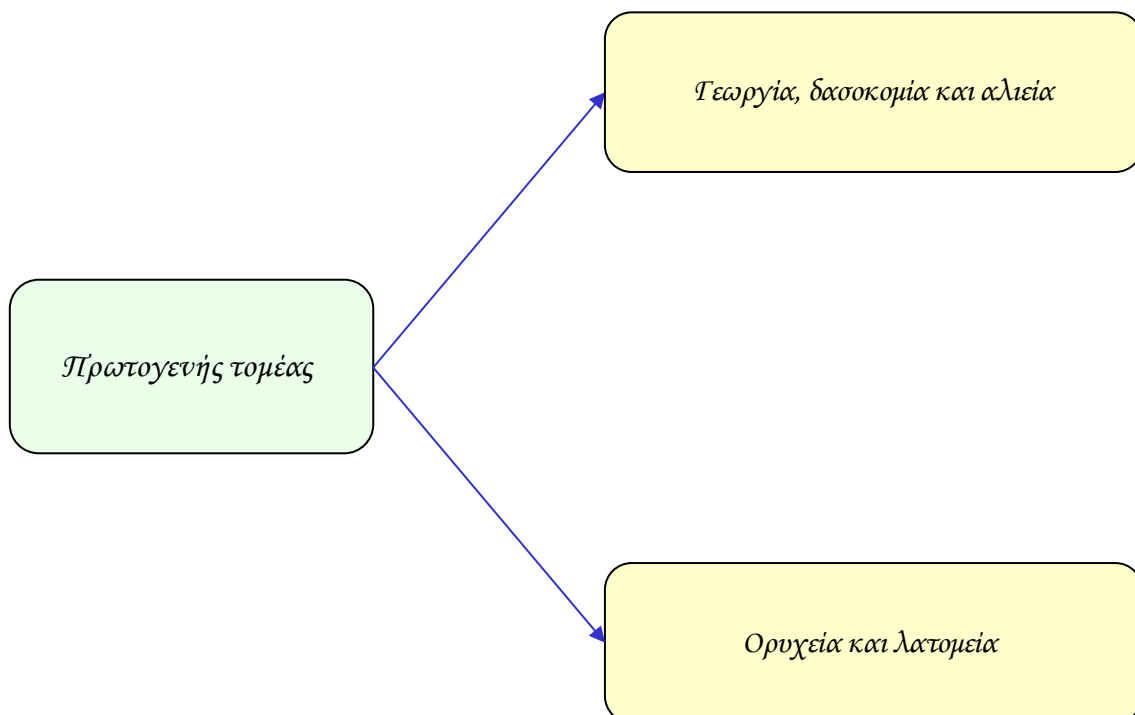
Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2027. Συγκεκριμένα, αναλύονται οι προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα καθώς και στους επιμέρους τομείς τους.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται για κάθε τομέα αφορούν τις προβλέψεις για τον αριθμό των απασχολούμενων καθώς και τις προβλέψεις για τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, των αναγκών απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και των συνολικών αναγκών απασχόλησης.

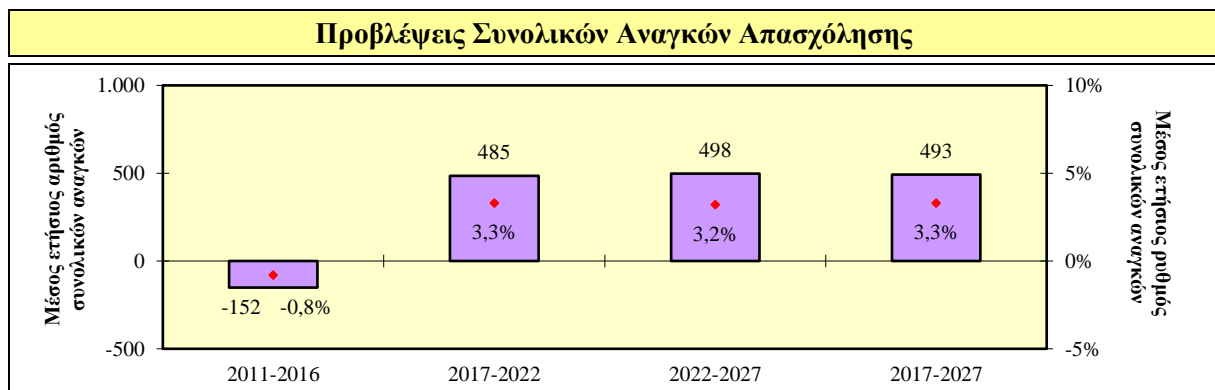
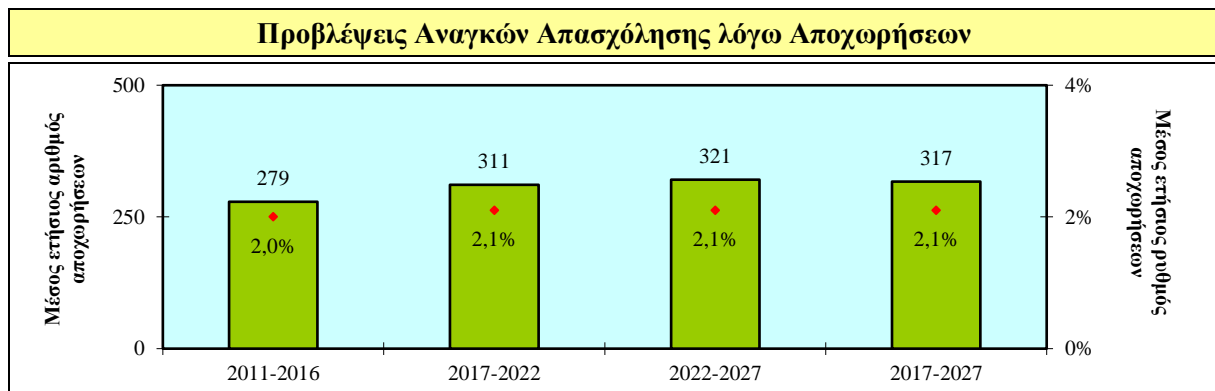
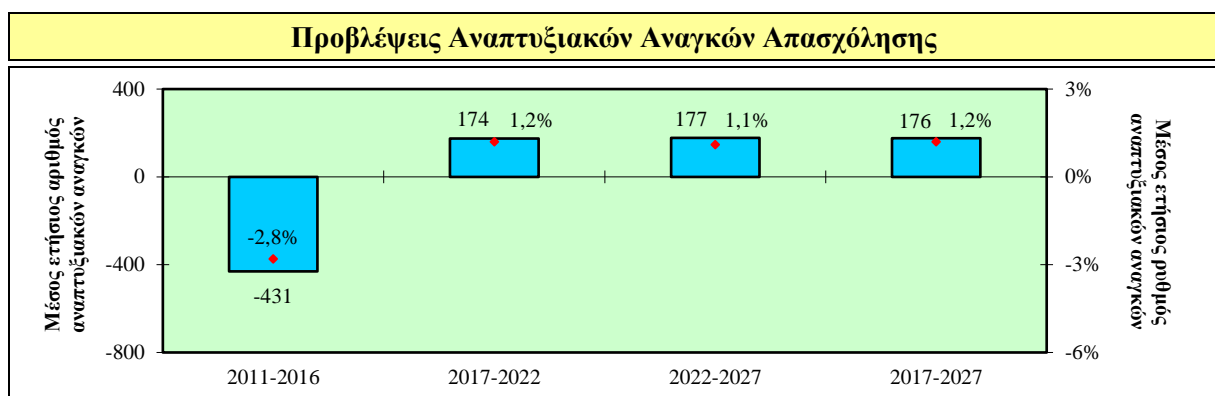
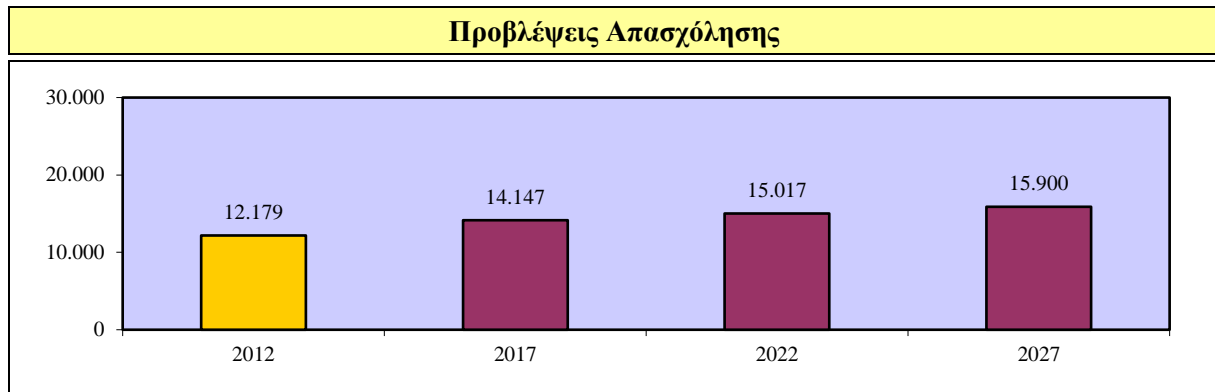
4.1. Πρωτογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς του κατά την περίοδο 2017-2027.

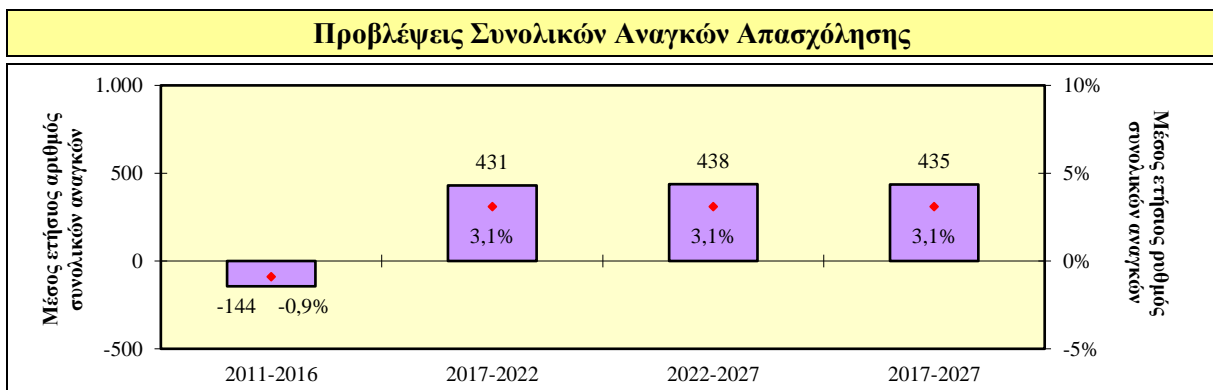
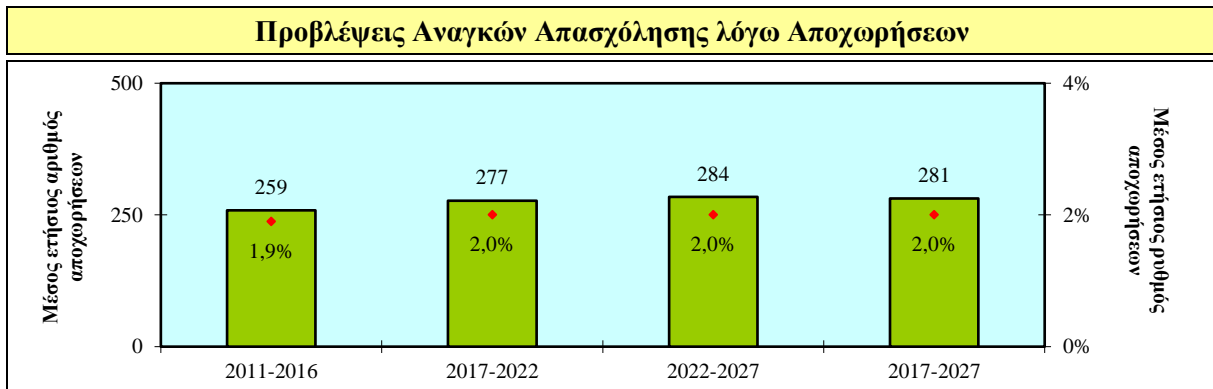
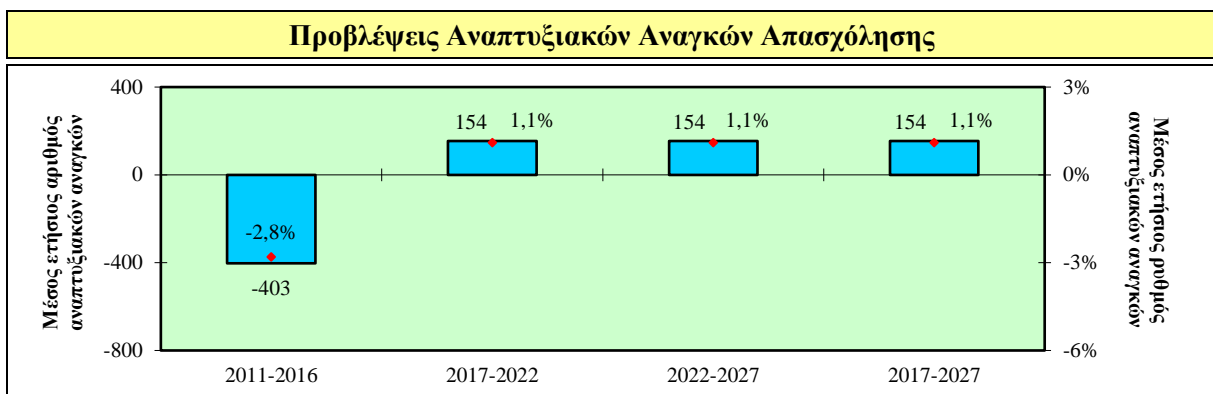
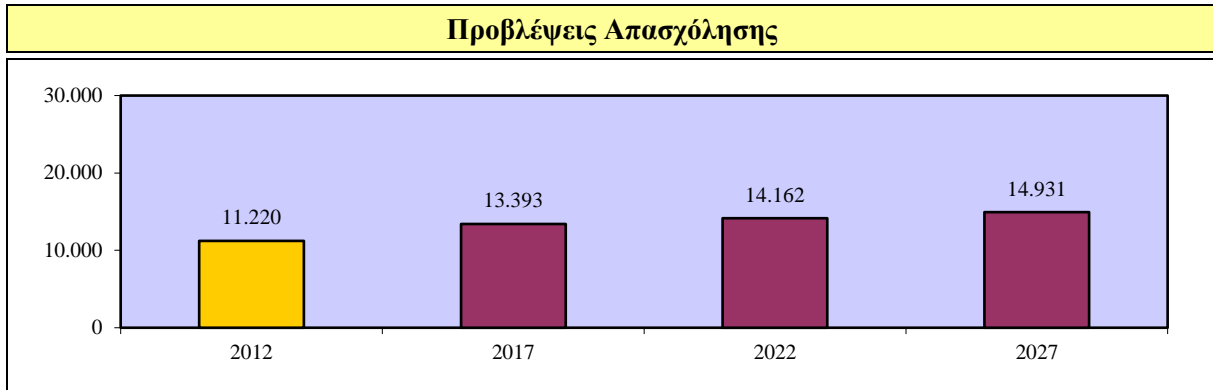

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

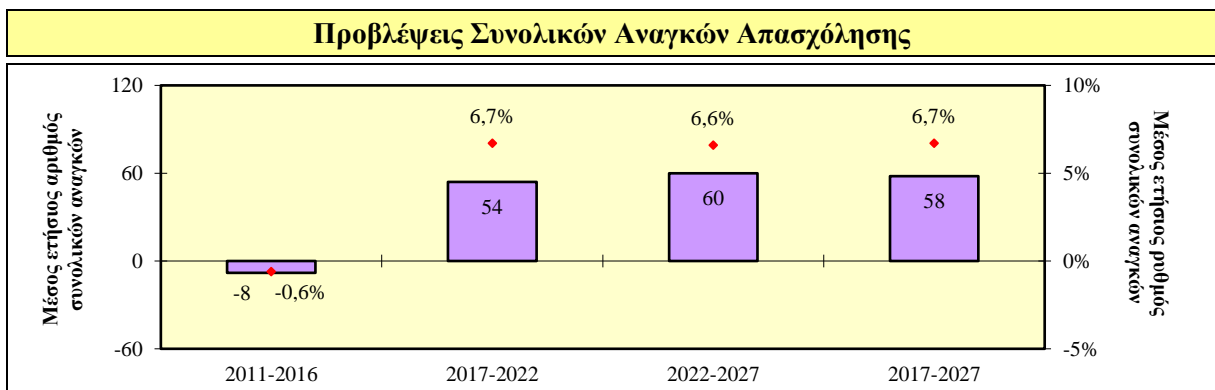
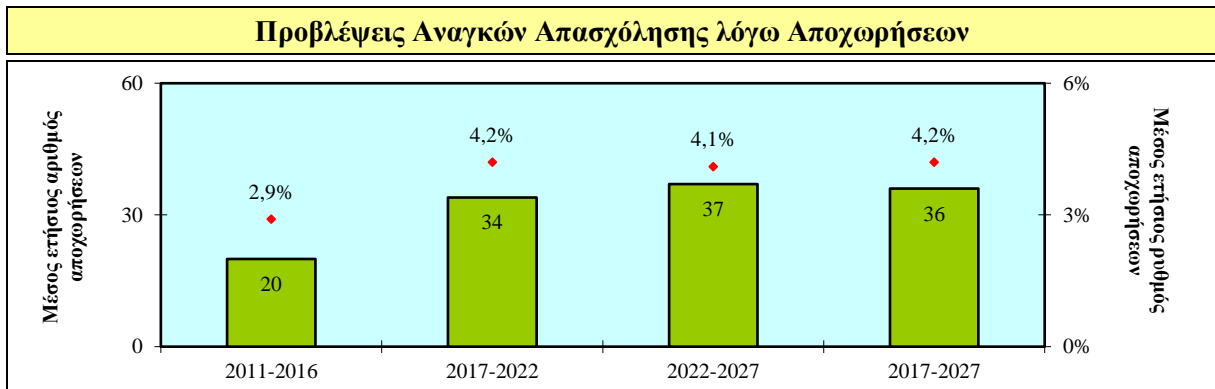
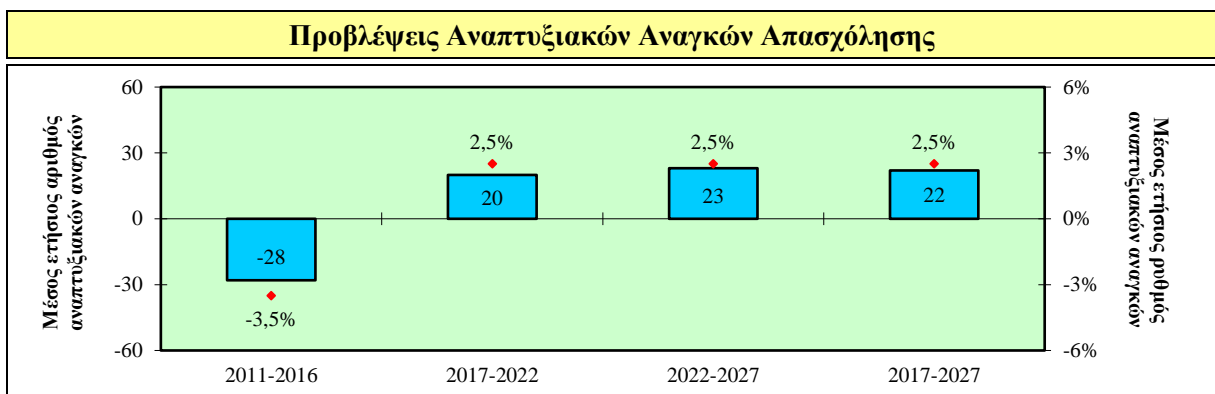
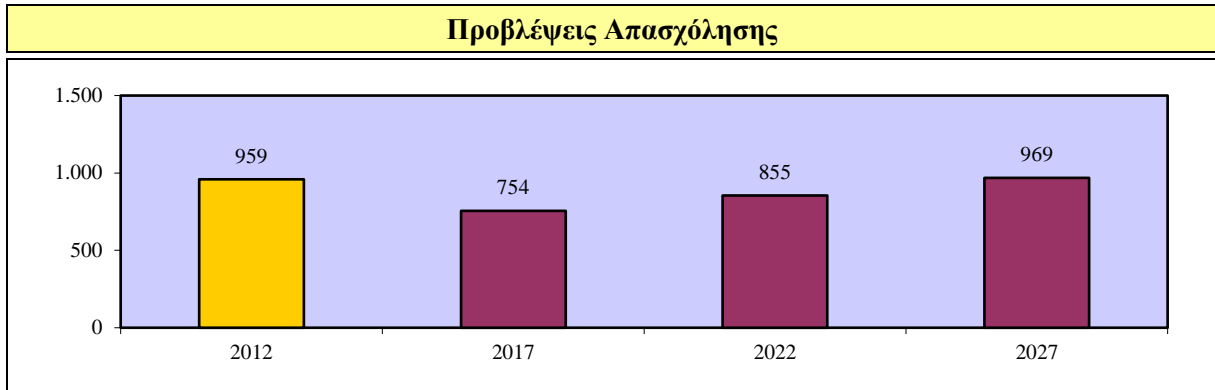
Πρωτογενής τομέας

4.1.1. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία

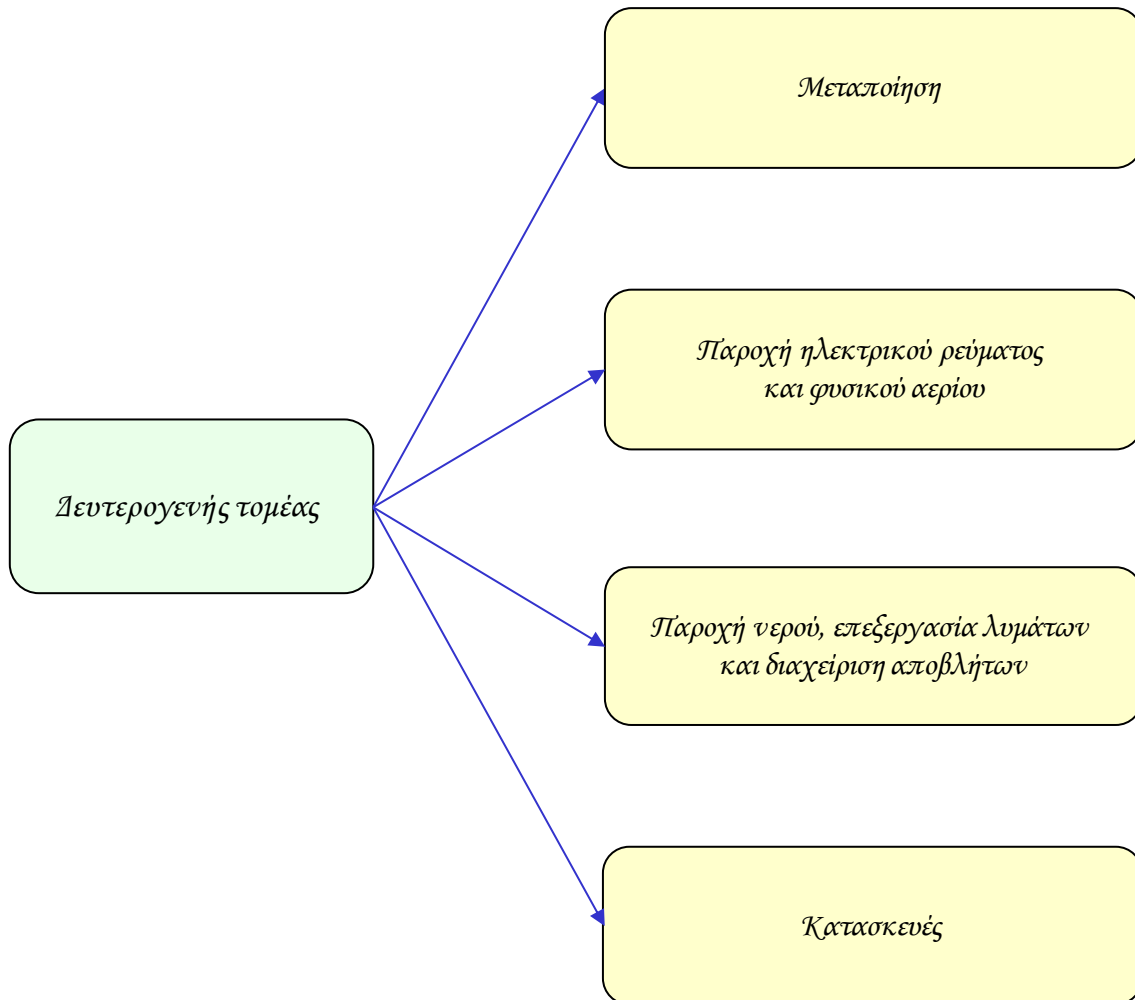
4.1.2. Ορυχεία και λατομεία

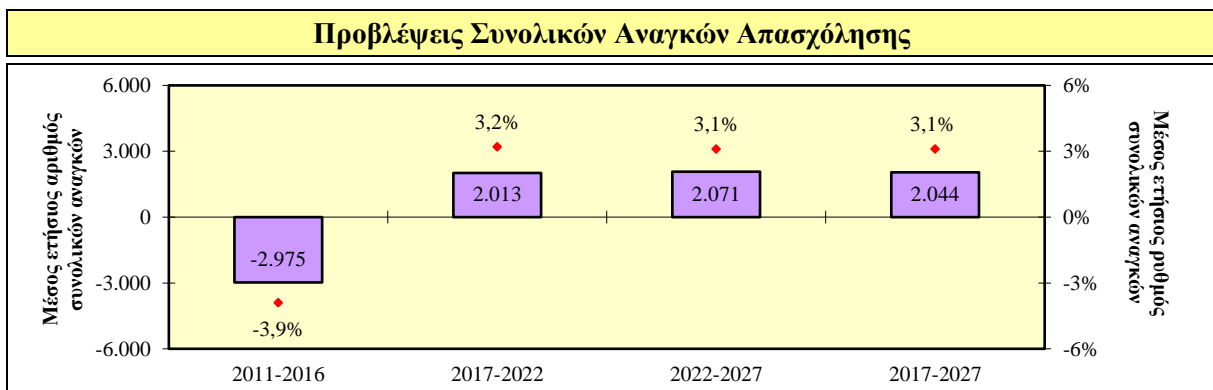
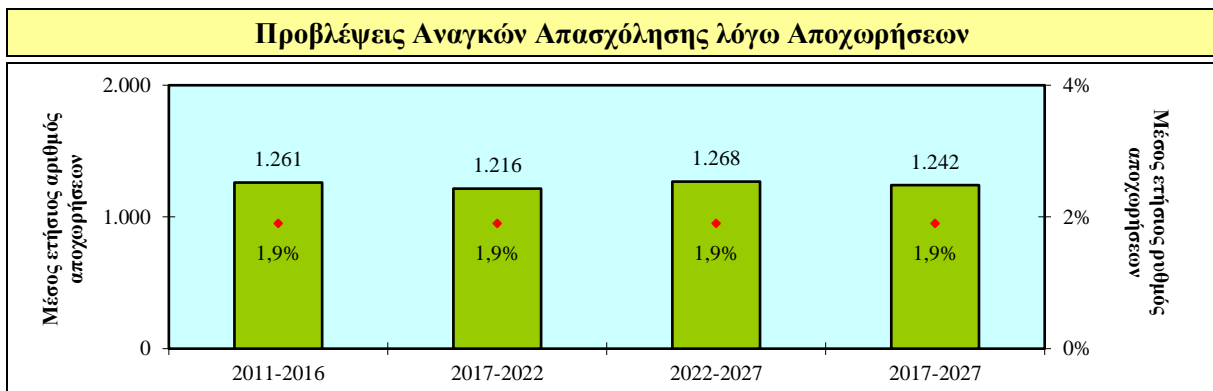
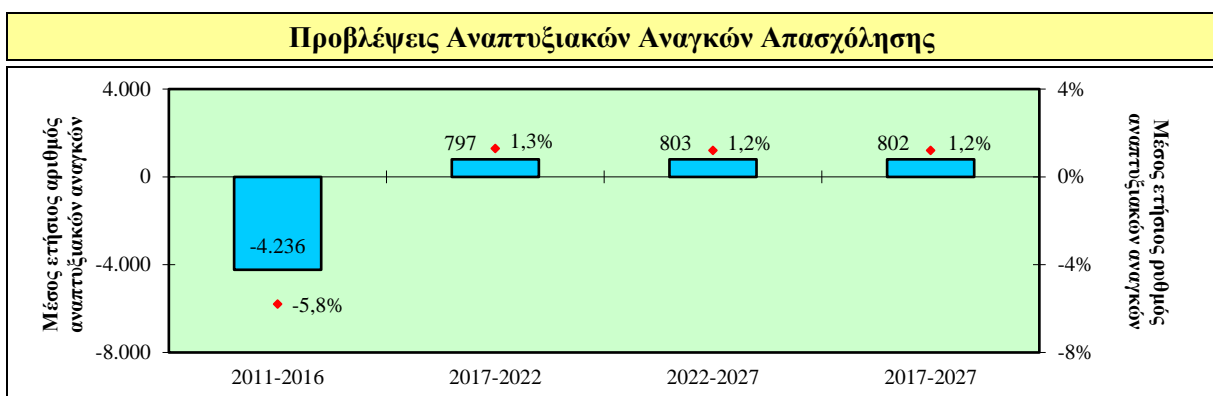
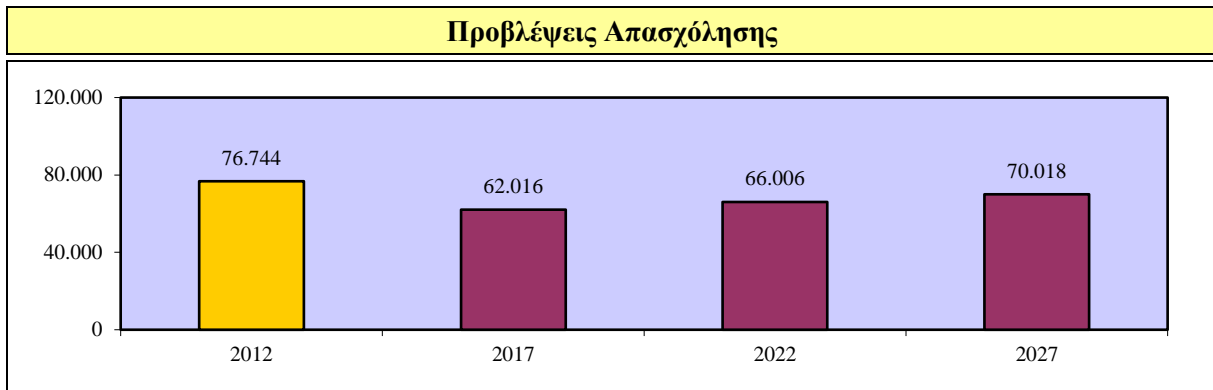
4.2. Δευτερογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς και υποτομείς του κατά την περίοδο 2017-2027.

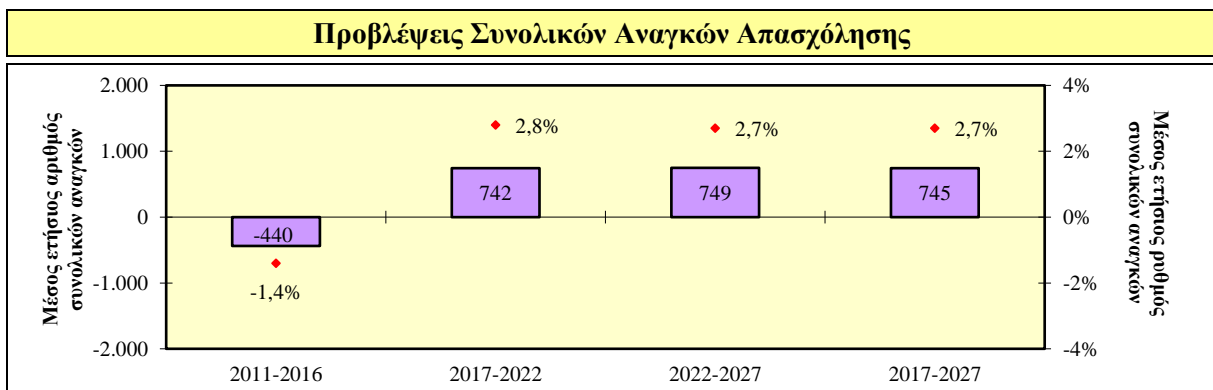
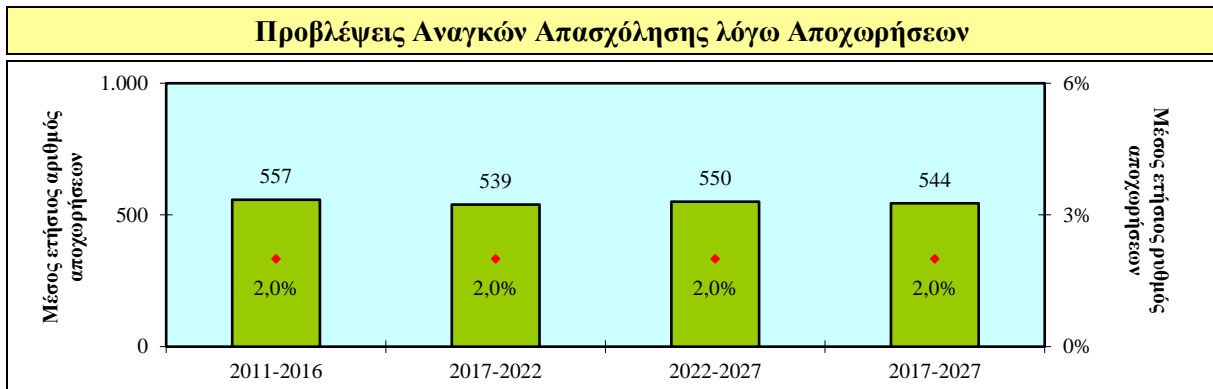
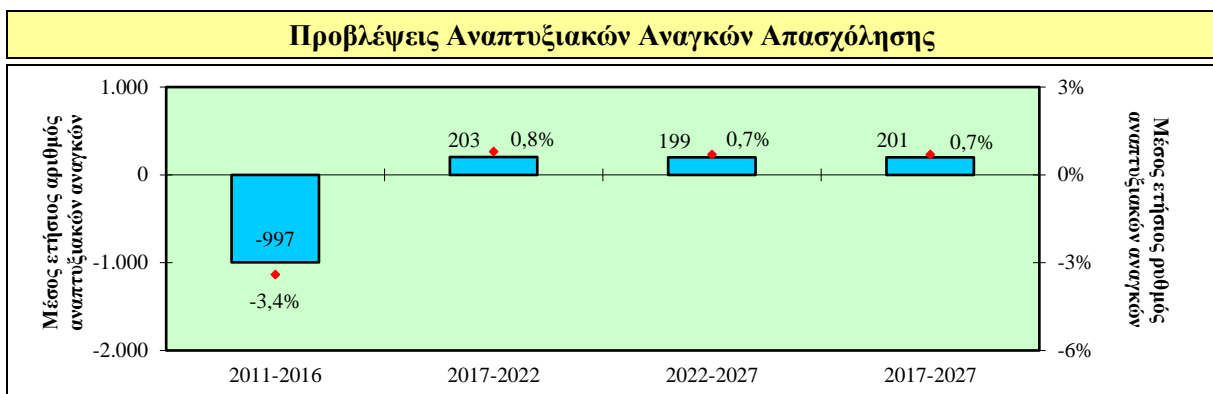
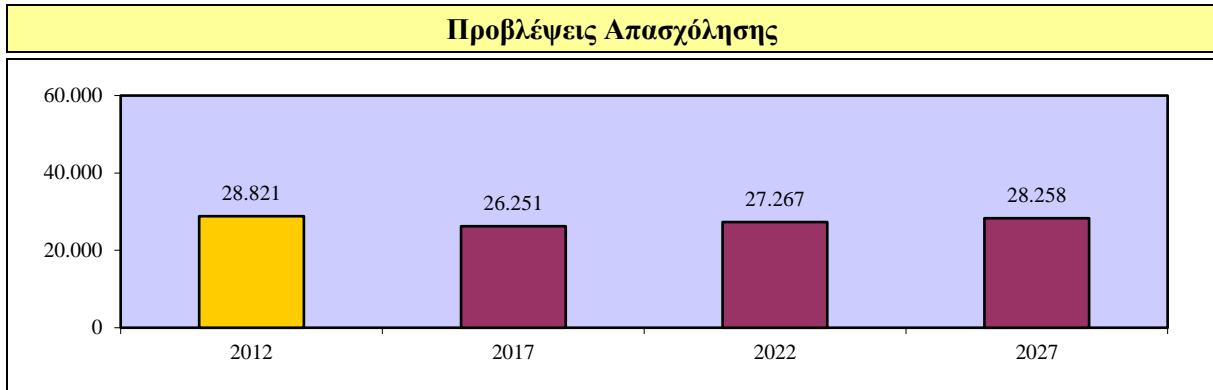

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

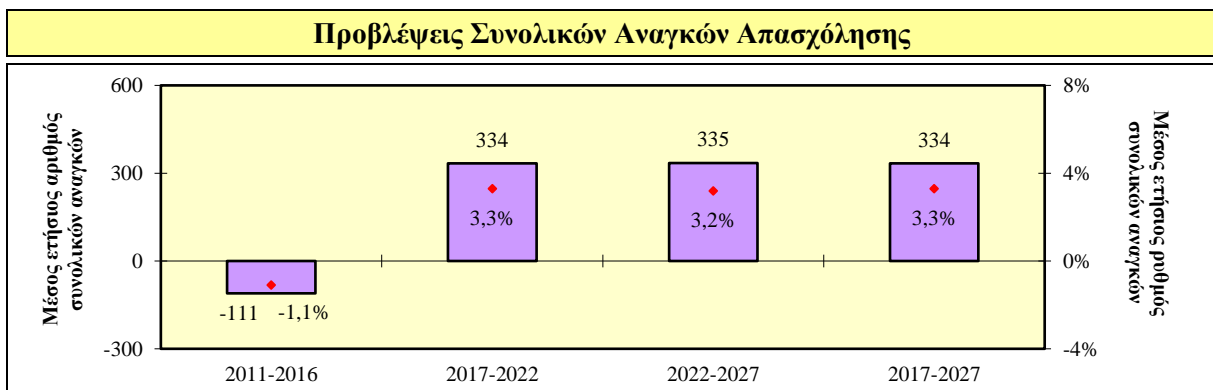
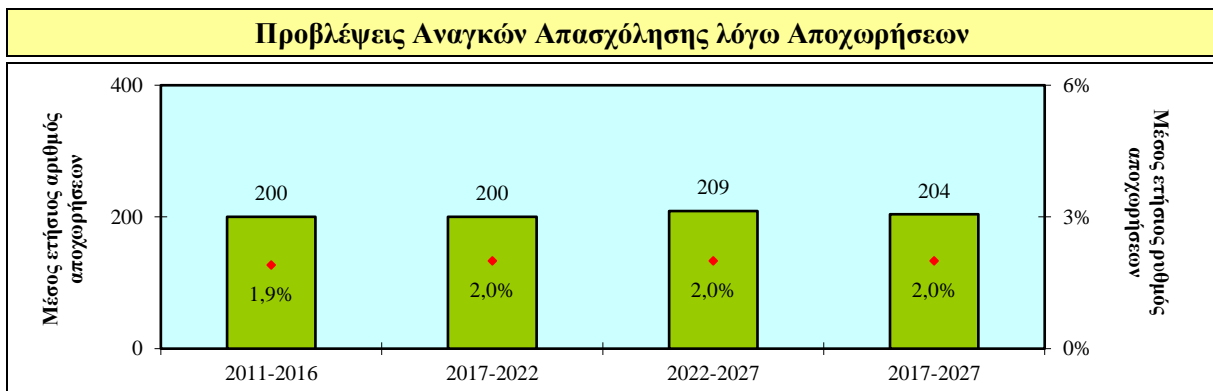
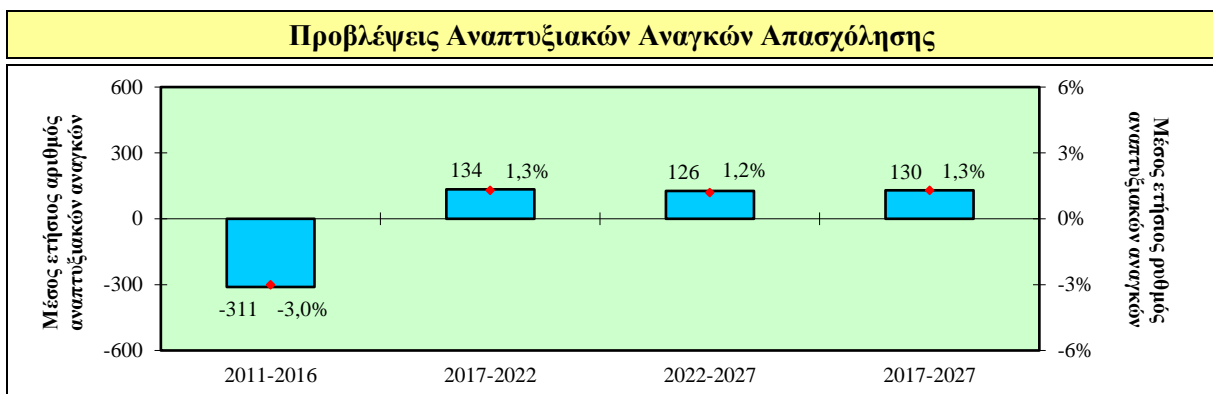
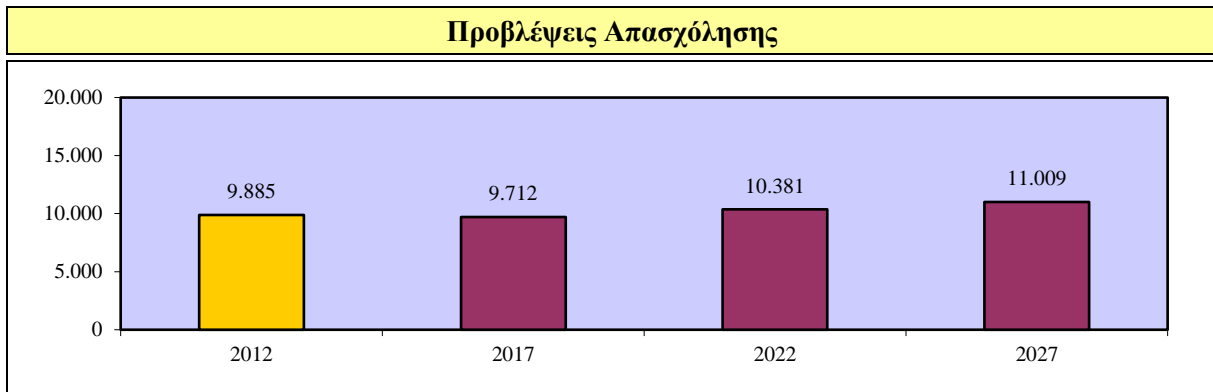
Δευτερογενής τομέας

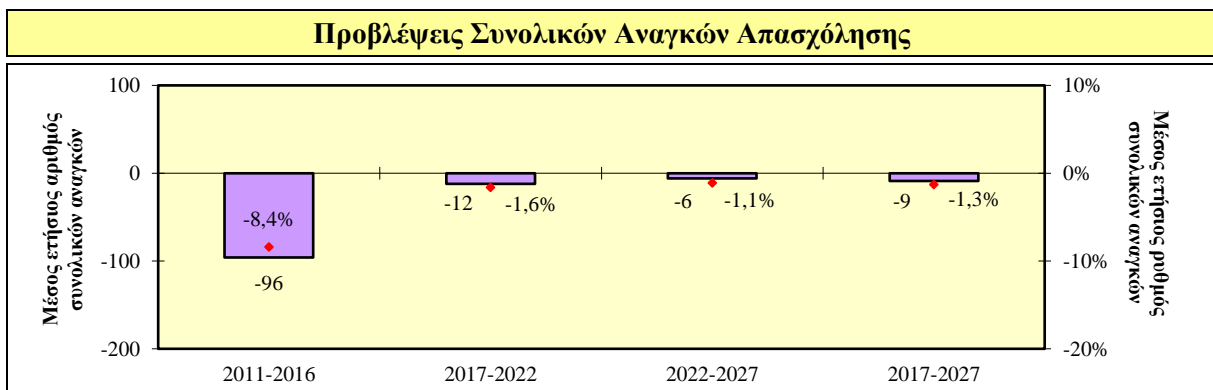
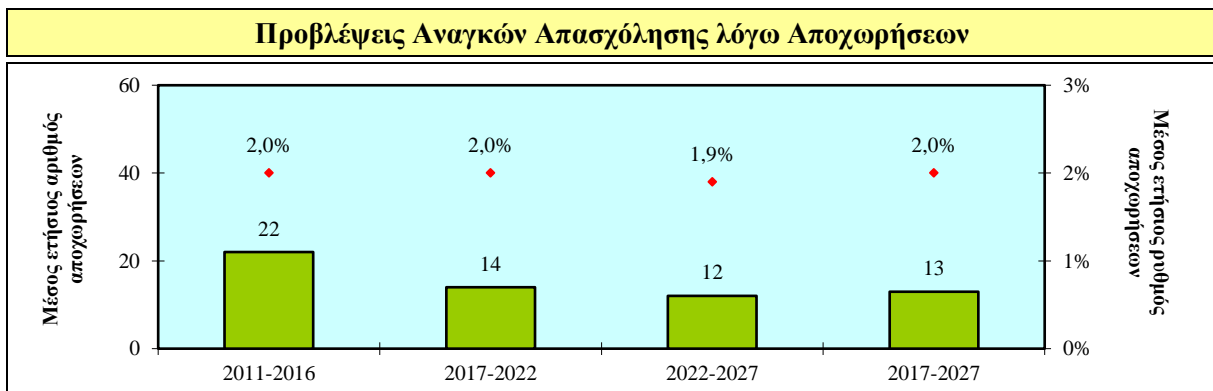
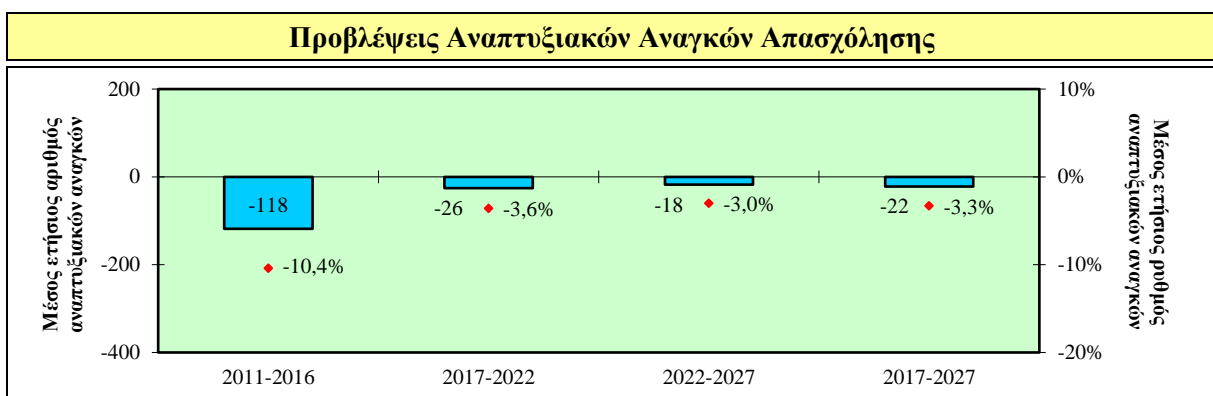
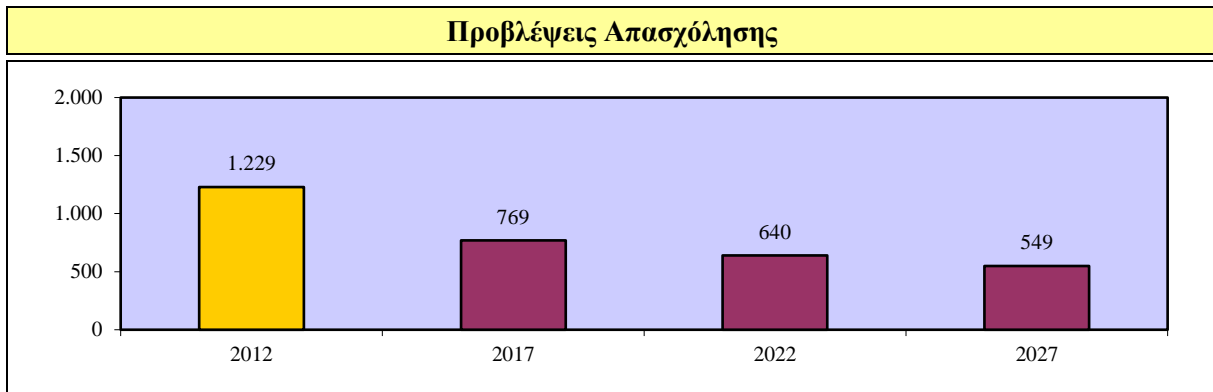
4.2.1. Μεταποίηση

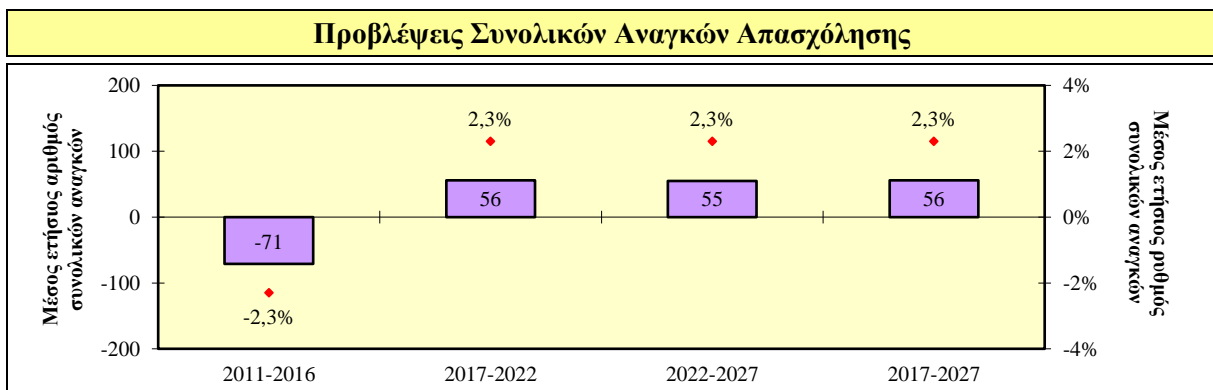
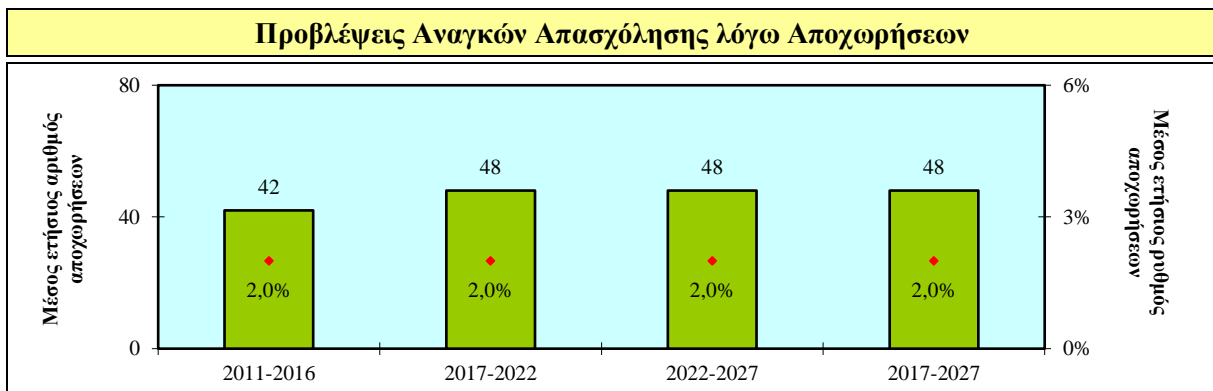
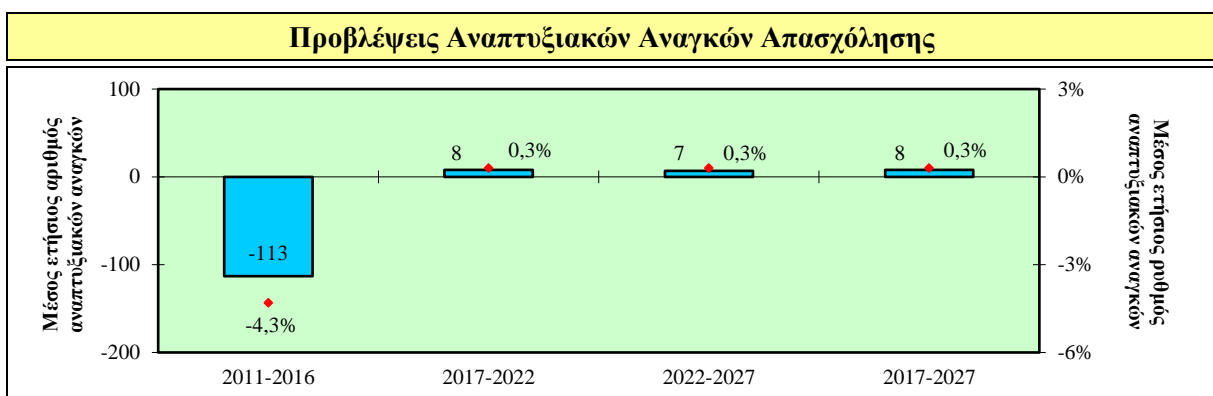
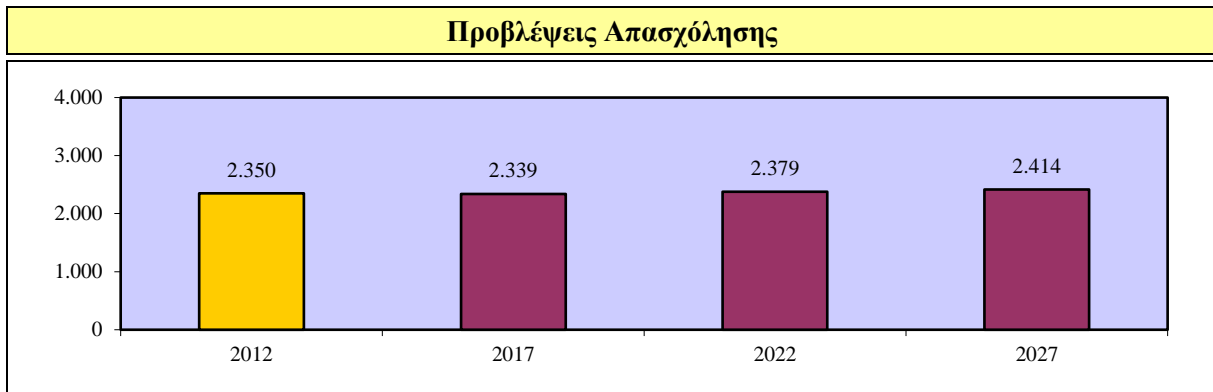
4.2.1.1. Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού

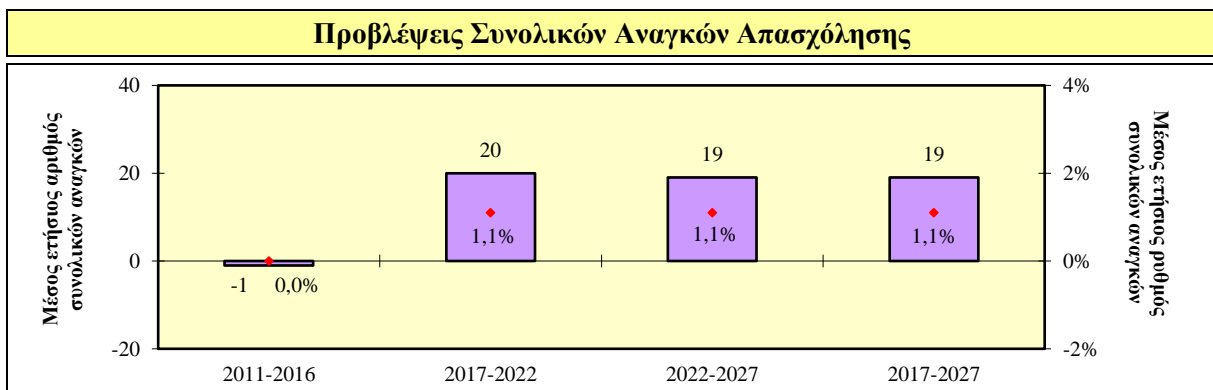
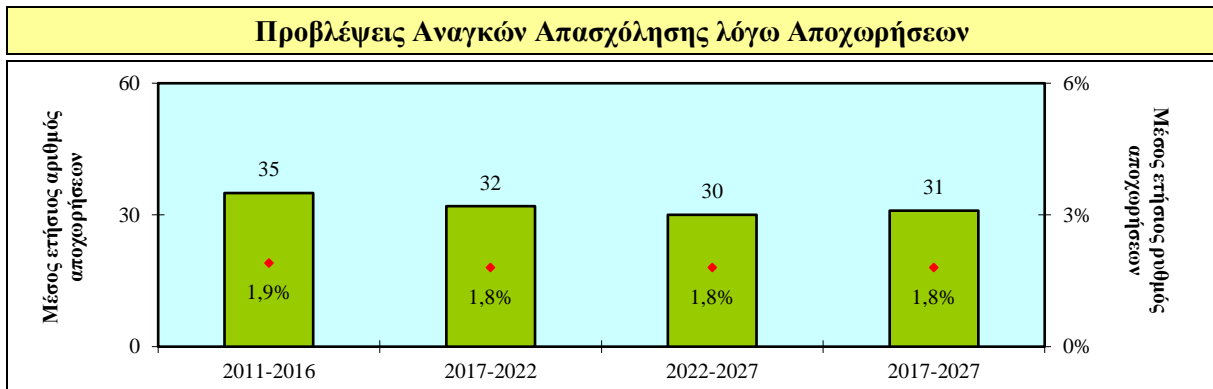
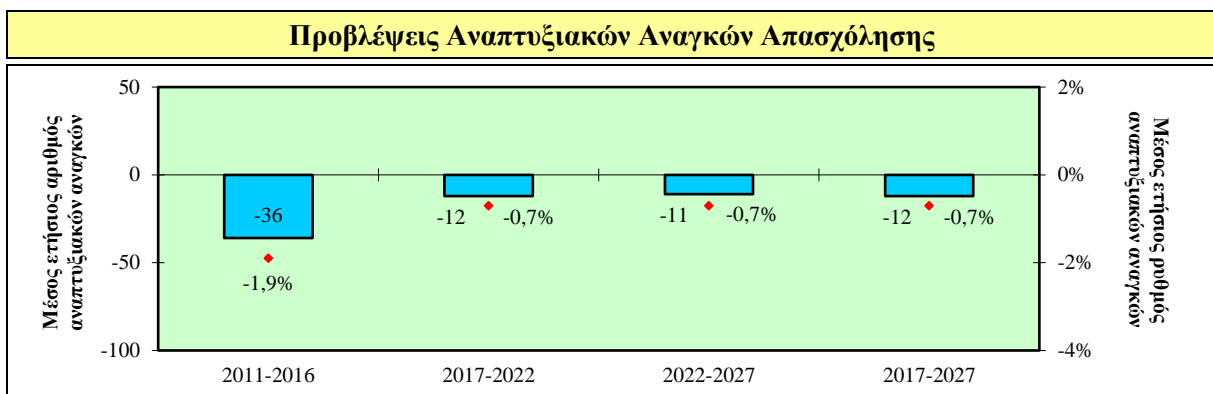
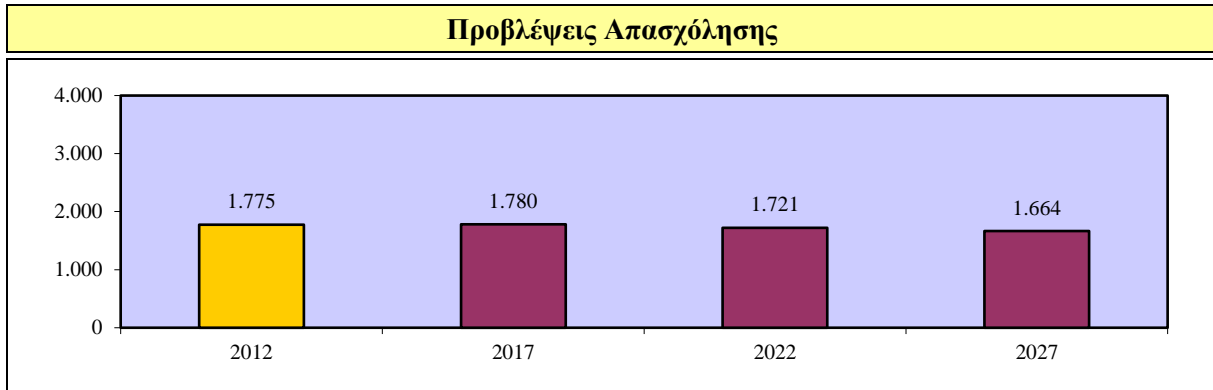
4.2.1.2. Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος

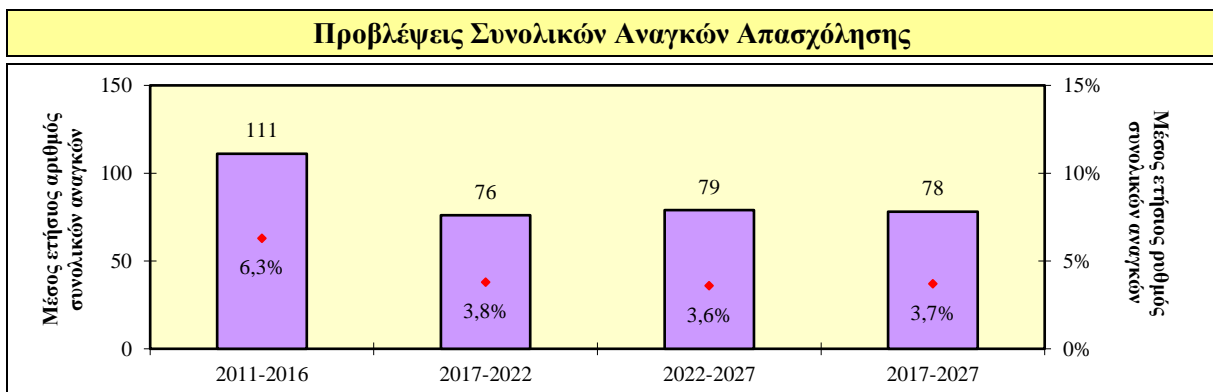
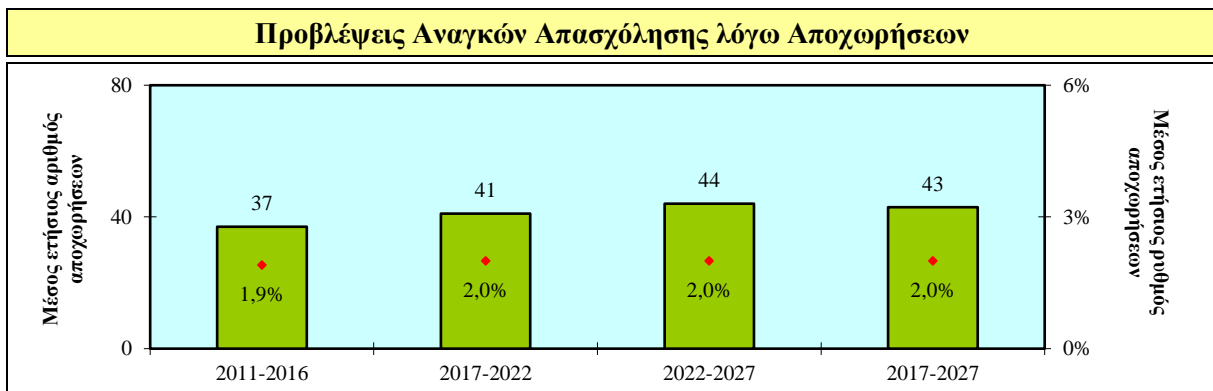
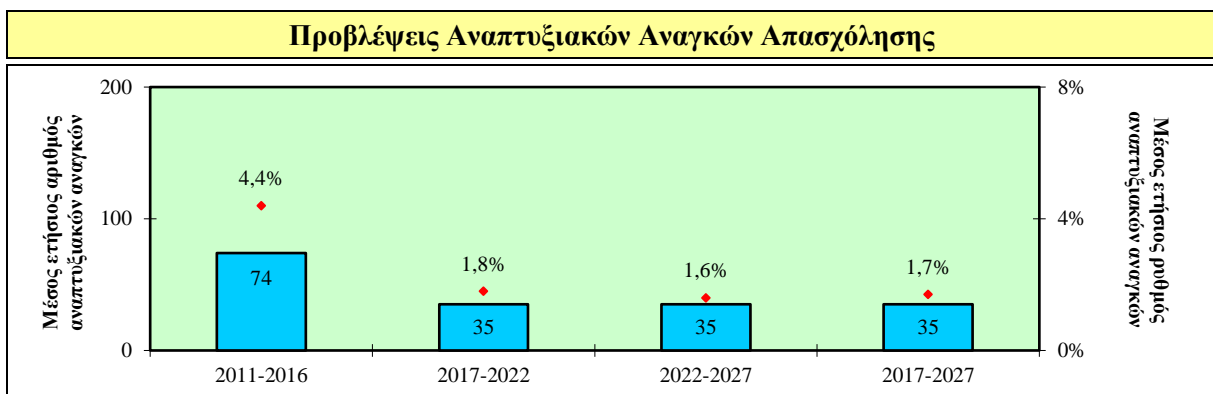
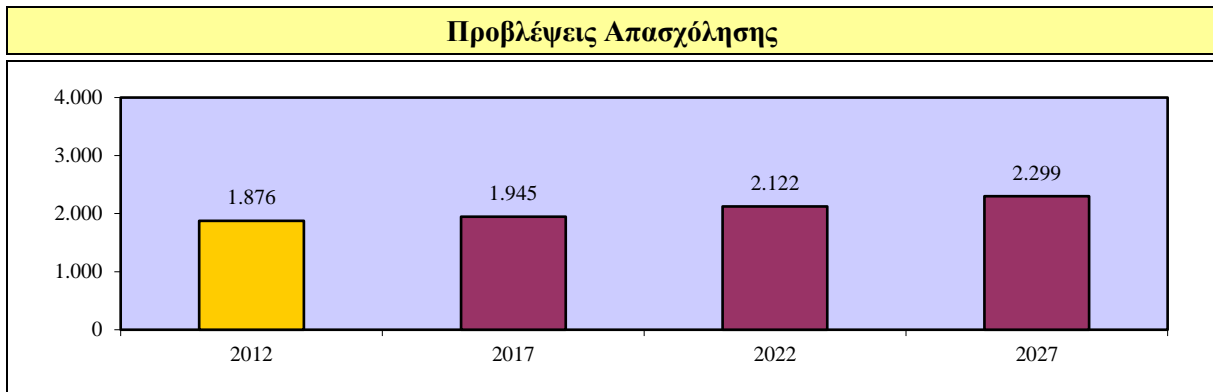
4.2.1.3. Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου

4.2.1.4. Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις

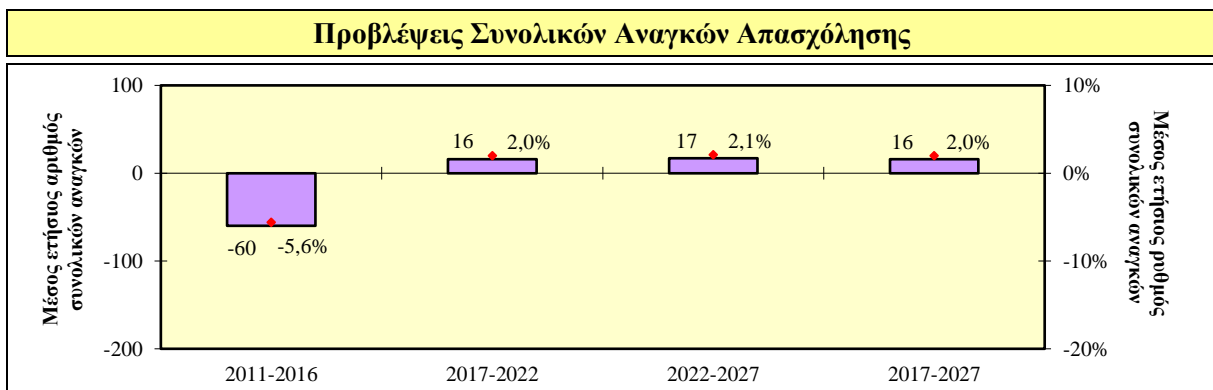
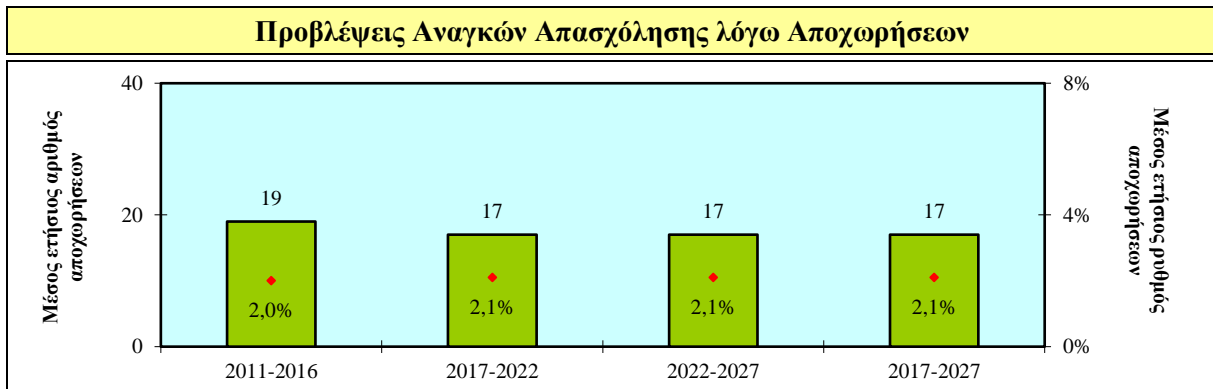
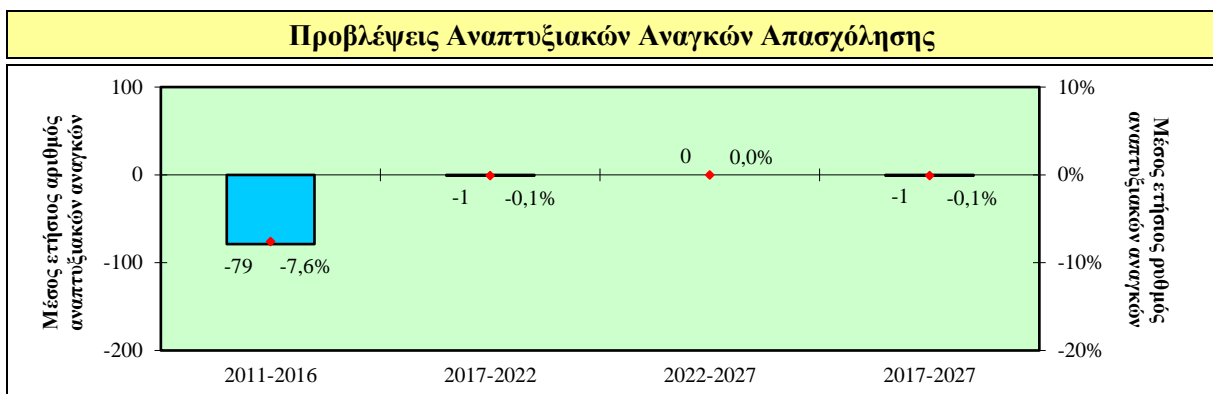
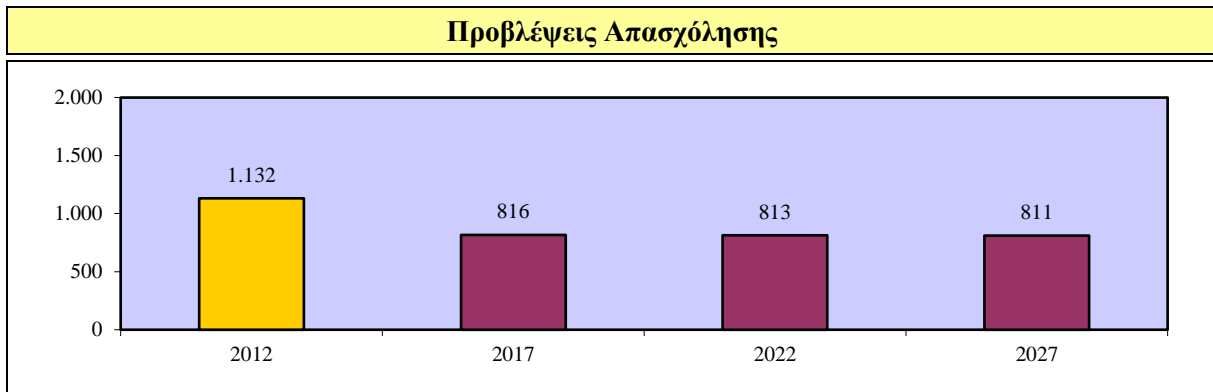

4.2.1.5. Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων

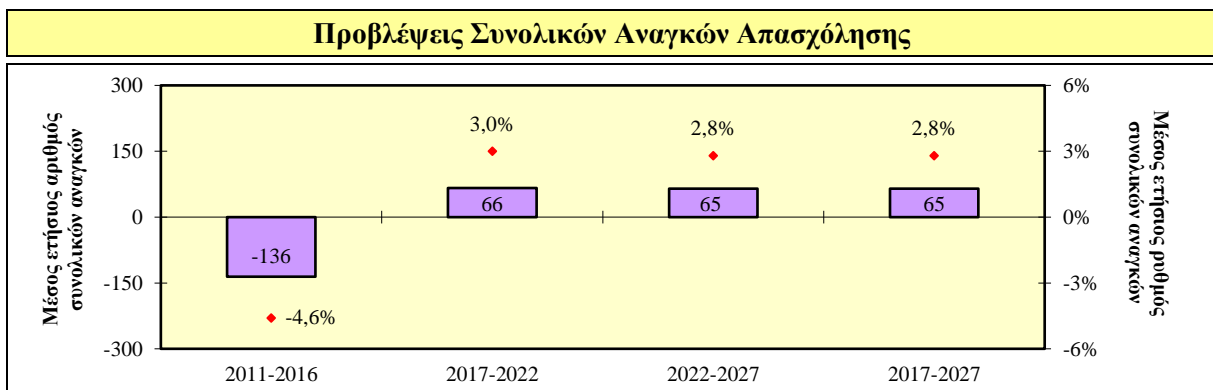
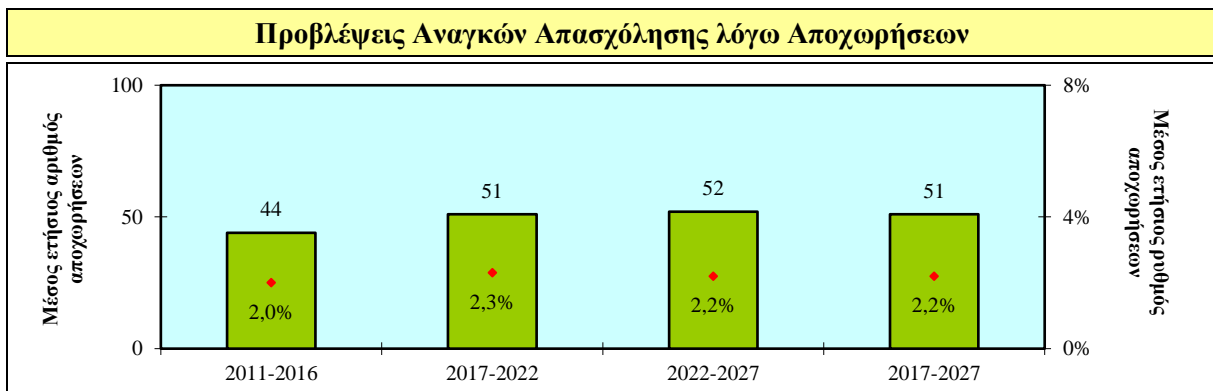
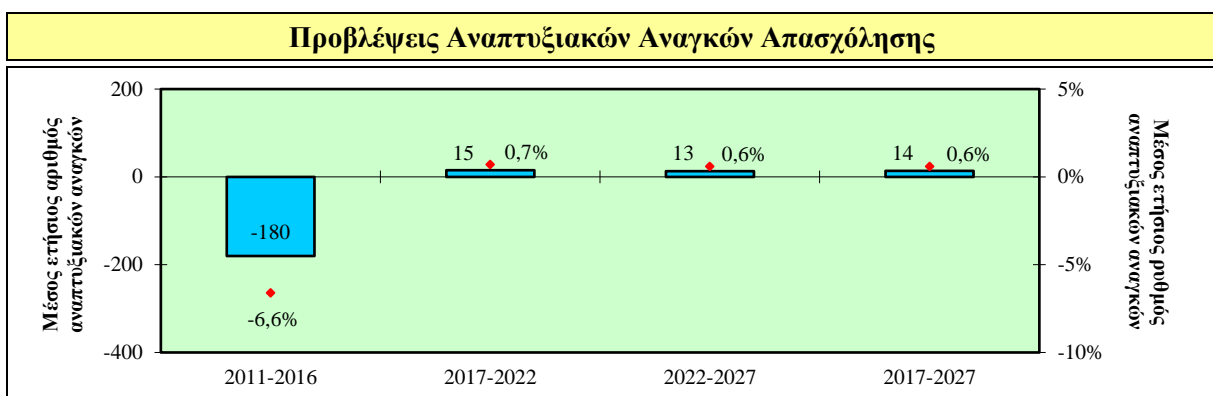
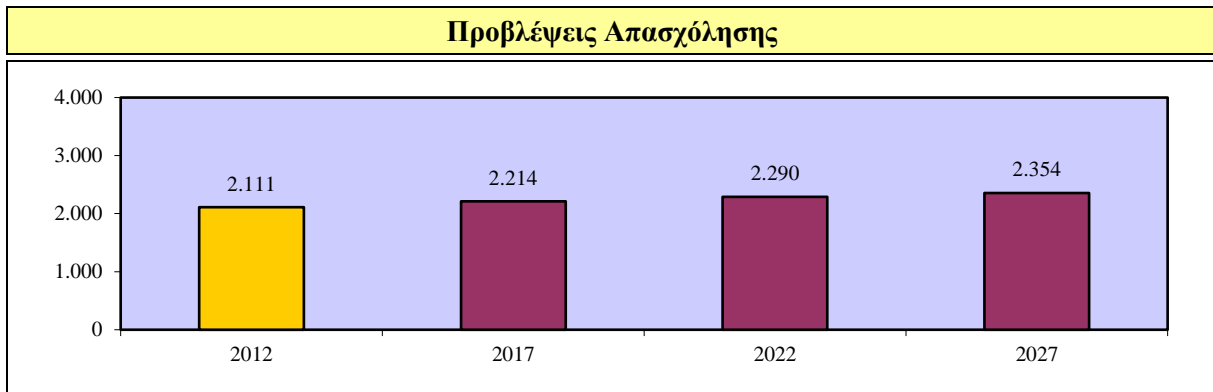

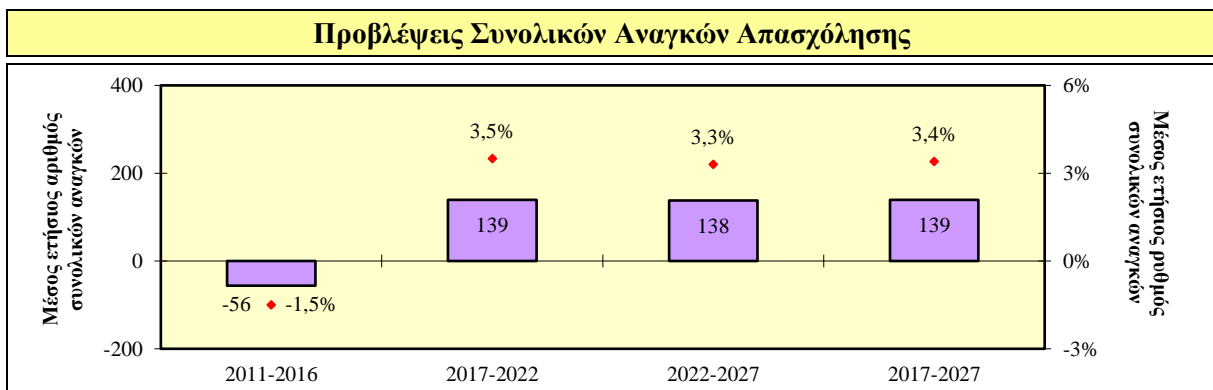
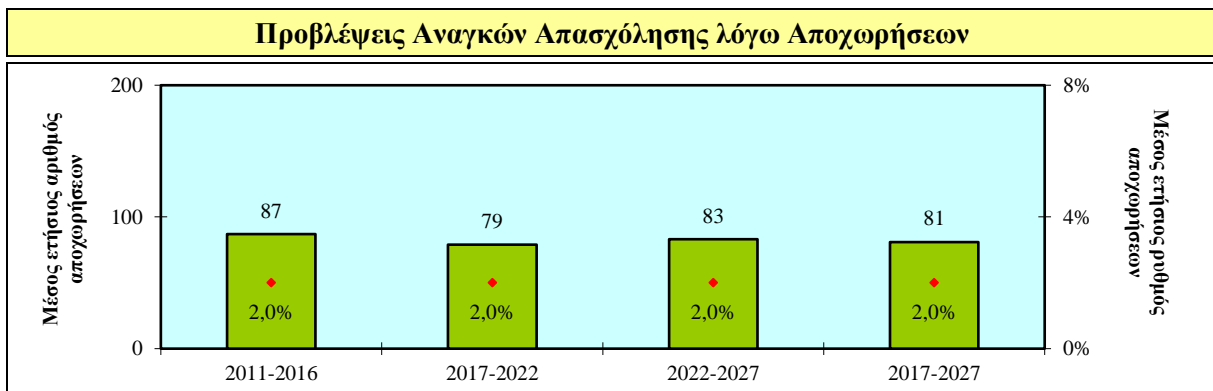
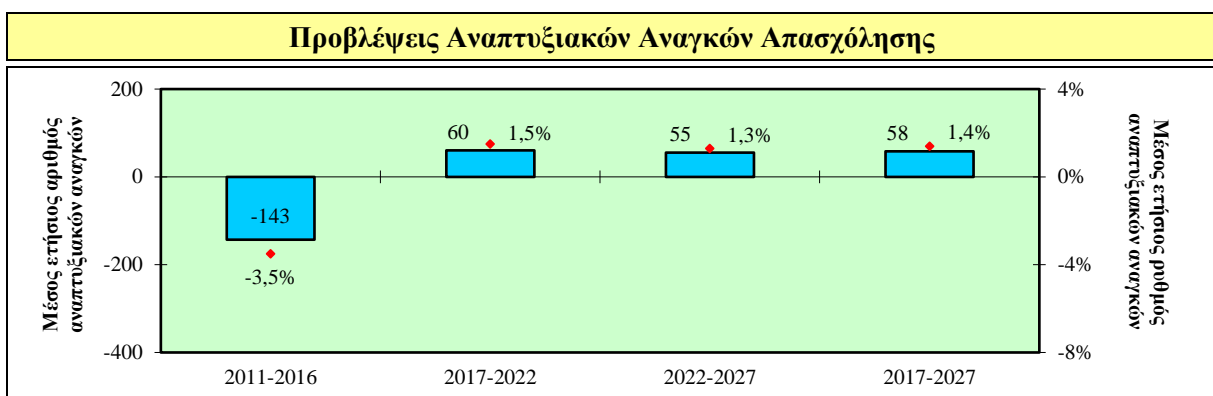
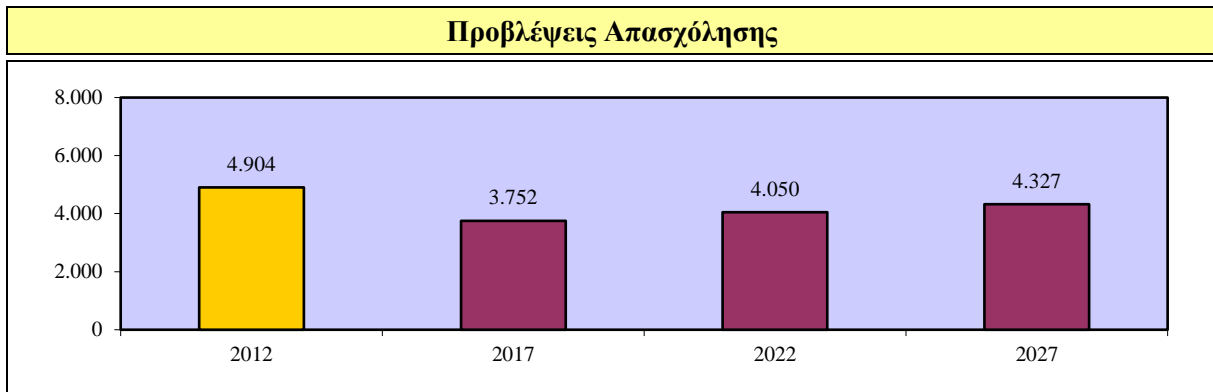
4.2.1.6. Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό

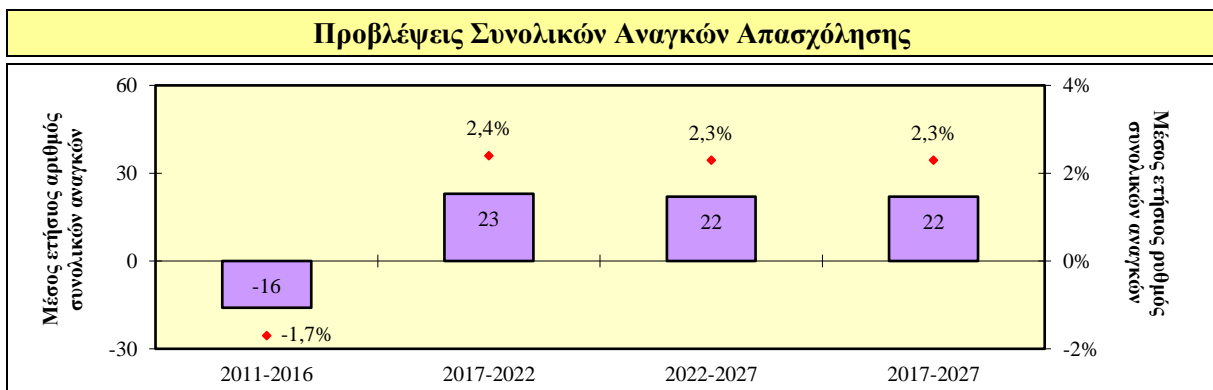
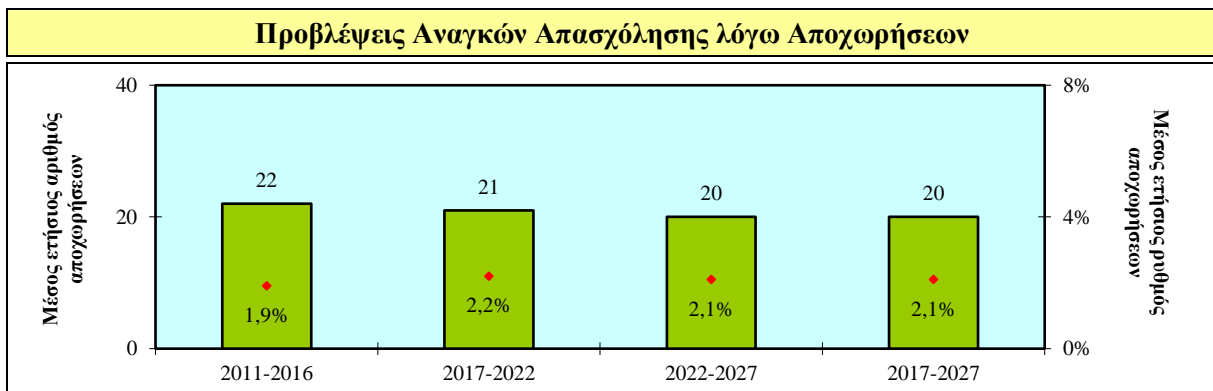
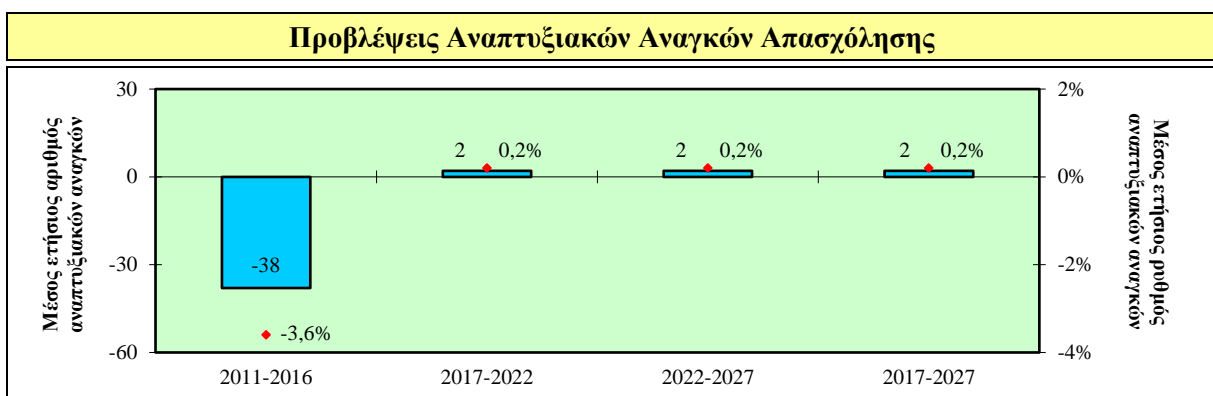
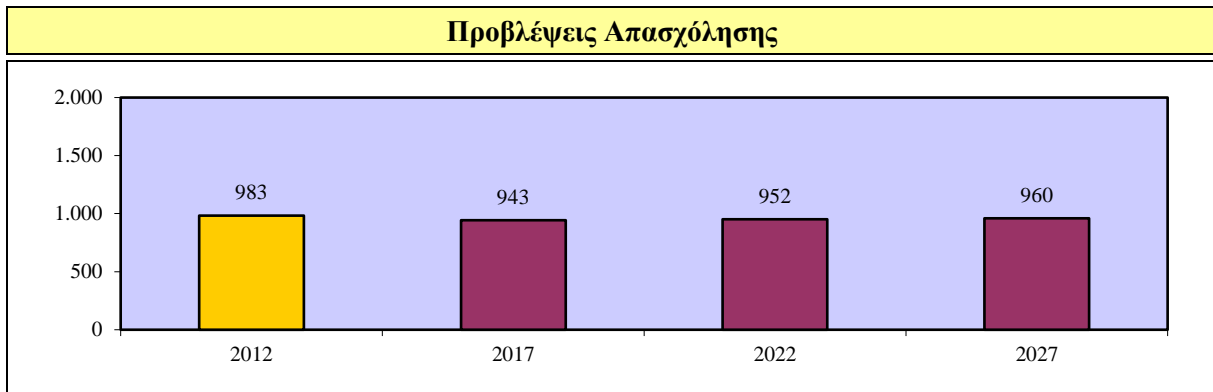
4.2.1.7. Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων

4.2.1.8. Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων

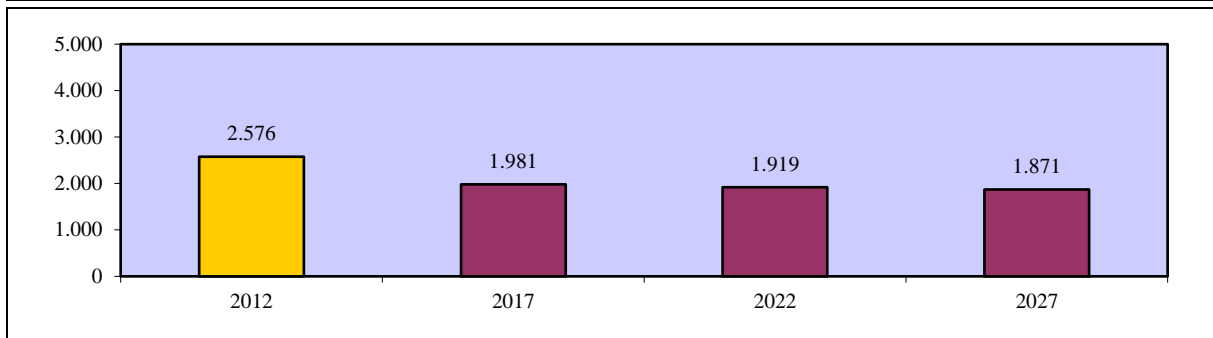

4.2.1.9. Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων

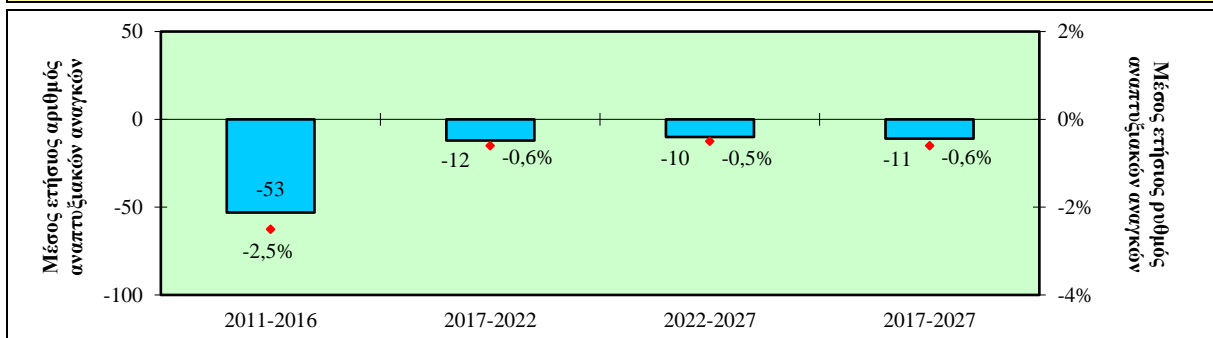

4.2.1.10. Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες

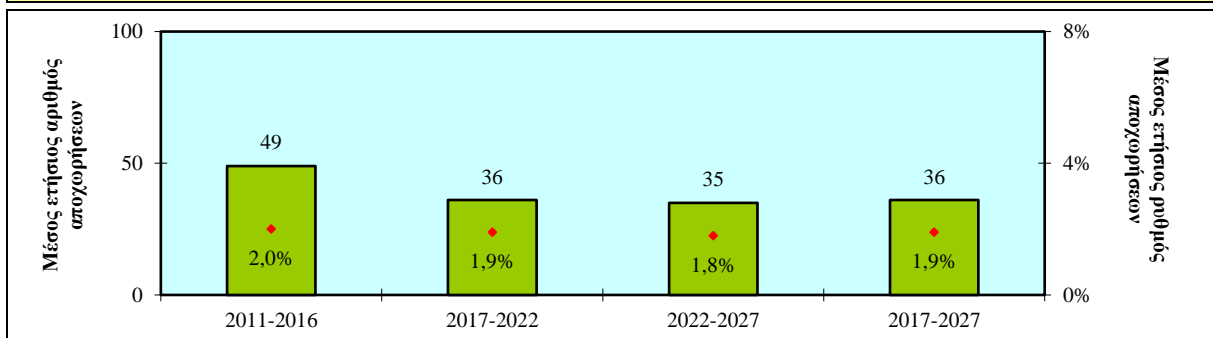
Προβλέψεις Απασχόλησης

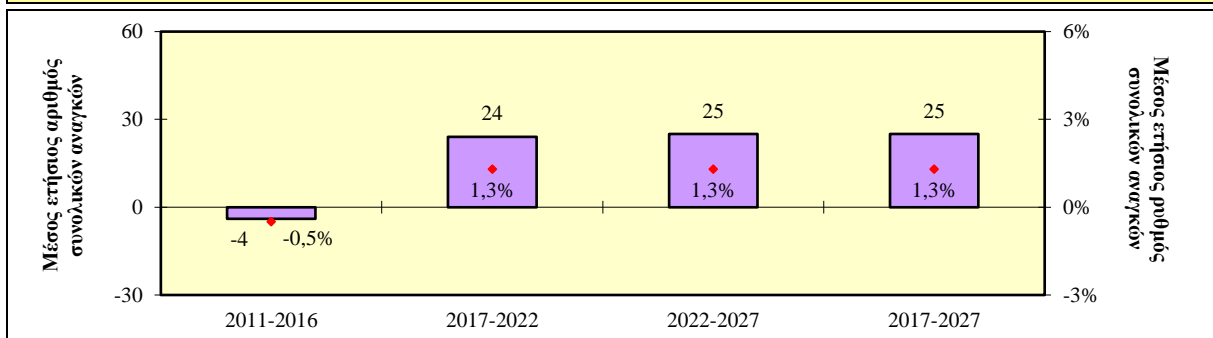
Προβλέψεις Αναπτυξιακών Αναγκών Απασχόλησης

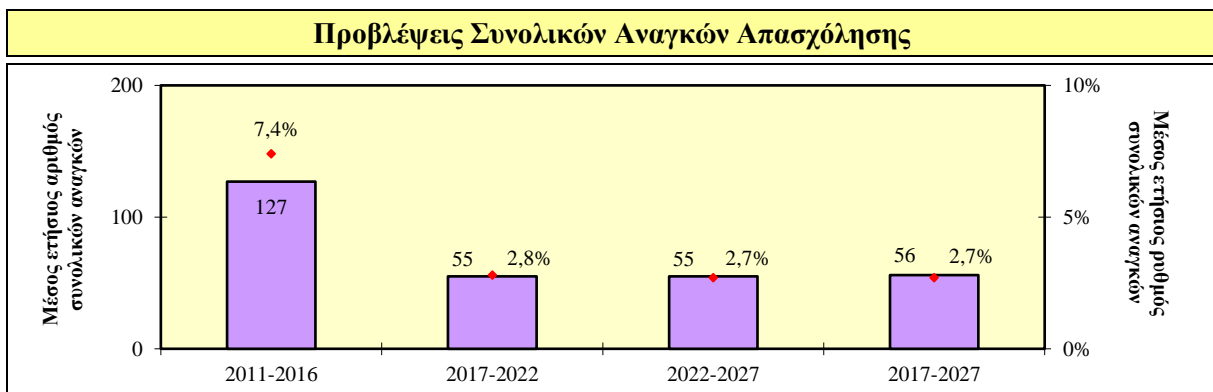
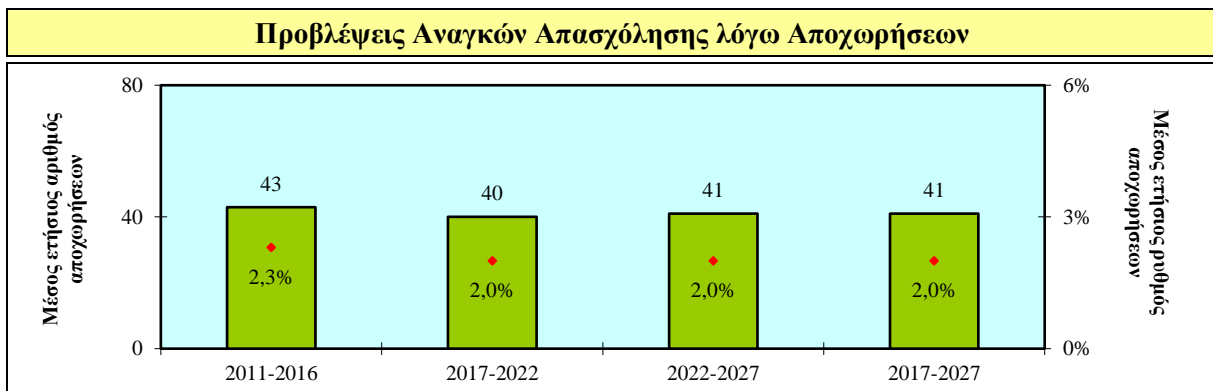
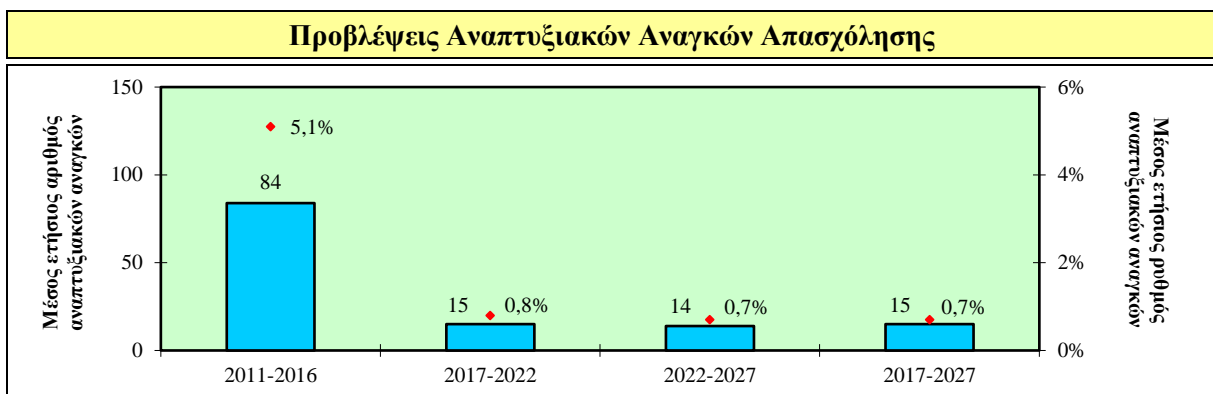
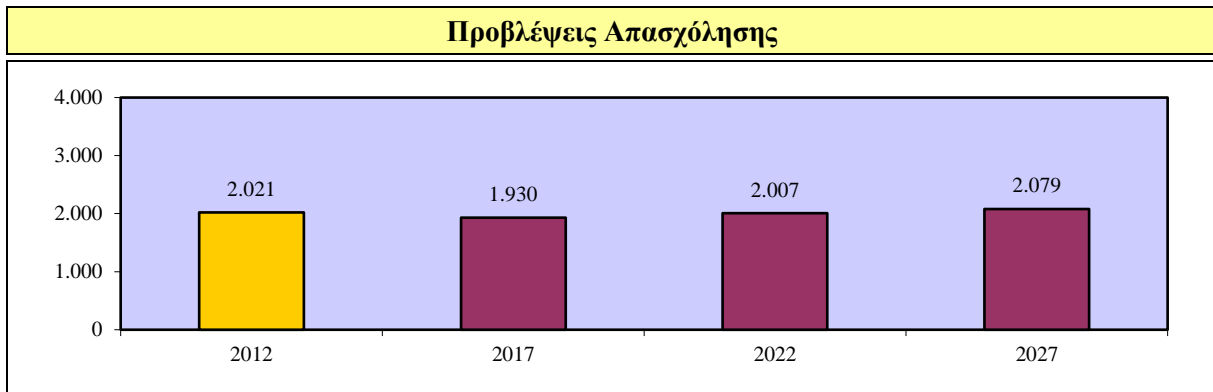
Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης λόγω Αποχωρήσεων

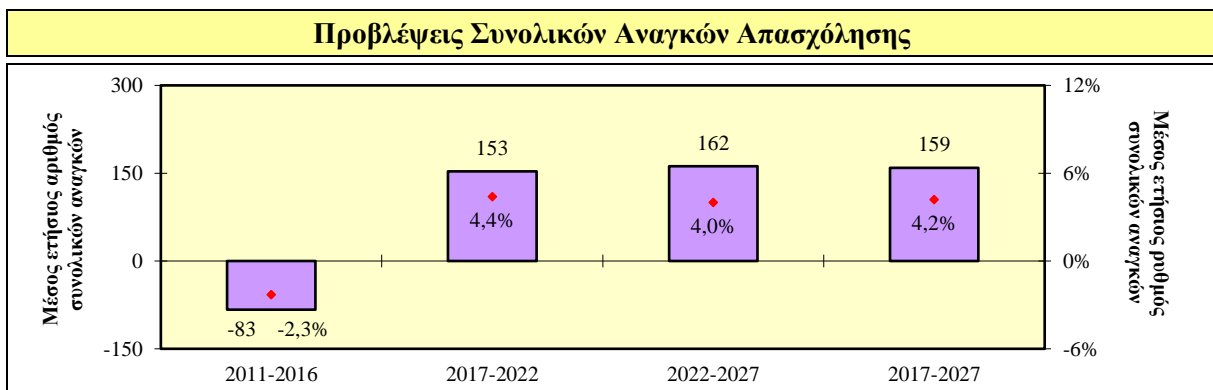
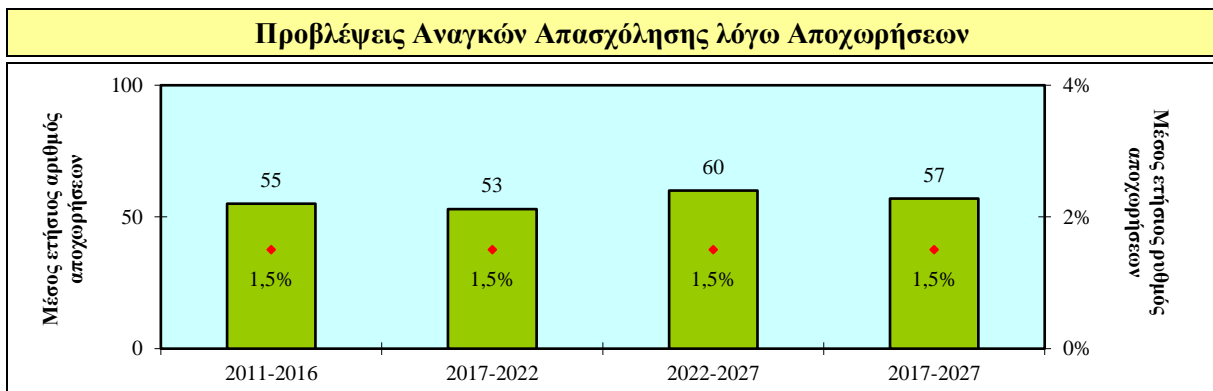
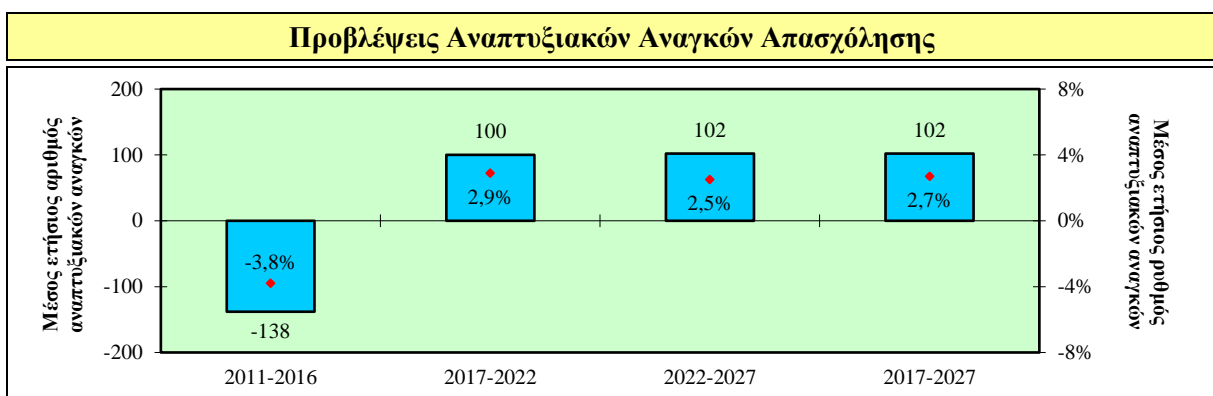
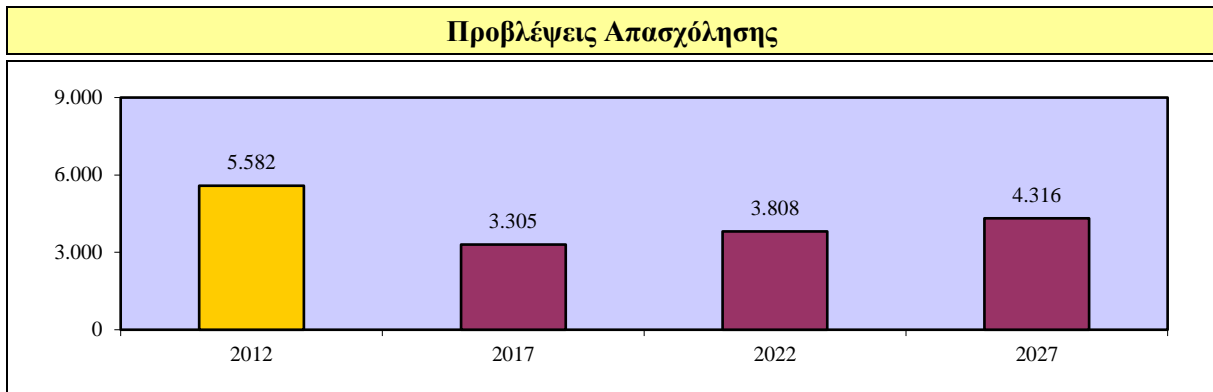
Προβλέψεις Συνολικών Αναγκών Απασχόλησης

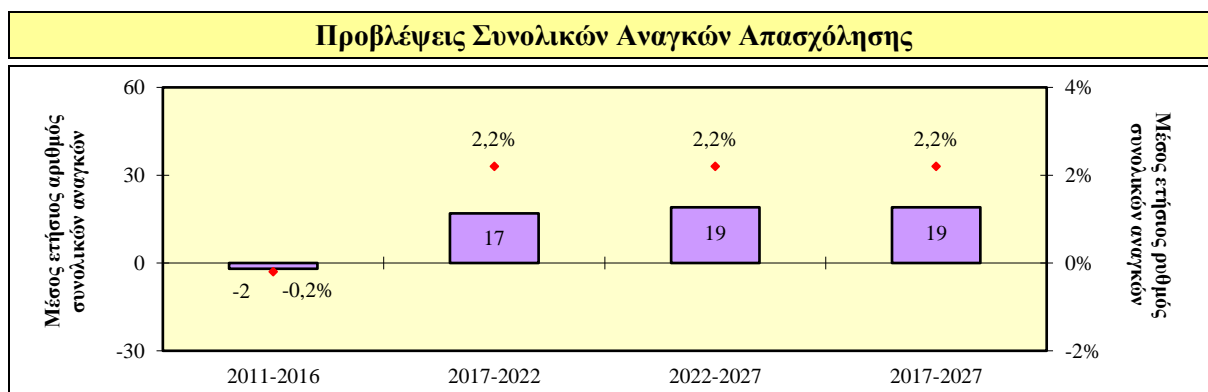
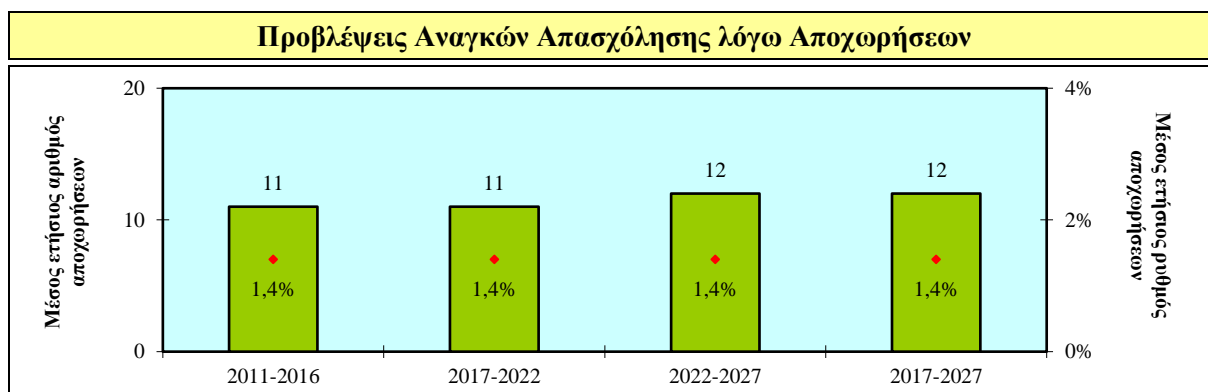
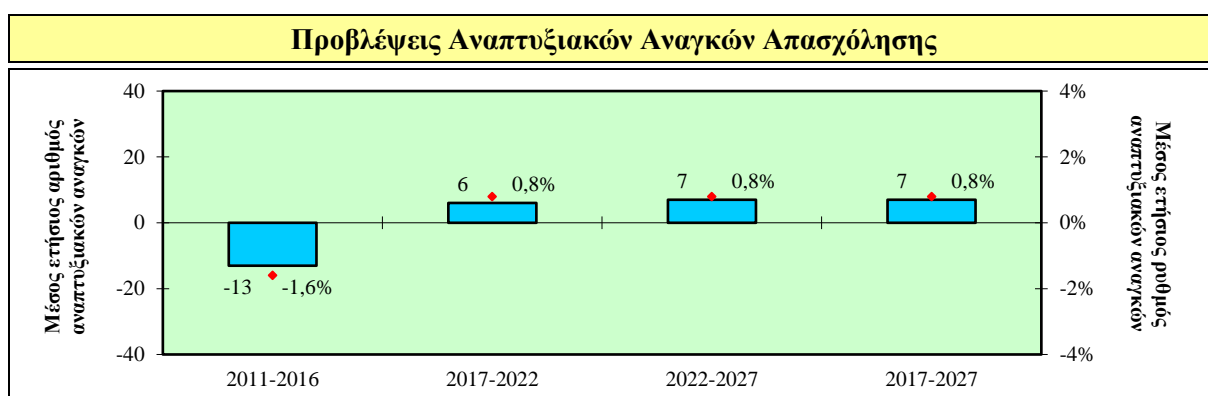
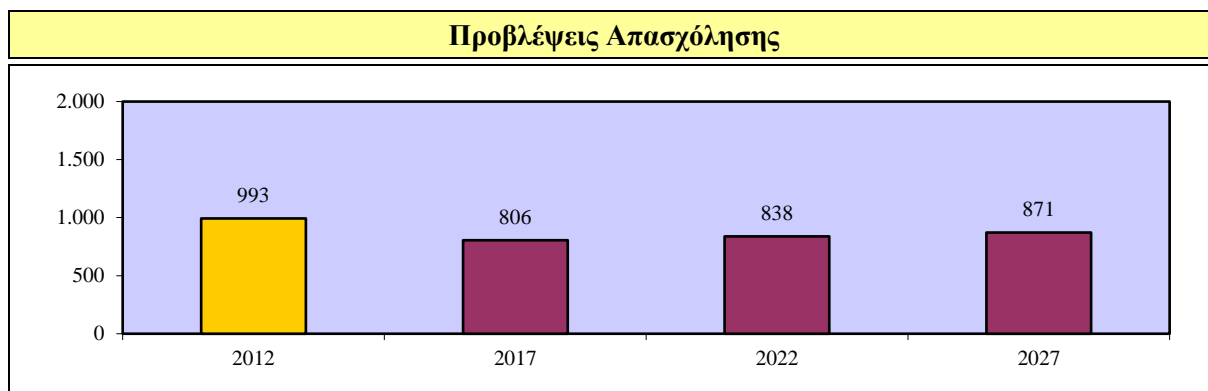
4.2.2. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου

4.2.3. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων

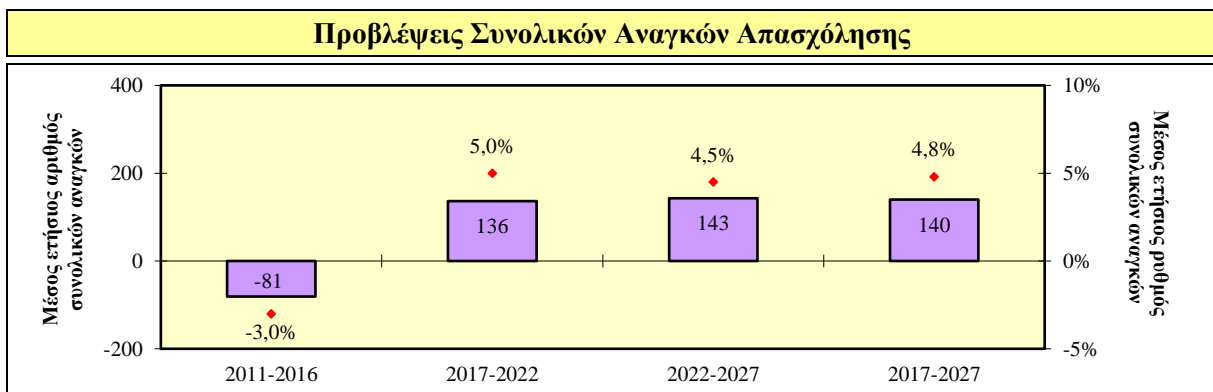
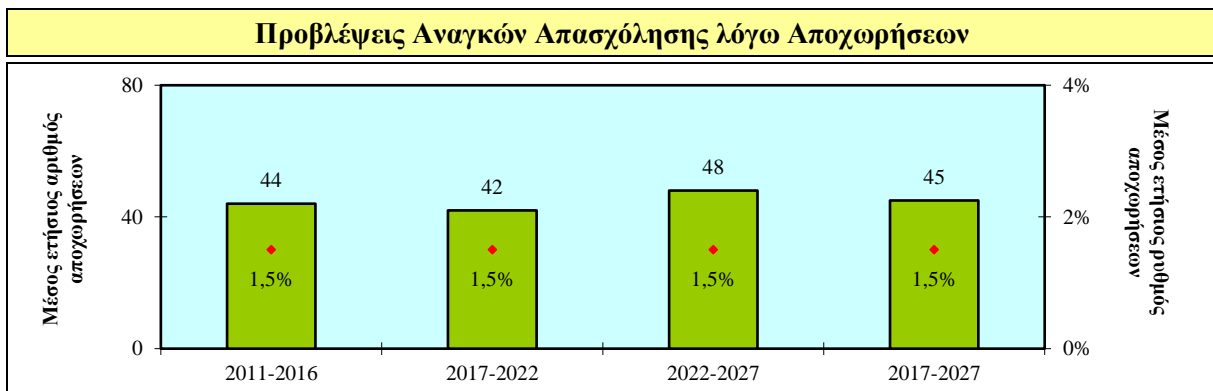
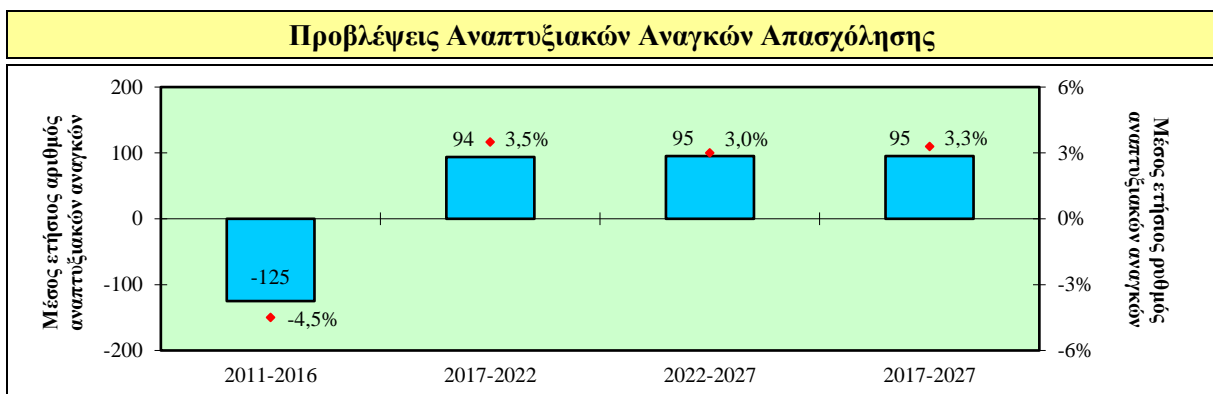
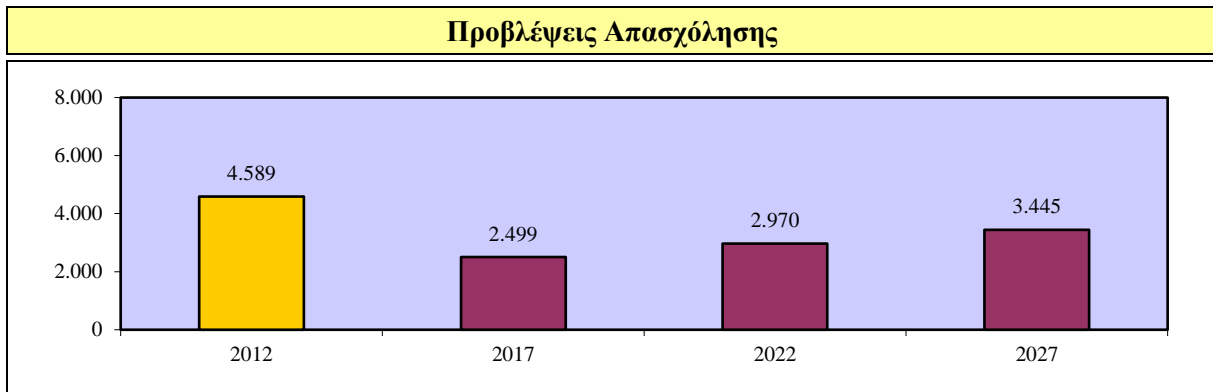

4.2.3.1. Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων

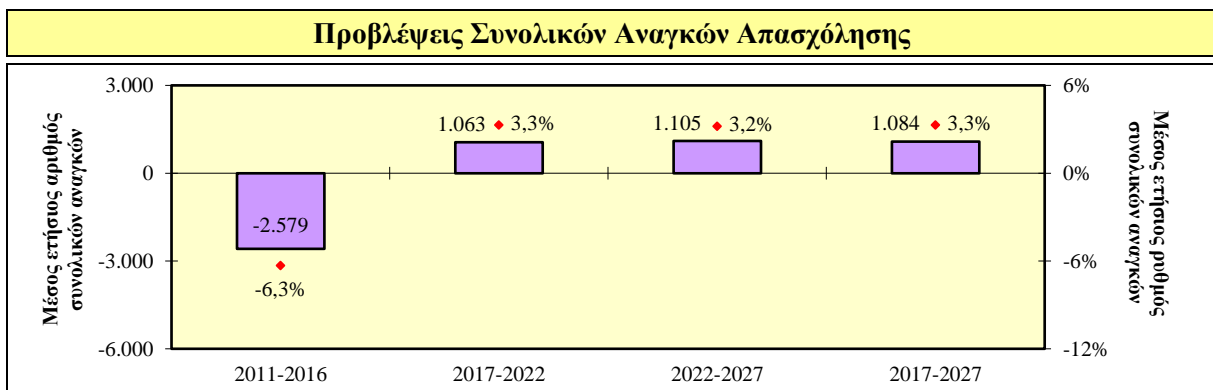
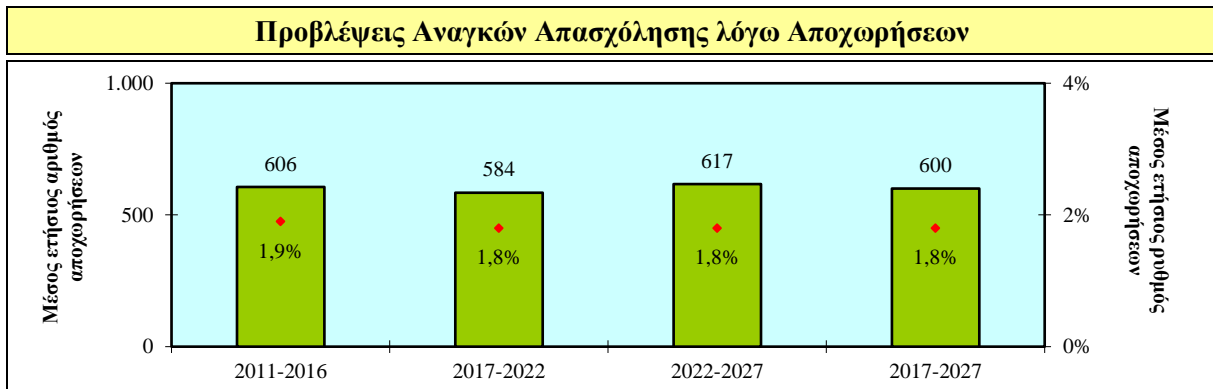
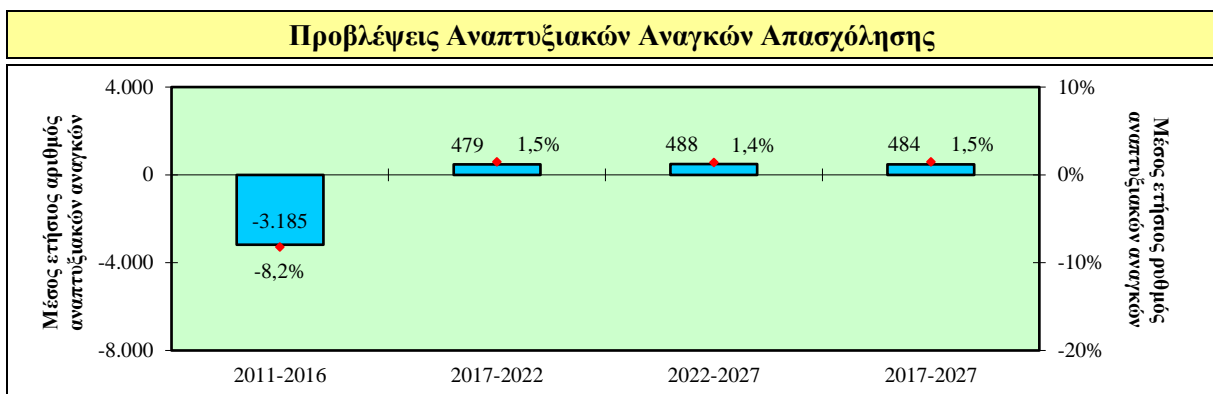
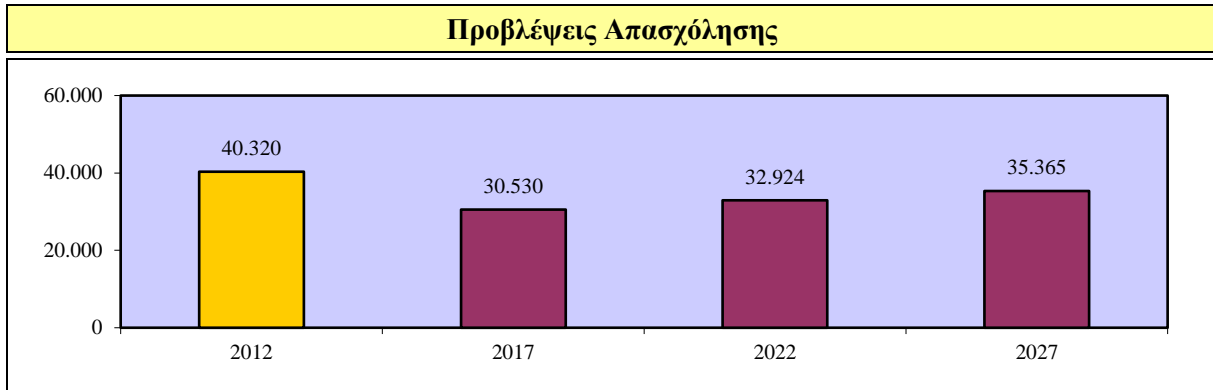

4.2.3.2. Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων

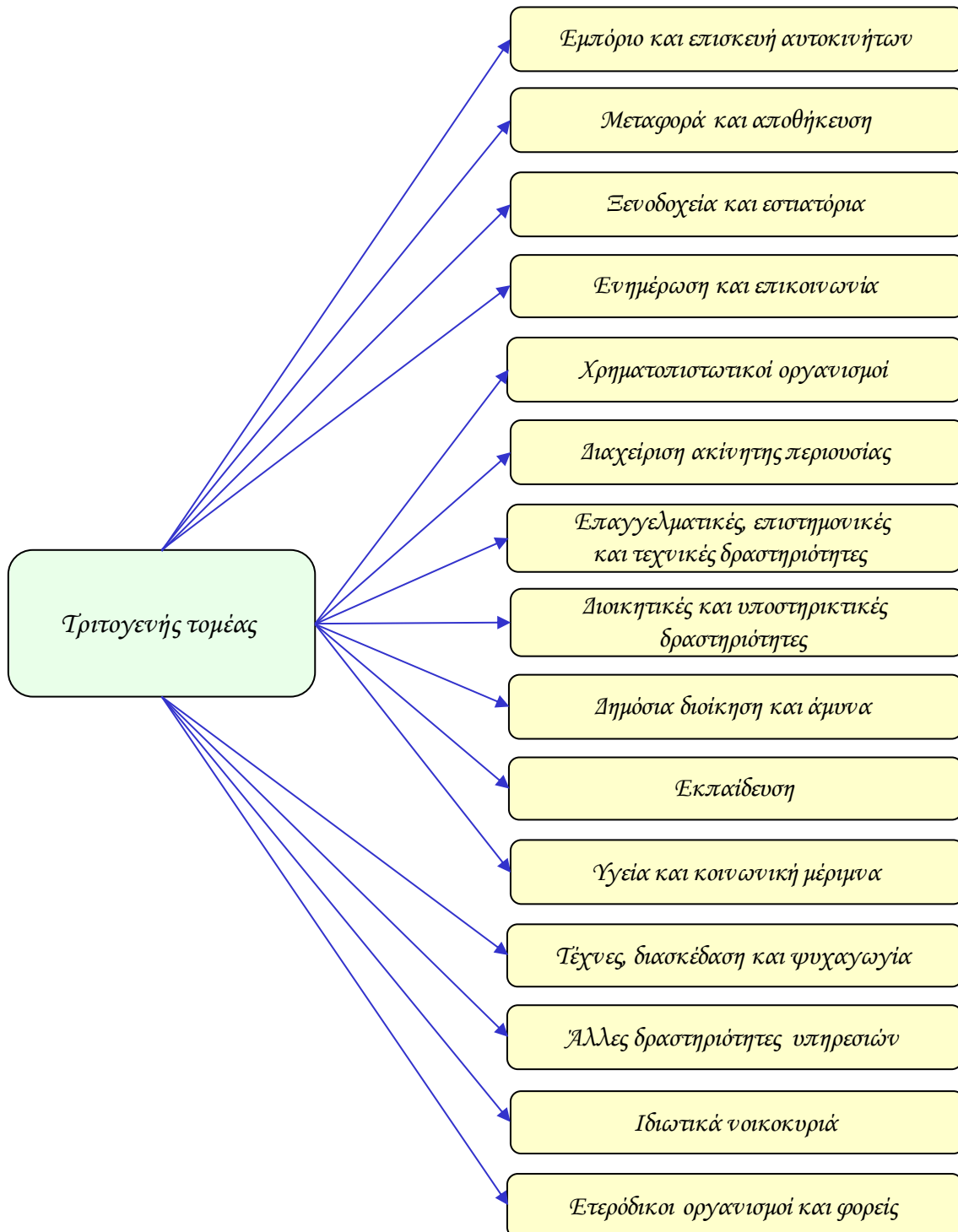

4.2.4. Κατασκευές

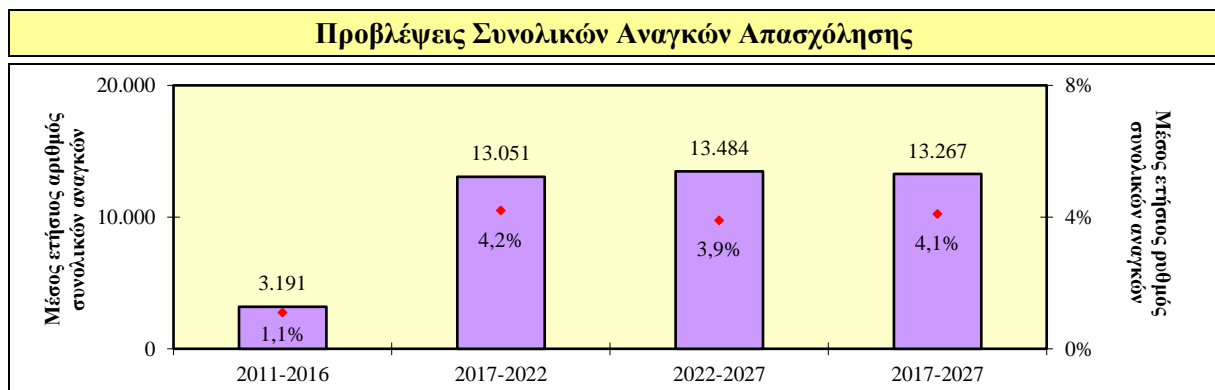
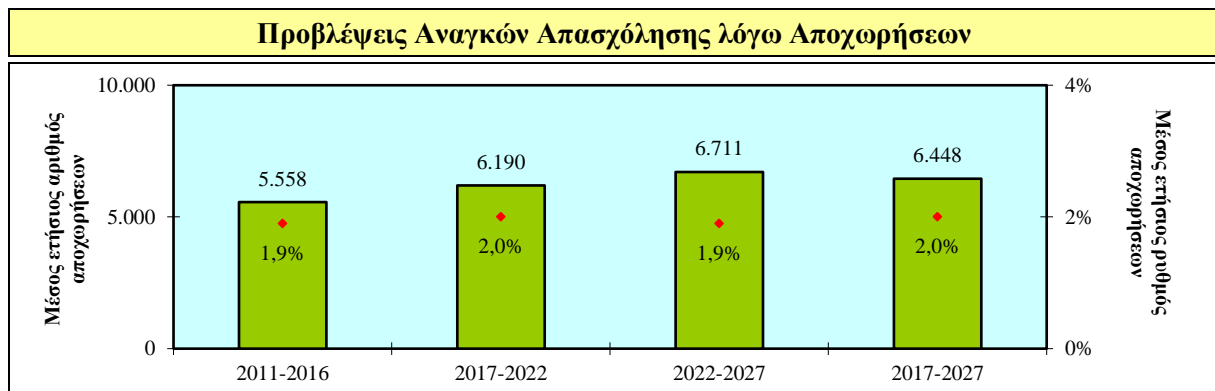
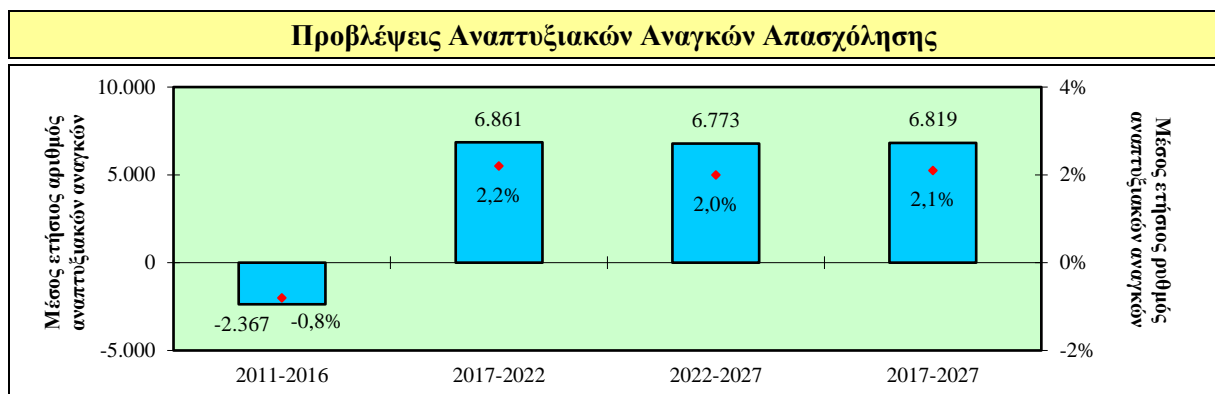
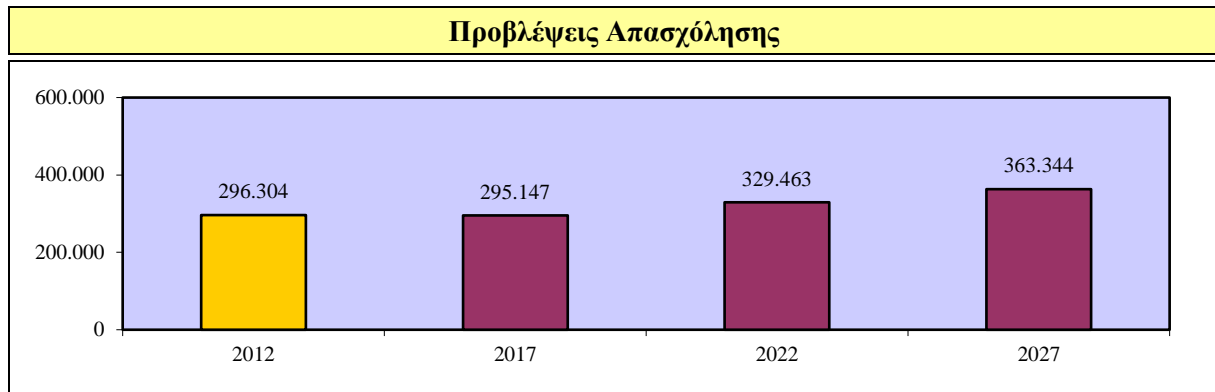
4.3. Τριτογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στον τριτογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς και υποτομείς του κατά την περίοδο 2017-2027.

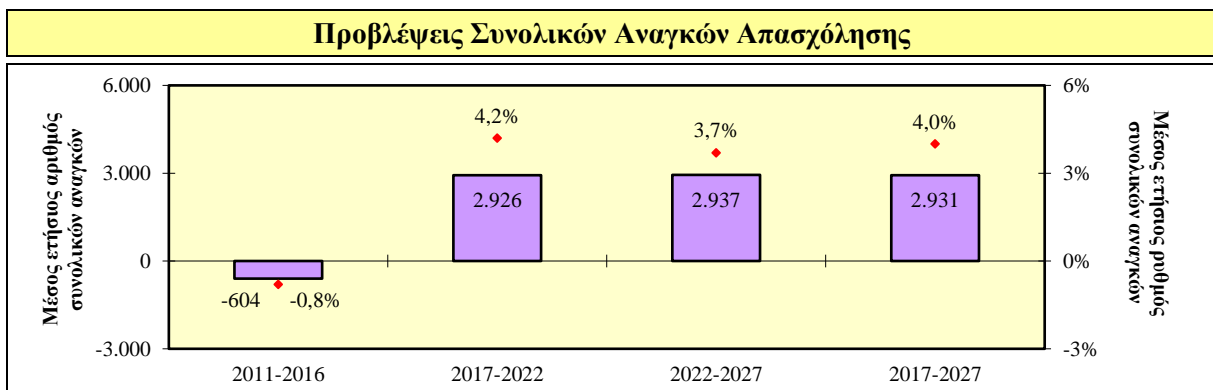
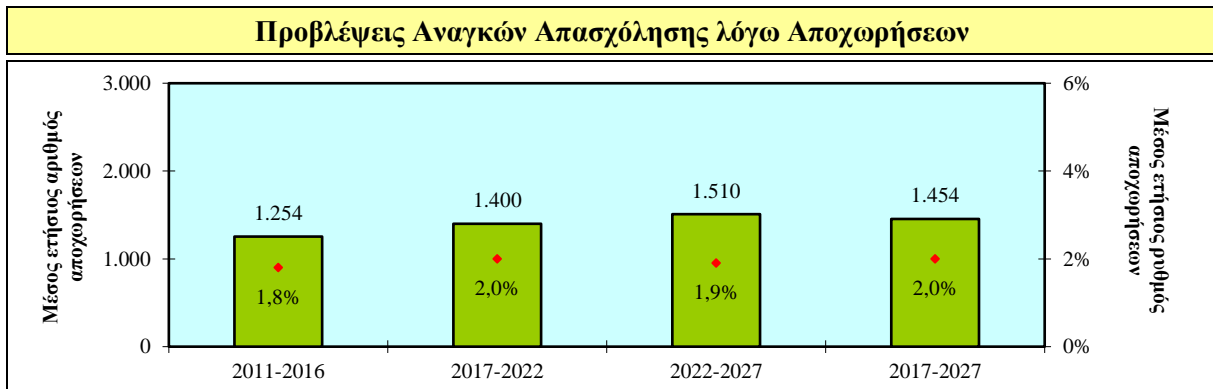
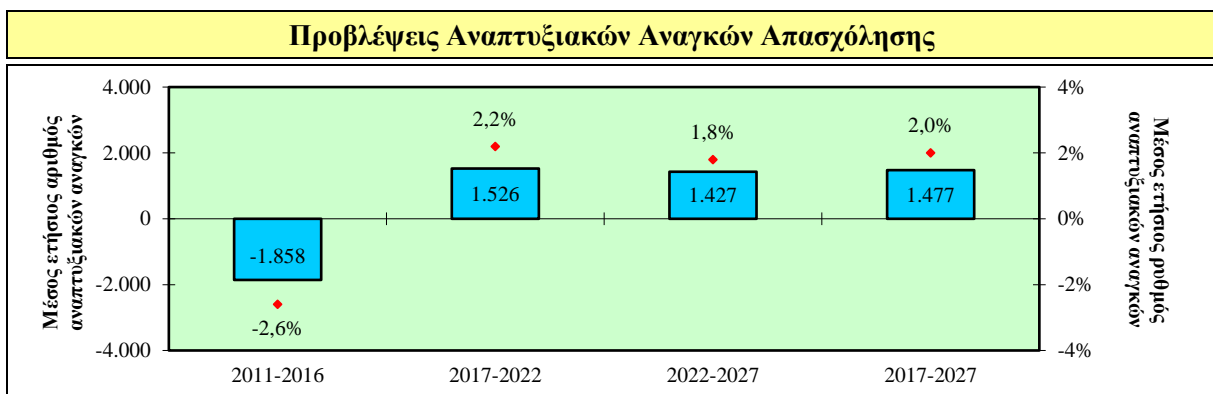
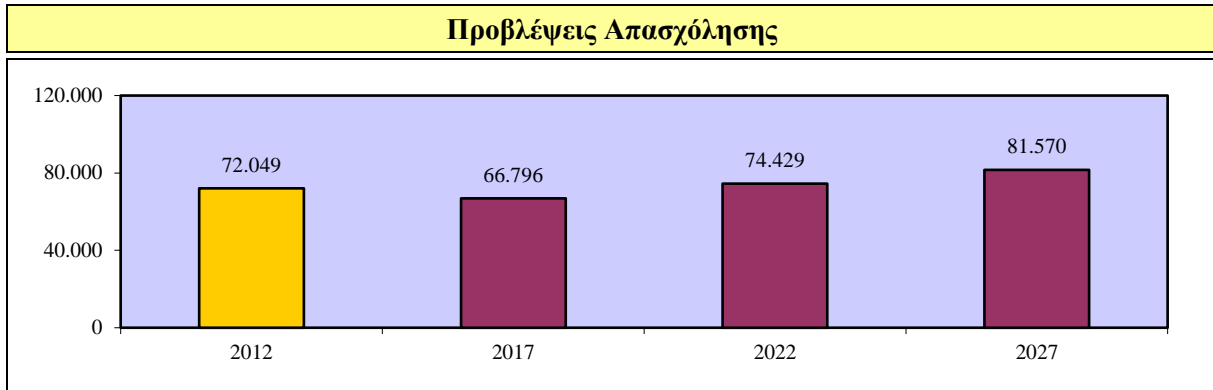

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

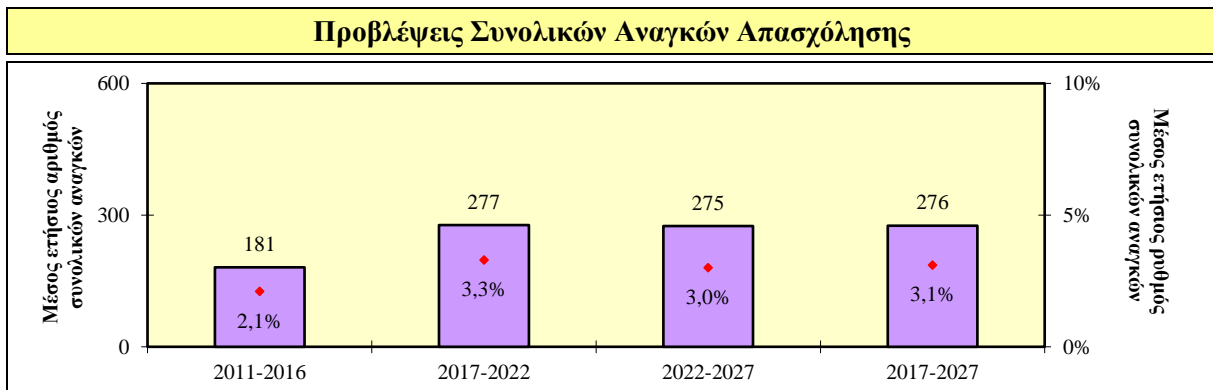
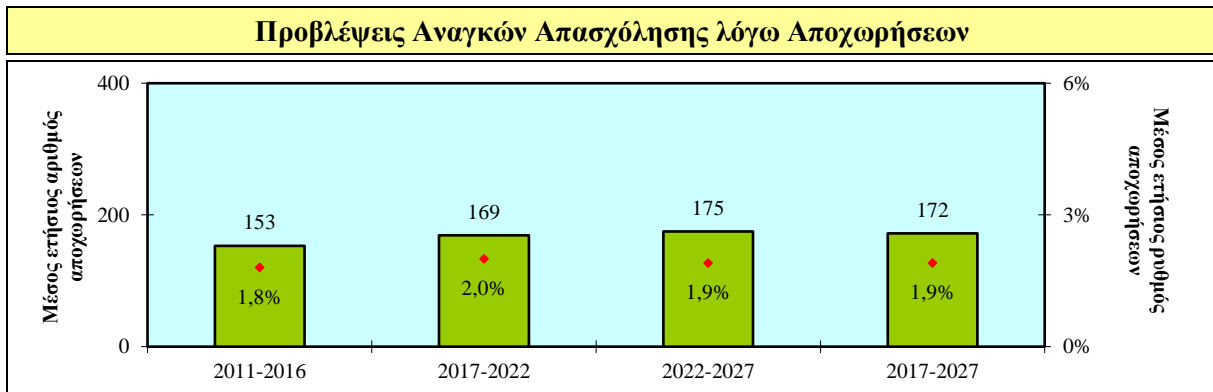
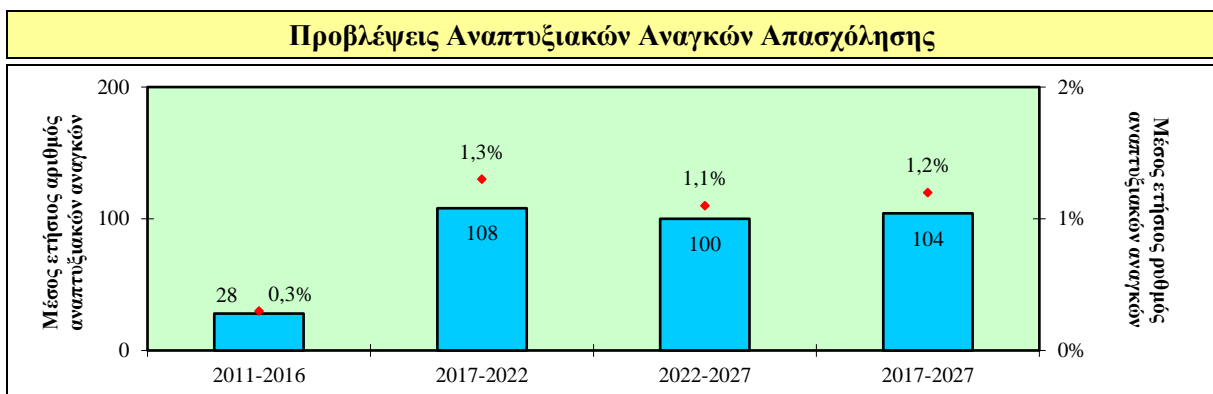
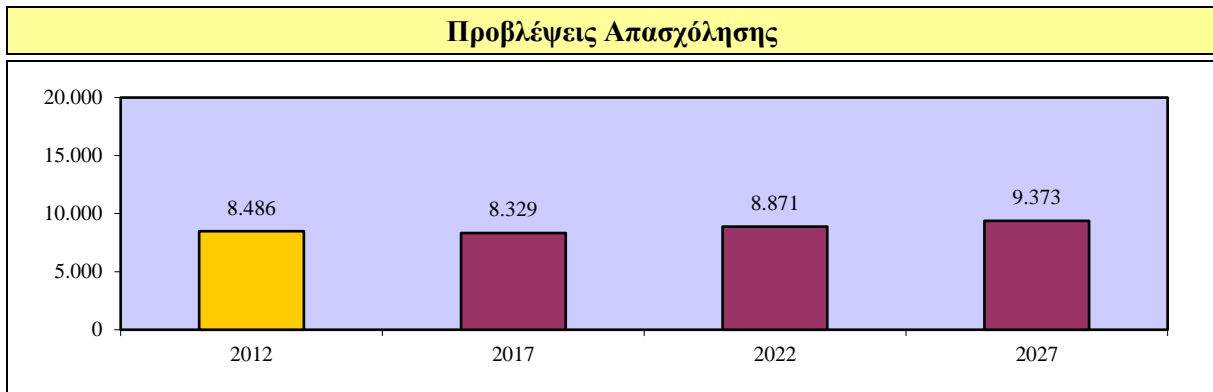
Τριτογενής τομέας

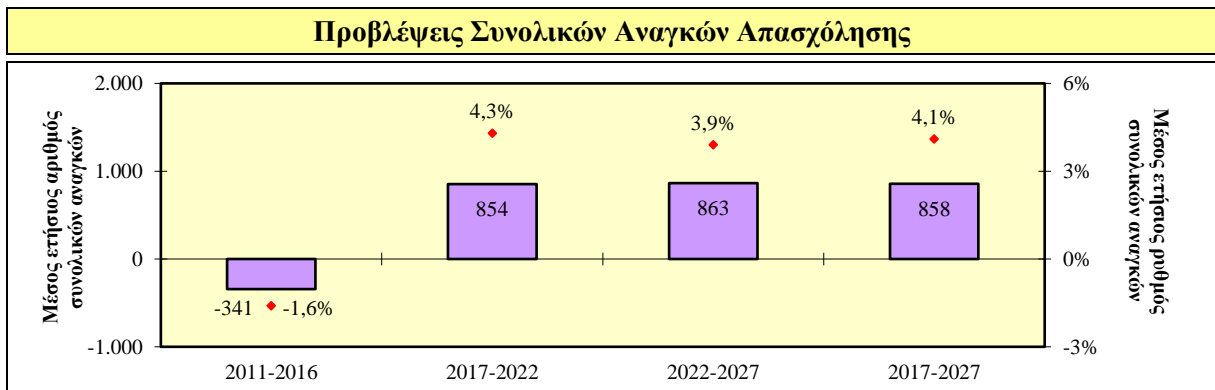
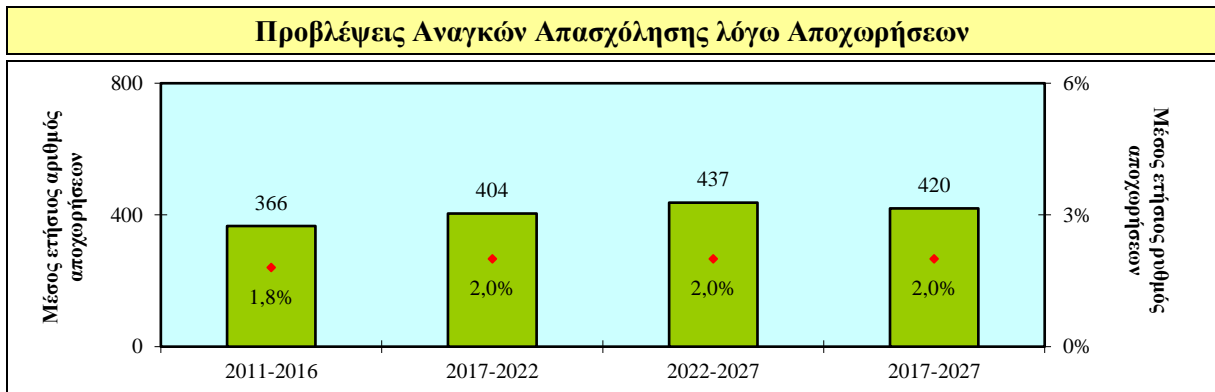
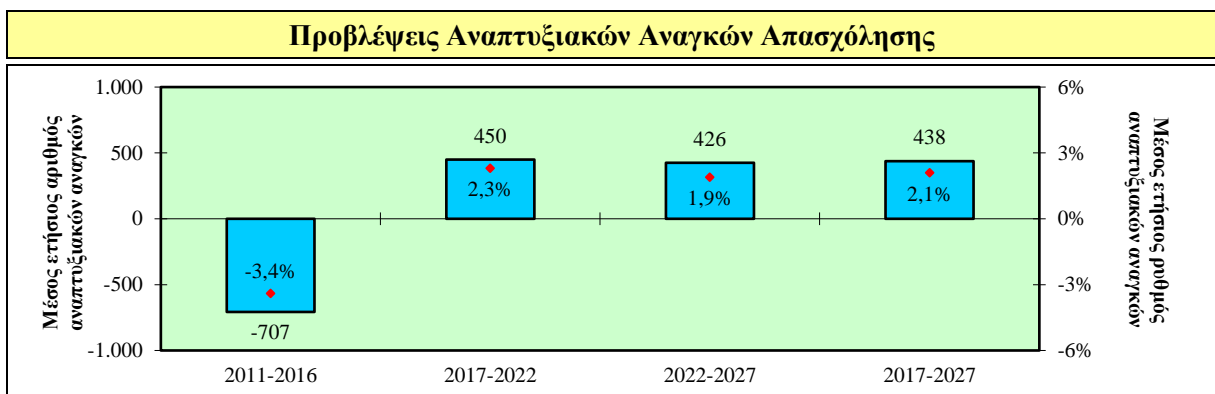
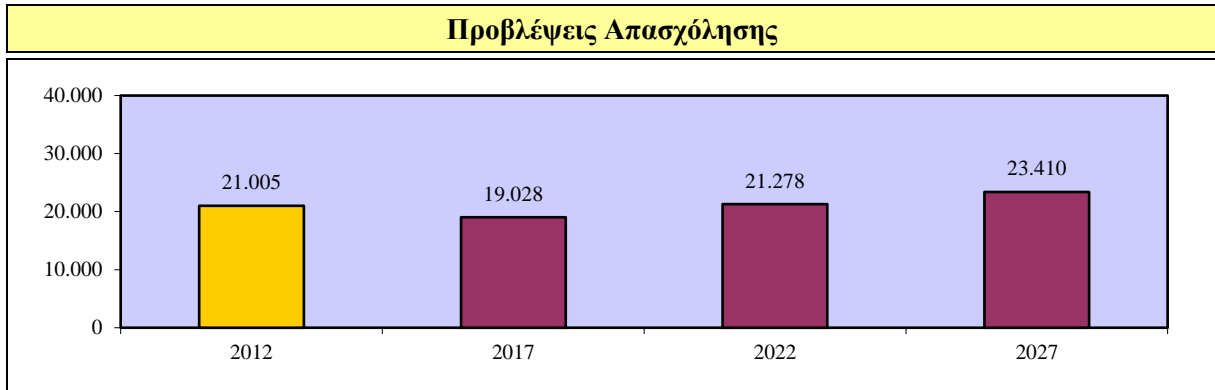
4.3.1. Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων

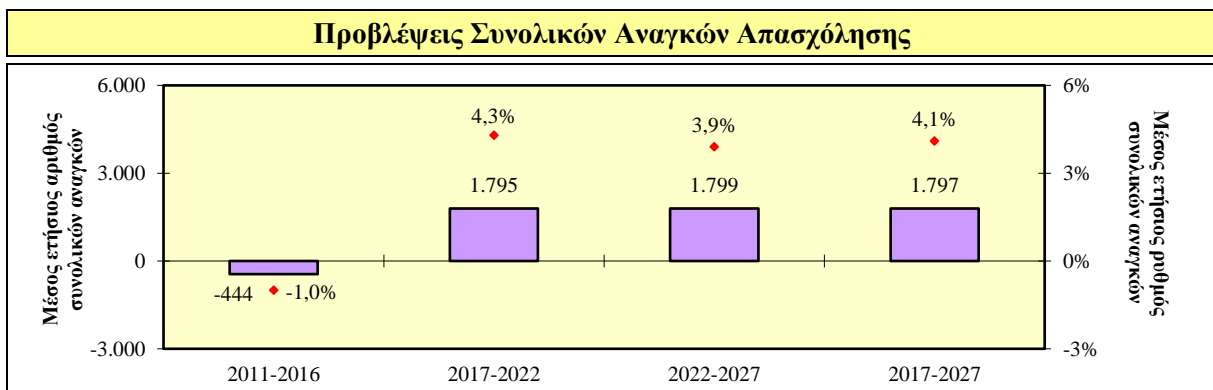
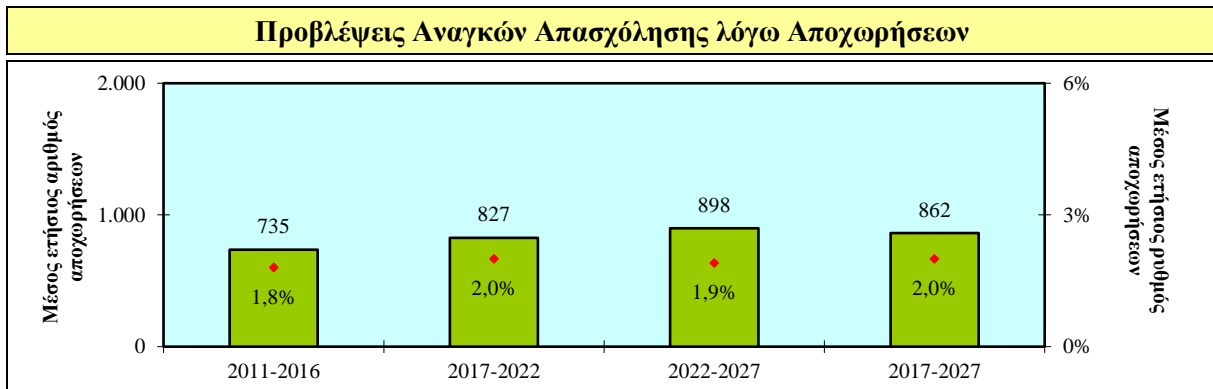
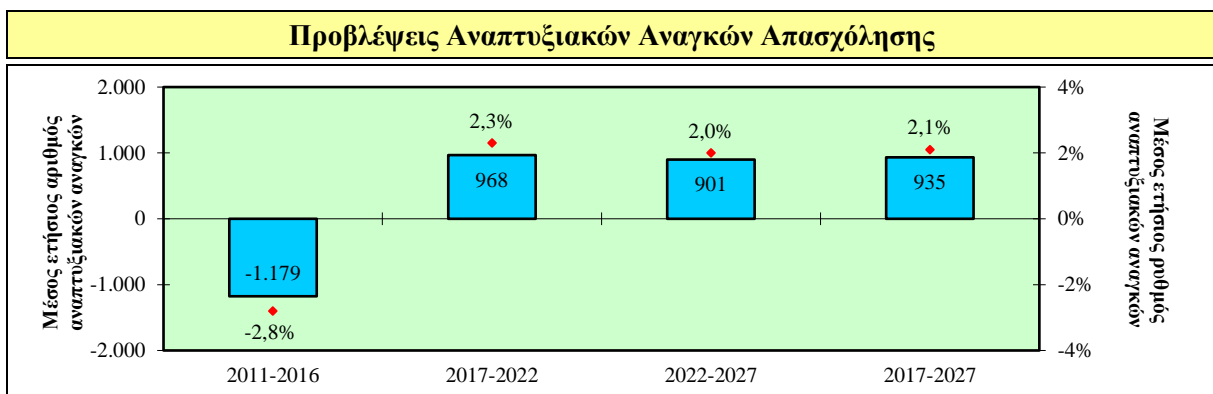
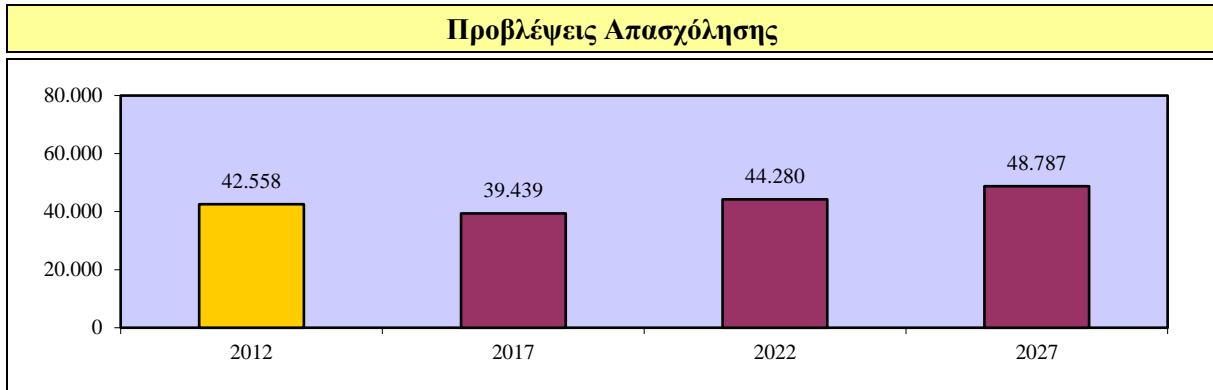
4.3.1.1. Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων

4.3.1.2. Χονδρικό εμπόριο

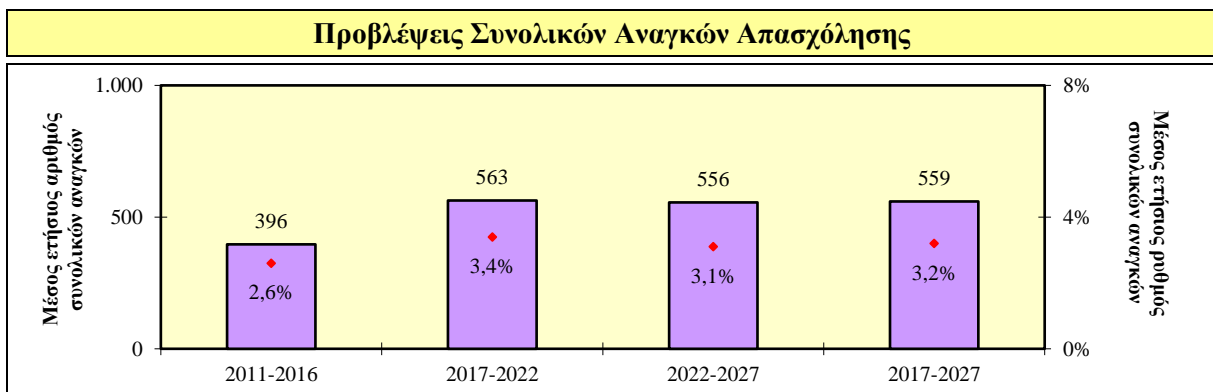
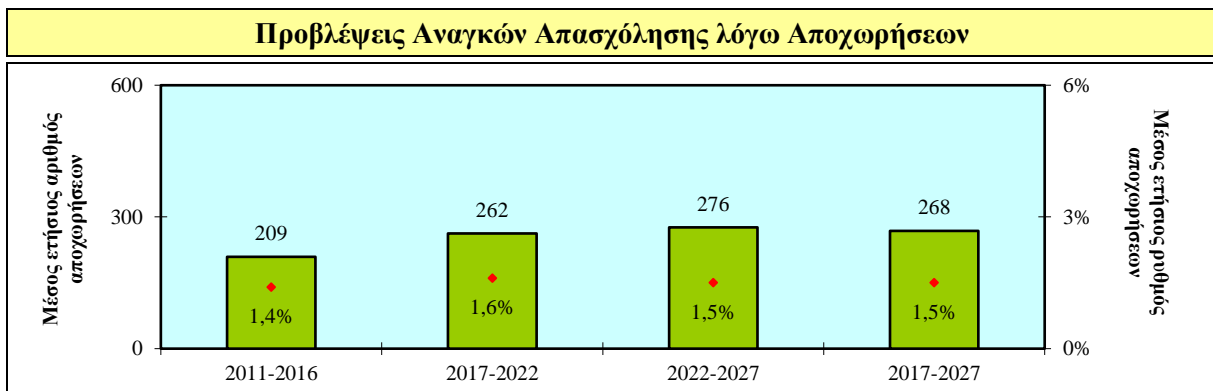
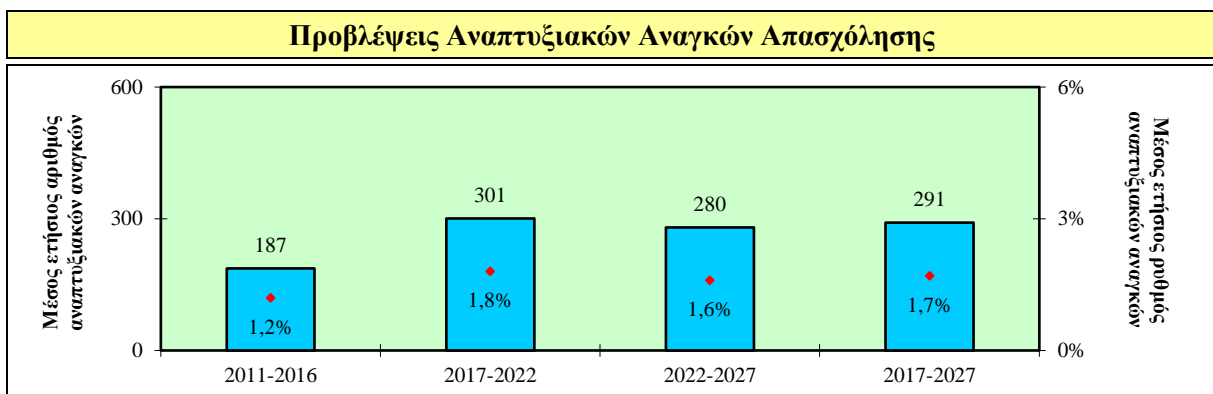
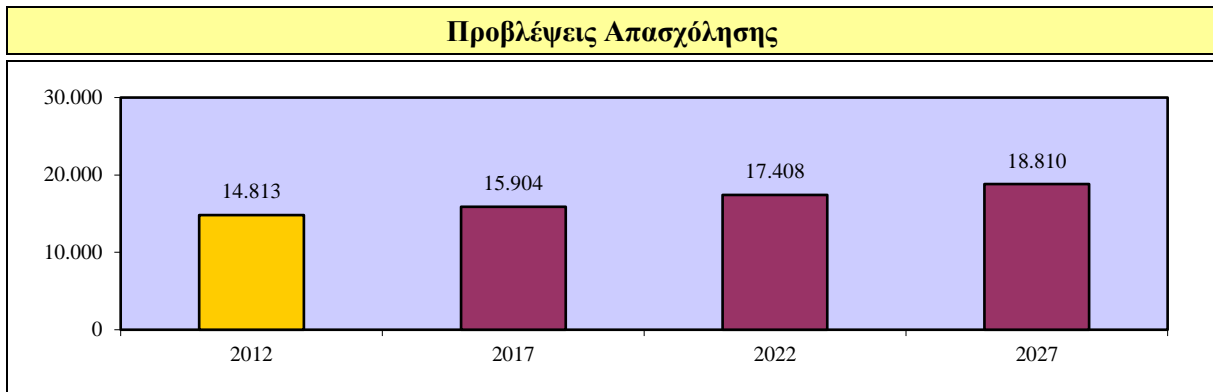

4.3.1.3. Λιανικό εμπόριο

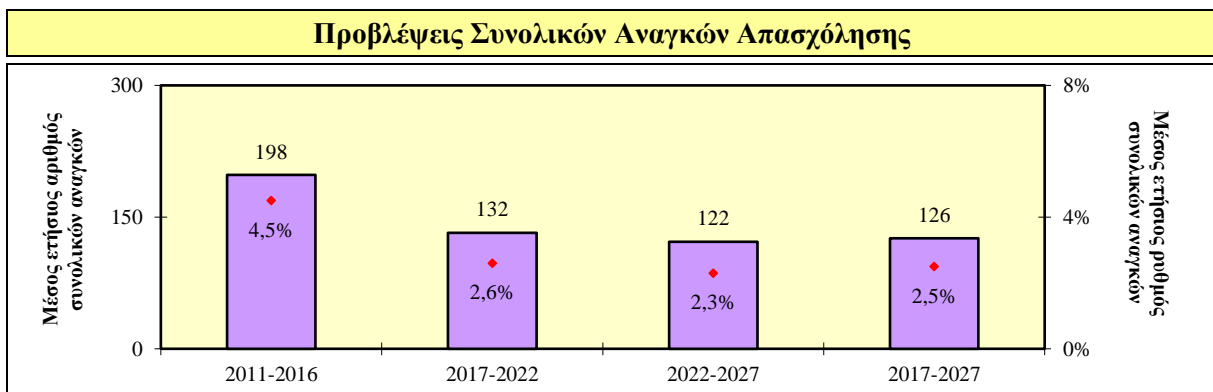
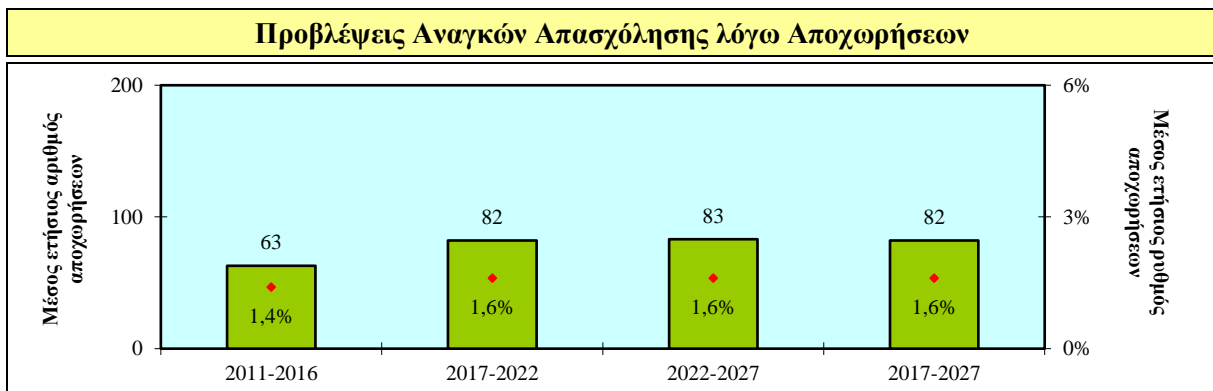
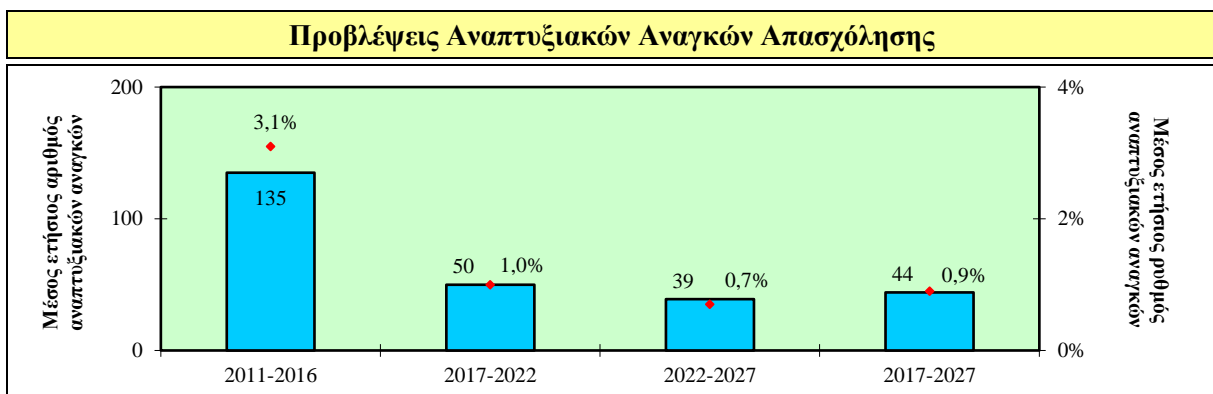
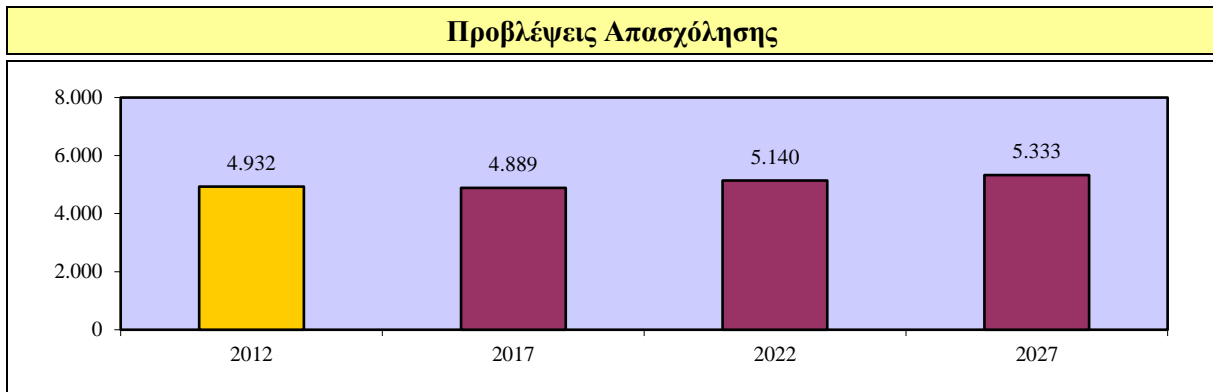

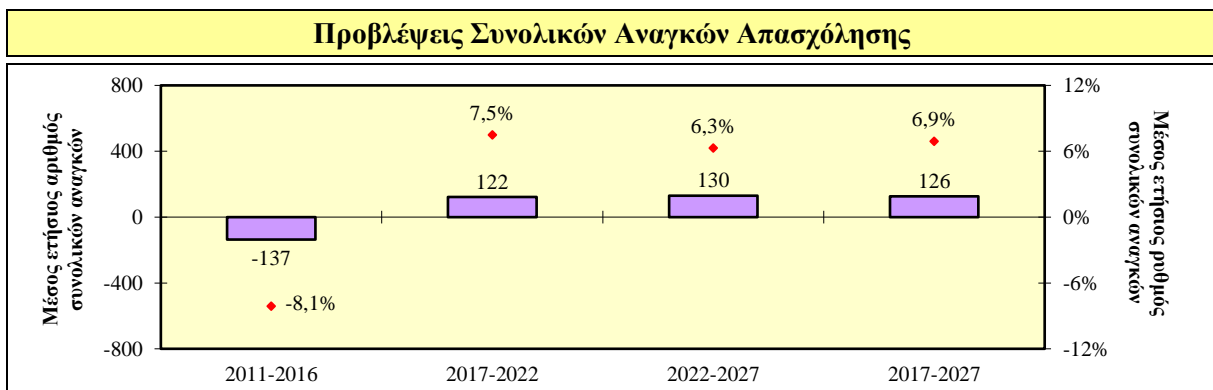
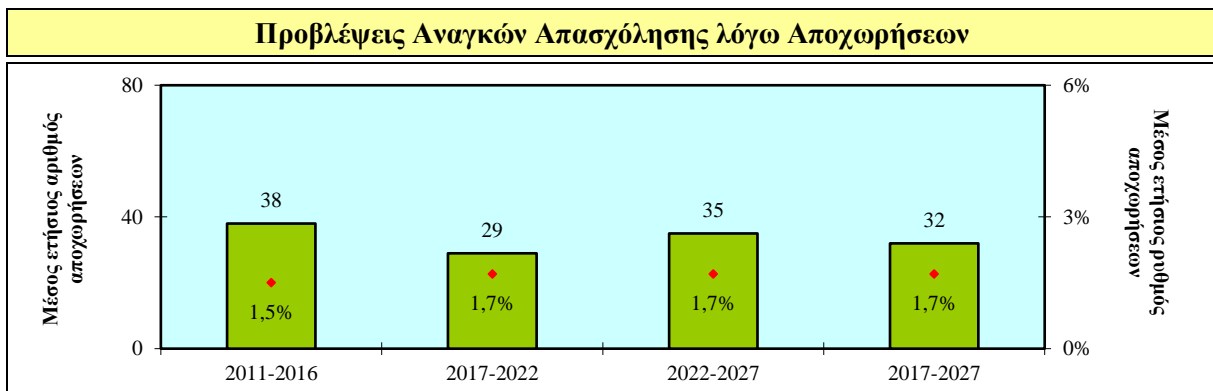
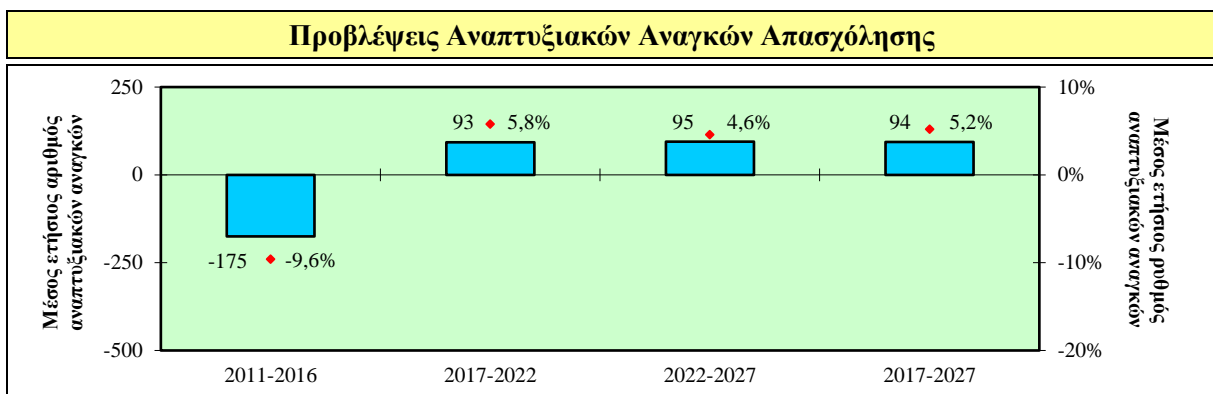
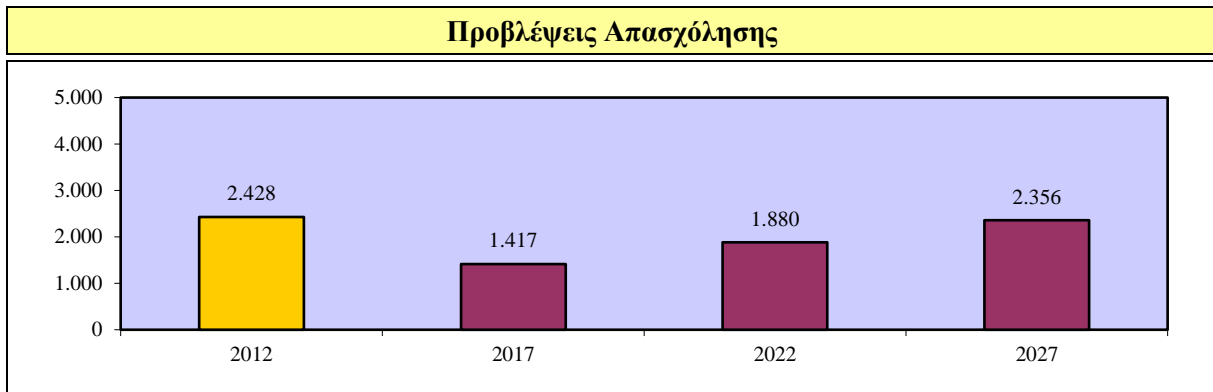
4.3.2. Μεταφορά και αποθήκευση

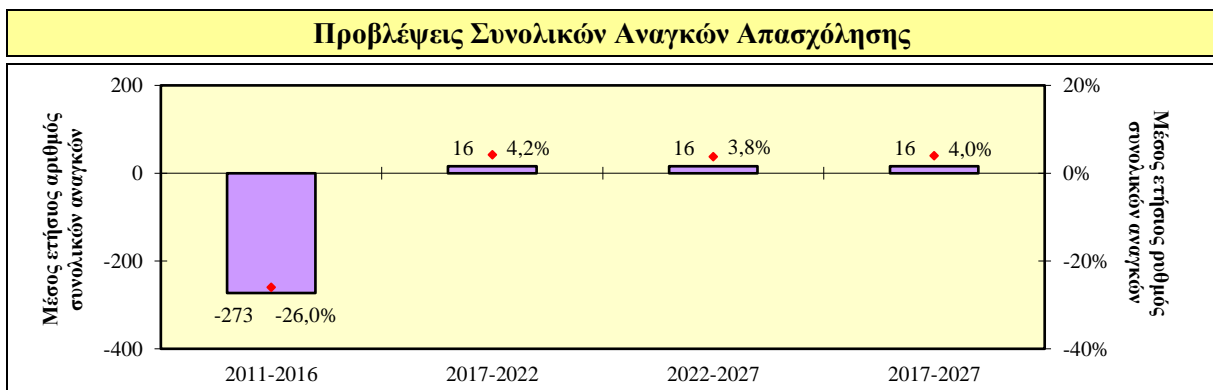
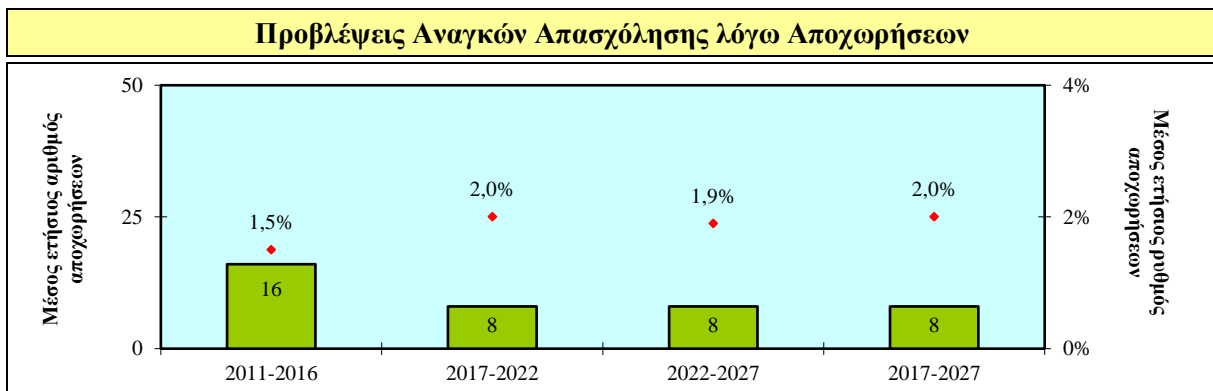
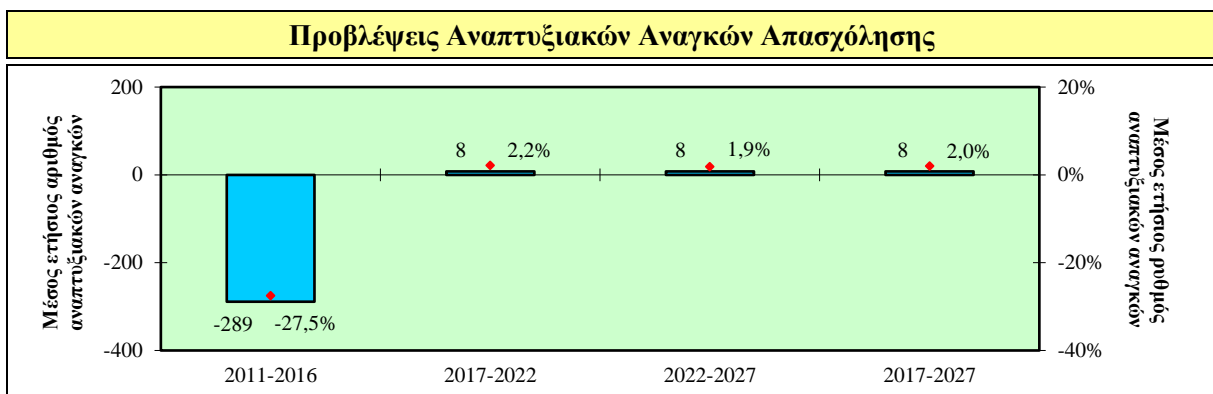
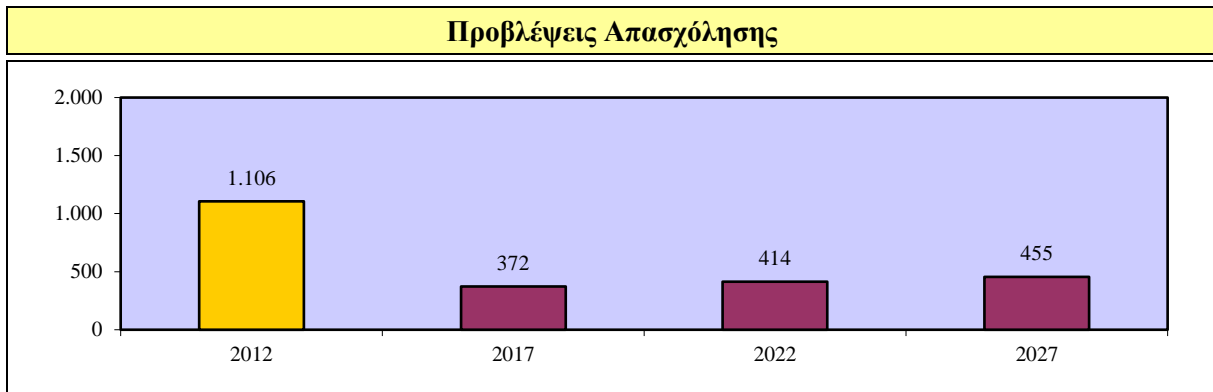
4.3.2.1. Χερσαίες μεταφορές

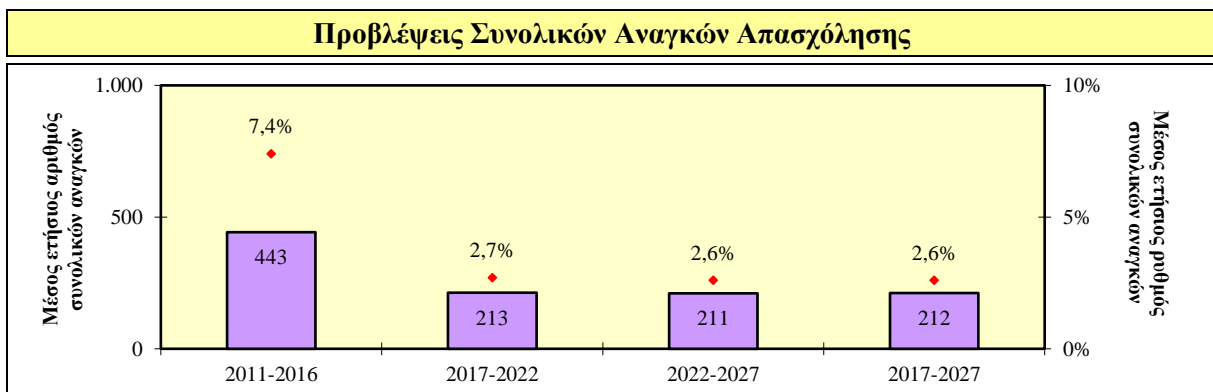
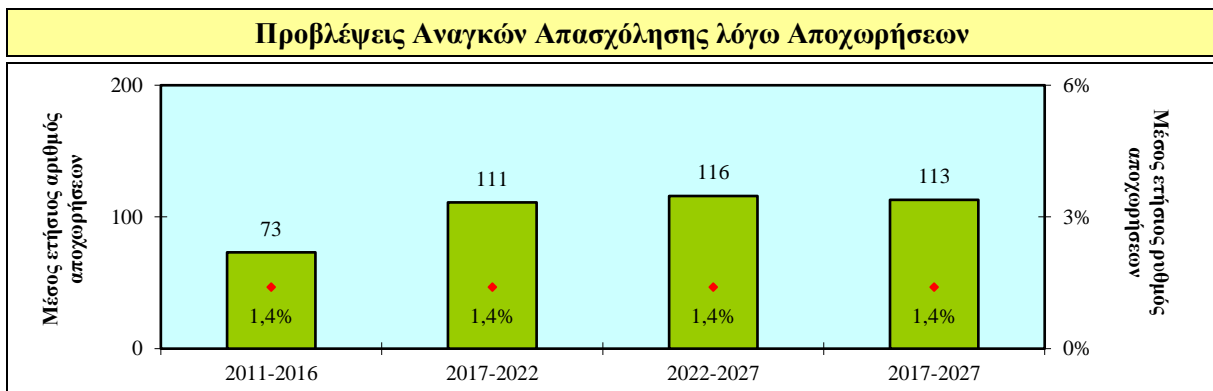
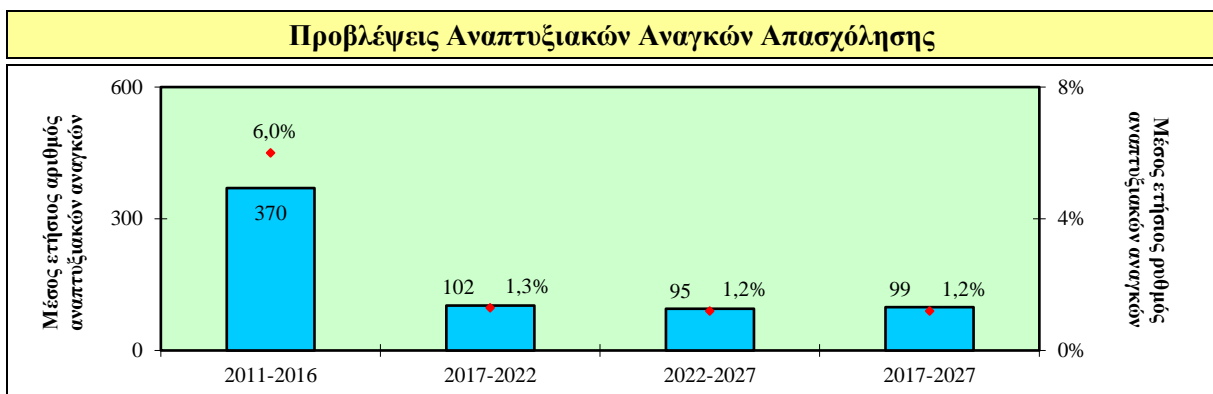
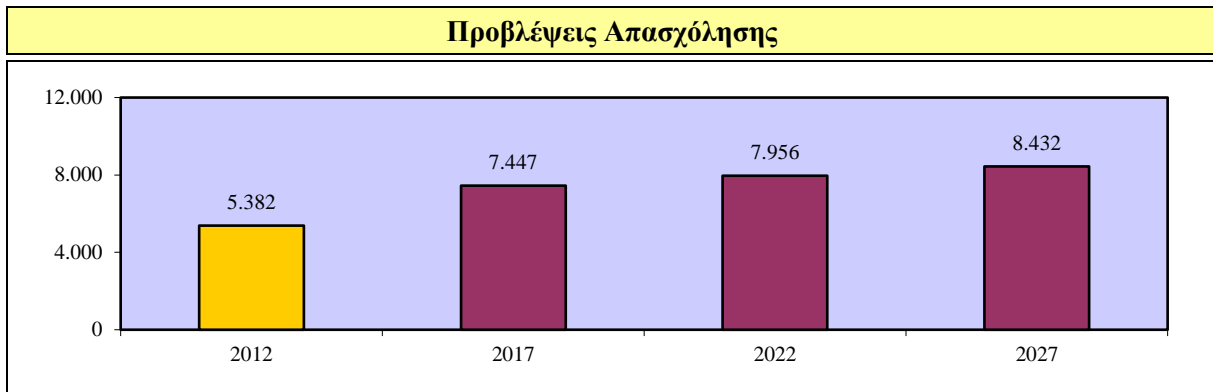
4.3.2.2. Πλωτές μεταφορές

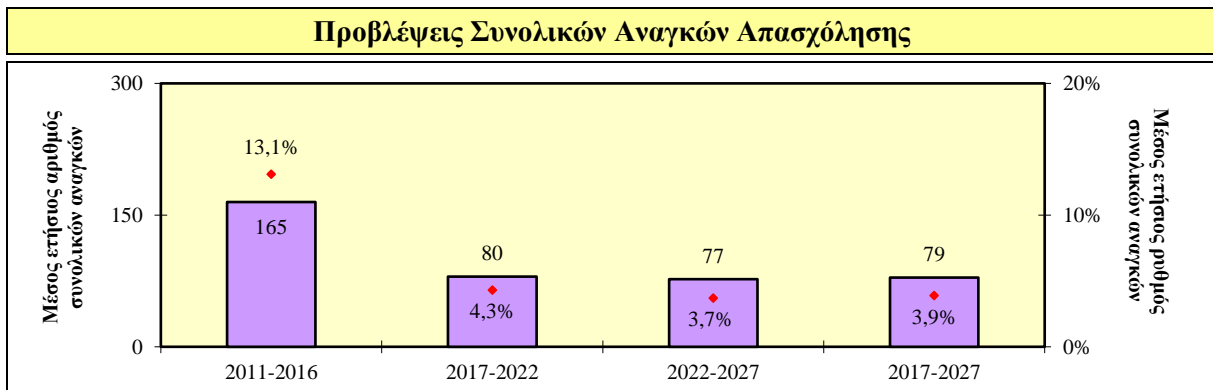
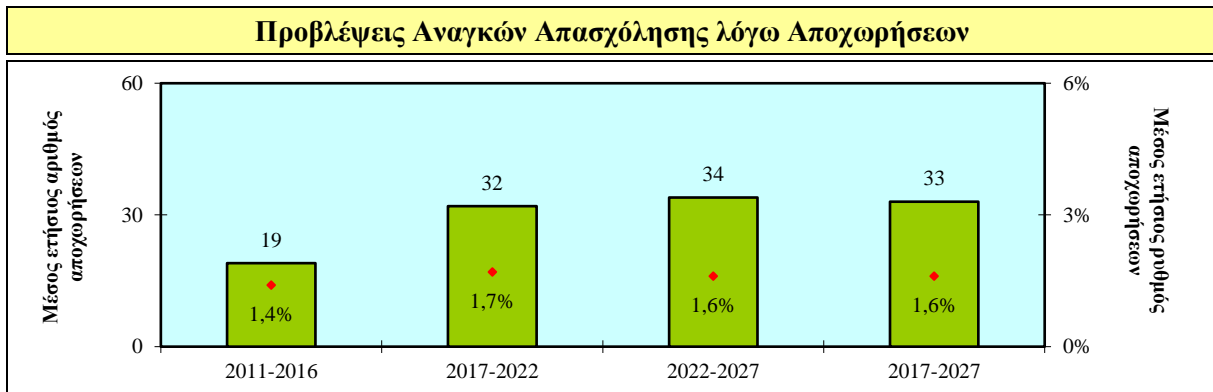
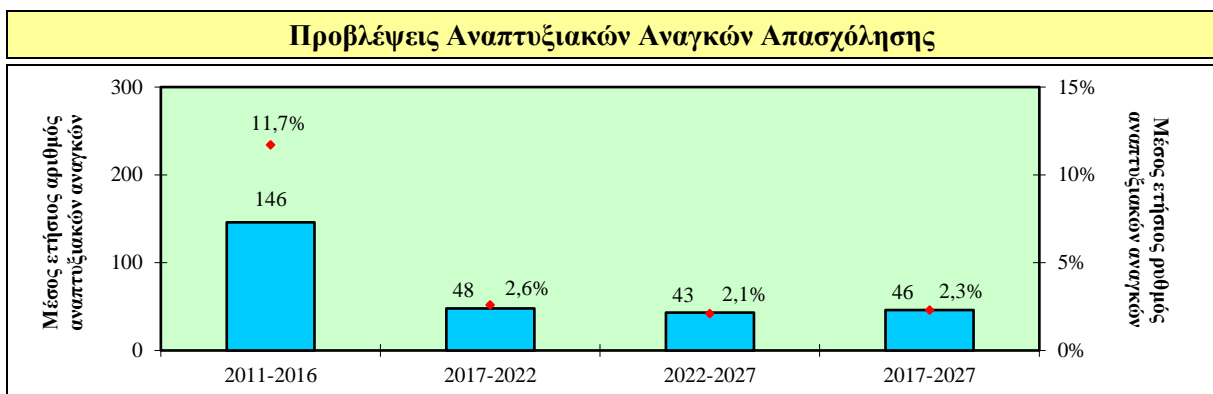
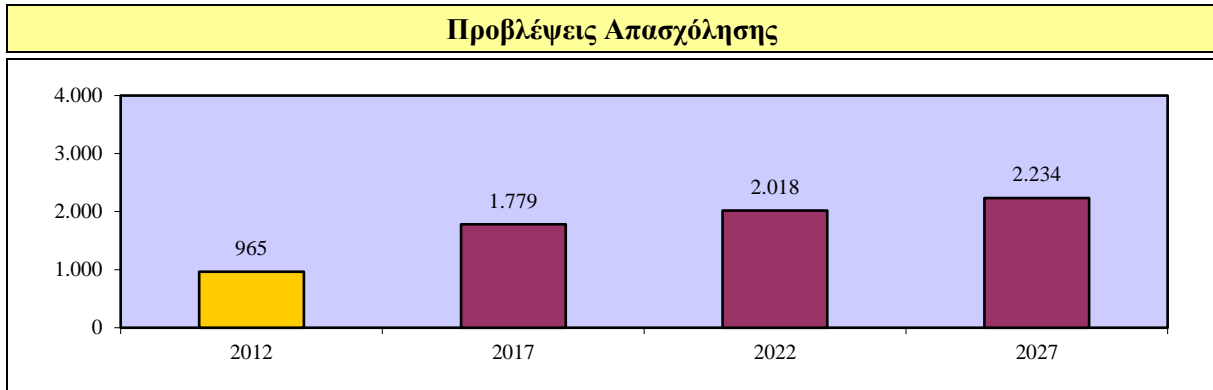
4.3.2.3. Αεροπορικές μεταφορές

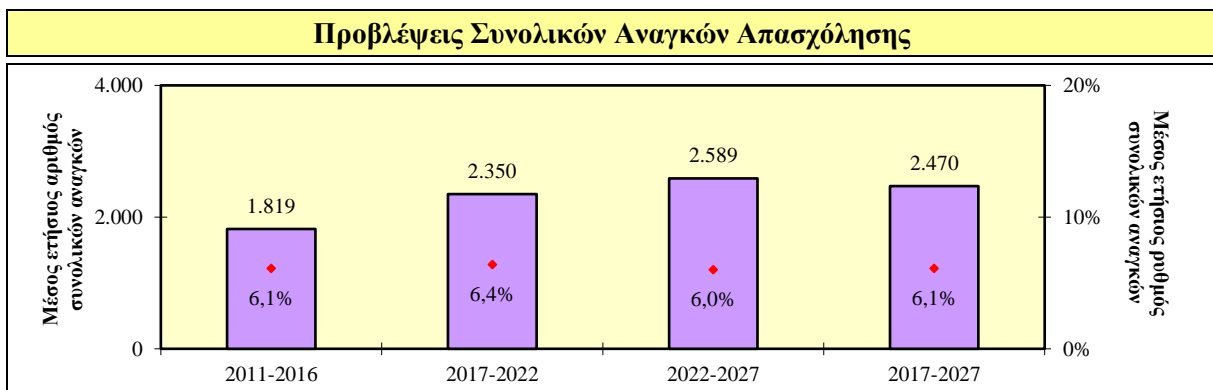
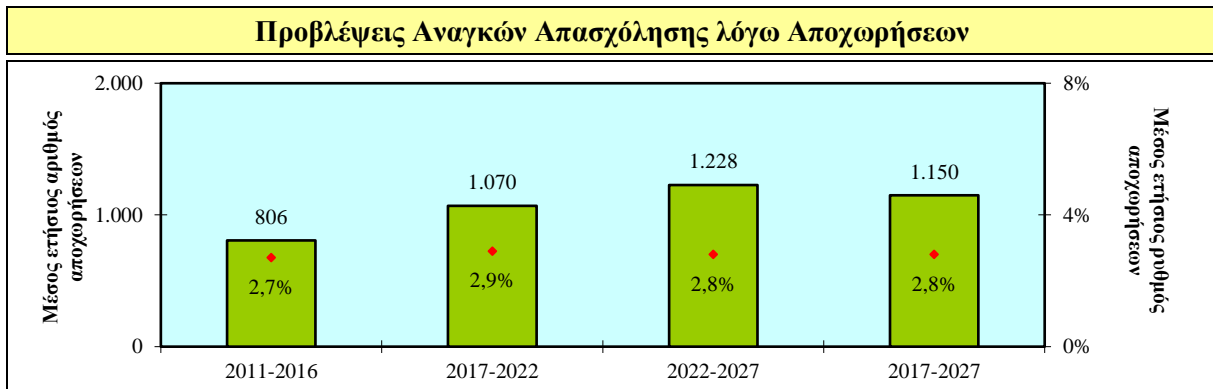
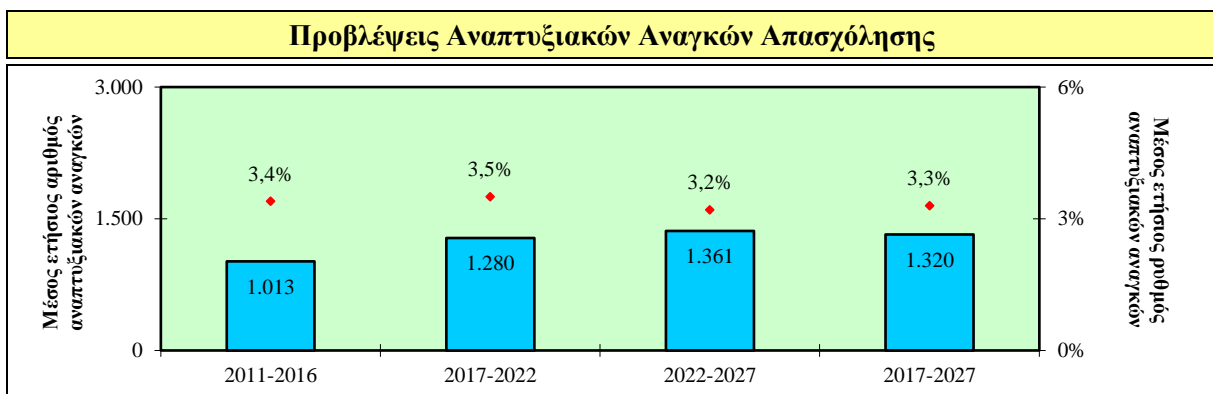
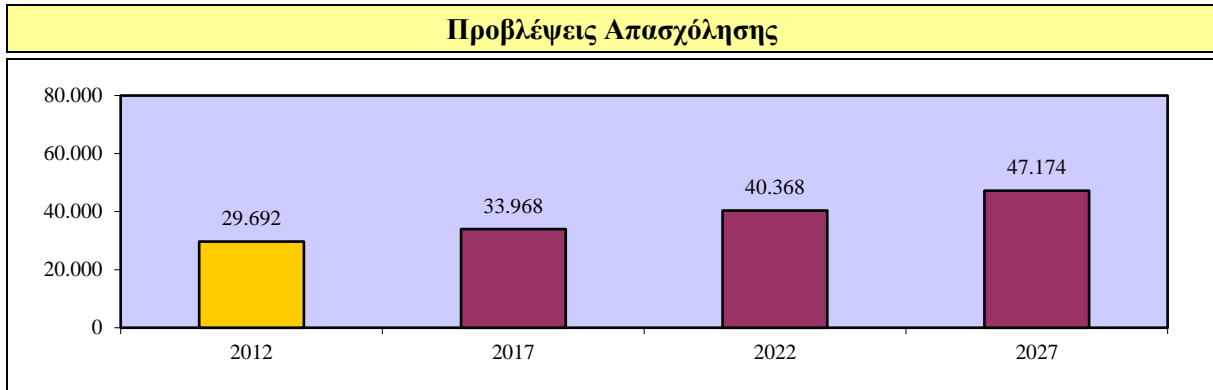
4.3.2.4. Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες

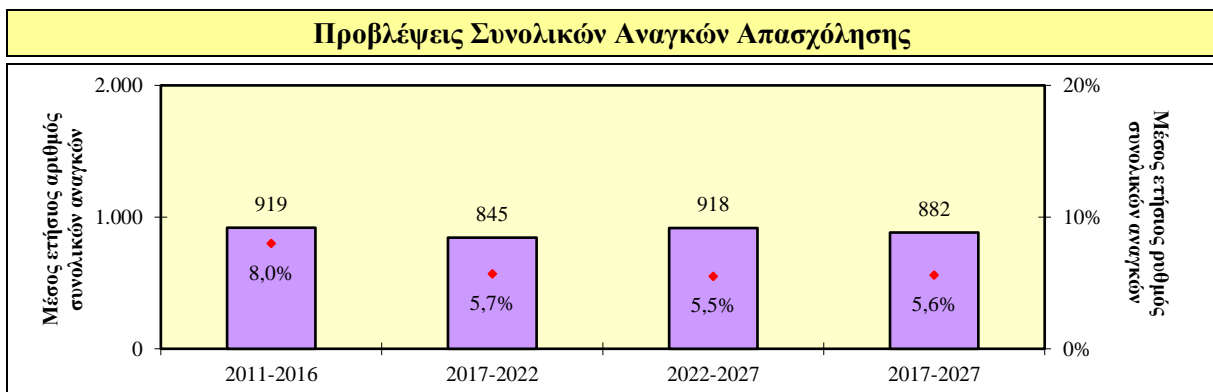
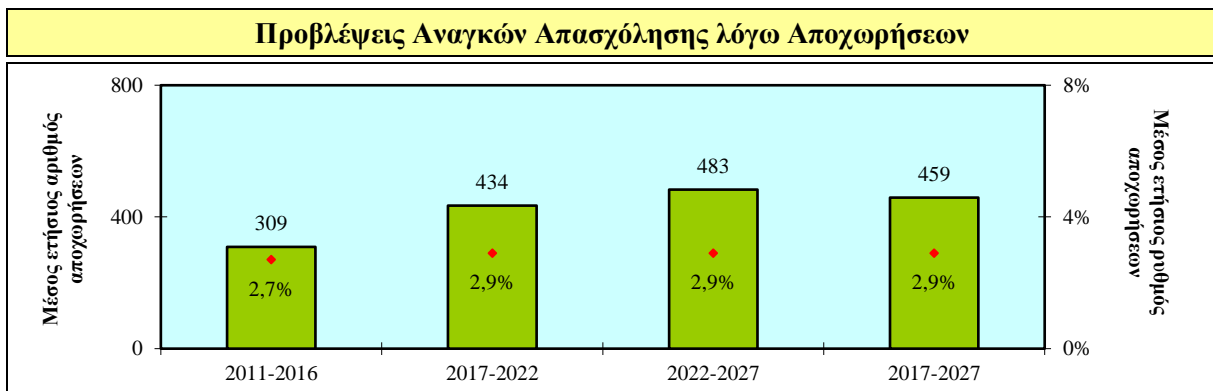
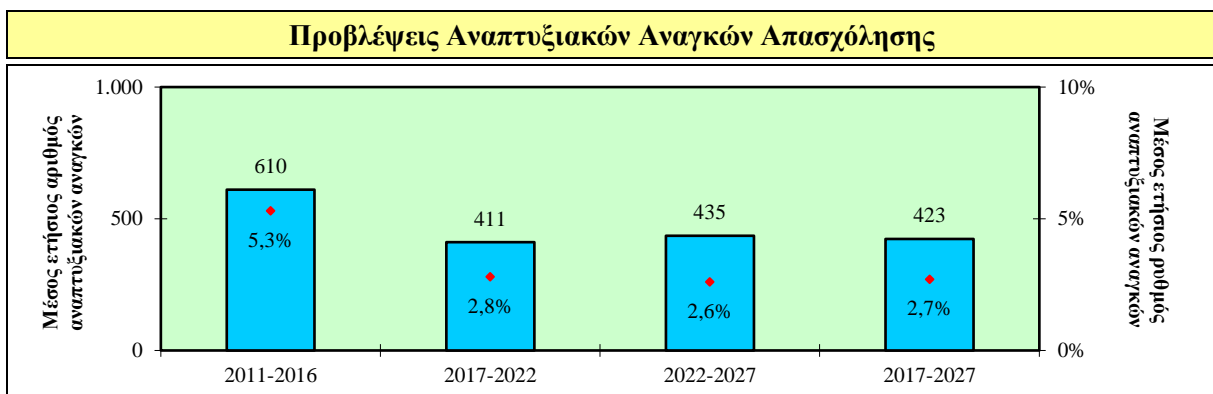
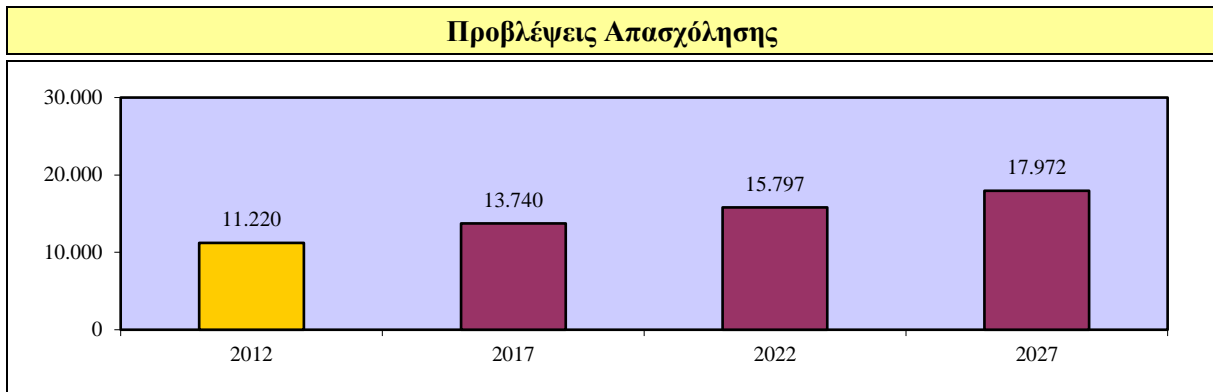
4.3.2.5. Ταχδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες

4.3.3. Ξενοδοχεία και εστιατόρια

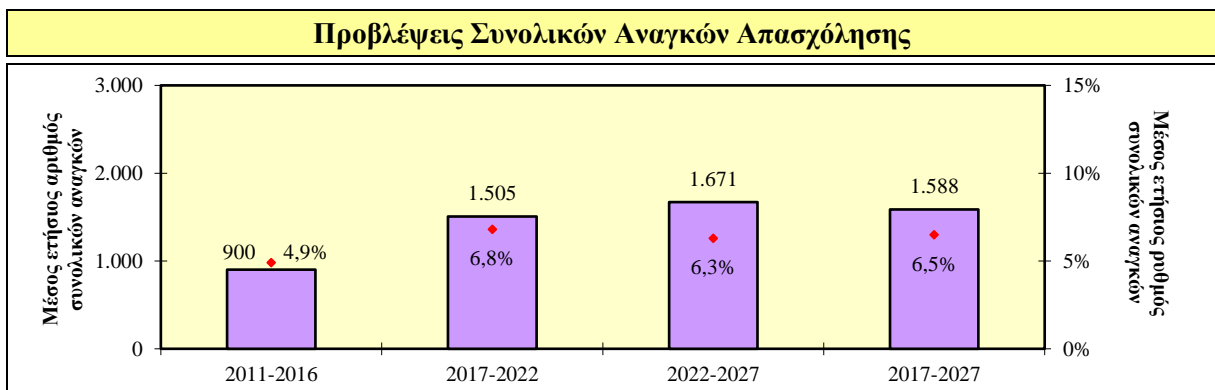
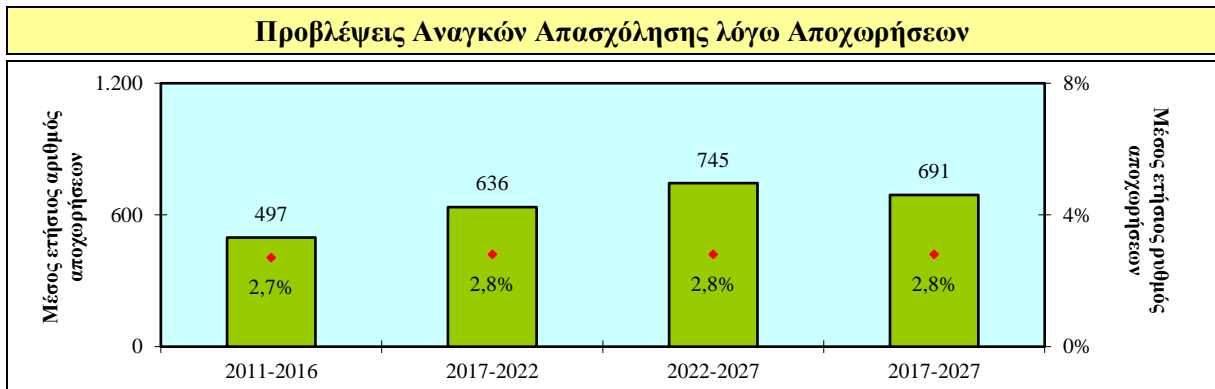
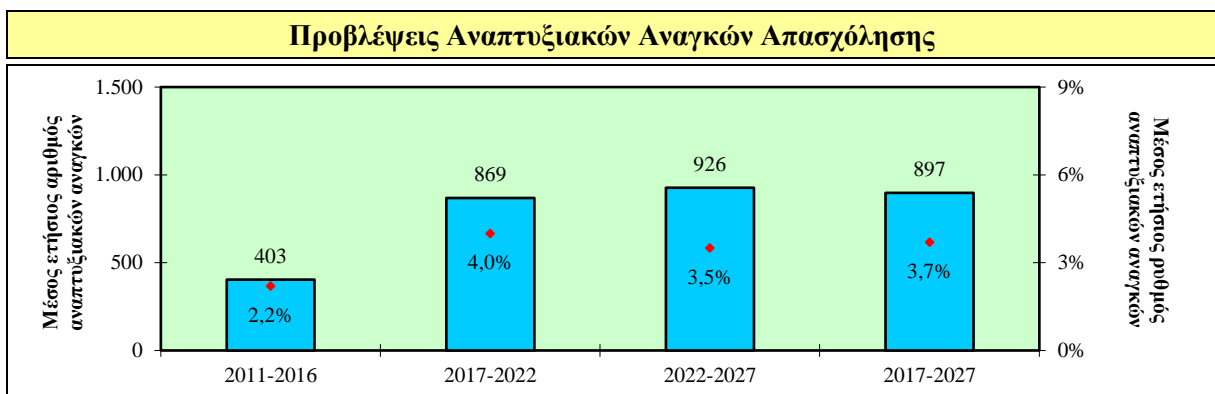
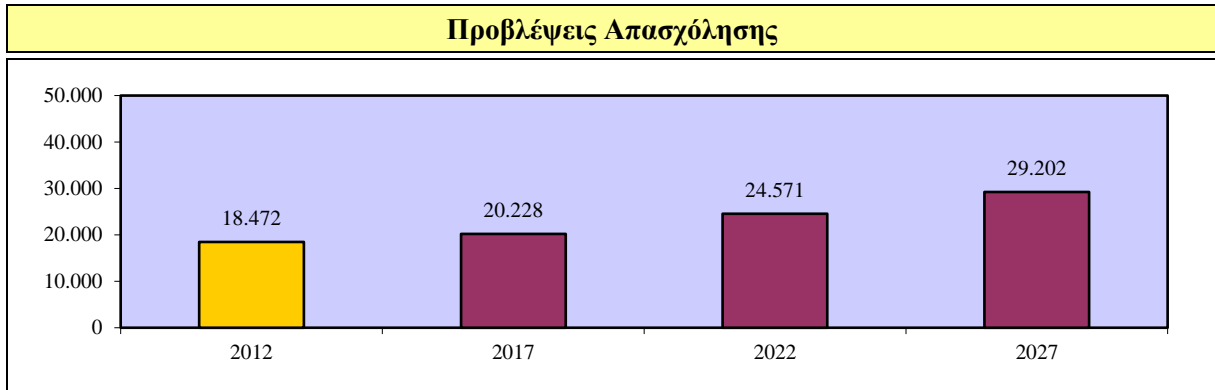

4.3.3.1. Ξενοδοχεία

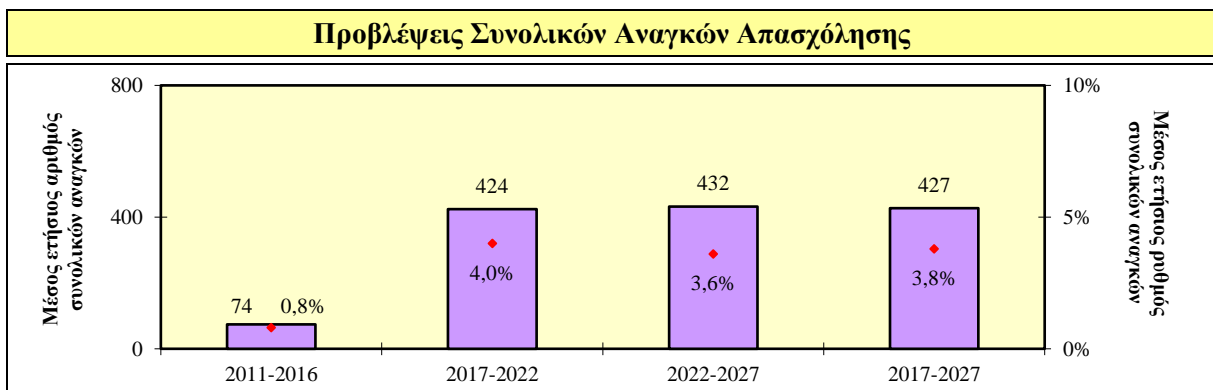
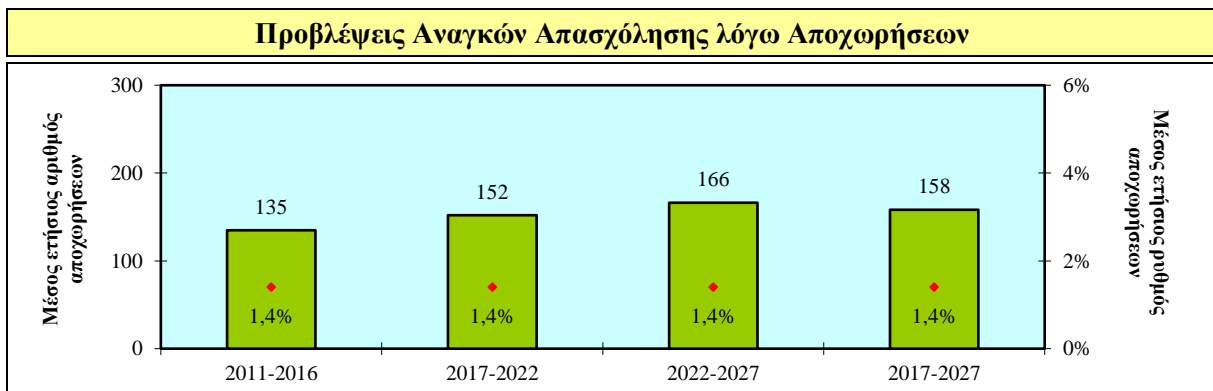
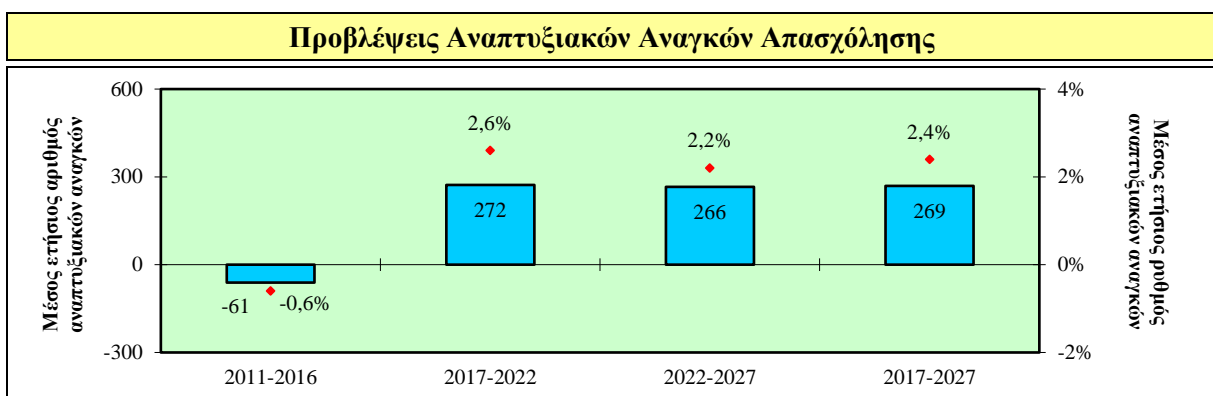
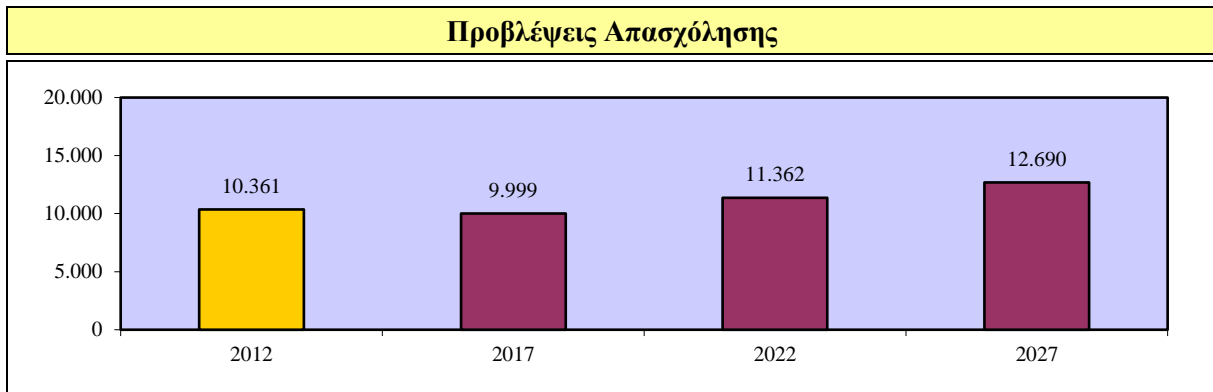

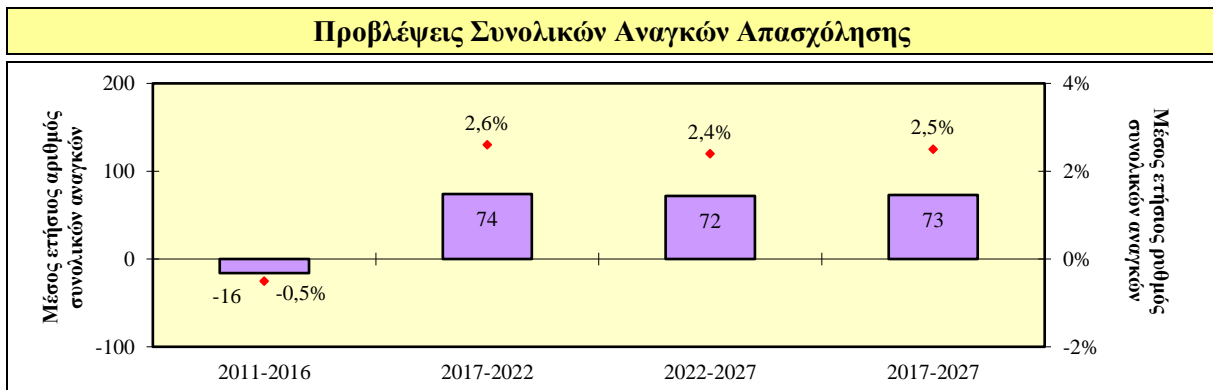
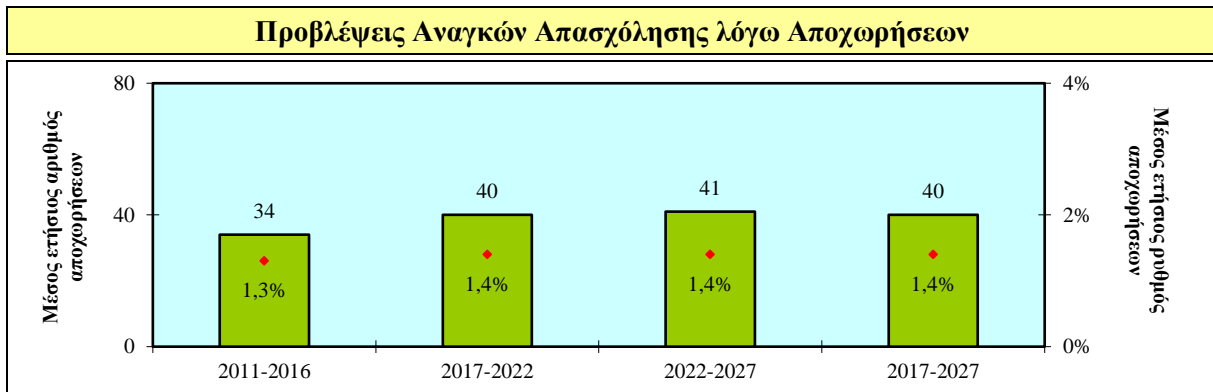
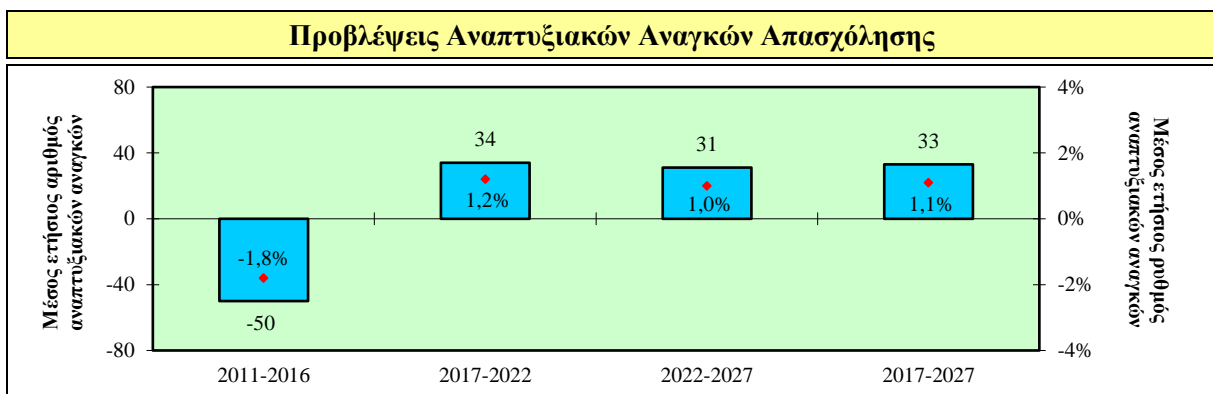
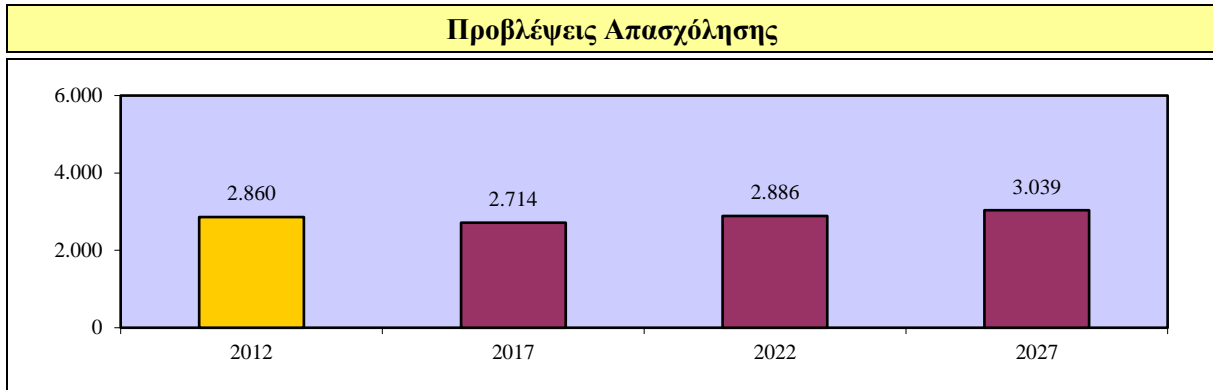
4.3.3.2. Εστιατόρια

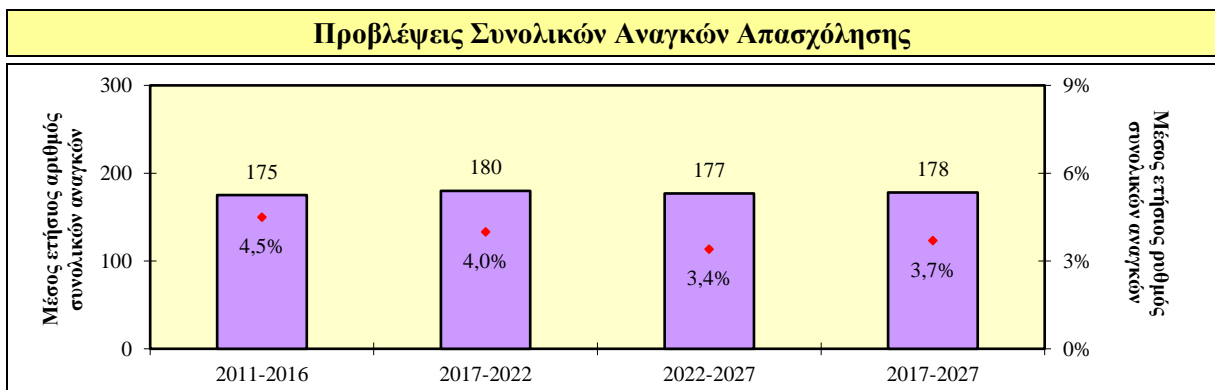
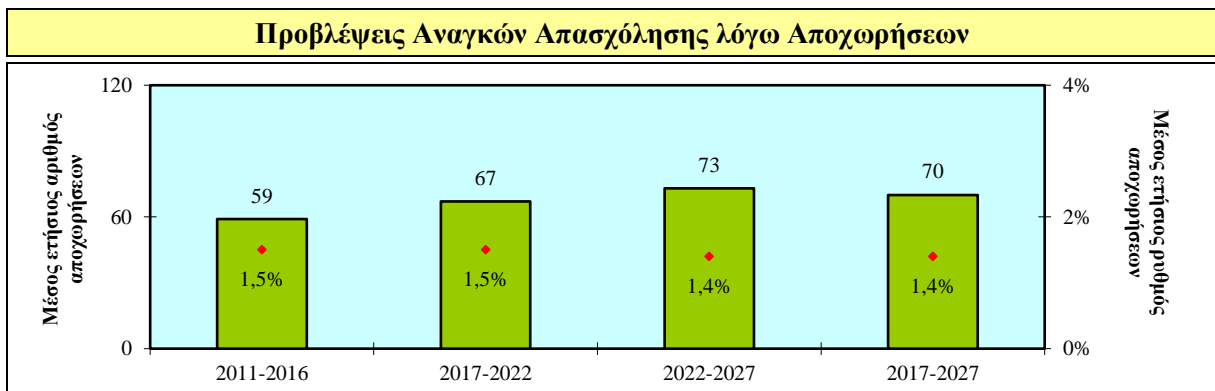
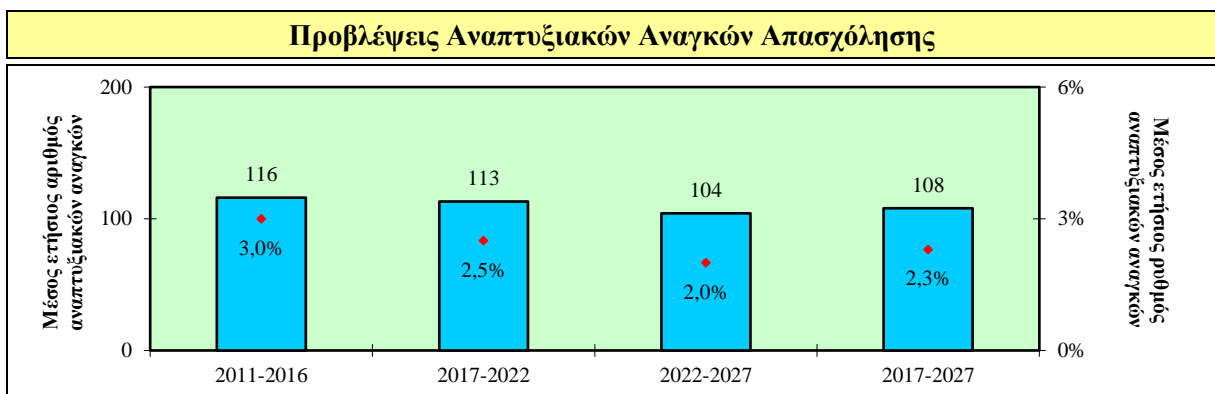
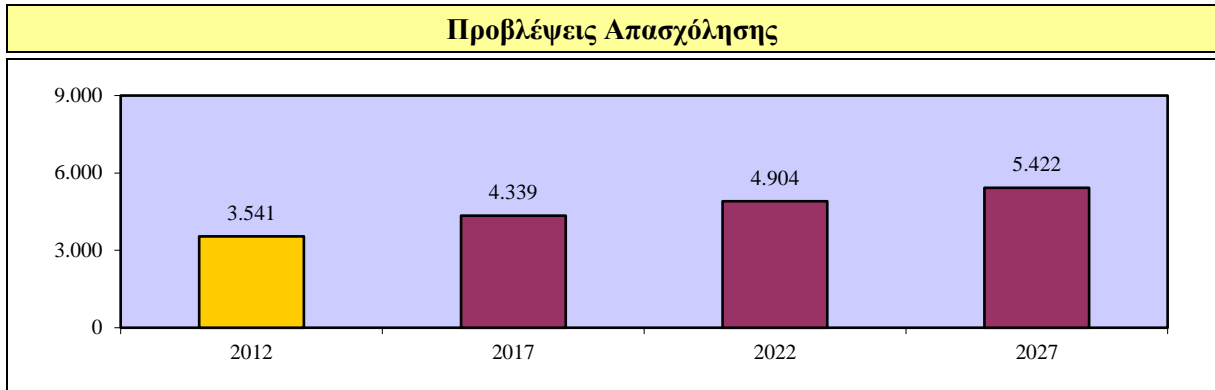
4.3.4. Ενημέρωση και επικοινωνία

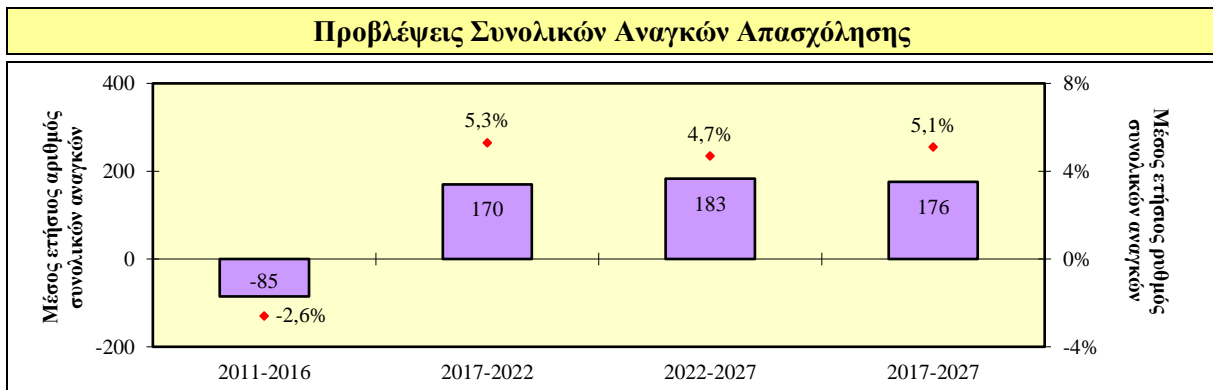
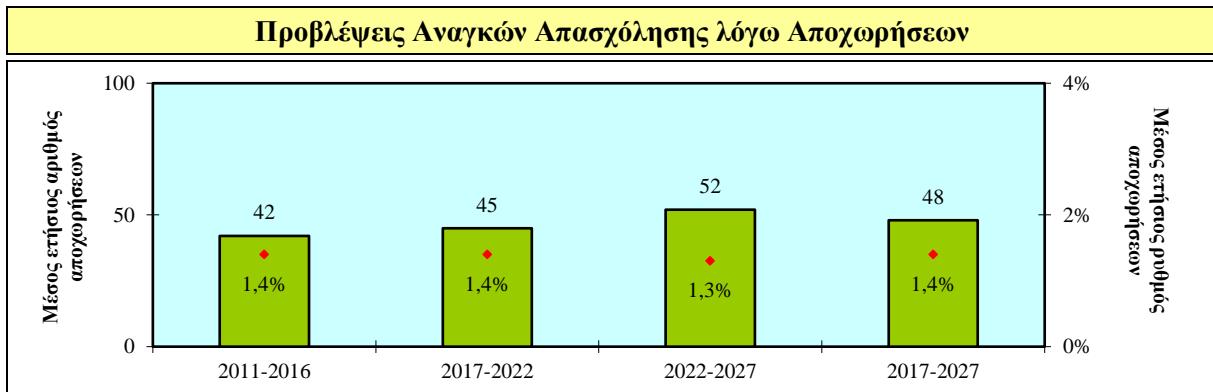
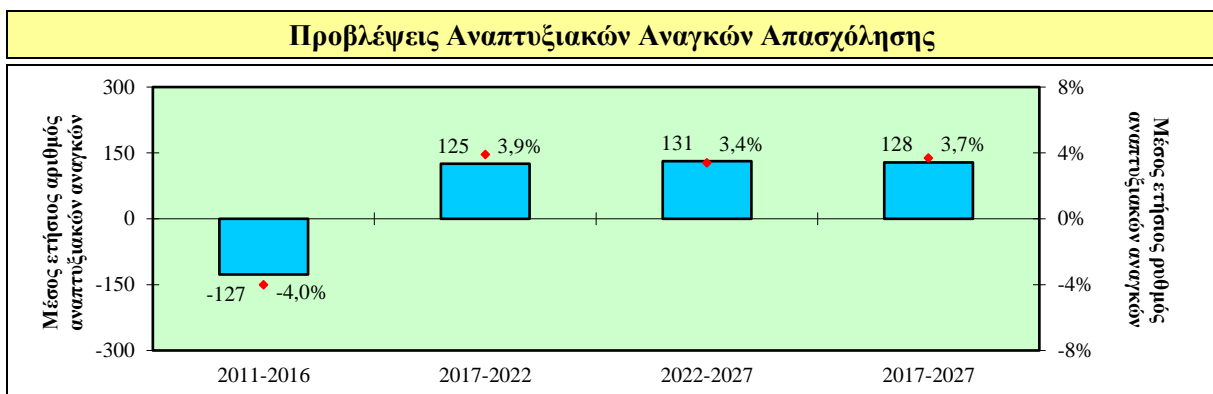
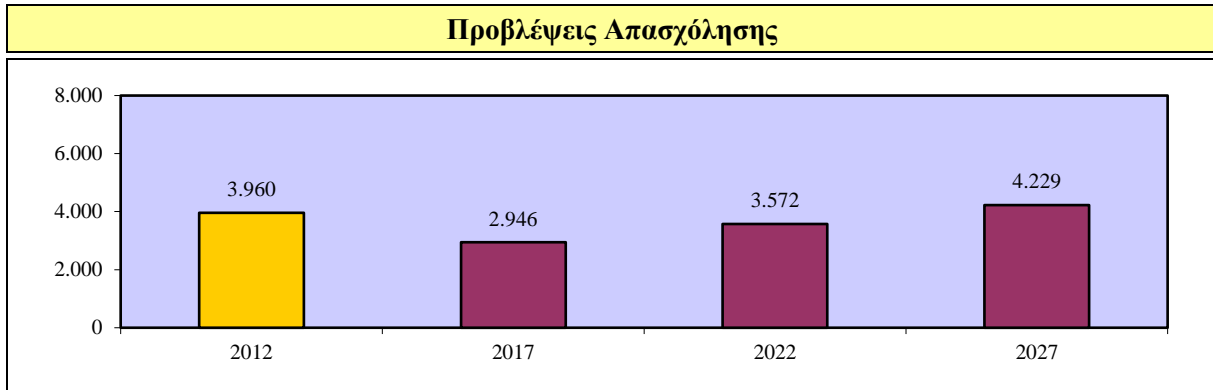
4.3.4.1. Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες

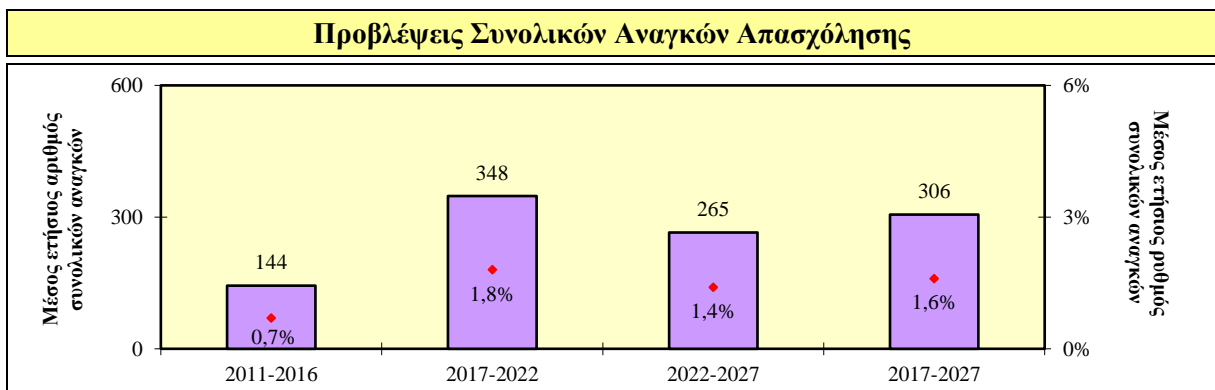
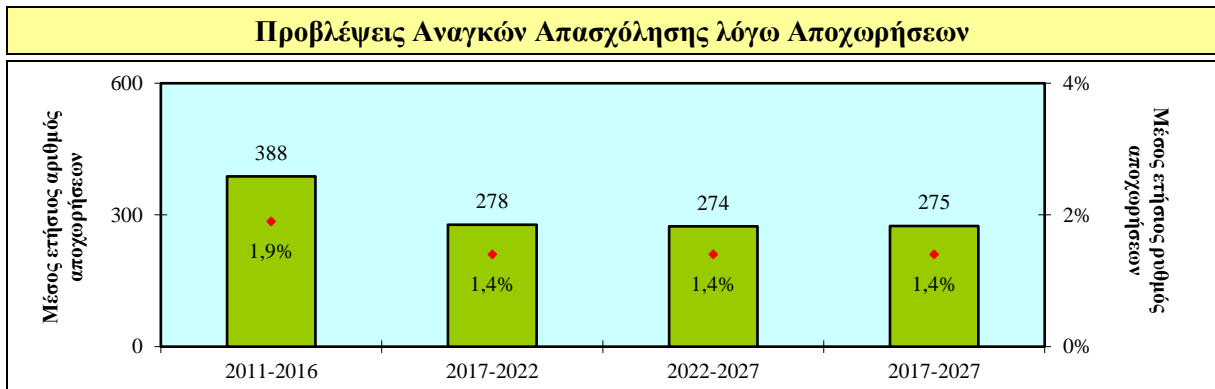
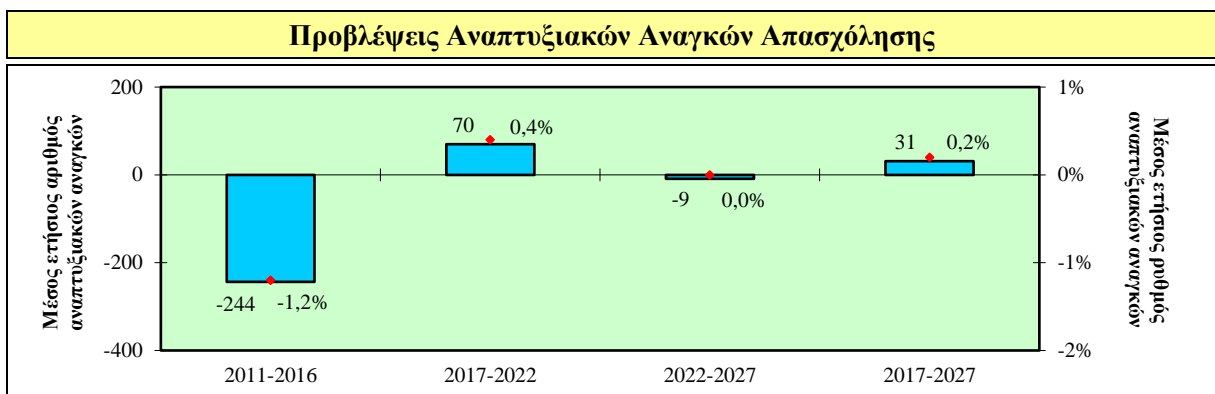
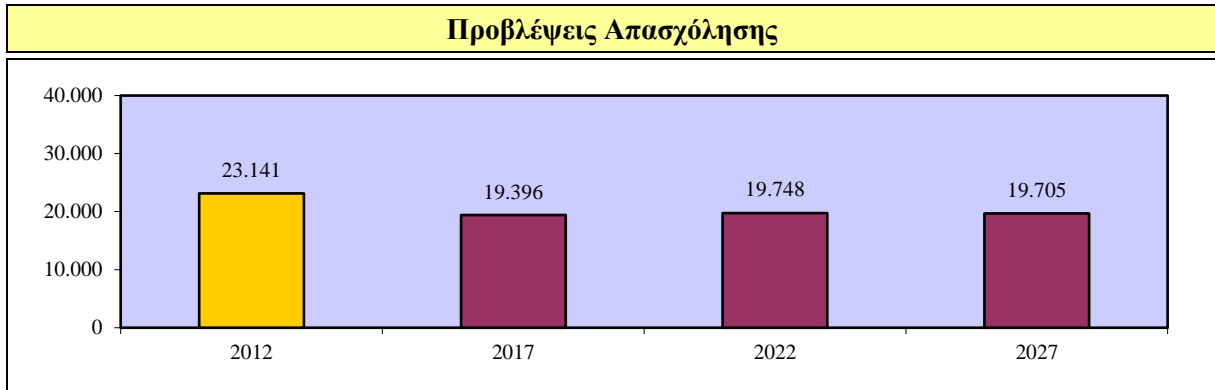
4.3.4.2. Τηλεπικοινωνίες

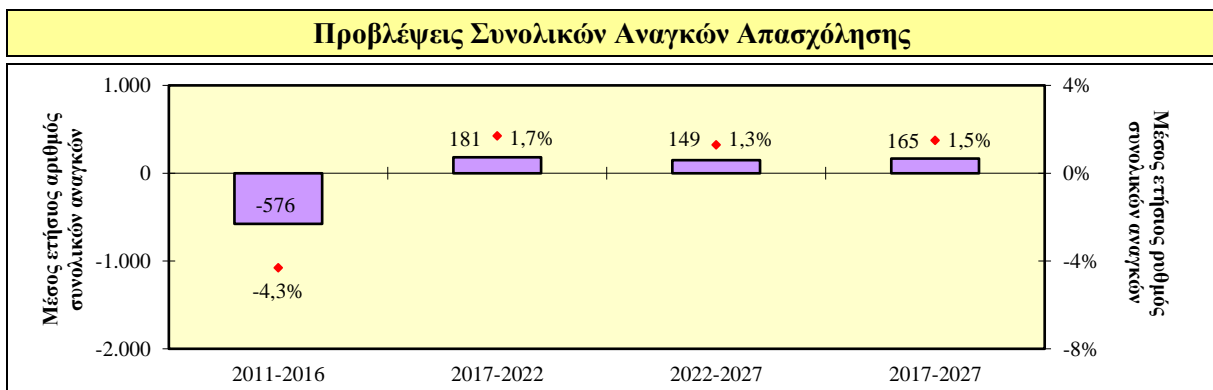
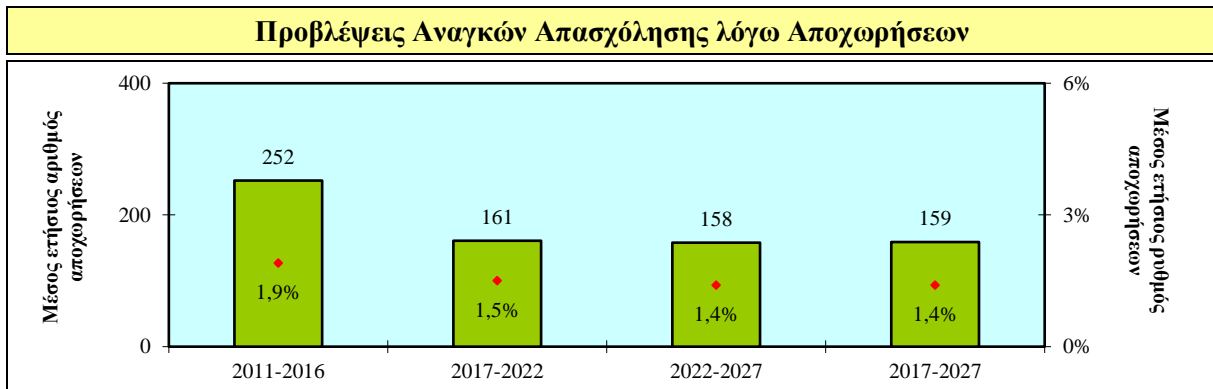
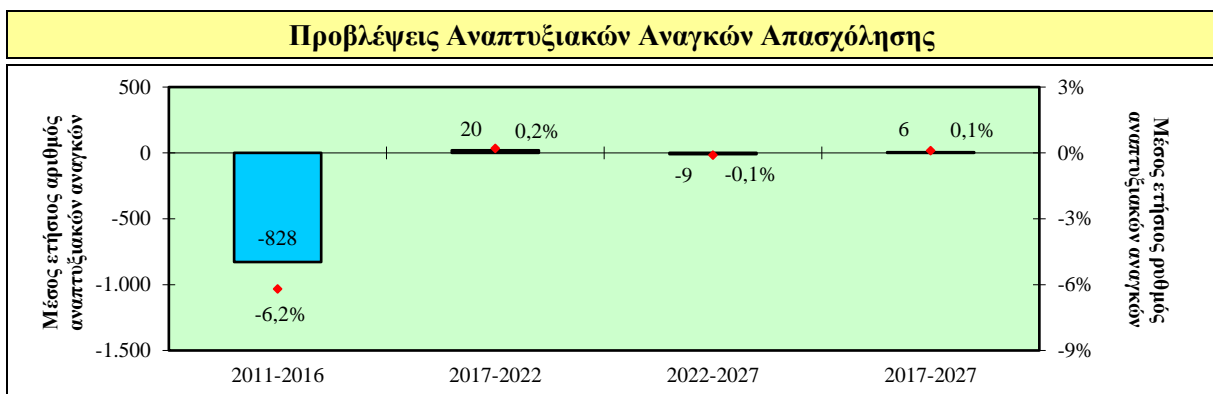
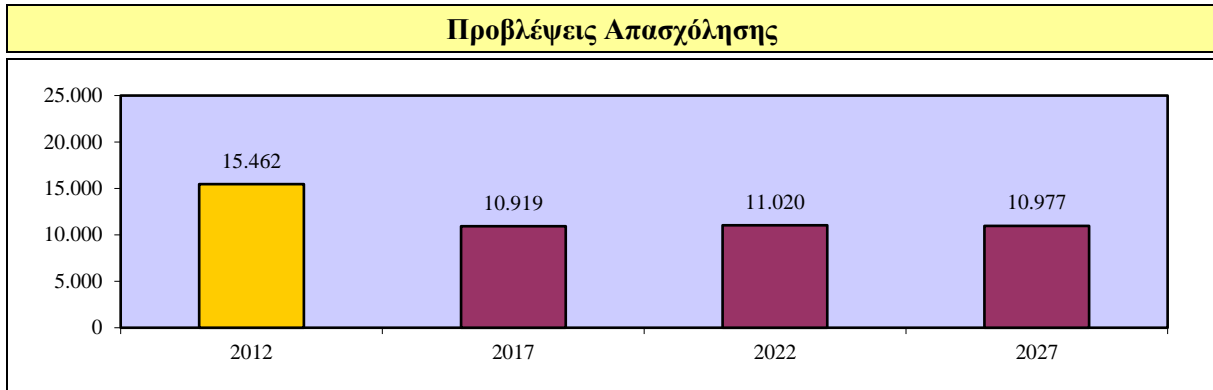
4.3.4.3. Πληροφορική

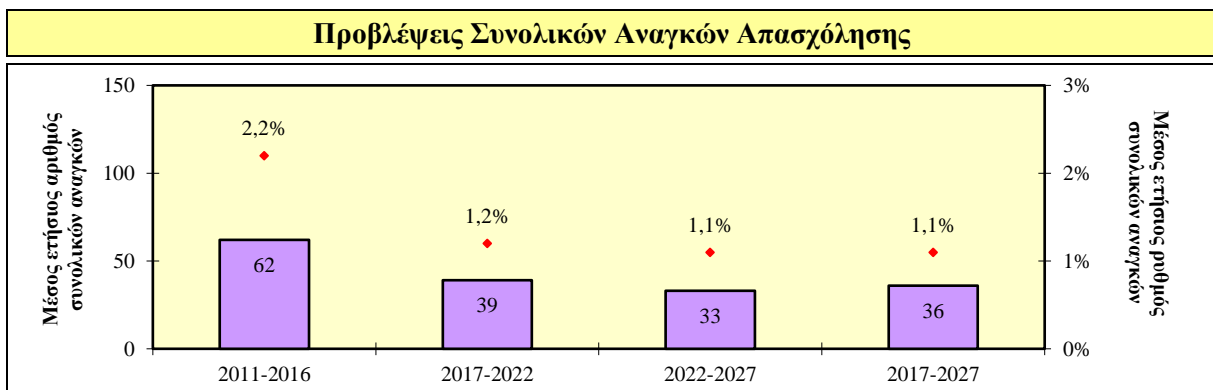
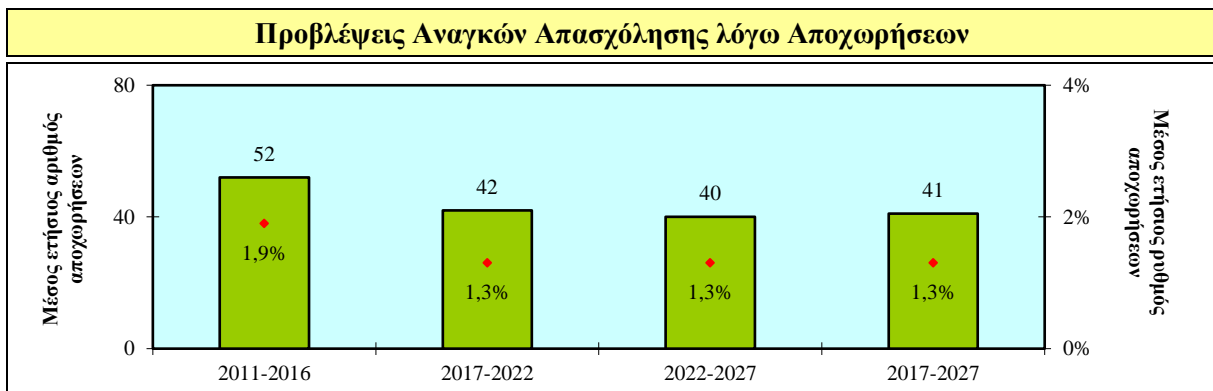
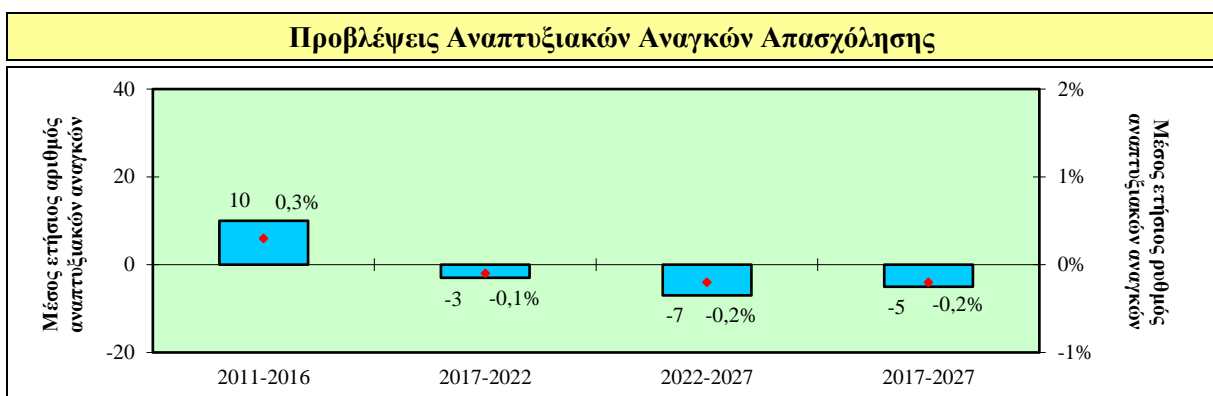
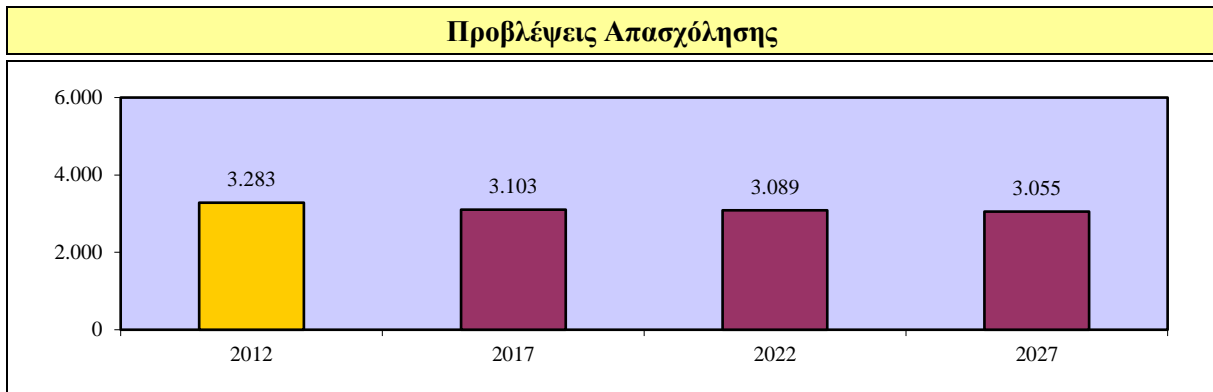
4.3.5. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

4.3.5.1. Τράπεζες

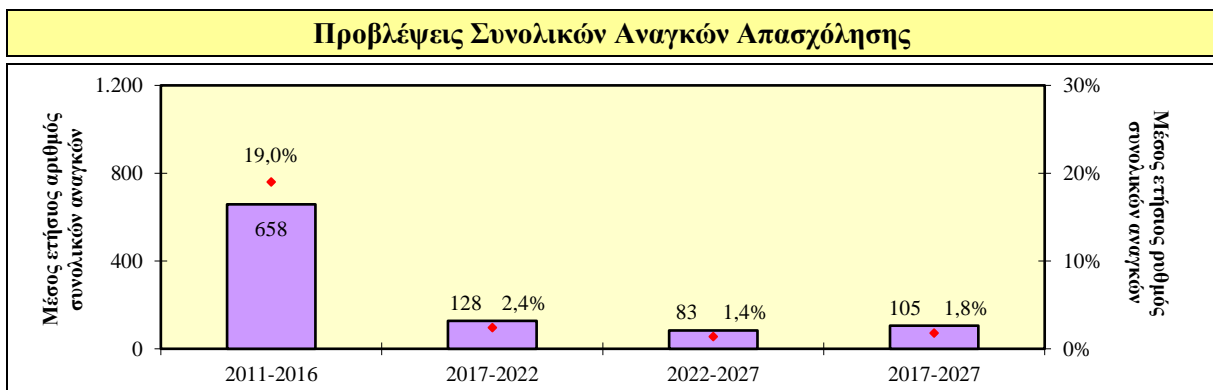
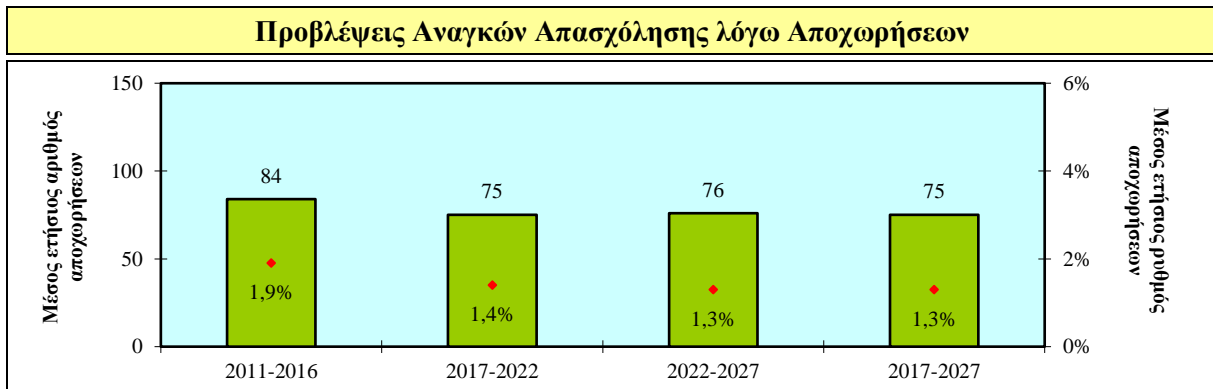
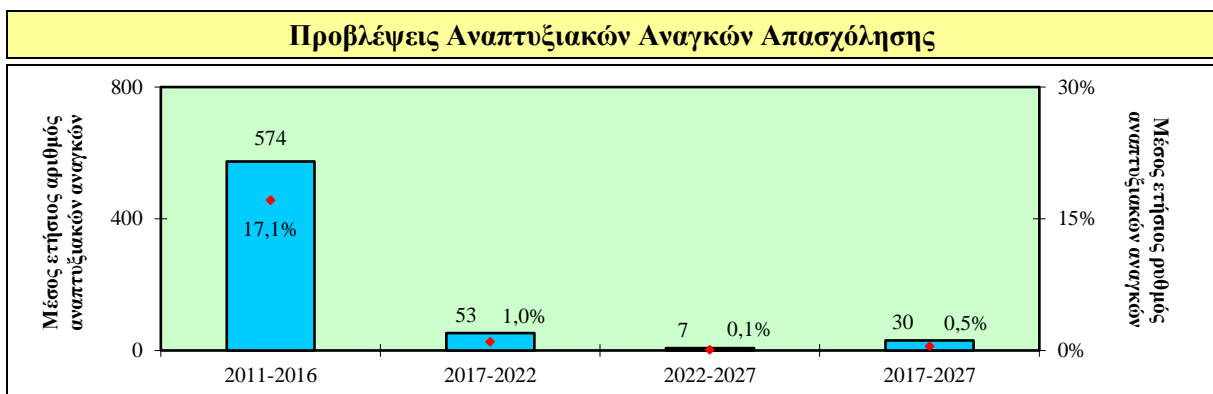
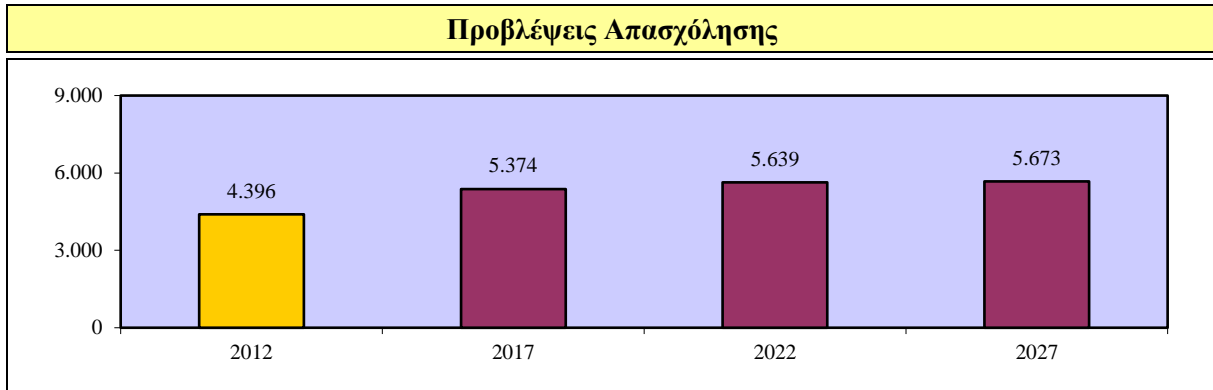

4.3.5.2. Ασφάλειες

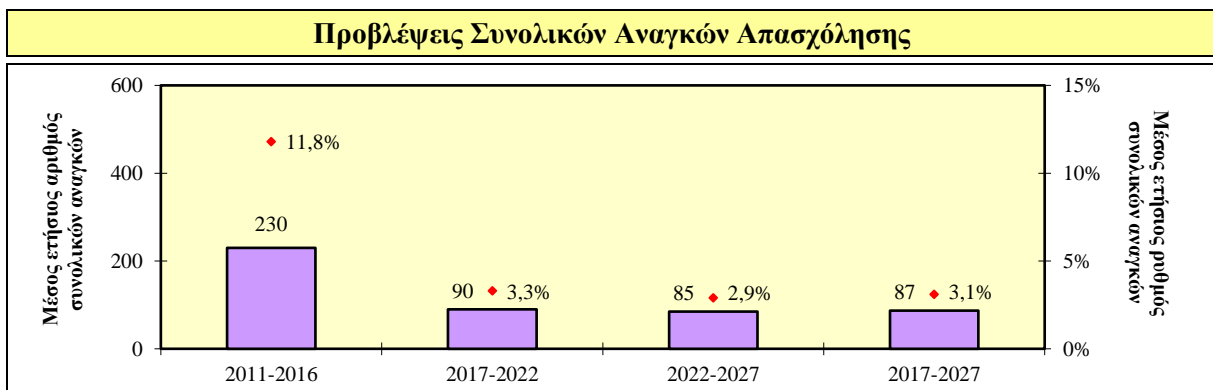
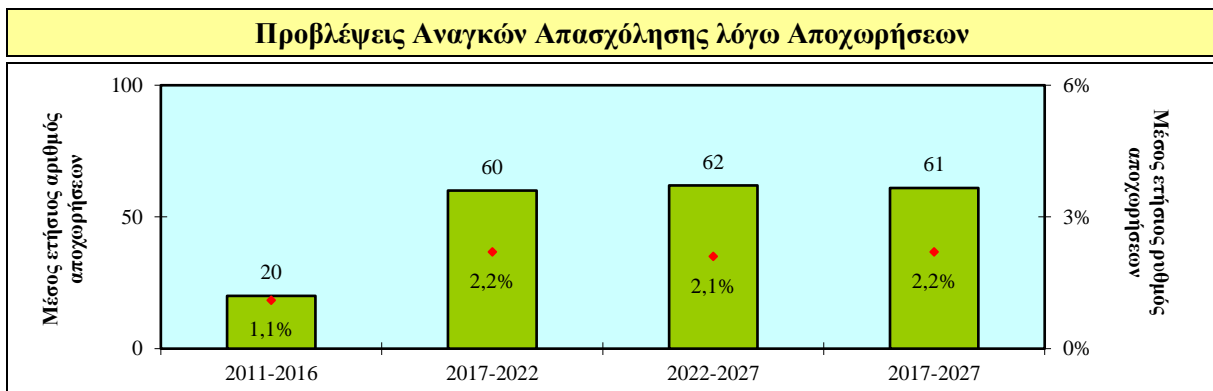
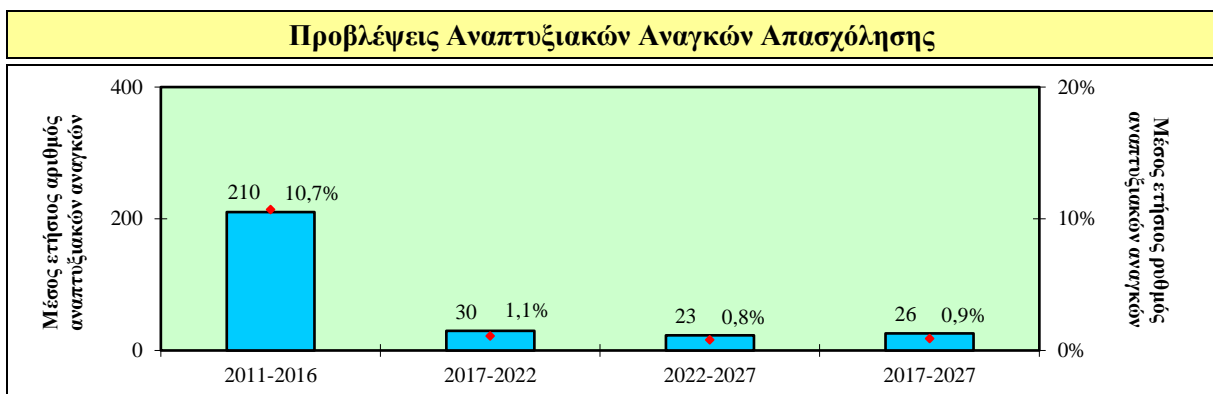
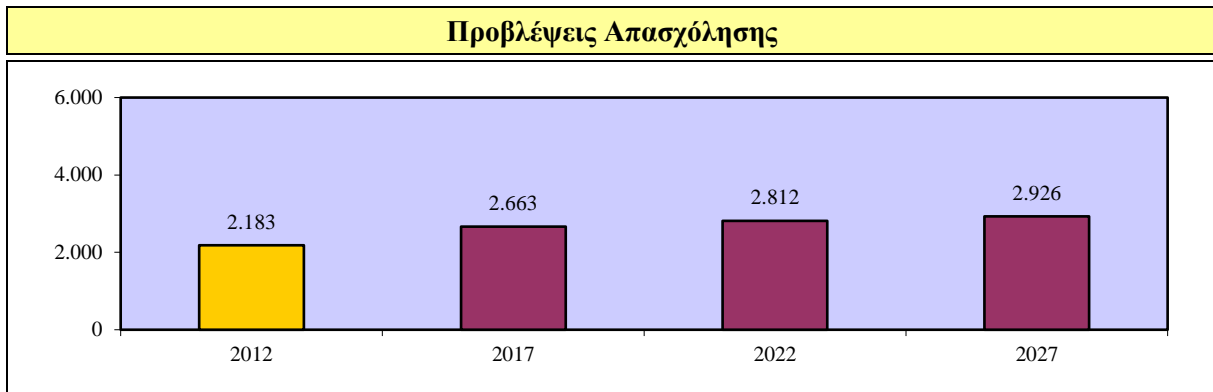

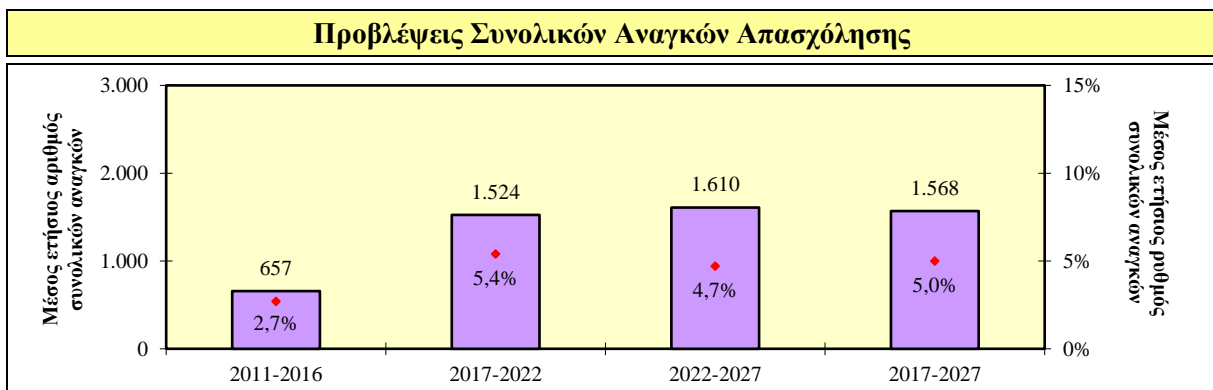
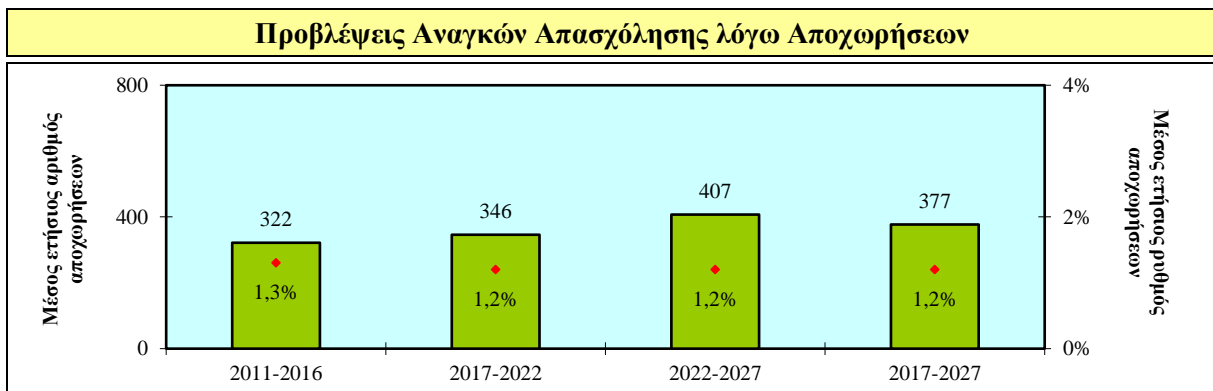
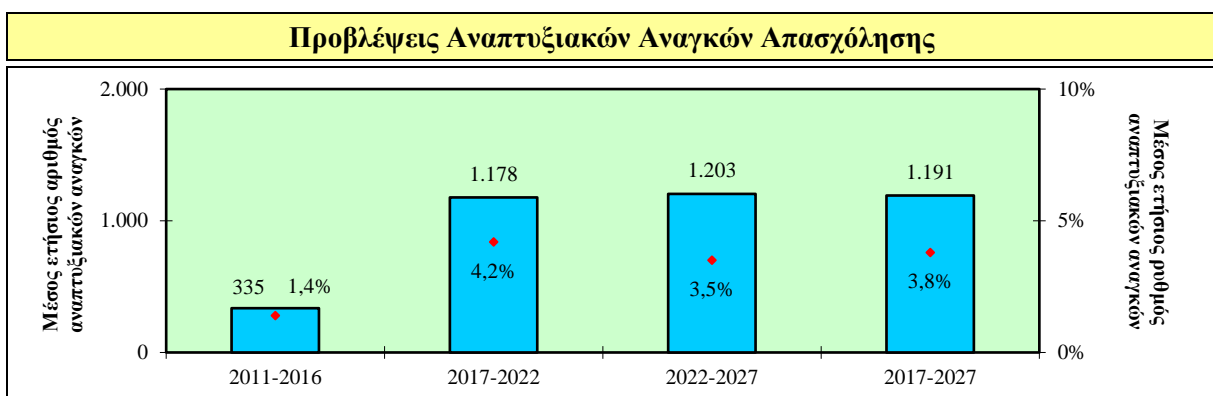
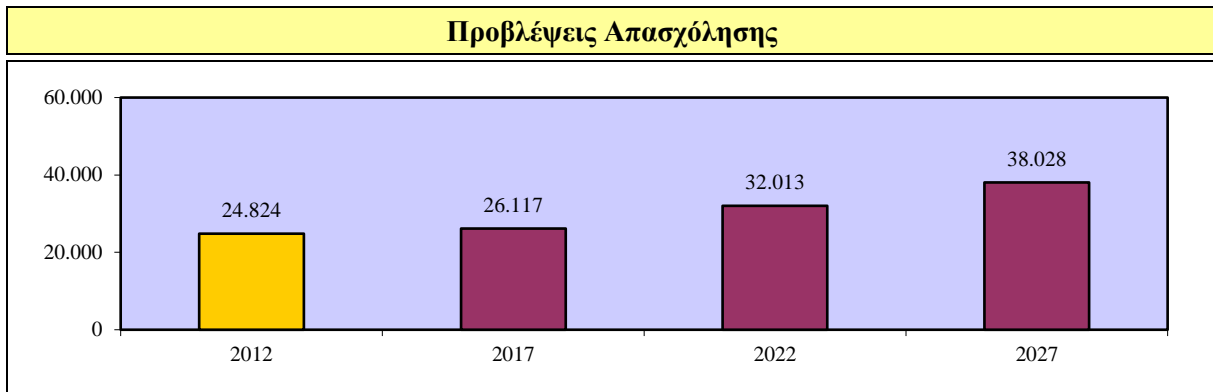
4.3.5.3. Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών

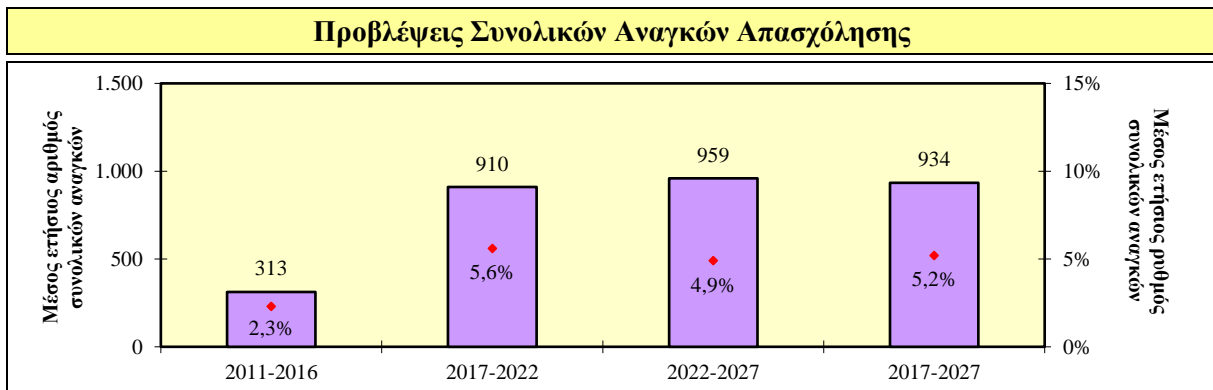
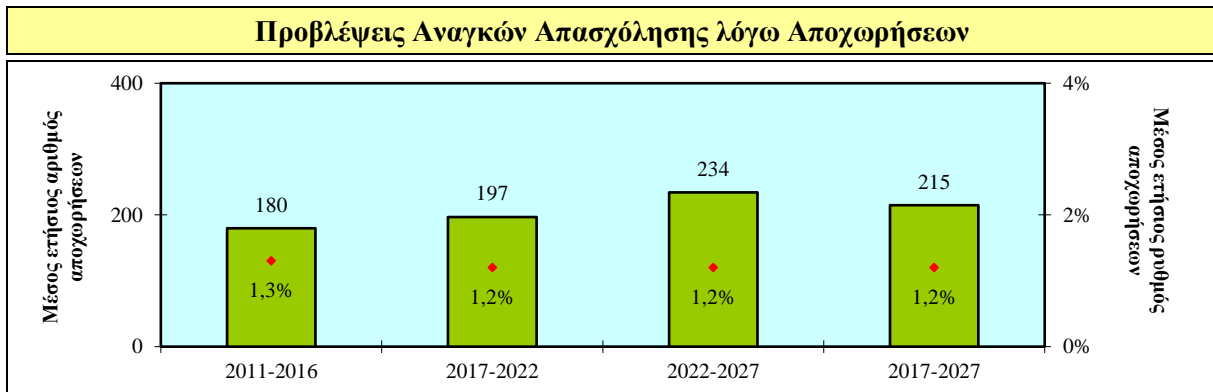
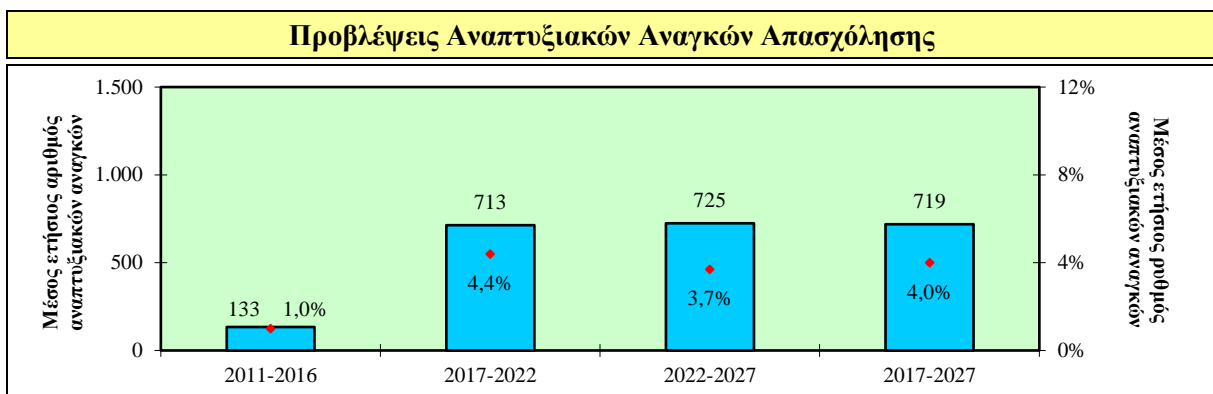
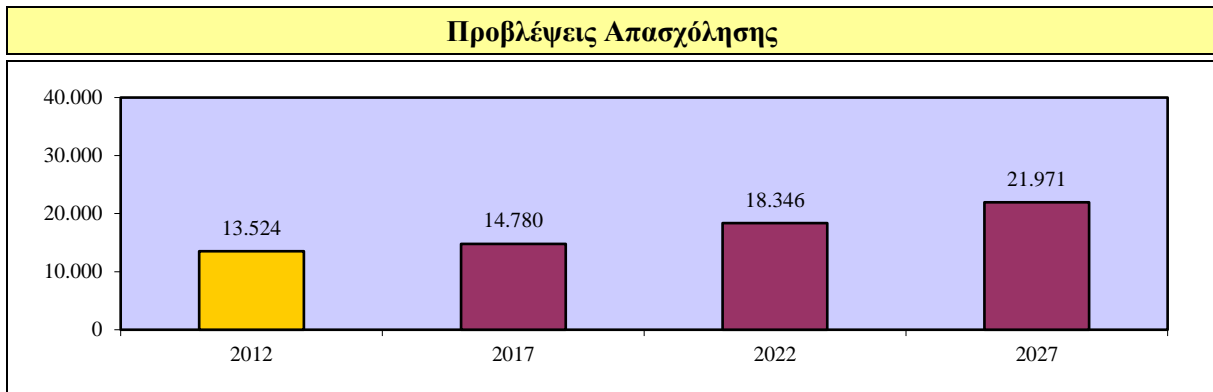
4.3.6. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας

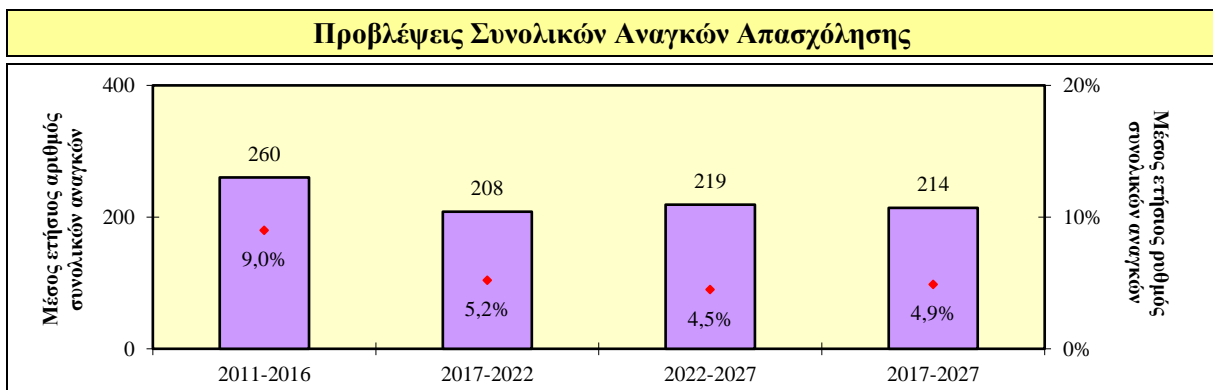
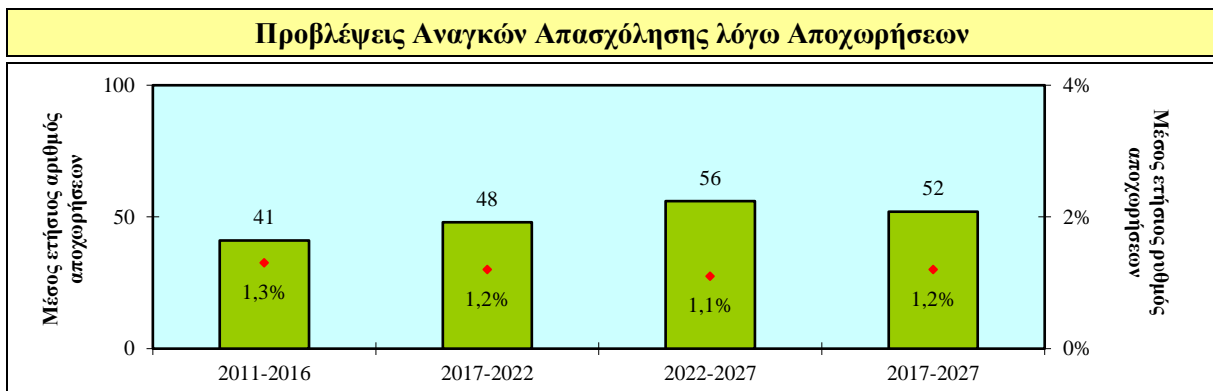
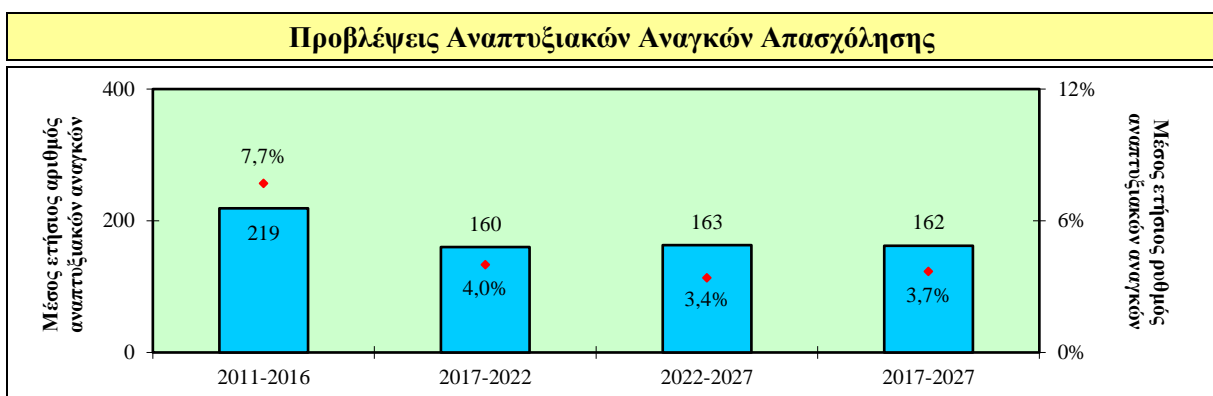
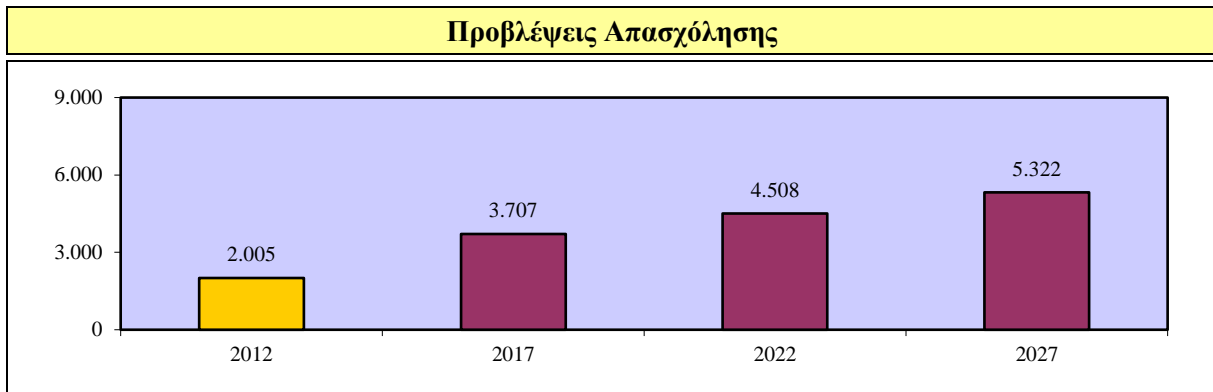
4.3.7. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες

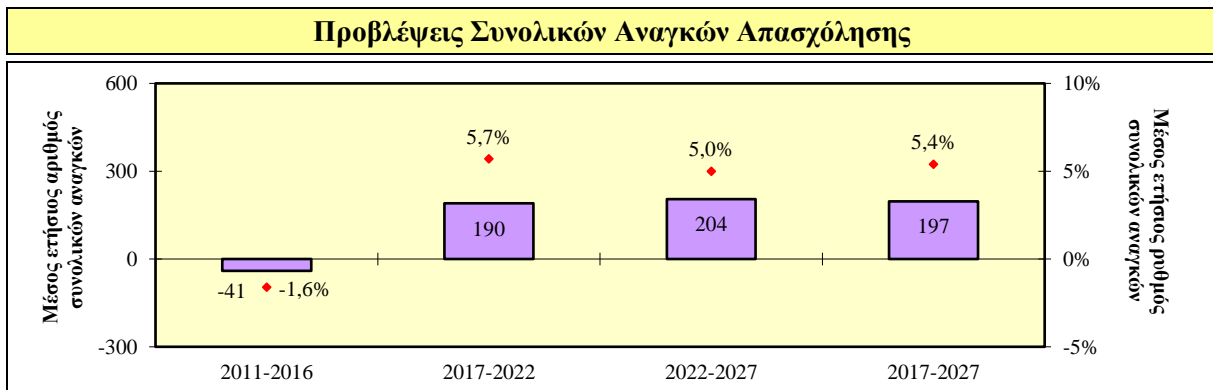
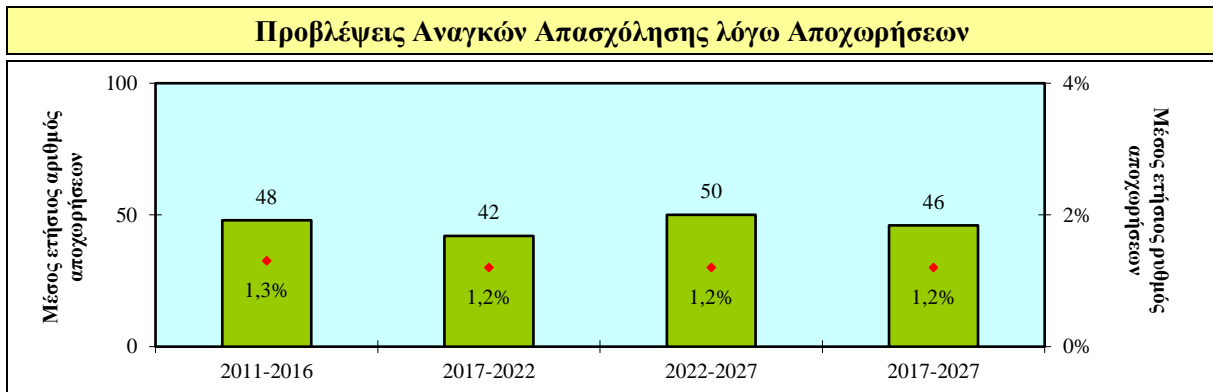
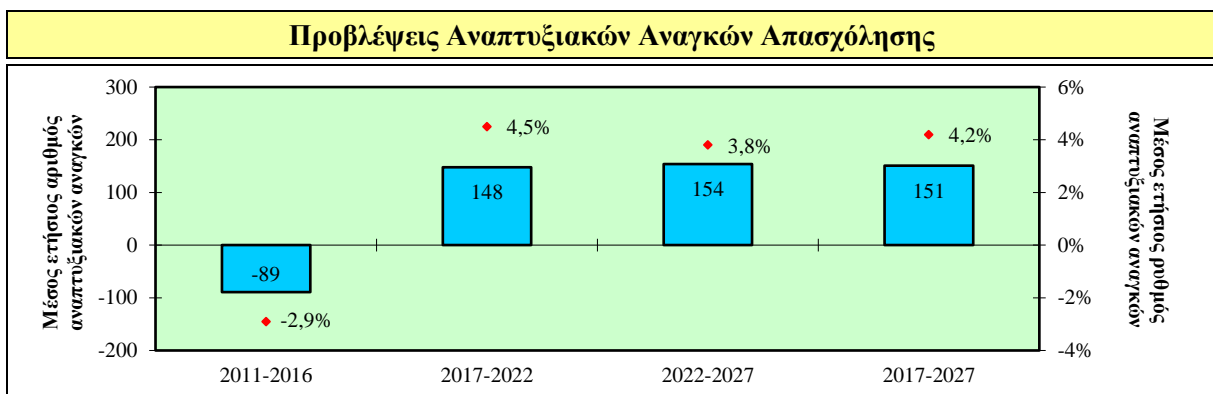
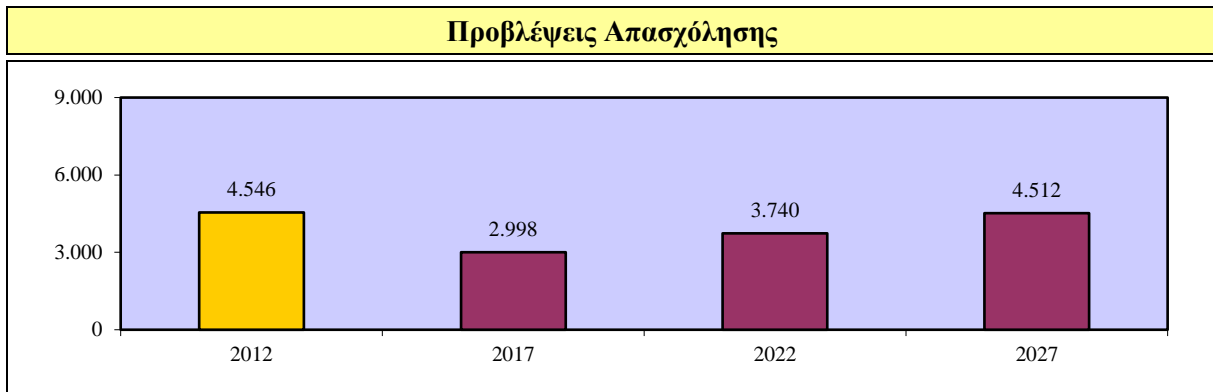
4.3.7.1. Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες

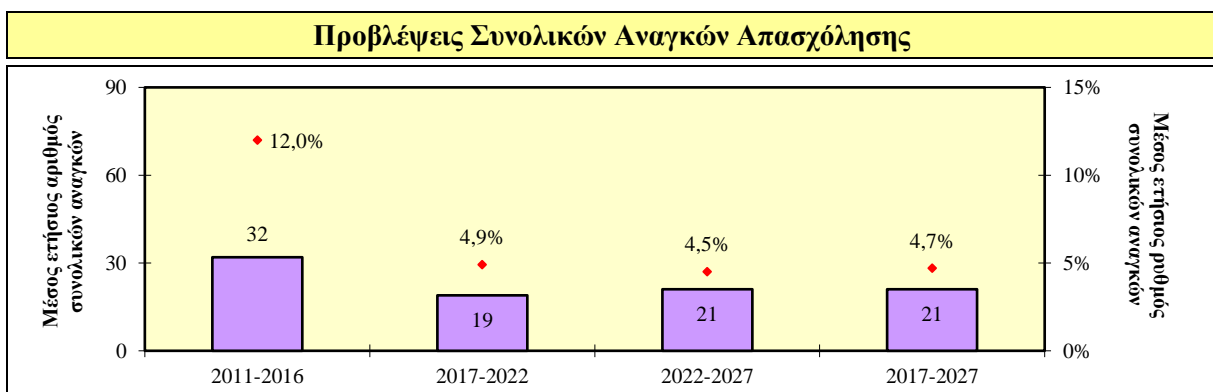
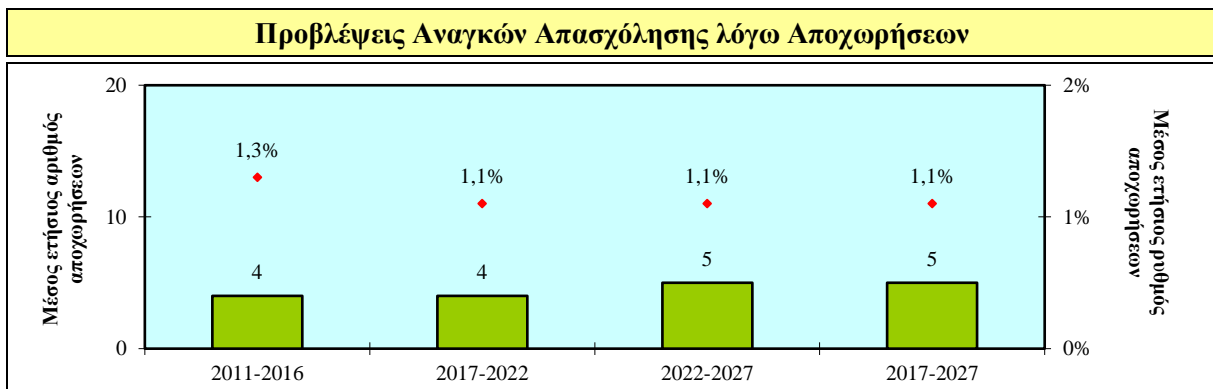
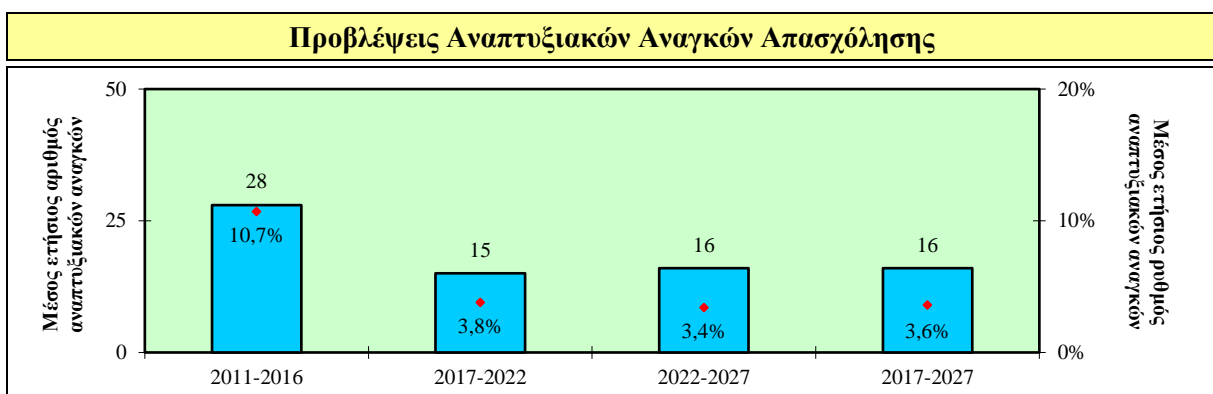
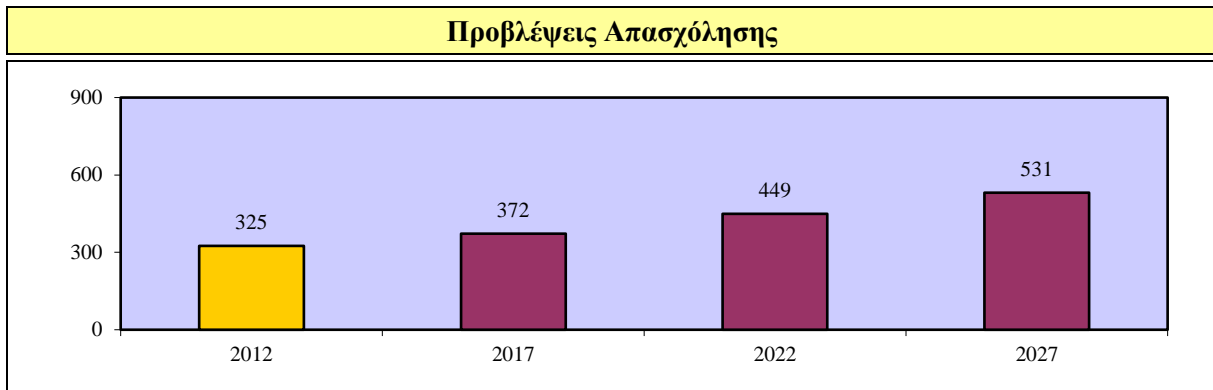
4.3.7.2. Δραστηριότητες παροχής συμβουλών

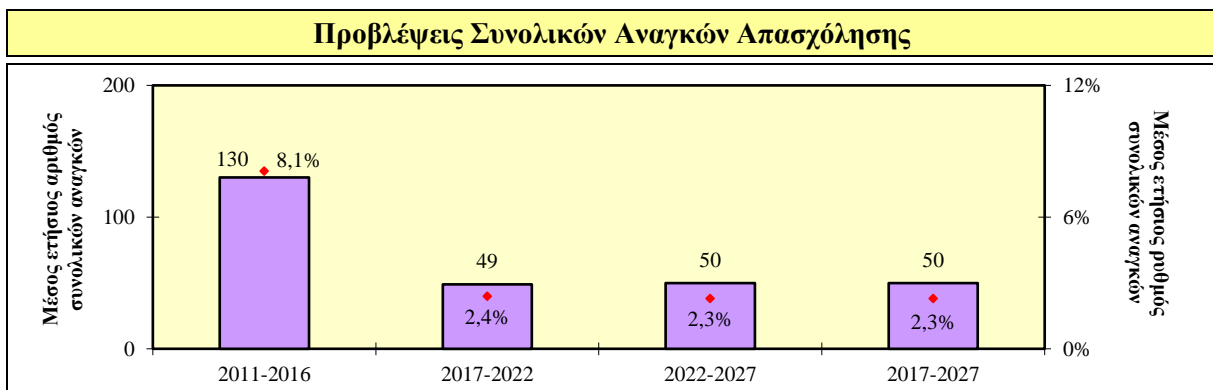
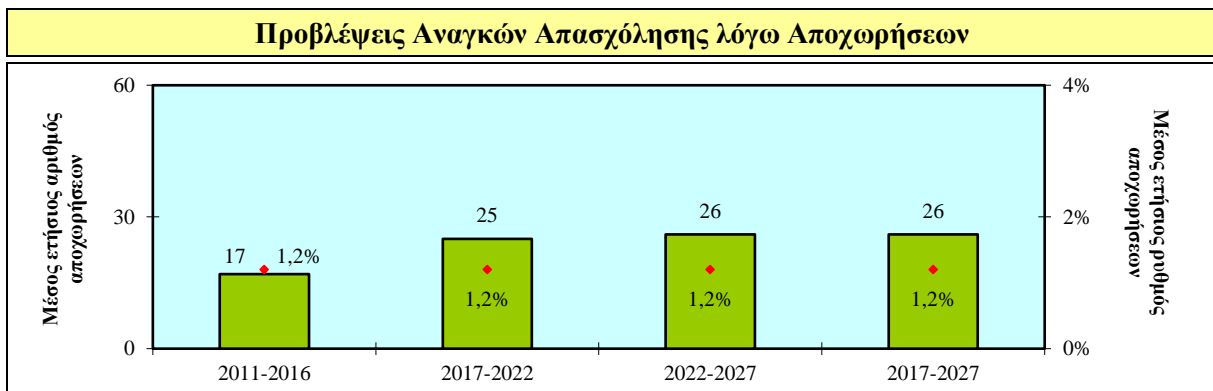
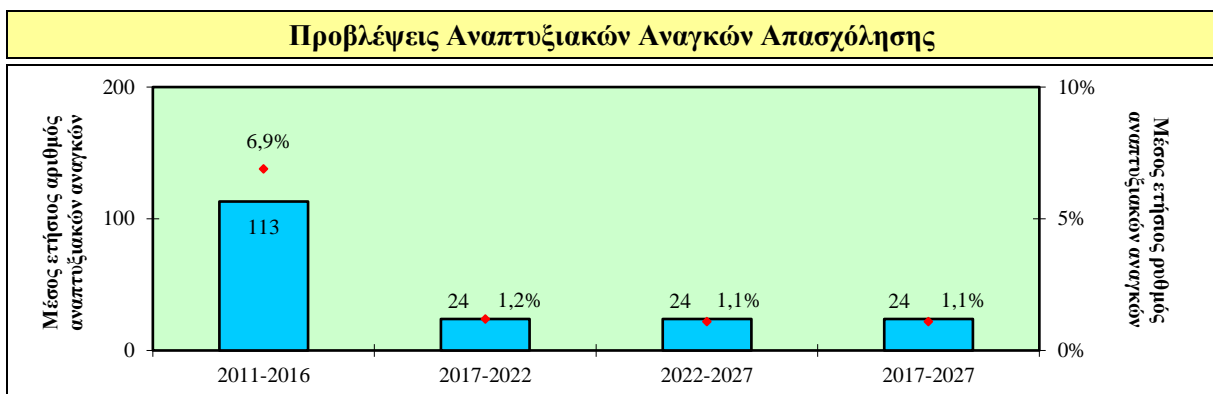
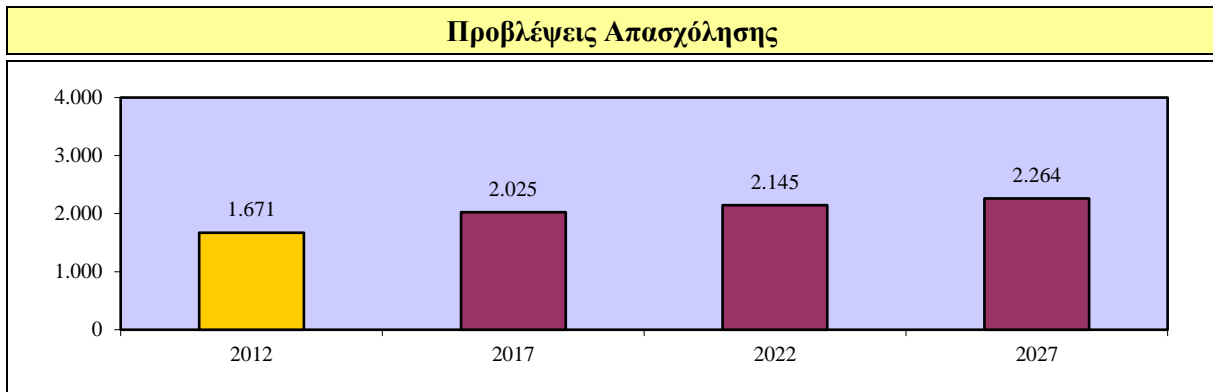
4.3.7.3. Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών

4.3.7.4. Έρευνα και ανάπτυξη

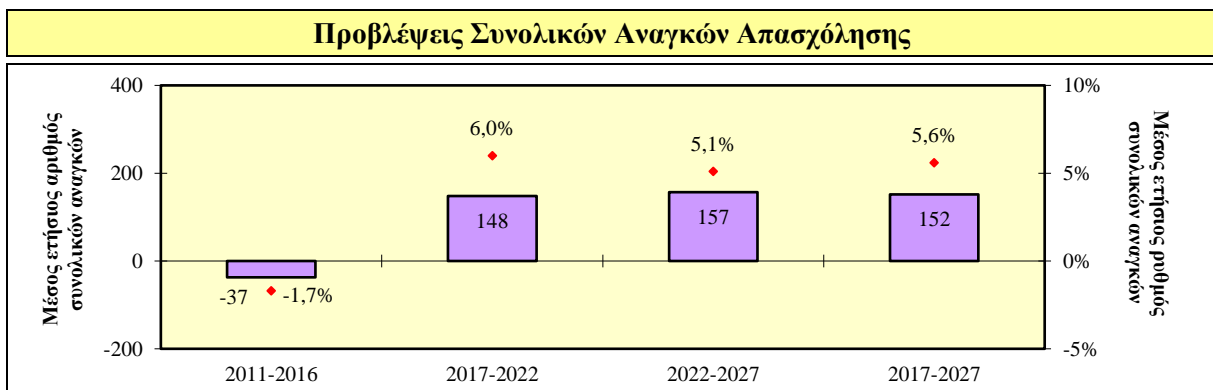
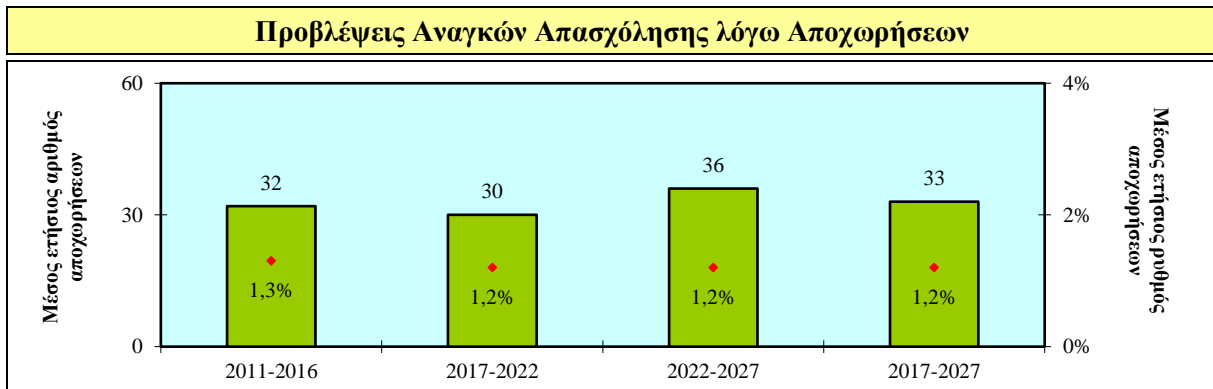
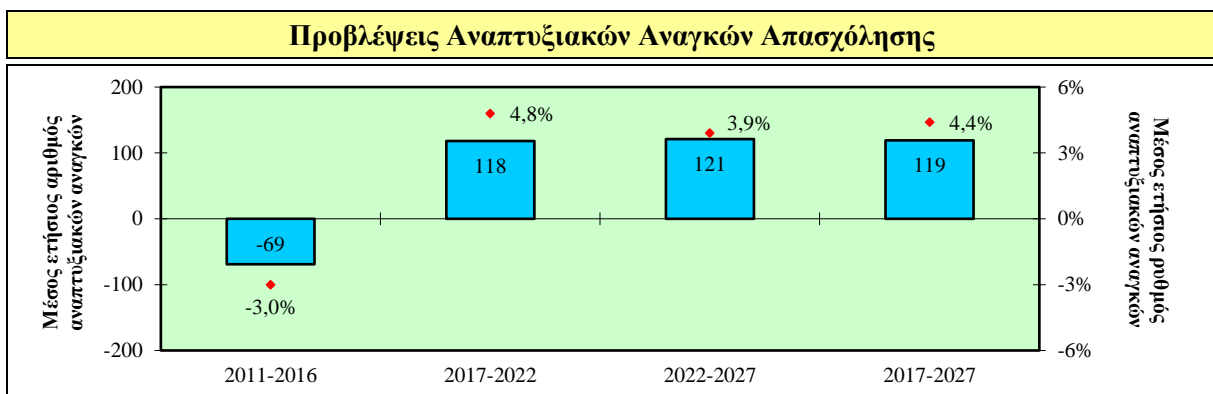
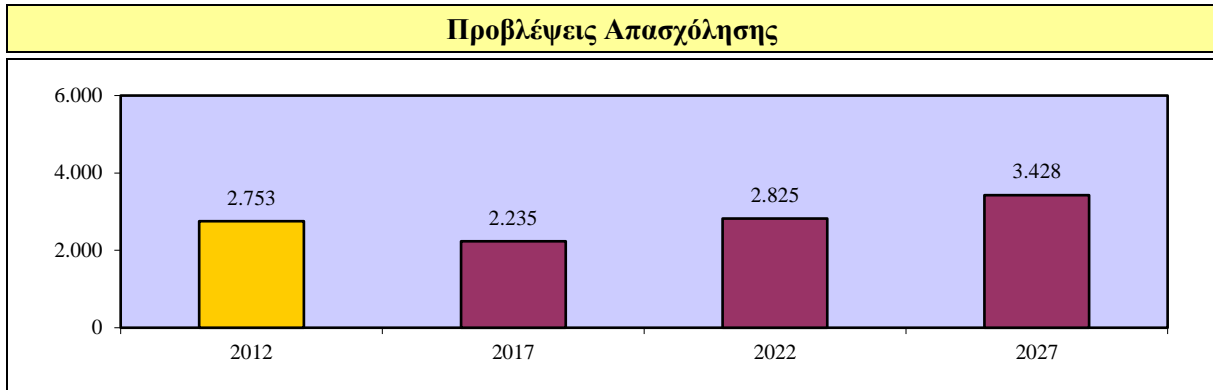

4.3.7.5. Διαφήμιση και έρευνα αγοράς

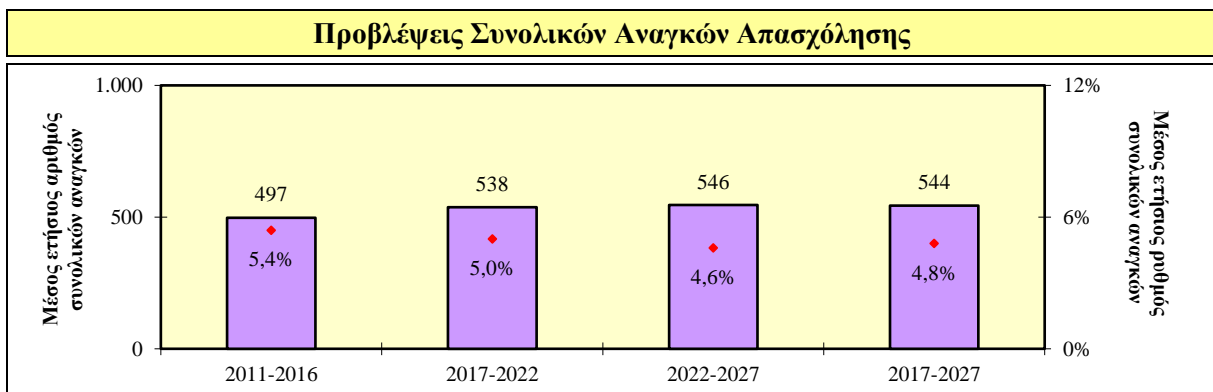
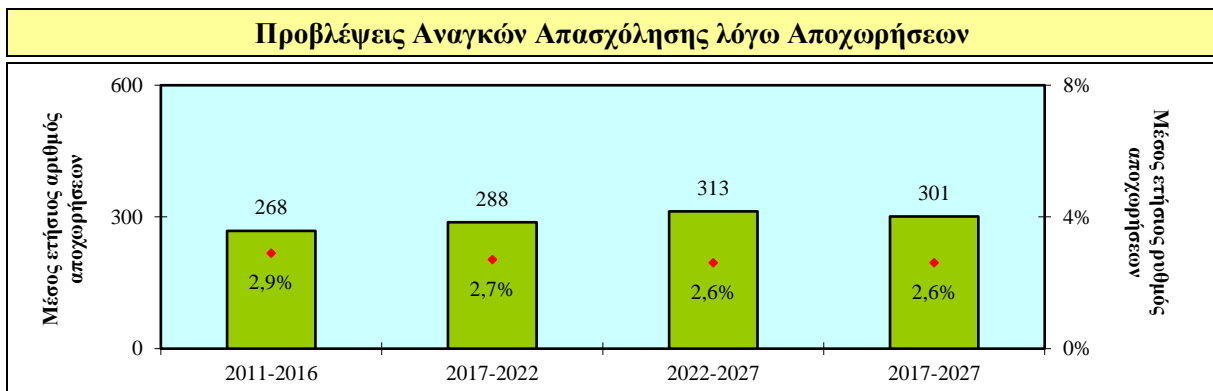
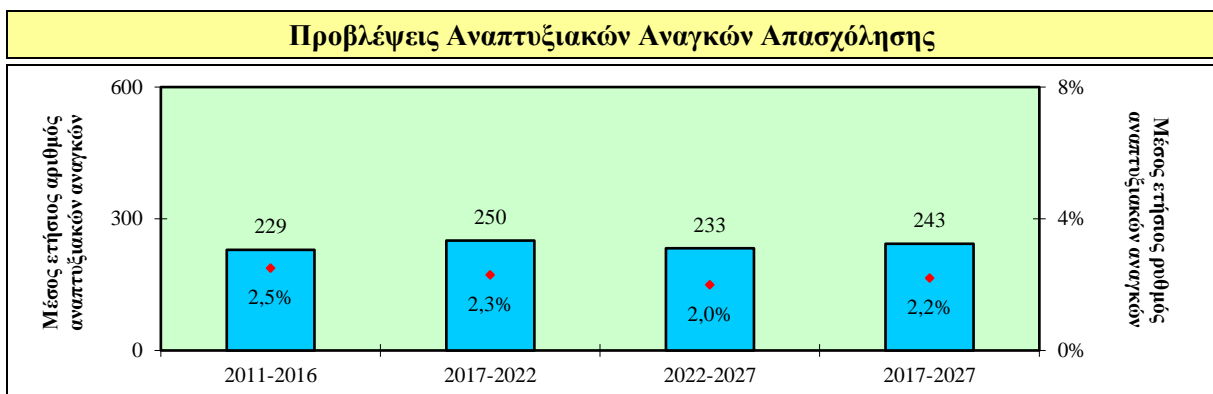
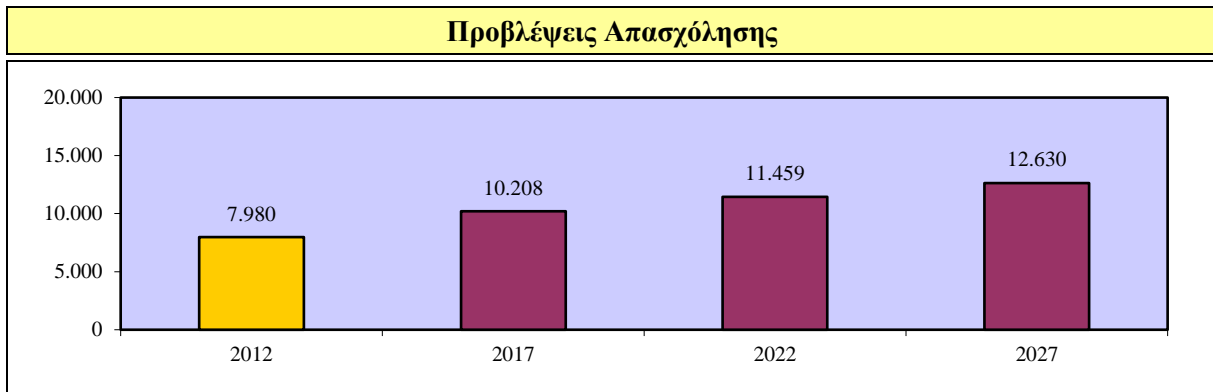

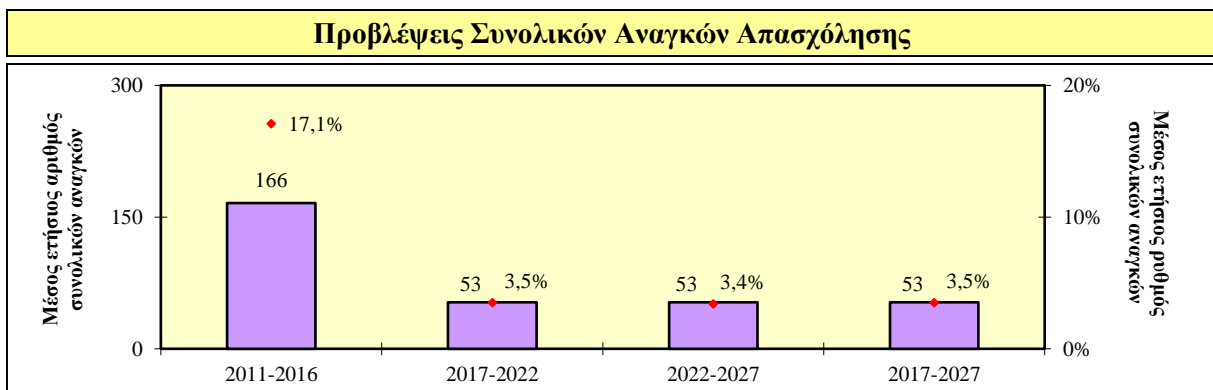
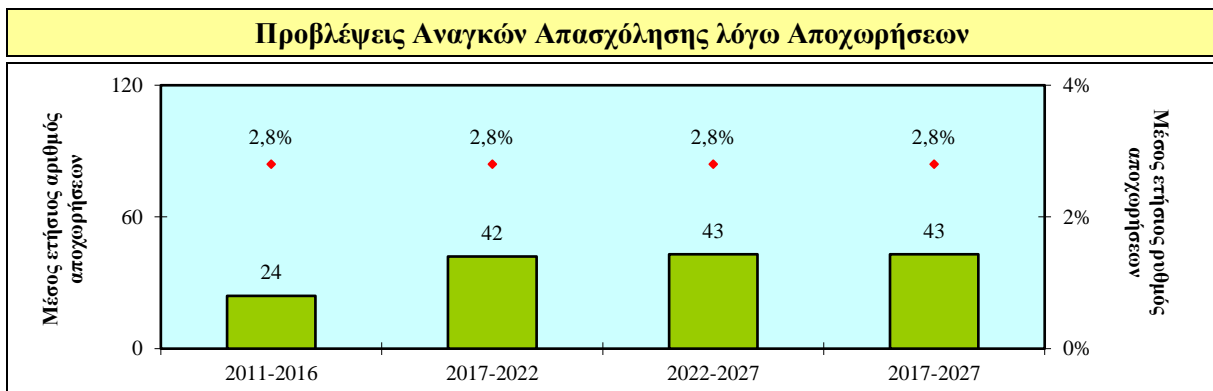
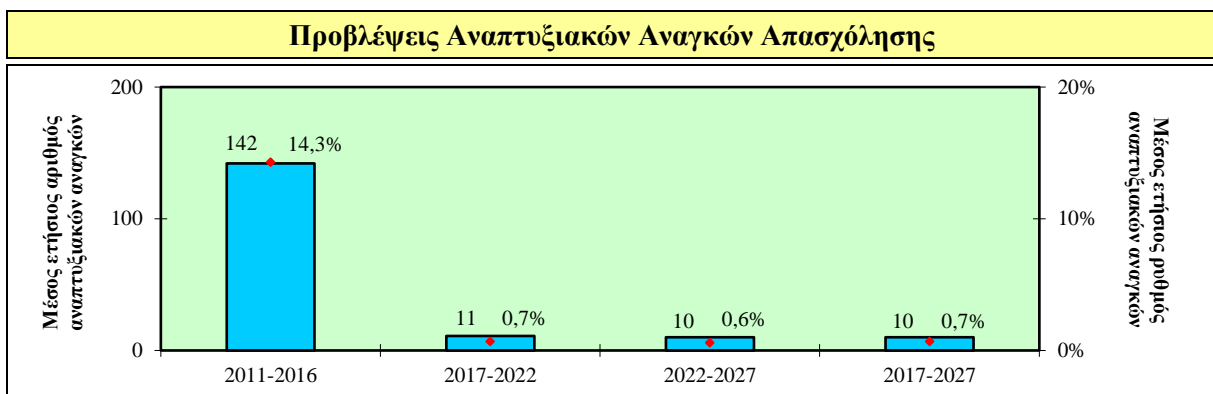
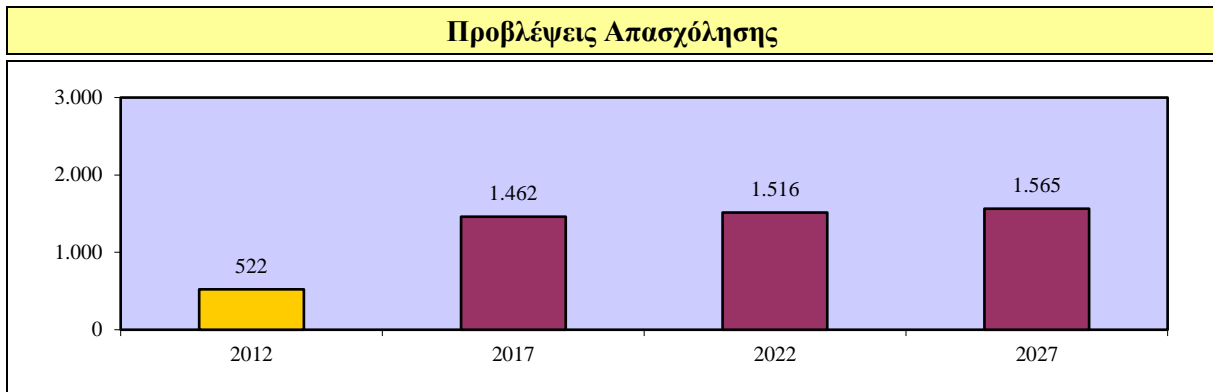
4.3.7.6. Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες

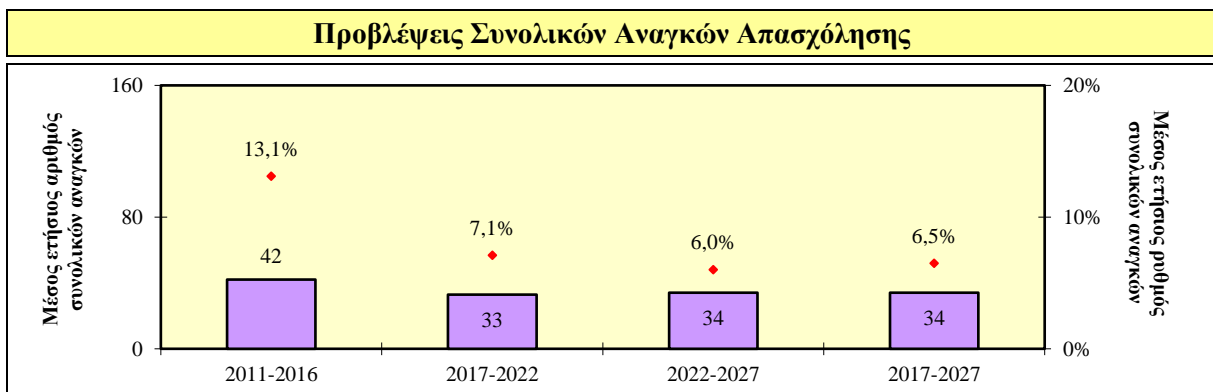
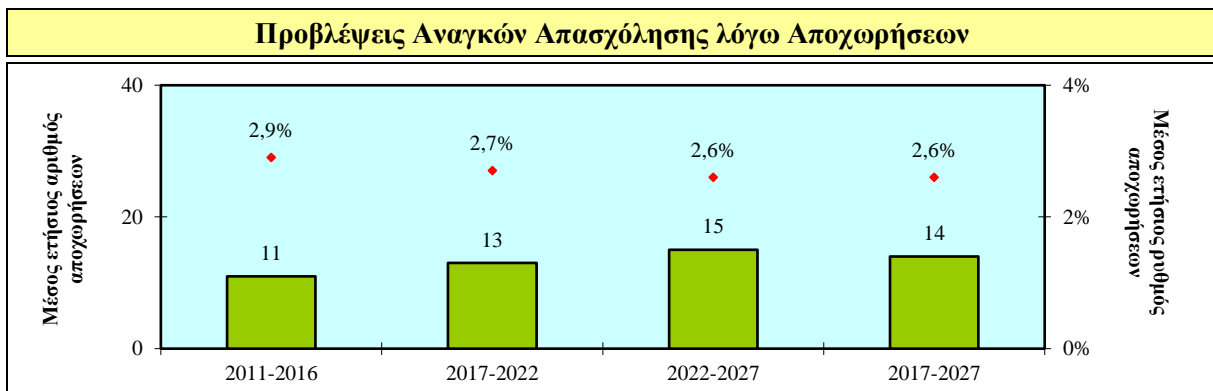
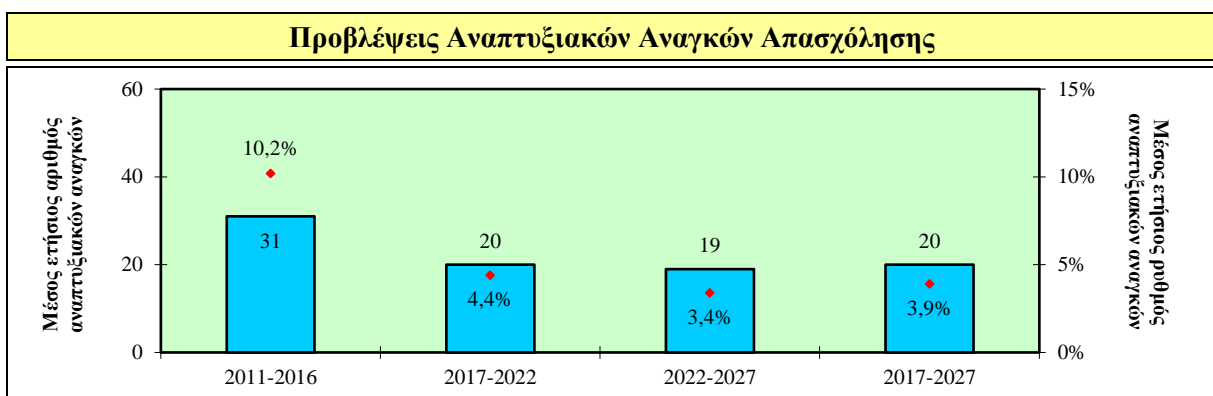
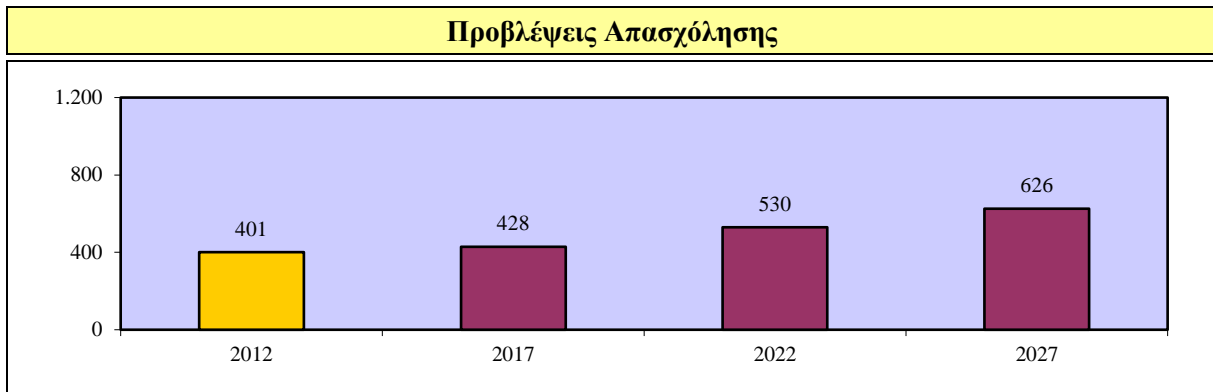
4.3.8. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

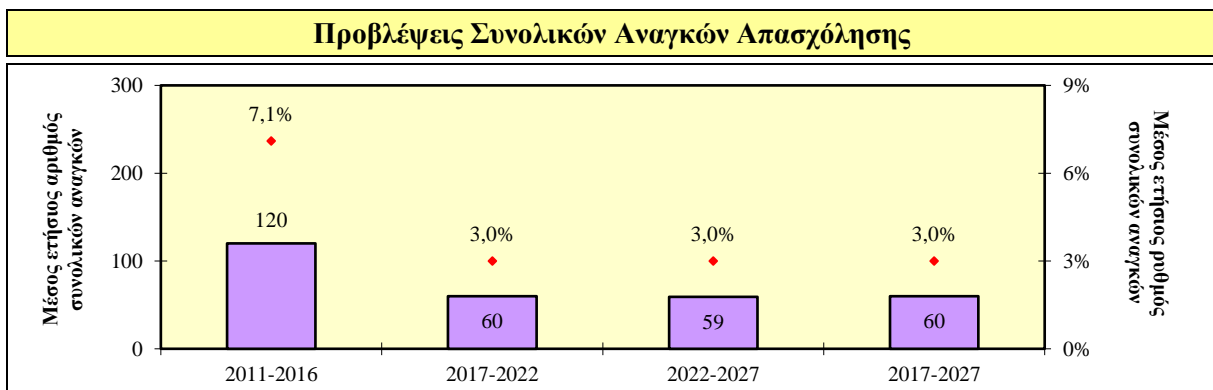
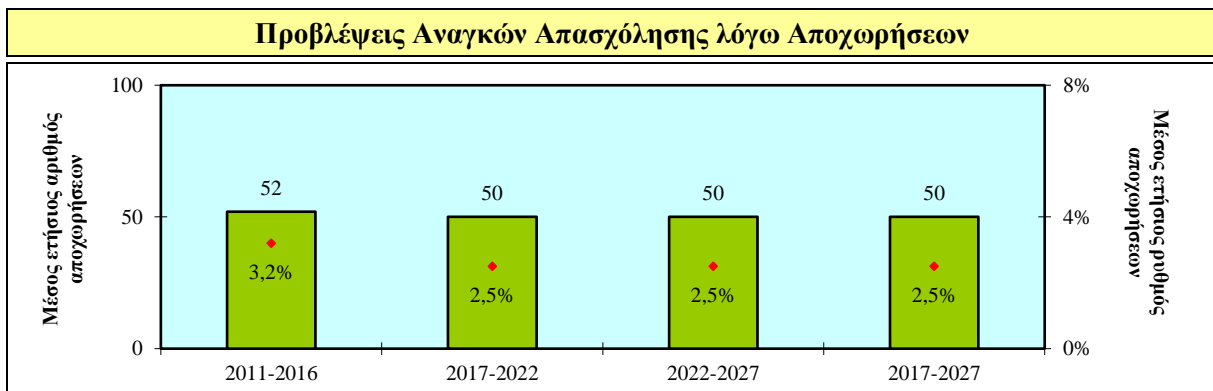
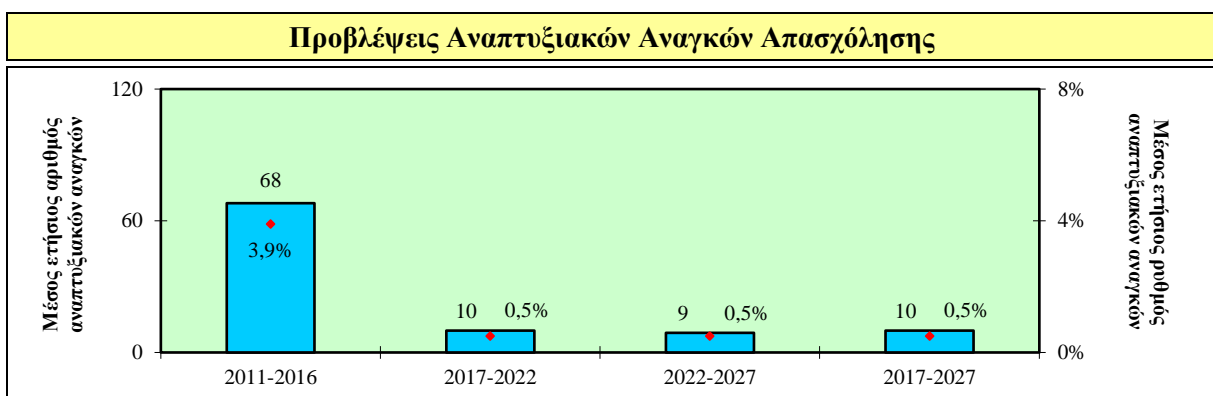
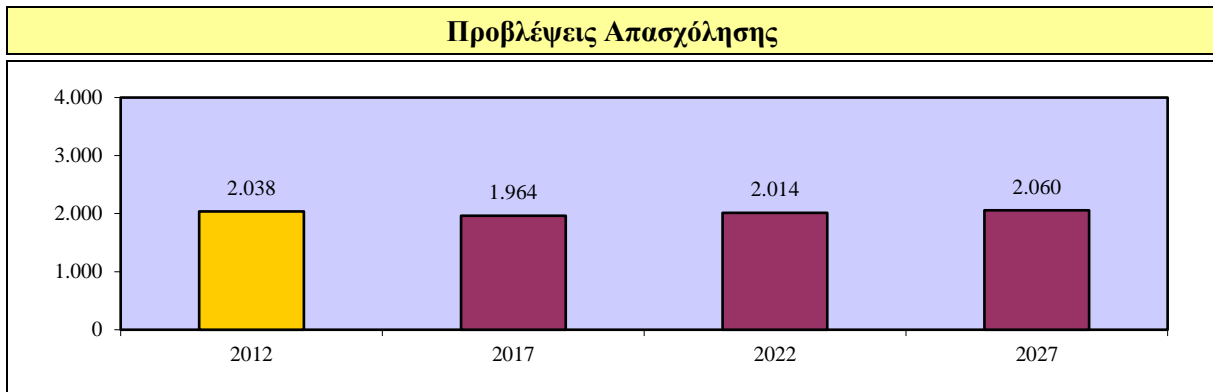
4.3.8.1. Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης

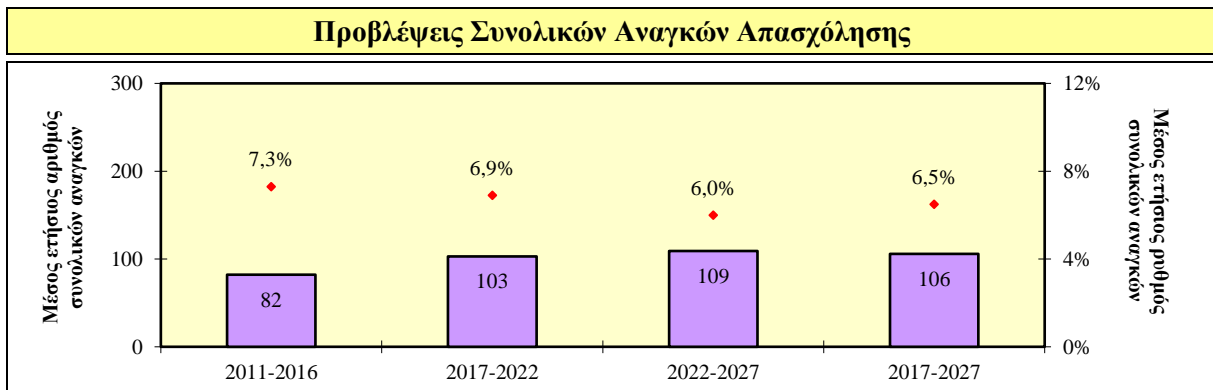
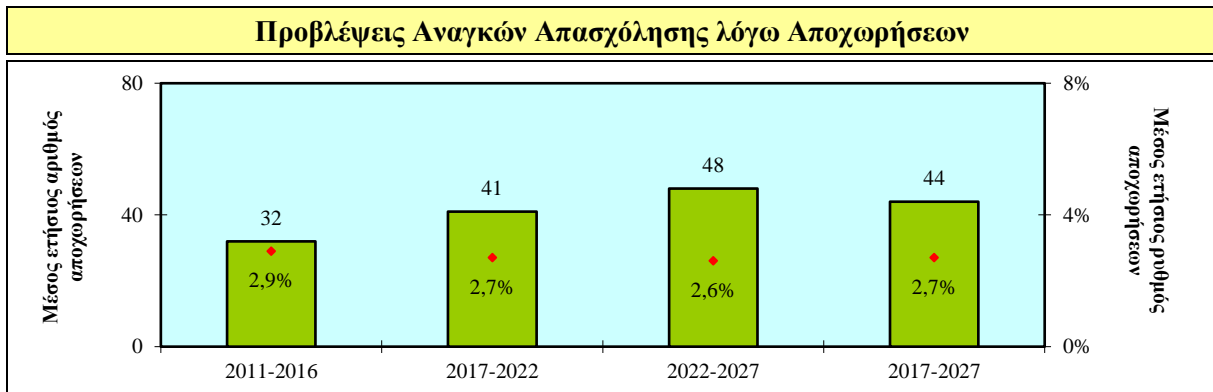
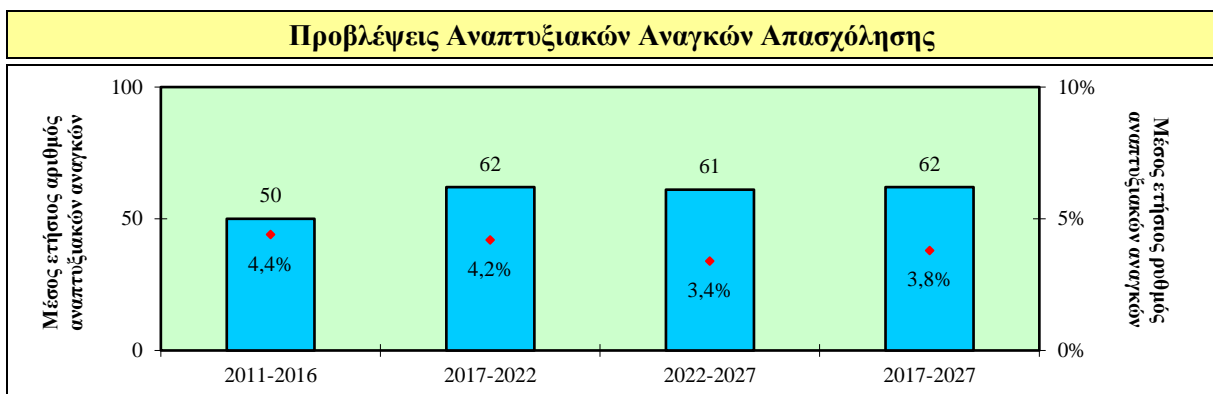
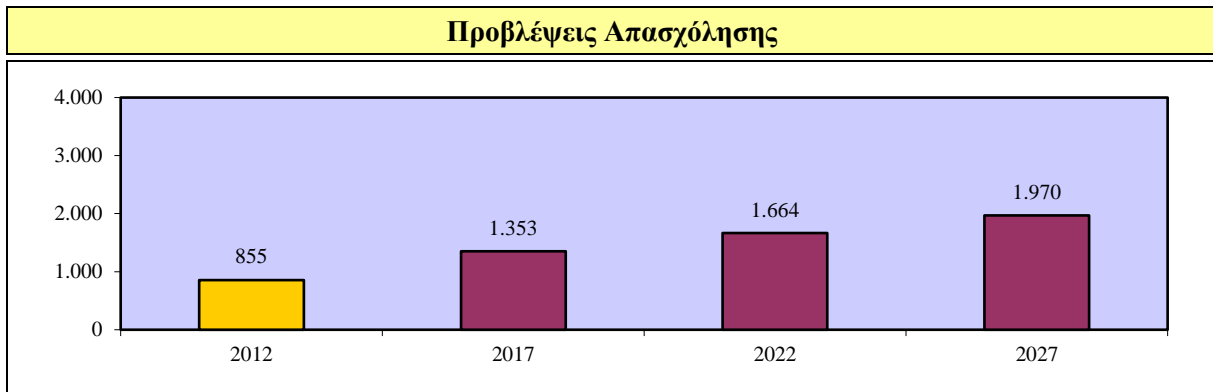
4.3.8.2. Δραστηριότητες απασχόλησης

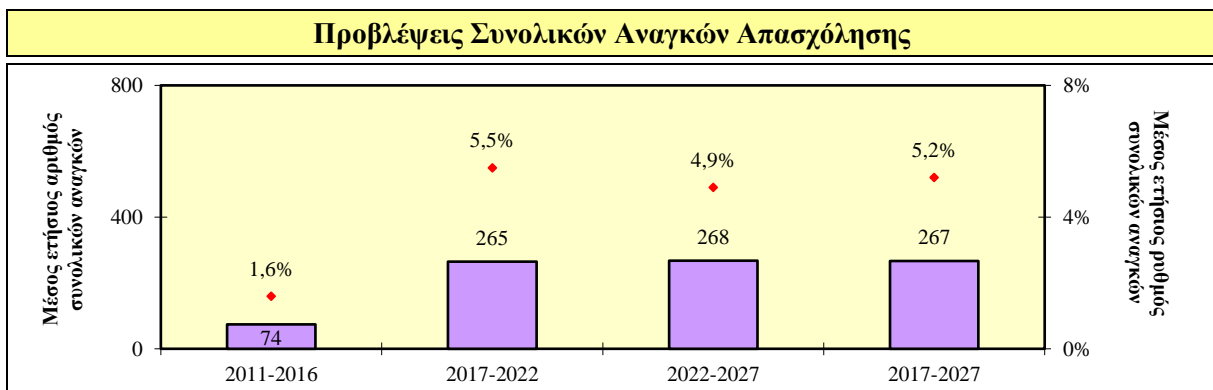
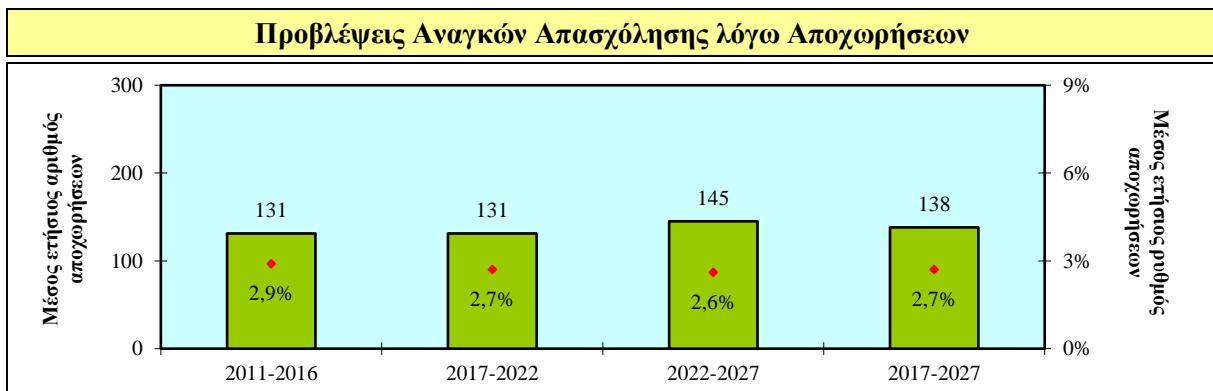
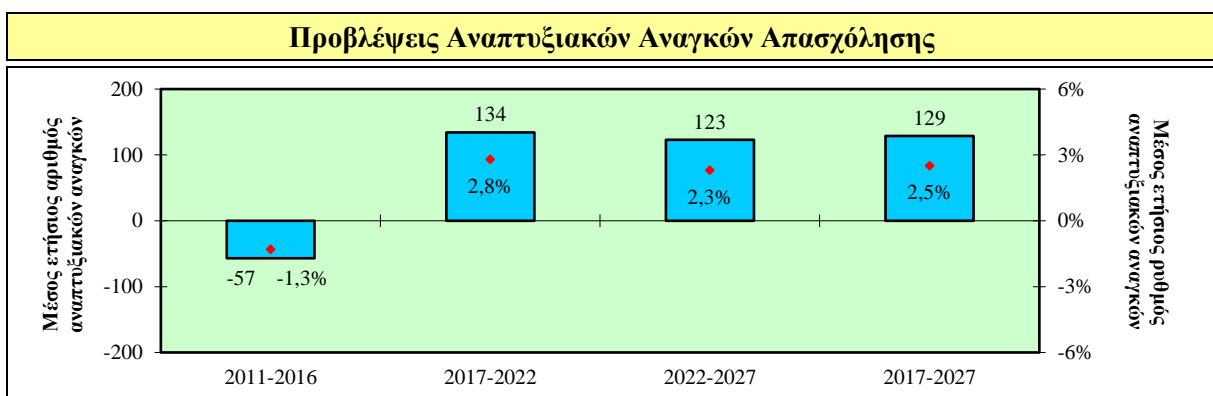
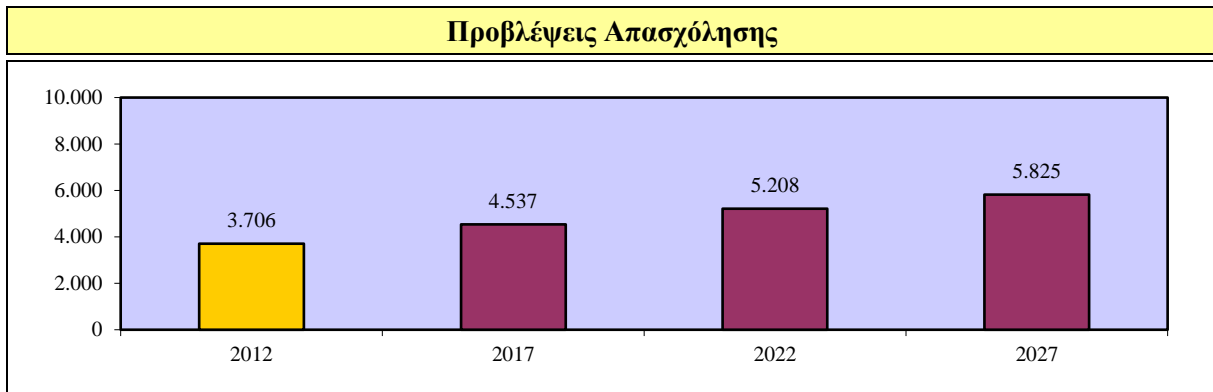
4.3.8.3. Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων

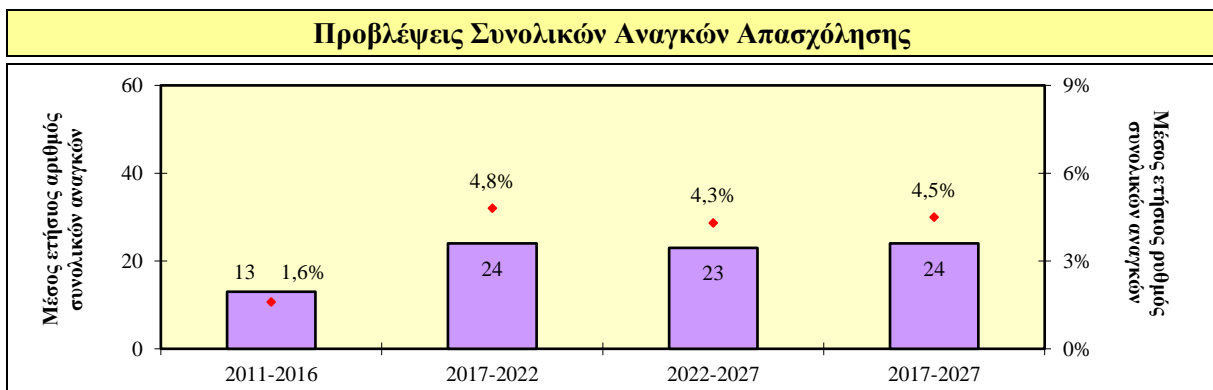
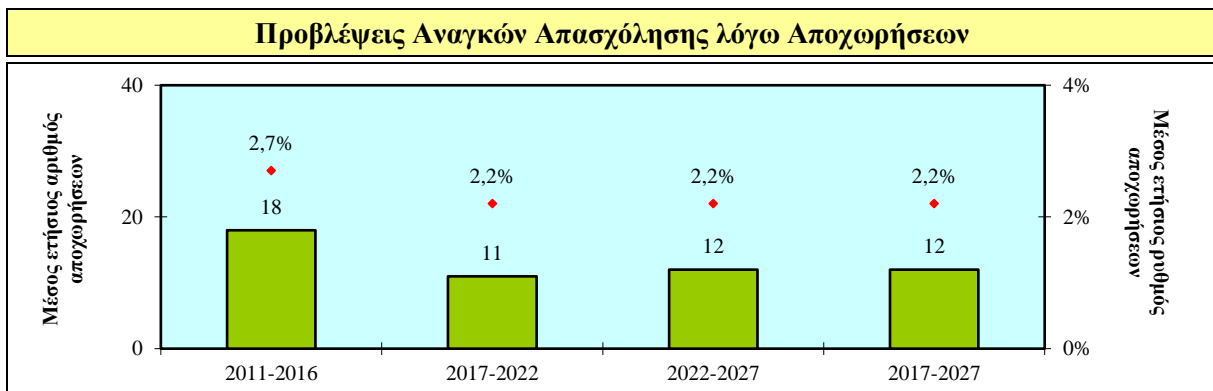
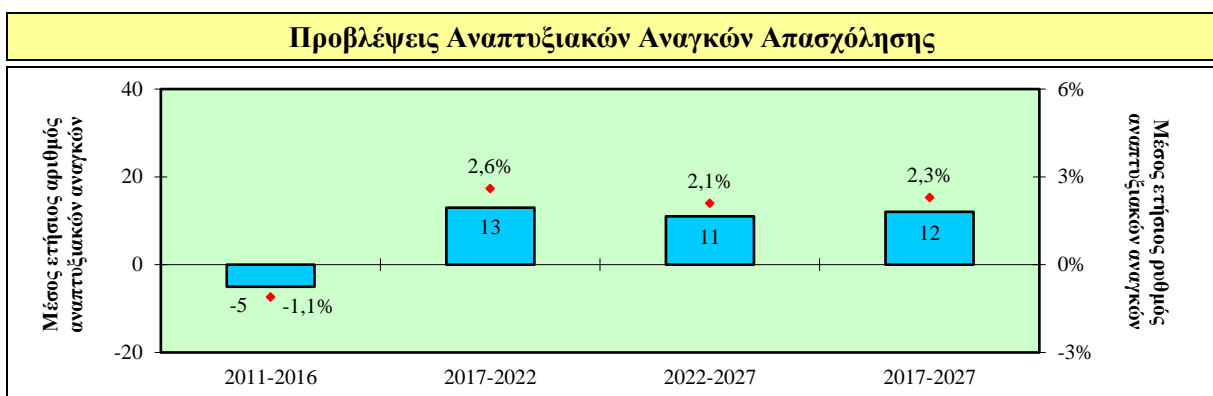
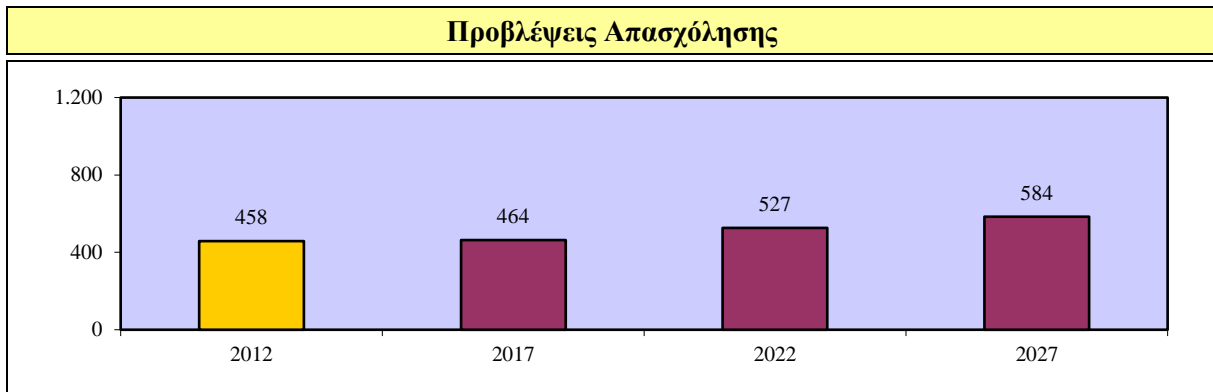
4.3.8.4. Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας

4.3.8.5. Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους

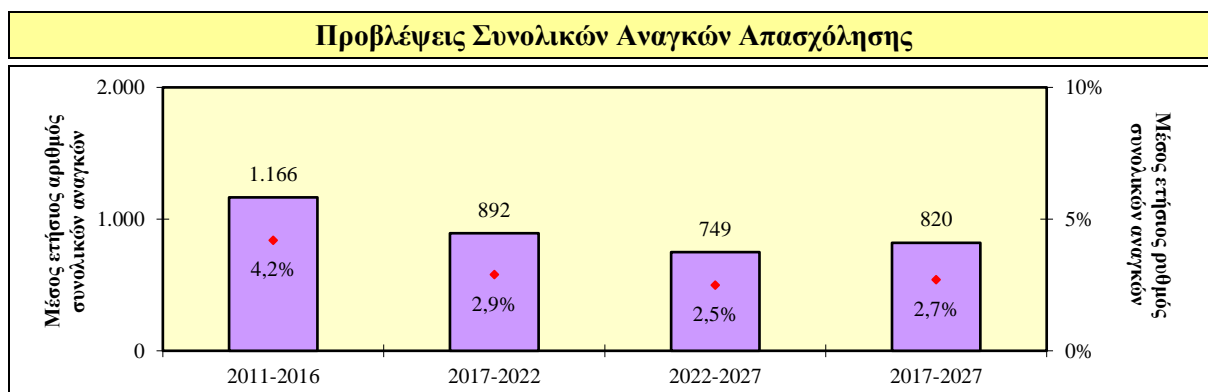
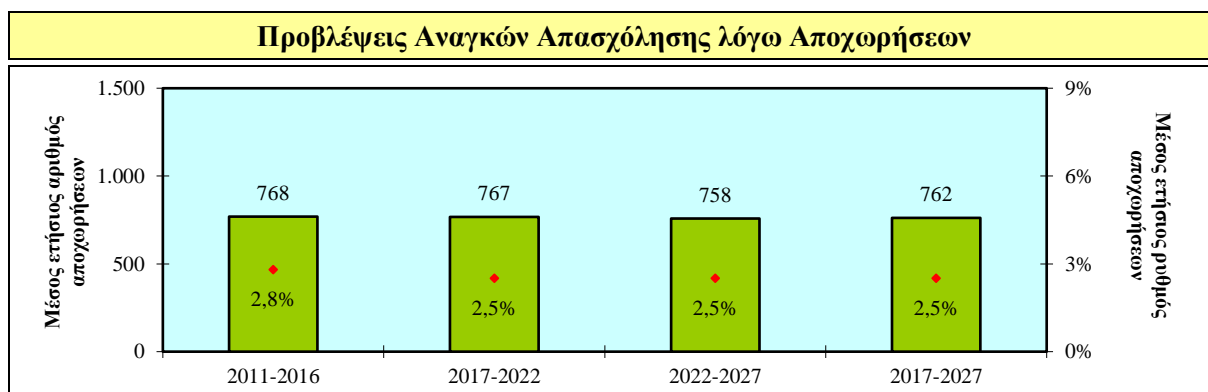
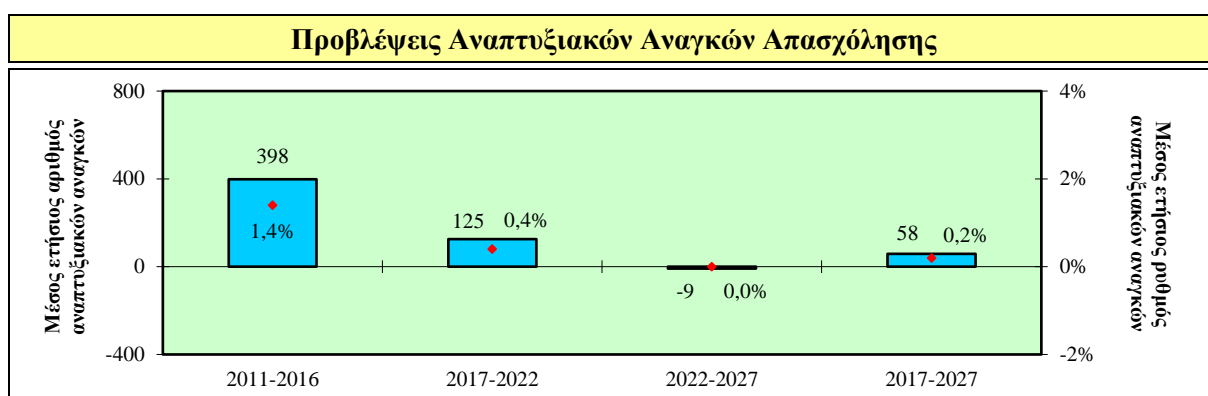
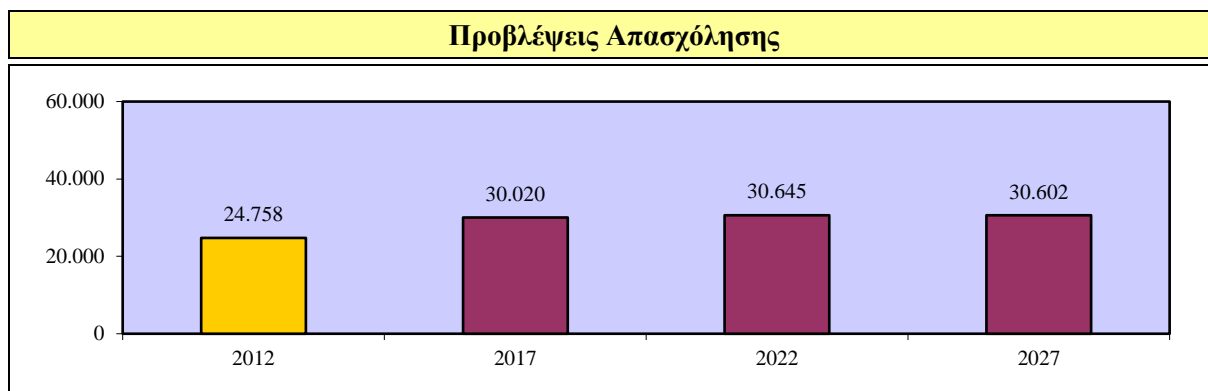

4.3.8.6. Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη

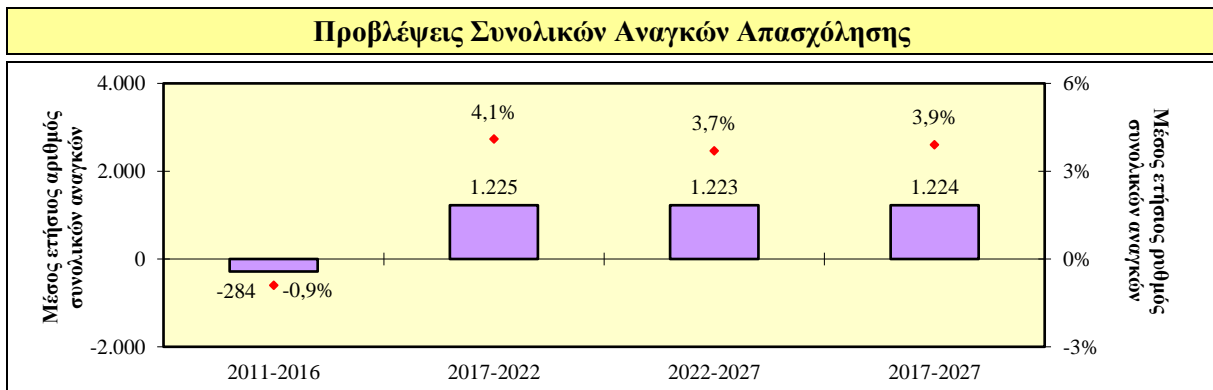
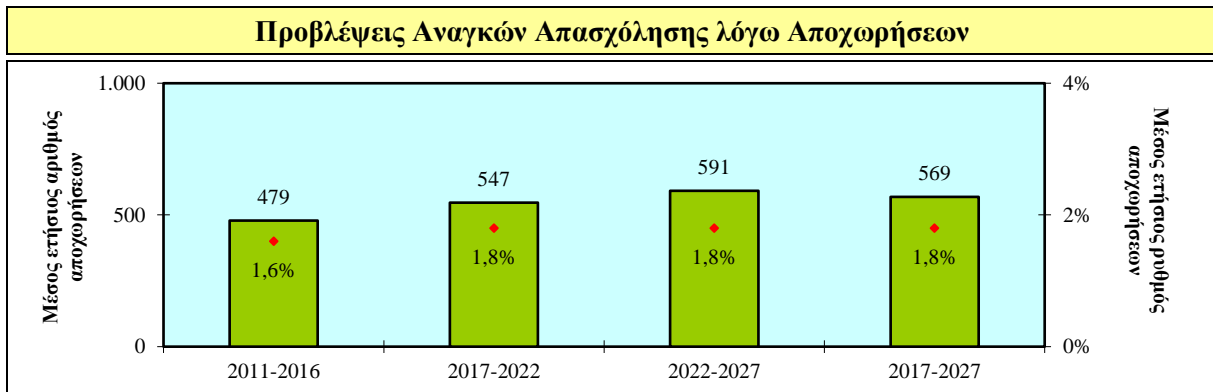
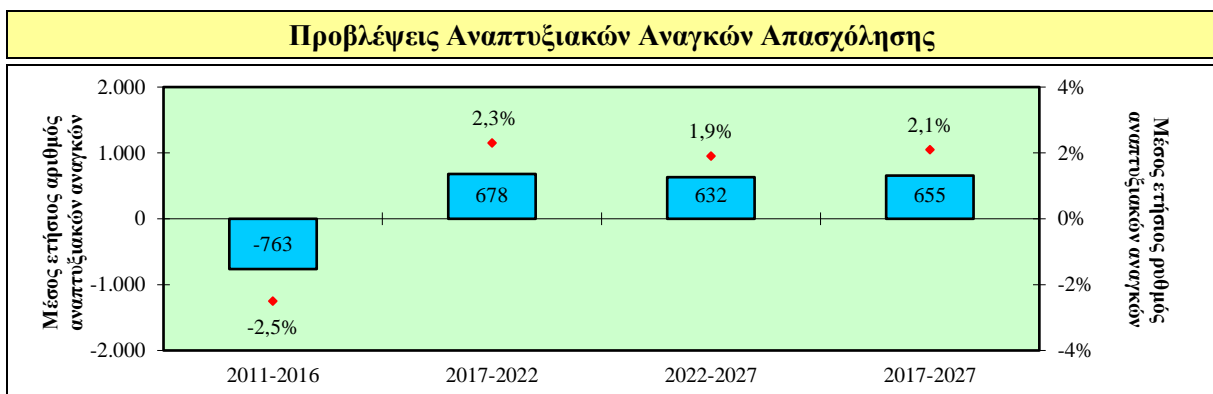
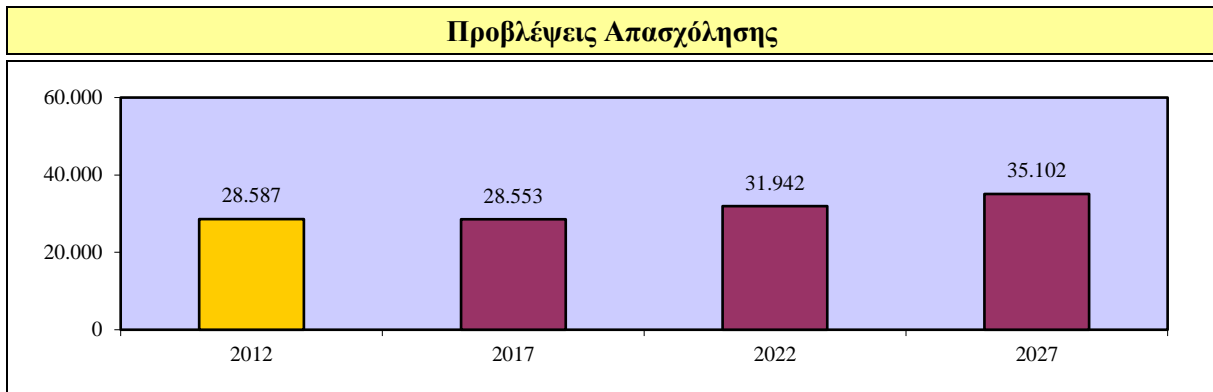

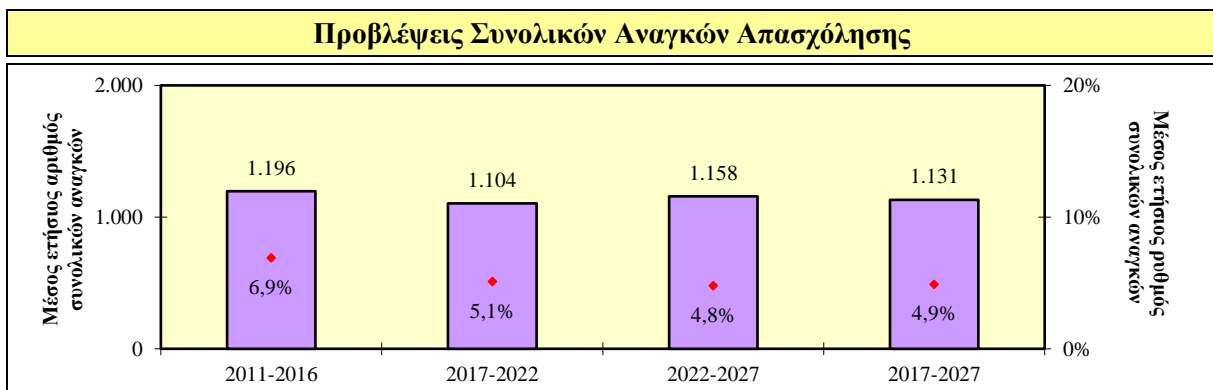
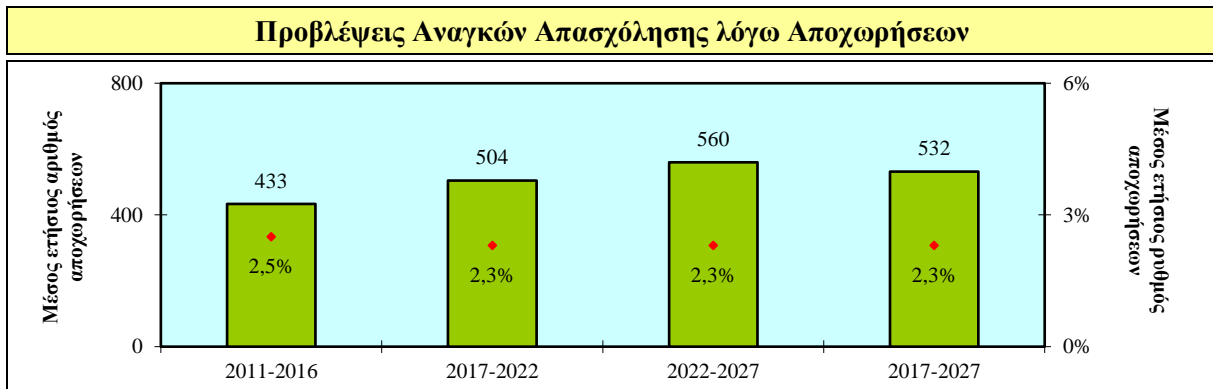
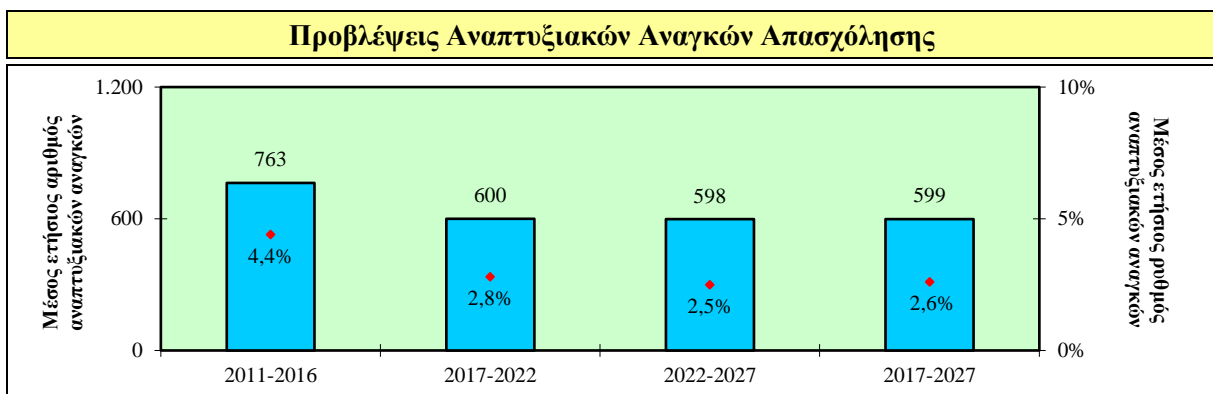
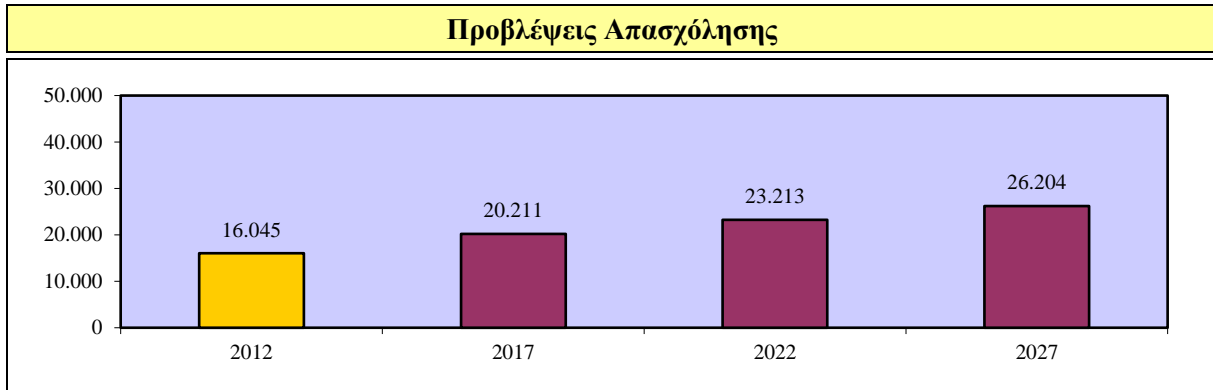
4.3.9. Δημόσια διοίκηση και άμυνα

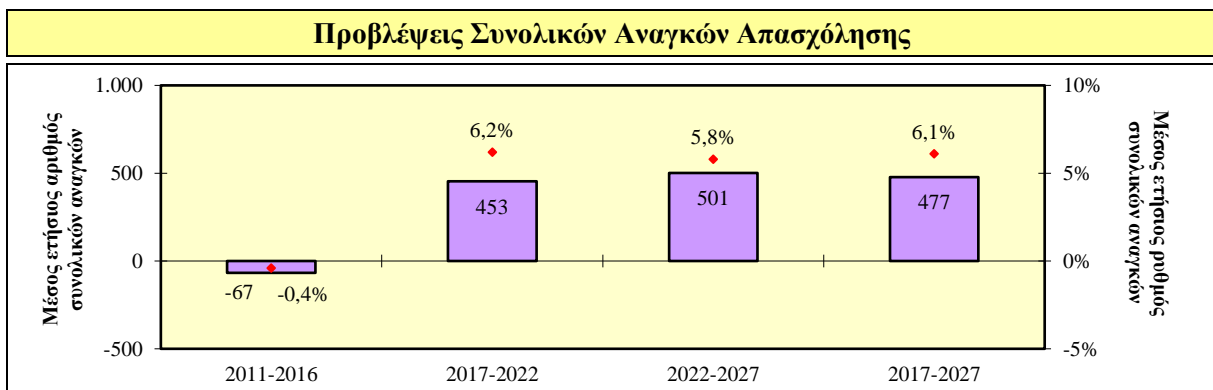
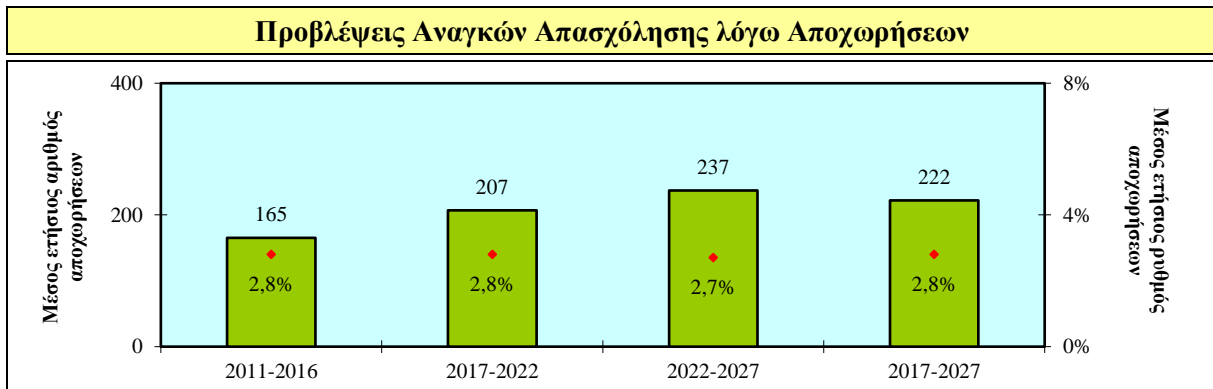
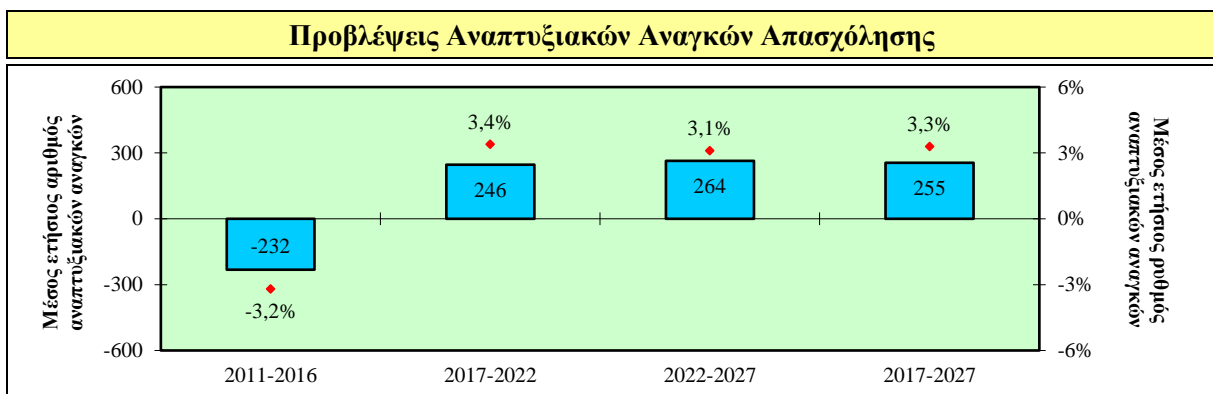
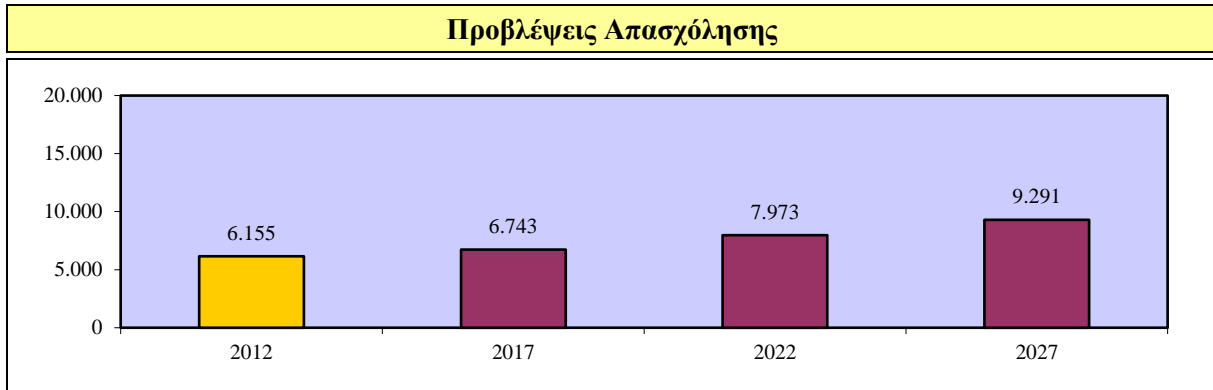
4.3.10. Εκπαίδευση

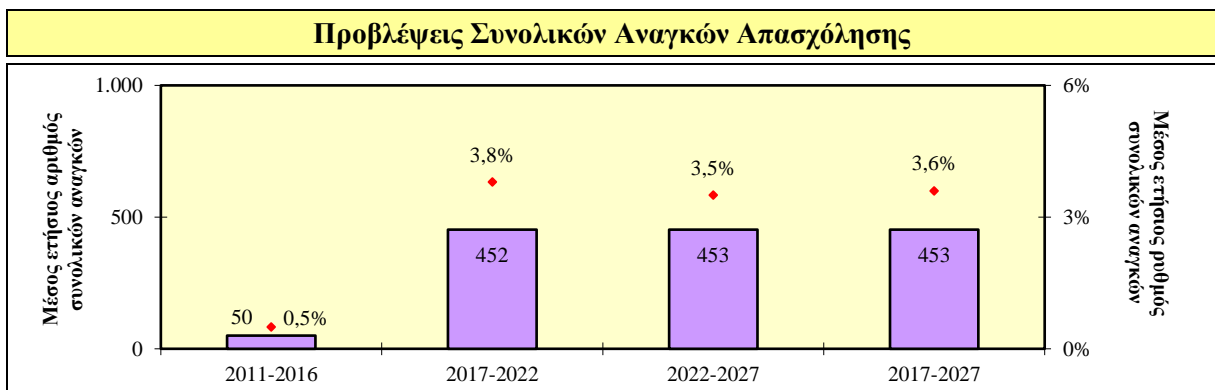
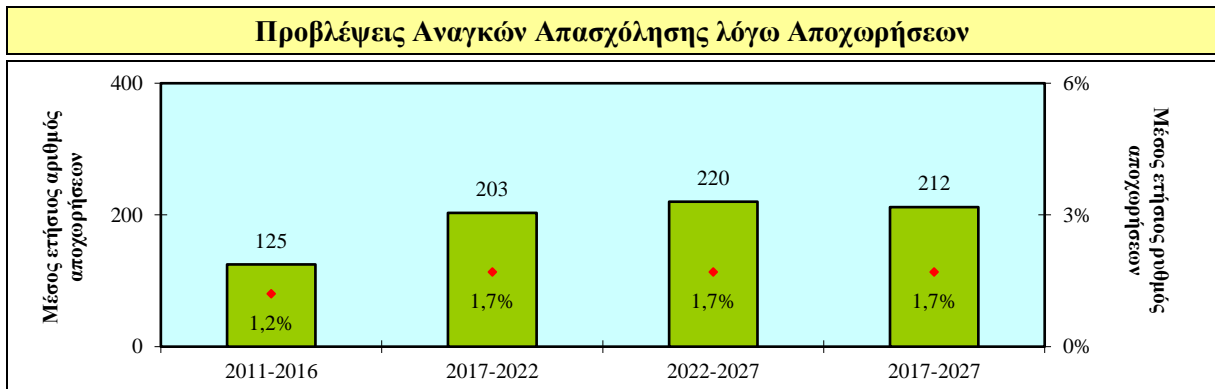
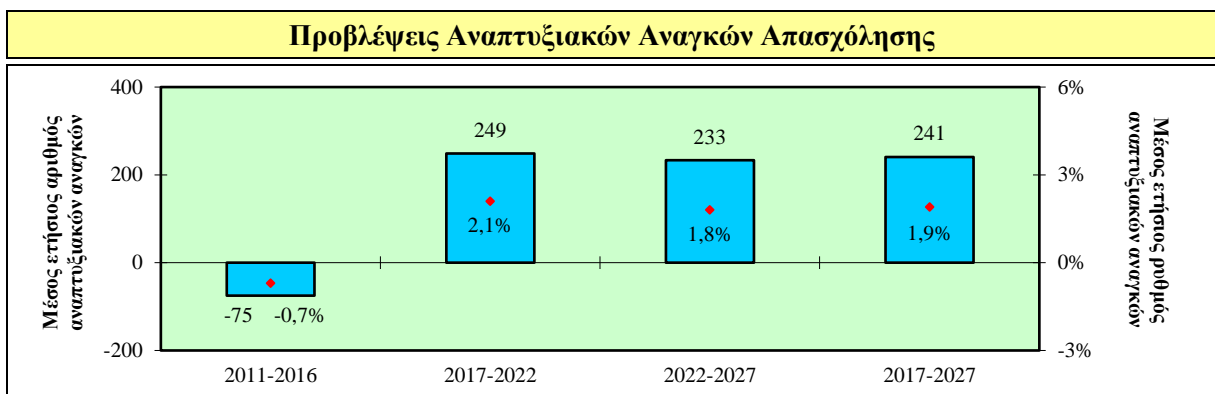
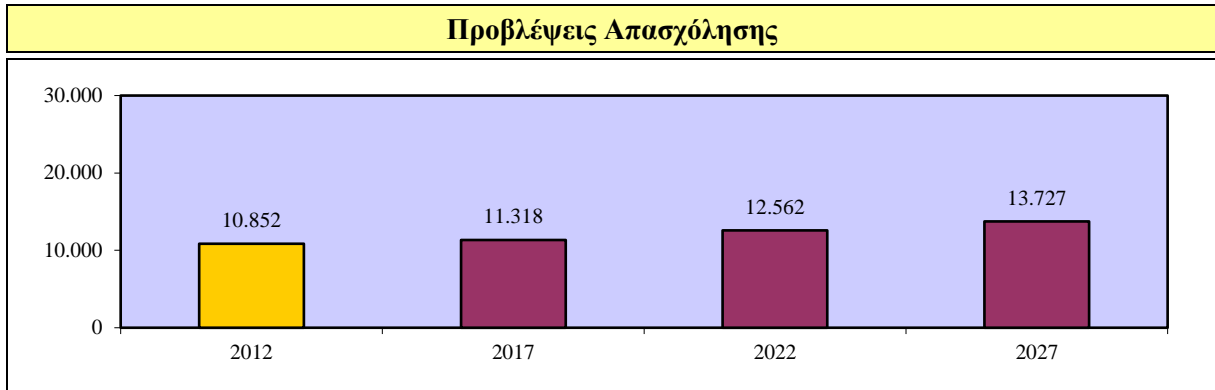
4.3.11. Υγεία και κοινωνική μέριμνα

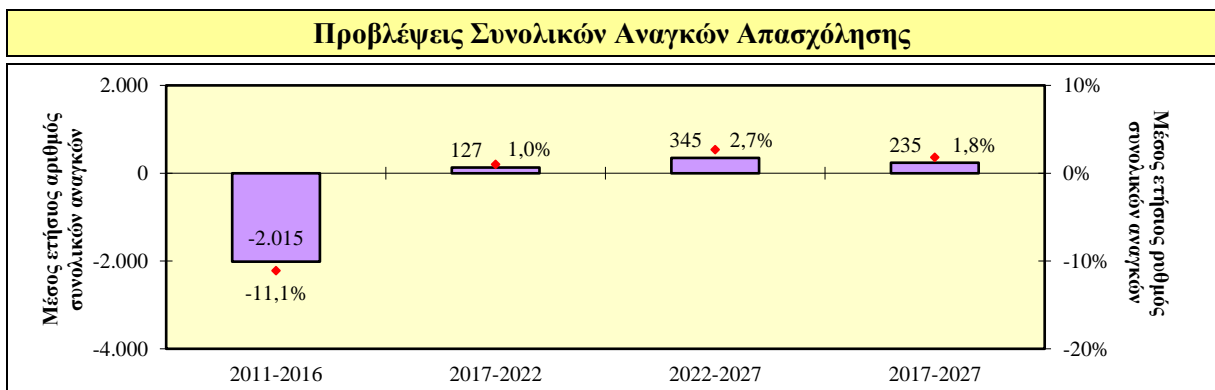
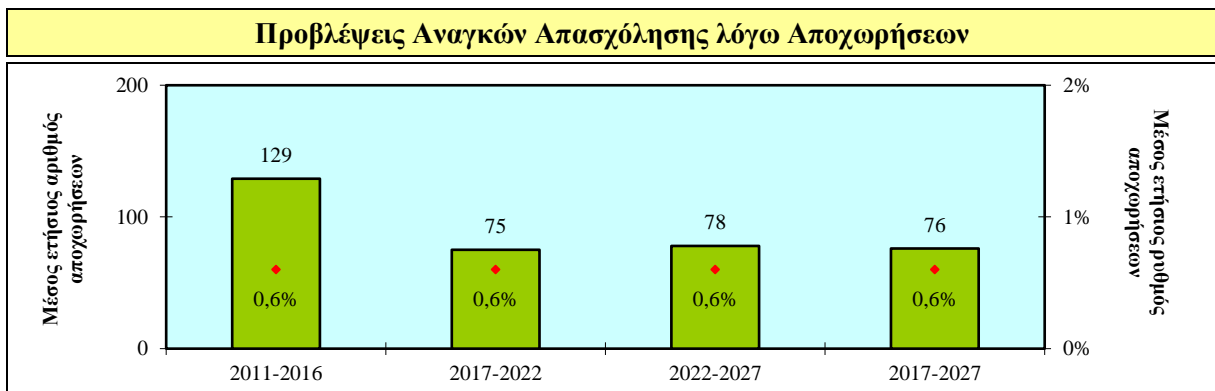
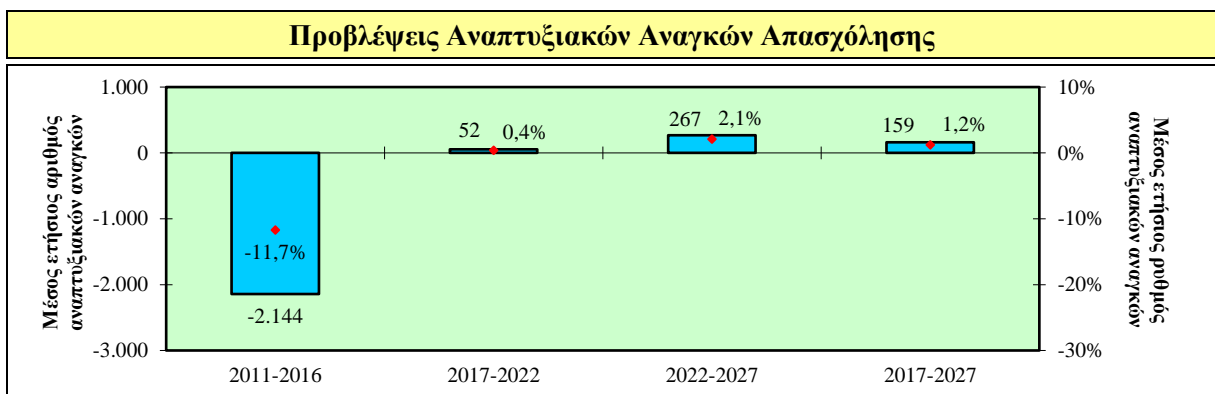
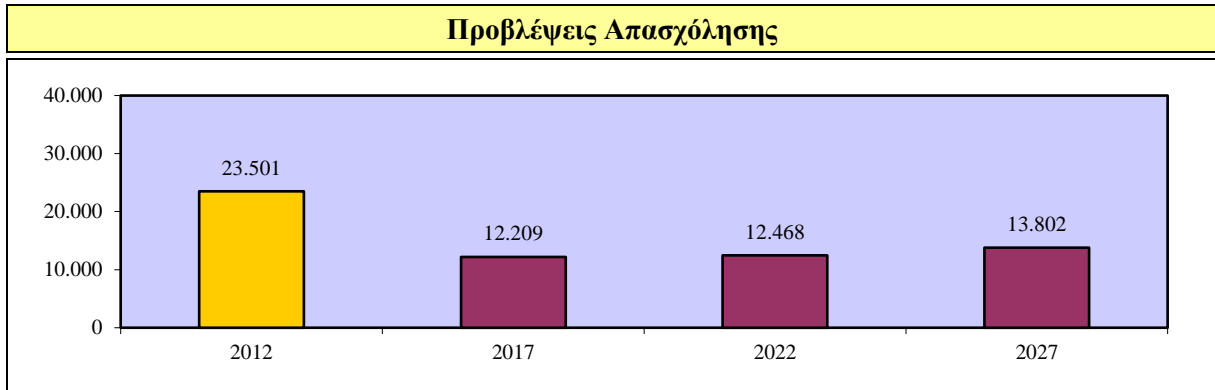
4.3.12. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία

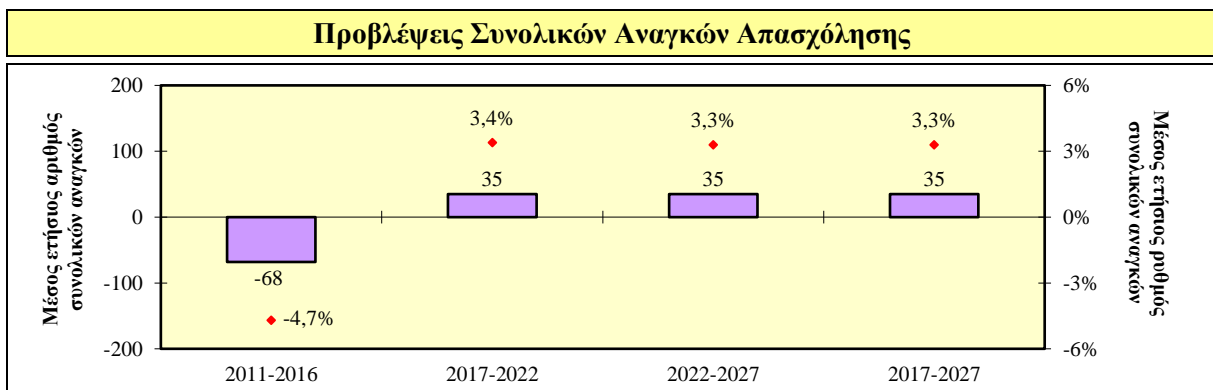
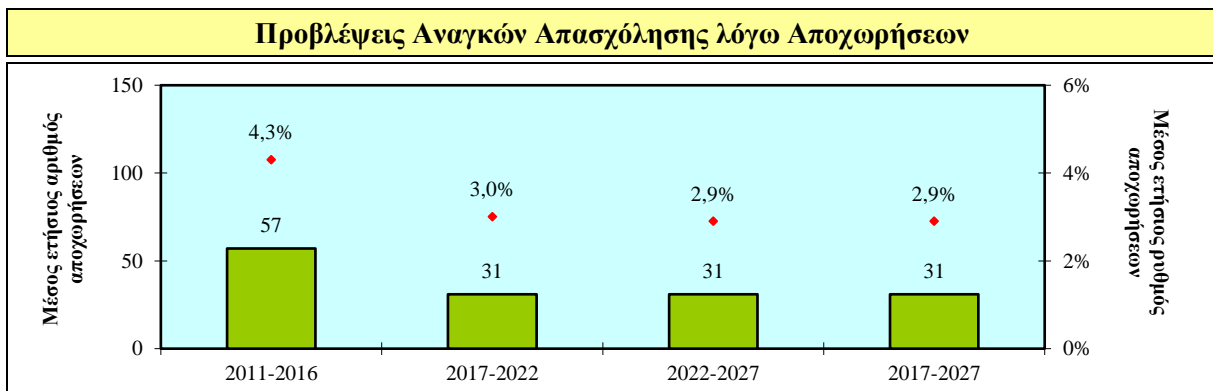
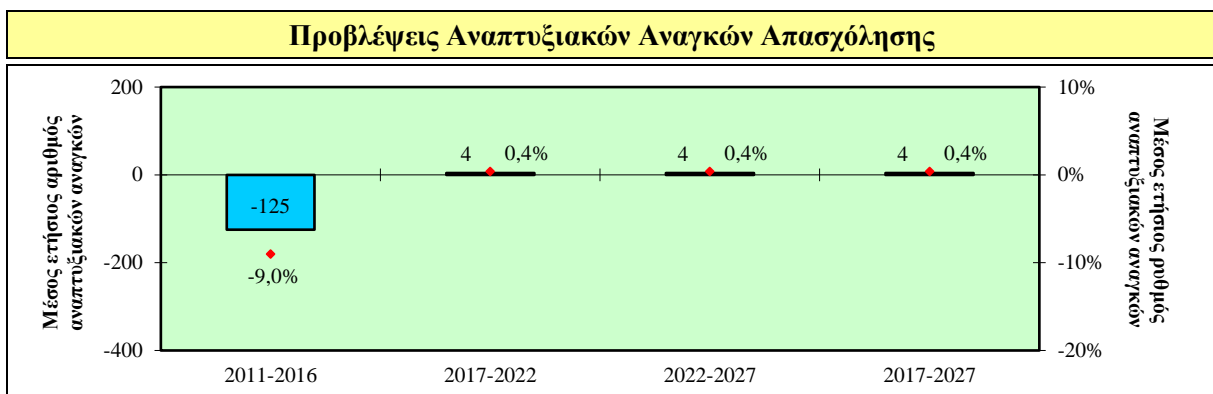
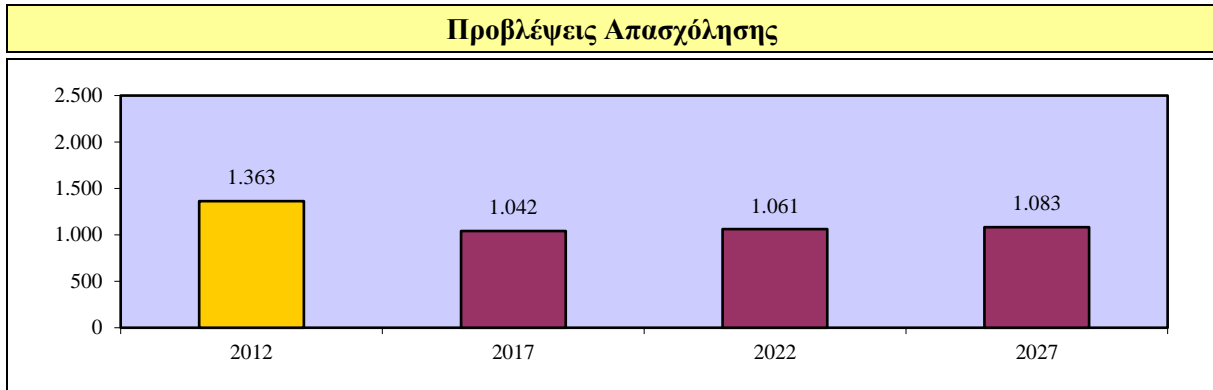
4.3.13. Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών

4.3.14. Ιδιωτικά νοικοκυριά

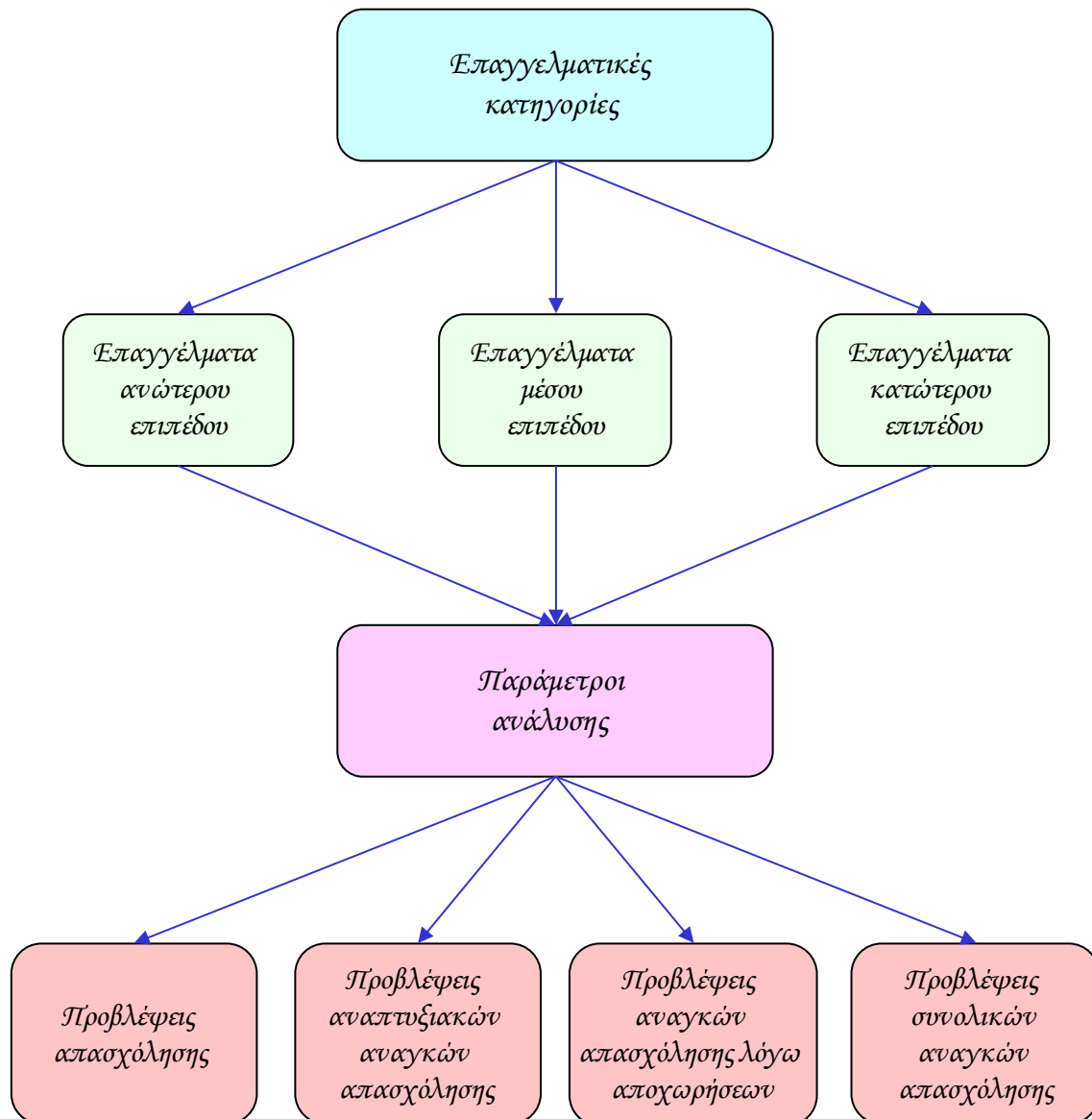

4.3.15. Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς

5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης σε επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2027. Συγκεκριμένα, αναλύονται οι προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα ανώτερου, μέσου και κατώτερου επιπέδου καθώς και στις επιμέρους επαγγελματικές ομάδες τους.

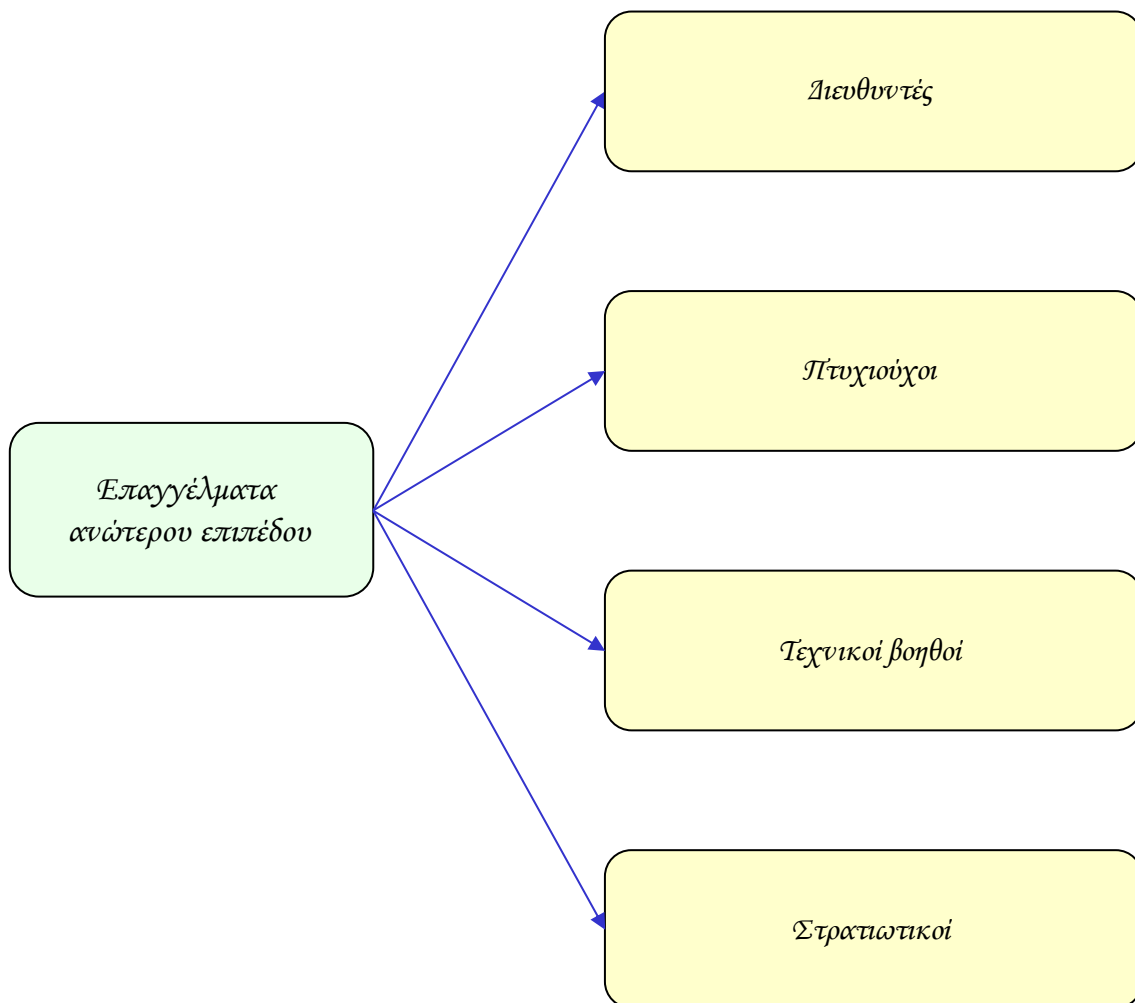

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται για κάθε επαγγελματική κατηγορία αφορούν τις προβλέψεις για τον αριθμό των απασχολουμένων καθώς και τις προβλέψεις για τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, των αναγκών απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και των συνολικών αναγκών απασχόλησης.

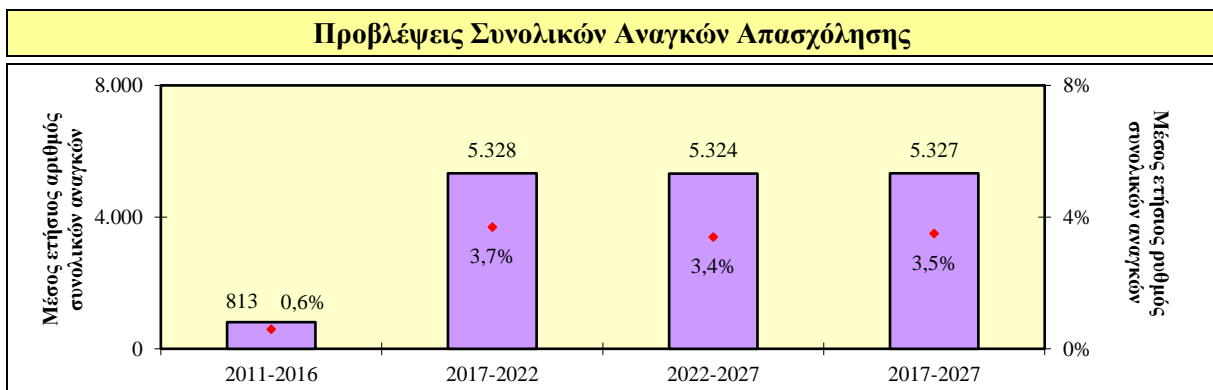
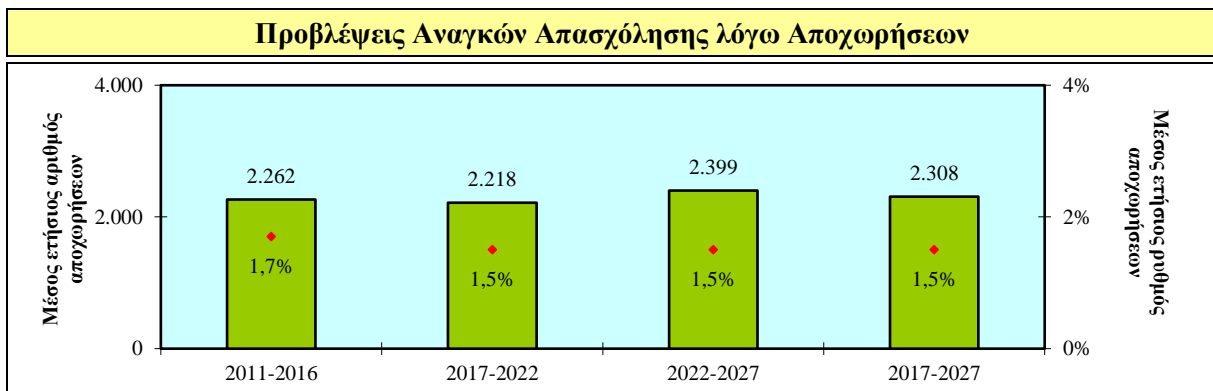
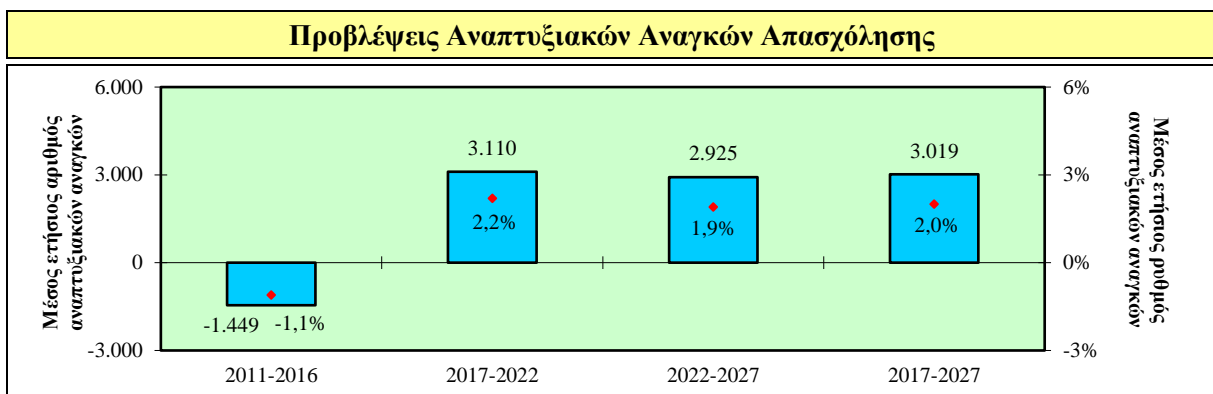
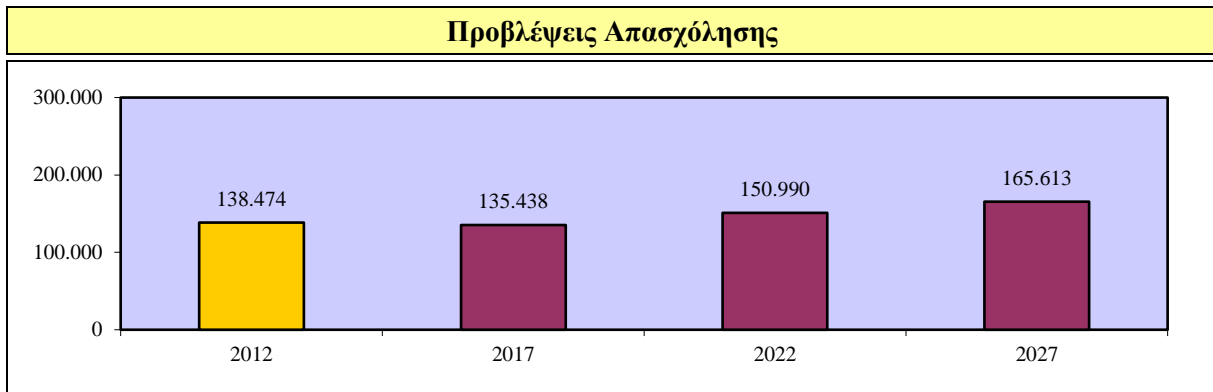
5.1. Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές κατηγορίες και ομάδες τους κατά την περίοδο 2017-2027.

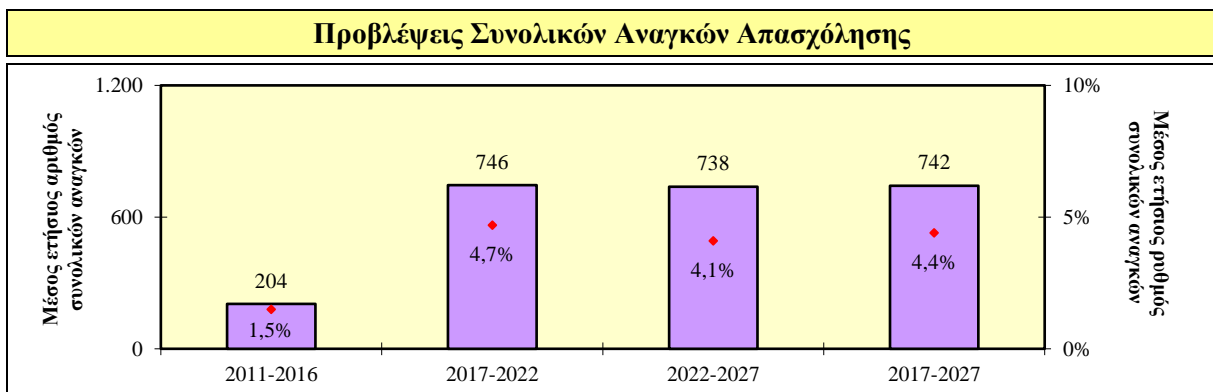
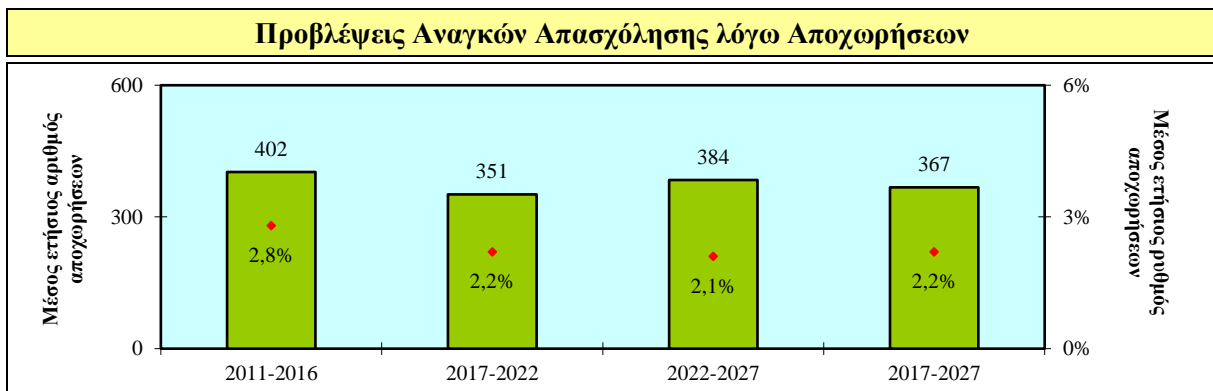
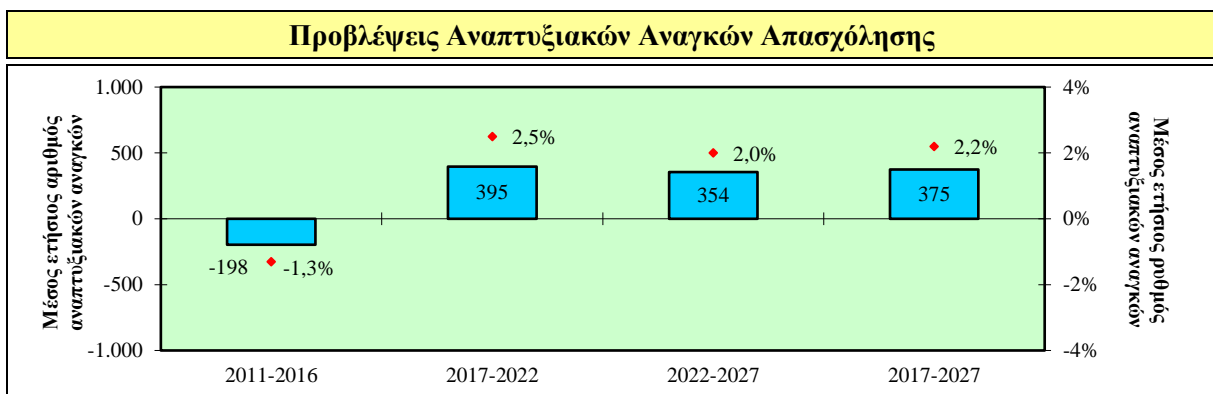
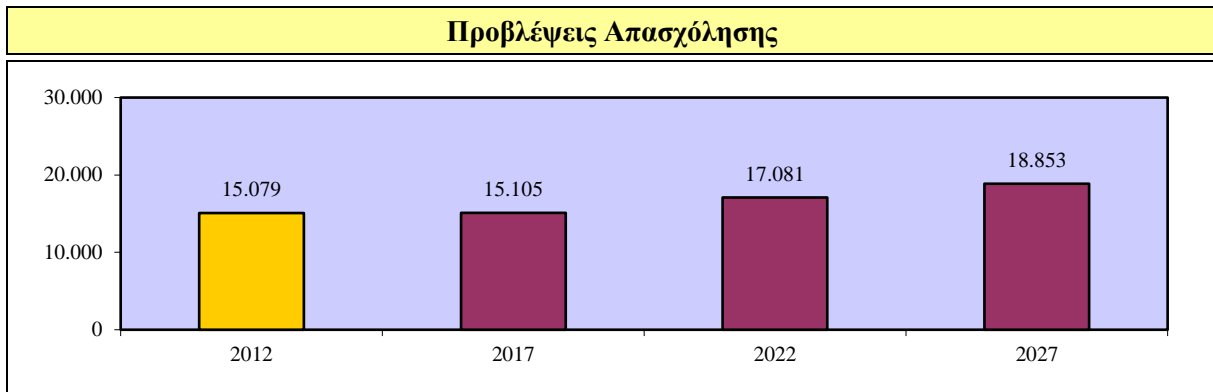

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

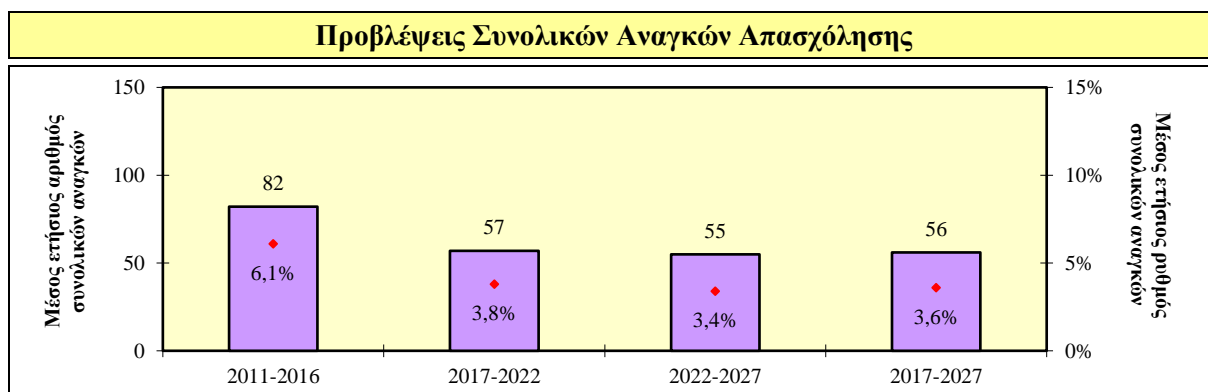
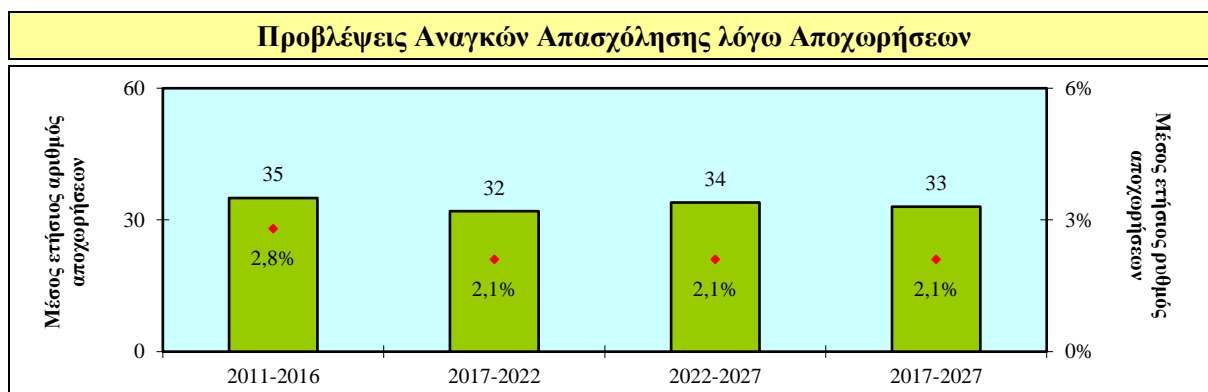
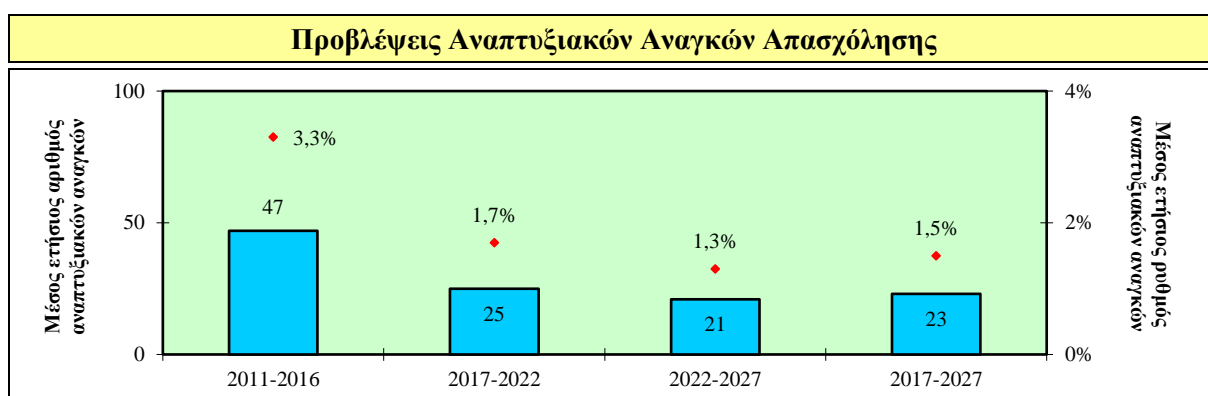
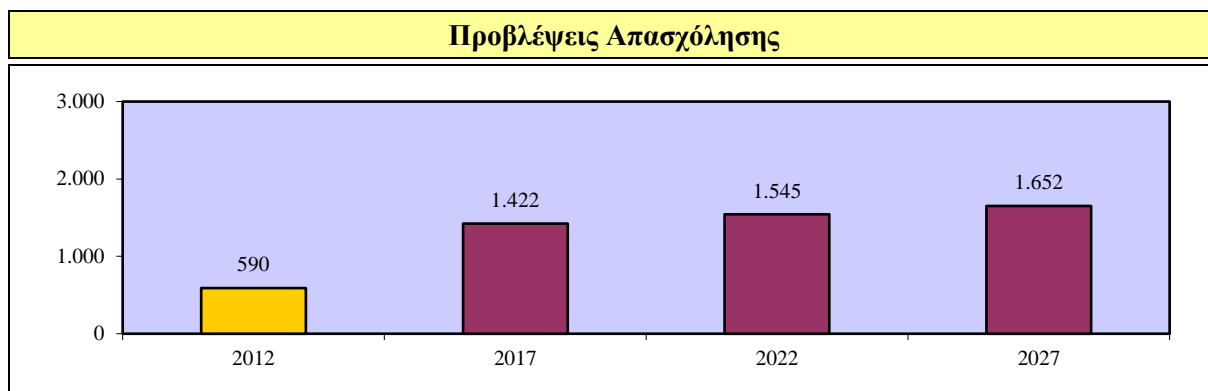
Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου

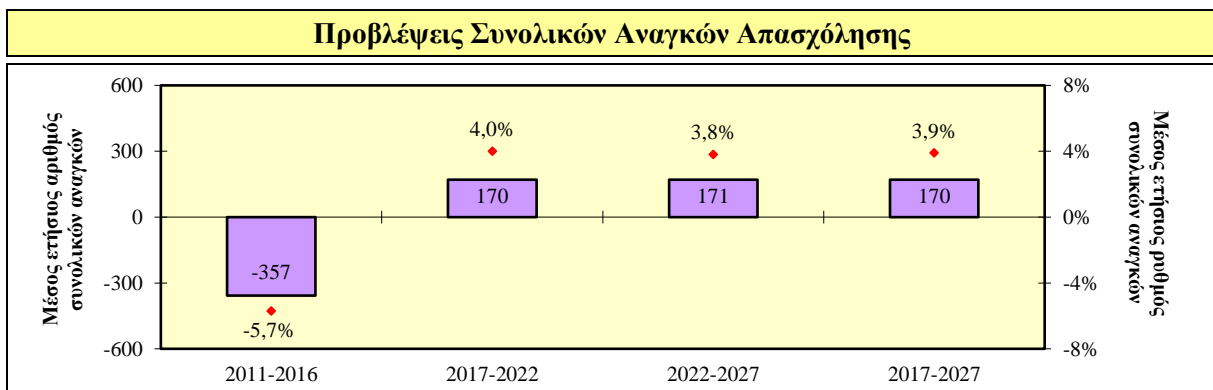
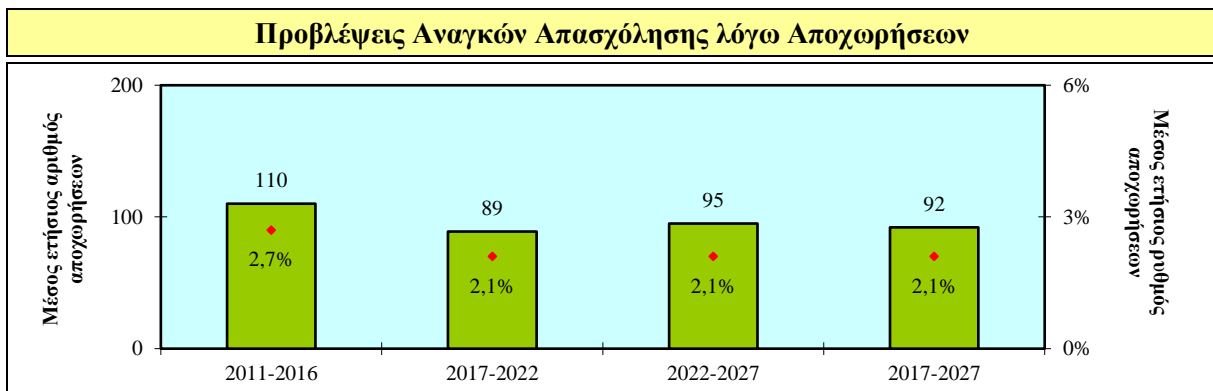
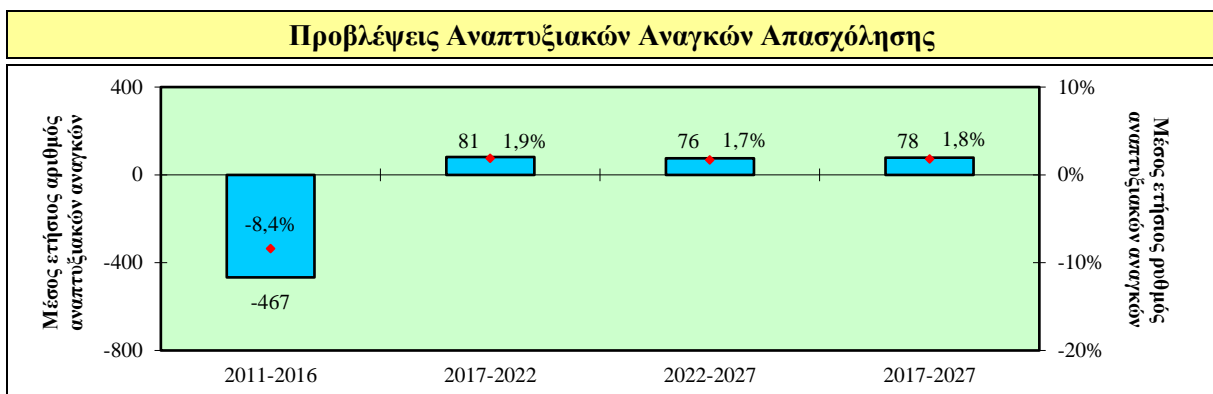
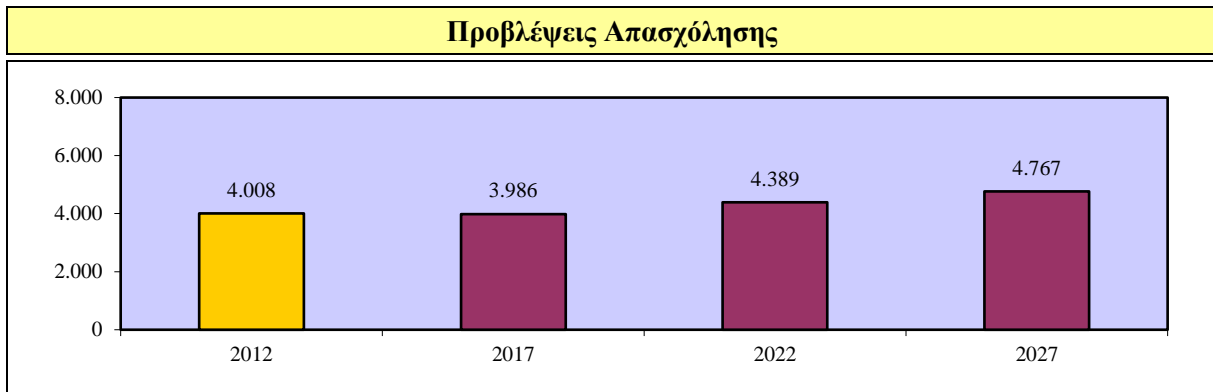
5.1.1. Διευθυντές

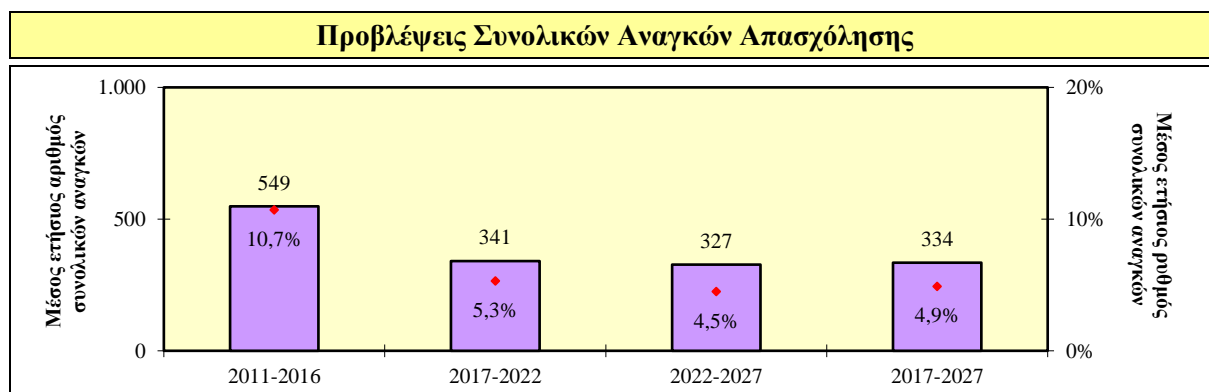
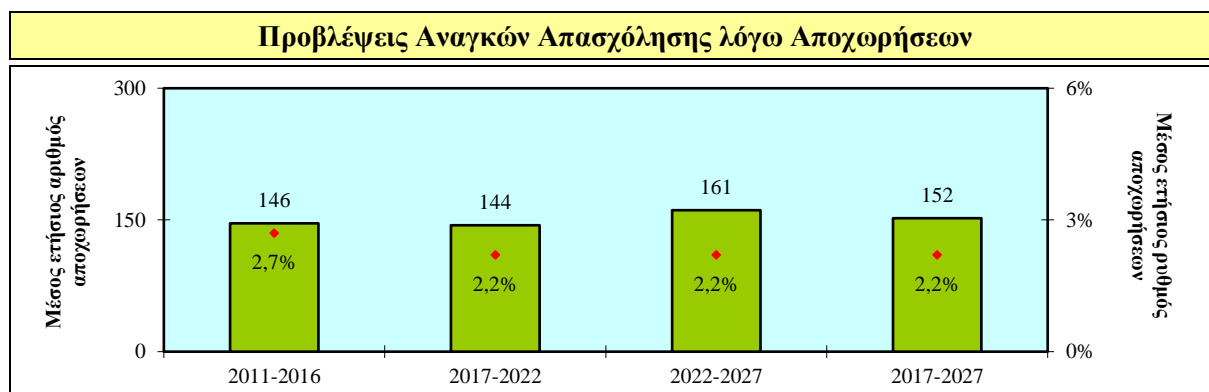
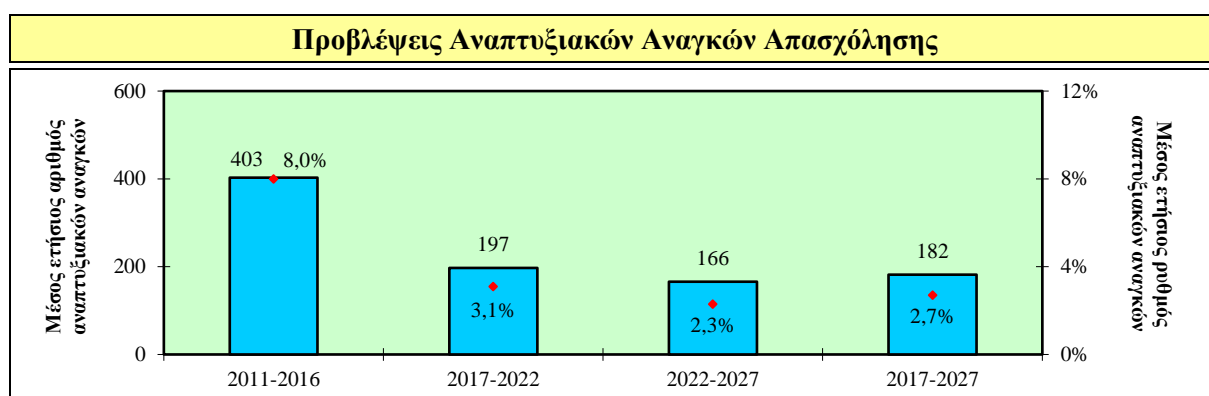
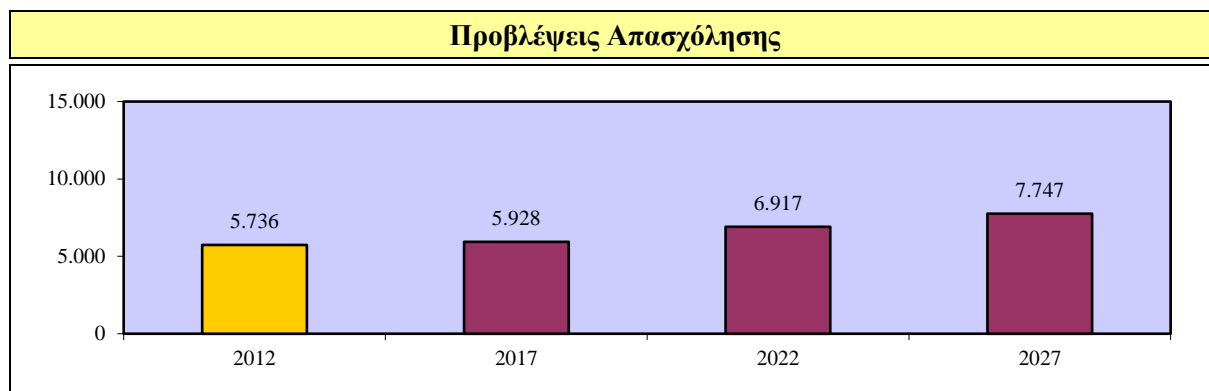
5.1.1.1. Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί

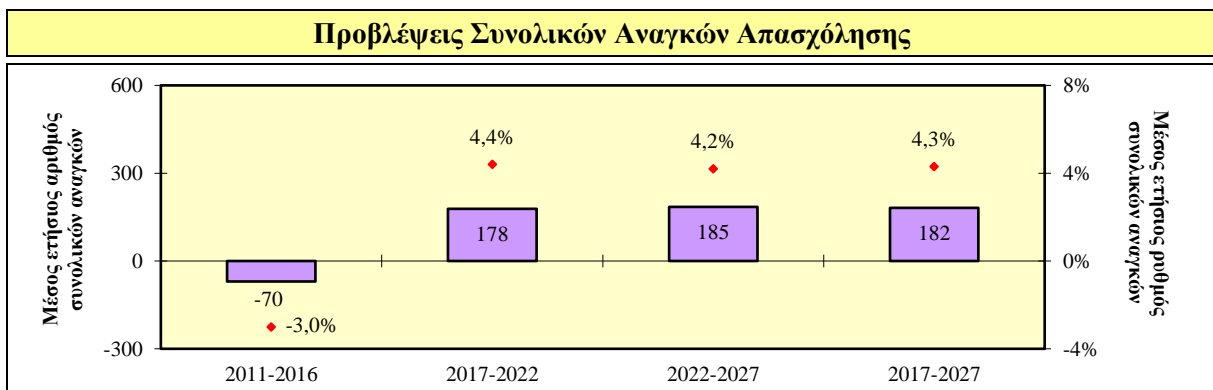
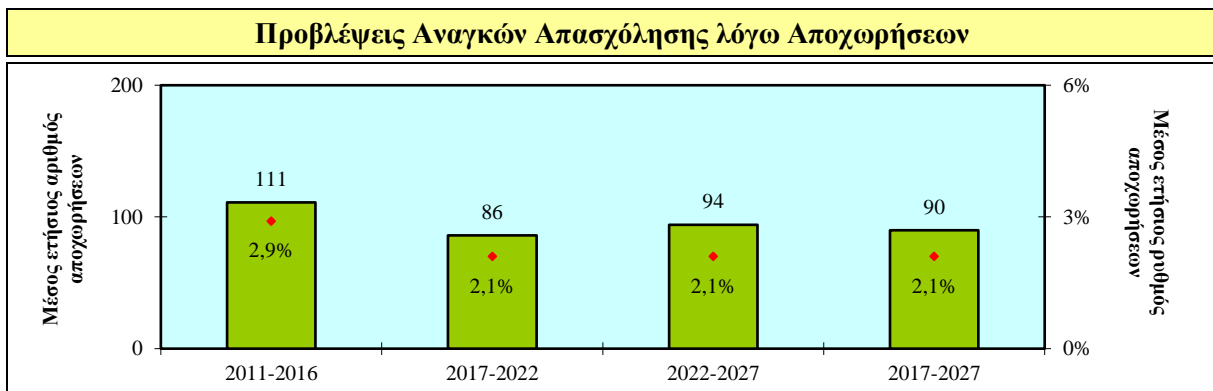
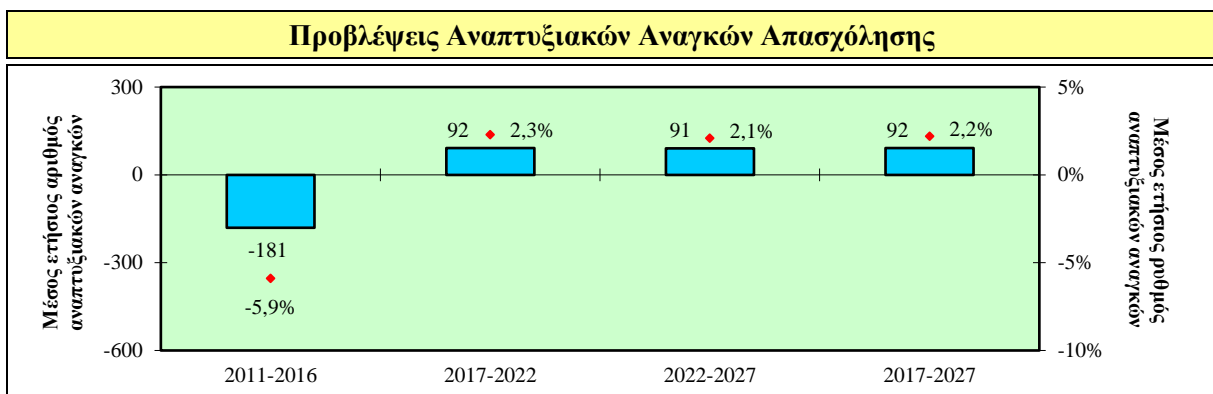
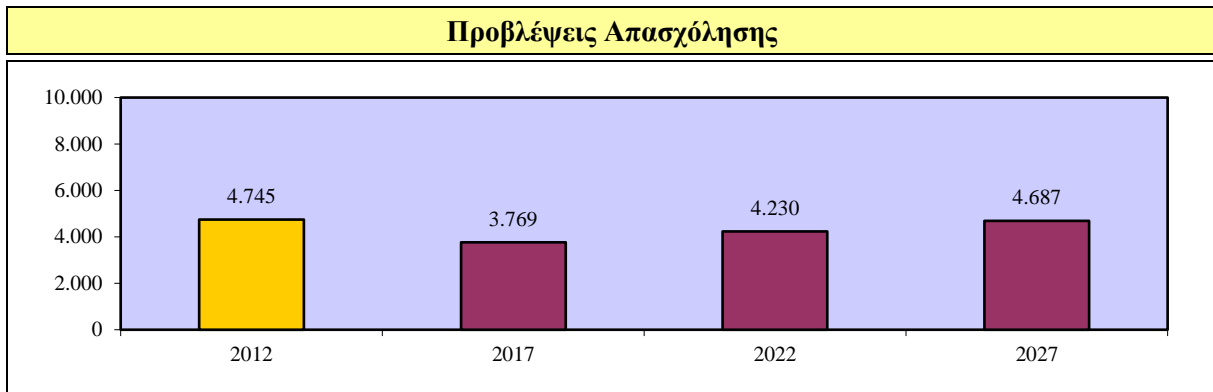
5.1.1.2. Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές

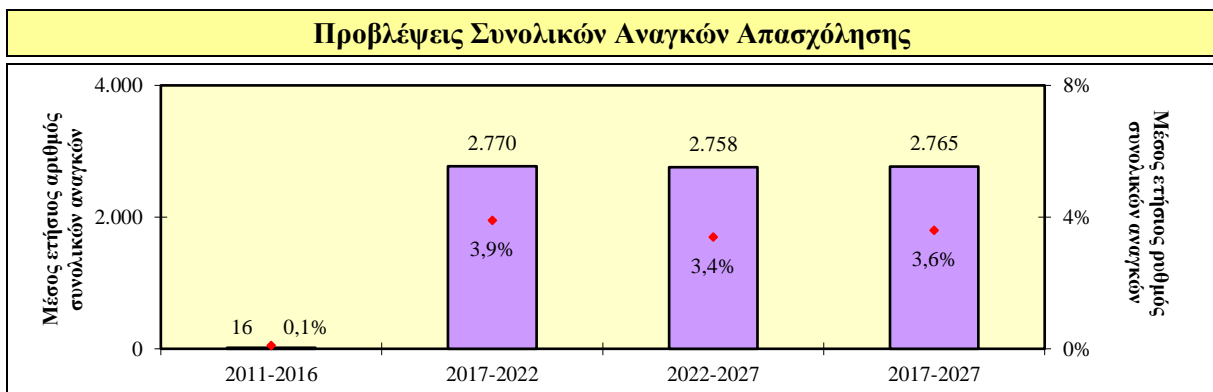
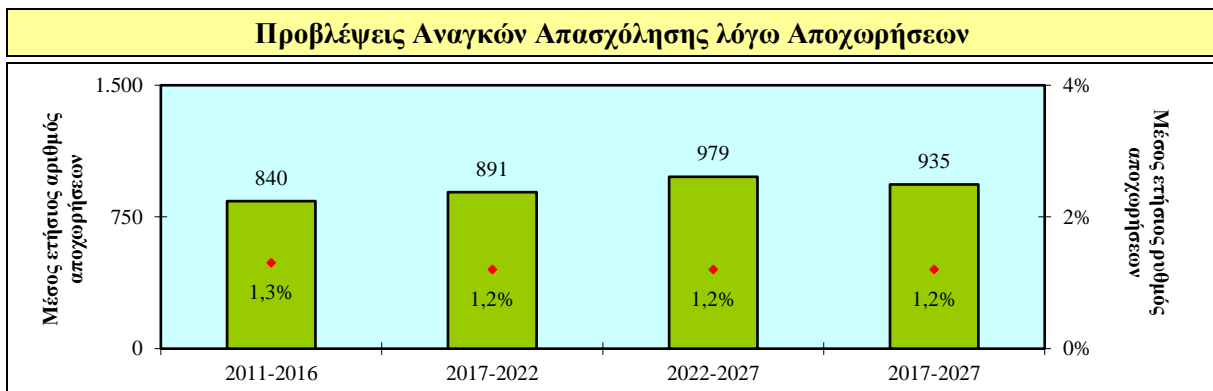
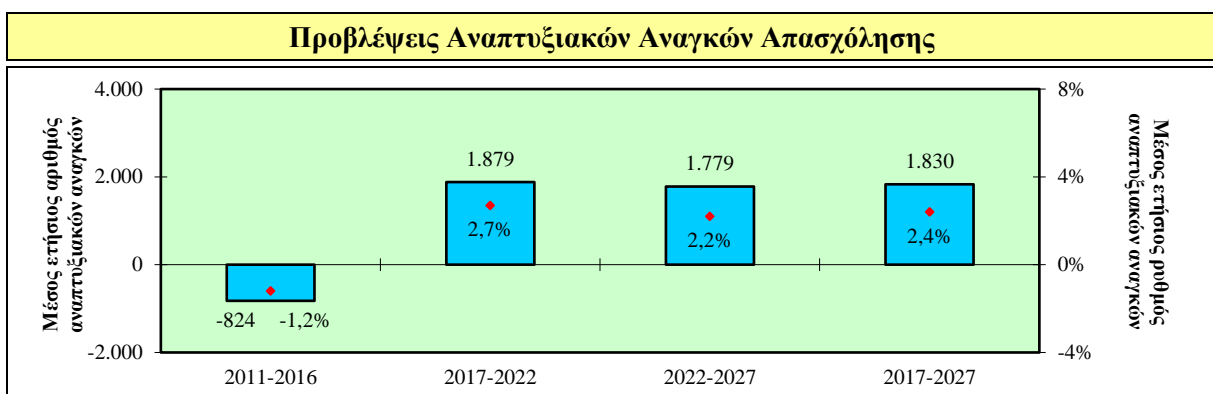
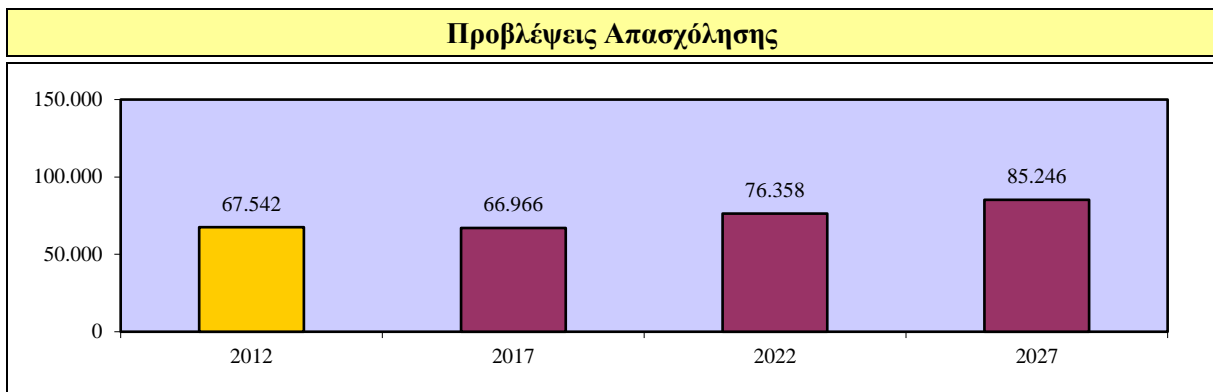
5.1.1.3. Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών

5.1.1.4. Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών

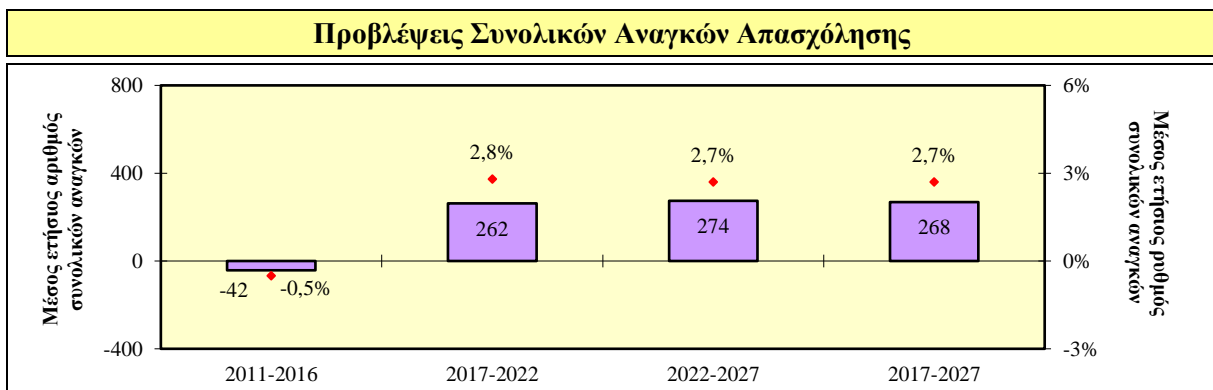
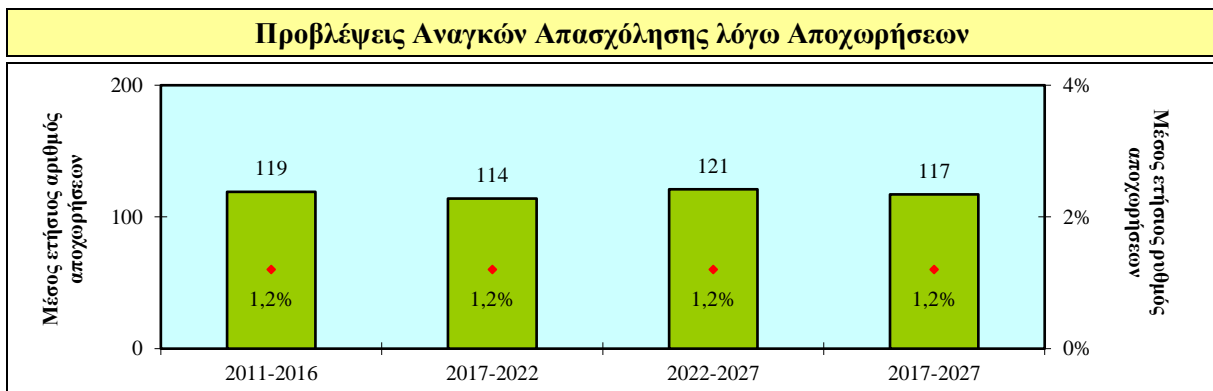
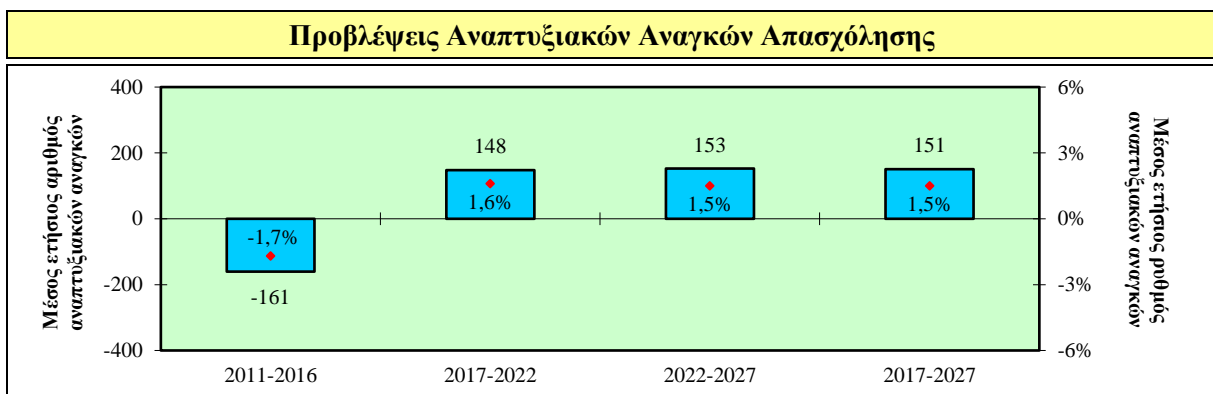
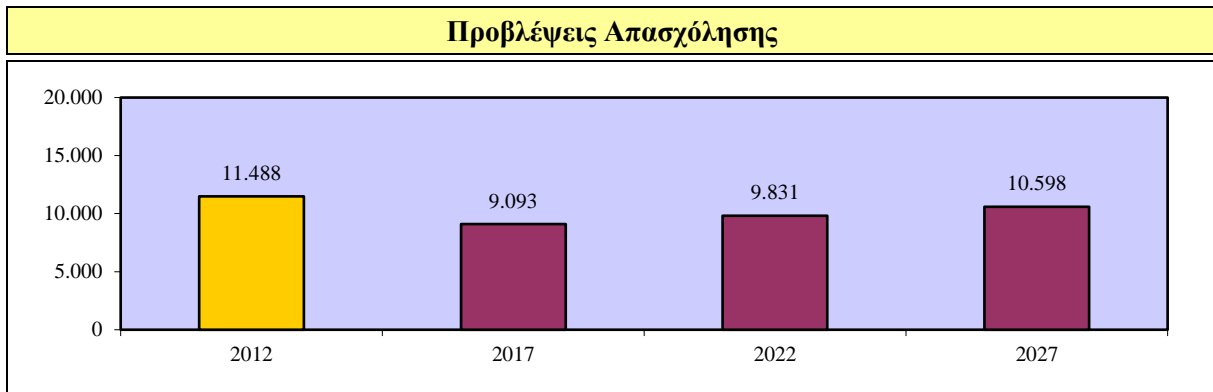

5.1.2. Πτυχιούχοι

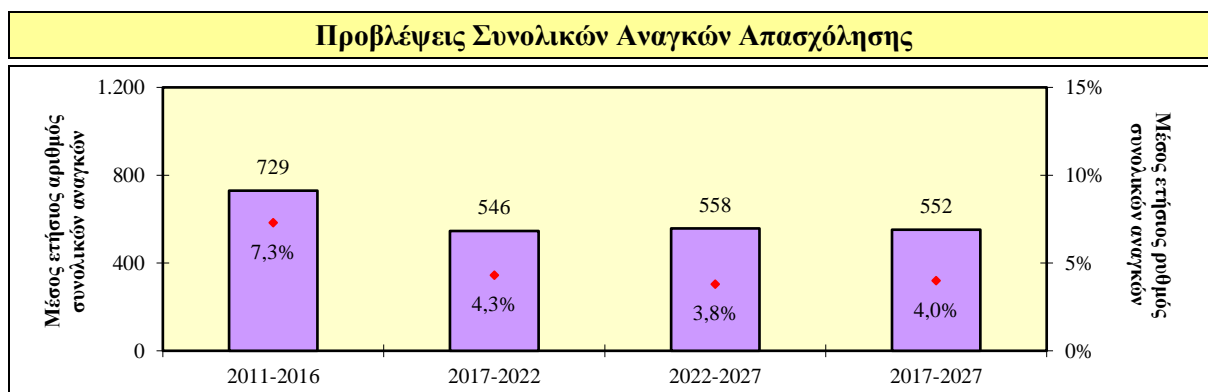
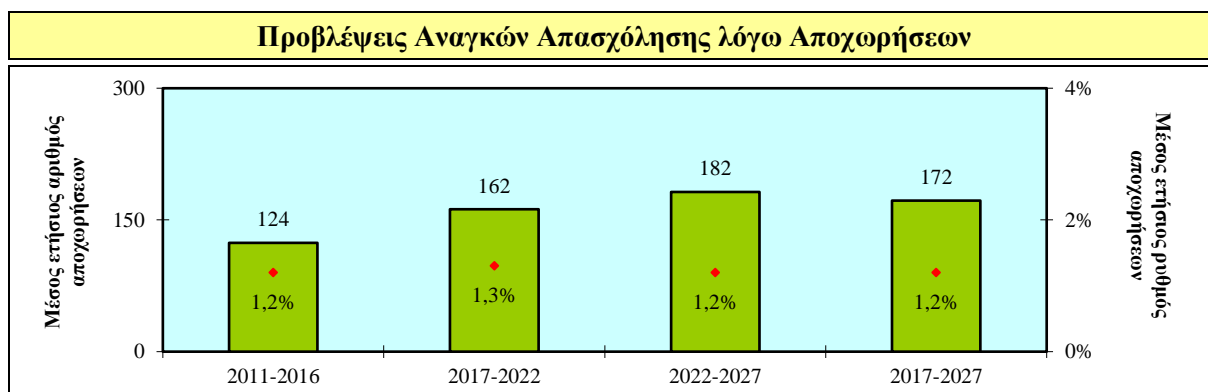
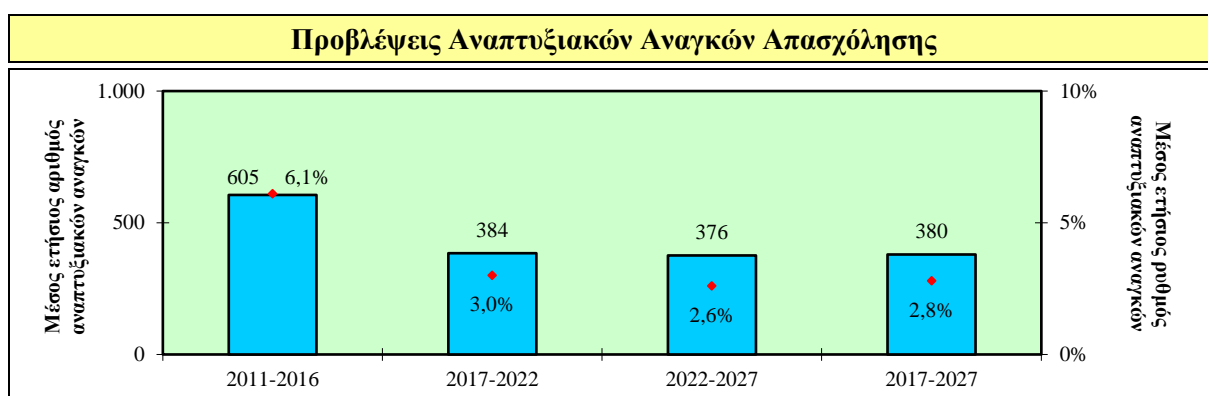
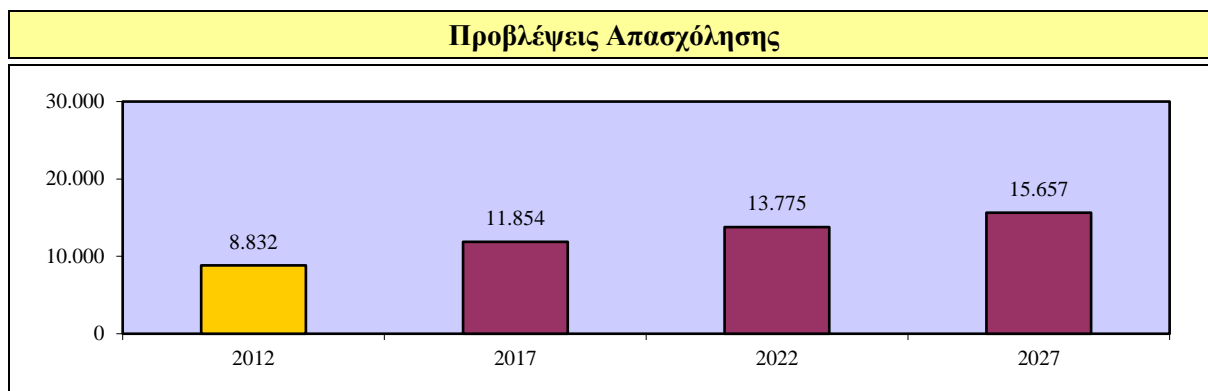

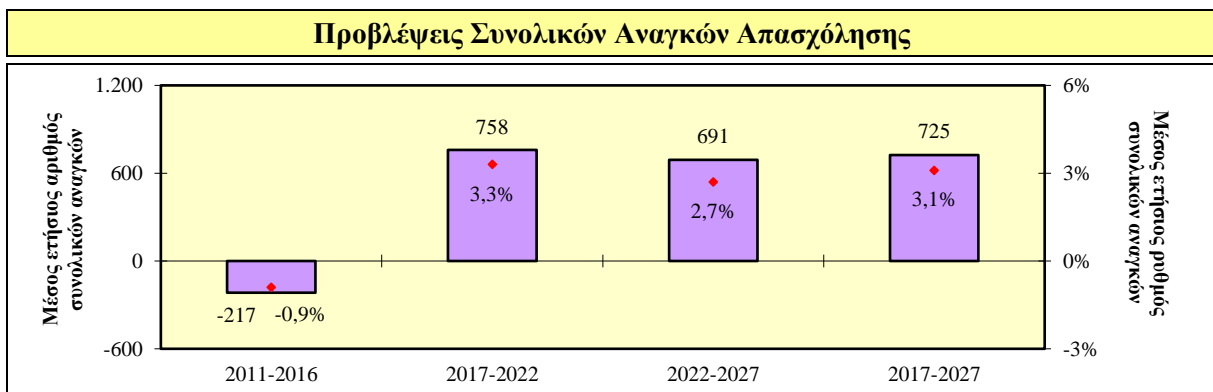
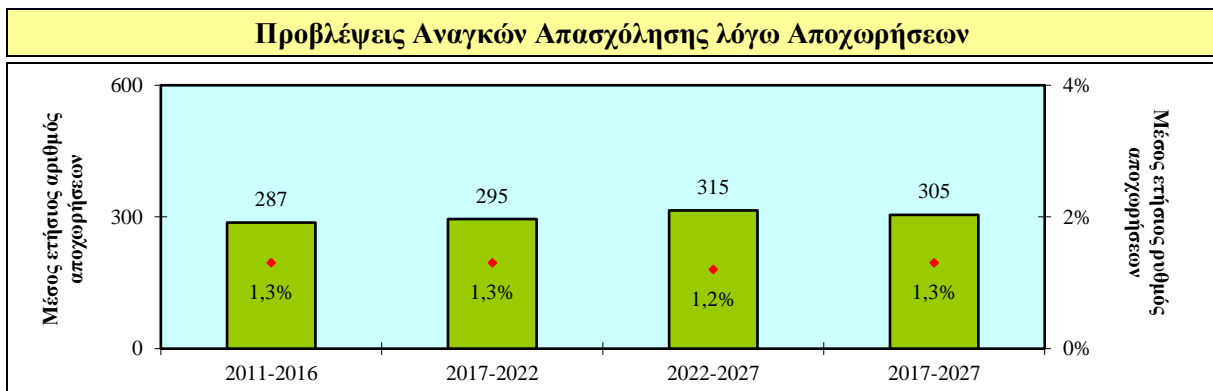
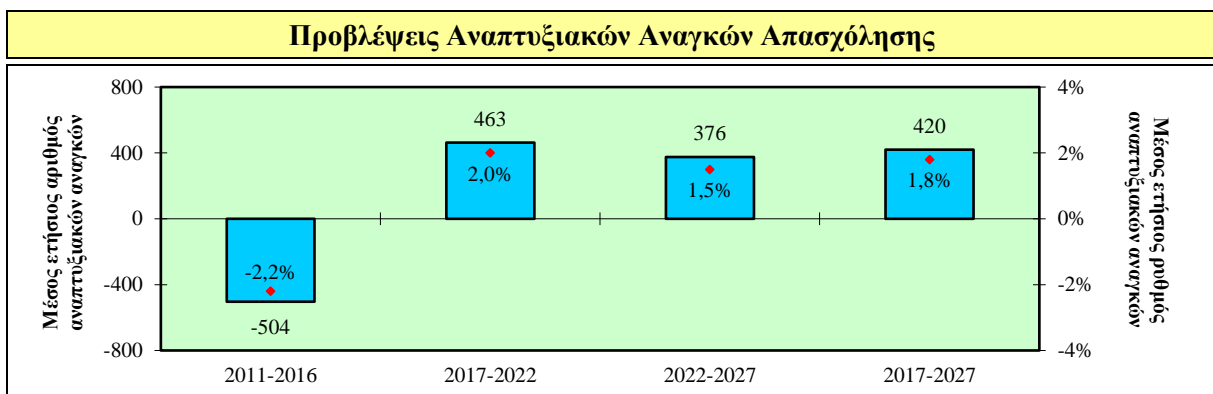
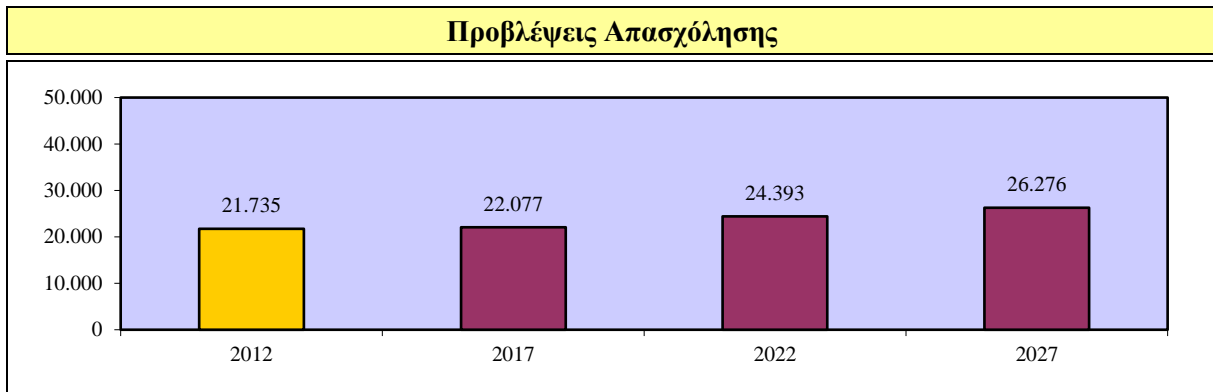
5.1.2.1. Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες

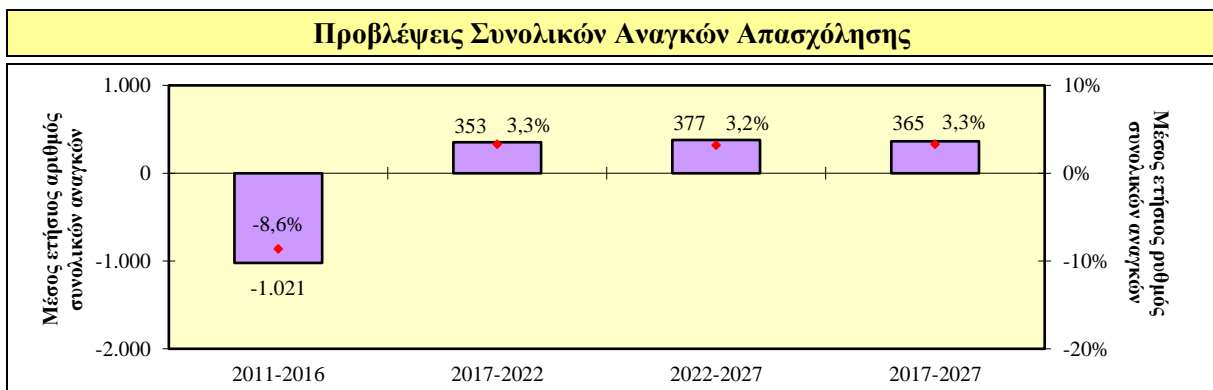
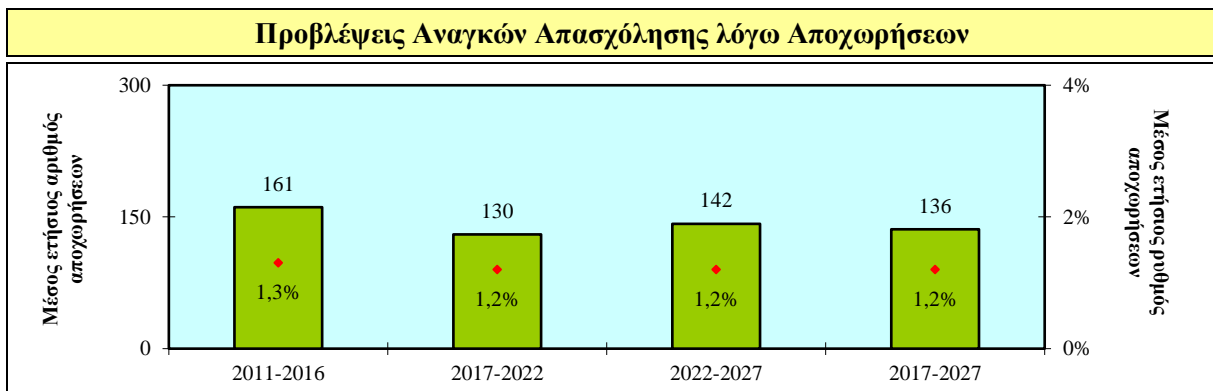
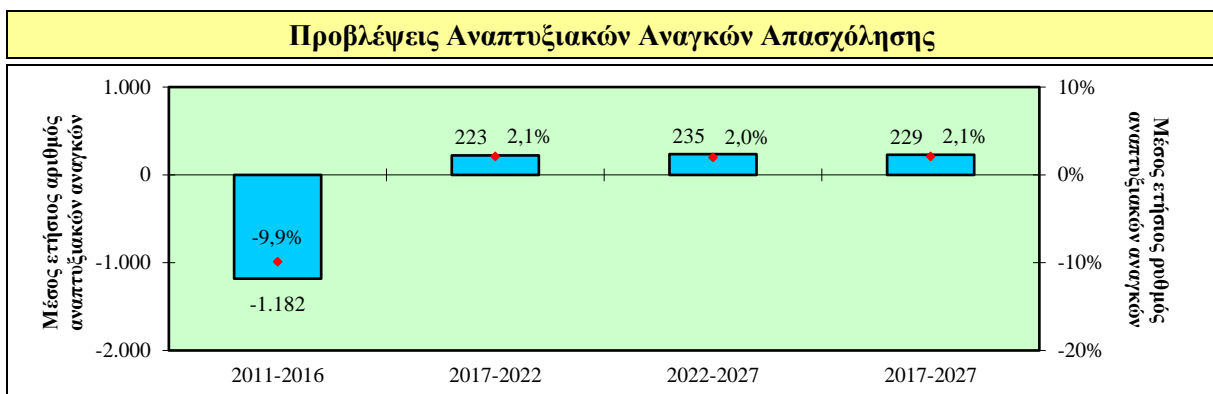
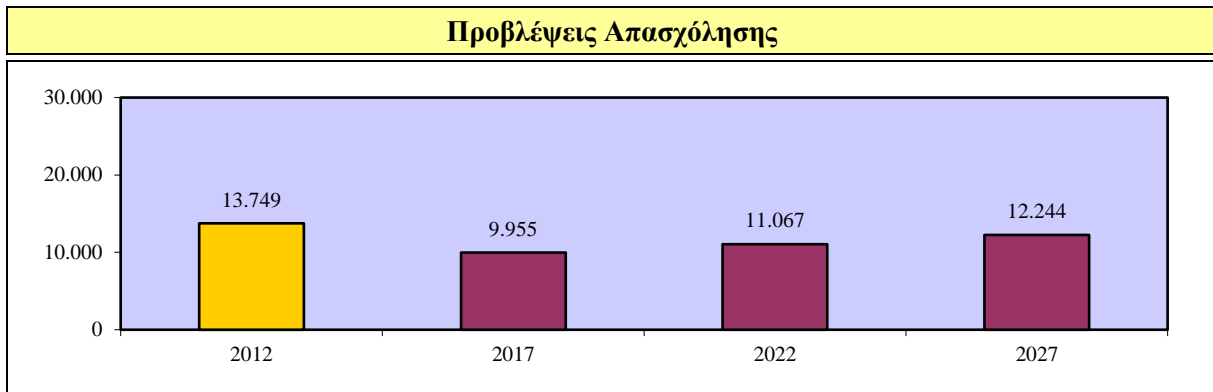
5.1.2.2. Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας

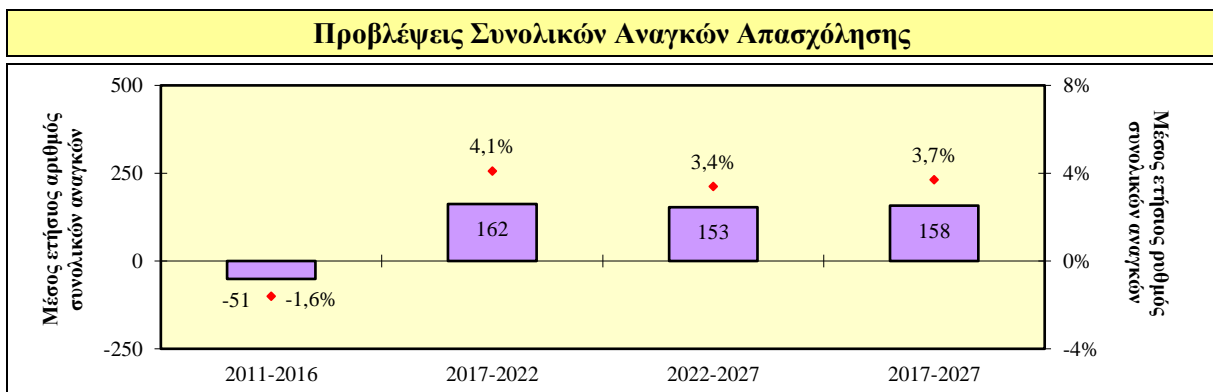
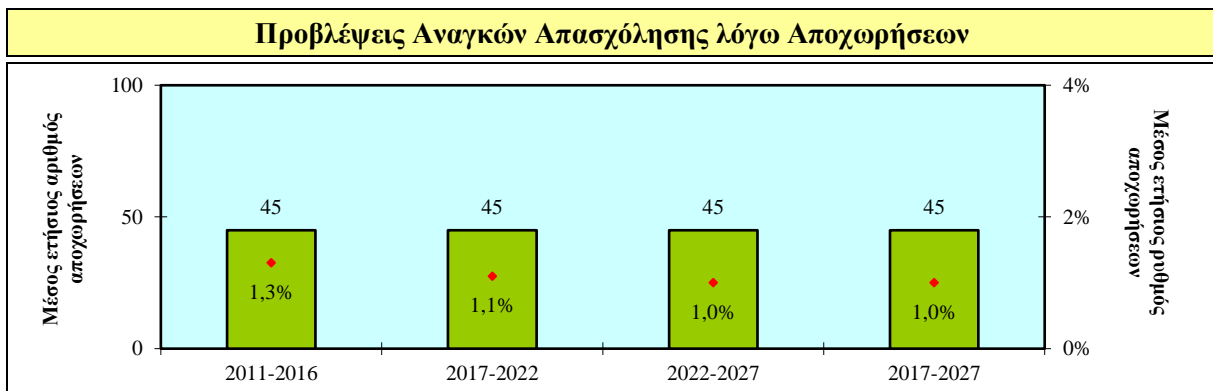
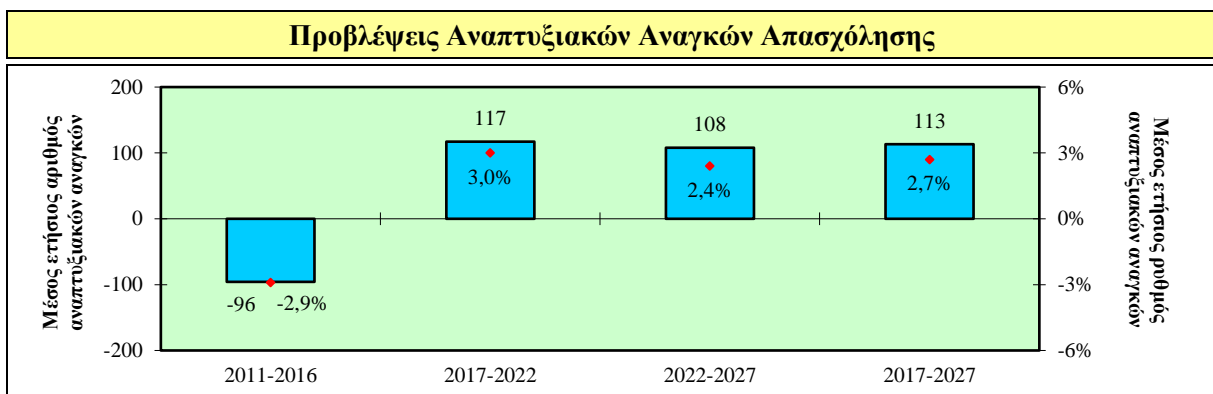
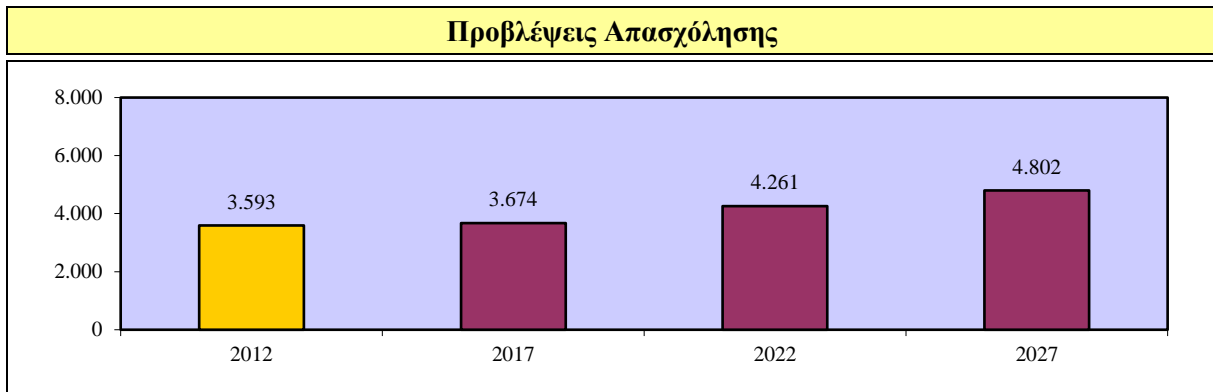
5.1.2.3. Εκπαιδευτικοί

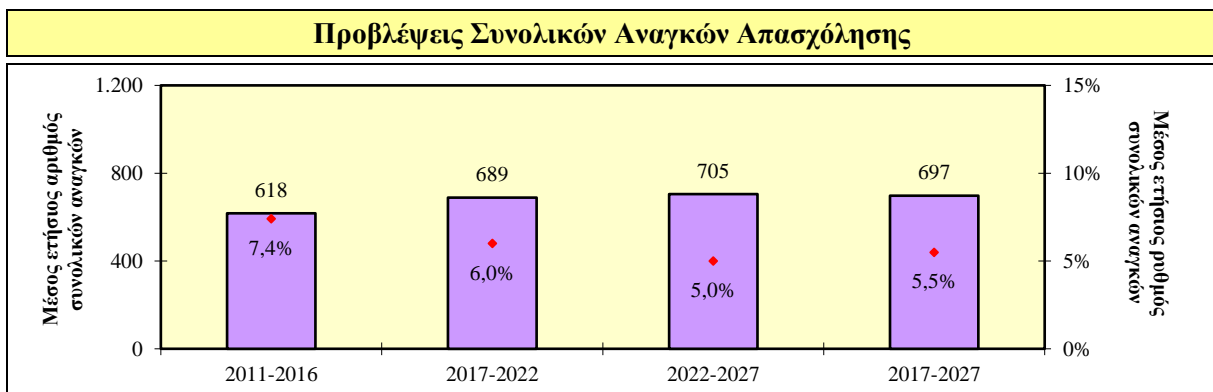
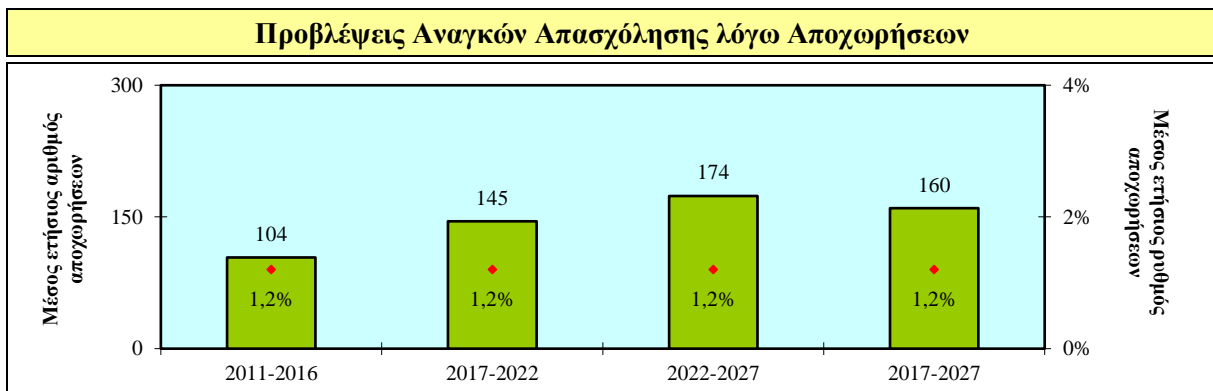
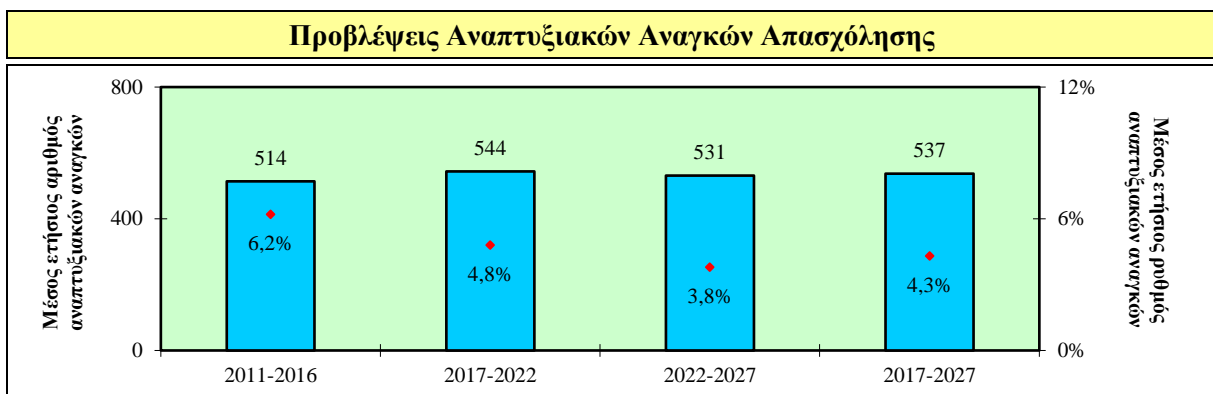
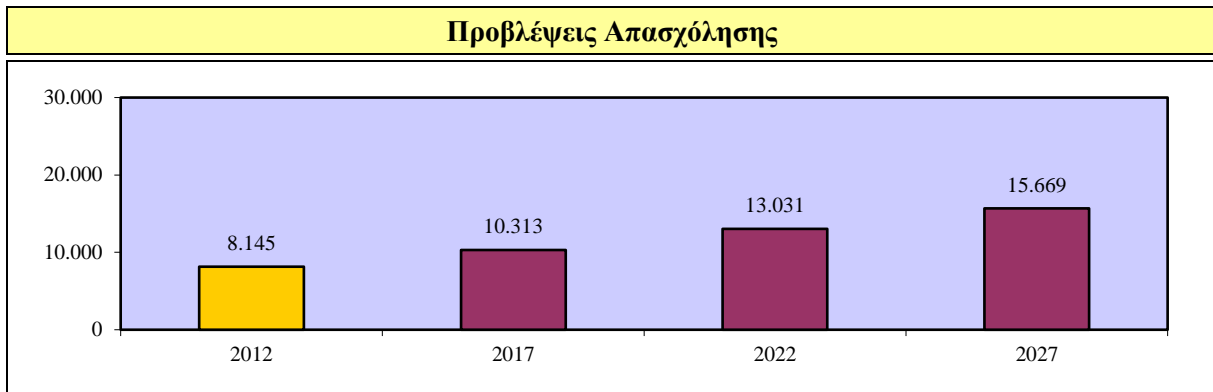
5.1.2.4. Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης

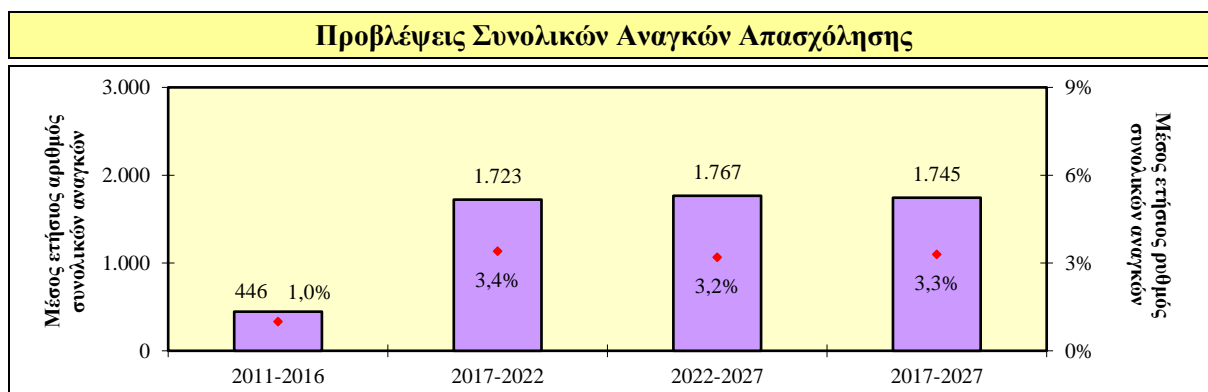
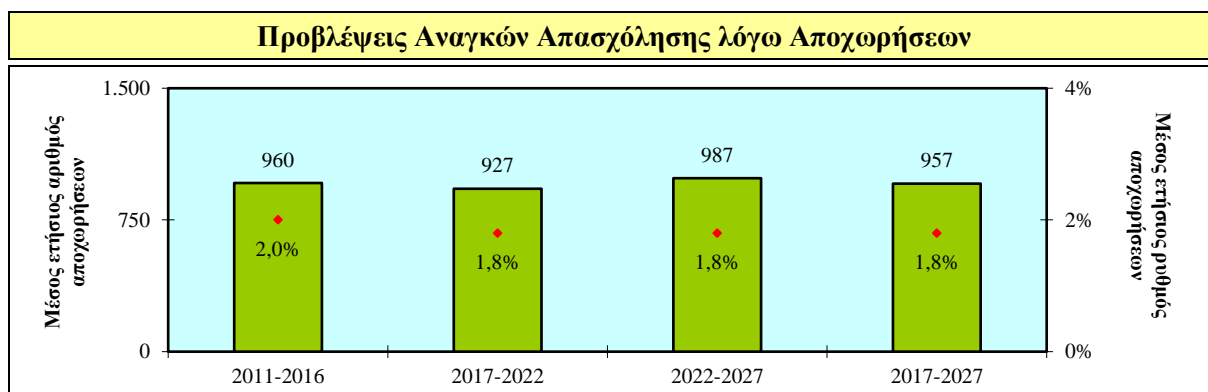
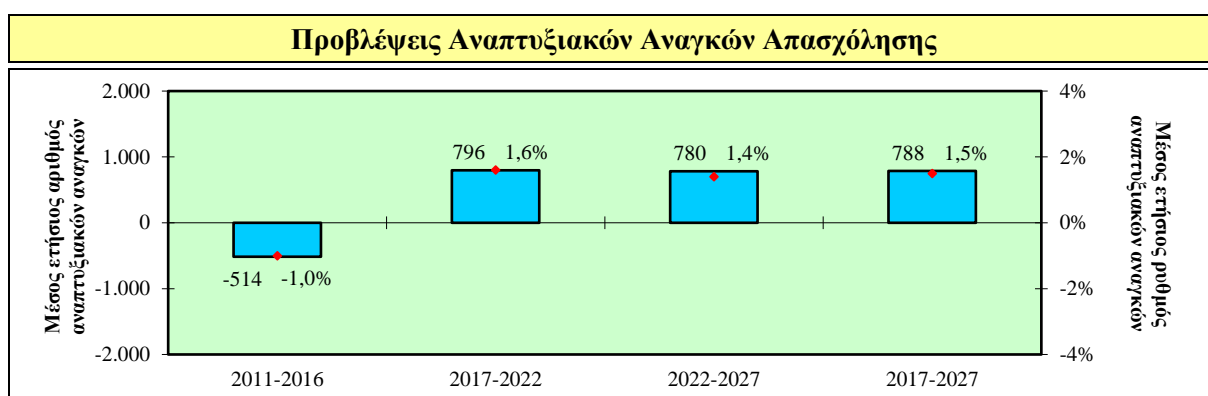
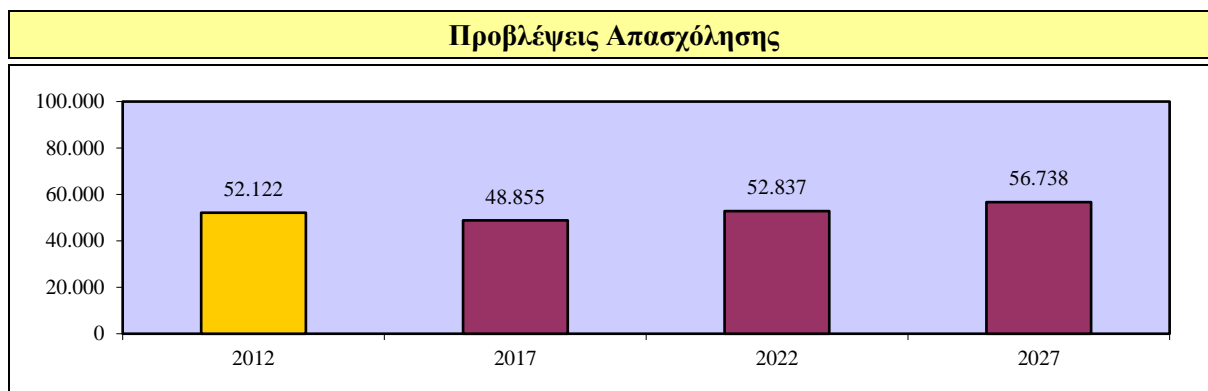
5.1.2.5. Ειδικό τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

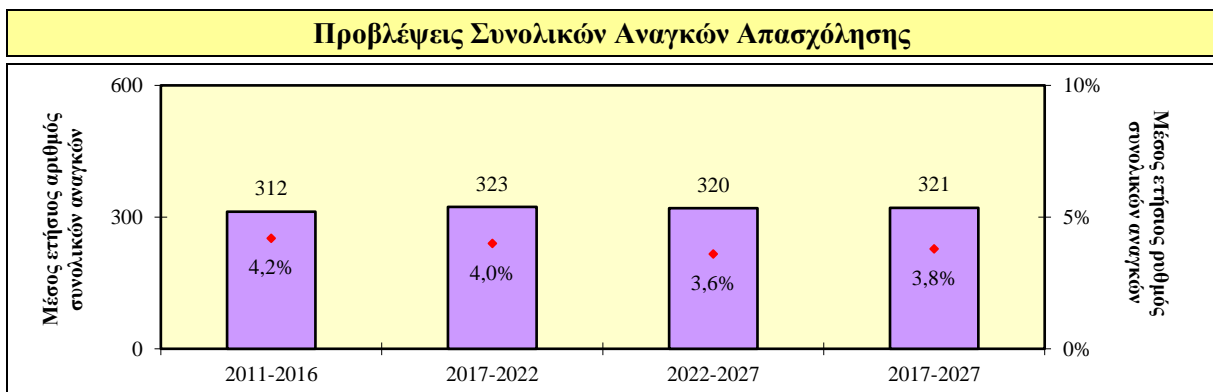
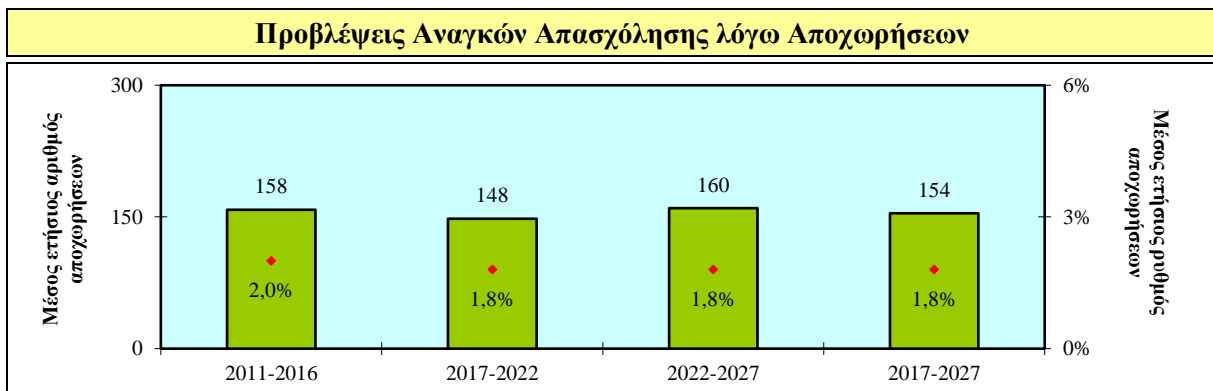
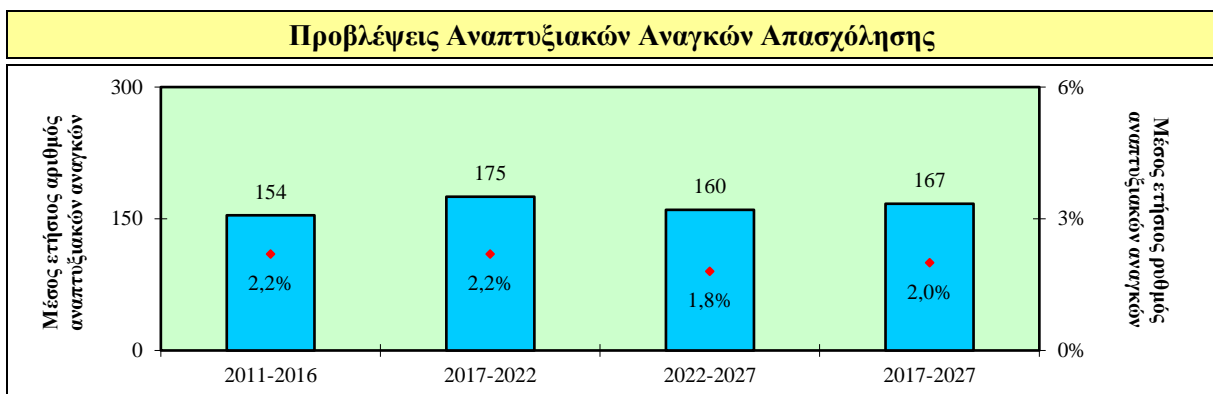
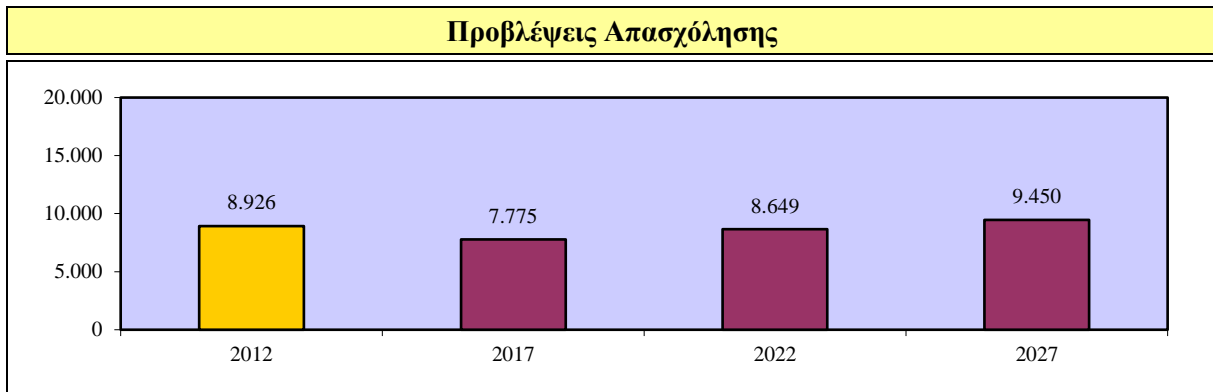
5.1.2.6. Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών

5.1.3. Τεχνικοί βοηθοί

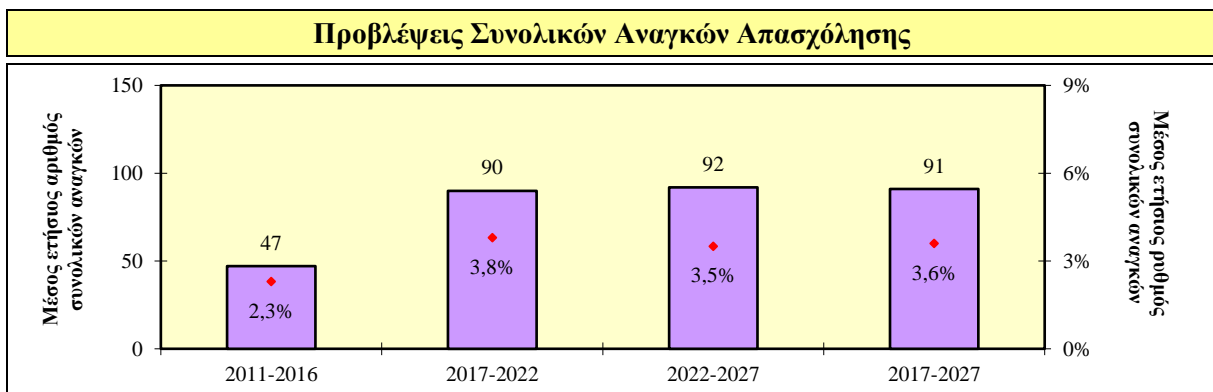
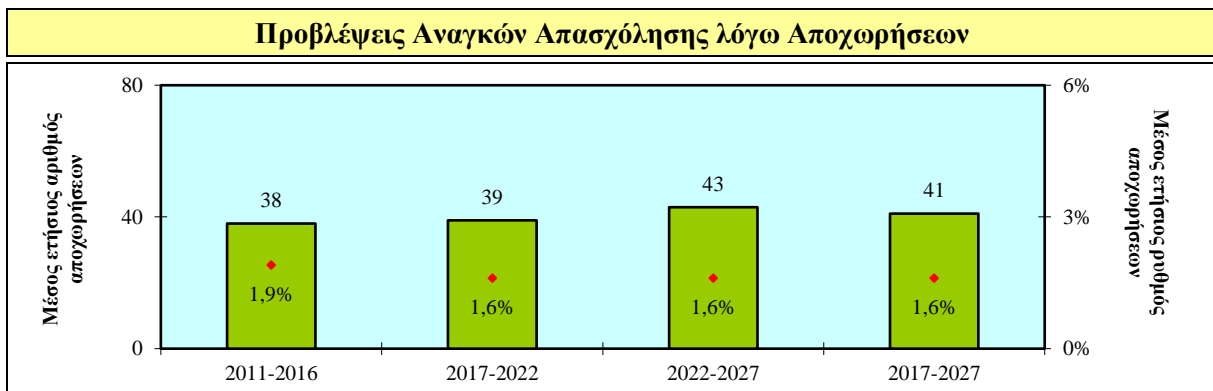
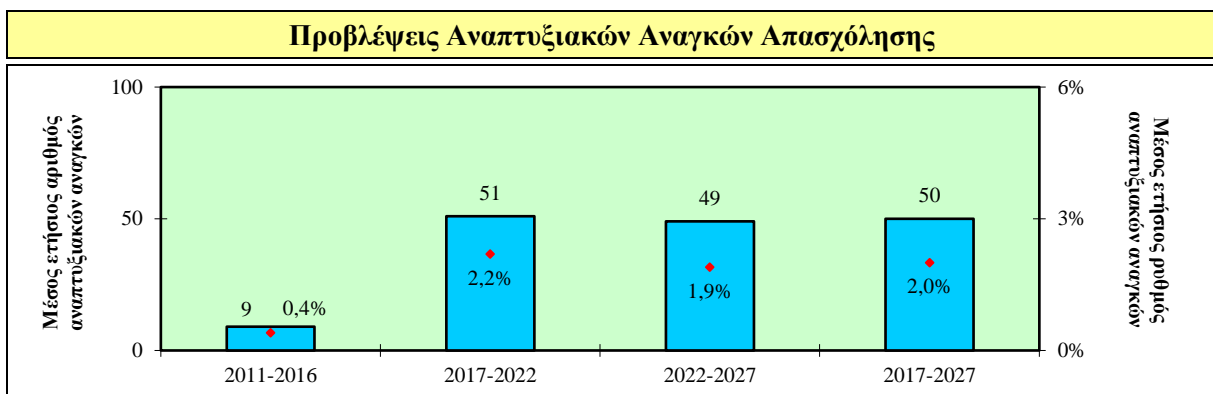
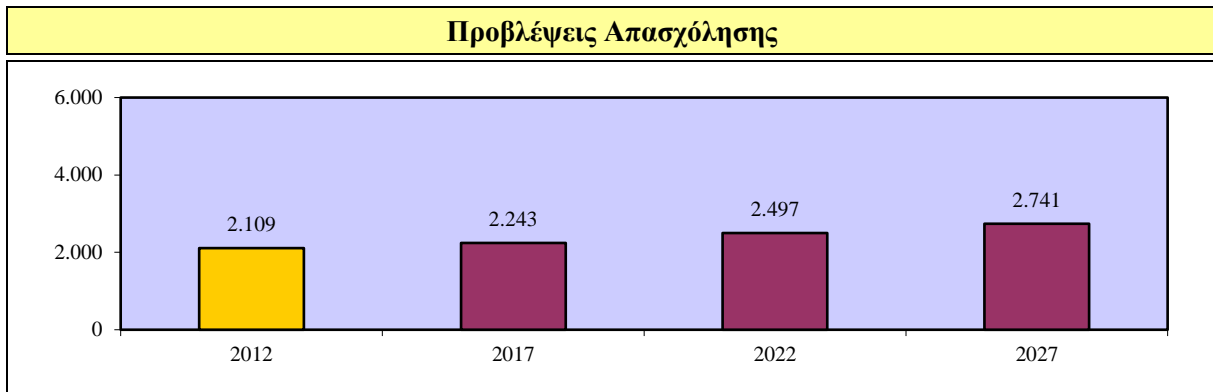

5.1.3.1. Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής

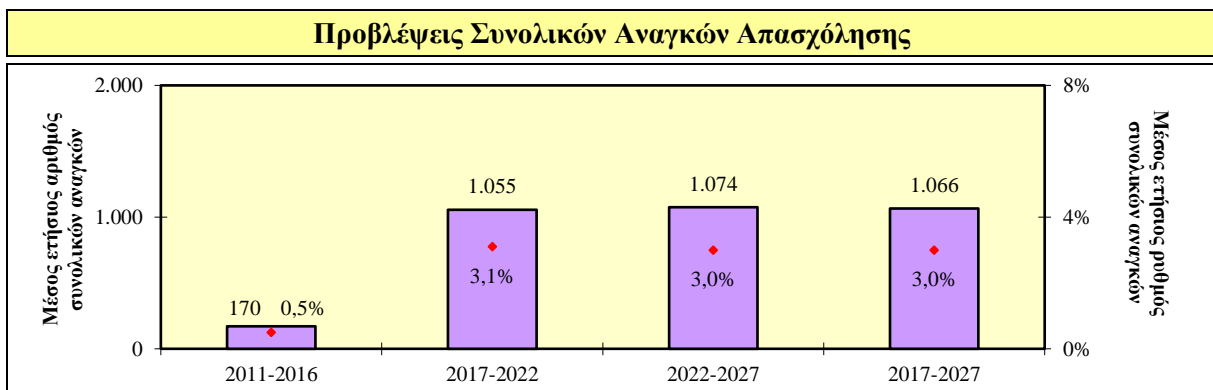
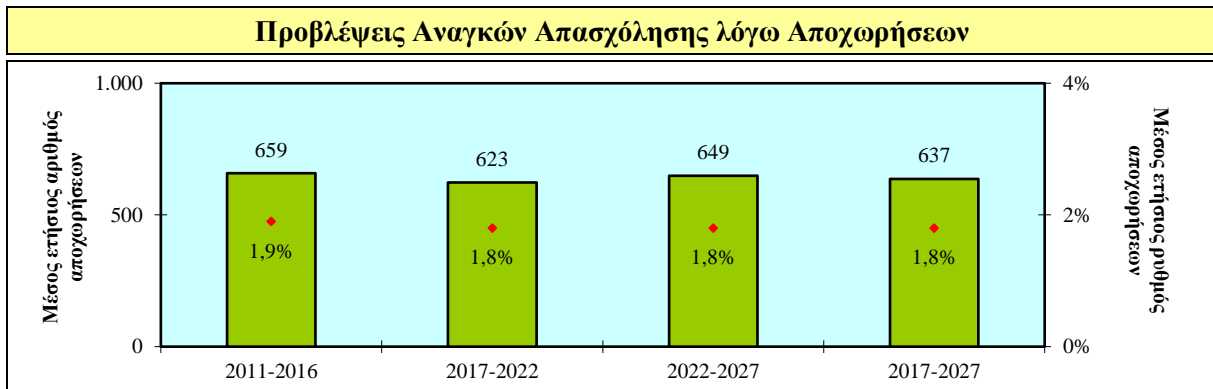
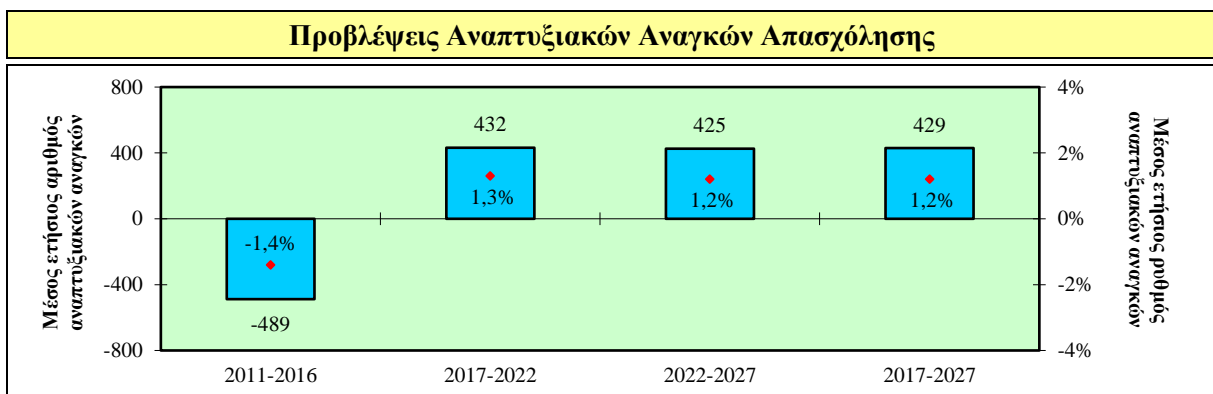
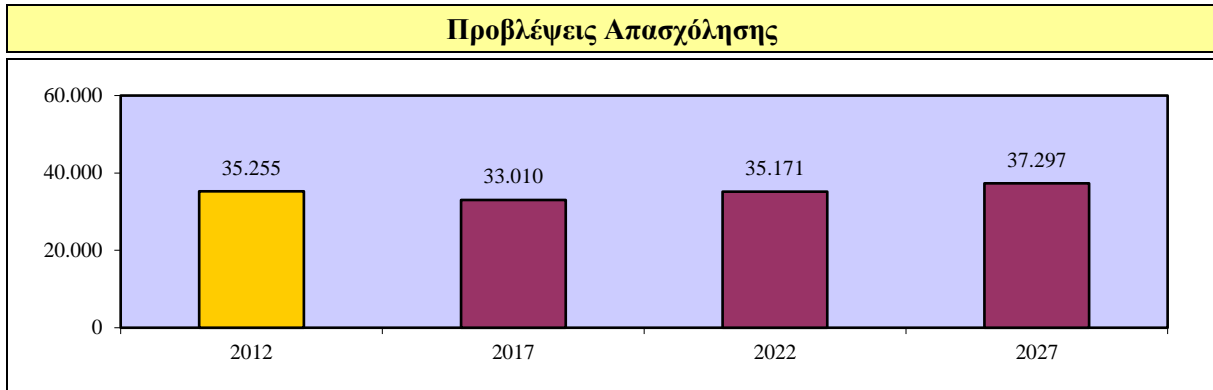

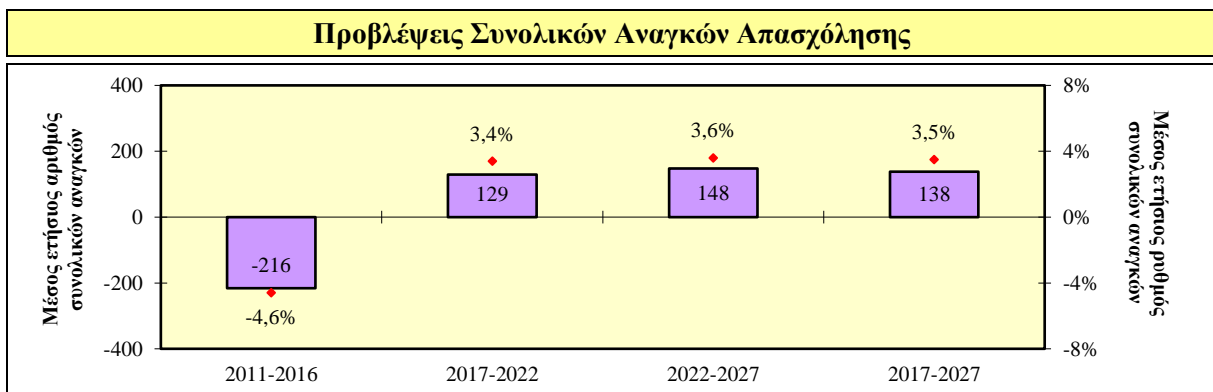
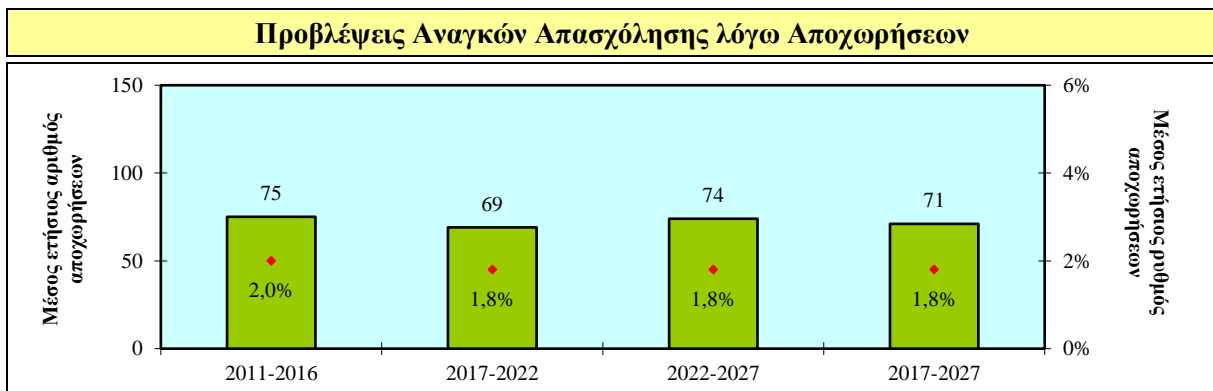
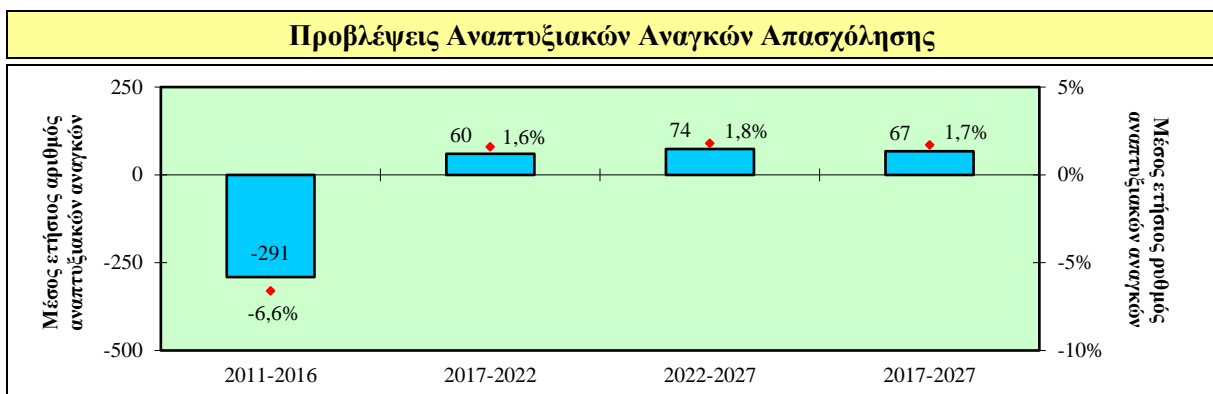
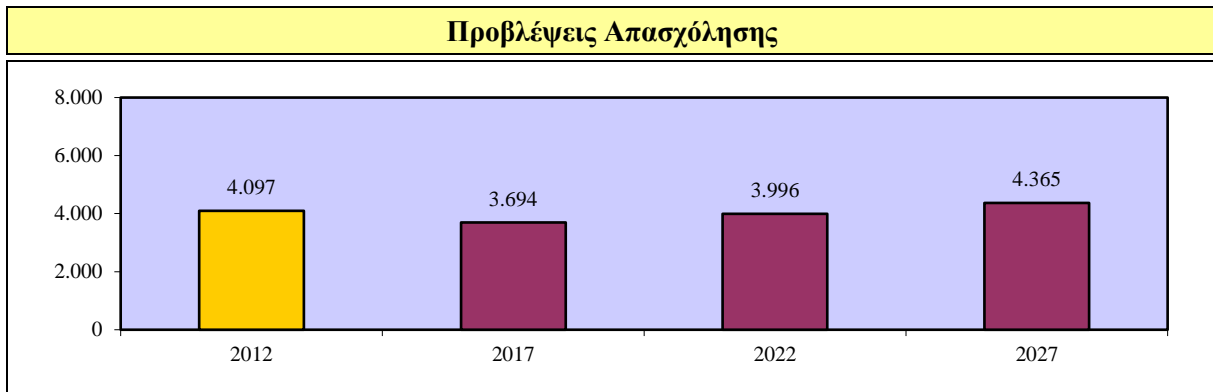
5.1.3.2. Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας

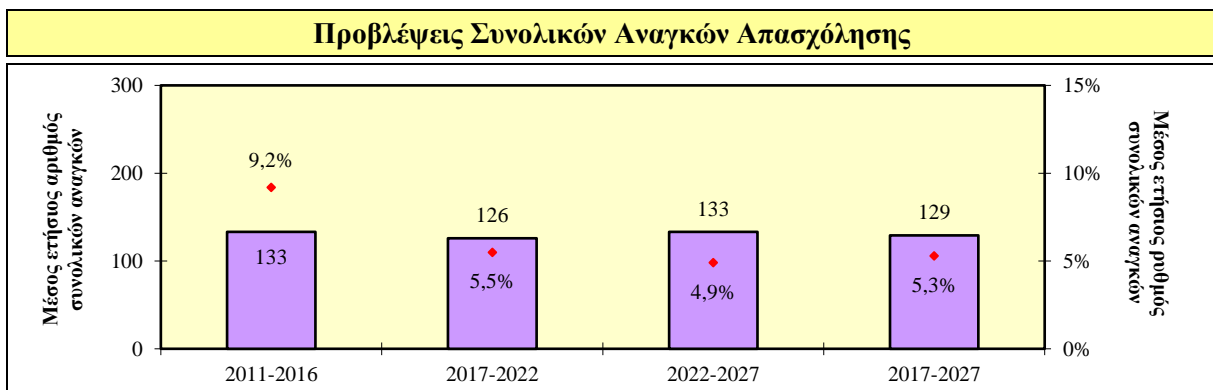
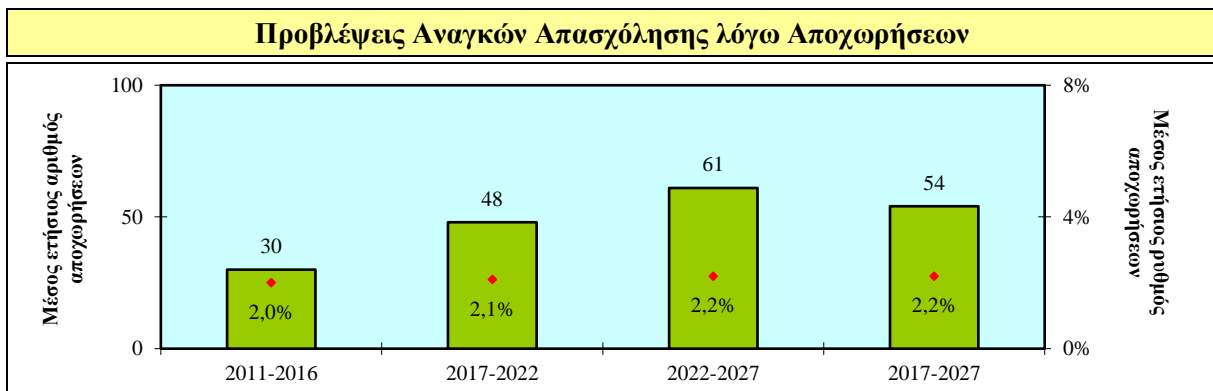
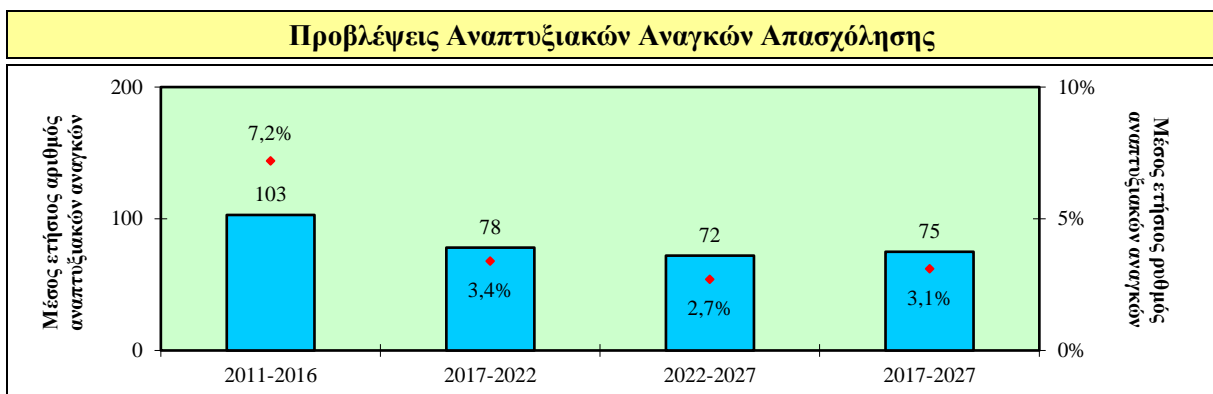
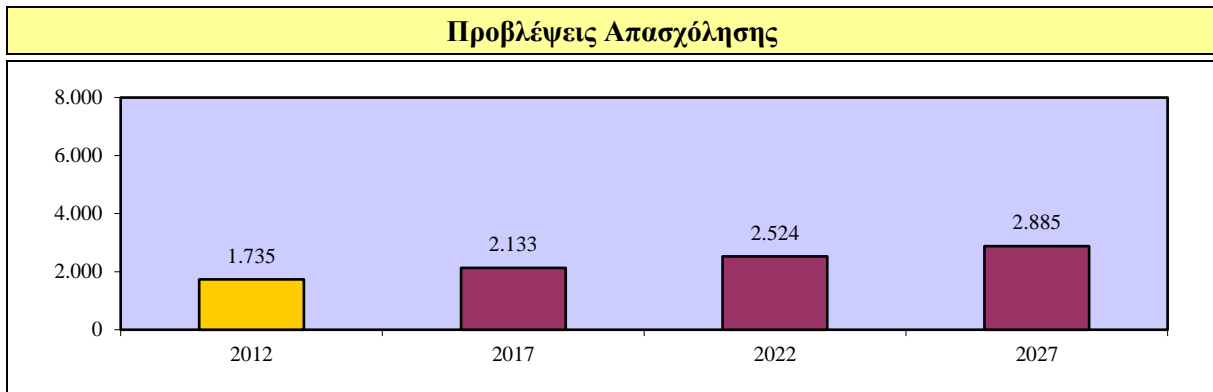
5.1.3.3. Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης

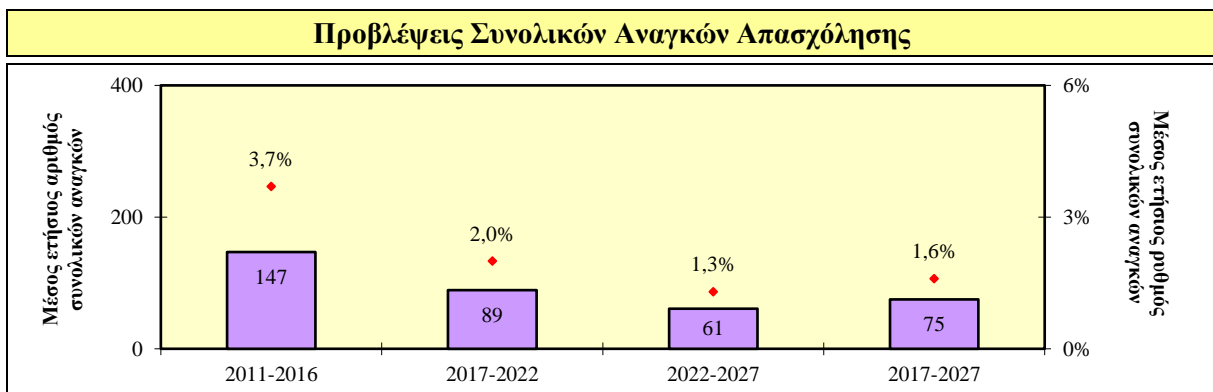
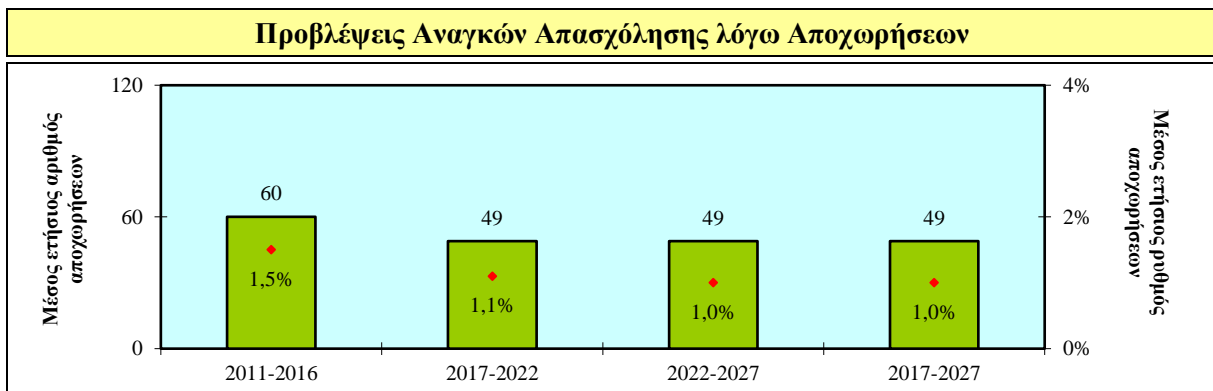
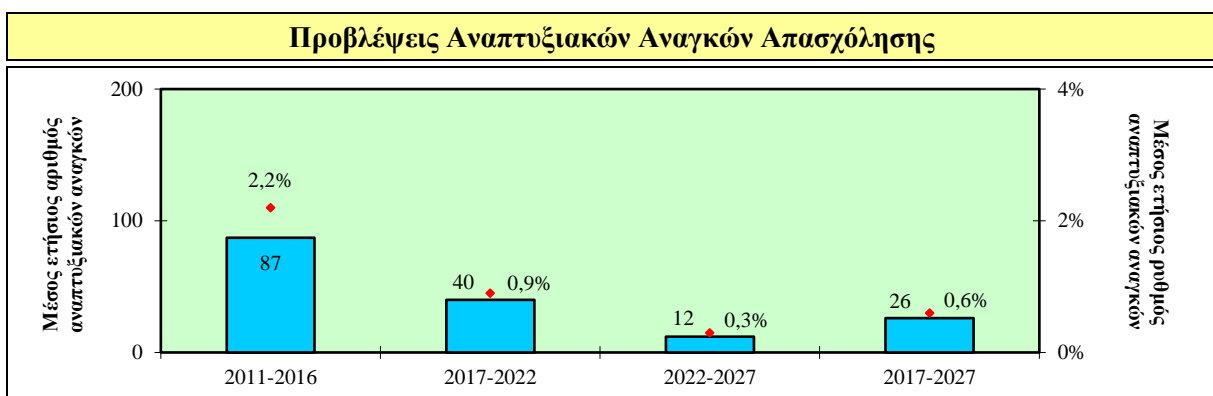
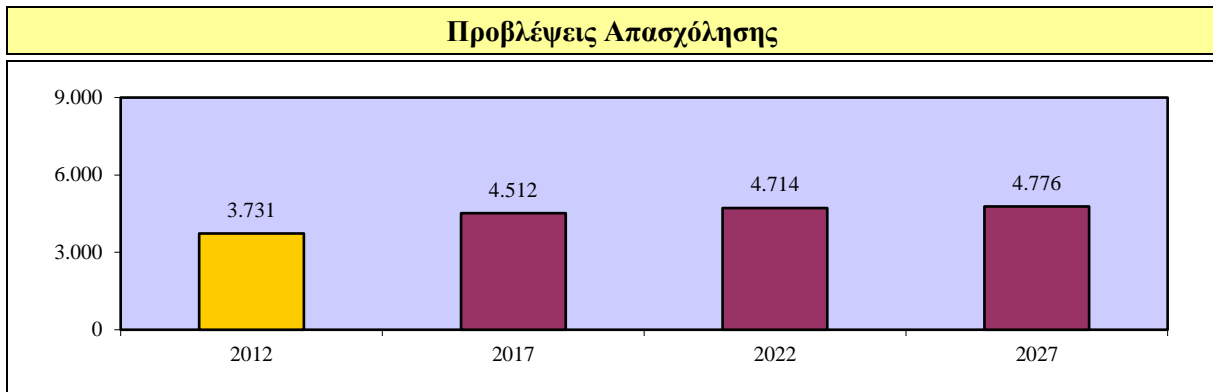
5.1.3.4. Βοηθεί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών

5.1.3.5. Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

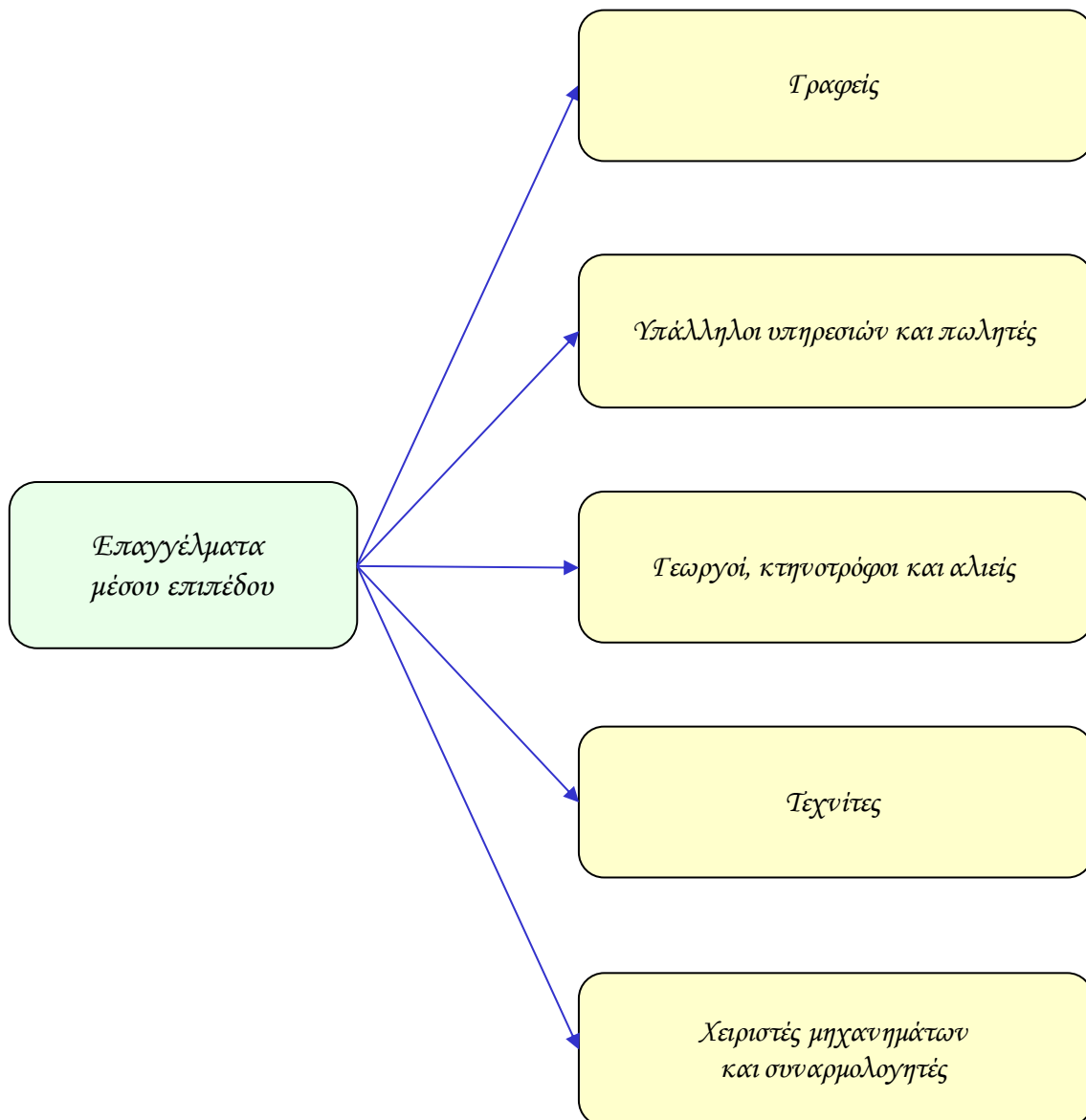

5.1.4. Στρατιωτικοί

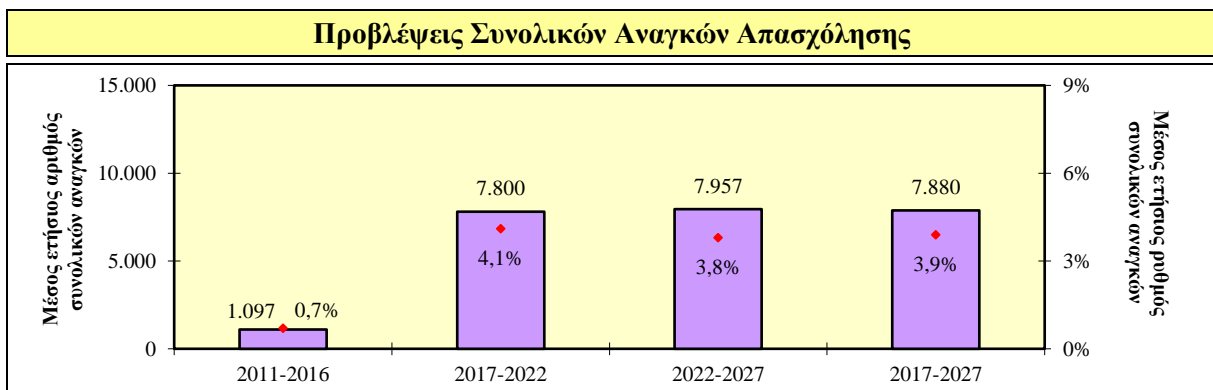
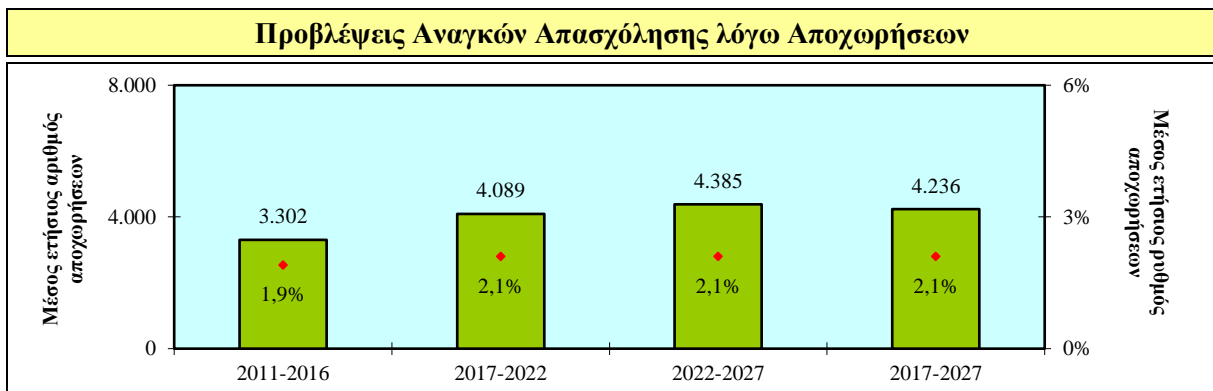
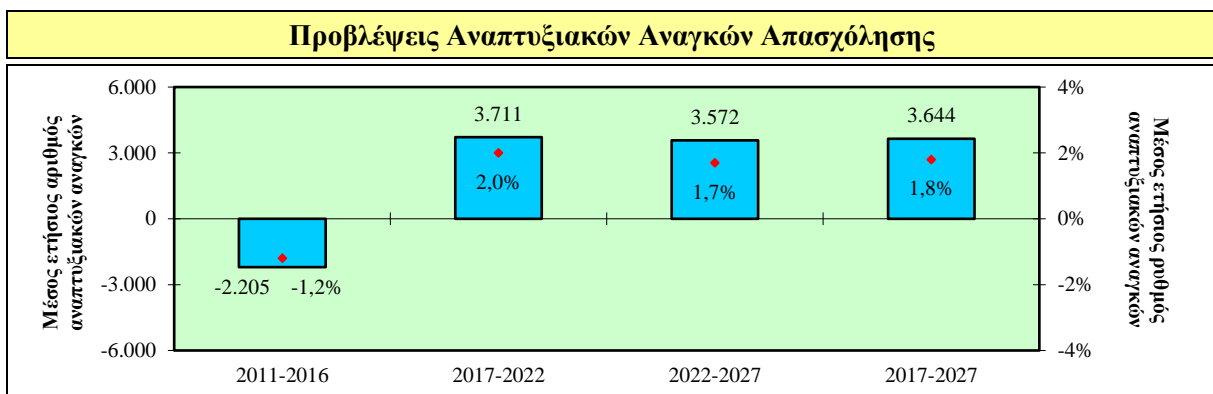
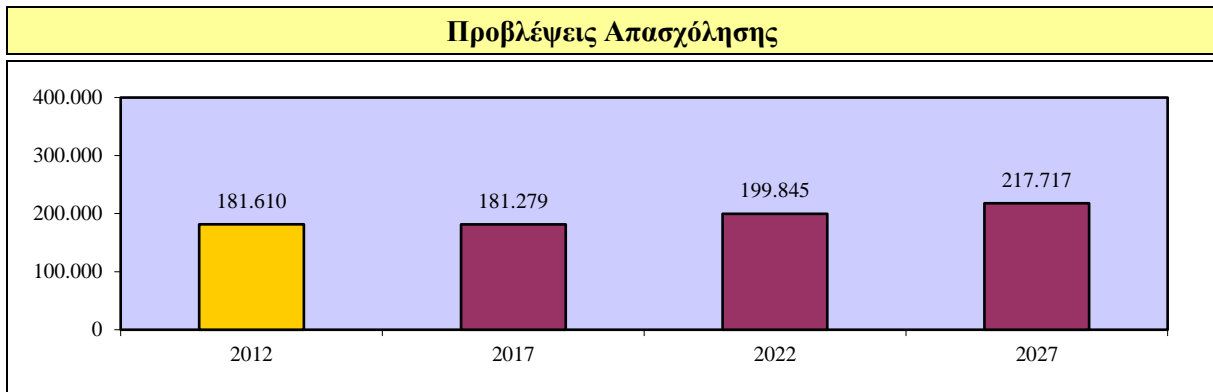
5.2. Επαγγέλματα μέσου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές κατηγορίες και ομάδες τους κατά την περίοδο 2017-2027.

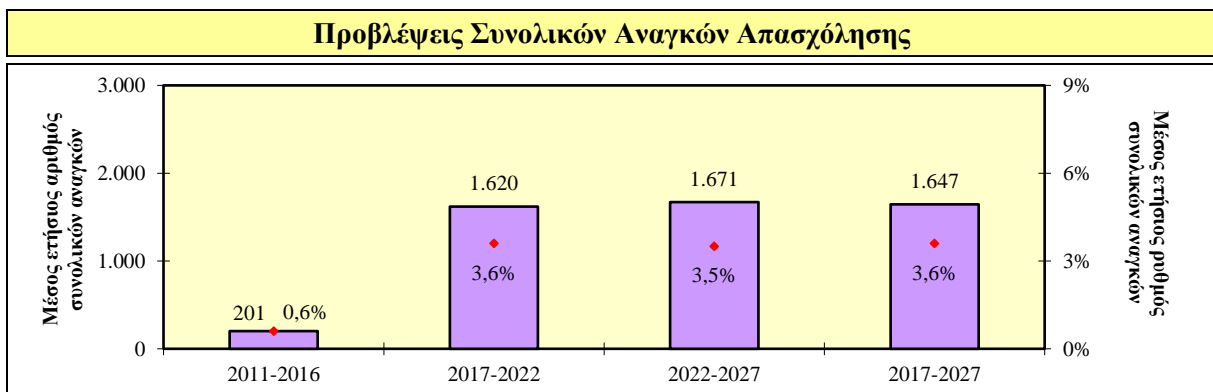
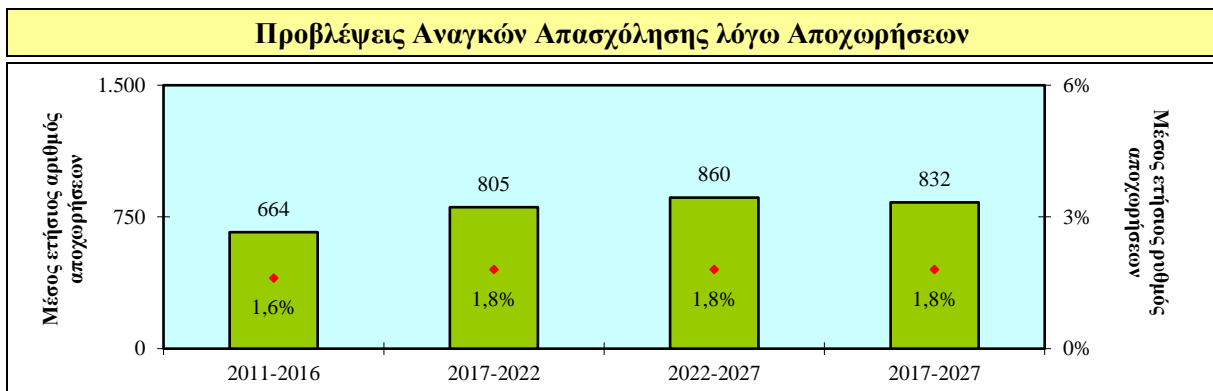
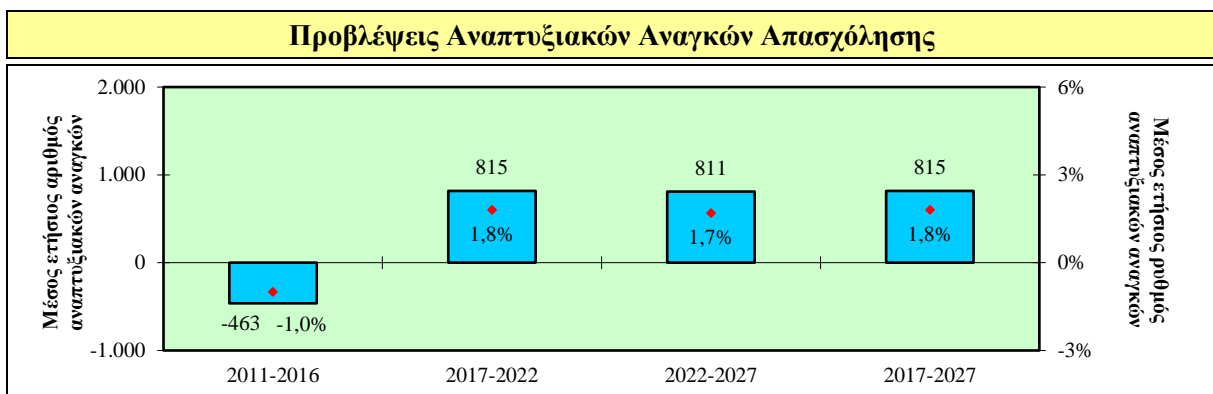
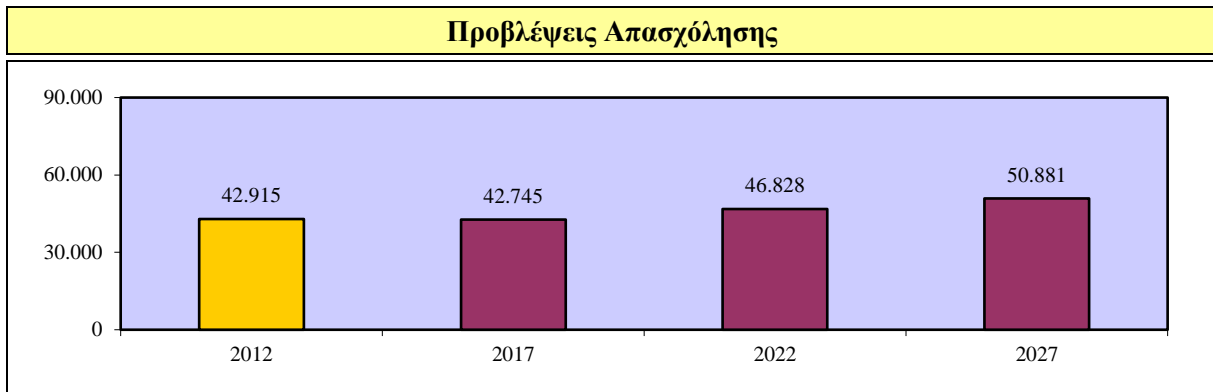

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

Επαγγέλματα μέσου επιπέδου

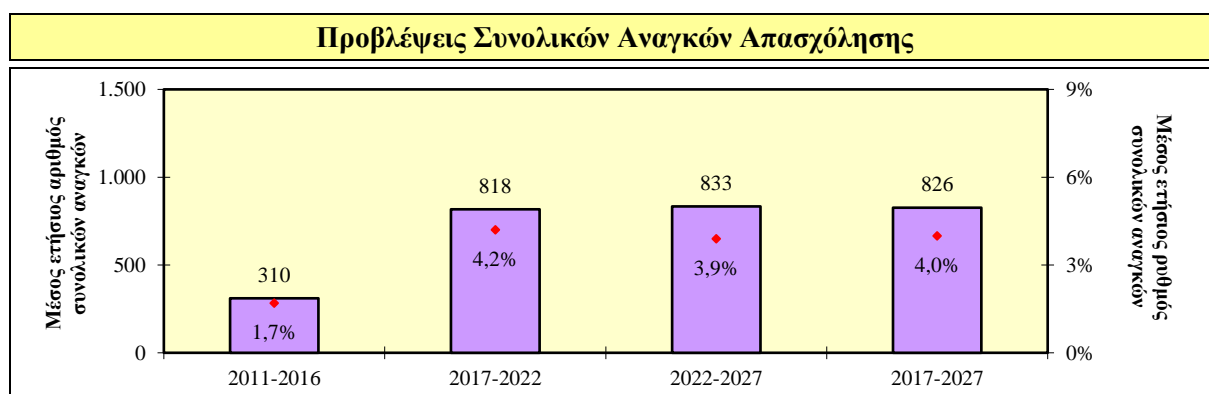
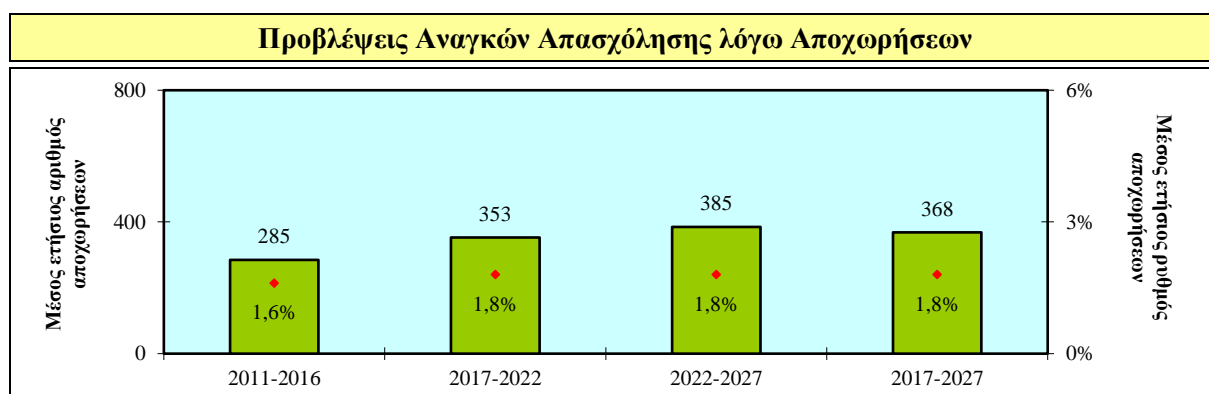
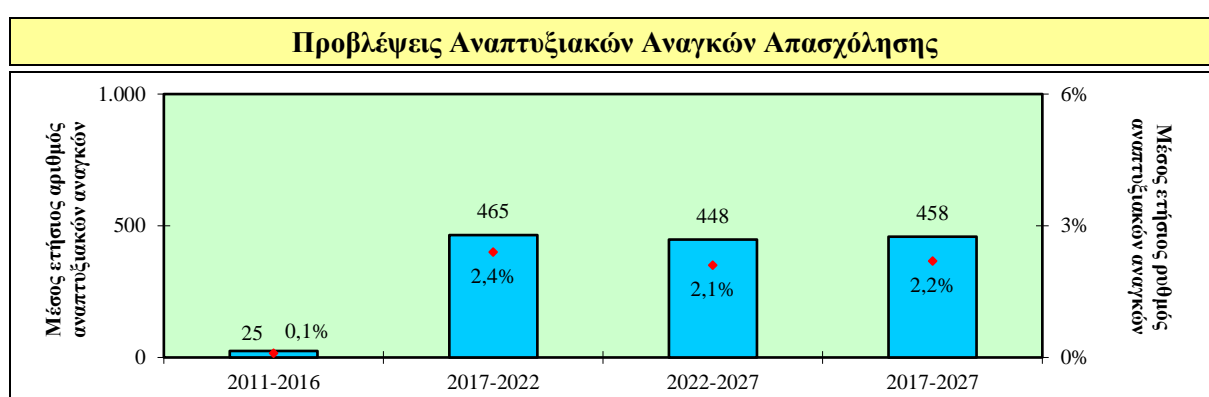
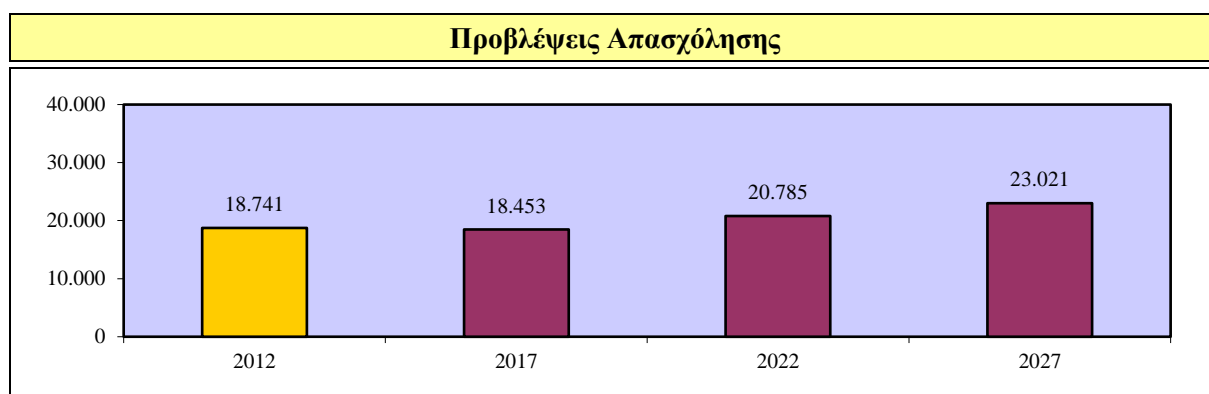

5.2.1. Γραφείς

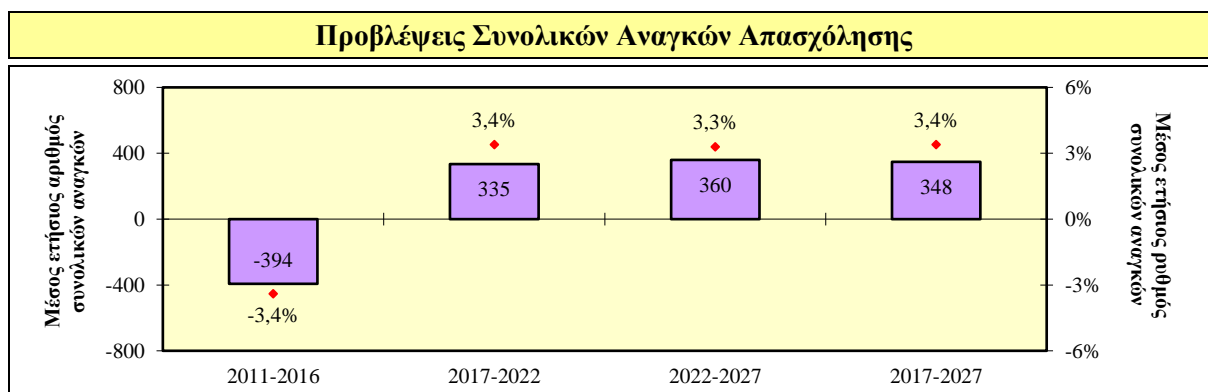
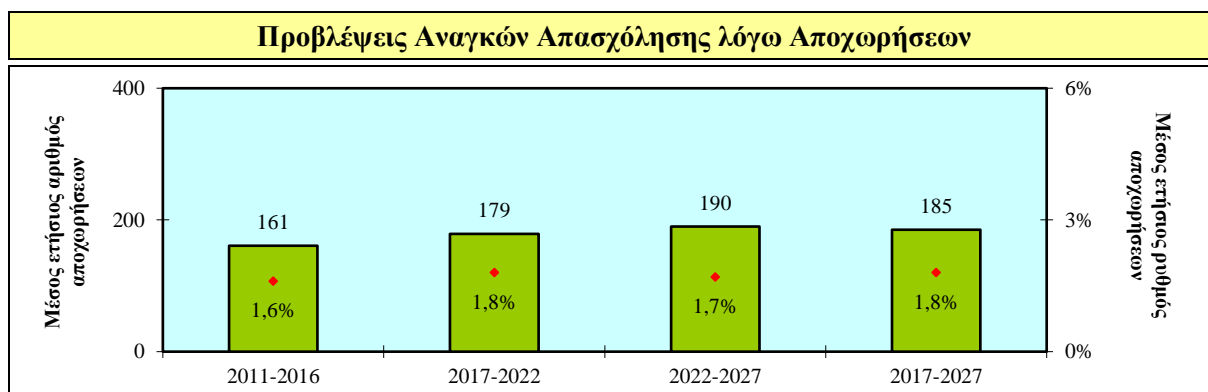
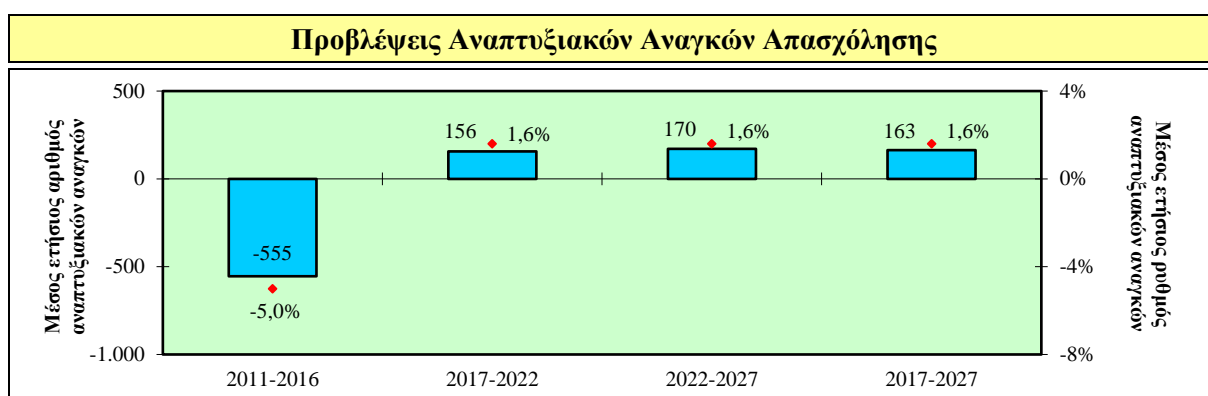
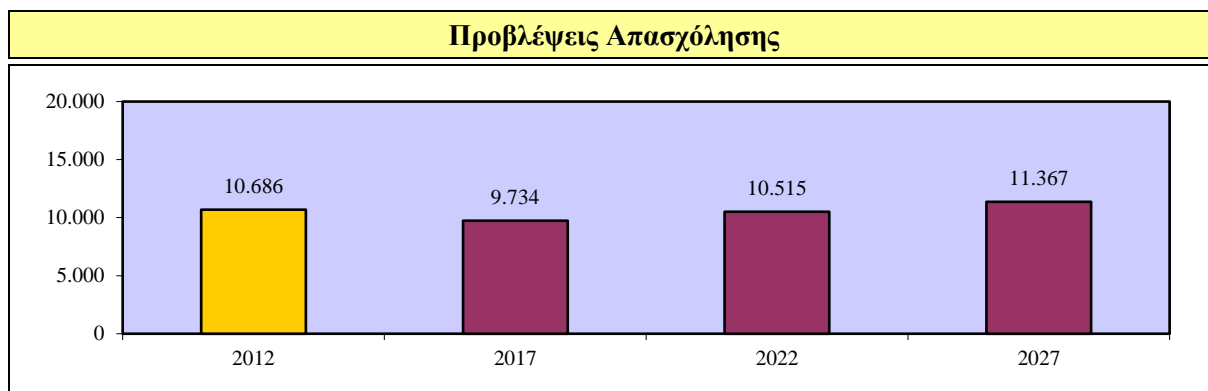

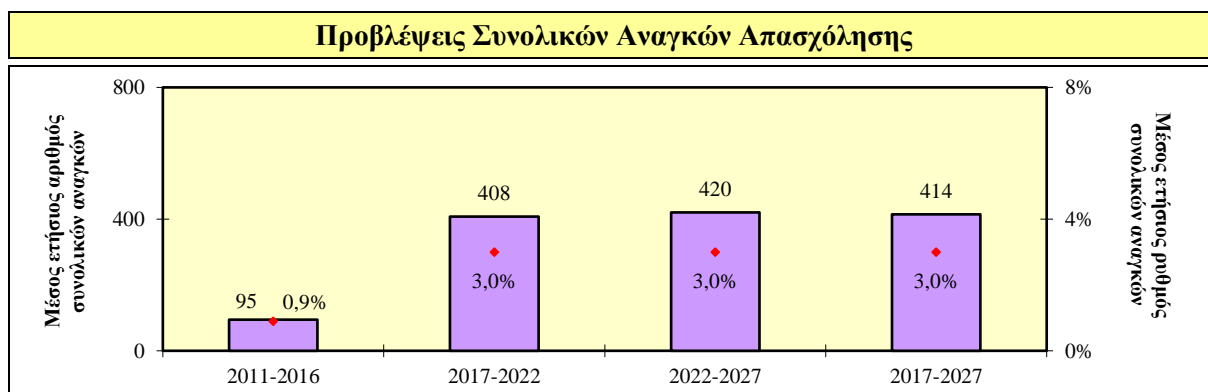
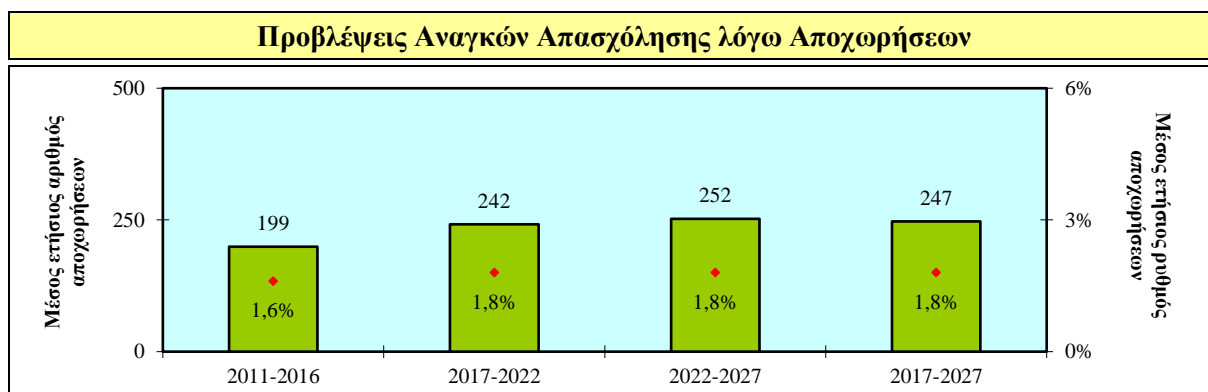
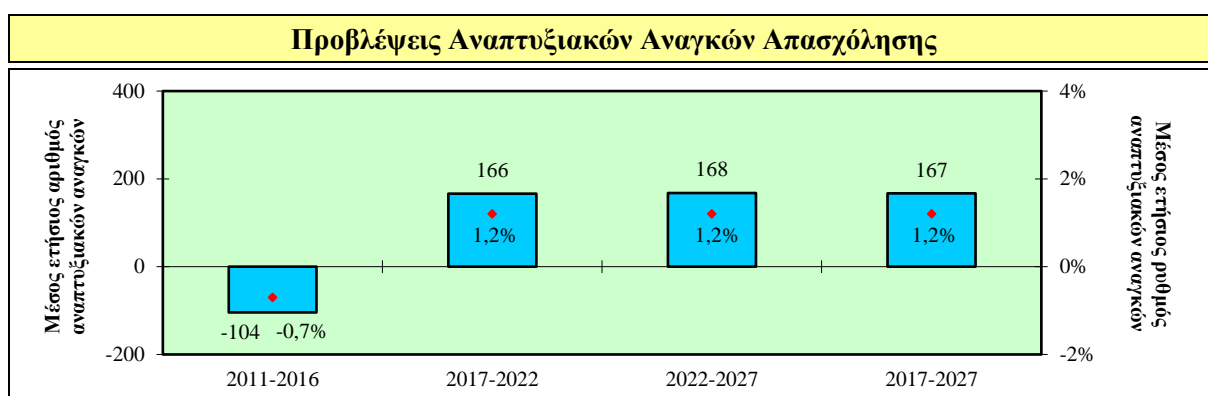
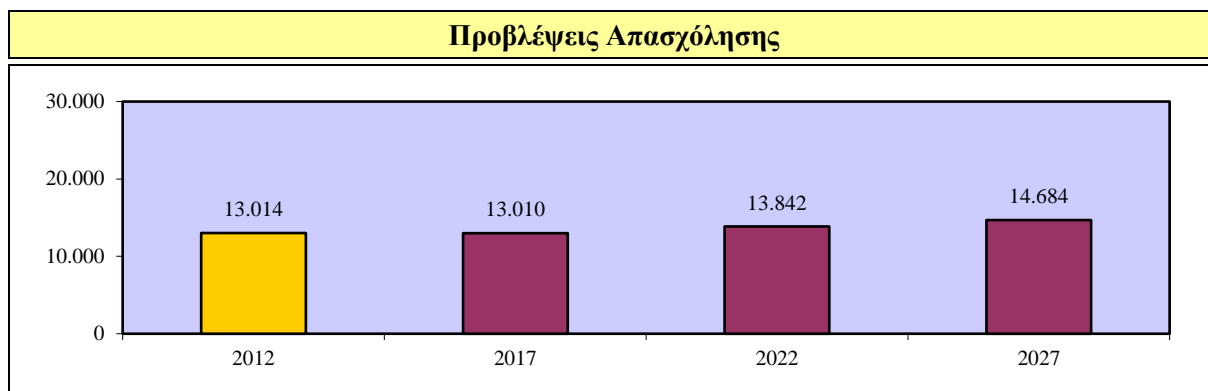
5.2.1.1. Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείς και δακτυλογράφοι

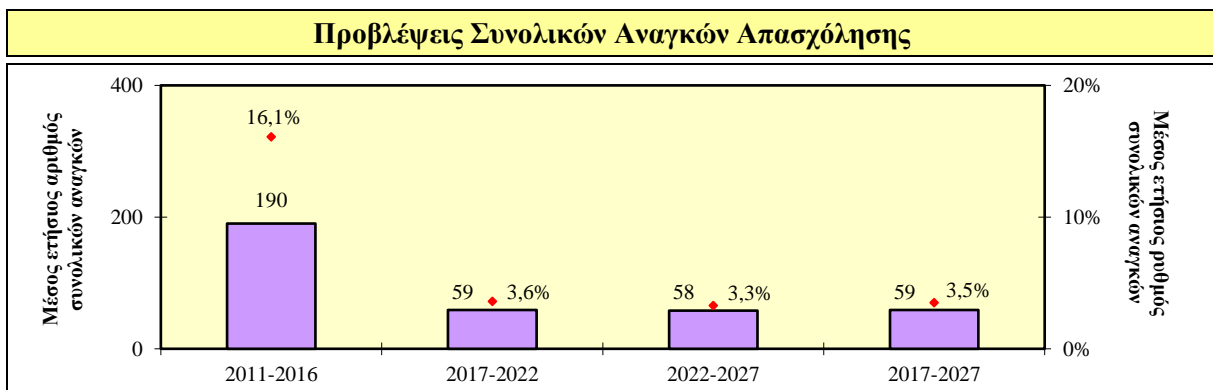
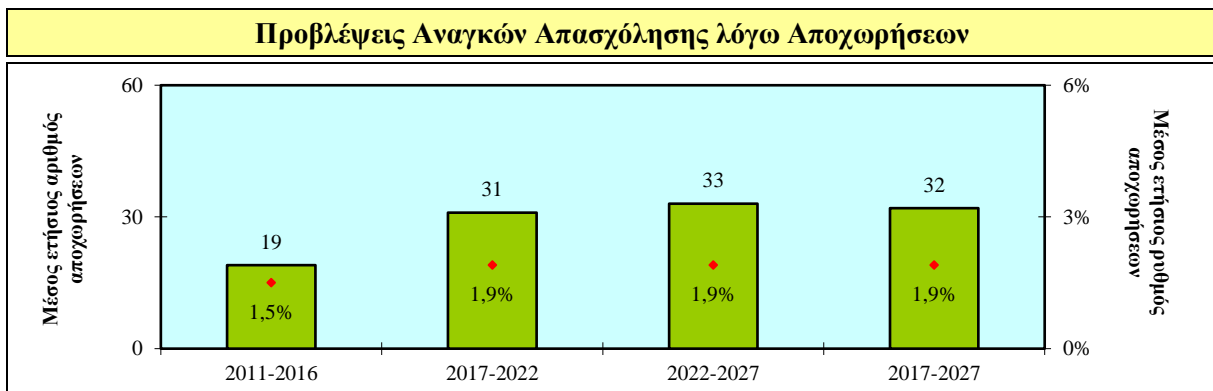
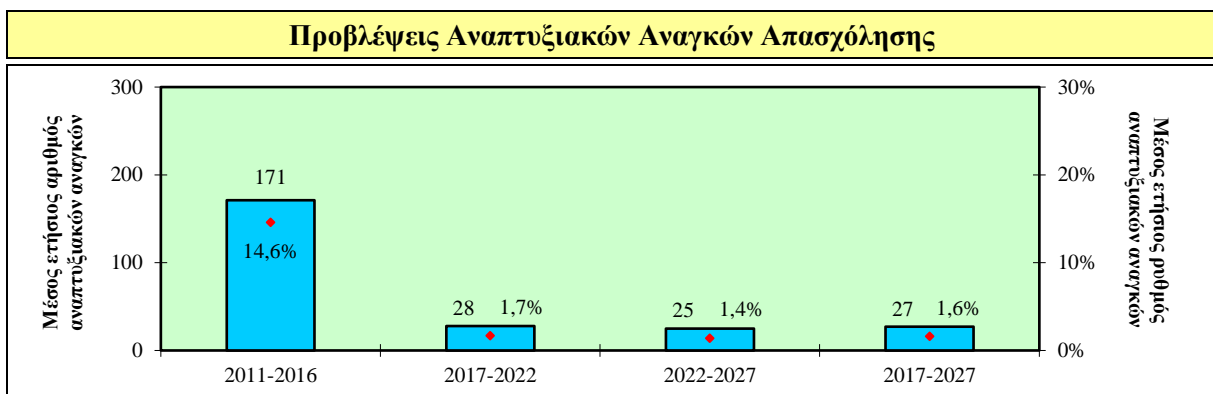
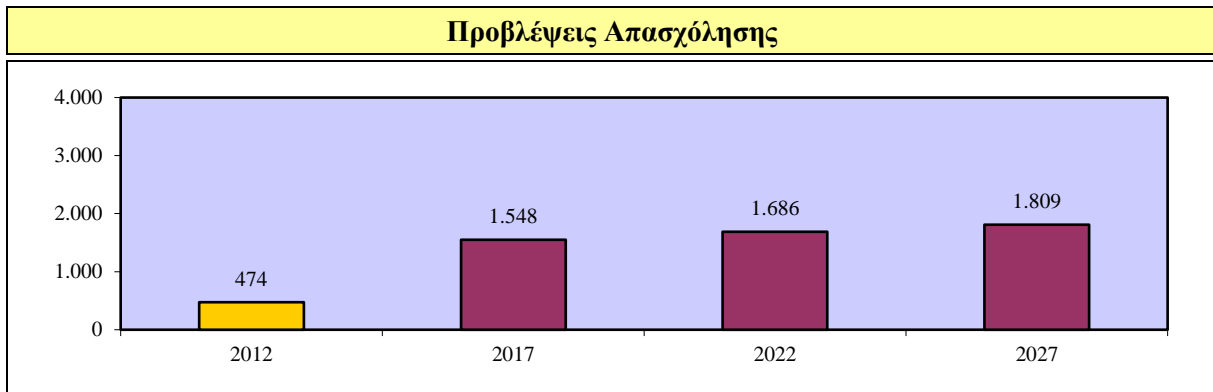
5.2.1.2. Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού

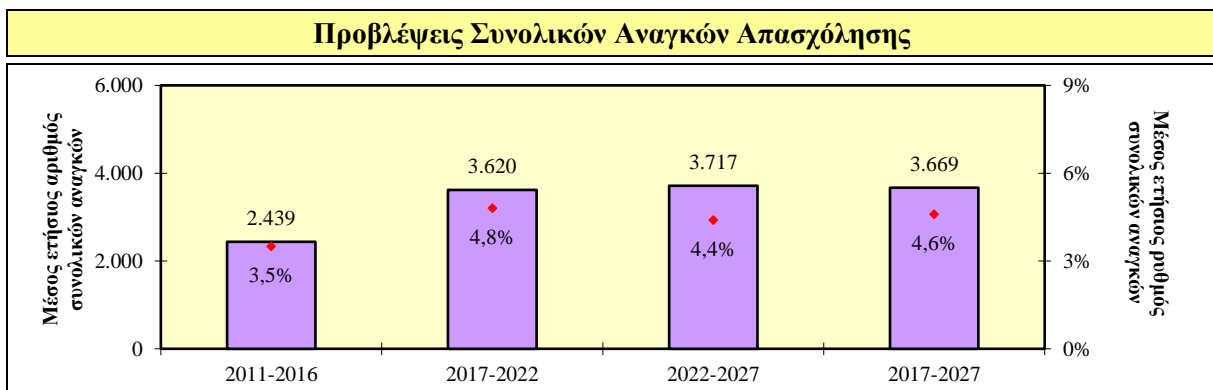
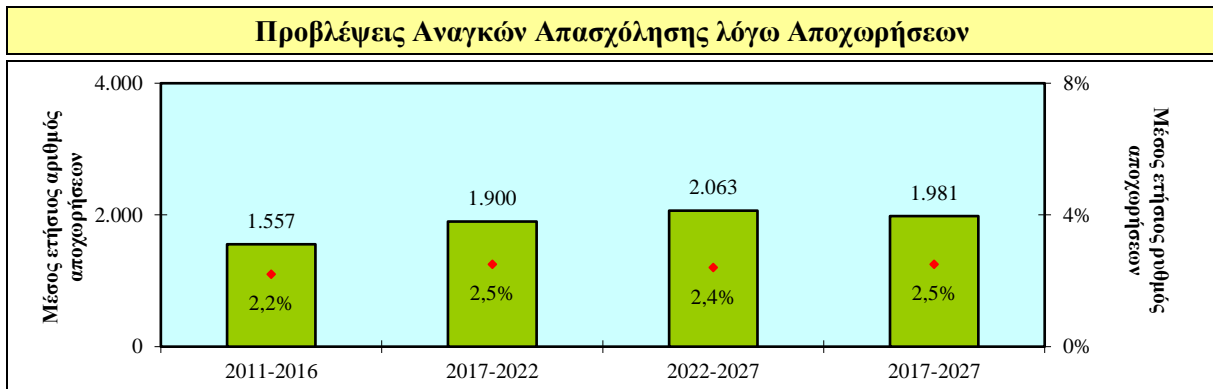
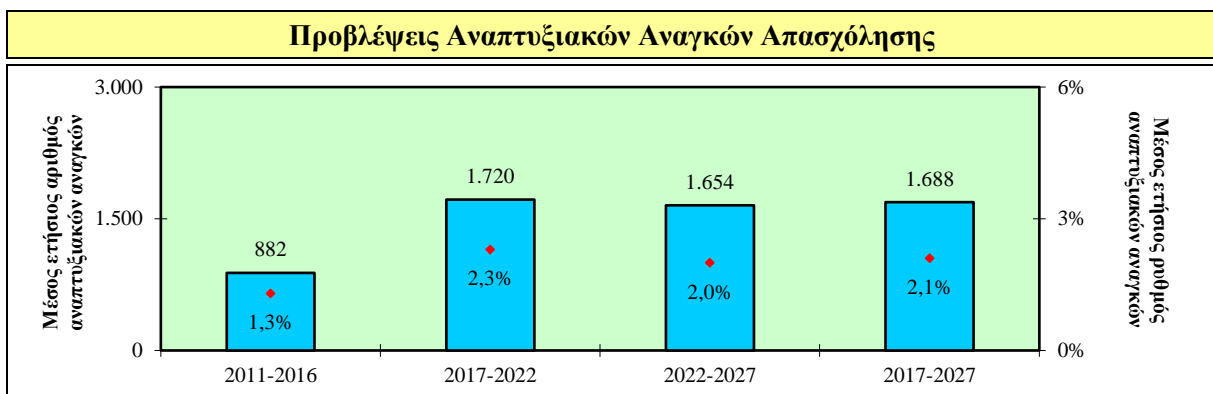
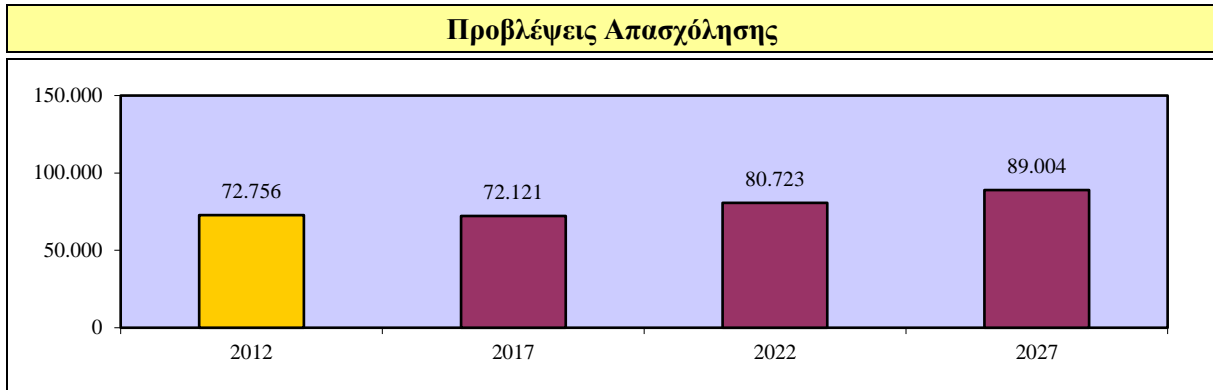
5.2.1.3. Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι

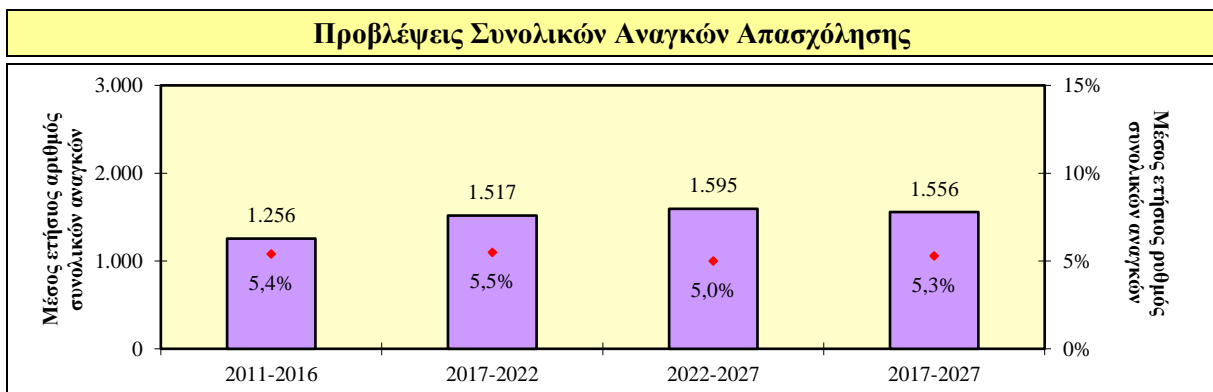
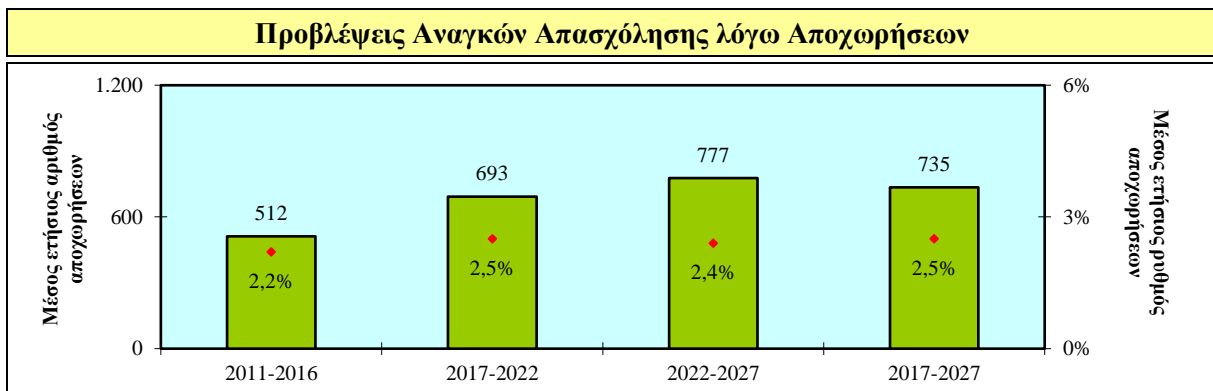
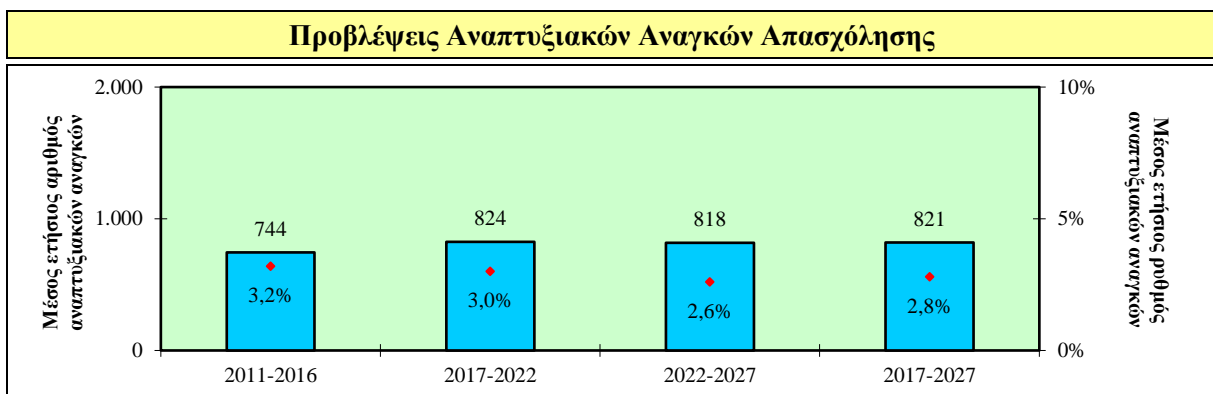
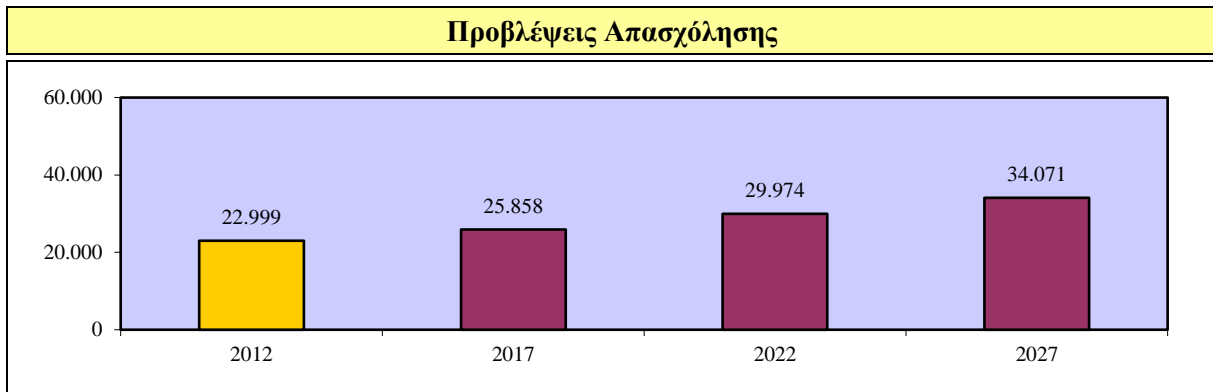
5.2.1.4. Γραφεία βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων

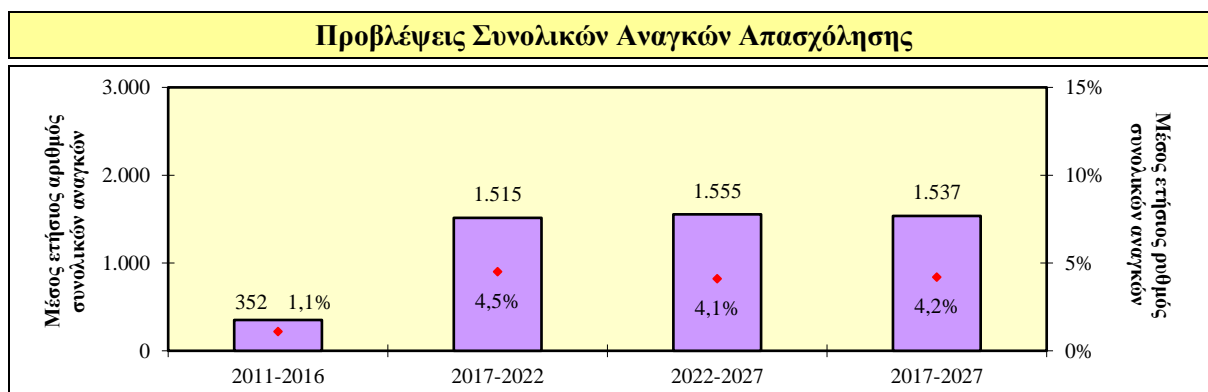
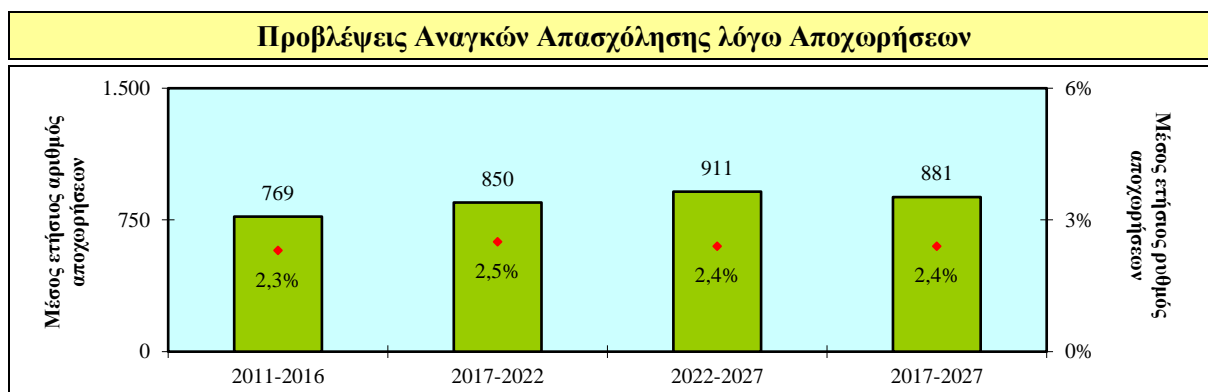
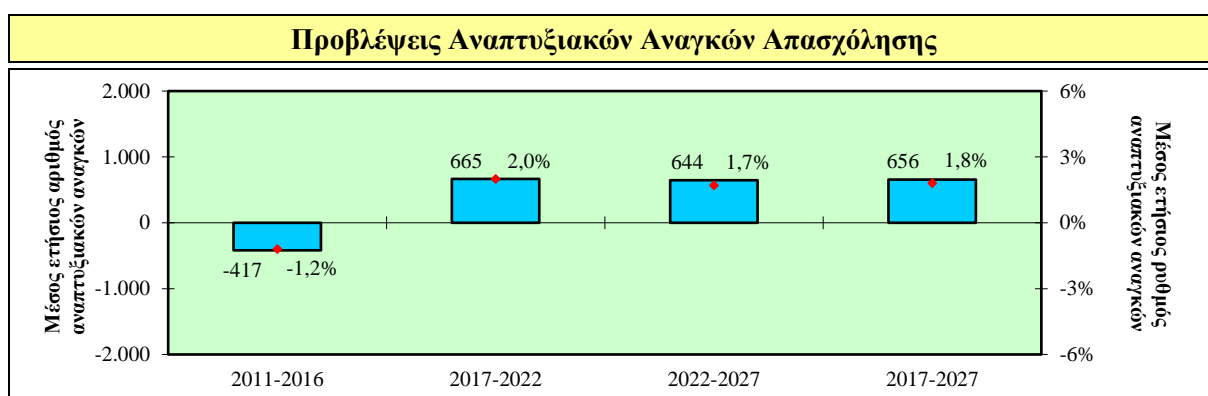
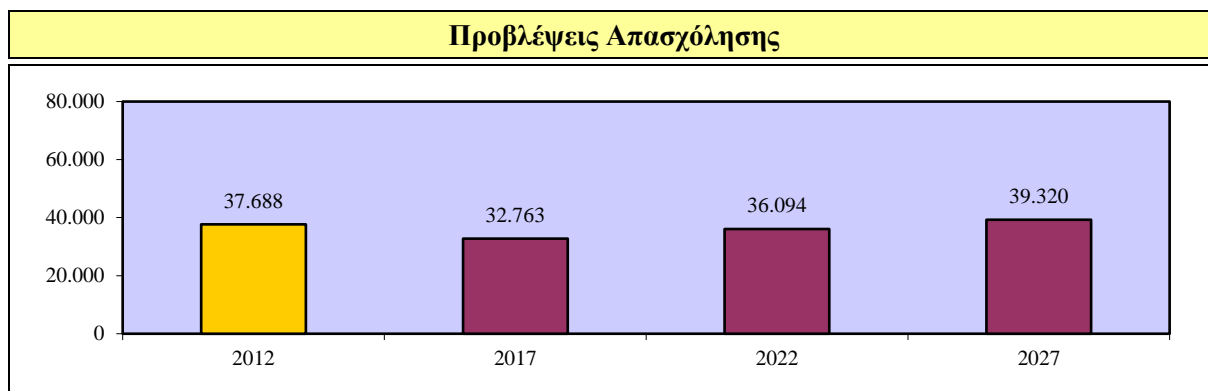
5.2.2. Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

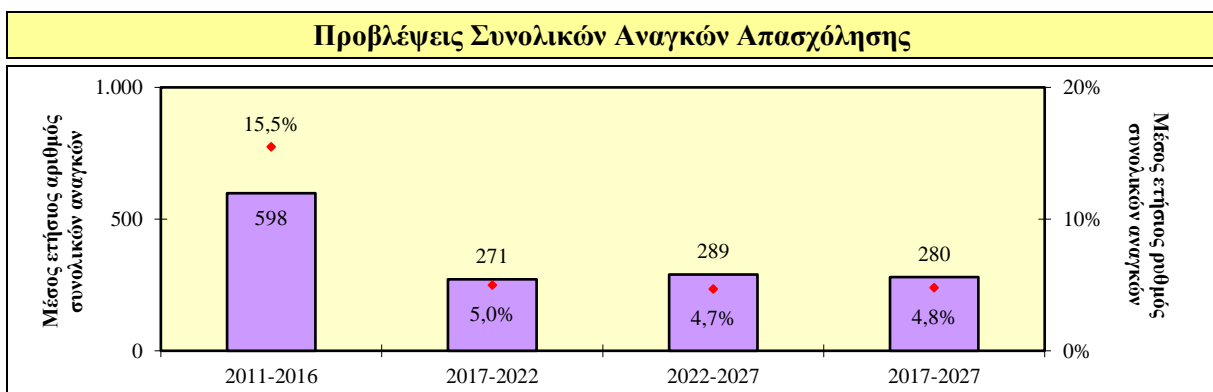
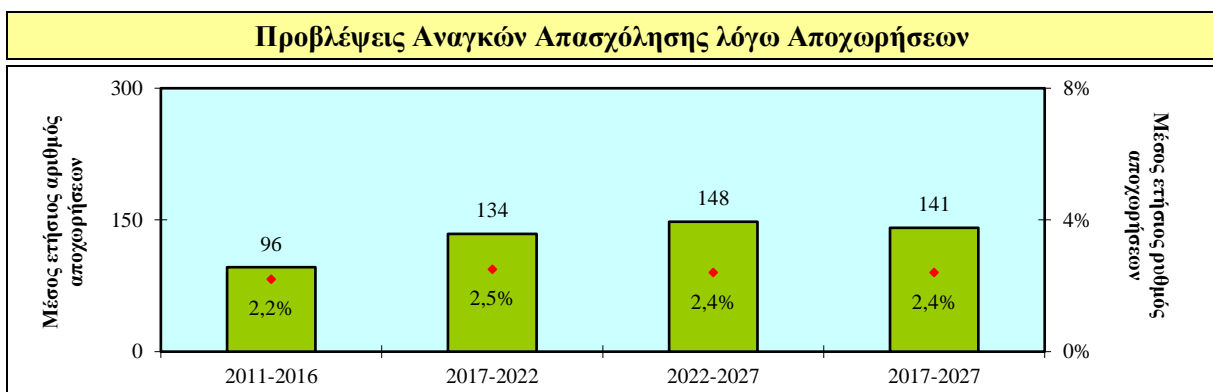
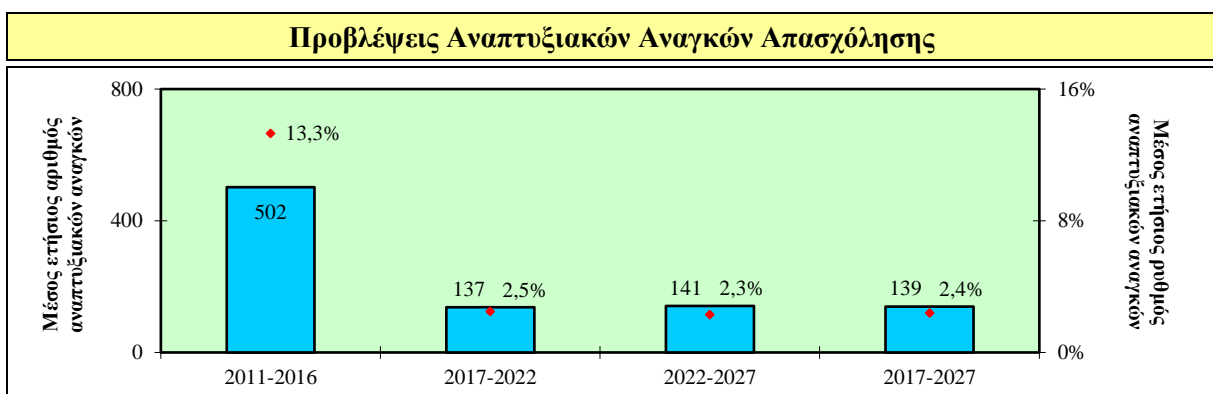
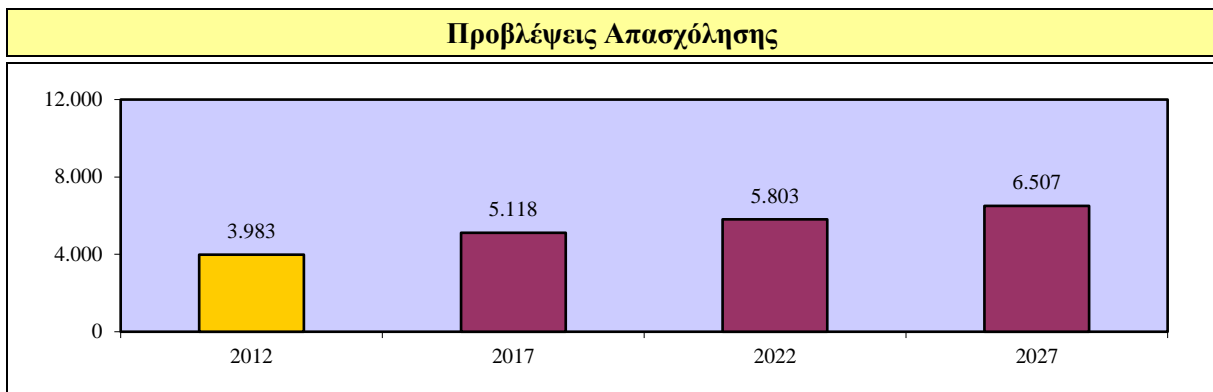
5.2.2.1. Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών

5.2.2.2. Καταστηματάρχες και πωλητές

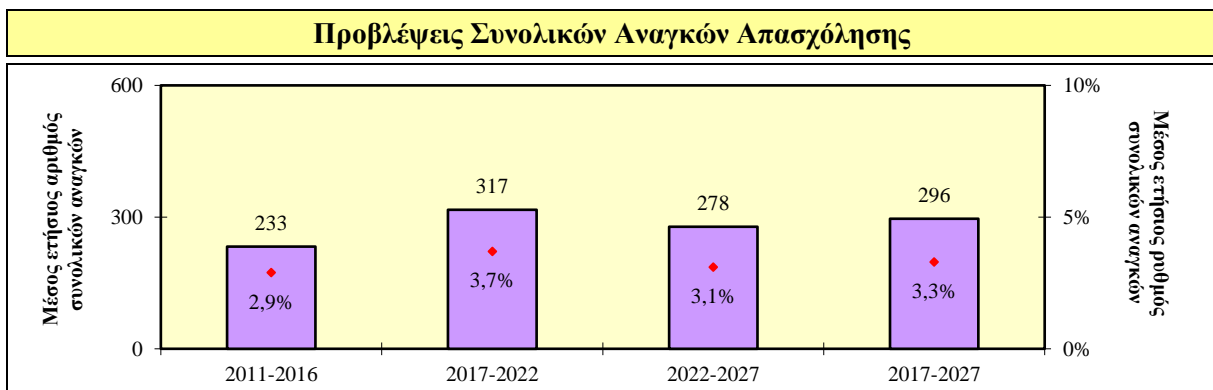
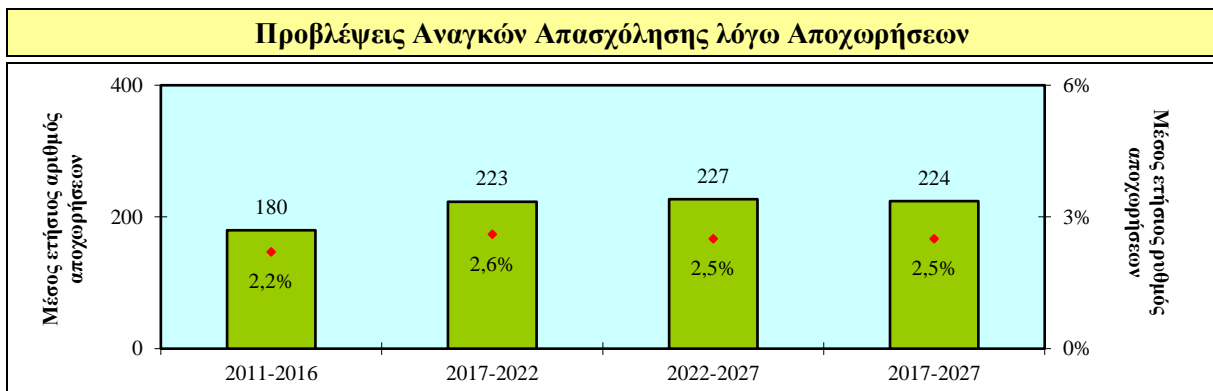
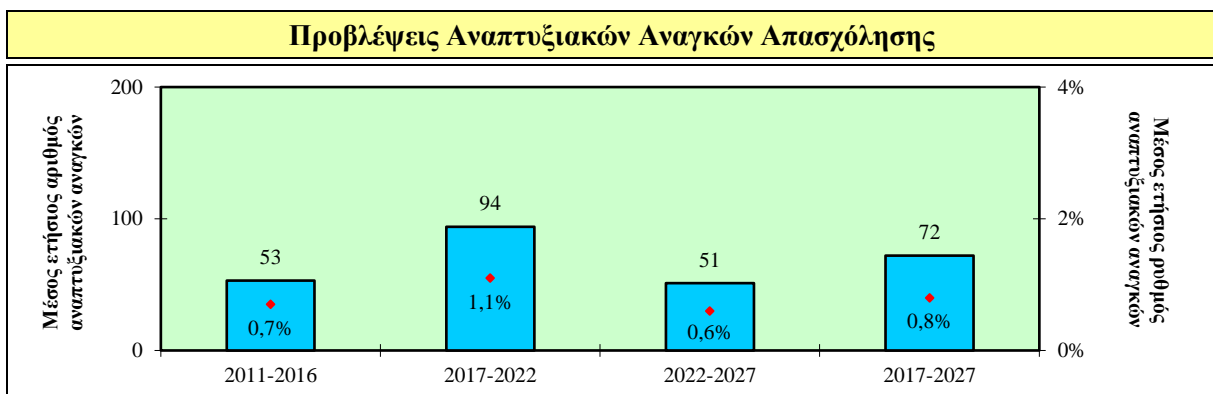
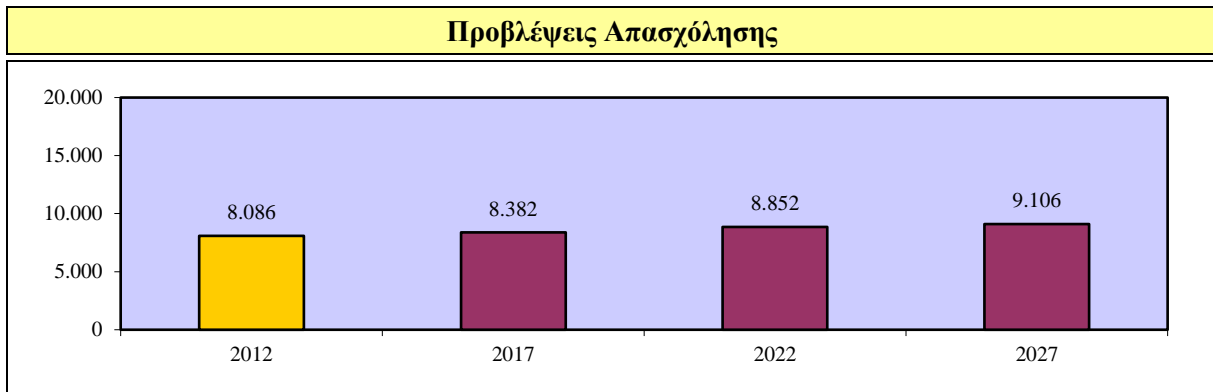

5.2.2.3. Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας

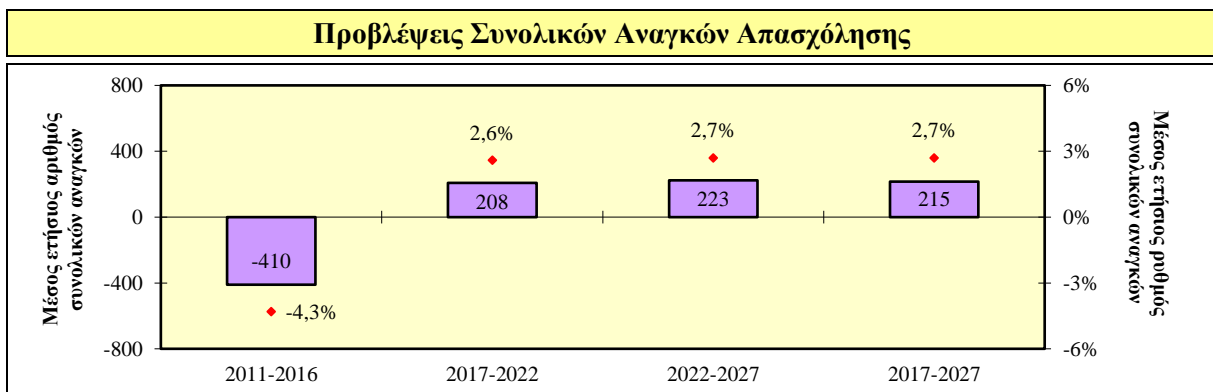
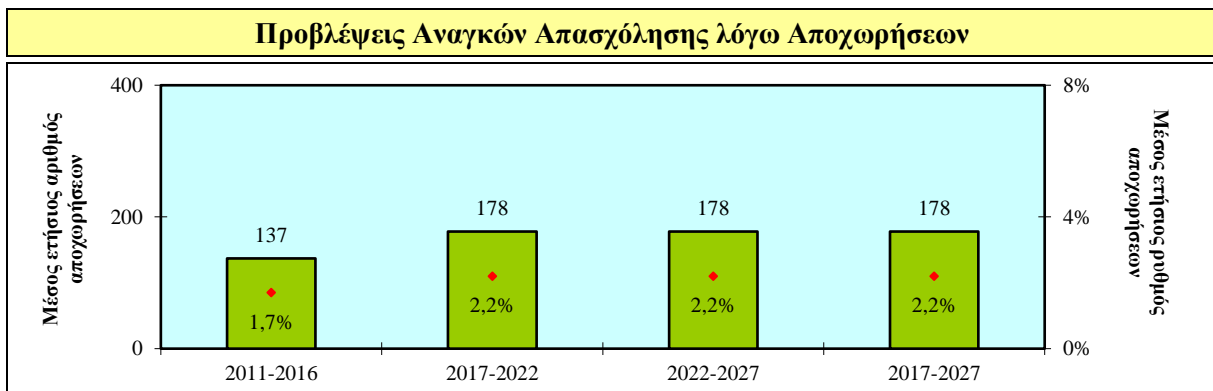
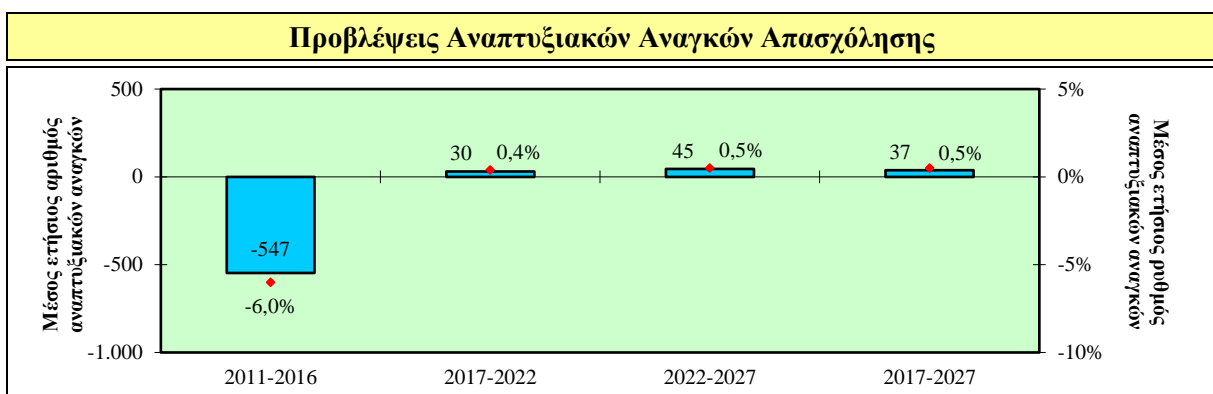
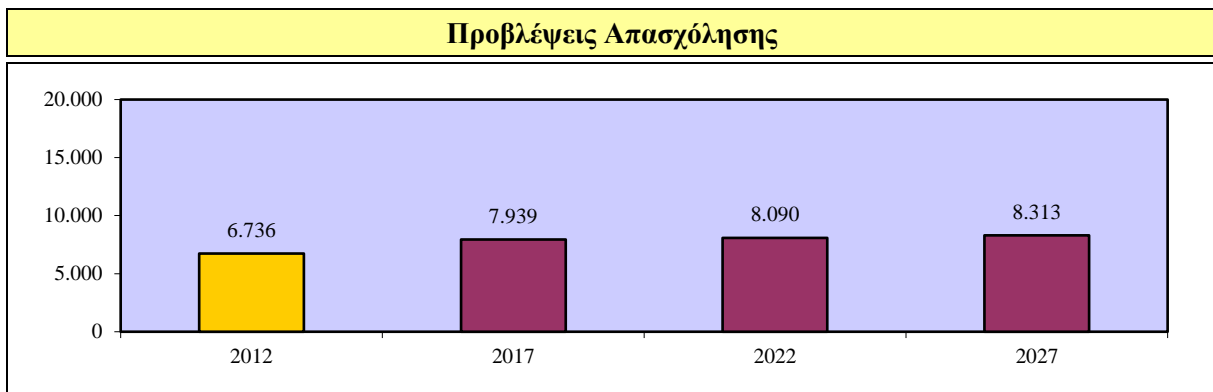

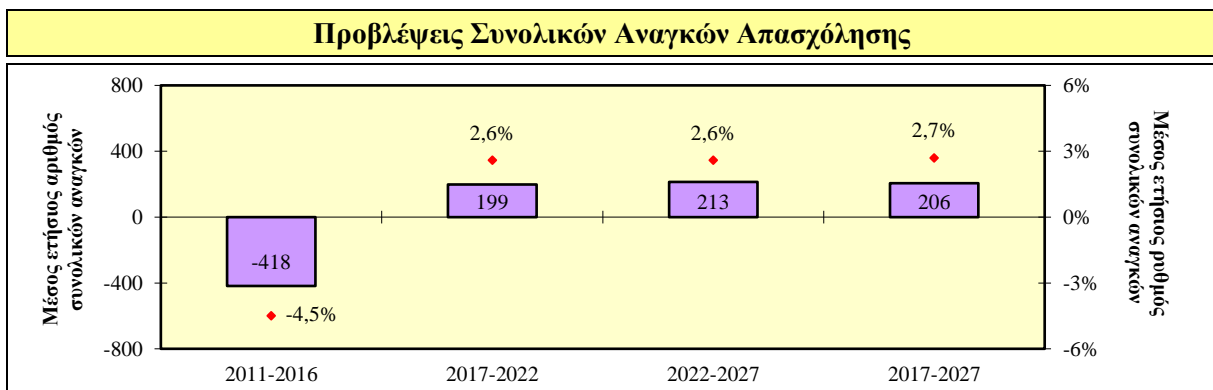
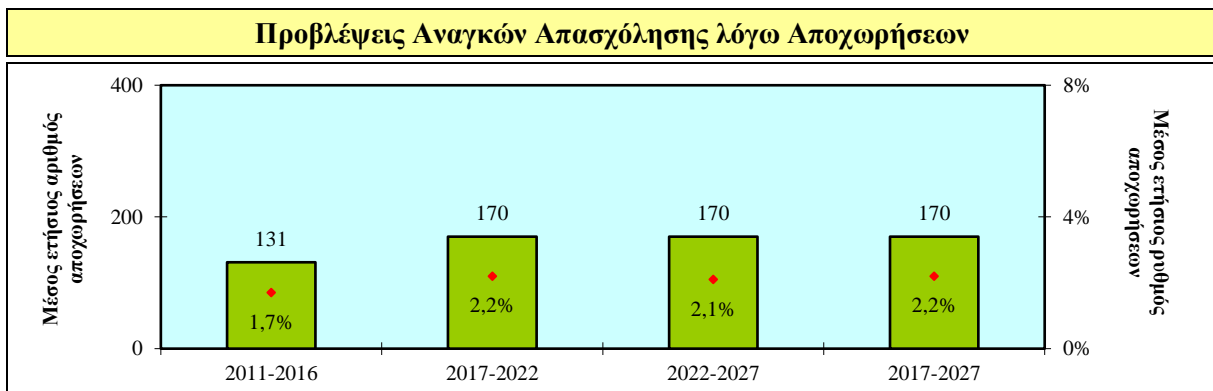
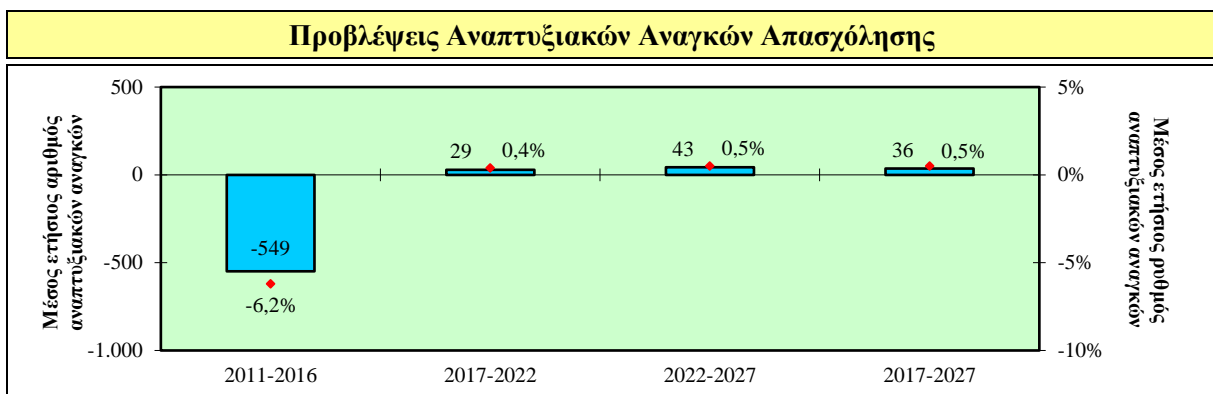
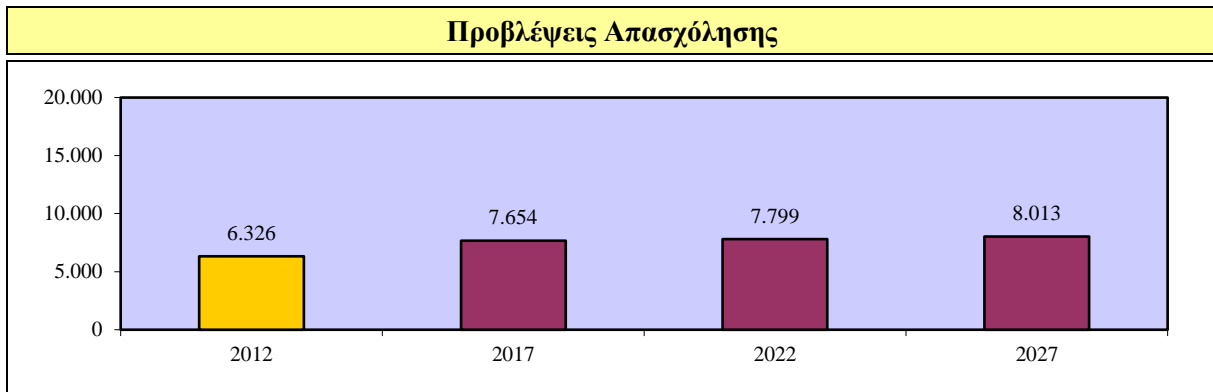
5.2.2.4. Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας

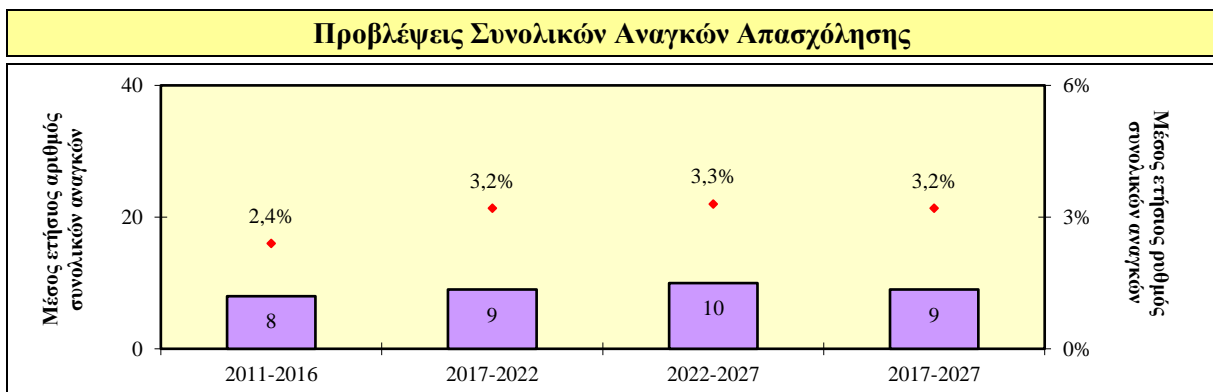
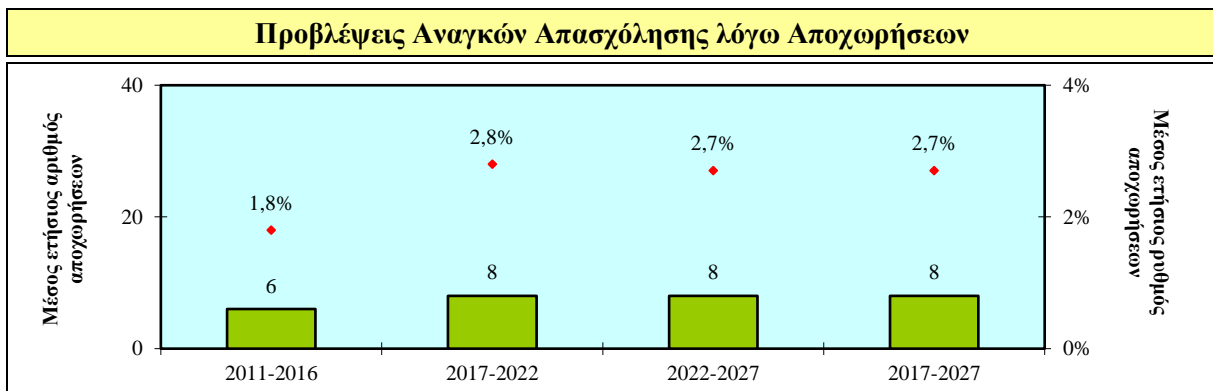
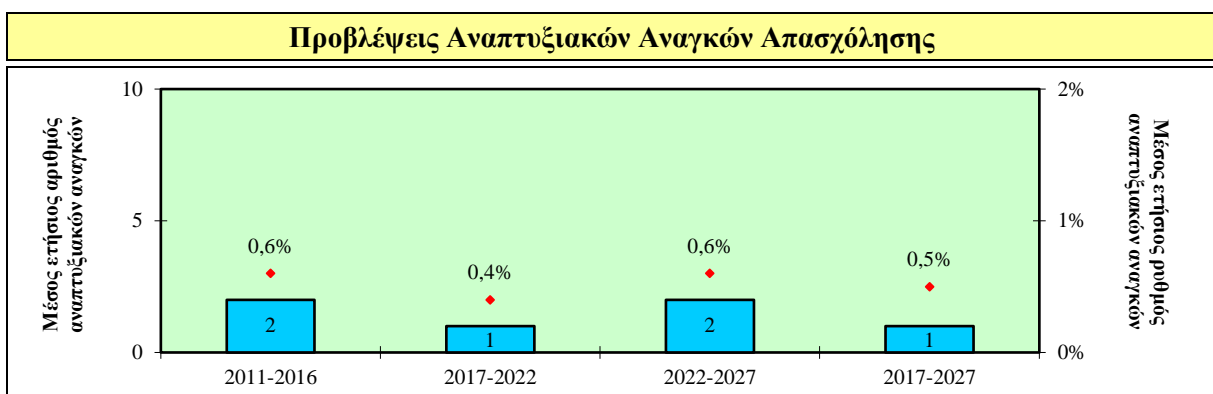
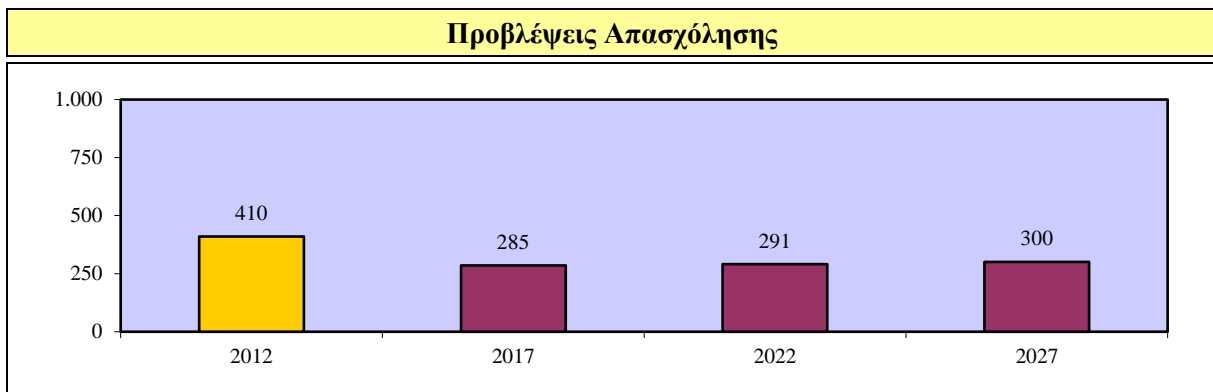
5.2.3. Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς

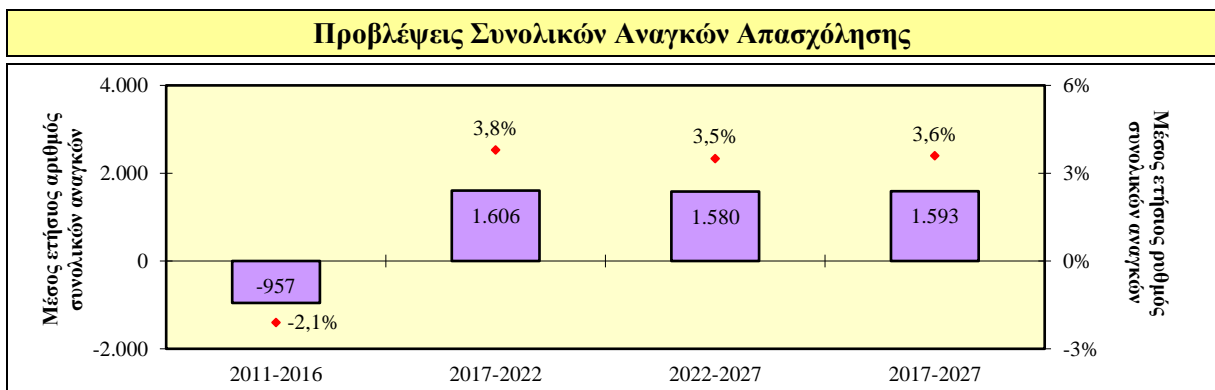
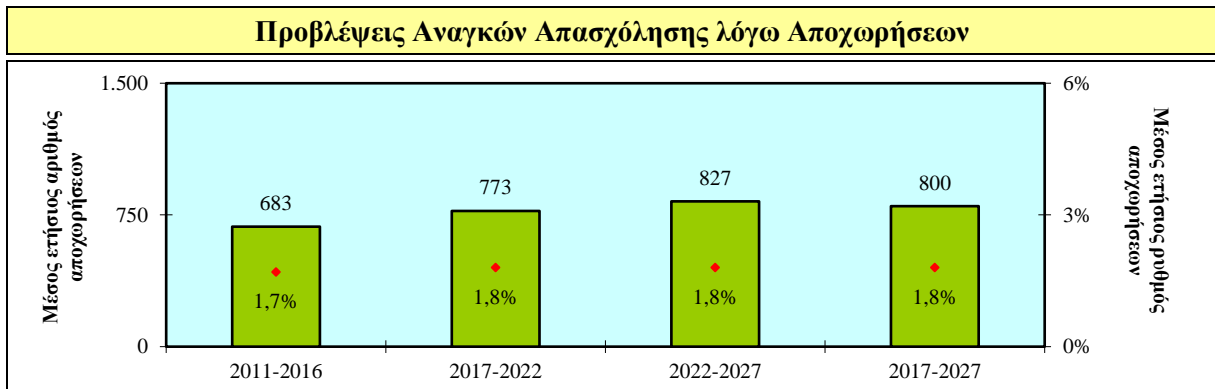
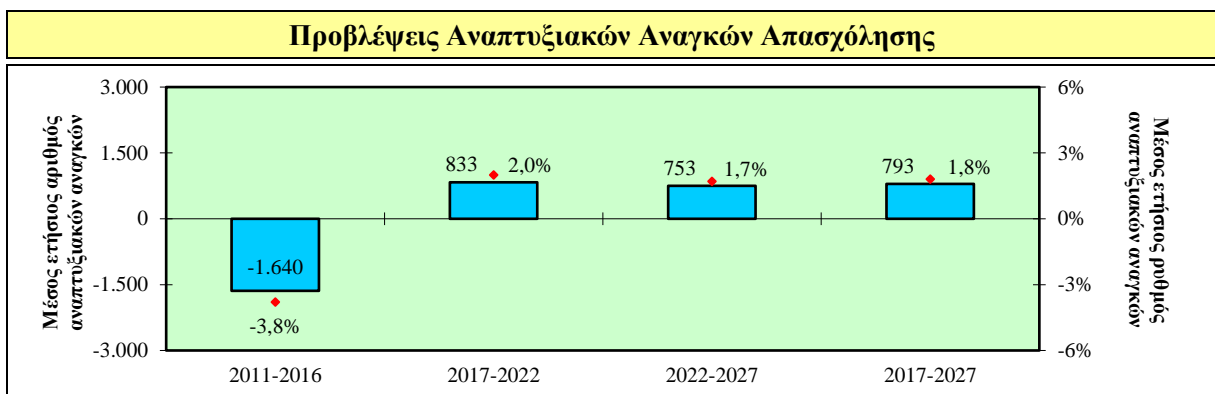
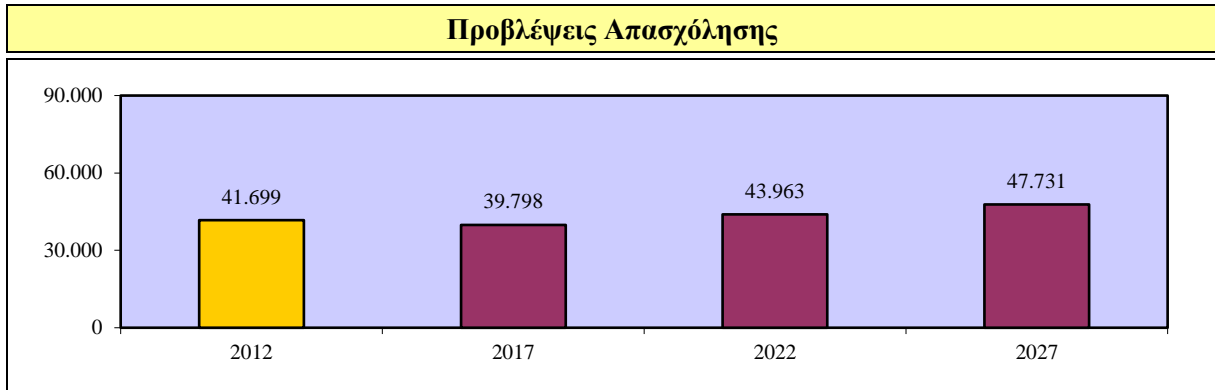
5.2.3.1. Γεωργοί και κτηνοτρόφοι

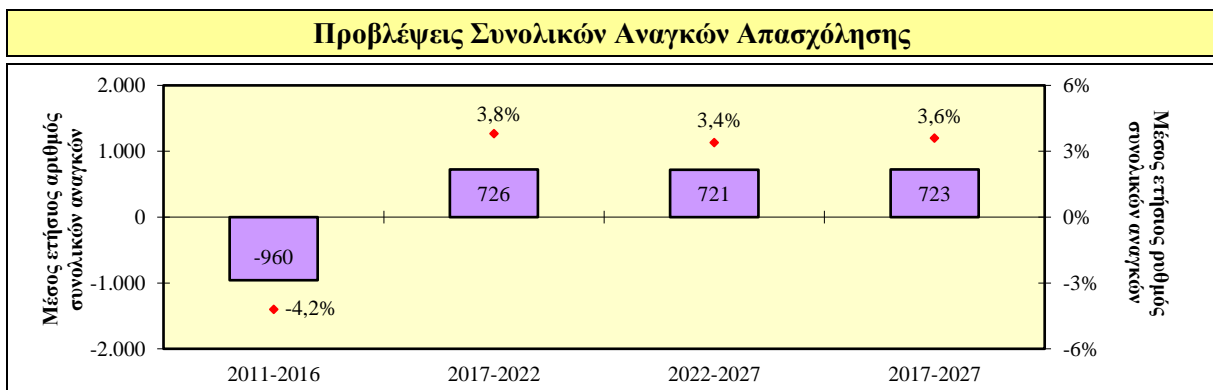
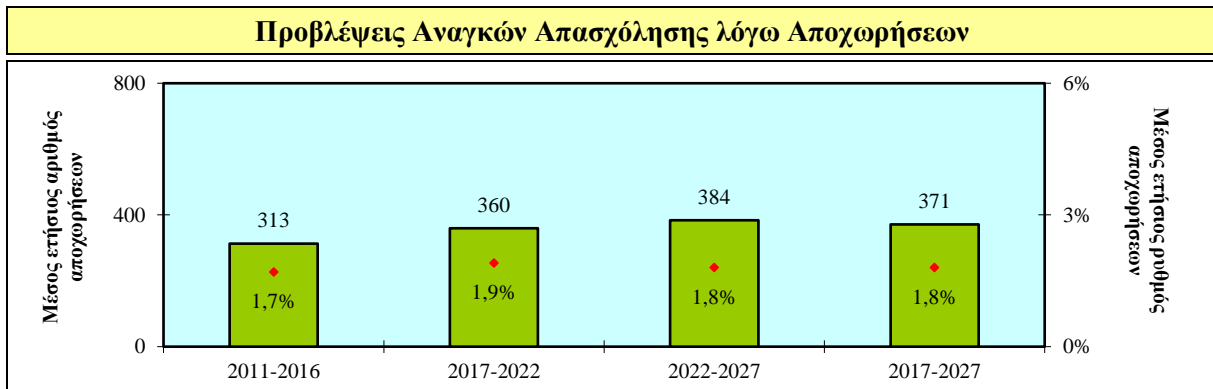
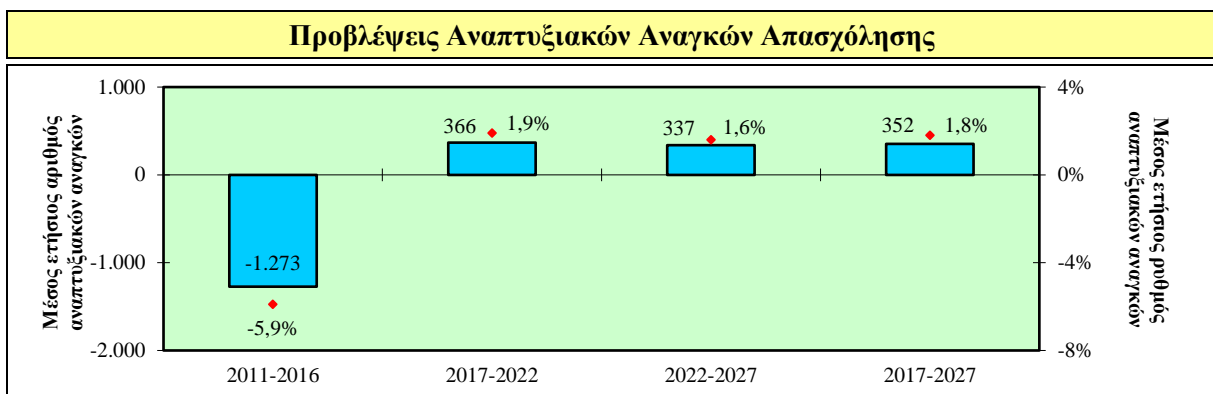
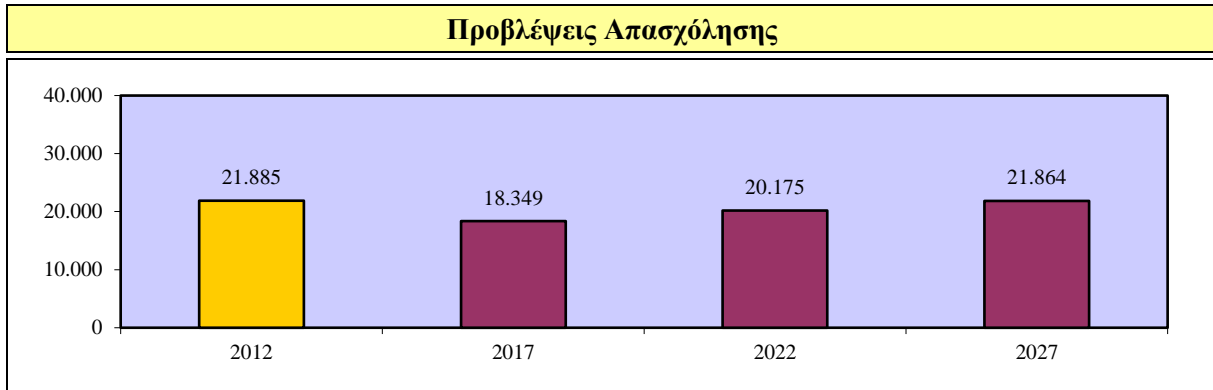
5.2.3.2. Εργάτες δασών και αλιείς

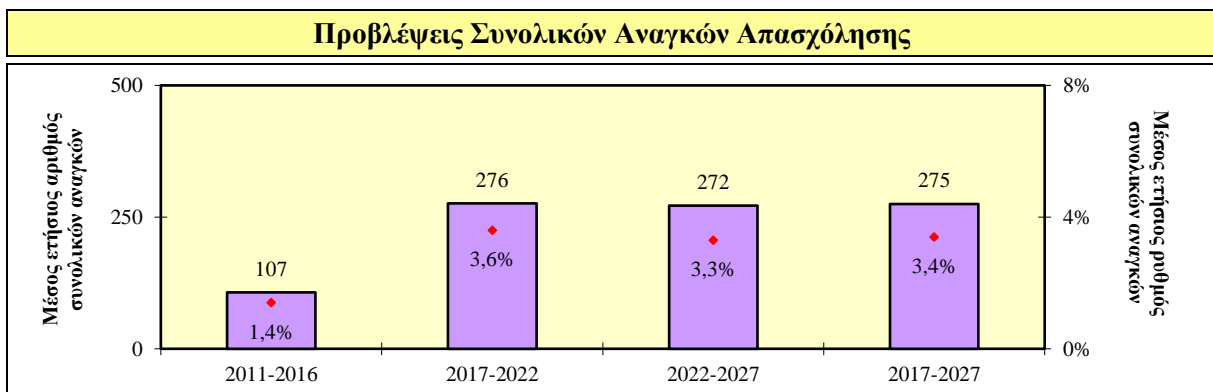
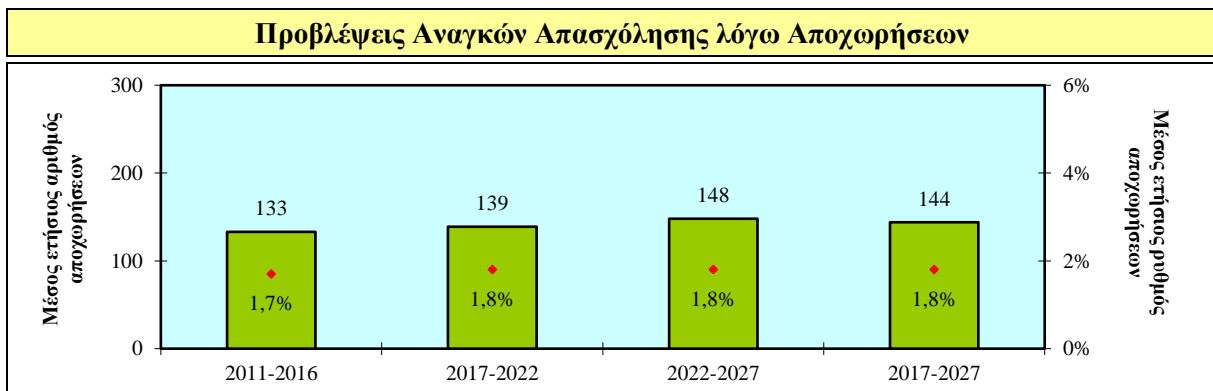
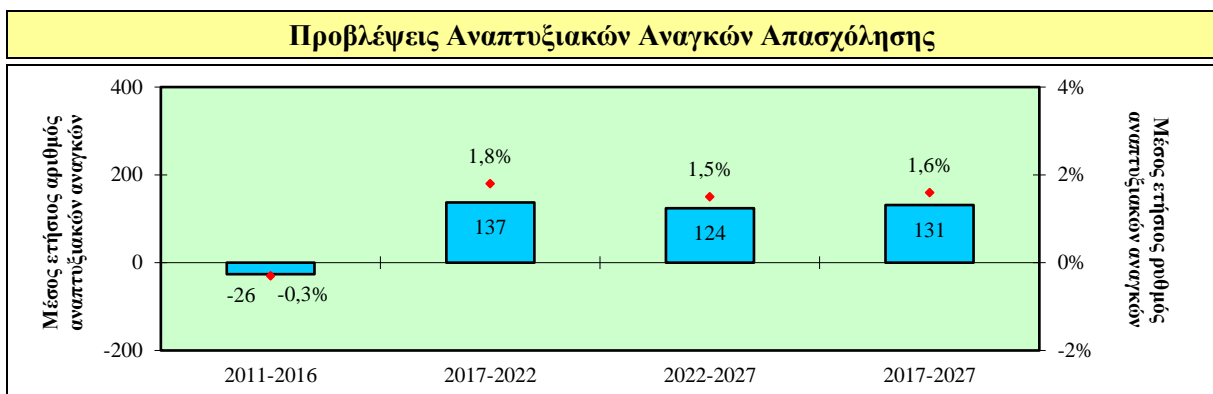
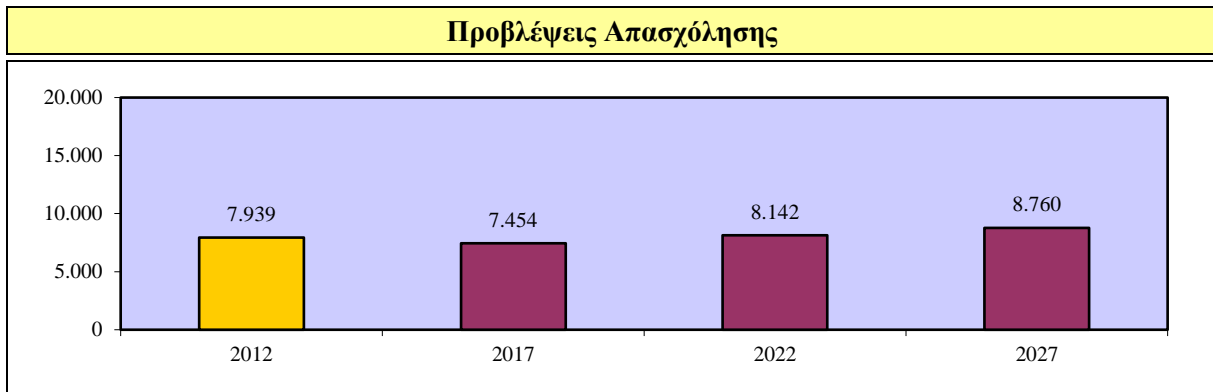
5.2.4. Τεχνίτες

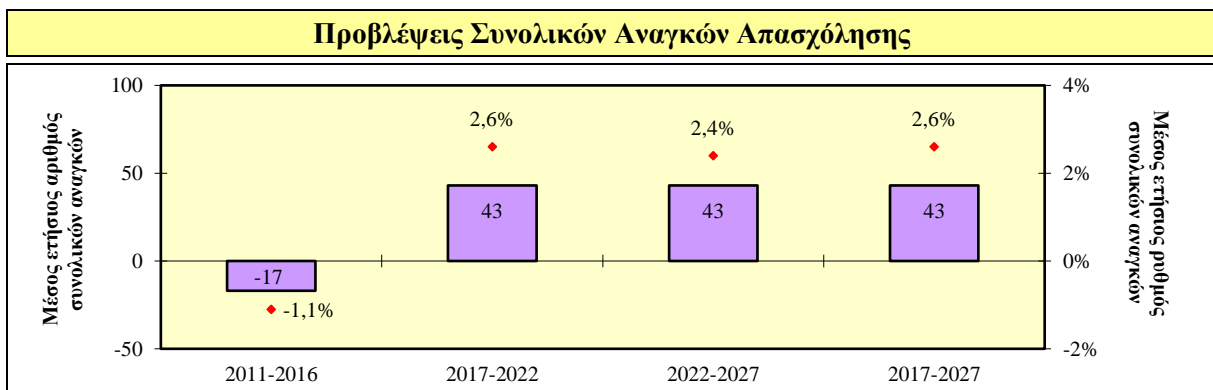
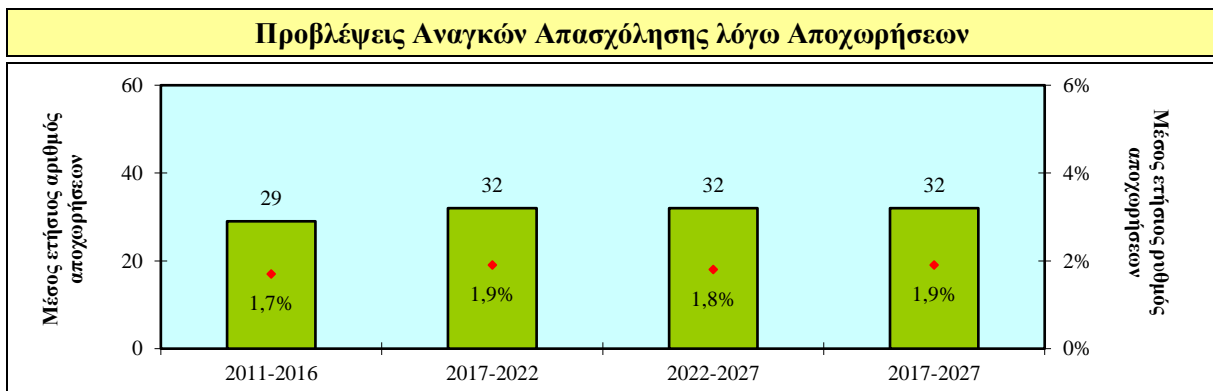
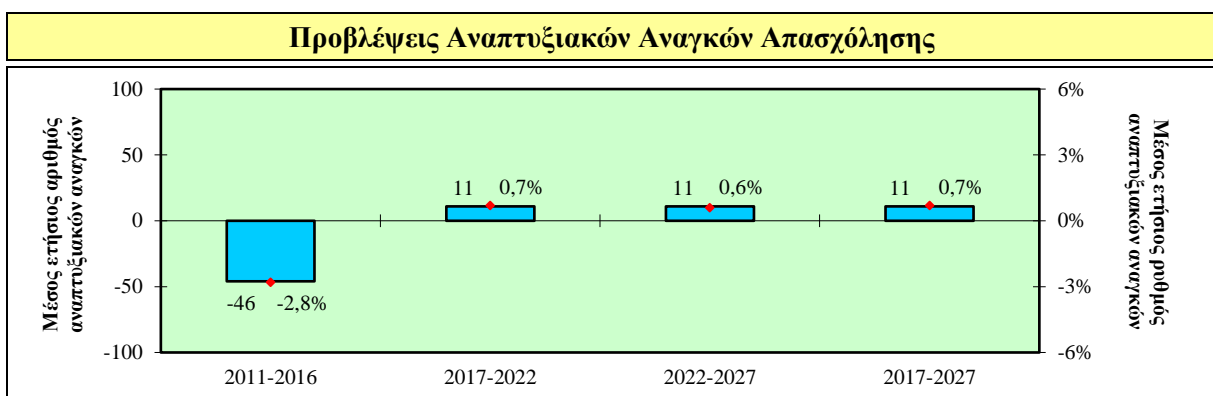
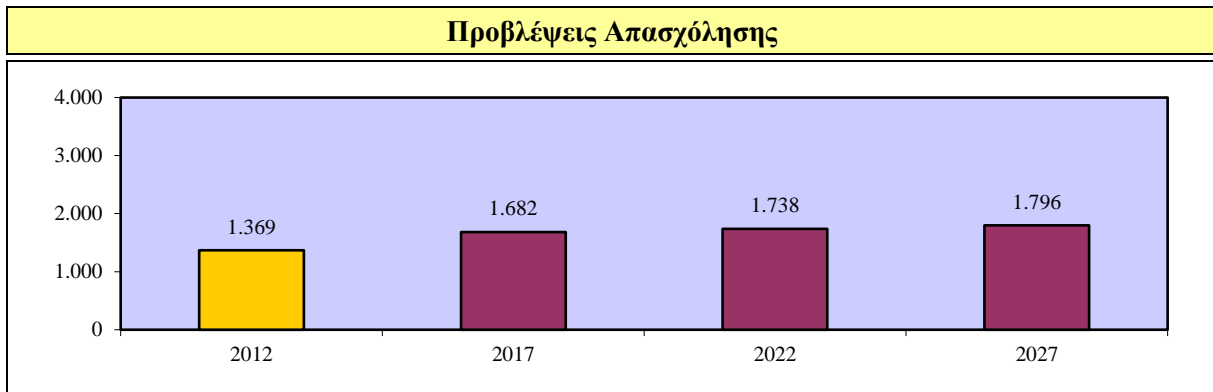
5.2.4.1. Τεχνίτες οικοδομών

5.2.4.2. Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων

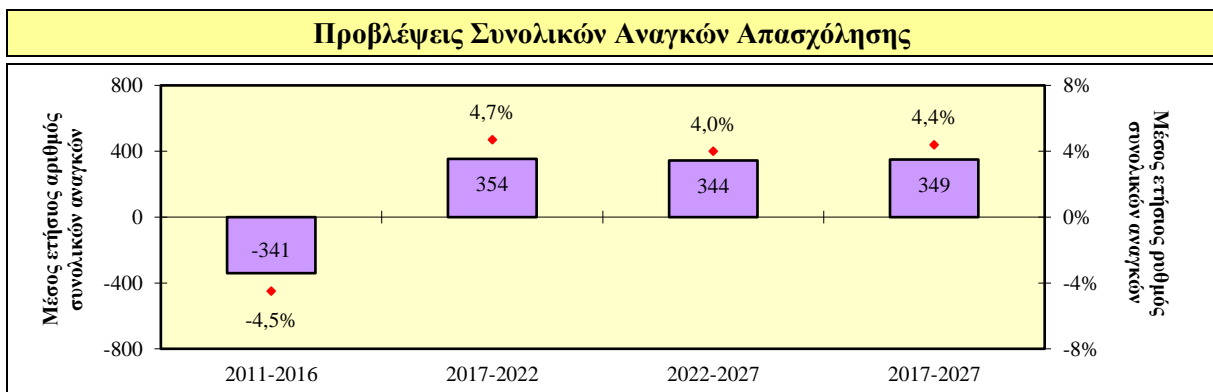
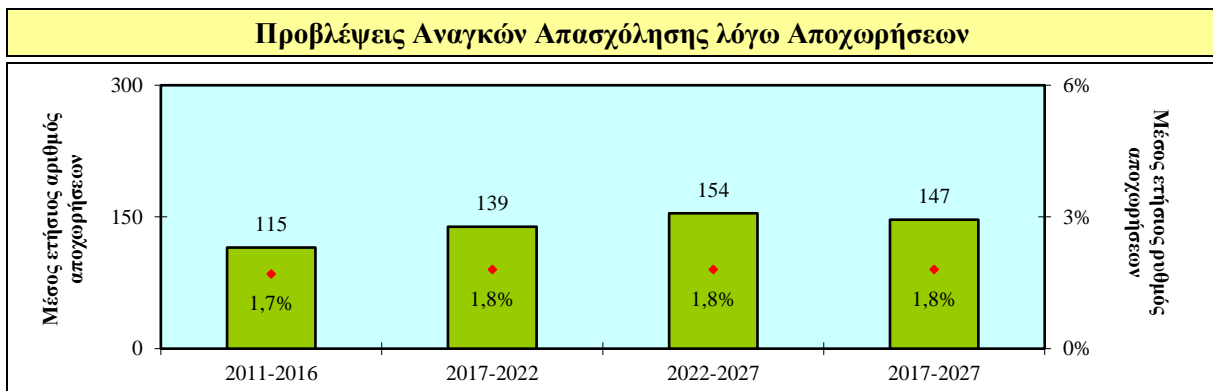
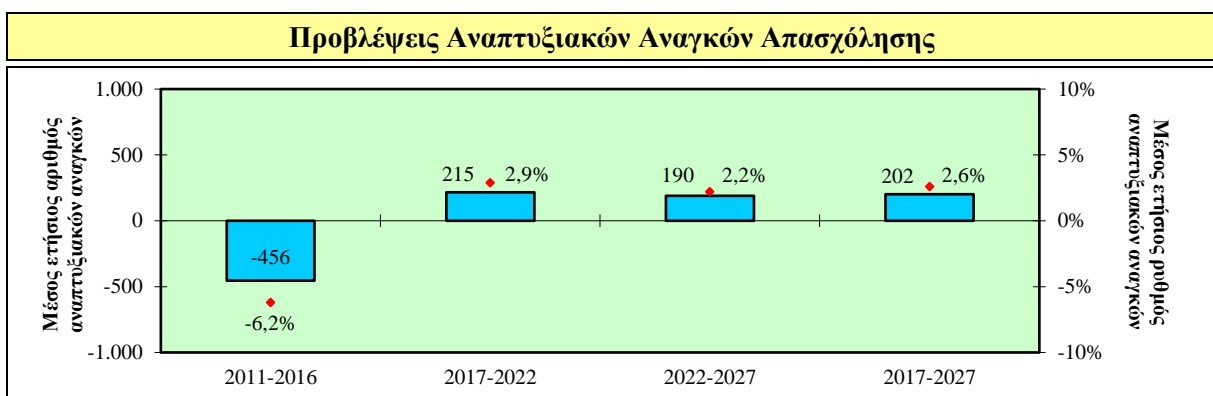
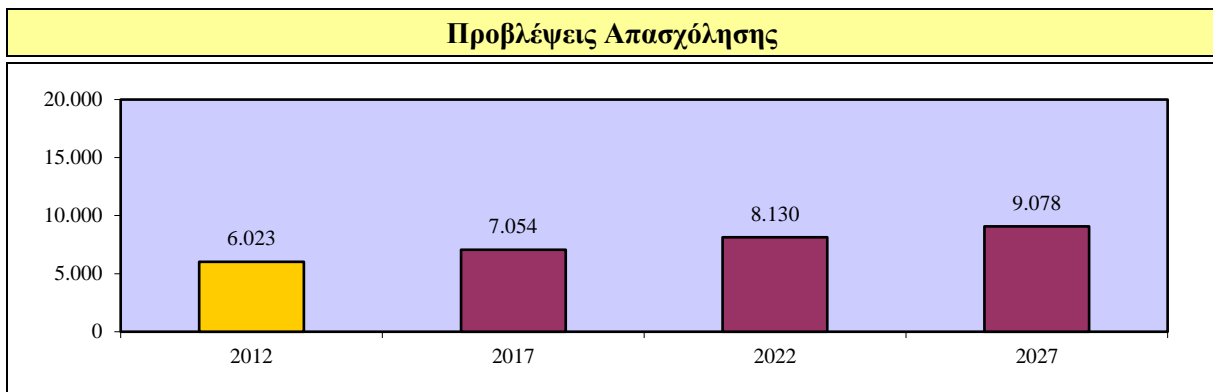

5.2.4.3. Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι

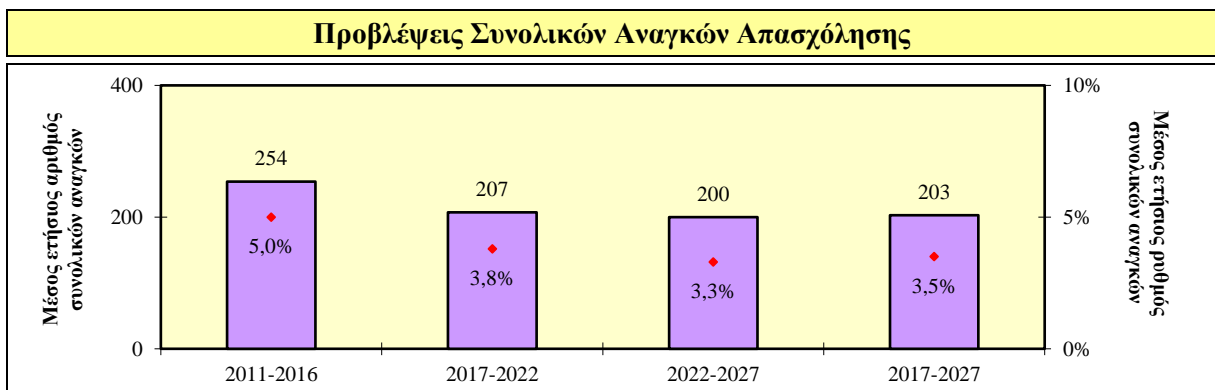
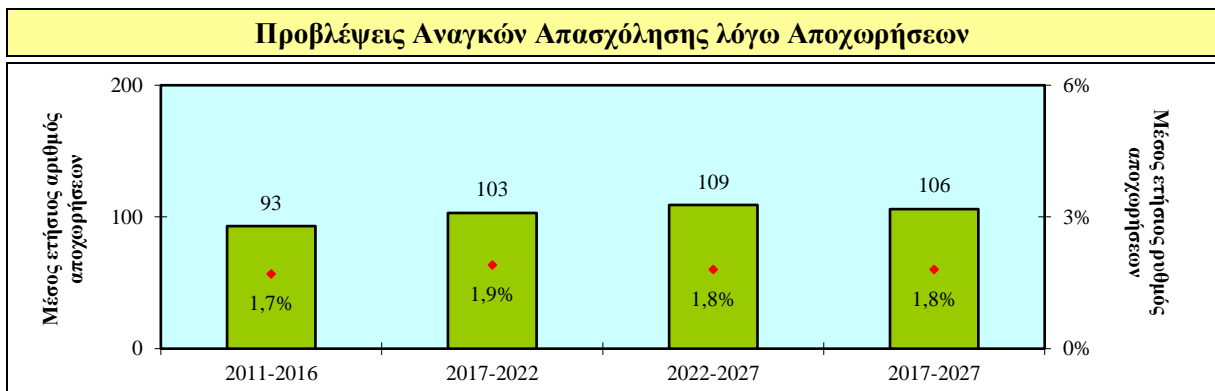
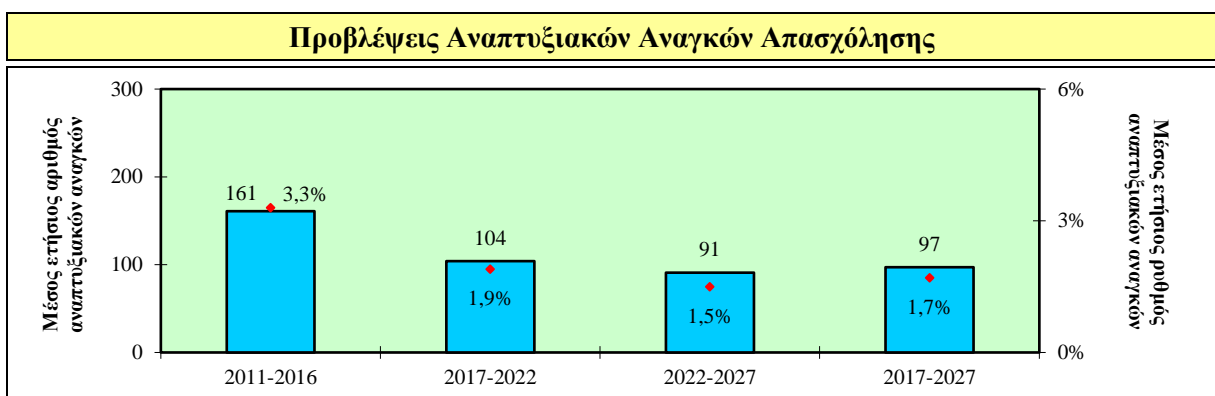
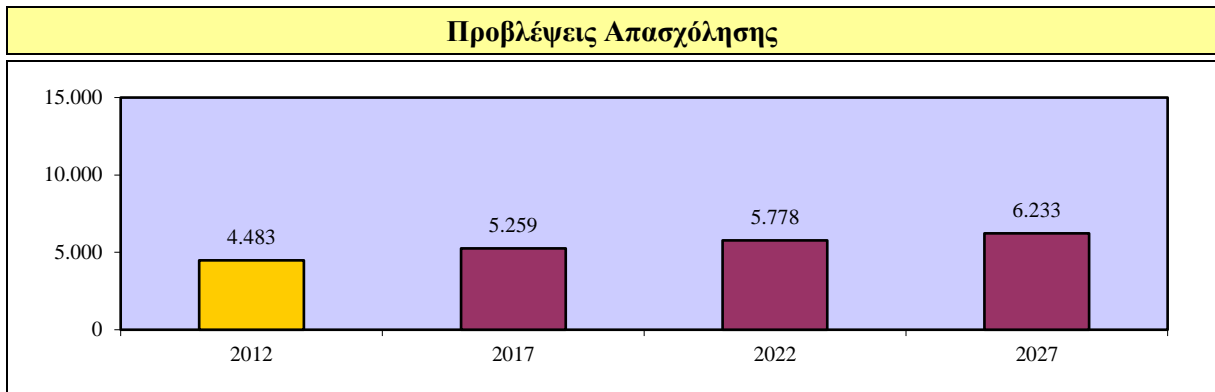

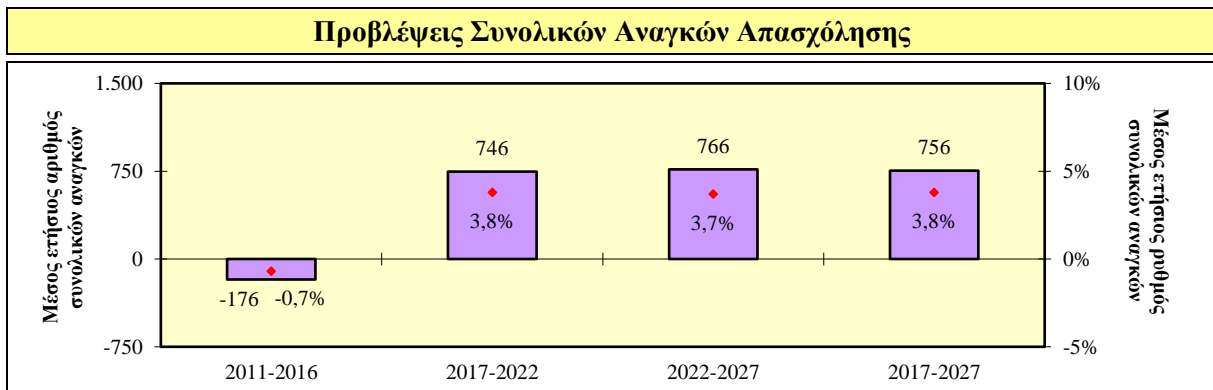
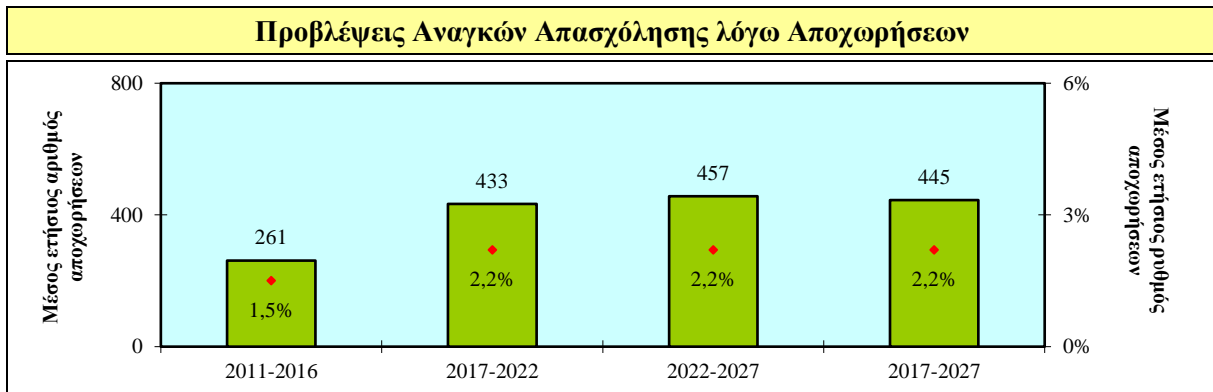
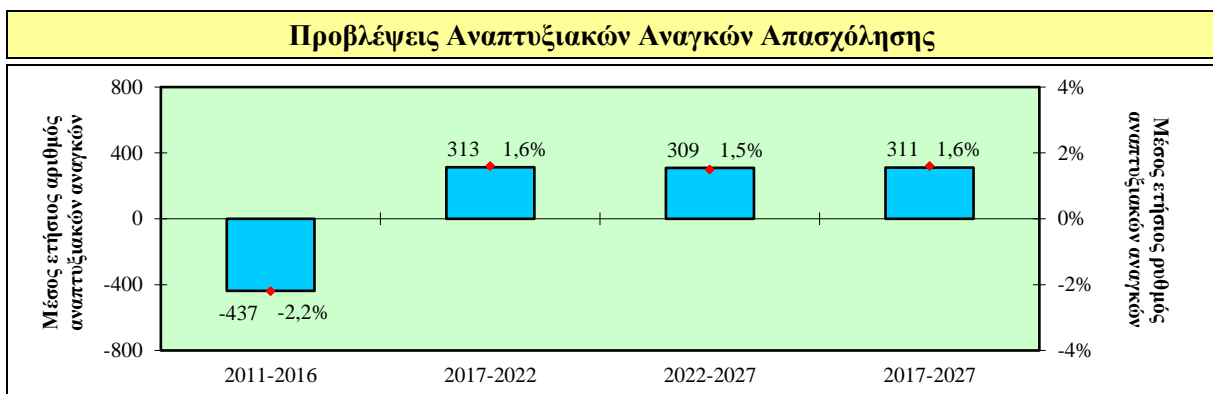
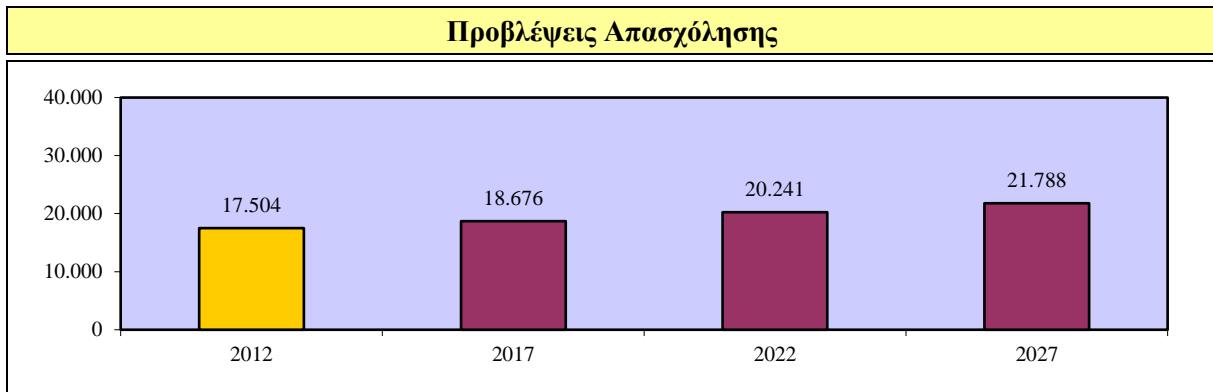
5.2.4.4. Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής

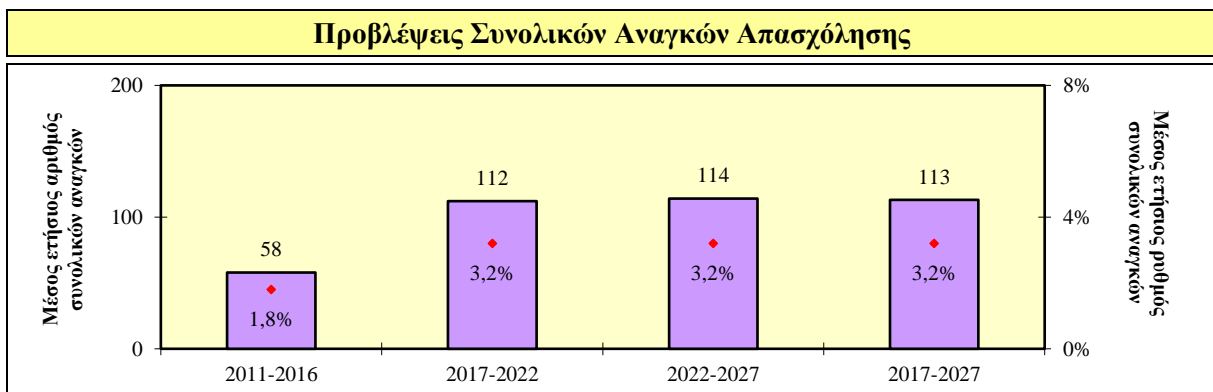
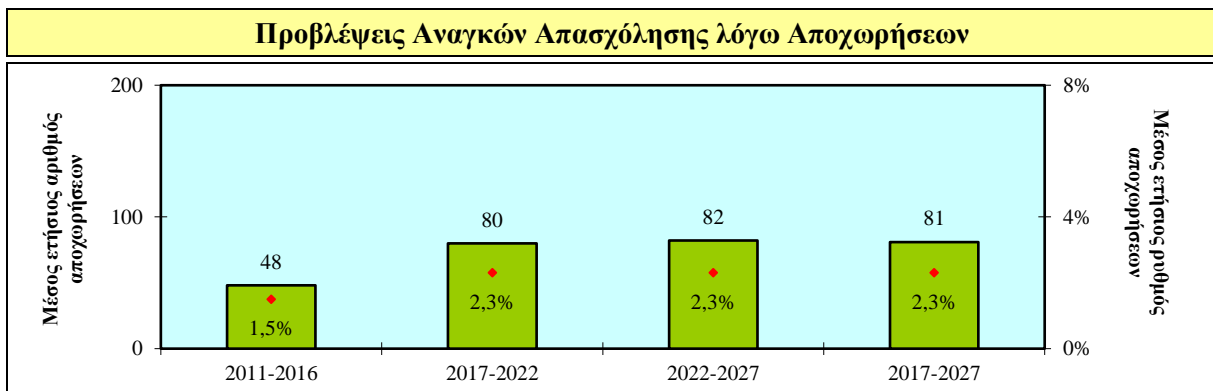
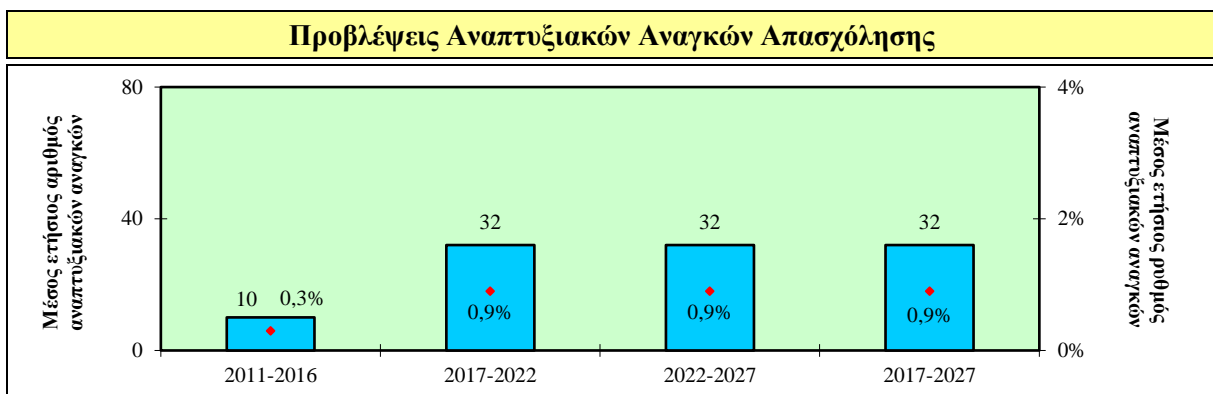
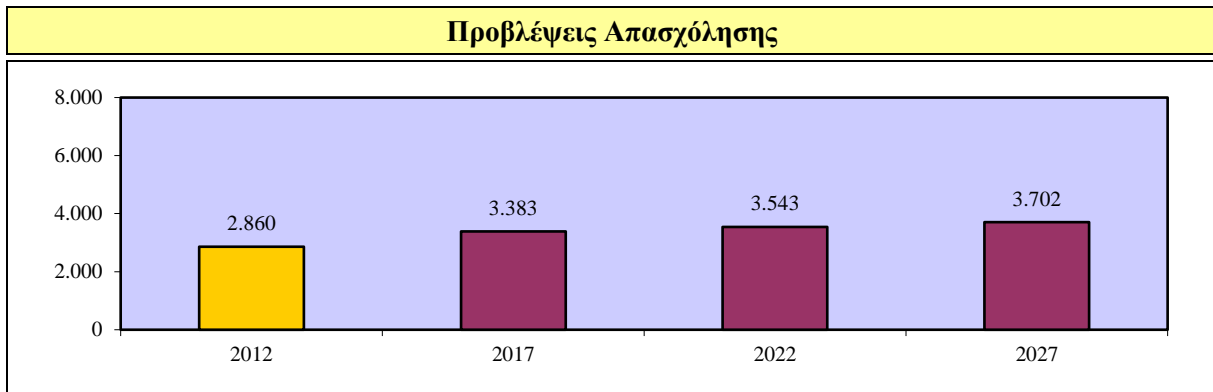
5.2.4.5. Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων

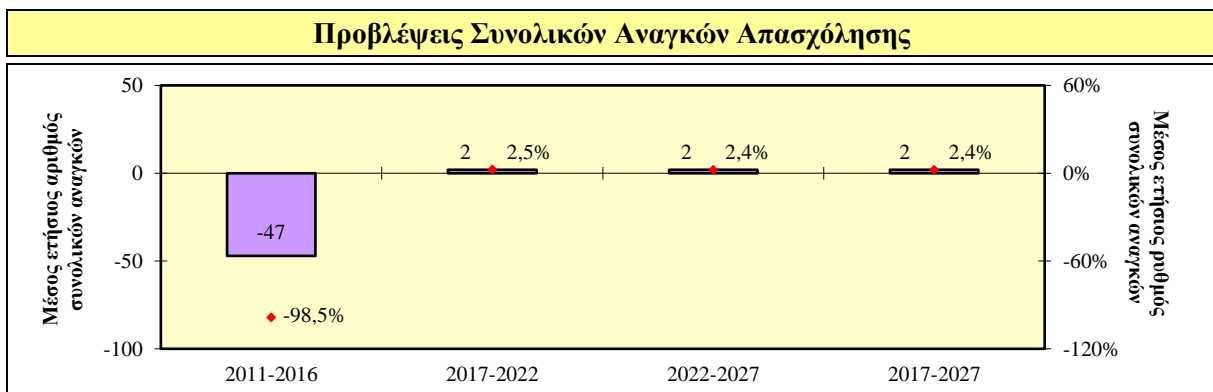
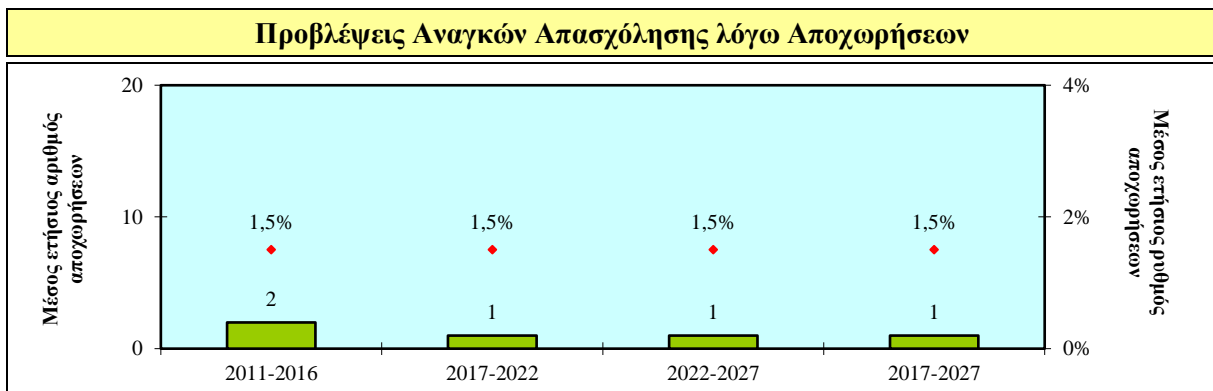
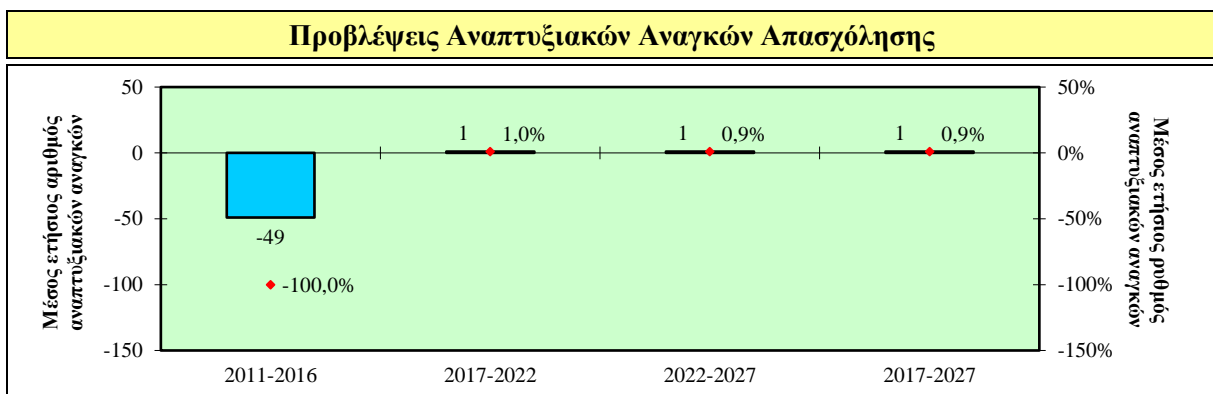
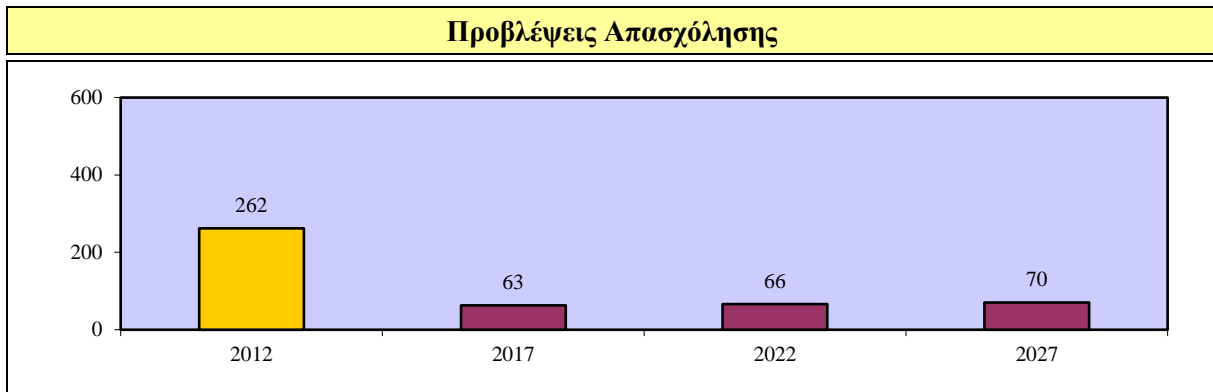
5.2.5. Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

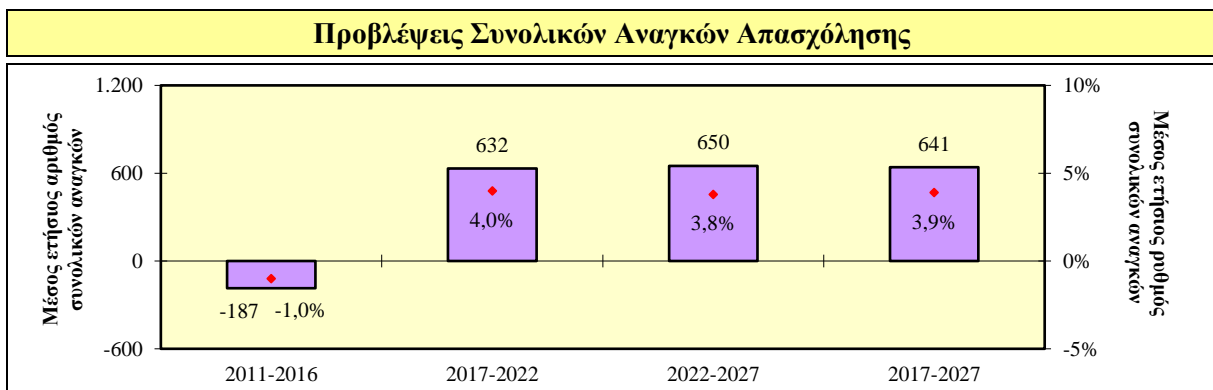
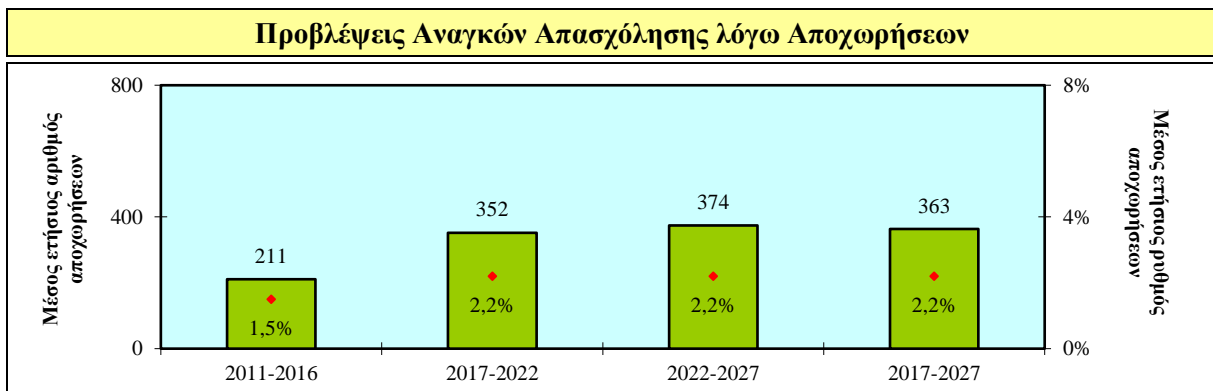
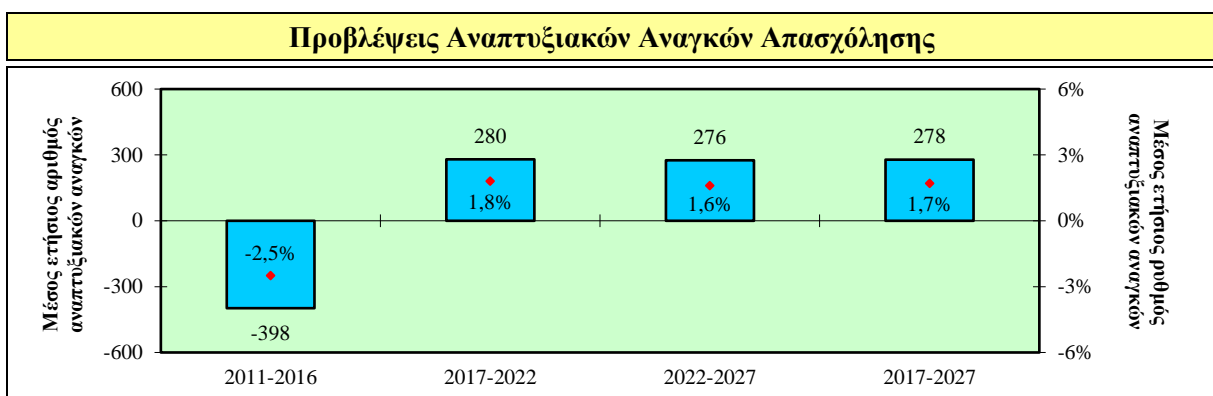
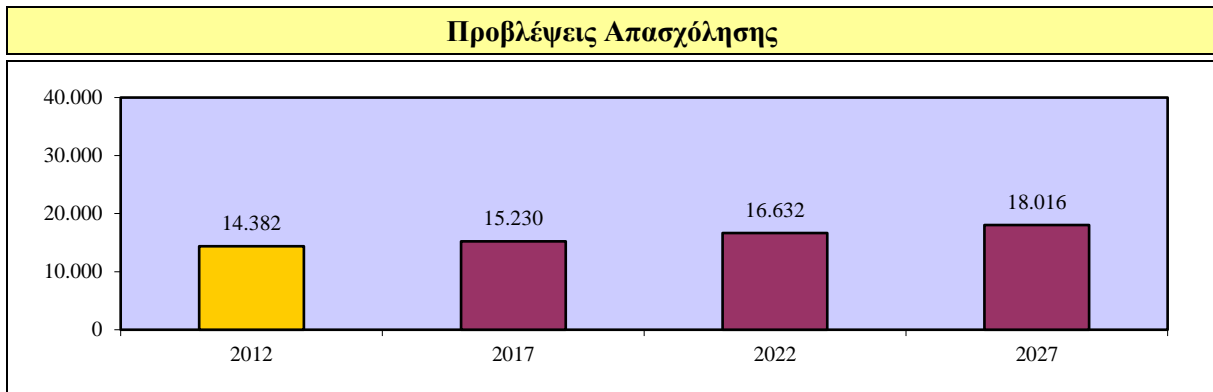
5.2.5.1. Χειριστές μηχανημάτων

5.2.5.2. Συναρμολογητές

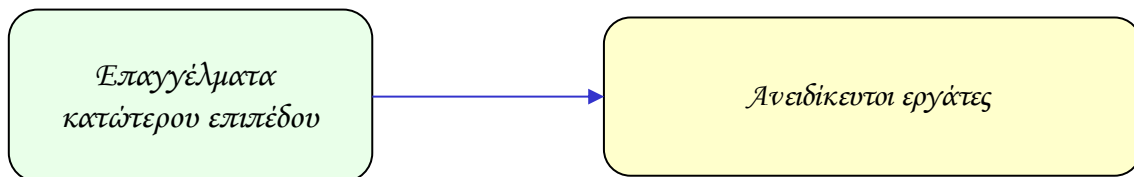

5.2.5.3. Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων

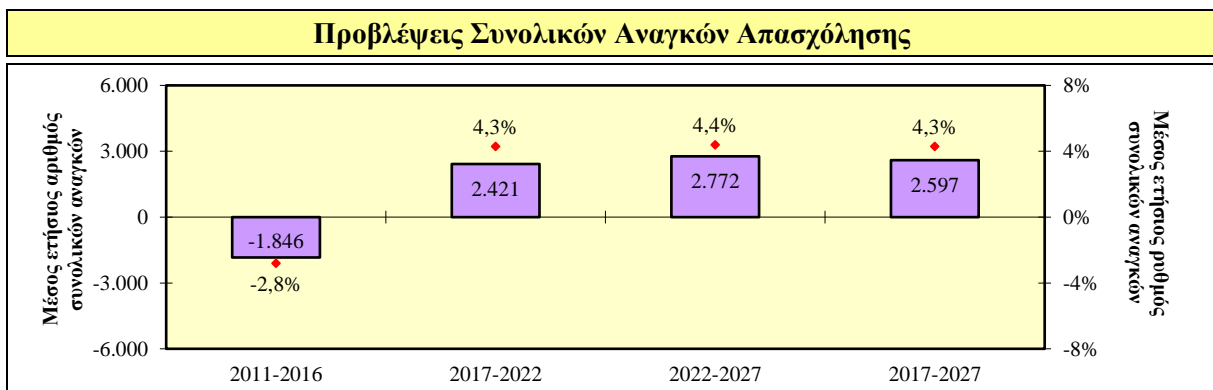
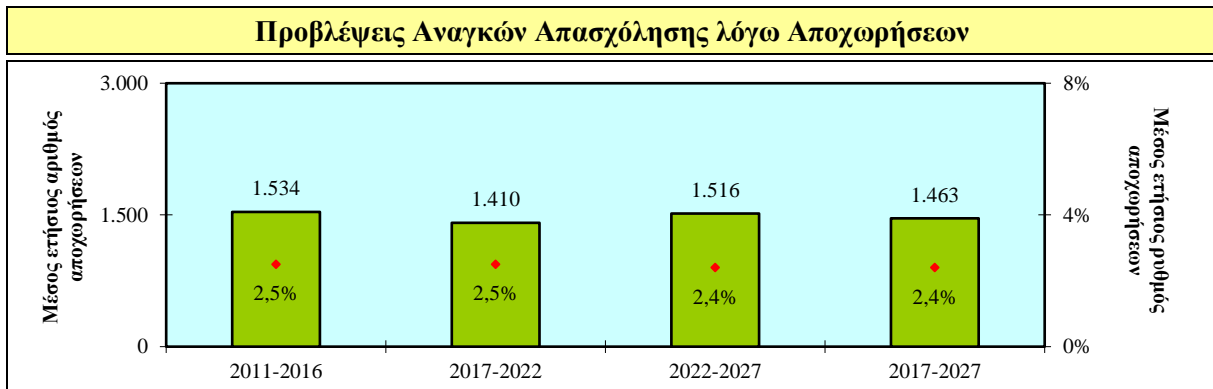
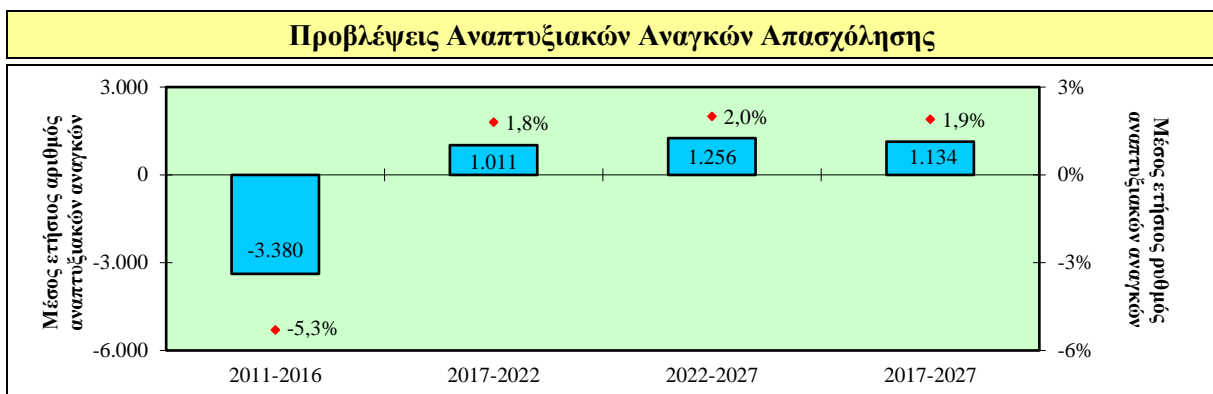
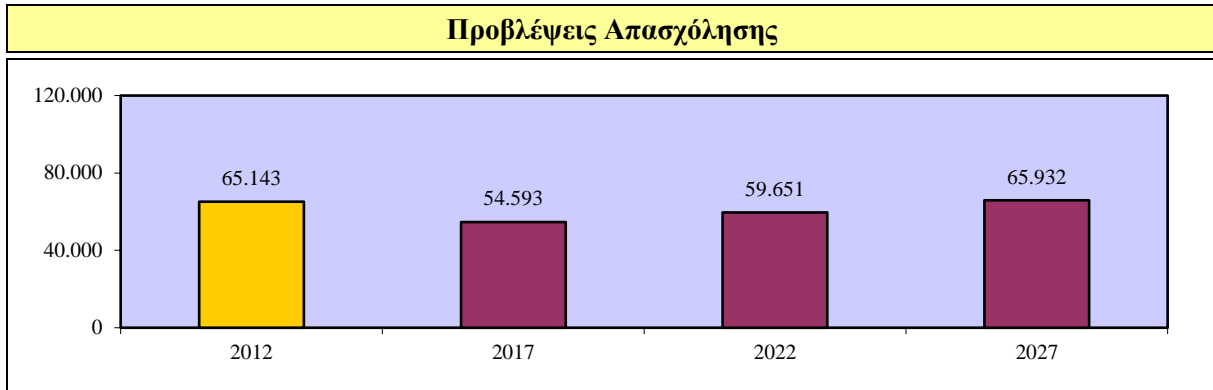
5.3. Επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές ομάδες τους κατά την περίοδο 2017-2027.

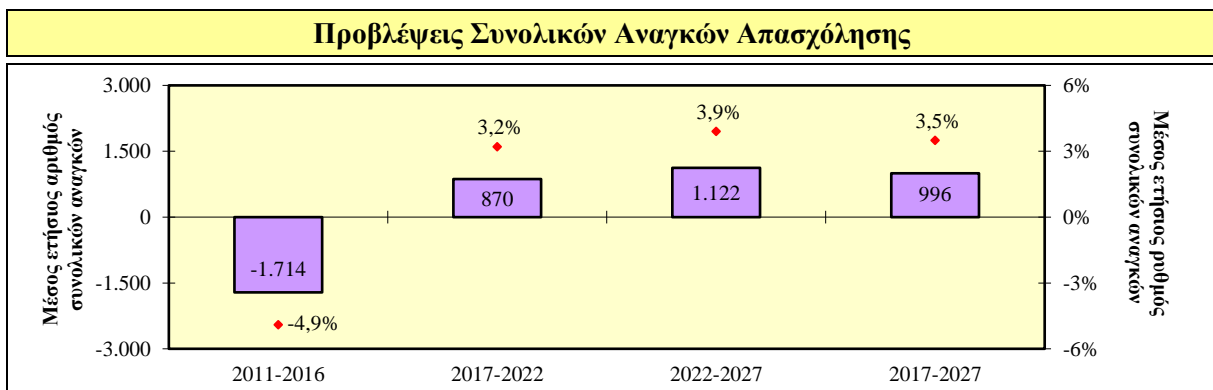
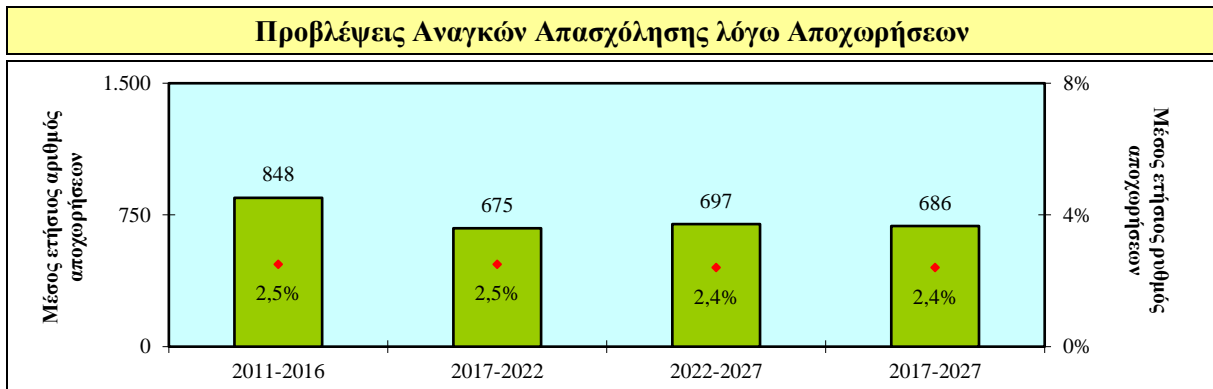
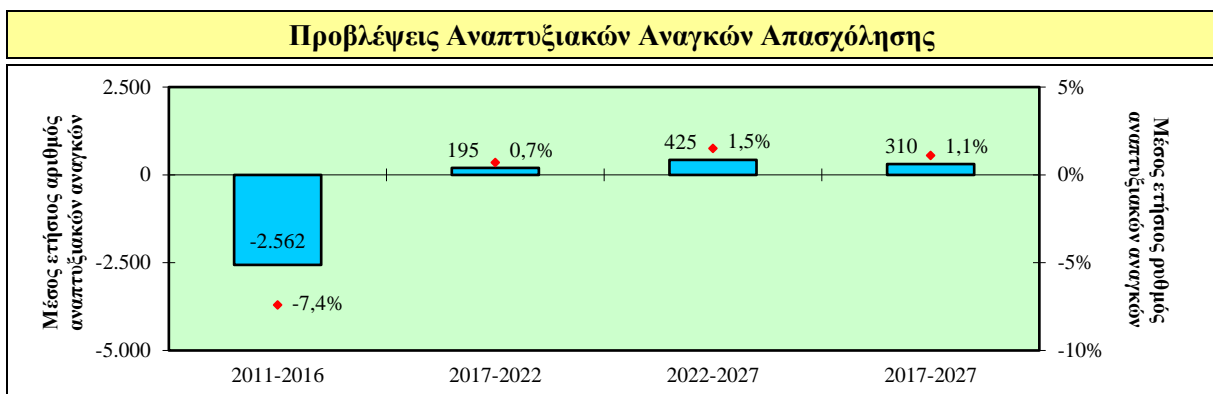
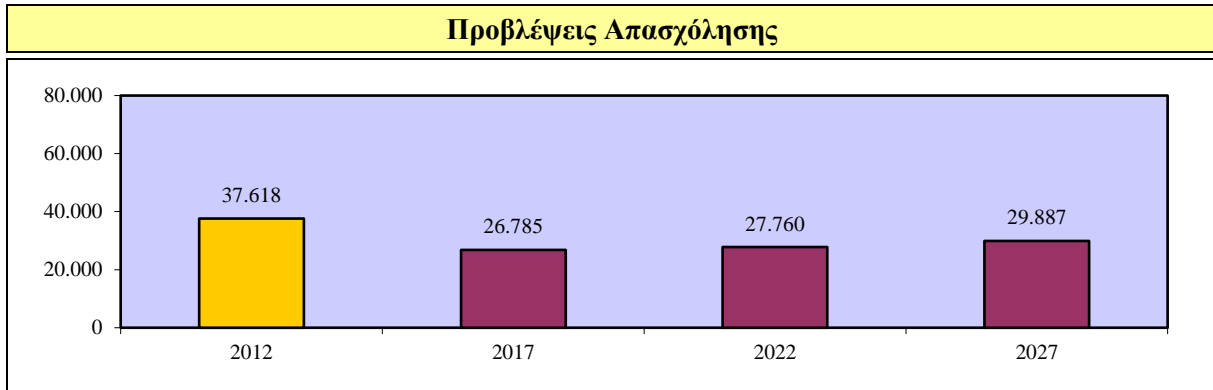
Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2012, 2017, 2022 και 2027 ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης επικεντρώνονται στις περιόδους 2011-2016, 2017-2022, 2022-2027 και 2017-2027.

5.3.1. Ανειδίκευτοι εργάτες

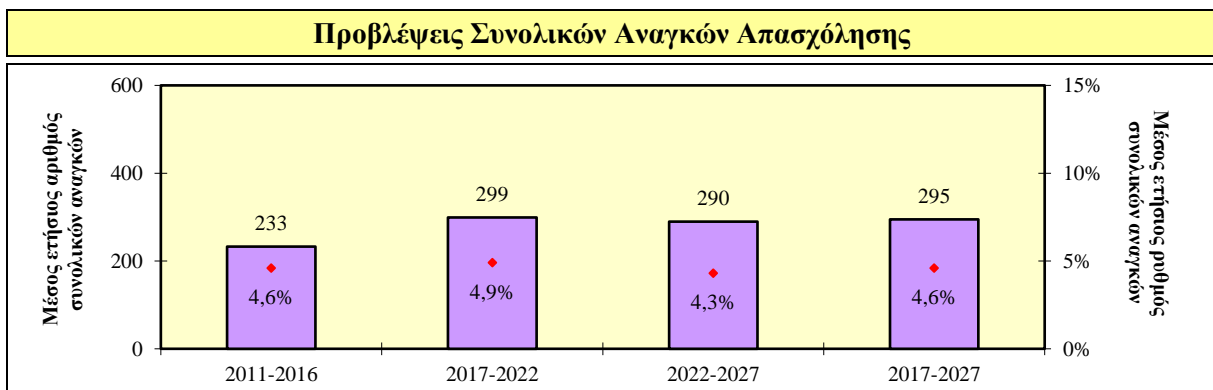
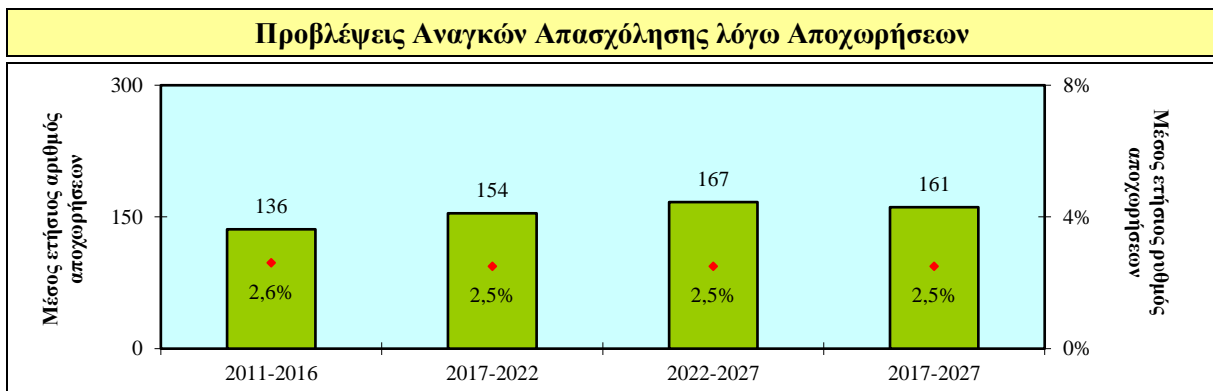
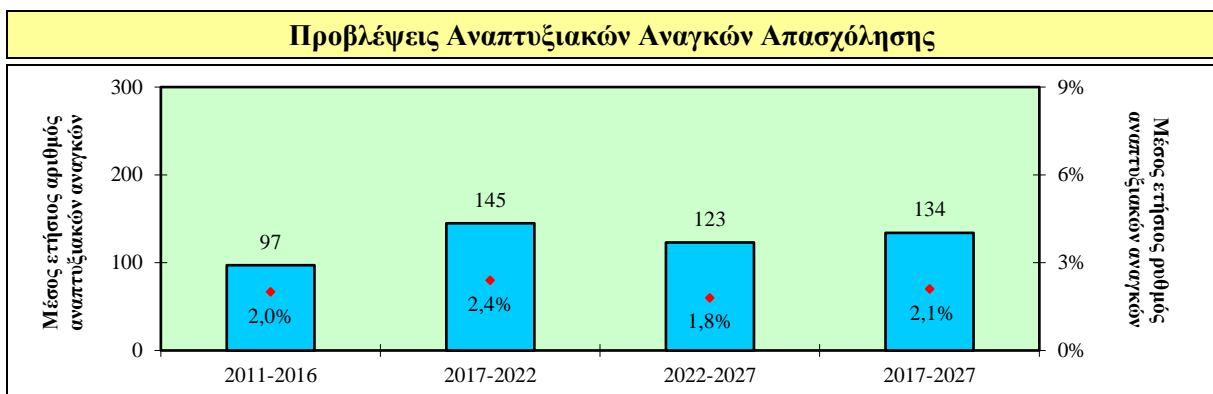
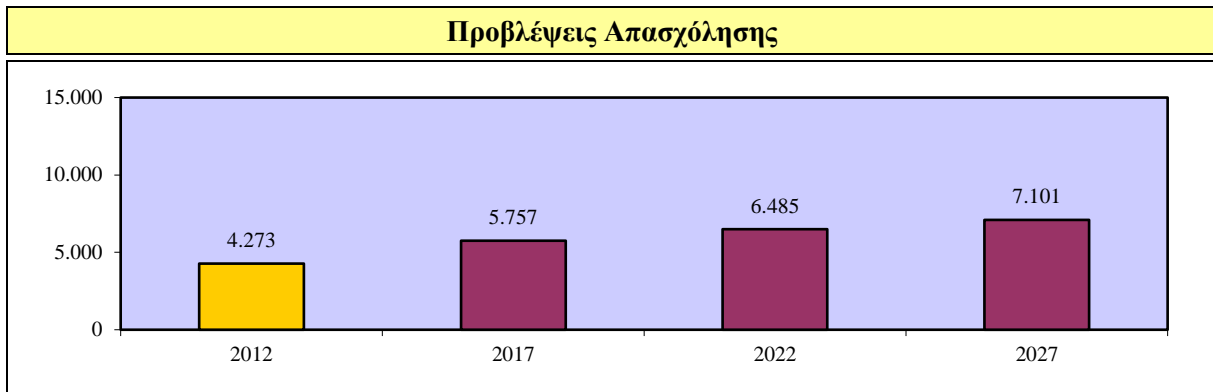

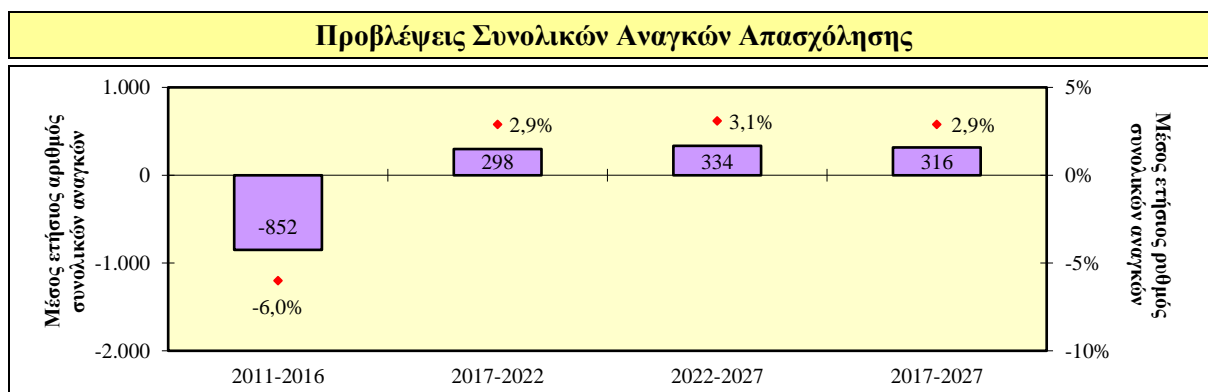
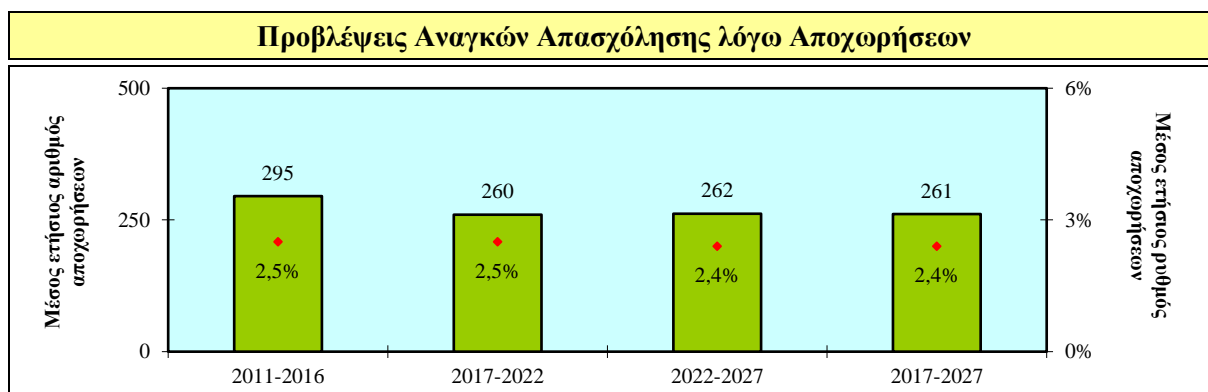
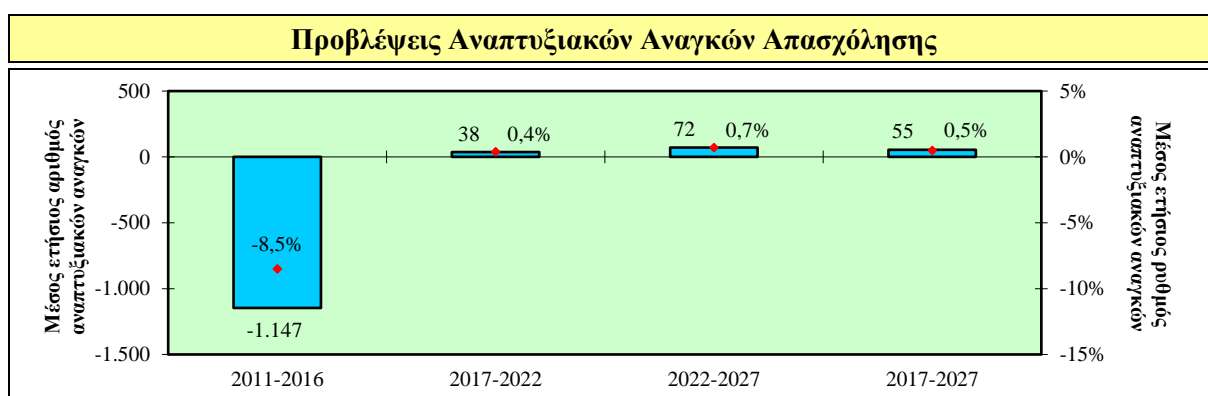
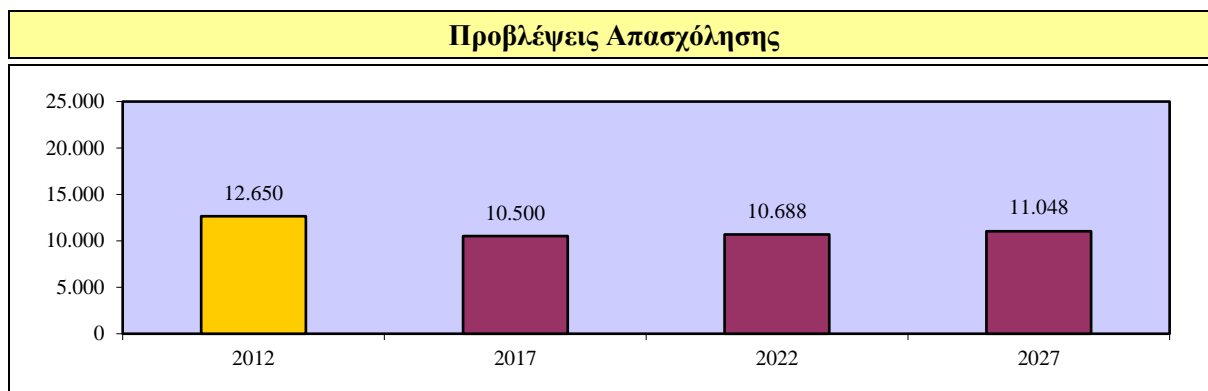
5.3.1.1. Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές

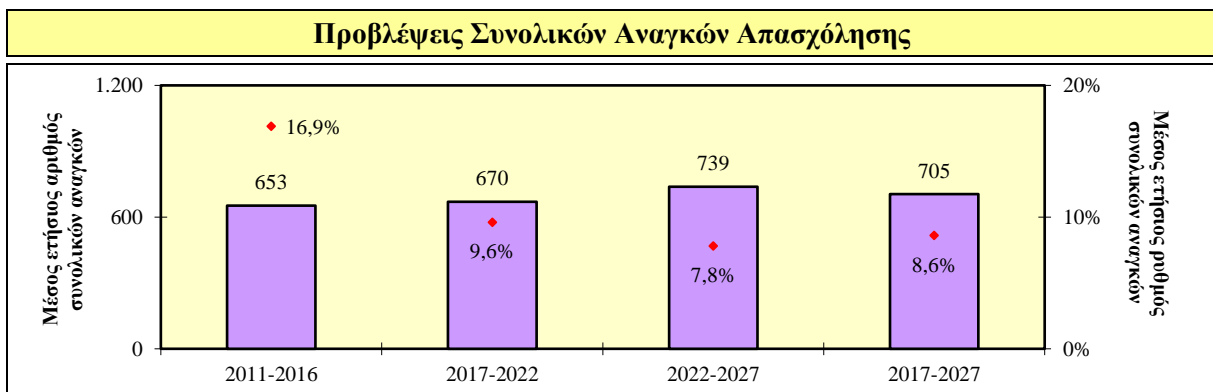
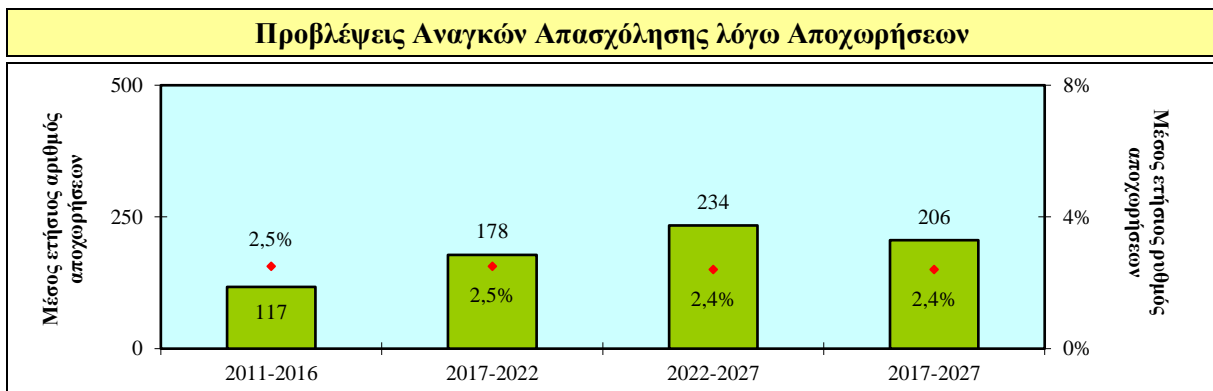
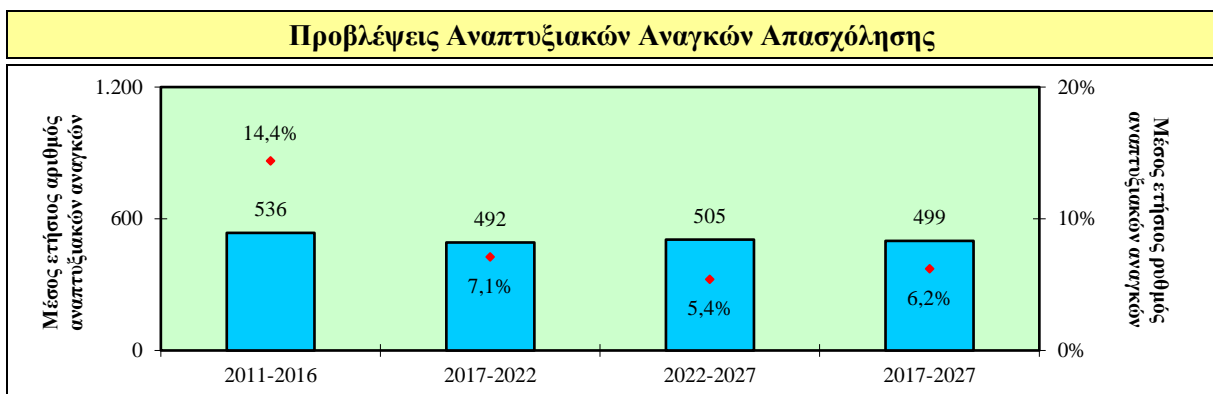
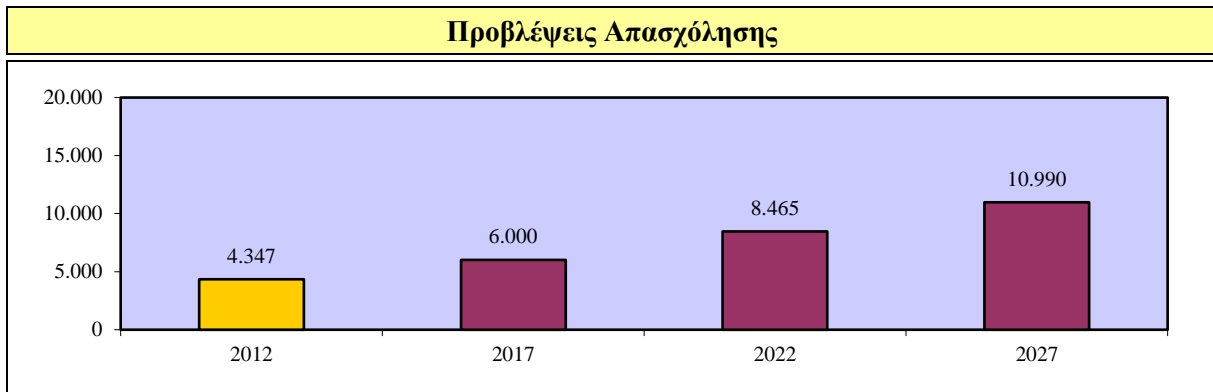
5.3.1.2. Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας

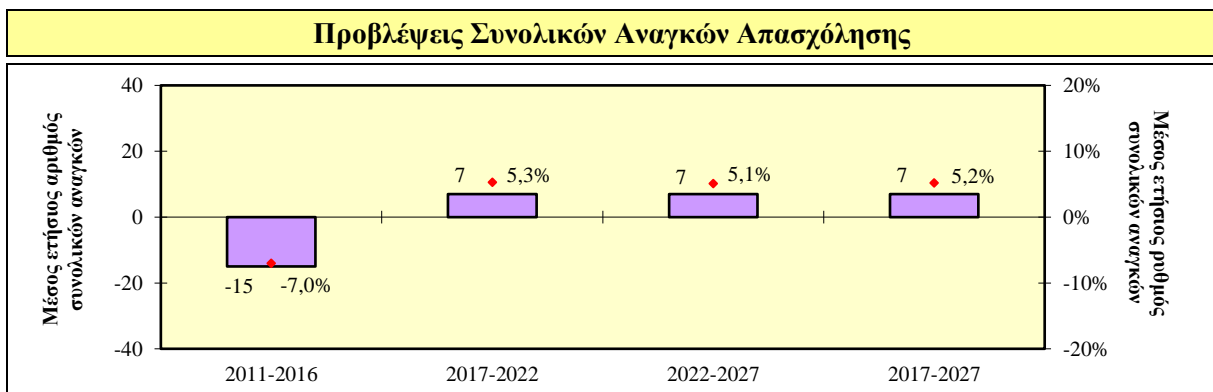
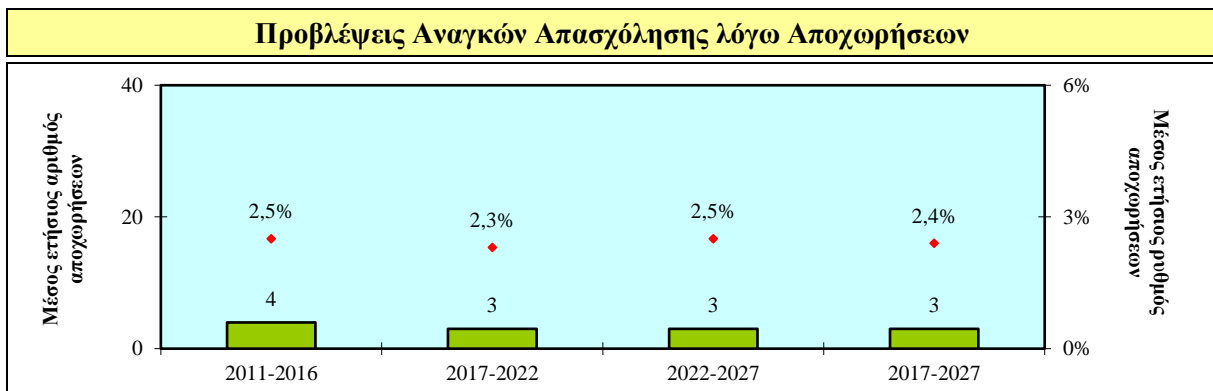
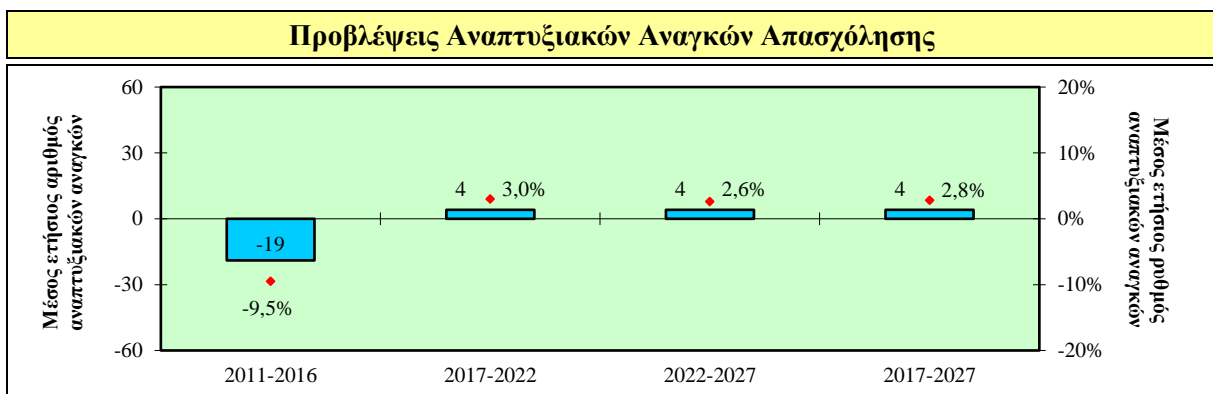
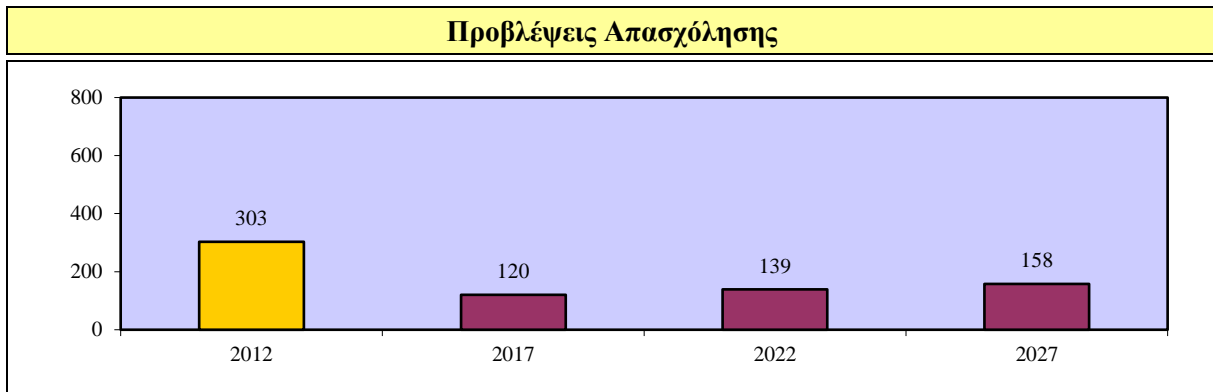
5.3.1.3. Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών

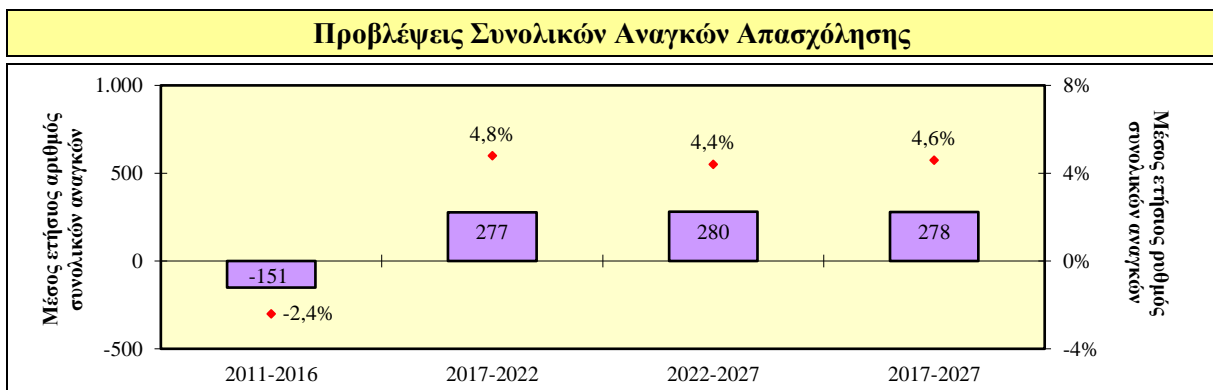
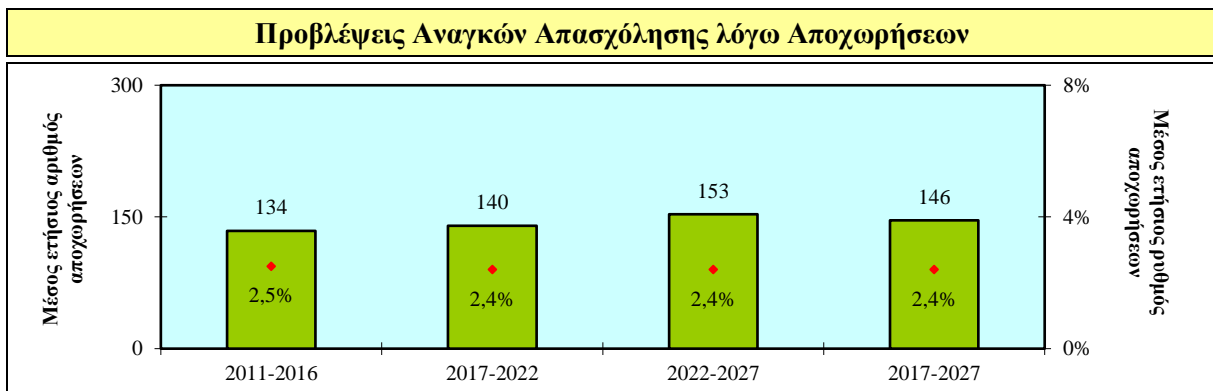
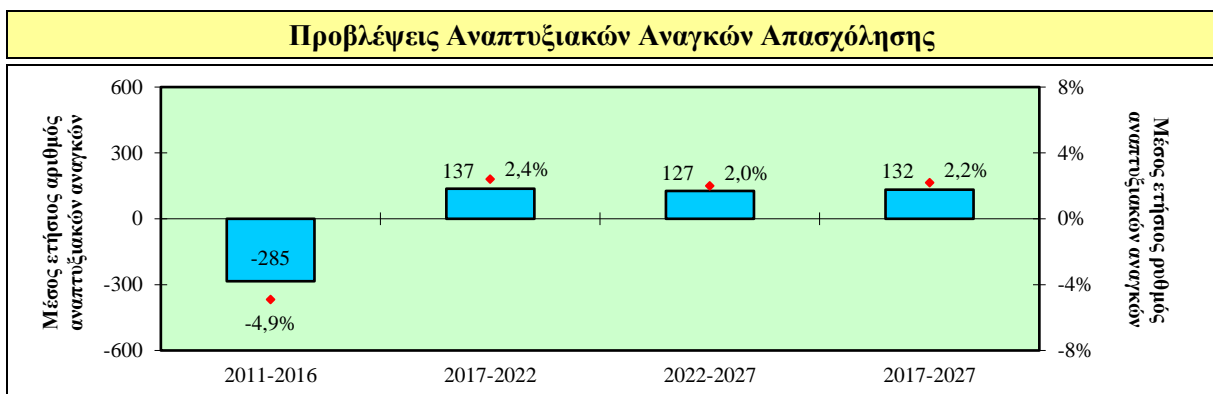
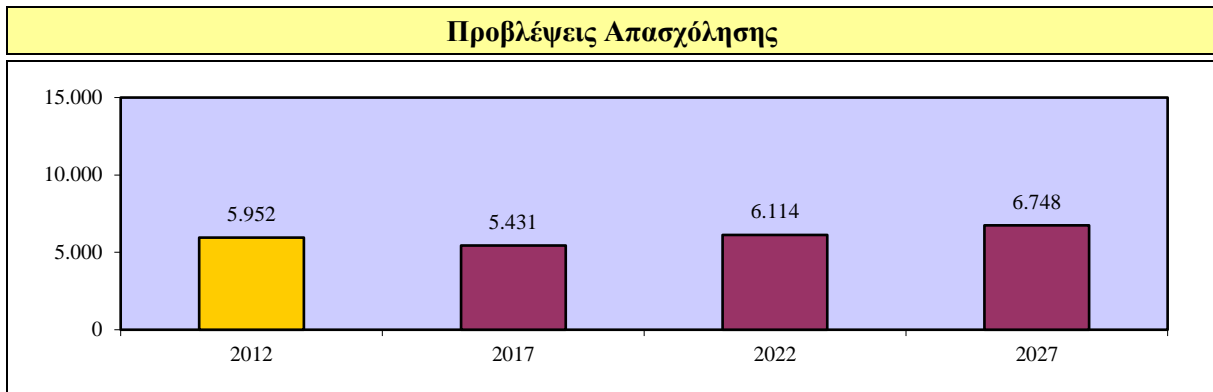
5.3.1.4. Βοηθοί μάγειρα

5.3.1.5. Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών

5.3.1.6. Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

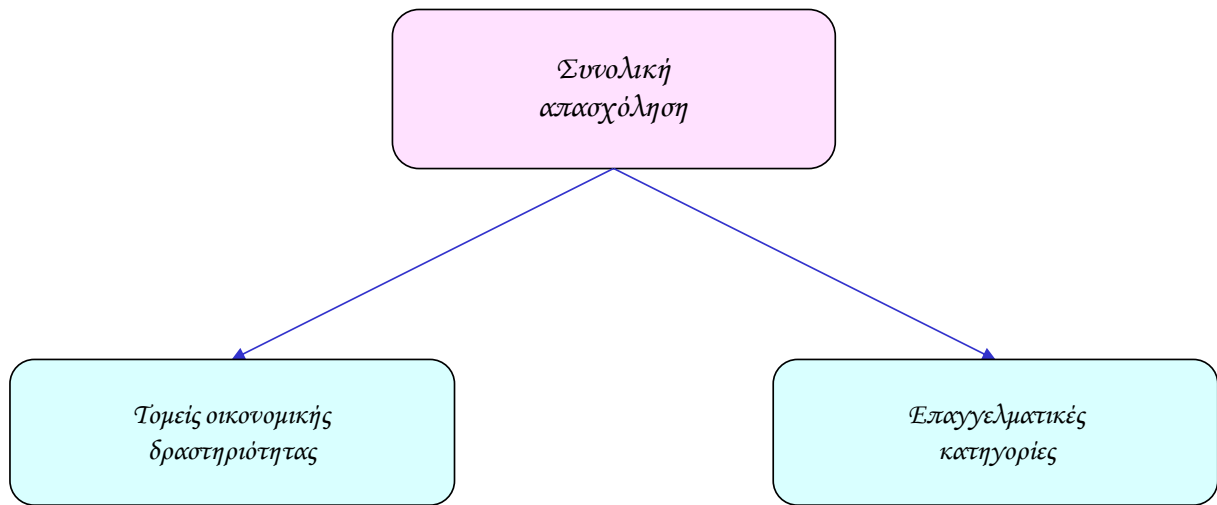

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

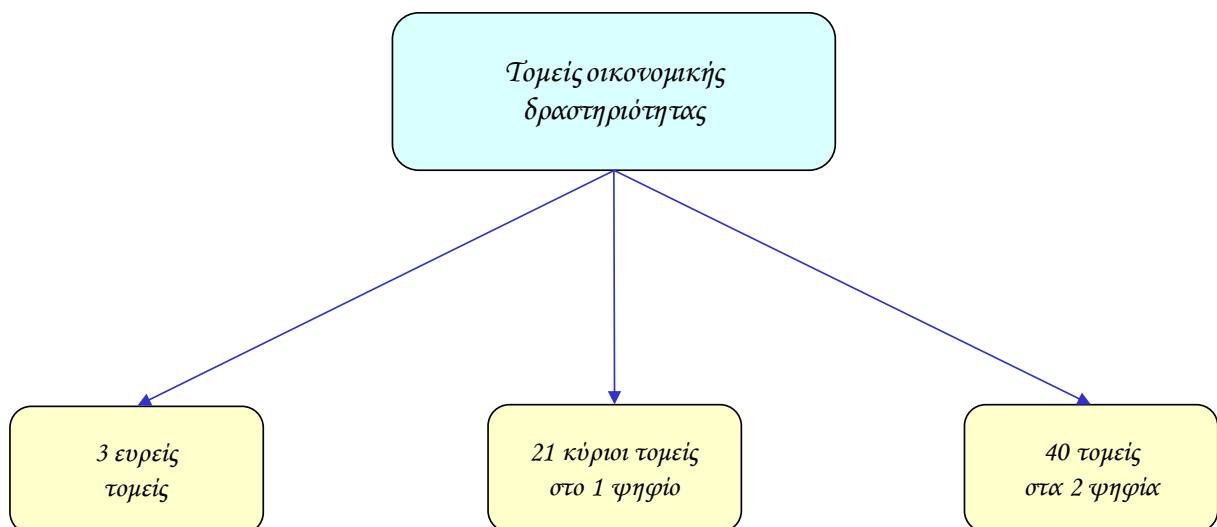
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 2017-2027

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

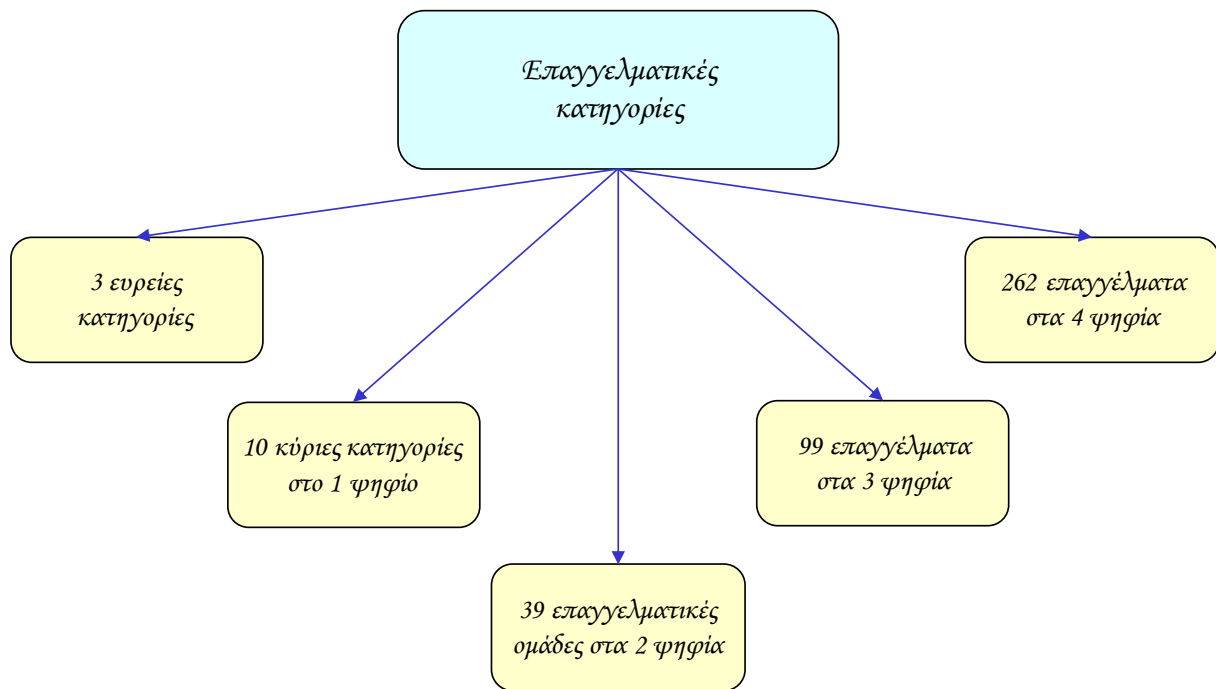
Η **μεθοδολογία** για τη διενέργεια προβλέψεων αναγκών απασχόλησης έχει αναπτυχθεί από την ΑνΑΔ και στηρίχτηκε στη **μακρόχρονη εμπειρία της στην παροχή προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης στην Κύπρο** και σε ανάλογες μεθοδολογίες που έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Μέσα από τη μεθοδολογία αυτή παρέχονται **προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις μόνιμες αποχωρήσεις και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα** που περιλαμβάνουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2017-2027.

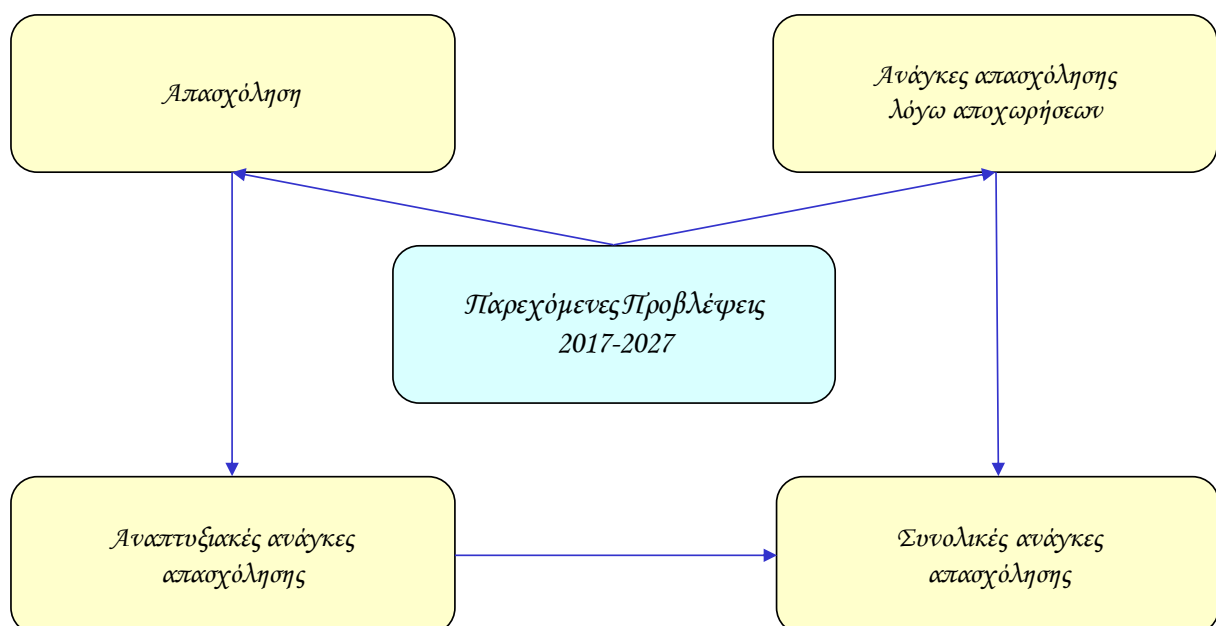
Οι προβλέψεις στους **τομείς οικονομικής δραστηριότητας** αναλύονται και παρουσιάζονται στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στους 21 κύριους τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και σε 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης του **Συστήματος Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE, Revision 2)**.

Αναφορικά με τις προβλέψεις στα **επαγγέλματα**, αυτές αναλύονται και παρουσιάζονται στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, σε 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, σε 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και σε 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης του **Διεθνούς Συστήματος Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO-08)**.

Η μεθοδολογία χωρίζεται σε 7 κύρια στάδια τα οποία σε συνδυασμό παρέχουν τις προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και συνολικών αναγκών απασχόλησης τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα.

Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά τα στάδια που ακολουθήθηκαν για τη διενέργεια των προβλέψεων αναγκών απασχόλησης.

**Στάδιο 1: Πρόβλεψη συνολικής απασχόλησης 2017-2027
(άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς)**

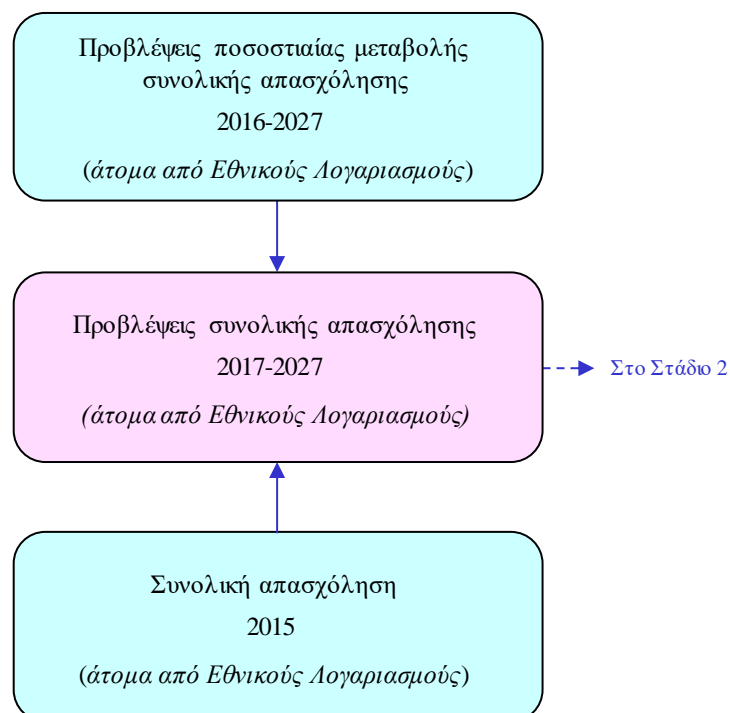
Οι προβλέψεις για τις ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης παρέχονται από το Υπουργείο Οικονομικών. Οι προβλέψεις αυτές διενεργούνται για τα άτομα στους Εθνικούς Λογαριασμούς, τα οποία αναφέρονται σε **ισοδύναμο πλήρως απασχολουμένων**, και δόθηκαν πάνω σε ετήσια βάση για την περίοδο 2016-2027.

Επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών για τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης **γίνονται σε συσχετισμό με τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και της Παραγωγικότητας**.

Στη συνέχεια οι προβλεπόμενες ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης εφαρμόζονται πάνω στα τελευταία διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία της απασχόλησης τα οποία παρέχονται από τη Στατιστική Υπηρεσία. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τη συνολική απασχόληση, τα οποία περιέχονται στους Εθνικούς Λογαριασμούς, αναφέρονται στο **2015**.

Η διεργασία αυτή (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της απασχόλησης επί την πραγματική απασχόληση του 2015) παρέχει τις ετήσιες προβλέψεις της συνολικής απασχόλησης για τα άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς κατά την περίοδο 2017-2027.

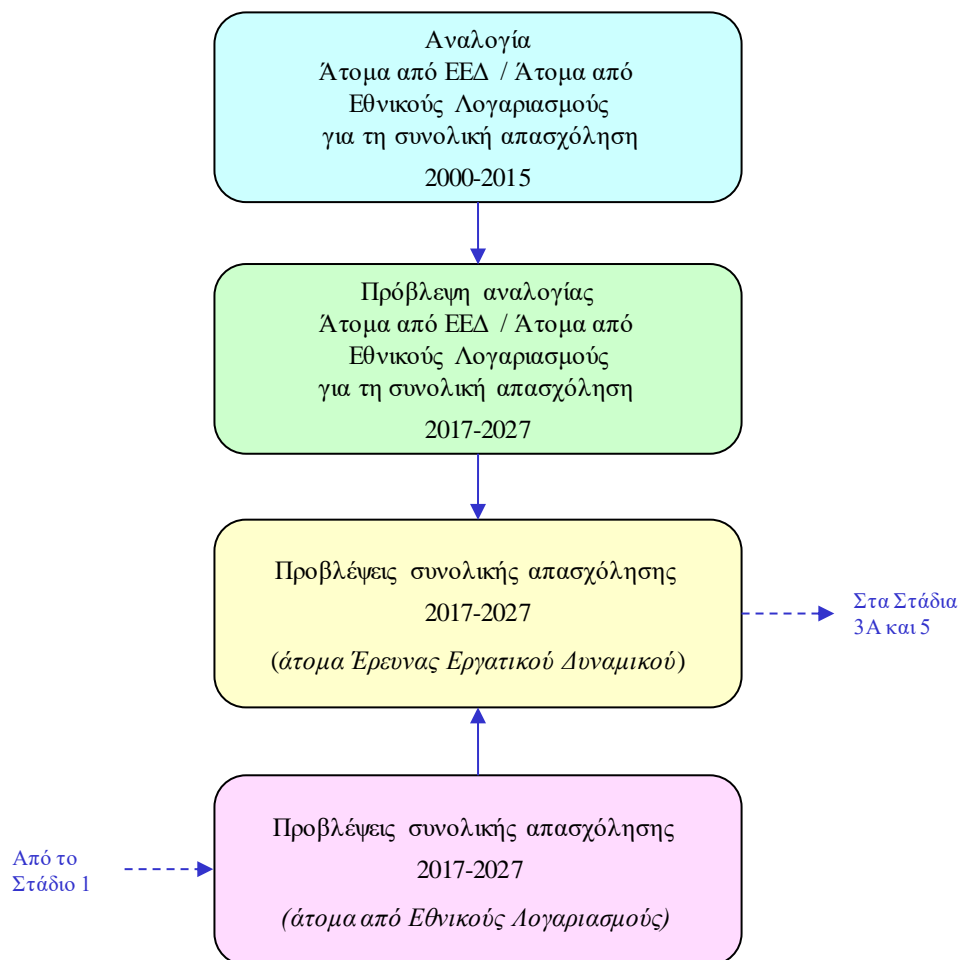
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 1**

Στάδιο 2: Πρόβλεψη συνολικής απασχόλησης 2017-2027
(άτομα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού)

Με στόχο τη μετατροπή των απασχολουμένων ατόμων από Εθνικούς Λογαριασμούς σε αριθμό απασχολουμένων ατόμων Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) για τα χρόνια της περιόδου 2017-2027 γίνεται πρόβλεψη της αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για τη συνολική απασχόληση.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 2

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία της αναλογίας αυτής για την περίοδο 2000-2015 δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρέχουν προβλέψεις. Τα μοντέλα τα οποία εφαρμόζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία εκτιμήθηκε ότι ήταν τα ακόλουθα:

- Γραμμικό μοντέλο παλινδρόμησης
- Εκθετικό μοντέλο παλινδρόμησης
- Μοντέλο εκθετικής εξομάλυνσης Holt
- Μοντέλο εκθετικής εξομάλυνσης Damped

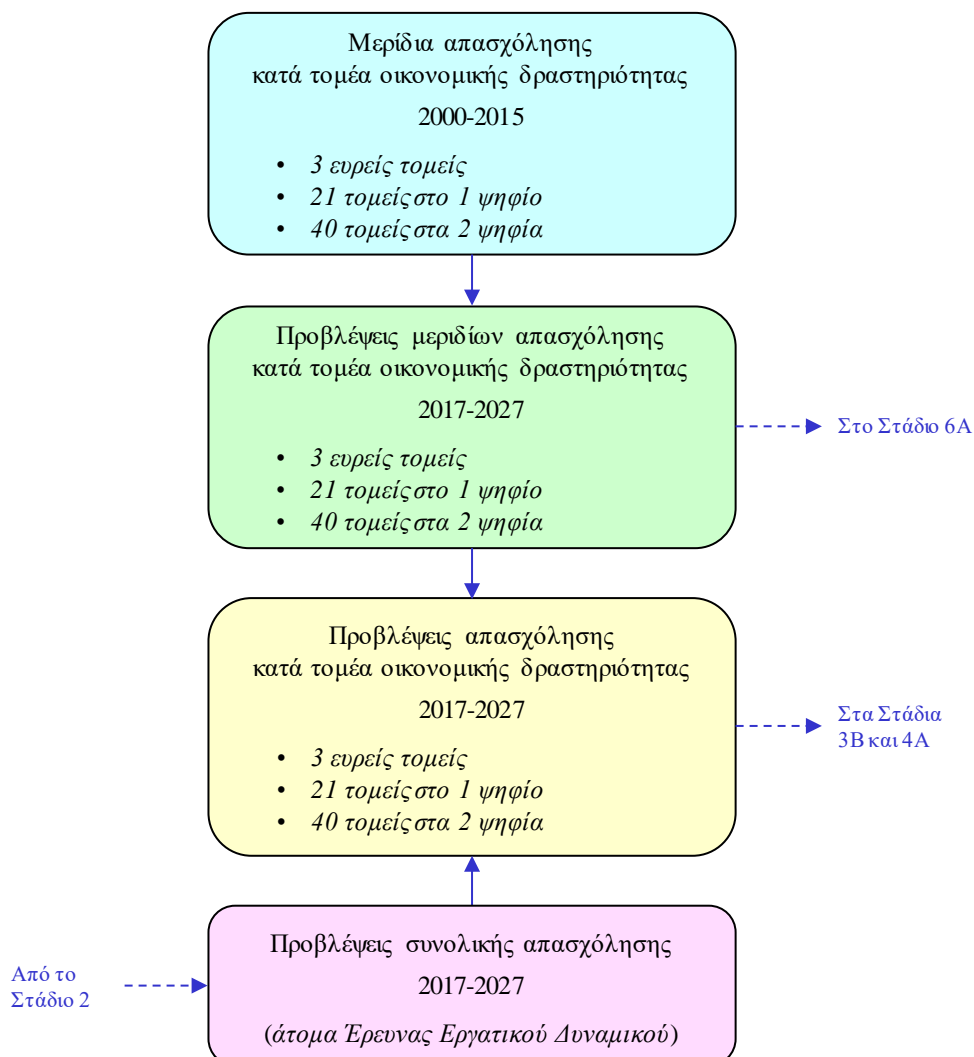
Ο μέσος όρος των προβλέψεων των πιο πάνω μοντέλων παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις της αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για τη συνολική απασχόληση την περίοδο 2017-2027.

Η εφαρμογή της προβλεπόμενης αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) πάνω στην προβλεπόμενη συνολική απασχόληση (άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027 παρείχε τις προβλέψεις για τη συνολική απασχόληση σε άτομα ΕΕΔ.

Στάδιο 3Α: Προβλέψεις απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης σε άτομα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας γίνονται **προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας** για την περίοδο 2017-2027.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 3Α

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία των μεριδίων απασχόλησης για την περίοδο 2000-2015 δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρέχουν προβλέψεις. Επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις έγιναν με **αλληλουχία** για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο ένα ψηφίο ανάλυσης και τους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα δύο ψηφία ανάλυσης.

Τα μοντέλα τα οποία εφάρμοζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία επιλέγηκαν κατά περίπτωση. Σε κάποιες περιπτώσεις όπου δυο ή περισσότερα μοντέλα εφάρμοζαν περίπου το ίδιο πάνω στα πραγματικά στοιχεία, χρησιμοποιήθηκε ο μέσος όρος των προβλέψεων που έδιναν τα μοντέλα αυτά. Τα μοντέλα αυτά παρείχαν τα προβλεπόμενα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το κάθε έτος της περιόδου 2017-2027.

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στην προβλεπόμενη συνολική απασχόληση παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027. Επισημαίνεται ότι για την πρόβλεψη της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 2016 αξιοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2016.

Στάδιο 3B: Προβλέψεις απασχόλησης κατά επάγγελμα 2017-2027

Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε τρία διαφορετικά μέρη. Το **πρώτο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, το **δεύτερο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και το **τρίτο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης.

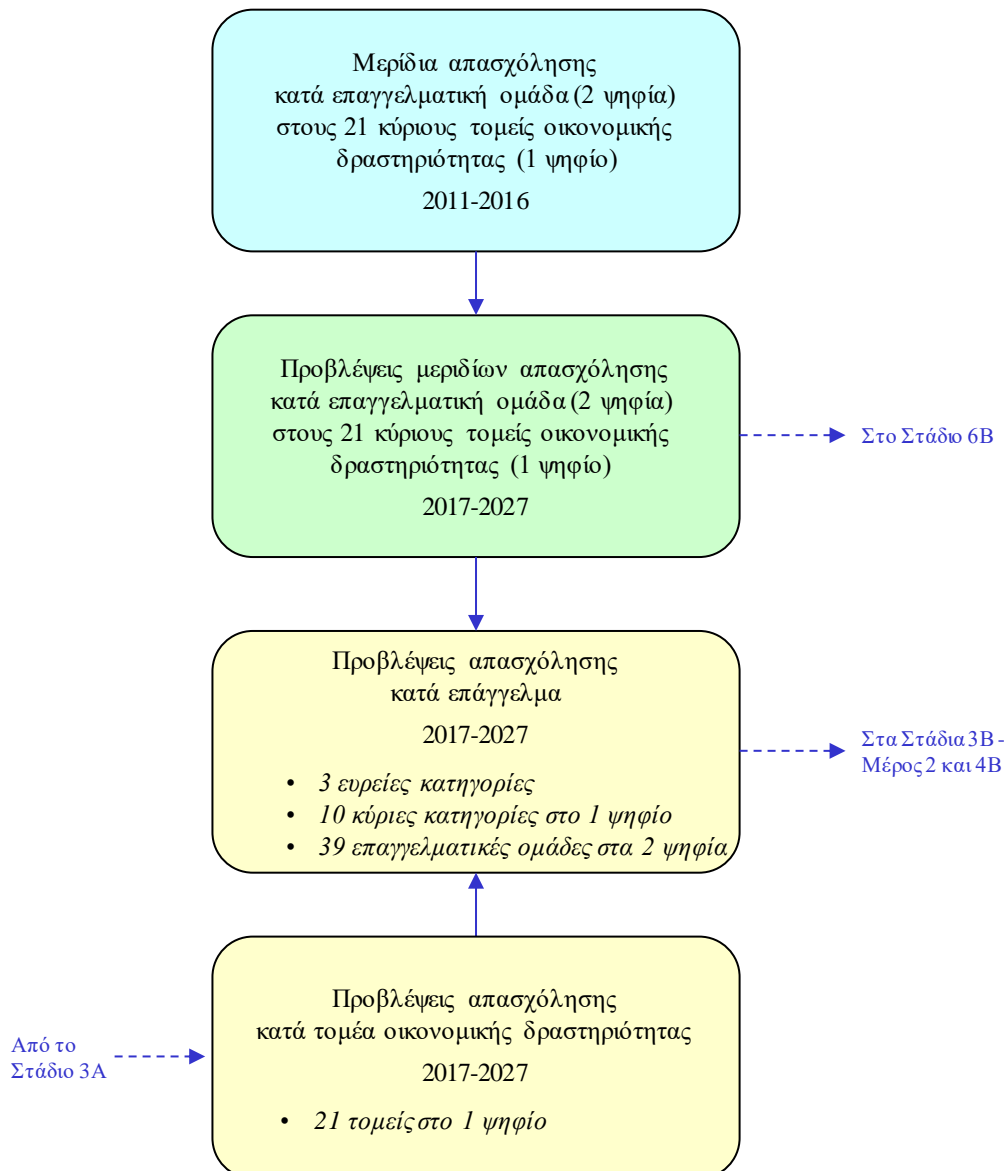
Στάδιο 3B - Μέρος 1: Προβλέψεις απασχόλησης στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την **πρόβλεψη της απασχόλησης μέχρι και τις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης** αξιοποιήθηκε η **δομή της απασχόλησης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011 μέχρι το 2016** (μέσος όρος τριών πρώτων τριμήνων). Συγκεκριμένα, ετοιμάστηκε η μήτρα απασχόλησης τομέας οικονομικής δραστηριότητας (21 κύριοι τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης) κατά επαγγελματική ομάδα (39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης) για κάθε ένα έτος της περιόδου 2011-2016.

Στη συνέχεια, υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των 39 επαγγελματικών ομάδων (2 ψηφία ανάλυσης) στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (1 ψηφίο ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2016, στη βάση των οποίων **διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα χρόνια της περιόδου 2017-2027**. Η πρόβλεψη έγινε με τη **χρήση του υπερβολικού μοντέλου**, όπου το **μερίδιο απασχόλησης** των επαγγελματικών ομάδων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας ήταν **τουλάχιστον 5%**, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο **σταθμικός μέσος όρος των μεριδίων**, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης των 39 επαγγελματικών ομάδων πάνω στην προβλεπόμενη απασχόληση των 21 κύριων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 3B - ΜΕΡΟΣ 1

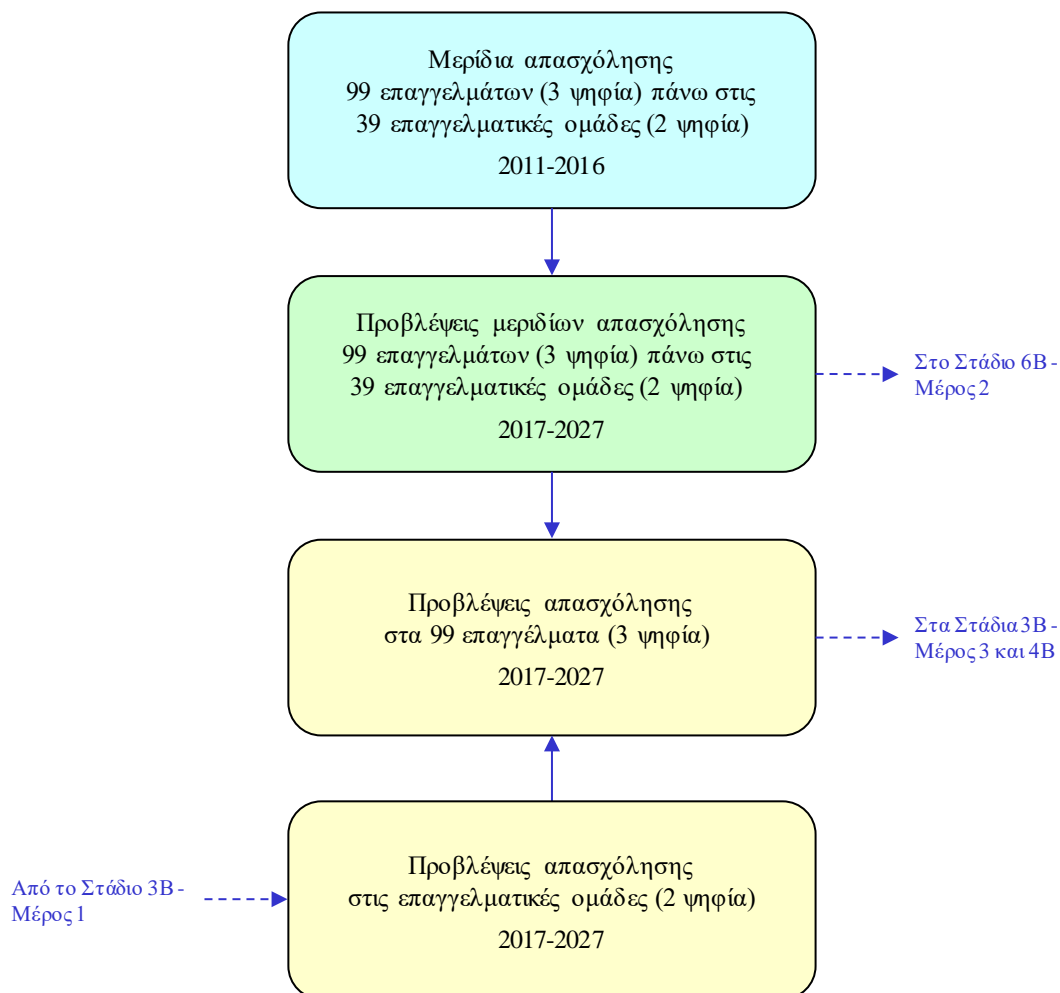
Στάδιο 3B - Μέρος 2: Προβλέψεις απασχόλησης στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης αξιοποιήθηκε η κατανομή της απασχόλησης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011 μέχρι το 2016 (μέσος όρος τριών πρώτων τριμήνων). Συγκεκριμένα,

εξάχθηκε η κατανομή της απασχόλησης για την κάθε μια από τις 39 επαγγελματικές ομάδες (2 ψηφία ανάλυσης) στα επαγγέλματα (3 ψηφία ανάλυσης) της κάθε επαγγελματικής ομάδας για κάθε ένα έτος της περιόδου 2011-2016.

Ακολούθως, υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των επαγγελμάτων (3 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην απασχόληση της κάθε επαγγελματικής ομάδας (2 ψηφία ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2016, στη βάση των οποίων **διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα χρόνια της περιόδου 2017-2027**. Η πρόβλεψη έγινε με τη **χρήση του λογαριθμικού ή υπερβολικού μοντέλου** (όποιο μοντέλο εφάρμοζε καλύτερα στα στοιχεία), όπου ο **μέσος όρος του μεριδίου απασχόλησης** των επαγγελμάτων ήταν **τουλάχιστον 5%**, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο **σταθμικός μέσος όρος των μεριδίων**, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στα πιο πρόσφατα στοιχεία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 3B - ΜΕΡΟΣ 2

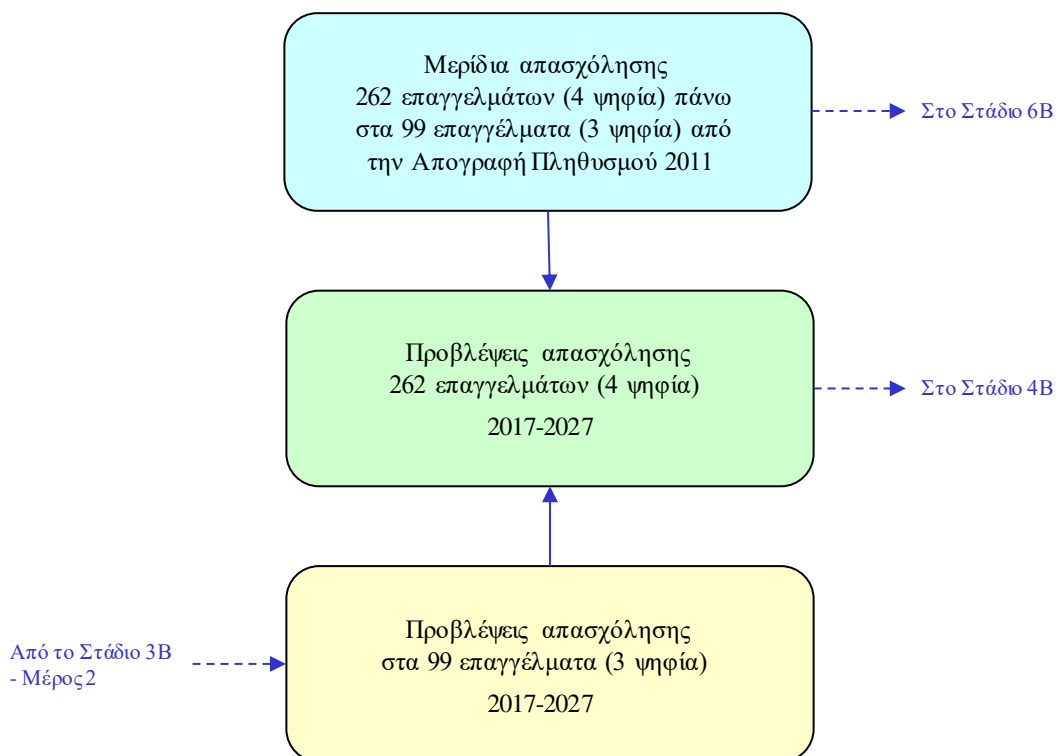
Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης των επαγγελμάτων (3 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην προβλεπόμενη απασχόληση της επαγγελματικής ομάδας (2 ψηφία ανάλυσης) στην οποία ανήκουν, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

Στάδιο 3B - Μέρος 3: Προβλέψεις απασχόλησης στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης **αξιοποιήθηκε η δομή της απασχόλησης** (μερίδια απασχόλησης 262 επαγγελμάτων στα 4 ψηφία πάνω στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία) **από την Απογραφή Πληθυσμού 2011** για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

Η μέθοδος αυτή κρίνεται ικανοποιητική για τον λόγο ότι η δομή της απασχόλησης στο τέταρτο επίπεδο ανάλυσης των επαγγελμάτων (4 ψηφία) δεν αναμένεται ότι θα παρουσιάσει αξιοσημείωτες αλλαγές. Πρόσθετα, οι οποιοσδήποτε πιθανές διαφοροποιήσεις στη δομή της απασχόλησης την περίοδο 2017-2027 λήφθηκαν υπόψη στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο επίπεδο ανάλυσης των επαγγελμάτων όπου διενεργήθηκε πρόβλεψη της δομής της απασχόλησης. Κατά συνέπεια, **η Απογραφή Πληθυσμού 2011 στην περίπτωση των 4 ψηφίων ανάλυσης αποτελούσε την πιο πρόσφατη και αξιόπιστη πηγή στοιχείων για την απασχόληση στα 262 επαγγέλματα (4 ψηφία).**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 3B - ΜΕΡΟΣ 3

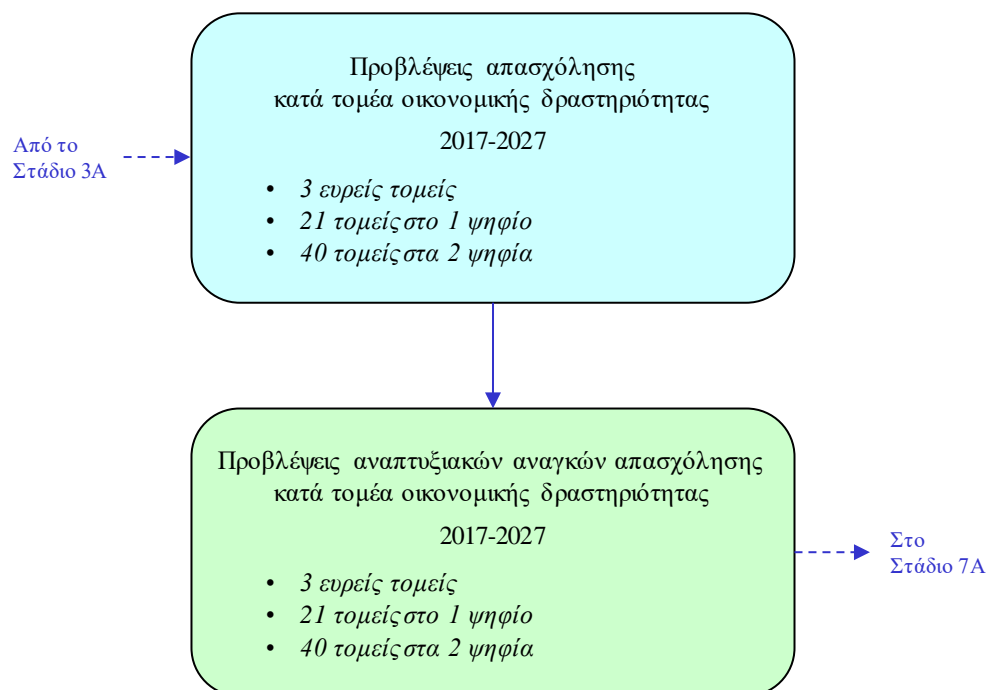

Με την κατανομή του προβλεπόμενου αριθμού απασχολουμένων από τα 99 επαγγέλματα (3 ψηφία) στα 262 επαγγέλματα (4 ψηφία) αξιοποιώντας τα μερίδια απασχόλησης από την Απογραφή Πληθυσμού 2011 ολοκληρώνεται η διαδικασία πρόβλεψης του αριθμού των απασχολουμένων στα επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης. Οι προβλέψεις παρέχονται για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

Στάδιο 4A: Προβλέψεις αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2017-2027

Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης ορίζονται ως η μεταβολή στον αριθμό των απασχολουμένων από χρόνο σε χρόνο και υπολογίζονται από τις προβλέψεις απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας όπως αυτές εξάγονται από το Στάδιο 3A. Με την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού παρέχονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στους 21 κύριους τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στους 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

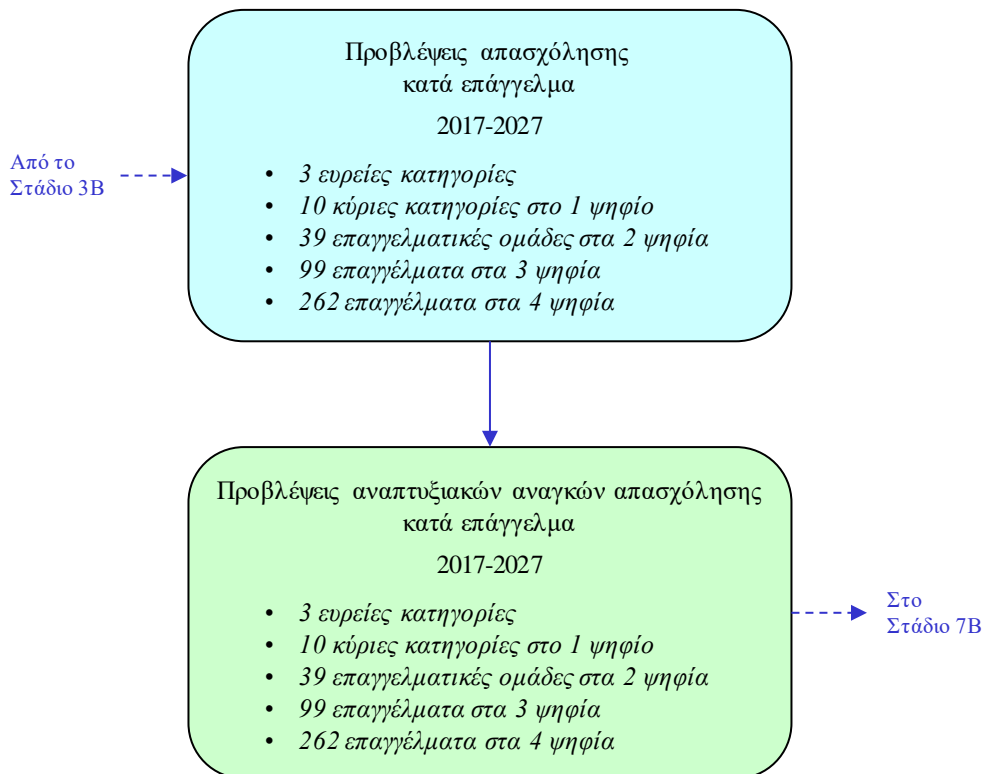
**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 4A**

Στάδιο 4B: Προβλέψεις αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης κατά επάγγελμα 2017-2027

Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης ορίζονται ως η μεταβολή στον αριθμό των απασχολουμένων από χρόνο σε χρόνο και υπολογίζονται από τις προβλέψεις απασχόλησης κατά επάγγελμα όπως αυτές εξάγονται από το Στάδιο 3B. Με την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού παρέχονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και τέλος στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 4B

Στάδιο 5: Πρόβλεψη συνολικών αποχωρήσεων 2017-2027

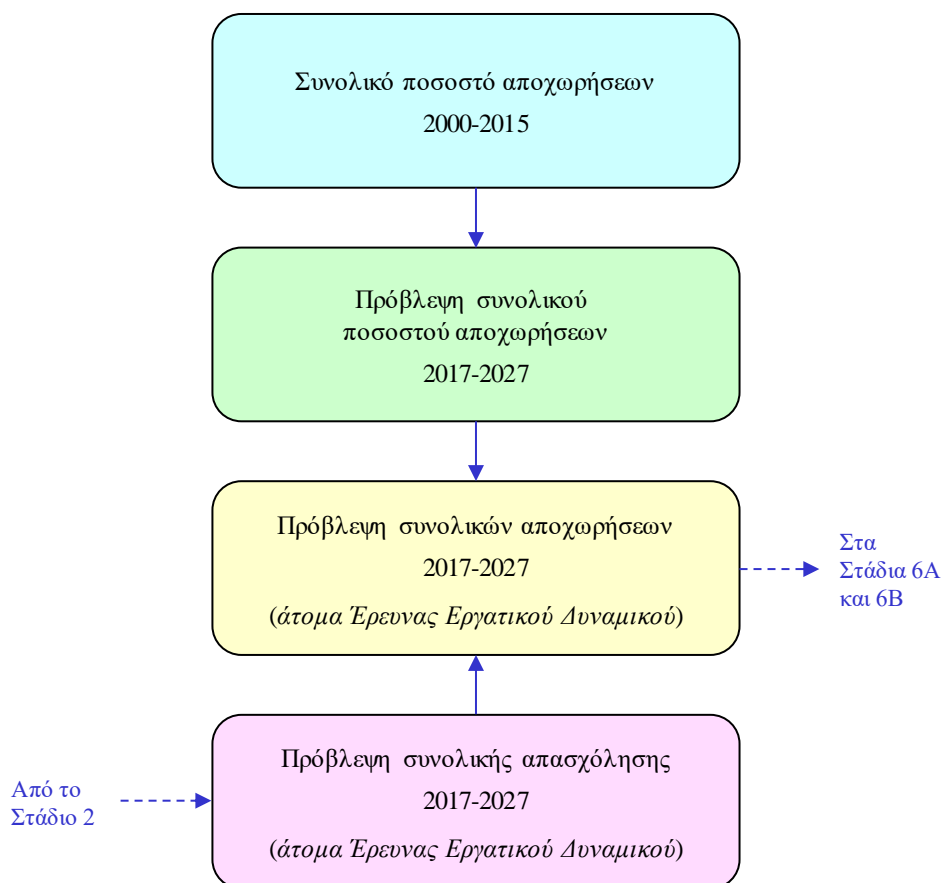
Με στόχο την πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων έγινε **πρόβλεψη του συνολικού ποσοστού αποχωρήσεων για την περίοδο 2017-2027**. Το ποσοστό αυτό εξάγεται από τη διαίρεση του αριθμού των αποχωρήσεων με τον αριθμό των απασχολουμένων αξιοποιώντας τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού. Επισημαίνεται ότι λαμβάνονται υπόψη μόνο οι **μόνιμες αποχωρήσεις από την αγορά εργασίας και ως τέτοιες θεωρούνται εκείνες που έγιναν εξαιτίας οικογενειακών/προσωπικών λόγων, συνταξιοδότησης και ασθένειας/ανικανότητας για εργασία**.

Με βάση το συνολικό ποσοστό αποχωρήσεων για την περίοδο 2000-2015 έγινε **πρόβλεψη του ποσοστού για τα χρόνια της περιόδου 2017-2027**. Πάνω στα ποσοστά αποχωρήσεων για τα χρόνια της περιόδου 2000-2015 δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρέχουν προβλέψεις. Τα μοντέλα τα οποία εφαρμόζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία εκτιμήθηκε ότι ήταν τα ακόλουθα:

- Λογαριθμικό μοντέλο παλινδρόμησης
- Υπερβολικό μοντέλο παλινδρόμησης

Ο μέσος όρος των προβλέψεων των πιο πάνω μοντέλων παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις του συνολικού ποσοστού αποχωρήσεων για όλα τα χρόνια της περιόδου 2017-2027.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 5

Οι προβλέψεις για το συνολικό ποσοστό αποχωρήσεων για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027 εφαρμόστηκαν πάνω στις προβλέψεις της συνολικής απασχόλησης όπως αυτές εξάγονται από το Στάδιο 2 δίνοντας έτσι τις προβλέψεις των συνολικών αποχωρήσεων για την περίοδο 2017-2027.

Στάδιο 6Α: Προβλέψεις αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2017-2027

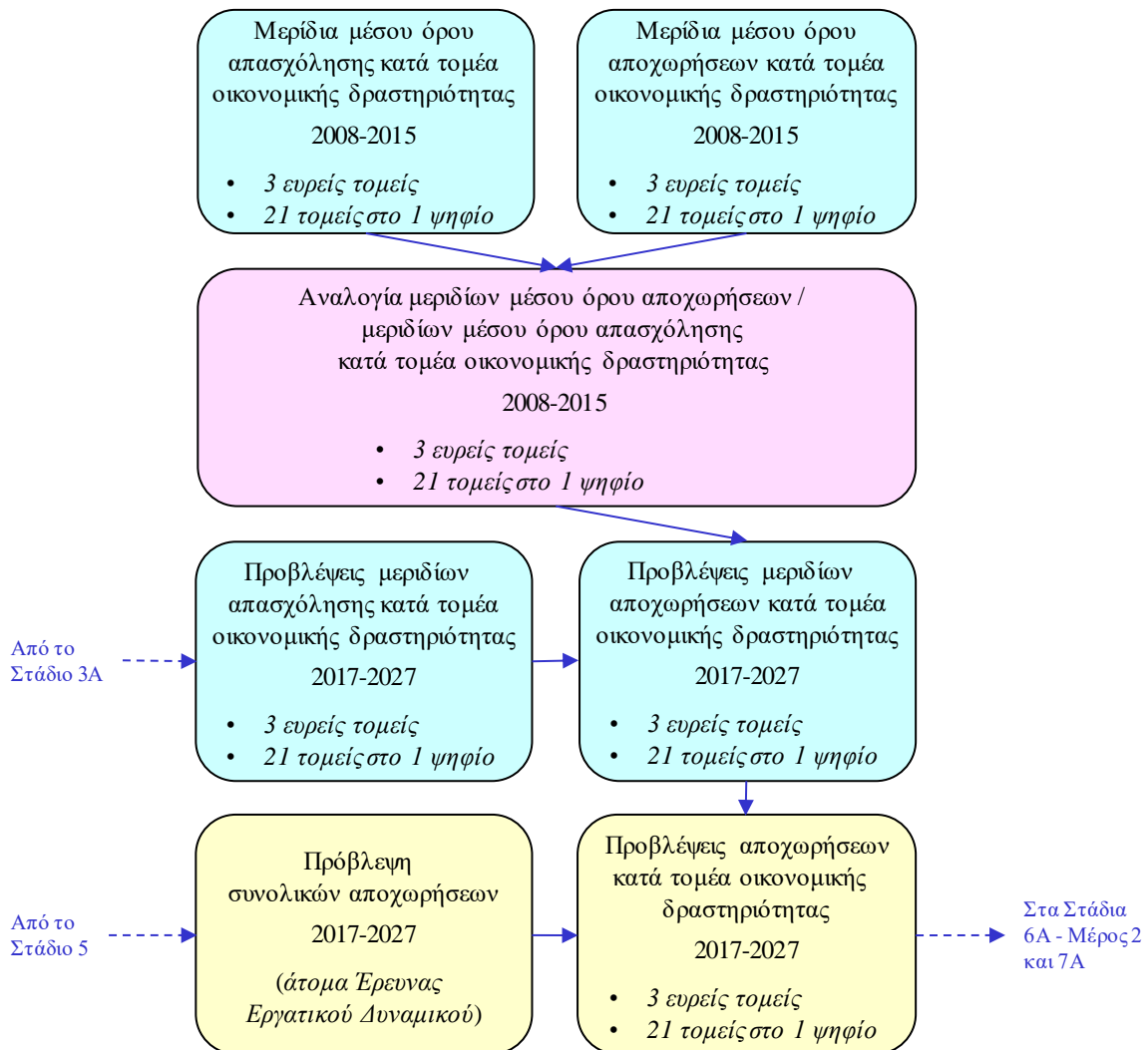
Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε δύο διαφορετικά μέρη. Το **πρώτο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων αποχωρήσεων για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης ενώ το **δεύτερο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης.

Στάδιο 6Α - Μέρος 1: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης,

γίνεται πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας τα οποία υπολογίζονται με την εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, όπως αυτά εξάγονται από το Στάδιο 3Α.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 6Α - ΜΕΡΟΣ 1

Η αναλογία «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» υπολογίζεται με αλληλουχία για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης αξιοποιώντας στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2008-2015. Χρησιμοποιείται η ίδια αναλογία για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027 στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης θεωρώντας ότι δεν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις στην αναλογία αυτή, πράγμα που αποδεικνύεται και με τα διαθέσιμα στοιχεία.

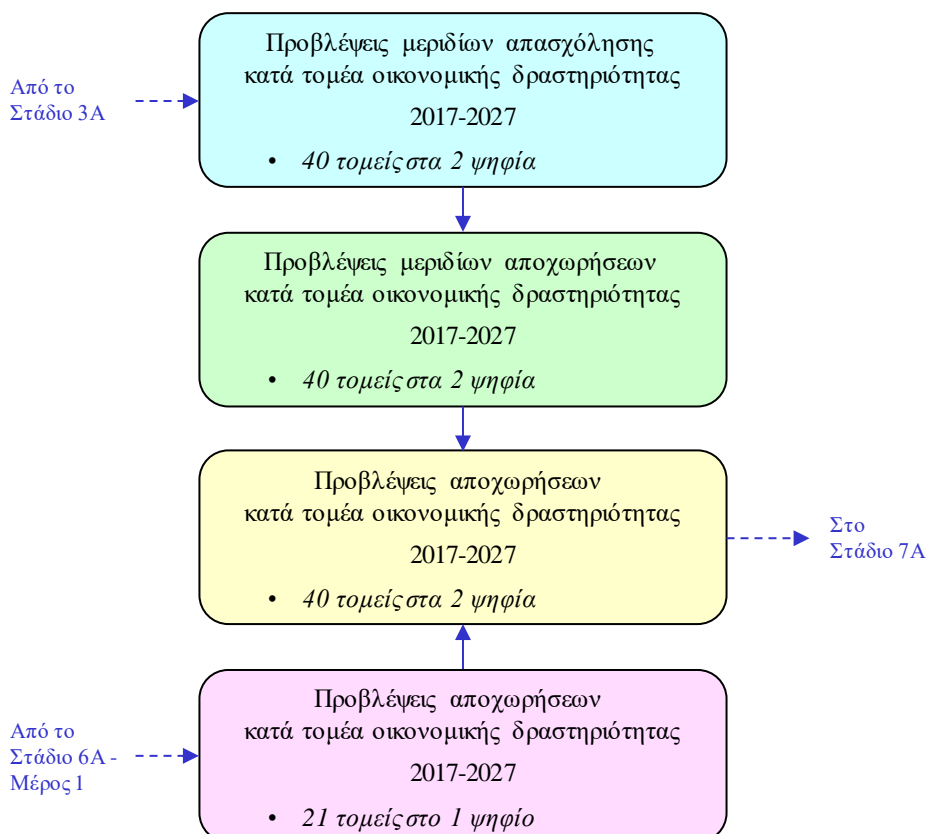
Η εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας παρέχει τις **προβλέψεις των μεριδίων αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.**

Στη συνέχεια η εφαρμογή των προβλέψεων μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στην πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων όπως αυτή εξάγεται από το Στάδιο 5 παρέχει τις **προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.**

Στάδιο 6Α - Μέρος 2: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης γίνεται **πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Μετά από συνεκτίμηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων κρίθηκε εύλογο όπως τα μερίδια αποχωρήσεων είναι ταυτόσημα με τα μερίδια απασχόλησης όπως αυτά εξάγονται από το Στάδιο 3Α.**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 6Α - ΜΕΡΟΣ 2

Η εφαρμογή των προβλέψεων των μεριδίων αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης πάνω στις προβλέψεις αποχωρήσεων στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης όπως αυτές εξάγονται από το Στάδιο 6Α - Μέρος 1 παρέχουν τις προβλέψεις αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.

Στάδιο 6B: Προβλέψεις αποχωρήσεων κατά επάγγελμα 2017-2027

Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε δύο διαφορετικά μέρη. Το **πρώτο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων αποχωρήσεων για τις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης ενώ το **δεύτερο μέρος** αφορά την παροχή προβλέψεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης.

Στάδιο 6B - Μέρος 1: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης 2017-2027

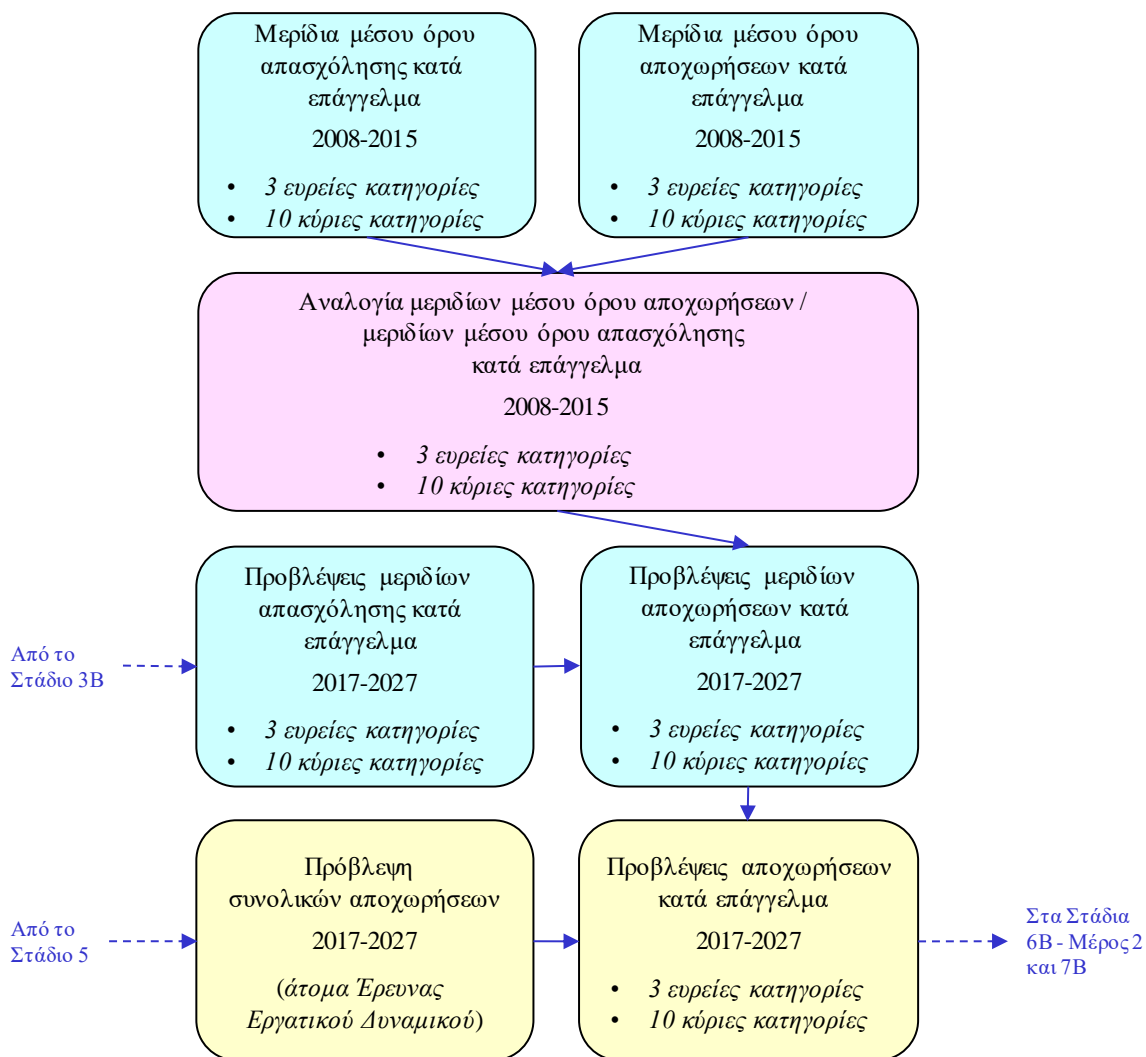
Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης γίνεται **πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα** τα οποία υπολογίζονται με την εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά επάγγελμα πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά επάγγελμα, όπως αυτές εξάγονται από το Στάδιο 3B.

Η αναλογία «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» υπολογίζεται με αλληλουχία για τις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης αξιοποιώντας στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2008-2015. Χρησιμοποιείται η ίδια αναλογία για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027 στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης θεωρώντας ότι δεν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις στην αναλογία αυτή, πράγμα που αποδεικνύεται και με τα διαθέσιμα στοιχεία.

Η εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά επάγγελμα πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά επάγγελμα παρέχει τις **προβλέψεις των μεριδίων αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.**

Στη συνέχεια η εφαρμογή των προβλέψεων μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα πάνω στην πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων όπως αυτή εξάγεται από το Στάδιο 5 παρέχει τις **προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.**

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 6B - ΜΕΡΟΣ 1**

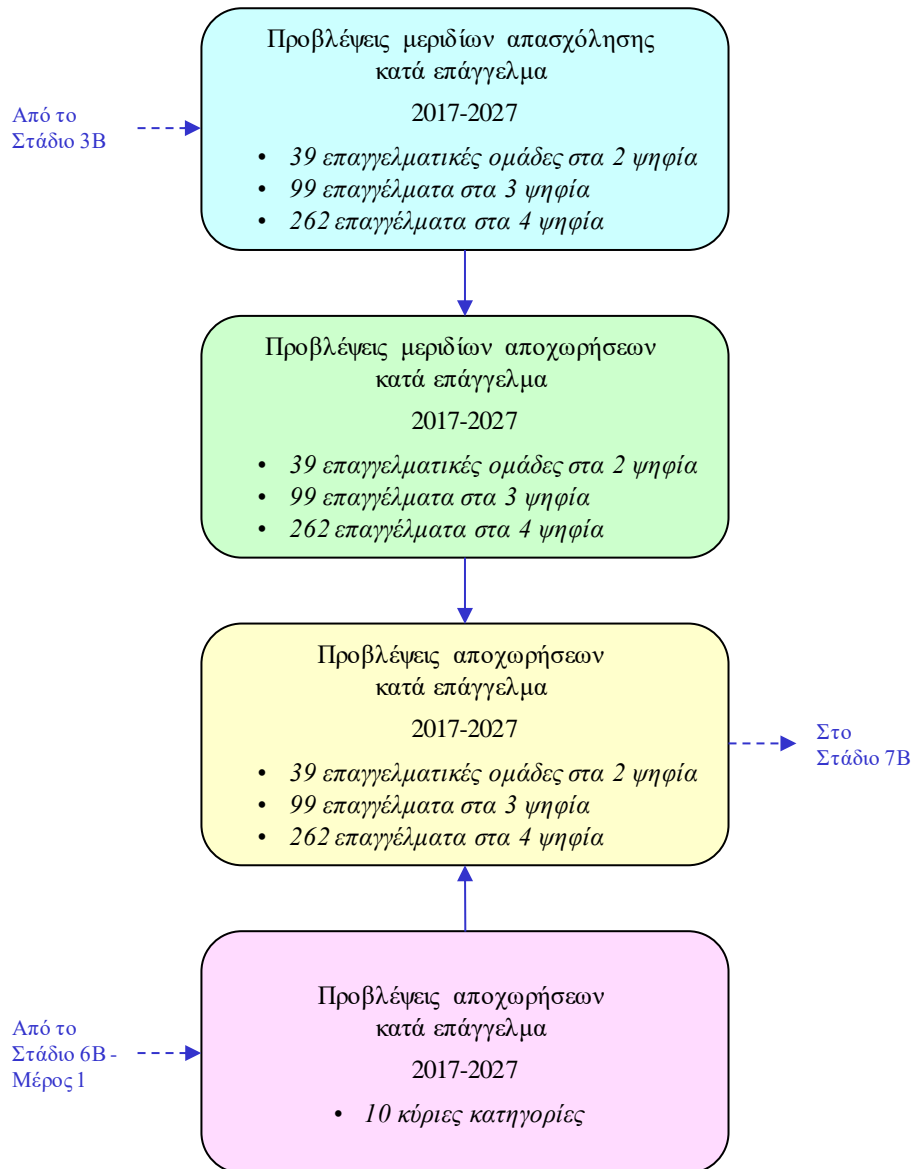
Στάδιο 6B - Μέρος 2: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης 2017-2027

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης γίνεται **πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα**. Μετά από **συνεκτίμηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων κρίθηκε εύλογο όπως τα μερίδια αποχωρήσεων είναι ταυτόσημα με τα μερίδια απασχόλησης** όπως αυτά εξάγονται από το Στάδιο 3B.

Η εφαρμογή με αλληλουχία των προβλέψεων των μεριδίων αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης πάνω στις προβλέψεις αποχωρήσεων στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, όπως αυτές εξάγονται από το

Στάδιο 6B - Μέρος 1, παρέχουν τις προβλέψεις αποχωρήσεων κατά επάγγελμα για τον κάθε χρόνο της περιόδου 2017-2027.

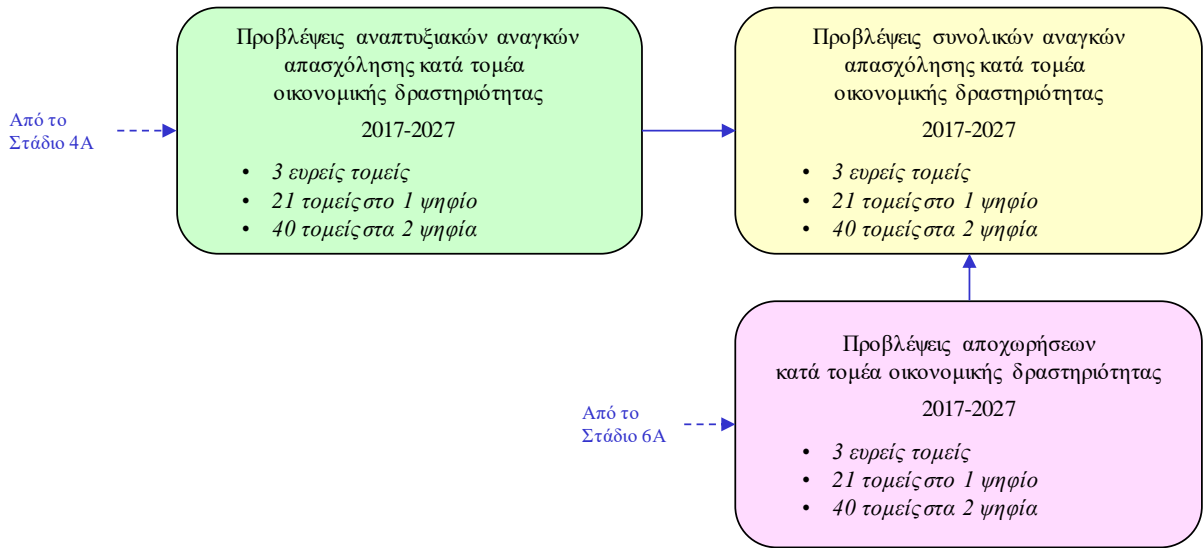
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑΔΙΟ 6B - ΜΕΡΟΣ 2

Στάδιο 7A: Προβλέψεις συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2017-2027

Η πρόσθεση των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων σε κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας (3 ευρείς τομείς, 21 κύριοι τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης) όπως αυτές εξάγονται από τα Στάδια 4A και 6A αντίστοιχα παρέχει τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2017-2027.

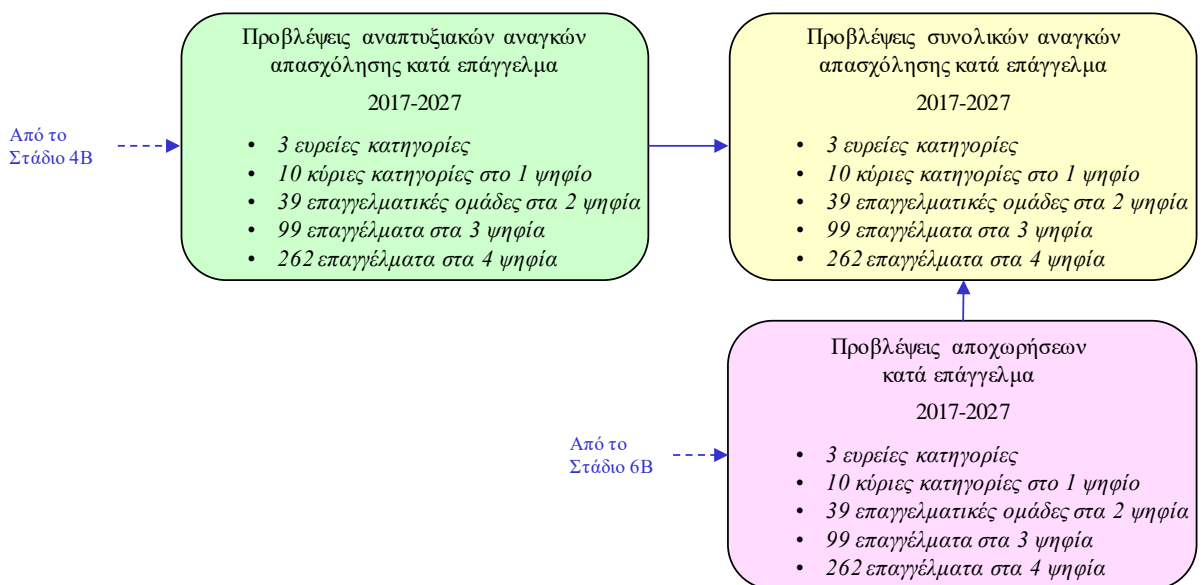
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 7Α

Στάδιο 7B: Προβλέψεις συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά επάγγελμα 2017-2027

Η πρόσθεση των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων σε κάθε επάγγελμα (3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης) όπως αυτές εξάγονται από τα Στάδια 4B και 6B αντίστοιχα παρέχει τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης κατά επάγγελμα για την περίοδο 2017-2027.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΑΔΙΟ 7B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 52 ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	A	<p>ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ</p> <p>Καλλιέργεια πολυετών και μη πολυετών φυτών Πολλαπλασιασμός των φυτών Ζωική παραγωγή Μικτές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες Θήρα και συναφείς δραστηριότητες Δασοκομία και άλλες συναφείς δραστηριότητες Υλοτομία Συλλογή προϊόντων αυτοφυών φυτών μη ξυλώδους μορφής Αλιεία Υδατοκαλλιέργεια Υποστηρικτικές δραστηριότητες</p>
2	B	<p>ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ</p> <p>Εξόρυξη λιθάνθρακα και λιγνίτη Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος, μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων, λίθων, άμμου και αργίλου Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης</p>
	C	<p>ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ</p>
3	C10-12	<p>Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού</p> <p>Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος, ψαριών, φρούτων και λαχανικών και παραγωγή προϊόντων κρέατος Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων και παραγωγή αμύλων και ειδών αρτοποιίας Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών Ποτοποιία Παραγωγή προϊόντων καπνού</p>
4	C13-15	<p>Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος</p> <p>Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών Ύφανση κλωστοϋφαντουργικών υλών</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		<p>Τελειοποίηση (φινίρισμα) των υφαντουργικών προϊόντων Κατασκευή ειδών ένδυσης, εκτός από γούνινα ενδύματα Κατασκευή πλεκτών ειδών και ειδών πλέξης κροσέ Κατεργασία και δέψη δέρματος Κατασκευή αποσκευών, τσαντών, ειδών σελλοποιίας και σαγματοποιίας Κατεργασία και βαφή γουναρικών, κατασκευή γούνινων ειδών Κατασκευή υποδημάτων</p>
5	C16	<p>Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου</p> <p>Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου Κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής</p>
6	C17+18	<p>Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις</p> <p>Παραγωγή χαρτοπολτού, κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού Κατασκευή ειδών από χαρτί και χαρτόνι Εκτυπωτικές και συναφείς δραστηριότητες Αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων</p>
7	C19-21	<p>Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων</p> <p>Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης (κωκοποίησης) Παραγωγή προϊόντων δύλισης πετρελαίου Παραγωγή βασικών χημικών προϊόντων Παραγωγή παρασιτοκτόνων και άλλων αγροχημικών προϊόντων Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης, αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων Παραγωγή συνθετικών ινών Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων</p>
8	C22	<p>Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό</p> <p>Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) Κατασκευή πλαστικών προϊόντων</p>
9	C23	<p>Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων</p> <p>Κατασκευή γυαλιού και προϊόντων από γυαλί Παραγωγή πυρίμαχων προϊόντων</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Παραγωγή δομικών υλικών από άργιλο Κατασκευή άλλων προϊόντων πορσελάνης και κεραμικής Παραγωγή τσιμέντου, ασβέστη και γύψου Κατασκευή προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων
10	C24+25	Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων Παραγωγή βασικού σιδήρου, χάλυβα και σιδηροκραμάτων Κατασκευή σωλήνων Κατασκευή άλλων προϊόντων πρωτογενούς επεξεργασίας χάλυβα Παραγωγή βασικών πολύτιμων μετάλλων και άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων Χύτευση μετάλλων Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων Κατασκευή μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων Κατασκευή ατμογεννητριών Κατασκευή όπλων και πυρομαχικών Σφυρηλάτηση και μορφοποίηση μετάλλων Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων Κατασκευή μαχαιροπήρουνων, εργαλείων και σιδηρικών Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων
11	C26-30	Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων και πλακετών Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού Κατασκευή εξοπλισμού επικοινωνίας Κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης Κατασκευή ρολογιών και κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης Κατασκευή οπτικών οργάνων και φωτογραφικού εξοπλισμού Κατασκευή μαγνητικών και οπτικών μέσων Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (π.χ. κινητήρες, ηλεκτρογεννήτριες, ηλεκτρικοί μετασχηματιστές, συσκευών διανομής και ελέγχου του ηλεκτρικού ρεύματος, καλωδιώσεις, φωτιστικός εξοπλισμός) Κατασκευή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών Κατασκευή οικιακών συσκευών Κατασκευή μηχανημάτων γενικής χρήσης Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων Κατασκευή μηχανημάτων μορφοποίησης μετάλλου και εργαλειομηχανών Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Κατασκευή αμαξωμάτων, μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα, κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων Ναυπήγηση πλοίων και σκαφών Κατασκευή σιδηροδρομικών αμαξών και τροχαίου υλικού Κατασκευή αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων Κατασκευή στρατιωτικών οχημάτων μάχης
12	C31-33	Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες Κατασκευή επίπλων Κατασκευή κοσμημάτων, πολύτιμων αντικειμένων και συναφών ειδών Κατασκευή μουσικών οργάνων Κατασκευή αθλητικών ειδών Κατασκευή παιχνιδιών κάθε είδους Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών Επισκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού
13	D	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Παραγωγή, μετάδοση και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας Παραγωγή φυσικού αερίου, διανομή αερίων καυσίμων με αγωγούς Παροχή ατμού και κλιματισμού
	E	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
14	E36-37	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού Επεξεργασία λυμάτων
15	E38-39	Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων Ανάκτηση υλικών Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
16	F	<p>ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ</p> <p>Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη Κατασκευή δρόμων και σιδηροδρομικών γραμμών Κατασκευή κοινωφελών έργων Κατασκευή άλλων έργων πολιτικού μηχανικού Κατεδαφίσεις και προετοιμασία εργοταξίου Δραστηριότητες ηλεκτρολογικών, υδραυλικών και άλλων κατασκευαστικών εγκαταστάσεων Κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες</p>
	G	<p>ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ</p>
17	G45	<p>Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων</p> <p>Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων Συντήρηση και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων Πώληση μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων Πώληση, συντήρηση και επισκευή μοτοσικλετών και των μερών και εξαρτημάτων τους</p>
18	G46	<p>Χονδρικό εμπόριο</p> <p>Χονδρικό εμπόριο έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών και ζώντων ζώων Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών Άλλο ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο</p>
19	G47	<p>Λιανικό εμπόριο</p> <p>Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων σε ειδικευμένα καταστήματα</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		<p>Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα</p> <p>Λιανικό εμπόριο επιμορφωτικών ειδών και ειδών ψυχαγωγίας σε ειδικευμένα καταστήματα</p> <p>Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα</p> <p>Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές</p> <p>Λιανικό εμπόριο εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών</p>
	H	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
20	H49	<p>Χερσαίες μεταφορές</p> <p>Σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων</p> <p>Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών</p> <p>Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης</p> <p>Μεταφορές μέσω αγωγών</p>
21	H50	<p>Πλωτές μεταφορές</p> <p>Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων</p> <p>Εσωτερικές πλωτές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων</p>
22	H51	<p>Αεροπορικές μεταφορές</p> <p>Αεροπορικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων</p> <p>Διαστημικές μεταφορές</p>
23	H52	<p>Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες</p> <p>Αποθήκευση</p> <p>Υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες</p>
24	H53	<p>Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες</p> <p>Ταχυδρομικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της υποχρέωσης παροχής καθολικής υπηρεσίας</p> <p>Άλλες ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες</p>
	I	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
25	I55	<p>Ξενοδοχεία</p> <p>Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα Άλλα καταλύματα
26	I56	Εστιατόρια Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις Δραστηριότητες παροχής ποτών
	J	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
27	J58-60	Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες Έκδοση βιβλίων, περιοδικών και άλλες εκδοτικές δραστηριότητες Έκδοση λογισμικού Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων Ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις Ραδιοφωνικές εκπομπές Τηλεοπτικός προγραμματισμός και τηλεοπτικές εκπομπές
28	J61	Τηλεπικοινωνίες Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Ασύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Δορυφορικές τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες
29	J62+63	Πληροφορική Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες Επεξεργασία δεδομένων, καταχώρηση και συναφείς δραστηριότητες Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
	K	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ
30	K64	Τράπεζες Οργανισμοί νομισματικής διαμεσολάβησης Δραστηριότητες εταιρειών χαρτοφυλακίου

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Καταπιστεύματα, κεφάλαια και παρεμφερή χρηματοπιστωτικά μέσα Άλλες δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών
31	K65	Ασφάλειες Ασφάλιση Αντασφάλιση Συνταξιοδοτικά ταμεία
32	K66	Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφάλισεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία Δραστηριότητες διαχείρισης κεφαλαίων
33	L	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Αγοραπωλησία ιδιόκτητων ακινήτων Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων Διαχείριση ακίνητης περιουσίας έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης
	M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
34	M69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες Νομικές δραστηριότητες Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου, παροχή φορολογικών συμβουλών
35	M70	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
36	M71	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
37	M72	Έρευνα και ανάπτυξη Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες
38	M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς Διαφήμιση Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
39	M74+75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες Δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου Φωτογραφικές δραστηριότητες Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας Κτηνιατρικές δραστηριότητες
	N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
40	N77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης Ενοικίαση και εκμίσθωση μηχανοκίνητων οχημάτων Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης Ενοικίαση και εκμίσθωση άλλων μηχανημάτων, ειδών εξοπλισμού και υλικών αγαθών Εκμίσθωση πνευματικής ιδιοκτησίας και παρεμφερών προϊόντων, με εξαίρεση τα έργα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
41	N78	Δραστηριότητες απασχόλησης Δραστηριότητες γραφείων ευρέσεως εργασίας Άλλη διάθεση ανθρώπινου δυναμικού
42	N79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων
43	N80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Δραστηριότητες υπηρεσιών συστημάτων προστασίας Δραστηριότητες έρευνας
44	N81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους Δραστηριότητες συνδυασμού βοηθητικών υπηρεσιών Δραστηριότητες καθαρισμού Δραστηριότητες υπηρεσιών τοποτεχνικής
45	N82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες γραφείου Δραστηριότητες τηλεφωνικών κέντρων Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων
46	O	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο Δραστηριότητες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης
47	P	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση Δευτεροβάθμια εκπαίδευση Ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση Άλλη εκπαίδευση Εκπαιδευτικές υποστηρικτικές δραστηριότητες
48	Q	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Νοσοκομειακές δραστηριότητες Δραστηριότητες άσκησης ιατρικών και οδοντιατρικών επαγγελματιών Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας Δραστηριότητες αποκλειστικού νοσοκόμου κατ' οίκον Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος
49	R	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΛΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		<p>Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα Αθλητικές δραστηριότητες Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας</p>
50	S	<p>ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ</p> <p>Δραστηριότητες επιχειρηματικών, εργοδοτικών και επαγγελματικών οργανώσεων Δραστηριότητες συνδικαλιστικών οργανώσεων Δραστηριότητες άλλων οργανώσεων Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξοπλισμού επικοινωνίας Επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών</p>
51	T	<p>ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ</p> <p>Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού Μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση</p>
52	U	<p>ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ</p> <p>Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων</p>

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 40 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	1	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ
1	11	Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί Νομοθετικοί και ανώτερα διοικητικά στελέχη Γενικοί και εκτελεστικοί διευθυντές
2	12	Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές Διευθυντές οικονομικών και διοίκησης Διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού Διευθυντές διαμόρφωσης πολιτικής και προγραμματισμού Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ Διευθυντές διαφήμισης και δημοσίων σχέσεων Διευθυντές έρευνας και ανάπτυξης
3	13	Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών Διευθυντές παραγωγής στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης Διευθυντές επιχειρήσεων εξόρυξης Διευθυντές επιχειρήσεων κατασκευών Διευθυντές επιχειρήσεων προμήθειας και διανομής Διευθυντές υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Διευθυντές εκπαίδευσης Διευθυντές χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών
4	14	Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών Διευθυντές ξενοδοχείων Διευθυντές εστιατορίων Διευθυντές εμπορίου Διευθυντές άλλων υπηρεσιών
	2	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ
5	21	Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες Φυσικοί και αστρονόμοι

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Μετεωρολόγοι Χημικοί Γεωλόγοι και γεωφυσικοί Μαθηματικοί, αναλογιστές και στατιστικοί Βιολόγοι, βοτανολόγοι και ζωολόγοι Σύμβουλοι γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας Ειδικοί προστασίας του περιβάλλοντος Μηχανικοί παραγωγής Πολιτικοί μηχανικοί Μηχανικοί περιβάλλοντος Μηχανολόγοι μηχανικοί Χημικοί μηχανικοί Μηχανικοί ορυχείων και μετάλλων Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί Ηλεκτρονικοί μηχανικοί Μηχανικοί τηλεπικοινωνιών Αρχιτέκτονες Σχεδιαστές Πολεοδόμοι και συγκοινωνιολόγοι Χαρτογράφοι και τοπογράφοι Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων</p>
6	22	<p>Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας</p> <p>Ιατροί Νοσηλευτές και μαίες Κτηνίατροι Οδοντίατροι Φαρμακοποιοί Ειδικοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας και υγιεινής Φυσιοθεραπευτές Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές Οπτομέτρες και οπτικοί</p>
7	23	<p>Εκπαιδευτικοί</p> <p>Καθηγητές πανεπιστημίων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Δάσκαλοι Νηπιαγωγοί Ειδικοί εκπαιδευτικών μεθόδων και σχολικοί επιθεωρητές Εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής Καθηγητές ξένων γλωσσών (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) Καθηγητές μουσικής (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) Καθηγητές καλών τεχνών (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) Εκπαιδευτικοί πληροφορικής (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
8	24	<p>Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης</p> <p>Λογιστές Σύμβουλοι χρηματοοικονομικών και επενδύσεων Χρηματοοικονομικοί αναλυτές Αναλυτές διοίκησης και οργάνωσης Σύμβουλοι διαχείρισης πολιτικής Σύμβουλοι προσωπικού και επαγγελματικού προσανατολισμού Σύμβουλοι κατάρτισης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού Σύμβουλοι διαφήμισης και μάρκετινγκ Σύμβουλοι δημοσίων σχέσεων Σύμβουλοι τεχνικών και ιατρικών πωλήσεων Σύμβουλοι πωλήσεων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p>
9	25	<p>Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p> <p>Αναλυτές συστημάτων Σχεδιαστές λογισμικού Σχεδιαστές διαδικτύου και πολυμέσων Προγραμματιστές εφαρμογών Σχεδιαστές και διαχειριστές βάσεων δεδομένων Διαχειριστές συστημάτων Ειδικοί δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών</p>
10	26	<p>Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών</p> <p>Νομικοί Βιβλιοθηκονόμοι και αρχειοφύλακες Οικονομολόγοι Κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι Φιλόσοφοι, ιστορικοί και πολιτικοί επιστήμονες Ψυχολόγοι Κοινωνικοί λειτουργοί και σύμβουλοι Κληρικοί Συγγραφείς Δημοσιογράφοι Μεταφραστές και διερμηνείς Εικαστικοί καλλιτέχνες Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες Χορευτές και χορογράφοι Σκηνοθέτες και παραγωγοί κινηματογράφου και θεάτρου Ηθοποιοί Παρουσιαστές ραδιοφώνου, τηλεόρασης και άλλων μέσων μαζικής επικοινωνίας</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	3	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ
11	31	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής Τεχνικοί βοηθοί χημείας και φυσικών επιστημών Τεχνικοί βοηθοί πολιτικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρολόγων μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί μηχανολόγων μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί χημικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ορυχείων και μετάλλων Σχεδιαστές αρχιτεκτονικού και άλλου σχεδίου Επόπτες και επιστάτες ορυχείων και μεταλλείων Επόπτες και επιστάτες μεταποίησης Επόπτες και επιστάτες κατασκευών Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωργίας, κτηνοτροφίας και δασοκομίας Μηχανικοί πλοίων Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων Πιλότοι αεροσκαφών Ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας
12	32	Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας Τεχνικοί εξοπλισμού ιατρικής απεικόνισης και θεραπευτικού εξοπλισμού Τεχνικοί εργαστηρίων ιατρικής και παθολογίας Τεχνικοί και βοηθοί φαρμακοποιών Τεχνικοί ιατρικής και οδοντικής προσθετικής Βοηθοί νοσηλευτές και μαίες Τεχνικοί και βοηθοί κτηνιάτρων Οδοντιατρικοί βοηθοί Βοηθοί οπτικοί Τεχνικοί και βοηθοί φυσιοθεραπείας Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής Επιθεωρητές και βοηθοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας
13	33	Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης Μεσίτες μετοχών και αξιών Υπεύθυνοι δανείων και πιστώσεων Βοηθοί λογιστών Βοηθοί στατιστικής και μαθηματικών Εκτιμητές αξιών και ζημιών Αντιπρόσωποι ασφαλειών Εμπορικοί αντιπρόσωποι Αγοραστές εμπορευμάτων και πρώτων υλών Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Εκτελωνιστές και πράκτορες αποστολής εμπορευμάτων Διοργανωτές συνεδρίων και εκδηλώσεων Πράκτορες και αντιπρόσωποι εξεύρεσης εργασίας Κτηματομεσίτες και διαχειριστές ακινήτων Επόπτες γραφείου Γραμματείς νομικών Γραμματείς διοίκησης Γραμματείς ιατρών Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές Κυβερνητικοί λειτουργοί φόρων και δασμών Κυβερνητικοί λειτουργοί χορήγησης κοινωνικών επιδομάτων Κυβερνητικοί λειτουργοί χορήγησης αδειών Επιθεωρητές αστυνομίας και ντετέκτιβ</p>
14	34	<p>Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών</p> <p>Βοηθοί νομικών Βοηθοί κοινωνικοί λειτουργοί Βοηθοί κληρικών Επαγγελματίες αθλητές Προπονητές και εκπαιδευτές αθλημάτων Γυμναστές και εκπαιδευτές φυσικής κατάστασης Φωτογράφοι Διακοσμητές και σχεδιαστές εσωτερικών χώρων Αρχιμάγειροι Άλλοι βοηθοί καλλιτεχνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών</p>
15	35	<p>Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p> <p>Τεχνικοί λειτουργιών των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Τεχνικοί υποστήριξης χρηστών των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Τεχνικοί δικτύων και συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών Τεχνικοί διαδικτύου Τεχνικοί εκπομπών ραδιοφώνου και τηλεόρασης και οπτικοακουστικών μέσων Τεχνικοί μηχανικοί τηλεπικοινωνιών</p>
	4	<p>ΓΡΑΦΕΙΣ</p>
16	41	<p>Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείς και δακτυλογράφοι</p> <p>Γραφείς γενικών καθηκόντων Ιδιαίτερες γραμματείς Δακτυλογράφοι και άλλοι χειριστές πληκτρολογίου</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
17	42	<p>Γραφεία εξυπηρέτησης κοινού</p> <p>Ταμίες τραπεζών και ταχυδρομείου Πράκτορες στοιχημάτων και κρουπιέρηδες καζίνο Εισπράκτορες λογαριασμών και χρεών Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων Υπάλληλοι πληροφοριών κέντρων επικοινωνίας Τηλεφωνητές τηλεφωνικών κέντρων Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων Υπάλληλοι παροχής πληροφοριών Υπάλληλοι υποδοχής (εκτός ξενοδοχείων) Απογραφείς ερευνών</p>
18	43	<p>Γραφεία λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι</p> <p>Γραφεία λογιστηρίου Γραφεία στατιστικής, τραπεζών και ασφαλειών Γραφεία μισθοδοσίας Αποθηκάριοι και γραφεία μεταφορών και παραγωγής</p>
19	44	<p>Γραφεία βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων</p> <p>Γραφεία βιβλιοθηκών Διανομείς και διαχωριστές ταχυδρομείων Γραφεία κωδικοποίησης και διορθωτές εγγράφων Γραφεία συμπλήρωσης εντύπων Γραφεία αρχείων Γραφεία για θέματα προσωπικού</p>
	5	<p>ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ</p>
20	51	<p>Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών</p> <p>Συνοδοί ταξιδιών Ξεναγοί Μάγειροι Σερβιτόροι Μπάρμαν Κομμωτές Αισθητικοί Επόπτες καθαριότητας Φροντιστές κτηρίων Εργολάβοι κηδειών και ταριχευτές Φροντιστές κατοικίδιων ζώων Εκπαιδευτές οδηγών</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
21	52	Καταστηματάρχες και πωλητές Πωλητές σε υπαίθριους χώρους Καταστηματάρχες Επόπτες καταστημάτων Πωλητές σε καταστήματα Ταμίες καταστημάτων και έκδοσης εισιτηρίων Πωλητές μέσω επιδείξεων εμπορευμάτων Πωλητές από πόρτα σε πόρτα Πωλητές μέσω τηλεφωνικού κέντρου Υπάλληλοι σε πρατήρια καυσίμων Υπάλληλοι πώλησης τροφίμων
22	53	Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας Παιδοκόμοι Βοηθοί δασκάλων Βοηθοί νοσηλευτικού προσωπικού Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας σε ιδρύματα και οικίες
23	54	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας Πυροσβέστες Αστυνομικοί (εκτός αξιωματούχοι και ντετέκτιβ αστυνομίας) Δεσμοφύλακες Φύλακες και θυρωροί
	6	ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ
24	61	Γεωργοί και κτηνοτρόφοι Καλλιεργητές φυτειών και κηπευτικών Κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι και μελισσοκόμοι Γεωργοκτηνοτρόφοι (μικτών εκμεταλλεύσεων)
25	62	Εργάτες δασών και αλιείς Εργάτες δασών Ιχθυοτρόφοι και αλιείς

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	7	ΤΕΧΝΙΤΕΣ
26	71	<p>Τεχνίτες οικοδομών</p> <p>Οικοδόμοι κατοικιών Οικοδόμοι τούβλων Τεχνίτες πέτρας Τεχνίτες σκυροδέματος, καλουπιήδες και σιδεροσυνδέτες Πελεκάνοι και ξυλουργοί Τεχνίτες στεγών Τοποθετητές πατωμάτων και πλακακιών Γυψοτεχνίτες και σοβατζήδες Τεχνίτες μονώσεων Τεχνίτες τζαμιών Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων Μηχανικοί κλιματιστικών και ψυκτικών εγκαταστάσεων Ελαιοχρωματιστές κτηρίων Ελαιοχρωματιστές αυτοκινήτων και μετάλλων</p>
27	72	<p>Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων</p> <p>Συγκολλητές και κόπτες μετάλλου Ελασματοουργοί, ισιωτές αυτοκινήτων και κατασκευαστές μεταλλικών ειδών Τεχνίτες προετοιμασίας, συναρμολόγησης και ανέγερσης μεταλλικών κατασκευών Εγκαταστάτες ανυψωτικού εξοπλισμού και συρματόσχοινων Σιδηρουργοί, σχηματιστές μετάλλου με εργαλεία χεριού και κατασκευαστές σύρματος με το χέρι Κατασκευαστές εργαλείων, εξαρτημάτων και μεταλλικών προτύπων, επιδιορθωτές μικρών όπλων και κατασκευαστές κλειδιών Ρυθμιστές και χειριστές μηχανοεργαλείων μεταλλουργίας Στιλβωτές μετάλλου και χειριστές λειαντικών τροχών μετάλλου Μηχανικοί αυτοκινήτων Μηχανικοί κινητήρων αεροσκαφών Μηχανικοί γεωργικού και βιομηχανικού εξοπλισμού</p>
28	73	<p>Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι</p> <p>Κατασκευαστές και επισκευαστές οργάνων ακριβείας Κοσμηματοποιοί, χρυσοχόοι, αργυροχόοι και τεχνίτες πολύτιμων λίθων Αγγειοπλάστες Υαλουργοί, κόπτες, τροχιστές και τεχνίτες φινιρίσματος γυαλιού Σχεδιαστές σημάτων, ζωγράφοι-διακοσμητές, χαράκτες και χαλκογράφοι Τεχνίτες χειροτεχνίας υφαντών, κεντημάτων και ειδών από δέρμα</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Τεχνικοί προεκτύπωσης Τυπογράφοι Τεχνίτες φινιρίσματος και βιβλιοδεσίας</p>
29	74	<p>Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής</p> <p>Ηλεκτρολόγοι κτηρίων Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών Εγκαταστάτες και συντηρητές ηλεκτρικών γραμμών και συνδέτες καλωδίων Μηχανικοί και εγκαταστάτες ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μηχανών και συσκευών Τεχνικοί εγκατάστασης και επισκευής εξοπλισμού τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p>
30	75	<p>Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων</p> <p>Κρεοπώλες, αλλαντοποιοί, συντηρητές και τεμαχιστές κρέατος και ψαριών Αρτοποιοί, ζαχαροπλάστες και παρασκευαστές ζαχαρωτών και σοκολάτων Παρασκευαστές γαλακτοκομικών προϊόντων Τεχνίτες συντήρησης φρούτων και λαχανικών Δοκιμαστές και αξιολογητές τροφίμων και ποτών Επιπλοποιοί Ρυθμιστές και χειριστές μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου σε ξυλουργεία και επιπλοποιεία Ράπτες, μόδιστροι και κατασκευαστές γουνών και καπέλων Κατασκευαστές πατρών και κόπτες υφασμάτων και δερμάτων Κατασκευαστές τεντών, σκηνών και ομπρελών, κεντητές και επιδιορθωτές ενδυμάτων Ταπετσάρηδες και παπλωματάδες Τεχνίτες βυρσοδεψίας και επεξεργαστές δερμάτων και γουνών Υποδηματοποιοί Δύτες Δοκιμαστές και αξιολογητές προϊόντων (εκτός τροφίμων και ποτών) Εξολοθρευτές παρασίτων και ζιζανίων</p>
	8	<p>ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ</p>
31	81	<p>Χειριστές μηχανημάτων</p> <p>Χειριστές μηχανημάτων εξόρυξης και επεξεργασίας στα μεταλλεία και ορυχεία</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Χειριστές μηχανημάτων κατεργασίας μετάλλων Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής χημικών και φωτογραφικών προϊόντων Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής προϊόντων από ελαστικό, πλαστικό και χαρτί Χειριστές μηχανών κλωστοϋφαντουργίας, πλεκτοβιομηχανίας και νηματουργίας και κατασκευής προϊόντων από ύφασμα, γούνα και δέρμα Χειριστές μηχανών παραγωγής και συντήρησης τροφίμων Χειριστές μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου και κατασκευής χαρτιού Χειριστές μηχανημάτων υαλουργίας και κεραμουργίας Χειριστές μηχανών συσκευασίας, εμφιάλωσης και επικόλλησης ετικετών</p>
32	82	<p>Συναρμολογητές</p> <p>Συναρμολογητές μηχανημάτων και μηχανών Συναρμολογητές ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού</p>
33	83	<p>Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων</p> <p>Οδηγοί αυτοκινήτων, ταξί, βαν και μοτοσυκλετών Οδηγοί φορτηγών και λεωφορείων Χειριστές γεωργικών και χωματουργικών μηχανημάτων, γερανών και αναβατορίων Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων</p>
	9	<p>ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ</p>
34	91	<p>Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές</p> <p>Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές οικιών Καθαριστές γραφείων, ξενοδοχείων και άλλων υποστατικών Πλύντες και σιδερωτές στο χέρι Καθαριστές οχημάτων Καθαριστές παραθύρων</p>
35	92	<p>Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας</p> <p>Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας Ανειδίκευτοι εργάτες κτηνοτροφίας Ανειδίκευτοι εργάτες μικτών εκμεταλλεύσεων γεωργοκτηνοτροφίας Ανειδίκευτοι εργάτες ανθοκομίας και φυτοκομίας Ανειδίκευτοι εργάτες δασών Ανειδίκευτοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειών</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
36	93	<p>Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών</p> <p>Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων και λατομείων Ανειδίκευτοι εργάτες οδοποιίας Ανειδίκευτοι εργάτες οικοδομών Συσκευαστές με το χέρι Μεταφορείς αγαθών με ποδήλατα οχήματα ή χειράμαξες Οδηγοί ζωήλατων οχημάτων και μηχανημάτων Χειριστές φορτίων Εφοδιαστές ραφιών</p>
37	94	<p>Βοηθοί μάγειρα</p> <p>Βοηθοί μάγειρα Παρασκευαστές φαγητού σε ταχυφαγεία Βοηθοί κουζίνας</p>
38	95	<p>Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών</p> <p>Πλανόδιοι παροχείς υπηρεσιών Πλανόδιοι πωλητές (πλην φαγητού)</p>
39	96	<p>Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς</p> <p>Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και ανακυκλούμενων υλικών Ταξινομητές απορριμμάτων Οδοκαθαριστές και παρόμοιοι εργάτες Αγγελιαφόροι, διανομείς, μεταφορείς μικροδεμάτων και αχθοφόροι αποσκευών Άτομα που εκτελούν μικροδουλειές Καταγραφείς ενδείξεων μετρητών και συλλέκτες κερμάτων από αυτόματους πωλητές Συλλέκτες νερού και καυσόξυλων</p>
40	0	<p>ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	53
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	54
Ορυχεία και λατομεία	55
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	57
Μεταποίηση	58
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	59
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος	60
Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου	61
Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις	62
Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων	63
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	64
Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	65
Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	66
Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων	67
Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες	68
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	69
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων	70
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων	71

Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων	72
Κατασκευές	73
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	75
Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων	76
Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων	77
Χονδρικό εμπόριο	78
Λιανικό εμπόριο	79
Μεταφορά και αποθήκευση	80
Χερσαίες μεταφορές	81
Πλωτές μεταφορές	82
Αεροπορικές μεταφορές	83
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	84
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	85
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	86
Ξενοδοχεία	87
Εστιατόρια	88
Ενημέρωση και επικοινωνία	89
Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	90

Τηλεπικοινωνίες	91
Πληροφορική	92
Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	93
Τράπεζες	94
Ασφάλειες	95
Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών	96
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	97
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	98
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	99
Δραστηριότητες παροχής συμβουλών	100
Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών	101
Έρευνα και ανάπτυξη	102
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	103
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	104
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	105
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	106
Δραστηριότητες απασχόλησης	107
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	108
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	109

Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους	110
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη	111
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	112
Εκπαίδευση	113
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	114
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	115
Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	116
Ιδιωτικά νοικοκυριά	117
Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς	118

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ	121
Διευθυντές	122
Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί	123
Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές	124
Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών	125
Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών	126
Πτυχιούχοι	127
Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες	128
Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας	129
Εκπαιδευτικοί	130
Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης	131
Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	132
Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	133
Τεχνικοί βοηθοί	134
Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής	135
Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας	136
Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης	137
Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	138

Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	139
Στρατιωτικοί	140
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΕΣΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ	142
Γραφείς	143
Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαιτέρες γραμματείς και δακτυλογράφοι	144
Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού	145
Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι	146
Γραφείς βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων	147
Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	148
Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών	149
Καταστηματάρχες και πωλητές	150
Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας	151
Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας	152
Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	153
Γεωργοί και κτηνοτρόφοι	154
Εργάτες δασών και αλιείς	155
Τεχνίτες	156
Τεχνίτες οικοδομών	157

Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων	158
Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι	159
Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής	160
Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων	161
Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	162
Χειριστές μηχανημάτων	163
Συναρμολογητές	164
Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων	165
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ	167
Ανειδίκευτοι εργάτες	167
Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές	168
Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας	169
Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών	170
Βοηθοί μάγειρα	171
Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών	172
Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς	173

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

CEDEFOP, (2012), “Research Paper No 25: Skills supply and demand in Europe, Methodological framework”.

CEDEFOP, (2012), “Research Paper No 26: Future skills supply and demand in Europe, Forecast 2012”.

CEDEFOP, (2013), “Research Paper No 30: Quantifying skill needs in Europe, Occupational skills profiles: Methodology and application”.

CEDEFOP, (2014), “Research Paper No 43: Coping with changes in international classifications of sectors and occupations, Application in skills forecasting”.

CEDEFOP, (2015), “Skills, qualifications and jobs in the EU: The making of a perfect match?, Evidence from Cedefop’s European skills and jobs survey”.

CEDEFOP, (2016), “European sectoral trends: The next decade”.

CEDEFOP, (2016), “Future skill needs in Europe: Critical labour force trends”.

CEDEFOP, (2016), “Briefing Note: Skill shortage and surplus occupations in Europe”.

CEDEFOP, ETF, ILO, (2016), “Using Labour Market Information: Guide to anticipating and matching skills and jobs, Volume 1”.

CEDEFOP, ETF, ILO, (2016), “Developing Skills Foresights, Scenarios and Forecasts: Guide to anticipating and matching skills and jobs, Volume 2”.

CEDEFOP, ETF, ILO, (2016), “Working at Sectoral Level: Guide to anticipating and matching skills and jobs, Volume 3”.

European Commission, (2015), “The Economic Adjustment Programme, Cyprus 8th Review, Autumn 2015”.

European Commission, (2015), “The 2015 Ageing Report, Economic and budgetary projections for the 28 EU Member States (2013-2060), European Economy 3/2015”.

European Commission, (2016), “A New Skills Agenda for Europe: Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness”.

European Commission, (2016), “European Economic Forecast: Autumn 2016, Cyprus”.

European Commission, (2016), “Post-Programme Surveillance Report, Cyprus, Autumn 2016”.

European Commission, (2017), “European Economic Forecast: Winter 2017, Cyprus”.

European Commission, European Central Bank, International Monetary Fund, (2013), “Memorandum of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality”.

European Commission, European Central Bank, International Monetary Fund, (2014), “Memorandum of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality - Revised”.

International Monetary Fund, (2016), “IMF Country Report No. 16/26, Cyprus”.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2010), “Ευρώπη 2020, Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη”.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2012), “Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης”.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2012), “Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα”.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2013), “Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων”.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2009), “Συμπεράσματα του συμβουλίου της 12ης Μαΐου 2009 σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης («ΕΚ2020»)”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2015), “Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2014-2024”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2015), “Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Ανώτερου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2014-2024”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2015), “Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Μέσου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2014-2024”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2015), “Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Κατώτερου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2014-2024”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2016), “Διαχρονικές Τάσεις Δεικτών Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κύπρο 2009-2015”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2016), “Εντοπισμός Αναγκών σε Γαλάζιες Δεξιότητες στην Κυπριακή Οικονομία 2016-2026”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (2016), “Στόχοι ΑνΑΔ 2017”.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2013), “Περίγραμμα Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020”.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2014), “Εθνική Στρατηγική Διά Βίου Μάθησης 2014-2020”.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2014), “Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020”.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2014), "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020".

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2014), "Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης 2014-2020".

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2015), "Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2018".

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2016), "Cyprus National Reform Programme 2016".

Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, (2014), "Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο".

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, (2016), "Οικονομικό Δελτίο, Δεκέμβριος 2016".

Στατιστική Υπηρεσία, (2008), "Στατιστικοί Κώδικες Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008".

Στατιστική Υπηρεσία, (2012), "Στατιστικοί Κώδικες Επαγγελμάτων: ISCO-08".

Στατιστική Υπηρεσία, (2014), "Απογραφή Πληθυσμού 2011".

Στατιστική Υπηρεσία, (ετήσια), "Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2000 μέχρι 2016".

Στατιστική Υπηρεσία, (ετήσια), "Εθνικοί Λογαριασμοί 1995 μέχρι 2015".

Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, (2015), " Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2018".

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, (2014), "Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2017".

Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, (2014), "Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2017".

Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, (2014), "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση των Νέων 2014-2017".

Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, (2012), "Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου 2012-2020".

Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, (2014), "Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2017".

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (2014), "Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2017".

Υπουργείο Οικονομικών, (2010), “Stability Programme of the Republic of Cyprus, 2009-2013”.

Υπουργείο Οικονομικών, (2015), “Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2018”.

Υπουργείο Οικονομικών, (2016), “Κύριοι Οικονομικοί Δείκτες για την Κύπρο, 2005-2019”.

Υπουργείο Οικονομικών, (2016), “Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2017-2019”.

Υπουργείο Οικονομικών, (2017), Στοιχεία για τις Προβλέψεις του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, της Παραγωγικότητας, της Απασχόλησης και της Ανεργίας την περίοδο 2017-2027.

Υπουργείο Υγείας, (2015), “Στρατηγικό Σχέδιο 2016-2018”.

Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος
Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία
Τηλέφωνο: 22515000, Τηλεομοιότυπο: 22496949
Ιστοσελίδα: www.anad.org.cy
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: hrda@hrdauth.org.cy

ISBN: 978-9963-43-313-1